BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III

XLVII

A

4

NAPOLI

XLVIII A ~~4 6~~
4.5

Digitized by Google

TUBA MAGNA
MIRUM CLANGENS SONUM,

Ad Sanctiſſimum D. N. Papam

CLEMENTEM XI.

IMPERATOREM, REGES, PRINCIPES, MAGISTRATUS OMNES, ORBEMQUE UNIVERSUM.

De neceſſitate longè maxima reformandi

SOCIETATEM JESU

Per Eruditiſſimum Dominum

D. LIBERIUM CANDIDUM

S. Theologiæ L. L.

EDITIO TERTIA

Correcta, aucta, & priorum editionum adverſus HUYLENBROUCQUIUM *Apologetica, in duos Tomos diviſa.*

TOMUS PRIMUS.

ARGENTINÆ.

MDCCXVII.

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III
NAPOLI

Clangetis ululantibus tubis. *Num.* 10. 9.

In die illa clangetur in tuba magna. *Iſaia.* 6. 13.

Clama, ne ceſſes, quaſi tuba exalta vocem tuam. *Iſaia.* 58. 1.

Audite vocem Tubæ. Et dixerunt: Non audiemus. Ideo audite Gentes, & cognoſce congregatio, quanta ego faciam eis. Audi terra: Ecce ego adducam mala ſuper populum iſtum, fructum cogitationum ejus: quia verba mea non audierunt, & legem meam projecerunt. *Jerem.* 6. 17. 18. & 19.

Digitized by Google

MONITUM.

JAm tertiò perſonat Tuba magna, De Neceſſitate reformandi Jeſuitas. Ad præcedentium editionum Clangores obturatæ & obduratæ ſunt Sociorum aures. Dum *percutiebat David citharam, refocillabatur Saul, & levius habebat;* Tubicinis clangorem *audientes* Lojolitæ, *diſſecantur cordibus ſuis, & ſtrident dentibus in eum.* Quæ non convicia & probra in eum vibrat Societatis Apologiſta Huylenbroucq in ſuis Vindiciis? Ut phreneticus curantem ſe percutit: *Colligit furorem ſuum in eum, & comminans illi, infremit contra eum dentibus ſuis.*

Sed quid aliud ſunt, quæſo, Vindicationes illæ, niſi Societatis proditiones? Neque enim Huylenbroucquio cura eſt, à Societate ſua amovere vitia, quæ exhibet reformanda Liberius Candidus: unicè ingenium & mentem confert, ut probet inſtrumenta in Tuba laudata, vel non ſcripta ab iis quorum ferunt nomina; vel autores illos apertos Societatis hoſtes.

Demus Scioppſum acerbiori in Clericos Societatis fuiſſe animo. Num ideo falſa quæ profert adverſùs illos, quæ aliunde probantur, quæ famâ publicâ conſtant? Sophiſma eſt Jeſuitis familiare: *Non amat Societatem N. ergo*

*falſa ſunt quæcumque de illa profert**. *Hæreticus eſt N. ergo hæretica ſunt quæcumque docet.* Sæpius in decurſu hujus operis detectum eſt hoc ſophiſma: detegit & aliud Liberius Candidus in ſuo Præloquio ad Huylenbroucq. Palafoxii Epiſtolam poſt Annatum & Tellerium ſuppoſitionis incuſat, nulla habita ratione eorum quæ Illuſtris Doctor Arnaldus tomo 3. Moralis Practicæ protulerat, ut demonſtraret illam Palafoxii eſſe genuinam. Demonſtrationes eſſe manifeſtas nemo mente & affectu ſanus negare poteſt. Judicabit lector ex iis quæ Candidus profert in ſuo Alloquio: & ex iis inferet quæ fides habenda Huylenbroucquio, qui nihil morans jam dudum dicta & probata, antiquas cavillationes ut novum ſui genii fœtum producit.

Suffecit Liberio Candido unum aut alterum exemplum harum Huylenbroucquii tricarum exponere, ut lector de toto Vindicationum libro poſſit judicare.

Ne tamen Huylenbroucq hoc accipiat velut merum effugium, in præſenti editione tertia Clangore 24. ſigillatim refellit & evanidas oſtendit omnes fere prætenſas vindicationes ipſius, iis ſolis exceptis quarum imbecillitas ex reſponſione ad cæteras adeo patens eſt, ut prorſus eſſet tempus perdere, iis ſigillatim reſpon-

* Vide quæ de illo ſophiſmate dicuntur infra Clang. XXIV. §. XI, pag. 443.

pondere. Nobis tamen animus fuit aliquam Huylenbroucquio ſatisfactionem dare circa Monita ſecreta Societatis Jeſu. Quicumque eorum ſit Author, in editione 2. expuncta ſunt, ob rationes in ea allegatas ad finem Clangoris XII. pag. 180.

Verùm in præſenti editione tertia tomo 2. qui Appendix eſt ad tomum 1. plurima quæ in prioribus editionibus deſiderantur, congeſſimus, eo quod ad propoſitum finem viſa ſint non parum facientia.

Et primò quidem in Appendice illa exhibetur Aurelii le Blanc opuſculum, manifeſtam faciens neceſſitatem reformandæ Societatis, ut turbare deſinat Eccleſiæ pacem, quam turbaſſe convincitur pluſquam à ſæculo, vehementerque turbare non ceſſat.

Secundò fragmentum epiſtolæ D. Ponti Tyardæi Biſſiani, Epiſcopi Cabilonenſis, quo P. Caroli pſeudo-Jeſuitæ, & ejus Congerronum maledicta depellit.

Tertiò libellus ſupplex R^di. P. Hieronymi Baptiſtæ de la Nuza, Ord. Prædicat. Provincialis Aragoniæ Philippo II. Hiſpaniarum Regi oblatus 22. Auguſti 1597. Quo oſtendit, Jeſuitas, novitatibus intendendo, cauſas eſſe turbarum in Eccleſia Dei exiſtentium.

Quartò ejuſdem libellus memorialis Paulo V. datus anno 1612. quo tempore Capitulum Generale Ord. Prædic. habebatur, neceſſitatem demonſtrans promulgandæ Conſtitu-

tionis Sanctiſſimi D. Pauli V. à ſacris Conſultoribus poſt finitas Congregationes de auxiliis juſſu ipſius elaboratæ, & ab ipſo approbatæ, ad reſtituendam in Eccleſia pacem; cujus ſpes probabilis non apparet, quamdiu, dilata ulterius promulgatione per ſuam Sanctitatem promiſſa, non compeſcentur iniquæ ſuſpectationes & accuſationes, quibus Jeſuitæ viros Orthodoxos ſingularis pietatis & eruditionis, ob doctrinæ contrarietatem ſibi inviſos non ceſſant inſectari.

Quintò tres Epiſtolæ concernentes R. P. Valerianum Magni Capucinum, quibus manifeſtum fit non impunè quemquam laxitates, errores, machinationes, fallacias, dolos Sociorum detegere & impugnare.

Nec prætermittuntur in hac editione tertia libelli ſequentes quæ in ſecunda editione habebantur:

I. Et primò quidem prodit, *Protocataſtaſis, ſeu Prima Societatis Jeſu Inſtitutio reſtauranda, ſummo Pontifici propoſita*, ſub nomine Theophili Eugenii. Ex ſtilo & aliis conjectant aliqui eam eſſe Theophili Raynaudi Jeſuitæ, ut in primæ editionis monito diximus. Vult Huylenbroucq eam eſſe Guilielmi Pachelini Burgundi. Si quis accuratè legat quæ ex hac Protocataſtaſi excerpit Jeſuitarum Apologiſta, eum & in hoc Societatem prodidiſſe fateatur

ne-

neceſſe eſt. Adeo illa conveniunt cum iis quæ omnibus patent. Quæ reprehendit autor Protocataſtaſis, ab ipſis Præpoſitis Generalibus reprehenſa ſunt; ut videre eſt ex iis quæ referuntur ex Borgia, Aquaviva & Vitelleſcho Clangore primo. Cùm illius & autoris Tubæ unum ſit conſilium, hic ſcriptum illud attexere maxime conveniebat.

Aſt Pachelinus ſenior ſapuit ac reſipuit, dicunt Jouvencius & Huylenbroucquius, & cum Societate in gratiam rediit. Ita ſit: nequaquam inde juſtè inferes eum *græca fide finxiſſe quæ carperet*. Quod ſi feciſſet, haud dubiè poſt reſipiſcentiam ſuam ab eo voluntate impetraſſent Jeſuitæ quod jus cogit; inſtrumentum nempe quo omnibus manifeſtum feciſſet Pachelinus falſa eſſe & contumelioſe evulgata quæ de vitiis & defectibus Societatis à ſe ſcripta fuerant. Id cùm non præſtiterit, evincitur, ni fallor, eum id cum veritate non potuiſſe efficere.

II Etiam ad Societatis reformationem tendit Danielis Hoſpitalii Conſultatio, ubi de cauſis & modis conſervandæ & amplificandæ Societatis argutè diſputat.

Conſultationem hanc vult ab omnibus deſpicatui haberi Huylenbroucq: ut lectores ipſius ſtent judicio, hæc verba excerpit: „ P. „ Generali latiſſime imperandi cupiditas eſt, „ ut ſcilicet omnes Societatis homines de ſe

„ pendentes nutumque ſuum obſervantes videat: extra Societatem verò optimum & „ maximum quemque ſibi obnoxium ac prope devotum habeat: *In multitudine* ſcilicet „ *populi ſubjecti eſt dignitas Regis; & in paucitate plebis ignominia Principis*: ut Prov. 14. „ affirmat Salomon. " *Opportunè atque eruditè!* cum Huylenbroucquio exclamare poſſum: *neque ſcio an locus alius* magis *adduci potuiſſet* ad fidem conciliandam Conſultationi.

III. Conſultationem excipit Diſputatio Fortunii Galindi *De cauſis publici erga Jeſuitas odii.* Hanc ut ſtultam traducit vindex Huylenbroucq: vereor ne ſtultitiæ ipſe arguatur ab iis qui legent quæ ex ea depromſit: adeo concinunt cum iis quæ in omnium ſunt animis.

IV. Sequuntur Libelli ſupplices Clementi VIII. oblati, è quibus videre eſt Societatem tunc temporis inter ſe diviſam; & non paucos ſocios illius reformationem efflagitaſſe. Diviſionis illius meminit Melchior Inchofer in ſua Monarchia Solipſorum.

V. Si Huylenbroucquio credimus, ſummo Pontifici & Auguſtiſſimo Cæſari injurioſus eſt libellus Archiépiſcopi Pragenſis, Cardinalis ab Harrach. Eccur, quæſo? Nempe deteguntur technæ quibus uſi ſunt Jeſuitæ, ut à Pontifice extorquerent Bullam, quâ in ipſorum favorem ſpoliatur dictus Cardinalis ju-

juriſdictione ſua in Academiam Regni Bohemici. Sua velle tueri adverſus Jeſuitas, eſt in Pontificem, in Reges, in Superiores omnes rebellare. Eſt libellus hujus Cardinalis, immenſæ & infinitæ ambitionis dominandique libidinis Jeſuitarum illuſtriſſimum documentum.

VI. Numquam antehac edita eſt, ut puto, Patris Nicolai Cauſſini Epiſtola ad ſuum Generalem Mutium Vitelleſchum, quam hìc damus. Ex illa & ſequenti Narratione elucet quo ſpiritu aguntur, qui omnia in Societate moderantur. Ne videar velle lectorum animum circumvenire, nihil ex illis prælibabimus.

VII. Etiam jam ſecundò, quod ſciam, typis ſubjicitur, *Succincta Narratio eorum quæ P.* THYRSUS GONZALES *geſſit in Hiſpania apud Superiores ſuos & apud Pontificem* INNOCENTIUM XI. *ad cohibendum opinionum probabilium abuſum, cum brevi explicatione rationum ob quas anno* 1691. *edidit tractatum ſuccinctum de hoc argumento, & difficultatum quæ circa ejus publicationem ſupervenerunt.* Si illius autor non ſit ipſe Generalis; certè fidus quidam illius amicus eſt & conſiliorum conſcius. Quî ad manus noſtras pervenerunt hæc duo ſcripta, parum intereſt hìc enarrare. Sufficit non auſurum Huylenbroucq ea falſi inſimulare. Ex manuſcriptis eruta ſunt parum accuratè exaratis, inde fieri poteſt varias in

editione irrepſiſſe mendas. Varia tamen in hac editione correcta ſunt in his duobus ſcriptis; quæ pluribus in locis ſenſum reddunt multò clariorem. Qui illorum exemplaria habent manuſcripta, rem pergratam facient, ſi illa cum editis conferant, ut accuratiùs edi poſſint.

VIII. Collectionem nunc * claudit Monarchia Solipſorum. Scriptum hoc eſſe Melchioris Inchoferi Jeſuitæ, conſtans fama eſt, licèt id in dubium revocet Huylenbroucq. Sed quid non audeat? Manifeſtiſſima & demonſtrata negat hominum audaciſſimus. Paucis de Inchofero dixerat Liberius Candidus (hic pag. 9.) „ Romæ eum à ſuis clam abreptum „ Papam de manibus ipſorum excuſſiſſe ſer- „ vaſſeque incolumem. “ *Quo teſte*, ait Huylenbroucq, *ex quibus tabulis hæc enuntientur, fruſtra quæſieris. Quod cuperent eſſe, ſcribunt fuiſſe: ſuo teſtimonio Accuſatores, Teſtes, Judices.* Quod cuperet non eſſe, ſcribit non fuiſſe. Teſtem habemus Doctorem Sorbonicum, cui nomen Bourgeois, ad ſanctam Sedem delegatum à viginti Galliæ Epiſcopis pro defendendo libro *de frequenti Communione*. Quo ſucceſſu id fecerit norunt Jeſuitæ. Ab anno 1694. exaratæ ſunt tabulæ, Relatio, inquam, ſapientiſſimi illius Doctoris, viri integerrimi, à quo procul aberat aut conſcien-

* In ſecunda editione.

ſcientiam prodere aut veritatem velare. Tabulas has quærat Huylenbroucq, ſeu potius non ſimulet ſe illas non habere. Accuſator eſt ſacerdos vitæ probatiſſimæ, qui Patre Inchofero familiariter uſus eſt : teſtis Roma ipſa, ubi ſcena peracta eſt : judex ſit univerſus orbis.

Præter hæc ſcripta in Appendice adjecta, Clangores quatuor novi in ipſo opere additi ſunt *, nempe qui nunc ordine XVIII. XIX. XX. & XXII. Sed Clangores 24. & 25. prioris editionis ſeu epiſtolæ ſanctiſſimorum virorum Palafoxii & Soteli in Appendice jam continentur, & qui nunt extat Clangor 24. totus eſt in refellendis vindicationibus, ſeu potius vitilitigationibus Huylenbroucquii. Nec tamen in operis decurſu aliæ deſunt confutationes.

Quia vero proximè facta eſt Inchoferi mentio, velut Authoris Monarchiæ Solipſorum, libenter audiet benevolus lector brevem de eo relationem, quam facit inſignis Doctor Sorbonicus Bourgeoſius (Bourgeois) vir omni exceptione major in libro, cujus inſcriptio eſt *Relatio quoad librum de frequenti communione* pag. 99. & ſeqq. „ Melchior Inchófer (inquit), „ Romæ reputatus ſui Ordinis eruditiſſimus. „ Ipſe eſt, qui, inter varia alia opera (in quo„ rum nonnullis, bonas ob rationes, nomen

* In editione ſecunda.

„ ſuum ſubticuit) duobus in folio voluminibus *Hiſtoriam Eccleſiæ Hungariæ* ſcripſit, „ ſummo in pretio à viris doctis habitam. Memoria ipſius prodigioſa erat, lectura propè „ infinita, clarum & penetrans judicium, tam „ purus veritatis amor & tam fortis, ſincerus, & non quærens quæ ſua ſunt, ut nullum ſui Ordinis intereſſe, nulla fortunæ conſideratio, nullus erga Magnates reſpectus, „ nullus ipſis diſplicendi vel à gratia ipſorum „ excidendi metus, ipſum unquam impedire „ potuerint à reddendo teſtimonium veritati, „ dum in conſcientia reddendum exiſtimabat.

„ Iſtam ob cauſam paucos in Ordine ſuo amicos, inimicos quamplurimos, ſed amicos „ extra Ordinem valde multos, præſertim apud „ Eminentiſſimos DD. Cardinales habuit.

„ Nulla de gratia, pœnitentia, & Eccleſiæ diſciplina veritas ipſi antiqua fuit, dum „ à zeloſis Doctrinæ Sanctorum defenſoribus „ typis publicis reſtaurata fuit ac defenſa; „ ſiquidem eam jam dudum in corde & mente inſcriptam habebat, ſignanter Librum „ *de frequenti communione*, dum vulgatus fuit. „ Eapropter gaudium ipſius plenum fuit, dum „ eum vidit à quamplurimis Archiepiſcopis, „ Epiſcopis & Doctoribus Sorbonicis approbatum. Siquidem ab annis multis multo cum „ gemitu & lachrymis deplorabat abuſus hor-

„ rendos

„ rendos Romæ & alibi committi ſolitos in
„ adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ &
„ uſu diviniſſimi Sacramenti Euchariſtiæ per
„ ignorantiam veritatis & antiquitatis. Ex
„ ore ipſius accepi Libri iſtius elogium quo
„ digniſſimus erat, ob collectam in eo Con-
„ ciliorum & Sanctorum de Sacramentis illis
„ doctrinam.

Ipſius de gratia & prædeſtinatione doctrina, Sanctorum Auguſtini & Thomæ Aquinatis doctrina erat. Moralis quoque doctrina Sanctorum ipſius erat Studium, Traditionis Inquiſitio, Occupatio, & Lectura, inquiſitio veritatis, quam omni in occaſione cum libertate & generoſitate vere Chriſtiana defendit.

Cum in Congregatione Sancti Officii unus eſſet de Cenſoribus, nec tamen adhibitus fuiſſet in examine Bullæ Urbani VIII. contra Janſenium, nec in Cenſura lata adverſus aſſociationem S. Pauli cum S. Paulo, nec in examine libri de *frequenti communione*; cauſam ab ipſo inquiſivi. Candide reſpondit, ſe quidem ſubinde partem habere inter Cenſores Librorum, qui examinantur in ſancto Officio, ſed nunquam in examine Librorum, quæ à Patribus Societatis ad Cenſuram offeruntur, ſive quorum cenſuram Societas negotium ſuum facit; quia potentia ipſius Romæ ſat magna eſt ad impediendum, ne inter Cenſores deſignetur

quiſpiam, de quo Societas ad nutum non diſponat. Iſta etiam in occaſione, ab ipſo didici exceſſus aliquos Sociorum, nec parvos, nec facile ſanabiles. Sed eos mihi non expoſuit abſque doloris ſenſu tam Chriſtiano, ut mihi perſuaſerit quod ſuam verè ac ſincere diligeret Societatem. Iſtas proinde querelas non faceret nocendi odio, ſed dilectione ſanandi. Quodque ſi charitatem vulnera iſta lædere viderentur, de eorum eſſent numero, de quibus Prov. 27. dictum eſt: *Meliora ſunt vulnera diligentis, quàm fraudulenta oſcula odientis.*

Tam bene in animis amicorum omnium ſtabilita erat fama ſinceritatis ipſius, dilectæque veritatis, ut ſive quempiam laudaret, (ad quod faciendum bonitate ſua quaſi naturaliter ferebatur) ſive vituperaret (ad quod veritas ipſum ſubinde compellebat) nec de verborum ipſius veritate dubium ſupereſſet, nec de intentionis ipſius puritate & ſimplicitate. Ad hoc impræſentiarum notabilis ſe offert probatio. Initio anni 1645. mors accidit Mutii Vitelleſchi, Generalis Societatis qui Societatem adſtrinxerat ad faciendam Romæ Congregationem generalem pro ſucceſſore eligendo. Zelus boni Patris Inchoferi pro ſui Ordinis reformatione ipſi perſuaſit, occaſionem iſtam eſſe bonam ad iſtud intentum ſuum. Quod ut ſuccederet, ſciens in Congregatione non audiendum quidquid ex parte ipſius venire cognoſceretur, ad

ſe

ſe occultandum viſum eſt ipſi expedire, negotium iſtud confidenter exponere Sanctiſſimo Domino. Neceſſitatem ergo magnam reformandæ Societatis (quæ non ſine ipſiuſmet S. Sedis & Eccleſiæ præjudicio à primævo exciderat ſpiritu) Papæ demonſtravit parvulo ipſi ad hoc Libello memoriali, 29. articulos continente, ubi & oſtendit præcipuos abuſus inſenſibiliter in Societatem irrepſiſſe per ſpiritum ſæculi, frequentiorem cum ſæculi Magnatibus converſationem & ipſis per omnia complacendi deſiderium. Placuit Sanctiſſimo Domino zelus & ſcopus ipſius, atque expediens judicavit Libellum illum ex parte ſua mittere ad Congregationem; Declarando tamen ſuæ intentionis non eſſe, obligare Patres ad reformandos omnes iſtos articulos, ſed ad eos mature diſcutiendos, iiſque diſcuſſis concludendum ad majorem Dei gloriam, & majus bonum ipſiuſmet Societatis. Cùm ſecreta eſſe ſoleant quæ in Congregationibus iſtis fiunt, nobis cognitæ eſſe non potuerunt reſolutiones Patrum circa articulos tam ſalutares. Certo tamen conſtitit, Inchoferi querelas de nimia Licentia majoris partis Theologorum iſtus Ordinis adhærendi novitatibus ſpreta vel ignorata Antiquitate, ſibique invicem dandi authoritatem, nulla habita ratione authoritatis Sanctorum Patrum, querelam, inquam, iſtam nullum in iſta

Con-

Congregatione habuiſſe effectum. Unum hoc publice innotuit rationem aliquam habitam fuiſſe articuli de Generalatûs perpetuitate. Ad obviandum namque inconvenientibus valde magnis inde provenientibus, Congregatio ſtatuit faciendam ſingulis novenniis Congregationem Generalem in qua Generalis teneretur Officium abdicare, relicta vocalibus libertate, vel ipſum continuandi, vel alium eligendi.

Digreſſionem hanc claudet brevis narratio violentiæ eidem Patri Inchofero illatæ poſt meum in Galliam regreſſum. Cùm enim Romæ apparuiſſet Libellus publico datus cui titulus *Monarchia Solipſorum*, & libellus iſte plurimum diſtraheretur, & à valde multis libenter legeretur, utpote magno cum ingenio, ſimplicitate & dexteritate Jeſuitarum repræſentans politicam, doctrinam hominibus placentem, ſive moribus accommodatam, & ſupra cæteros Ordines extollentiam, nemini dubium fuit non alios *Solipſòs* eo deſignari, niſi Jeſuitas, eorumque ſuſpicio magna fuit illius authorem eſſe Inchoferum, eo quod Author videretur notitiam valde magnam habere ſecretorum Societatis. Et ſive ad hoc vehementia non deeſſent indicia, ſive non, Generalis cum Aſſiſtentibus ſuis decrevit exilium ipſius ad Locum innominatum. Et abſque ulla formalitate, abſque citatione, abſque accuſatione, abſque partium auditione, abſque teſtibus, abſ-

que

que appellatione decreti executio indilate facta fuit. Ad hoc vir nobilitate magnus rhedam ſuam obtulit, venitque cum famulis ſuis ad Germanorum Collegium, ſeu Seminarium; poſt colloquium cum Inchofero, Seminarii præſide, cùm ad januam reduceretur, ipſum per vim à famulis juſſu ſuo in rhedam injectum tanta cùm celeritate extra Urbem evehi fecit, ut centum Germani ad liberandum Superiorem ſuum prædilectum accurrentes ſerius advenerint: quia longius jam diſceſſerat rheda. Contigit hoc ſub veſperam. Ad Cardinales ergo Barberinum & Francioti currentes, rem totam ipſis narraverunt; qui, quia Inchoferum valde diligebant, illico Papam de eo certiorem fecerunt. A quo ſtatim accitus Jeſuitarum Generalis & plurimum increpatus, magna vi, terminiſque tam vehementibus juſſus fuit Inchoferum in Collegium ſuum ſequenti die reſtituere, ut quamvis quinque leucis jam Româ diſtantem, Generalis auſus non fuerit ipſum die ſequenti non reſtituere.

Hactenus Relatio edita à ſapientiſſimo Magiſtro Bourgeois. Sed ipſum Liberium Candidum in ſuo ad Huylenbroucquium Alloquio jam audiamus.

PRÆ-

PRÆLOQUIUM

Ad R. P. ALFONSUM HUYLENBROUCQ, *è Societate Jeſu.*

AD majorem Dei gloriam non ſcripſiſti, R. P Alfonſe Huylenbroucq, dum per Vindicationes tuas, id eſt, per gerras, ineptias, cavillationes, mendacia & calumnias (Jeſuitis non inſolitas) adniteris obtundere aures Sociorum tuorum, ut non audiant veritatem, luce meridiana clariorem, neceſſitatem utique magnam reformandi Societatem, ut Eccleſiæ proficua, non noxia ſit, & ut ipſa Societas ad primævum redeat Sanctiſſimi Fundatoris ſui Ignatii ſpiritum & inſtitutum, à quo ipſam magnopere defeciſſe, tot viri ſapientiâ & ſanctitate illuſtres, nihil niſi veritatem, communemque Eccleſiæ, ipſiuſque etiam Societatis utilitatem amantes, teſtificantur.

Hunc in finem *Tuba magna* multiplici clangore perſonuit vitia certe grandia, non in Sociis quidem omnibus, ſed in eorum parte non modica dominantia, quæ niſi reformentur, non modò periculum eſt, ne Societatem ipſam evertant, ſed & ne Eccleſiæ Dei univerſæ inſignia adferant detrimenta.

Verùm ad tanta mala præcavenda non ſolum obturaſti aures tuas, ne ſonitum audirent tam ſalutarem, ſed ad nihil aliud collimare videntur frivolæ illæ, atque in valde multis mendaces vitilitigationes

tuæ

tuæ, niſi ut & Conſociorum tuorum aures obtundas & obdures, ne & ipſi ſonitum illum audiant, & audiendo, Eccleſiæ & Societatis bono conſulant.

Non hoc profectò ad majorem Dei, imò nec ad majorem Societatis gloriam. Nec enim ad majorem Dei vel Societatis gloriam negas veritatem factorum, ſalientem in oculos ſenſatorum omnium, oculos non præſtigiatos habentium. Nec ad majorem Dei gloriam faciunt tot Sophiſmata, tot convicia, tot calumniæ & mendacia, quibus ſordeſcunt tuæ illæ vindicationes.

Mendacium eſt craſſiſſimum (præter alia quamplurima) quod aſſeris pag. 15. & 16. *te demonſtrare, conſtanti furto, atque ex* ære Scioppiano *totam Tubam conflatam eſſe.*

Scioppii libros non exſcripſit tibi inviſus Tubicen; alios à ſe nominatos, omni exceptione majores, factorum teſtes habet, quorum teſtimonia inconteſtabiliter demonſtrant reformandæ Societatis neceſſitatem maximam. Habet celeberrimos ex Sacro Prædicatorum Ordine, La Nuza, Colladum, Navarretum &c. Habet ſanctiſſimos Epiſcopos, Palafoxium, Solminihacum, Cauletum &c. Habet B. Martyrem Sotelum. Habet commendatiſſimos Germaniæ & Congregationis S. Vanni Benedictinos. Habet ipſoſmet Societatis Generales.

Ex iſtis, aliiſque præclaris Authoribus Tuba magna conflata eſt, non (ut calumniaris) conſtanti furto ex Scioppio; de quo Tubicini modica cura eſt. Tametſi dum in jura Dei, (qui ſolus eſt ſcrutator cordium) involando, de ipſo aſſeris ex implacabili adverſus Societatem odio ſcripſiſſe, quæcumque adverſus Societatem ſcripſit (quæ can-

tilena

tilena Sociis eſt familiaris) in eo ipſo, dum ipſum taliter judicas, te ipſum condemnes de implacabili adverſus ipſum odio.

Sed quæcumque tandem ratio Scioppium moverit ad ſcribendum adverſus Sociorum multorum vitia & mores, conſequens non eſt falſa eſſe quæcumque ſcripſit; cùm & ex iis plurima teſtificati ſint laudati Scriptores, & ipſimet Socii tantis laudibus Scioppium extulerint, quamdiu nonniſi adverſus Proteſtantes, Scaligeros & Philologos ſcripſit. Ipſe quoque Romanus Pontifex, Imperator, Reges, Principes tam magnificis encomiis ipſum collaudarunt, ſcilicet Urbanus VIII. in Brevi ad Regem Chriſtianiſſimum, Ferdinandus II. Imperator, Philippus IV. Hiſpaniarum Rex, Florentiæ & Mantuæ Duces. Bellarminus quoque, aliique Jeſuitæ plurimùm collaudarunt acumen ingenii ipſius, doctrinam, eloquentiam, zelum, virtutem, integritatem, pietatem, fidem, prudentiam, & tam profundam in perſcrutando exponendoque S. Scripturæ ſenſu eruditionem, ut non defuerint, qui ipſi ſub hac ſcripſerunt epigraphe: *Perilluſtri viro Gaſpari Scioppio, eruditorum Regi.*. Ergone credibile eſt, quod mutatus ab illo, in tantum ſubito tranſierit nebulonem, qualem ipſum depingis? Verùm quidquid de eo ſit, nec tu ſaltem probandus, in eo quod ipſum velut notorium falſatorem depingis, in iis quæ cum ſupra memoratis teſtibus omni exceptione majoribus ſcripſit.

Longe minus probanda obſtinata garrulitas tua, quâ poſt tot irrefragabiles demonſtrationes, perſiſtis in ſuperbia, cum Forero tuo, Annato, Tellerio &c. quâ humiliter agnoſcere recuſatis, epiſtolas glorioſi Martyris Soteli ad Romanum Pontificem (qui tunc

tunc erat Urbanus VIII.) & ſanctiſſimæ memoriæ Joannis de Palafox, Epiſcopi Angelopolitani, de die 8. Januarii 1649. ad Innocentium X. verè ab ipſis ſcriptas eſſe. Et quam ob cauſam earum veritatem humiliter agnoſcere recuſatis? quia vitia magna detegunt plurimorum Sociorum, ipſorumque litteræ ſunt Tubæ magnæ, tam ſenſibiliter demonſtrantes neceſſitatem pluſquam magnam reformandæ Societatis, ut ex iis aures ut audiant non habere inconteſtabiliter (uti dixi) demonſtrentur, qui ex tam vehementi ſonitu de neceſſitate illa non convincuntur.

Fruſtra ergo imples paginas decem, ut probes epiſtolam Martyris Soteli eſſe ſuppoſititiam, dum teſtes omni exceptione majores de ipſius veritate teſtimonium perhibent, non ſoliti ipſi ſcripta ſuppoſititia pro veris producere, quemadmodum Socios frequenter facere, ad oculum demonſtrat Moralis practicæ tomus tertius & ſequentes, quos non attigit Romana proſcriptio duorum priorum tomorum, quorum Authorem fuiſſe Magnum Arnaldum, falſo comminiſceris.

Teſtis imprimis, quòd epiſtola illa verè ſit martyris Soteli, eſt Seraphicus Ordo S. Franciſci, in quo veritas iſta in dubium revocata nunquam fuit. Et quis ex iſto Ordine de iſta veritate melius informatus eſſe potuit, quàm famoſus Hiſtoricus ipſius, Lucas Wadingus, qui Romæ ſcripſit librum de Scriptoribus Ordinis ſui, quos inter Sotelum accenſet, ob iſtam præſertim epiſtolam, quam *gravem*, *Chriſtianam & doctam* appellat.

Ne ipſi quidem Sinenſes Socii veſtri auſi ſunt contradicere veritati ipſius, utique Japoniæ nimis vicini ut hoc auderent; quinimo verè ipſius eſſe faſſi ſunt, ſed ab ipſo retractatam fuiſſe, mendaciter

citer confinxerunt, uti teſtatur Illuſtriſſimus Navarretus, Archiepiſcopus S. Dominici to. 2. tr. 7. pag. 366. ubi refellens Jeſuitam Brancati (qui mendaciter dixerat, Philippinarum Epiſcopos retractaſſe Epiſtolam à ſe datam ad Sanctiſſimum Dominum) *novum non eſt* (inquit) *Societatis Religioſos ſimilia comminiſci, ad ſalvandum Societatis honorem. Epiſtolam quoque à S. Martyre Sotelo è carcere conſcriptam, hiſce in partibus ſimiliter dicunt, Patrique Antonio à S. Maria dixerunt, ab ipſo ante mortem revocatam fuiſſe, & retractatam. Idem mihimet ipſi de alio Religioſo Franciſcano dixerunt, qui neſcio quid contra Socios ſcripſerat. De P. Ferreyra, qui apoſtataverat in Japonia, mihi quoque Pater Amaya Jeſuita dixit, quòd in fine vitæ converſus, pro fide mortuus fuiſſet. Id ipſum P. Govea mihi dixit de Patre Morales, ipſum, me præſente, ſanctum Martyrem vocans. Nobis tamen compertum eſt, quòd cùm de eo teſtimonium à Joanne Acoſta Binuchio poſtulaſſet, pro reſponſo repulſam acceperit, eo quod ſciret, quod mortuus eſſet velut canis. Anno 1668. è Macam teſtimonia extorſerunt* (à veritate prorſus aliena) *quod negotiationem non exercerent, & à noſtris Miſſio Sinenſis eſſet deperdita. Quâ conſcientiâ ſimilia audent?*

Ecce quomodo in omnem ſe partem vertunt Jeſuitæ, ut Sociorum ſuorum vitia magna tegant, Societatis Apoſtatas in Apoſtaſia mortuos velut canes, ſanctos Martyres aſſerendo; ſancti Martyris Soteli epiſtolam in Japoniæ vicinia, verè ipſius eſſe fatendo, ſed ab ipſo retractatam mentiendo; in Europa verò fictitiam & ſuppoſititiam conclamando. Prorſus digni quibus pro ſe fides nulla detur. Imò qui, ut ſuprà eſt dictum, falſatores habeantur, qui veridicos teſtes falſatores appellant.

Ecce

Ecce etiam, quomodo non ſolus Seraphicus Ordo S. Franciſci, ſed & ſacer Ordo S. Dominici, cum Sinenſibus è Societate Miſſionariis, epiſtolam, (de qua in præſenti quæſtio) indubitanter agnoſcit, verè eſſe S. Martyris Soteli. Et quomodo non agnoſceret, quandoquidem originale ipſius, à S. illo Martyre manu propria ſubſcriptum, in manus Sanctiſſimi D. Urbani VIII. tradiderit, vel tradi fecerit zeloſiſſimus ejuſdem Ordinis in partibus illis Miſſionarius, & Miſſionariorum Superior, Didacus Collado, qui & ipſam typis Matritenſibus publicam fecit, in fide ſacerdotis certificans, eam, quæ typis illis data eſt, originali eſſe conformem, paucis verbis exceptis, ſenſum non alterantibus.

Ipſius quidem teſtimonium nihili faciunt Jeſuitæ, Forerus, Tellerius & Huylenbroucquius, Colladum velut mendacem, impoſtorem, & falſatorem traducentes Aſt Jeſuitis familiare eſt conviciosum iſtud effugium, etiam dum ipſimet mendaces, impoſtores & falſatores ſunt, quemadmodum centies innumeris demonſtratum eſt exemplis; Adverſus ipſos namque apoſtolica inſonat tuba, *in quo alium* judicatis, vos ipſos condemnatis. Quodque tales ſint Forerus, Tellerius, & Huylenbroucquius, dum ſine indiciis ſeu argumentis evidentibus, Colladum velut talem impudenter traducunt, non ſine injuria magna ſanctæ Religionis S. Dominici, in qua ipſe zeloſiſſimus Miſſionarius fuit, ſuo Generali & ipſi etiam ſuæ Sanctitati acceptiſſimus. Quod (inquam) eo ipſo mendaces conviciatores eſſe convincantur, ex magno Doctore Auguſtino probatur; qui in lib. de unit. Eccleſ. c. 5. dicit, quod quiſquis ſimilia alteri objicit (maxime tali, qualis fuit inſignis ille Miſſionarius) niſi

niſi *manifeſtis indiciis* probet, *conviciante magis levitate, quàm convincente veritate objicere, quis mediocriter ſapiens ignorat?* Deſcende ergo in arenam, Huylenbroucqui, indiciiſque ſeu argumentis evidentibus proba, Colladum eſſe mendacem, impoſtorem, & falſatorem niſi Auguſtini & ſapientum omnium judicio conviciator audire velis. Taliane, id eſt manifeſtè probantia, ſunt argumenta duo, quibus id te ſatis probare putas? Minimè gentium. Primo, inquis, Collado aliàs graviſſimis in rebus falſarius fuit. In quibus (obſecro?) Riſum teneatis amici: in Hiſtoria Provinciæ S. Roſarii, de Inſulis Philippinis, dicitur Generalem ſuum rationibus ſeu allegationibus falſis ſubreptitiè in ſuam pertraxiſſe ſententiam. O ludicrum argumentum! Inter Hiſtoricum, ſeu iſtius Hiſtoriæ authorem, nonnulloſque alios iſtius Provinciæ Religioſos, ex una parte, & Colladum ex altera, graviſſima exorta erat conteſtatio (non infrequens in ipſis quoque reformatiſſimis Religionibus) an Provincia illa S. Roſarii in duas eſſet dividenda? Dividendam cenſebat Colladus, exiſtimans id expedire ad majorem fidei propagationem. Verum in hoc ipſi, cum aliis vehementer adverſabatur Hiſtoriæ Author, moleſtiſſimè ferens, quòd per rationem illam, & alias ejuſmodi (quas arbitrabatur falſas) Generalem ſuum in ſuam pertraxiſſet ſententiam. Non te pudet Huylenbroucqui, Colladum velut falſatorem traducere, propterea quòd Hiſtoricus ille, in iſtius Provinciæ Hiſtoria, declaraverit id quod putabat, rationes falſas Generali ſuo à Collado enarratas fuiſſe? An non in ejuſmodi conteſtationibus pars una falſum putare ſolet, quod altera bona fide credit eſſe verum? An pars bona fide credens eſſe verum (prout haut dubie Colladus credidit) ab altera (quæ

putat

putat eſſe falſum) ſine conviciante levitate traduci poteſt velut mendaciter fallens, quamdiu manifeſtis id non probat indiciis? An partis adverſæ de eo judicium, vel teſtimonium, ad alteram taliter traducendam ſufficere poteſt? Quis mediocriter ſapiens id aſſerat? Vide ergo, an in eo vel mediocriter ſis ſapiens, Huylenbroucqui? Vide an non potius calumniator ipſe ſis & impoſtor.

Alterum argumentum tuum petis ex Manuele de Camara Capitaneo Generali in China, dicente quòd Colladus typis mandavit librum falſa continentem adverſus honorem Societatis. Verùm quis ſapiens dixerit, quòd vel opinio, qua Capitaneus ille ea credidit eſſe falſa, quæ Colladus, de factis Jeſuiticis meliùs informatus, non dubitavit eſſe vera, vel declaratio, quam fecit conformiter ad præconceptam ſuam opinionem, ſit evidens indicium quòd Colladus eo in libro falſator fuerit? Ubi bonus ſenſus tuus, Huylenbroucqui? Ubi ſobrietas & gravitas judicii? An non potius evidenter ſe prodit levitas convicii tui? An non, inquam, evidenter apparet, te *conviciante* magis levitate, quàm convincente veritate Colladum velut mendacem, impoſtorem & falſatorem propterea traduxiſſe? Quid ſi declaratio, vel teſtificatio illa, de numero ſit earum, quas Jeſuitæ ſubinde extorquent à ſibi devotis, ipſis fallaciter perſuadendo, vel factum non eſſe, quod factum eſt (quomodo à Macamitis extorſerunt teſtimonium falſum quod non negotiarentur) vel factum eſſe, quod non eſt factum, quomodo ab iiſdem teſtimonium extorſerunt, quòd per Dominicanos cauſata eſſet amiſſio Miſſionis Sinenſis?

Sed gratis dato quòd talis non ſit, ex ea ſolùm conficitur, quòd Capitaneus ille bonam de Sociis

ſibi notis opinionem habuerit, non quòd Colladus ea mendaciter ſcripſerit (adeoque falſator fuerit) quæ Capitaneus falſa exiſtimavit; maxime cùm non probetur, nec probari queat, ipſi notos fuiſſe Socios omnes, actaque omnia ipſorum, ſine qua notitiâ teſtis idoneus eſſe non poteſt falſitatis eorum quæ Colladus in libro illo ſcripſit, multò minus malæ fidei, quâ ſcripſit. De eorum namque veritate, bonaque fide Colladi, teſtimonium perhibet ſuprà memoratus Illuſtriſſimus Navarrete tò. 1. pag. 459. (de omnibus illarum Regionum Jeſuitis, & actis ipſorum, ſine dubio melius informatus quàm Capitaneus ille) ibi namque Colladi librum ſeu Memoriale Philippo IV. præſentatum, teſtatur eſſe *fide dignum*. Doctor quoque Cevicos, ſacræ Inquiſitionis in India ſeptentrionali Commiſſarius, & Eccleſiæ de Ilaxcala Canonicus (cujus teſtimonium recuſare nequeunt Jeſuitæ, cùm ipſum pro ſe teſtem adferant) in declaratione, in fide ſacerdotis à ſe facta die 10. Octobris 1628. teſtimonium perhibet, *ſibi Patrem Colladum Ord. Prædicat. ſemper viſum hominem ſincerum & probum*; ex adverſo graviter conquerens de Jeſuitarum inſinceritate, quâ in Relatione typis mandatâ, quam juramento firmarunt, ipſi impoſuerunt falſum teſtimonium, velut ab ipſo datum, quod à ſe nunquam fuiſſe datum, ſub juramento declarat. Cum ipſis celebris Author Leo Allatius, in libro quem inſcripſit *Apes urbanæ*, magno encomio Colladum exornat, recenſitis operibus ipſius. Quod profectò non faceret, ſi in illis ipſum haberet pro mendaci falſatore, prout habent & calumniantur Jeſuitæ. Quid plura? Colladum ab ipſo etiam Sanctiſſimo Domino Papa habitum fuiſſe virum fide dignum, melioriſque fidei & ſinceritatis, quàm Je-

Jeſuitas, exinde cordatus lector facile colliget, & Huylenbroucquium, velut ea in re ineptientem, exſibilabit, quod cùm Romæ ageretur de ſolemni Apotheoſi Franciſcanorum anno 1597. in Japonia propter Chriſti Confeſſionem Crucis Martyrio affectorum, iſtique Apotheoſi ſeſe per inſipientem zelotypiam opponerent Jeſuitæ; informationem ſuper eorum martyrio Sanctitas ſua Jeſuitis non commiſit, ſed Collado, quam cum in forma juridica ſuæ Sanctitati tradidiſſet, Jeſuitarum oppoſitione neglecta, Franciſcanos illos Sanctiſſimus veros Martyres declaravit. Vide infrà fol. 78.

Denique de veritate epiſtolæ à Sotelo ad Sanctiſſimum ſcriptæ, quam per ſe, vel per alium Colladus Sanctiſſimo tradidit, teſtimonium perhibet Rdus P. Petrus Baptiſta in ſcripto, Romæ extante, à ſe ſubſcripto Hiſpali 10. Junii 1628. cujus inſcriptio eſt, *Epitome de las Razones, que ſe contienen en un Memorial, que dio en Roma el Padre Fray Pedro Bautiſta, Procurador General della Provencia de las Frayles deſcalces de Philippinas* &c. Audebiſne teſtimonium ipſius rejicere, Huylenbroucqui? Non potes, tum quia ipſummet pro te teſtem producis, eo quod viſus aliquando fuerat dubius de Sotelanæ epiſtolæ veritate, eo quod oſtenſa ſibi ſola epiſtolæ ſignatura, non epiſtola ..., ſeipſum certificare non potuiſſet, ipſiſſimam eſſe ſignaturam Soteli. Tum quia ad ipſum tamquam præſentis controverſiæ Judicem remittit Tellerius veſter Defens. novor. Chriſt. pag. 425. hiſce verbis: *P. Petrus Bapt. præſens eſt Matriti, ſolaque ipſius depoſitio ſufficit ad decidendum fundum hujuſce negotii, nec non ad judicandum qua ex parte ſtet fallacia. Quidni ad ipſum recurritur?*

Ad ipſum ergo tanquam ad Judicem inappellabilem

bilem recurramus, juxta hanc Canonici juris Regulam: *Ab electis judicibus non licet appellare.* Ipſe ergo in fine illius Epitomes declarat, *quòd ſibi Romæ exiſtenti ſola oſtenſa fuiſſet Sotelanæ iſtius epiſtolæ ſignatura* (abſque ipſiusmet epiſtolæ communicatione) *ut recognoſceret, num ſcriptura & manus ipſius eſſet, quodque ſignaturâ illa conſideratâ, eam non recognovit, id eſt, ſeipſum ſatis certificare non potuerit, quod eſſet ipſius, ut de ea juratum teſtimonium* (*quod ab ipſo exigebatur*) *reddere poſſet. Verùm quod viſâ poſtmodum Matriti epiſtolâ ipſâ, totum quod in ea dicitur, viſum ipſi adeo conforme veritati, & à ſe ſæpius auditis ex ore proprio Patris Soteli, quocum hiſce de rebus ſæpius contulerat, ut nullum ipſi dubium ſuperfuerit, epiſtolam illam verè eſſe Sancti iſtius Martyris.* Et addit, quòd viſâ Romæ ſolâ ſignaturâ, ipſum fefellerat defectus ſufficientis reflexionis, quòd ſignatura accurate facta, dum perſonis admodum qualificatis ſcribitur, non parum differre queat ab iis quæ ordinariè oſcitanter fiunt.

Ecce ergo cauſa iſta finita eſt. Judex à Sociis electus pro veritate epiſtolæ ſancti Martyris Soteli, adverſus calumnias, & impoſturas ipſorum ſententiam tu'it. Supereſt ut & epiſtolam Palafoxii, Angelopolitani Epiſcopi, de 8. Januarii 1649. verè ab ipſo ad Innocentium X. ſcriptam fuiſſe demonſtremus. Quia namque ipſius Epiſtola ad oculum demonſtrat reformandæ Societatis neceſſitatem, ob vitia certe magna, licèt non omnium, ſaltem plurimorum filiorum ipſius: in omnem ſe partem vertunt Socii, Annatus, Tellerius, Huylenbroucquius &c. ut eam abnegent ſancto illi Epiſcopo, cujus ſanctitatem quia non diffitentur, ipſum mendaciter & per impoſturam illa ſcripſiſſe, aſſerere non audent; ſed fruſtra paginas ſuas multiplicant,

plicant, ut perſuadeant epiſtolam illam eſſe ſuppoſititiam, cùm certiſſimè ſit ipſius; nec mirum ſit, tantæ molis viſum eſſe Jeſuitis, cœlum terramque movere, ad perſuadendum, quod epiſtola non ſit ſancti illius Epiſcopi; cum eâ viſâ, animo non præoccupato, ſed convicto quod vere ipſius ſit, valde difficile, ſi non impoſſibile ſit, viros cordatos, eam de Societate honorabilem æſtimationem habere, ut reformatione magna non indigeat.

Itaque epiſtolam illam, latino idiomate ad Innocentium X. conſcriptam, certiſſimè eſſe ſancti illius Epiſcopi ſequentia demonſtrant argumenta.

1. Quia Doctor Santamoreus, qui eam Diurno ſuo inſeruit, teſtatur illius copiam ſe Romæ accepiſſe à D. Coſimo Ricciardi, magni meriti, inſignisque pietatis, atque eruditionis Viro, apud Eminentiſſimum Cardinalem Chigi (qui paulò poſt fuit Alexander VII.) commendatiſſimo: qui eam accepit à Doctore Magnano, laudati Epiſcopi cauſam apud S. Pontificem Agente. Vel ſolum iſtud teſtimonium ad id viris cordatis perſuadendum ſufficeret, tametſi alia argumenta deeſſent. Neque enim credibile eſt Santamoreum, apud Sorbonam & Galliæ Epiſcopos, probitatis & agnitæ ſinceritatis Doctorem, epiſtolam illam doloſè fabricaſſe; utpote cui poſſibile non fuit ſcire magni iſtius negotii particularia omnia, quæ ea in epiſtola continentur. Eam igitur ab alio acceperat, nec ullâ ratione probari poteſt, ab alio accepiſſe, quàm ab inſigni illo Domino Coſimo Ricciardi, quem ſua magna virtus incapacem demonſtrat doloſæ & fictitiæ declarationis, quòd eam ab Agente Illuſtriſſimi D. Epiſcopi Palafoxii accepiſſet. Cùm ergo præſumptio ſinceritatis pro ipſo ſit, quemadmodum & pro Santamoreo, dum ipſorum teſtimo-

ſtimonium velut falſatorum Jeſuitæ rejiciunt, falſationem probare debent; cùm *vis & poteſtas præſumptionis ea ſit, ut eum, pro quo ſtat, liberet probandi neceſſitate, eamque transferat in Adverſarium.* Tuldenus in Commentario ad Codicem Juſtinianeum tit. de probat. n. 14. Idque naturalis æquitas & ratio dictat, & pro regula ſervatur in litibus, in quibus pars pro ſe præſumptionem habens, in partem adverſam rejicit probationis onus. Et ſecundum juris regulam, *qui allegat malam fidem & dolum, is probare debet.* Tuldenus ibidem n. 18. Probent igitur Jeſuitæ, probet Huylenbroucquius, memoratam Santamorei declarationem eſſe mendacem, ipſumque eſſe falſatorem & impoſtorem, probet (inquam) evidentibus indiciis, ſi Auguſtini & omnium vel mediocriter ſapientium judicio ipſimet audire non velint conviciante levitate mendaciter hoc dicere.

At, inquit Huylenbroucquius, Santamorei Diurnum *mendax* eſt *opus, & Romæ proſcriptum: mendaciorum ipſum arguit & convicit Cardinalis Albizius.* Imponis, Huylenbroucqui, dum convicisse aſſeris, nec proferre audes argumenta ipſius prætenſè convincentia; unde receptibile non eſt teſtimonium Albizii de mendaciis Santamoreum arguentis, utpote teſtimonium notorii inimici ipſius, partialiſſimique patroni veſtri, artibus vobis ſolitis in partes veſtras ſeducti; & ideo ab undecim Illuſtrioribus Galliæ Epiſcopis (de præcipuis) ob notoriam partialitatem in Cenſorem recuſati, maximè, cùm & ipſe conviciantis levitatis Auguſtini judicio reus ſit, niſi argumentis probet redargutionem ſuam; Santamoreus namque in Diurni ſui præfatione, coram Eccleſia univerſa proteſtatur, in Diurno nihil à ſe ſcriptum, niſi

niſi quod vidit & audivit, *ſibique ſemper propoſitum fuiſſe, nibil niſi verum dicere, nibil quod de mendacio redargui poſſet, non ſolùm coram hominibus, ſed & maximè coram Deo.* Unde nec ipſum unquam de mendacio redarguit Clerus Gallicanus, nunquam Sorbona, nunquam in Gallia aliquis omni exceptione major. Pro ipſo ergo ſtat præſumptio. Et ideo Jeſuitarum eſt argumentis evidentibus ipſum demonſtrare mendacem. Non demonſtrat certè Huylenbroucquius, futilibus argutiolis ſuis. Cur, inquit, Santamorei Diurnum, anno 1654. compoſitum, non prodiit niſi tribus annis poſt Palafoxii obitum? Rationem idoneam ipſe reddit, eadem in præfatione. Vide ibi, Huylenbroucqui, & deſine ineptire. Si Romæ proſcriptum fuerit Diurnum (quod ad notitiam meam hactenus non pervenit) videant Socii an non ſubreptitiè per ſolitas Sociorum & ſibi devotorum mendaces informationes &c.

Quidquid de eo ſit, certum eſt ob mendacia non proſcribi quæcumque opera, ubi proſcribuntur, nec attentis præmiſſis credibile eſſe Diurnum ob ea proſcriptum, niſi hoc, in Decreto proſcribente exprimatur.

2. Ipſimet Jeſuitæ Hiſpani, in Memoriali Catholico Regi præſentato, epiſtolam illam agnoſcunt vere eſſe Palafoxii, de eaque, velut Societati injurioſâ, apud Regem conqueruntur, de iiſque punctis in particulari conqueruntur, quæ in ſola epiſtola Latina de 8. Januarii 1649. continentur: nec Epiſcopus, in *defenſa* ſua *Canonica*, eam negat eſſe ſuam (tametſi ad præcludenda litis incidentia, id expreſſè non fateatur) imò plurima dicit, ex quibus prudenter conjicitur, id ſaltem implicitè fateri, prout ſolidè demonſtrat laudatiſſimus à Romanis,

 manis,

manis, etiam à Sanctiſſimo Domino Innocentio XI. Arnaldus, Moralis practicæ to. 4. p. 3. per totam, frivolas & mendaces Tellerii in contrarium allegationes adeò ſolidè refellens, ut abſque ulla replica ipſi factâ, Tellerius hactenus obmutuerit. Vidit namque omnes cavillationes, vitilitigationes,& imbelles adinventiones ſuas,ab ipſo tam validè profligatas, ut quod replicaret non habuerit.

Enimverò niſi indubitatum ipſis fuiſſet epiſtolam illam (qua per Epiſcopum tam ſanctum Societatem inhonorari cenſebant) verè eſſe ipſius; cùm epiſtola illa per Hiſpaniam ſpargi cœpiſſet, facile ipſis fuiſſet, ab ipſo ex India in Hiſpaniam jam reduce, ad conſulendum honori Societatis ſuæ, teſtimonium exquirere & obtinere,quòd eſſet ſuppoſititia, ipſique falſò adſcripta, quemadmodum ab Illuſtriſſimo Epiſcopo Malacenſi teſtimonium exquiſierunt & obtinuerunt, quòd Theatrum Jeſuiticum ipſi eſſet perperam adſcriptum. Si facile ipſis fuiſſet (quemadmodum certiſſime fuit) facere profecto oportuiſſet. Tum quia ſummi momenti erat, hoc modo indubitatum facere, quòd epiſtola illa Sancti Epiſcopi Angelopolitani non eſſet; ne præjudicium faceret Societatis honori; & ne quis impoſterum eam Societati objiceret. Tum quia ſuppoſito quod epiſtola revera ſuppoſititia fuiſſet, ſanctus Epiſcopus ille de eo teſtimonium vobis ad primam petitionem haud dubie dediſſet, utpote ad id obligatus pro honore ſuo (ne Societatis conviciator audiret) ſicut & pro veritatis & Societatis amore, ſine quo nunquam fuit. Pro indubitato ergo Hiſpanienſes Socii habuerunt epiſtolam illam ſuppoſititiam non eſſe, nullam proinde ſibi ſpem eſſe poſſe, memoratum teſtimonium ab ipſo contra agnitam veritatem obtinendi. Maluerunt

runt ergo certam veritatem agnoſcere, quàm cum Sociis Gallis & Flandris contra agnitam veritatem vitilitigare, nihilque niſi ineptias & cavillationes objicere.

3. Epiſtolæ illæ ad Innocentium X. de die 8. Januarii 1649. propria manu ipſius, non quidem ſub nomine Joannis Palafoxii Epiſcopi Angelopolitani (quomodo ſe ſubſcripſerat in Epiſtola ad eundem ſcripta 25. Maii 1647.) ſed ſub ſolo nomine Epiſcopi Angelopolitani (quam ſubſcriptionem ſufficere exiſtimavit, cùm nomen proprium ante ſubſcripſiſſet) originaliter extat in archivis S. Congregationis, & copia ipſius authentica Matriti in Archivis Definitorii generalis Carmelitarum Diſcalceatorum, cum aliis ſcriptis authenticis ejuſdem illuſtriſſimi Epiſcopi, in quibus cum ipſemet fidem faciat, Epiſtolam illam à ſe veriſſimè eſſe conſcriptam, nimis effrontes eſſe oportet Jeſuitas, dum pertinaciter negare pergunt eſſe ipſius; nimis quoque ſuperbos, dum id ea ſolùm de cauſa negare pergunt, quod ſit contra Societatis honorem, ſuæ Sanctitati notos faciat execrabiles exceſſus Sociorum multorum, Societati parum honorificos & exinde conſectariam neceſſitatem magnam reformandi Societatem, quaſi non ſint ſicut cæteri hominum, Societatiſque Religio non ſit ſicut cæteræ Religiones, quæ licèt ſanctiſſimæ & ſanctorum Religioſorum ubertate divinitus illuſtratæ, ex humana nihilominus fragilitate in pleriſque à primævo flore paulatim deficientes, reformationis neceſſitatem paſſæ ſunt.

Igitur in Archivis laudatorum Carmelitarum extat epiſtola ſanctiſſimæ memoriæ illuſtriſſimi Domini Joannis de Palafox, Epiſcopi tunc O-

 xomen.

xomenſis, antea Angelopolitani, de data Oxomæ 1657. ad R^dum admodum P. Didacum à præſentatione Generalem Ordinis Carmelitarum Diſcalceatorum, propria manu ipſius ſubſcripta, in qua declarat ad ipſum ſe tranſmittere ſcripta ſua, Libroſque, una cum Epiſtolis ſuis, inter quas reperitur Epiſtola illa latina ad Innocentium X. data 8. Januarii 1649. quam ipſiſſimam eſſe, qua ad eundem Generalem ab eodem Palafoxio miſſa in dicto Archivo ſervatur in pixide ſingulari clave obſerata, fidem omni exceptione majorem facit R. P. Antonius à Jeſu tunc Generali ſuo à ſecretis. Eandem vero in papyro ſcriptam, in quarto eſſe complicatam & in pergameno compactam, abſque ipſius quidem Palafoxii ſubſcriptione, ſed Secretarii ipſius manu ſcriptam eſſe teſtatur Pater Magiſter Joſephus de Palafox Ciſtercienſis Ordinis Religioſus illuſtriſſimi Palafoxii conſanguineus, certificans illam ipſius Epiſtolam in manus habuiſſe ſibique ab ipſo prælectam fuiſſe.

Inter memorata ejuſdem illuſtriſſimi ſcripta, eodem in Archivo extantia, continetur inſuper originalis Epiſtola, ab eodem 5. Decembris 1657 ſcripta ad Doctorem Joannem Mangano Eccleſiæ Oxomenſis Canonicum, ſuum antea Agentem in Curia Romana, cum originali reſponſo Mangani, quibus amplius demonſtratur ſupra dictam ad Innocentium X. Epiſtolam vere ipſius eſſe, non ſuppoſititiam.

Epiſtolæ ad Manganum verba ſunt iſta:[Cum in votis habeam aſſervare copiam Epiſtolæ quam ad ſuam Sanctitatem ſcripſi, ad ipſi reddendam rationem controverſiarum, quas R.R. PP. Societatis mecum habuerunt in cauſa Epiſcopatus mei,

mei, in qua rationem reddebam omnium quæ contigerunt, quam etiam tibi Romam tranſmiſi, ut eam traderes in manus ſuæ Sanctitatis, opto ut mihi in charta, cum copia illa aſſervanda, deſcribas ea quæ tunc contigerunt: quia Epiſtolam illam ſcribendo, & copiam ipſius aſſervando nihil aliud in intentione habui, niſi majorem Dei gloriam, bonumque publicum, ſpecialiter iſtius ſanctæ Religionis, quæ hactenus Eccleſiæ tam utilis fuit; & adhuc utilis eſſe poterit dummodo ſe contineat intra legitimos terminos inſtituto ſuo proportionatos. Deus te conſervet Die mercurii 5. Decembris 1657. JOANNES EPISCOPUS OXOMENSIS.]

Ad hanc Epiſtolam hiſce verbis Mangano reſpondit: [Excellentiſſime Domine, ut Excellentiæ veſtræ paream voluntati, ipſi dicam, quod ſtatim atque ipſius Epiſtolam accepi, nulli diligentiæ peperci, ut eam traderem in manus proprias Sanctiſſimi Domini felicis memoriæ Innocentii X. Verùm cum infirmæ eſſet valetudinis, id tam cito non potui, tametſi ad dies aliquot Epiſtolam ſervaverim, viſurus an non convaleſceret. Videns tamen hoc trahi in dies nimis multos ſecuriori uſus occaſione eam tradidi Domino Cardinali Panzirolo, tunc Status Secretario: quod mihi tam feliciter ſucceſſit, ut cum eam ſuæ Eminentiæ dediſſem hora tertia poſt meridiem, eam Papa ipſo veſperi habuit, & duobus poſt diebus, cum mandato miſit ad Congregationem Angelopolitanam, ſic vocatam, quia eam Sanctitas ſua inſtituerat pro negotiis & controverſiis exortis inter Excellentiam veſtram & Patres Societatis Angelopoleos & Provincia Mexitaniæ, cujus caput ſeu præ-

ſes erat Cardinalis Spada, in cujus manus Epiſtola primum devenit, & poſt cujus lecturam ab ipſo factam, deinde tranſivit in manus Cardinalis Sachetti, à quo tranſmiſſa fuit ad Dominum Cardinalem Ginetti, & ab ipſo miſſa ad Dominum Cardinalem Carpegna, à quo remiſſa fuit ad Dominum Cardinalem Franciotti, à quo tranſivit ad Dominum Farneſium, qui eam tradidit Fagnano: qui copiam illius confici fecit per unum ex Lectoribus ſuis Eccleſiaſticis, quorum opera indigebat, eo quod cæcus eſſet. Habita illius copia, Epiſtolam remiſit ad Dominum Pauluci, qui & ipſe eam copiari fecit per duos officiarios, quos apud ſe habebat tanquam Concilii Secretarios, quos vidi copiam illius conficientes. Ea factâ eam remiſit ad Dominum Alberici qui de Angelopolitana Congregatione fuit, poſt mortem Domini Maraldi, brevium Secretarii, nec mihi defuerunt indicia quod omnes illi Domini de Congregatione, Epiſtolæ copiam ſibi retinuerint tametſi non viderim.

Adjiciam particularitatem unam Excellentiæ veſtræ, quod cum Dominus Proſper Fagnanus eſſet cæcus, ipſi furto ſublata fuerit copia ſua; cumque poſt ſex menſes eam repeteret ab Eccleſiaſticis illis Lectoribus ſuis reperibilis non fuerit. Unde commotus, me ad ſe vocavit, rogans, ut eam ipſi reperirem quoquo modo, cum ea carere non poſſet. Una mihi copia ſupererat, quam ſumptibus meis copiari feci per bonum copiſtam. Copiam ab ipſo factam detuli ad Dominum Fagnanum. Hoc eſt quod Excellentiæ veſtræ dicere poſſum de Epiſtola Latina, quam ex Indiis miſit mihi, Papæ à me præſentandam; cujus originale tandem rediit
ad

ad Eminentiſſimum Spada, Angelopolitanæ Congregationis præſidem. Cui addere poſſum ab omnibus Dominis illis mihi teſtificatum eſſe, quod unum eſſet ex pulcherrimis ſcriptis à ſe viſis in tota vita ſua. Haud dubito Epiſtolam illam extare in Bibliotheca Vaticana cum aliis ſcriptis Excellentiæ veſtræ, eamque exiſtimo habituram effectus optimos ad promovendum Dei ſervitium: quem rogo ut Excellentiam veſtram conſervet &c. Ipſius manus humiliter exoſculor, famulorum Capellanorumque tuorum minimus, DOCTOR JOANNES MANGANO.]

Duo priora argumenta plus quam ſufficiebant ad Annatos, Tellerios, Huylenbroucquios cæteroſque Socios convincendos de veritate epiſtolæ, de qua agitur, cùm in rebus hujuſcemodi ad convincendos amatores veritatis, probationes ſufficiant reſultantes ex variis circumſtantiis, quæ ſimul junctæ, moralem faciunt demonſtrationem, dum nihil convincens opponitur in contrarium. At tertium vel ſolum ſufficit ad id inconteſtabiliter demonſtrandum. Jeſuitarum genium cognoſcens, prævideraț Illuſtriſſimus Palafoxius, quod (poſt tot & tam infundatas conteſtationes ipſi dum viveret factas) poſt obitum ſuum pro ſuppoſititiis habenda Socii prætendere poſſent ſcripta, quæ pro ſuæ dignitatis & jurium Epiſcopalium defenſione contra Societatem facere compulſus fuiſſet: ad hoc præcavendum, & ad ſuſtollendum de eorum veritate omne dubium, nihil melius ipſi viſum fuit, quàm toties memoratam epiſtolam, aliaque à ſe in ſui defenſionem conſcripta, per modum depoſiti Carmelitarum Diſcalceatorum Monaſterio tradere cuſtodienda, à quibus de eorum veritate teſtimo-

rium reddi poſſet, dum id occaſio poſtulaſſet.

Hoc itaque fecit: de eorum veritate Religioſi illi teſtimonium reddiderunt, dum de eo fuerunt requiſiti, illiuſque epiſtolæ copiam R. P. Franciſcus à Conceptione, tunc iſtius Ordinis Procurator Generalis, tradidit Illuſtriſſimo Domino Doctori Franciſco Ramos de Manzano, Philippi IV. Catholici Regis quondam præceptori, eam ab ipſo depoſcenti; copiam (inquam) epiſtolæ *Latinæ*, adeoque de 8. Januarii 1649. prior namque ad Innocentium X. epiſtola de 25. Maii 1647. ſcripta fuit Hiſpanico idiomate, non Latino, nec Innocentio X. rationem reddidit *omnium quæ acciderant* (prout loquitur in epiſtola ad Manzanum) ſed nonnullorum duntaxat, nec in ea mentionem fecit de ſcandaloſa maſcarata ſtudentium apud Socios Angelopolitanos, è domo ipſorum egreſſa die 31. Julii 1647. in deriſum dignitatis Epiſcopalis (de qua ſe loqui in epiſtola ad Innocentium X. apud Carmelitas Diſcalceatos depoſita, fidem ipſemet facit in epiſtola ad ipſorum Generalem) ſed in ſola epiſtola de die 8. Januarii 1649. Nec certe in priori illa epiſtola illius mentionem facere potuerat, quia necdum contigerat. Attentis ergo omnibus hiſce circumſtantiis, reſultat probatio moraliter certa, tam de veritate epiſtolæ Palafoxianæ, apud Carmelitas Diſcalceatos ab ipſomet Illuſtriſſimo depoſitæ, quàm de falſitate futilis effugii, quo Tellerius & Huylenbroucquius deridiculè contendunt, Illuſtriſſimum Palafoxium, tam in epiſtola ad Generalem Carmelitarum Diſcalceatorum, quàm in epiſtola ad Manganum, mentionem

tionem non facere de epiſtola Latina ad Innocentium X. de die 8. Januarii 1649.

Ea namque, quæ ad id probandum allegant, vel futilia ſunt, vel omnino falſa. Quippe allegant primo, Palafoxium aſſerere, quòd effectus iſtius epiſtolæ fuerit emanatio Brevis, quo Jeſuitis fere totum negatur, quod poſtulabant. Breve verò iſtud datum fuiſſe Romæ 16. Aprilis 1648. Nec aliud Breve in Bullario reperiri. 2. De epiſtola illa ad Innocentium X. data Palafoxium pœnituiſſe. Prima allegatio frivola eſt, quia præter illud Breve, aliud proferunt Curiones Pariſienſes in ſcripto ſuo nono, ſub hoc titulo: *Breve S. D. N. Innocentii X. continens nonnullas Reſolutiones ad favorem Illuſtriſſimi & R^mi D. Epiſcopi Angelopolitani, adverſus RR. PP. Societatis Jeſu Provinciæ Mexicanæ, in quatuor Congregationibus obtentas, intimationemque ejuſdem factam R^mo P. Generali Jeſuitarum, una cum reſponſo ejuſdem pro illius obſervantia Romæ ex typographia R^dæ Cameræ Apoſtolicæ* 1653.

Altera verò allegatio manifeſte eſt falſa, palpabiliterque demonſtrat Tellerium & Huylenbroucquium, de cauſæ ſuæ bonitate diffiſos, à deſperatis agere. Cùm ex teſtamento ſancti illius Epiſcopi (quod ex integro refert, deſcribitque Gonzales de Roſende in vita ipſius) ad oculum pateat contrarium. Nam poſteaquam dixit, ſe *multa paſſum pro ſuæ juriſdictionis, dignitatiſque Epiſcopalis defenſione*; *non ſolùm non dicit*; *ſe ex cæleſti lumine recognoviſſe, quod iſta controverſia proceſſiſſet ſecundum rei fundum ex ſecreta ſuperbia*, prout ipſi Annatus, Tellerius, & Huylenbroucquius mendaciter imponunt;

nunt, imo contrarium expreſſe declarat, dicens, quod iſto in negotio *nihil aliud intendiſſet, niſi Dei ſervitium, dignitatis Epiſcopalis, Epiſcopaliumque jurium defenſionem, & ipſummet bonum, & honorem Communitatum, quibuſcum fuerat in controverſia.* Quod & manifeſtiùs adhuc exprimit in vita ſua, quam publicam fecit ſub hoc titulo, *Vita interior peccatoris pœnitentis*, uti proxime videbitur.

Aſt, inquit Huylenbroucquius, Abbas Pelicotius, in eo libro quo Palafoxii vitam eſt proſecutus, poſteaquam retulit de controverſiis in Indiis agitatis, quibus vir illuſtriſſimus implicitus fuerat junior, ſubjungit in hæc verba „Omnibus hiſce in controverſiis multa hinc inde „contigerunt, quæ hic neceſſe non eſt recenſere. Judicium quod de iis hic fieri poteſt, „iſtud eſt, quod Dominus Oxomenſis zelo „moderatiore minuſque exceſſivo uti potuiſſet, „nimium ardorem teſtatus in iſtius litis proſecutione. Et hoc agnovit ipſe in Hiſpaniam „redux, ibi namque veræ pœnitentiæ dolore „tactus de omnibus quæ dixerat, fecerat & „ſcripſerat contra ſibi adverſantes, & ſpecialiter „contra unum è celebrioribus Ordinibus qui „ſunt in Eccleſia Dei, hiſce verbis loquitur in „obſervationibus ſuis ad epiſtolam 65. vitæ S. „Tereſiæ.... agens de ratione cujus dux eſt amor proprius: *Ut plurimum ſic adhæremus rationibus falſis; quas amor proprius nobis ſuggerit ad defendendam cauſam malam, ut non parum difficile ſit eas ab imaginatione avellere, & ſe ad veritatem reducere. Omni momento miſeria iſta nobis accidit, & ipſemet mihi principaliter accidiſſe fateor, quadam in occaſione. Nec refert quod*

de

de eo palam agnoſcam culpam meam, cùm peccaverim ante oculos totius mundi. Accidit ergo in ejuſmodi materia *quod mihi occurrerent rationes opponendi me certo cuidam negotio.* Sic habet Palafoxius, non ut Tellerius falſo & mendaciter imponit, *opponendi me adverſariis meis,* hoc eſt, inquit, impoſturam continuando, *impediendi, ne Jeſuitæ, aliique Religioſi continuarent operas ſuas, ſuiſque fruerentur privilegiis, eo modo quo fecerant, ſub prædeceſſoribus,* (Epiſcopis) *quæ mihi apparebant bona & ſancta: ſed revera non proveniebant niſi ex animo vano & præſumptuoſo; ſiquidem poſtea, divino lumine illuſtratus, cognovi, id quod mihi viſum fuerat eſſe à Deo, omnino contrarium eſſe Dei ſervitio, falſamque illam credulitatem meam, procedere ex amore proprio, mea paſſione, mea ſuperbia, mea vanitate, mea præſumptione.*

Hæc Pelicotius, (proſequitur Huylenbroucquius) *neque Hiſpanus fuit, qui his contradiceret.* Sed ſive ex ſe iſta libro ſuo Pelicotius inſeruerit, ſive accepta ab Annato (non auſus importunæ ſollicitationi ipſius obſiſtere) eidem libro inſeri paſſus fuerit (nec enim Jeſuitis inſolitum eſt ſimilia à ſibi devotis extorquere) manifeſtè errat, &, non abſque injuria ſanctiſſimi Epiſcopi, falſum ipſi imponit quiſquis inſeruit. Neque enim Palafoxius in laudatis obſervationibus, per *certum negotium* (cui ſe oppoſuit) de illo loquitur, quod cum Jeſuitis habuit, & de quo ſe pœnituiſſe dicit (prout Pelicotius (ex Annato) abſque fundamento ullo, & abſque ulla veri ſpecie, prætendit, nam cùm id nullibi Palafoxius inſinuaverit, nec id Pelicotio Deus revelaverit,

in

in eo temerarius eſt ſcrutator cordis, & infundatus Interpres dicti ipſius) ſed de illo, quo ex Angelopolitana ſede ad Oxomenſem à Rege evocatus, iſti tranſitioni per duos annos ſe palam oppoſuit. Quippe de hac oppoſitione ſe accuſat Hiſpanus Palafoxius in ſupradicta vita, nullibi de oppoſitione facta Jeſuitis, in defenſionem ſuæ dignitatis & jurium Epiſcopalium. Sic enim loquitur vitæ ſuæ interioris c. 35. *Quo tempore peccator iſte in Regio Indiarum Conſilio laborabat pro ſuæ dignitatis defenſione, Rex nolens ipſius in Americam reditum, eo quòd ipſius opera uti vellet in Hiſpania, ipſum ad Oxomenſem Epiſcopatum nominavit. Hoc ipſi pœnoſum fuit, quia valde diligebat Eccleſiam ſuam Angelopolitanam, quæ tot ipſi laboribus & moleſtiis conſtiterat, & cui ſe ſpecialiter obſtrinxerat, per votum à ſe factum de ipſa non derelinquenda, ut aditum præcluderet tentationi ad altiorem Eccleſiam per humanam ambitionem tranſeundi. Quam ob cauſam Mexicanum recuſaverat Archiepiſcopatum, ad eum à Rege nominatus. Ea etiam de cauſa tranſitionem recuſavit ad novam iſtam Eccleſiam. Fatendum interea, peccatoris iſtius motivum eam recuſandi, ita purum haud fuiſſe, quàm fuerat votum non deſerendi primam. Quippe ſubintrabat ſecreta propriorum meritorum præſumptio, vanaque ſervitiorum ſuorum æſtimatio, quæ ipſi videbantur malè remunerata. Verùm in animo ſuo cauſam quærebat: qua conſiderationem illam propriæ æſtimationis juſtificaret, purioremque & magis ſpiritualem redderet. Et quia peccator in damnum ſuum ſemper eſt ſubtilis & dexter, tot ipſi convenientiæ rationes occurrebant, quæ ſibi apparebant bonæ & ſanctæ*

ſanctæ, ut ſibi (ô quàm fallax eſt amor proprius!) videretur peccatum, eſſe humilem; & culpa, reſignatum eſſe. Ad hoc non parum juvabant conſanguinei mei: cùm enim cæcum haberent amorem elevationis honoriſque iſtius peccatoris, (majori ulna, ut vulgo dicitur, merita ipſius metientes) moleſtè ferebant quod par meritis non eſſet ipſius compenſatio. Multos quidem viros doctos ac ſpirituales deſuper conſuluit; ſed juxta modum, quo caſum ipſi propoſuit, amori ipſius conformis ordinariè fuit reſolutio ipſorum. Et hoc pacto ſe aſſecurabat conſcientia ipſius, non ſine periculo ſuæ perditionis; cùm certum ſit, quòd iſti ſenſui adhærere, ſit ſe infinitis tricis, faſtidiis, & inquietudinibus, à vita ſpirituali (quæ ducit ad Deum) abalienantibus, implicare.

Iſtis ergo cogitationibus occupatus, die quadam ingreſſus Oratorium ſuum, ad Deum orandum, & adorandum Crucifixum, cui magna cum devotione afficiebatur; oculis in Dominum cum fide conjectis, ſe protinus illuſtratum ſenſit radio cæleſtis lumini.... quo factum eſt, ut ex animo ipſius illico abſcederet ſententia cui tam tenaciter priùs adhæſerat, eodem tempore repletus cogitationibus veritatis & humilitatis, cor ſuum ſenſit tanto cum guſtu iis inflammatum, ut ſe condemnans, ſibimet ipſi diceret: Ergone inſenſatus eras? Quànta erat cœcitas tua? Poſſibilene eſt, quòd reſiſtere velis divinæ ordinationi? An non Deum Rex tuus repræſentat? Qualia ſunt merita, qualia ſervitia, quæ ſint remuneranda? Tandem, mutatione tali facta in corde, & in animo ſuo, cùm iretur ad menſam, voce firma dixit omnibus domeſticis ſuis, quòd pro capitali ſuæ quietis inimico à ſe habendus eſſet; quicum-

cumque ipſi malè locuturus eſſet de Eccleſia ad quam nominatus erat, ab eaque acceptanda ipſum averſurus. Poſtea ad Regios accedens Miniſtros, ipſis planè aliter locutus fuit, quàm hactenus fecerat, omniaque concluſa fuerunt cum magna hinc inde lætitia. Ab eo tempore Dominus, vel pro remuneranda ipſius reſignatione, vel ſolo nutu & motu voluntatis ſuæ, ſua ipſi adauxit lumina; dimiſſiſque omnibus occupationibus, in quibus tanquam Miniſter fuerat, ad novam ſuam ſe reddidit Eccleſiam. Et ibi gratiam divinitùs accepit, totum tempus ſuum tranſigendi in devotis exercitiis orationis & mortificationis, ſive in Miſſa, ſive in Menſa, ſive in Oratorio.

Ecce ergo ipſiſſimum illud negotium, de quo locutus fuit in obſervationibus ad Litteras S. Tereſiæ; ipſiſſimum (inquam) cùm hic id ipſum quoad ſenſum, iiſdem pene verbis, dicat, quod in obſervationibus illis dixerat, ut manifeſtum videtur ſequentia conferenti.

Ibi: accidit in ejuſmodi materia quòd mihi occurrerent rationes opponendi me certo cuidam negotio.	Hic: deſignat rationes quas habebat ſe opponendi nominationi ad Eccleſiam Oxomenſem.
Ibi: rationes iſtæ mihi videbantur bonæ & ſanctæ.	Hic: huic peccatori occurrebant rationes convenientiæ, quæ ſibi videbantur bonæ & ſanctæ.
Ibi: ſed revera non pro-	Hic: ſed motivum iſtud

provenjebant, niſi ex animo vano & præſumptuoſo.

iſtud non erat ita purum, quia ſubintrabat ſecreta de propriis meritis præſumptio, vanaque ſervitiorum ſuorum æſtimatio.

Ibi: poſtea illuſtratus cœleſti lumine, cognovi id quod mihi viſum fuerat eſſe à Deo, omnino contrarium eſſe Dei ſervitio.

Hic: oculis in Crucifixum conjectis ſe ſenſit protinus illuſtratum radio cœleſtis luminis, & ſe condemnans dixit, poſſibilene eſt, quod reſiſtere velis divinæ ordinationi?

Ibi: non erat niſi effectus amoris proprii.

Hic: viri ſpirituales à me conſulti respondebant conformiter ſuo amori proprio... O quàm fallax eſt amor proprius!

Ibi: culpam meam publicè confiteor, quia peccavi in oculis omnium.

In vita ſua publico data, publicè ſe peccaſſe confitetur per duos annos, in oculis omnium, ſe opponendo tranſitioni ſuæ ad Epiſcopatum Oxomenſem.

Quid ad hæc, Huylenbroucqui? Adhucne dices, objecta à te verba de *certo quodam negotio*, à nemine, qui fallere non velit, intelligi poſſe de iſtius tranſitionis negotio? Imo ipſemet fallere vis, hoc

hoc dicendo, nec niſi fallaciter intelligenda prætendis de negotio litis, quam contra Socios veſtros habuit, de quo nec in vita ſua, nec alibi ſe pœnituiſſe dicit, imò nunquam pœnituiſſe, ſatis demonſtrant verba ipſius à Gonzales de Roſende relata; nam quomodo de Actis iſto in negotio hoc diceret, qui iſto in negotio dicit, ſe nihil in intentione habuiſſe niſi Dei ſervitium, dignitatis Epiſcopalis, & Epiſcopalium jurium defenſionem, ipſum etiam bonum, & honorem Communitatum, quibuſcum fuerat in controverſia. Et in vita ſua interiori (quam tribus annis poſt obſervationes in litteras S. Tereſiæ, anno ultimo vitæ ſuæ, ſcripſit) c. 23. dicit, quòd in punctis graviſſimi momenti *maximis quidem cum fatigationibus defenderit Concilium Tridentinum, dignitatem ſuam, & Epiſcopalia jura; ſed quòd eas toleraverit cum lætitia, perſuaſus quòd cauſa quam defendebat, & obſequium quod Domino noſtro præſtabat, non ſolùm merebatur, ut pateretur, ſed & ut pro tali cauſa vitæ ſuæ, ſi opus fuiſſet, jacturam faceret. Seque à divina Majeſtate fatigationum ſuarum remunerationem accepiſſe, per fœlicem magni iſtius negotii ſucceſſum, & victoriam in eo reportatam, per hoc etiam quod Deus ipſum in vita conſervaverit tempore neceſſario ad cauſam iſtam agendam, ſeptem annis defendendam, evincendam.*

Et ut evidenter appareat Pelicotium à veritate aberraſſe, dum ipſum de nimio redarguit ardore, zeloque exceſſivo, iſto in negotio; c. 26. recognoſcit *divinæ bonitatis ac miſericordiæ, gratiæque ſingularis, ipſum in cauſa tam juſta adjuvantis, effectum fuiſſe; quòd tot inter moleſtias, perſecutiones, animam ſuam ſervaverit abſque ulla turbatione, & abſ-*

abſque ullo prorſus odio adverſus hoſtes ſuos, adauctâ è contra ſuâ erga ipſos dilectione. Unde factum eſt ut poſtea tractatum ediderit, de afflictionum utilitate, & inimicorum dilectione. Et addit, quòd etiamſi infinitæ adverſus ipſum ſatyræ diſſeminatæ fuerint, permittere noluerit, ut quiſquam iis reſponderet, eo quòd nullam inde pœnam habuiſſet, ſed ſincerum deſiderium benefaciendi facientibus ſibi mala.

Adhucne poſt hæc, dicet Huylenbroucquius Palafoxium de iſto negotio, in quo tam ſanctè ſe geſſit, pœnituiſſe? Vah mendacem impoſtorem, fallacem declamatorem, ineptum Sociorum ſuorum vindicem, imo & deceptorem! dum ipſos ſuperbus ipſe avocare nititur, ab humili confeſſione neceſſitatis, ad primævum S. Ignatii ſpiritum, per ſalutarem reformationem, ſeſe revocandi, à quo tantopere defecerunt, per ſuperbiam ſuam, avaritiam, innocentes (etiam ſanctiſſimos Epiſcopos) calumniandi licentiam, frequentem ad ipſa etiam Pontificia Decreta (dum ipſis videntur adverſantia Societatis honori) inobedientiam, aliaque vitia magna, argumentis & exemplis ſole meridiano lucidioribus comprobata. Ea tu quidem pervicaciter negas, Huylenbroucqui, ſed in eo factus imitator Scribarum & Phariſæorum, Chriſti redargutiones aſpernantium, quia ob excæcantem ſuperbiam ſuam tales ſeſe non exiſtimabant, quales eos Veritas demonſtrabat. Et ideo ipſis propoſitum erat ſeſe non emendare, ſed adverſùs Chriſtum ſe vindicare, ſicut tu adverſus Tubicinem facis, per tot injurias & calumnioſa improperia, quibus exiſtimaſti te ad clangores ſingulos ſatis reſpondiſſe, cùm iis nihil niſi gerras & ineptias oppo-

poſueris, ut aliquid reſpondiſſe videreris. Tibi ergo dictum puta, quod Auguſtinus l. 4. contra Creſconium Grammat. cap. 65. olim dixit: *Cernis quàm inaniter dixeris, quod videaris tibi ad omnia reſpondiſſe quæ in mea* Tuba magna *continentur. Si autem propterea reſpondiſti, ut ea quæ à nobis* (ex charitate propter commune Eccleſiæ & Societatis bonum) *dicta ſunt evacuares, video te quidem ad multa reſpondiſſe, ſed nihil te video refelliſſe.*

Atque ex his cordatus lector, cognoſcens ex ungue leonem, ſibi facile perſuadebit, nihil ſoliditatis eſſe in cæteris vitilitigationibus ipſius, ad demonſtrandamque reformandæ Societatis neceſſitatem tanto magis ſufficere argumenta hic producta, quanto certius ad eam demonſtrandam ſufficiunt vel ſola teſtimonia irrefragabilia Sancti Martyris Soteli, ſanctæque memoriæ Epiſcoporum Lanuzæ, Palafoxii, & Solminiach. Maximè cum vel ipſe ſanctiſſimus Innocentius X. viſa epiſtola Illuſtriſſimi Palafoxii, Societatis reformationem plurimùm exoptaverit, ſed veritus ne, ex nimia Sociorum apud Principes potentia, magna Eccleſiæ perturbatio ob eam exoriretur, ad integram reformationem Socios non compulit, ſed paulò poſt ad chorum & Miſſas decantandas; quod aliquanto tempore in Italia ſervatum fuit, quemadmodum Palafoxius ipſe in epiſt. ad Generalem Carmelitarum Diſcalceatorum ab uno ex Agentibus ſe accepiſſe dicit, qui ipſi teſtificatus eſt ab uno ex primariis ſuæ Sanctitatis Miniſtris ſe hoc accepiſſe.

Faciat ergo Deus; ut à vitiis magnis, de quibus à memoratis Sanctis Jeſuitæ arguuntur, reformationi ſibi tam neceſſariæ ſeſe opponendo, per ſu-

ſuperbiam inemendabiles non efficiantur, ob laudes, quibus Societatem ſubinde præconizant nonnulli Sancti, & ipſimet Romani Pontifices; cùm alios etiam Ordines, S. Benedicti, S. Dominici, S. Franciſci &c. tam Romani Pontifices, quàm nonnulli Sancti, ſimiliter præconizent, iiſque non obſtantibus, ob deficientiam non parvam plurimorum à primævo ſuo Inſtituto, neceſſe fuerit ipſos reformari. Et cui ſenſato dubium eſſe poteſt, Jeſuitas in eo eſſe ſicut cæteros homines, cùm id manifeſtum faciant experientia & Sanctorum teſtimonia ſuprà allegata?

Cedite ergo, Reverendi Patres, cedite veritati, quæ per tot Tubæ magnæ clangores auribus verbis inſonuit. Si enim clangores tam ſalutares nihili faciendo, Tubicinis erga vos charitati, calumnias & injurias (more veſtro) rependere pergatis, videte ne Tuba maxima ad aures veſtras ſonitu vehementiori perſonando, inſipientiam, ſuperbiam, impœnitentiam veſtram tandem confundat, maledicentiamque veſtram retundens, calumnioſam eſſe coram Orbe univerſo, uſque ad Garamantas & Indos manifeſtis probet argumentis. Quia, ut D. Baſilius ait epiſt. 65. *ad calumnias tacendum non eſt, ne mendacio inoffenſum progreſſum permittamus, aut eos, qui ſeducti ſunt, damno inhærere ſinamus.* Et, ut D. Athanaſius in Apolog. *Qui lapide ictus eſt, quærit medicum: ictus autem calumniæ gravius quàm lapides feriunt. Eſt enim calumnia clava, & gladius, & jaculum incurabile. Sed his veritas mederi poteſt, quæ ubi negligitur, vulnera acerbiora fiunt.*

Ne vehementiores illos ſonitus audiant aures veſtræ, eas (prout hactenus) obturantes, & corda

etiam veſtra obdurantes, per potentiam veſtram magnam, & inſanias falſas, Tubæ proſcriptionem fortè impetrabitis. Bene, optime, tunc Tuba dicet, *ubi auditus non eſt, non effundas ſermonem.* Melius eſt enim hoc dicere cum Eccleſiaſtico; quàm dicere cum Laurentio Forero Jeſuita, Theſi IX. de Abbate, *plures eſſe deciſiones, vel declarationes Cardinalium, quæ placent Urbi, non Orbi.*

Uberiorem Vindicationum ſeu potius vitilitigationum, quiſquiliarumque Huylenbroucquii confutationem lector videre poteſt Clangore XXIV.

TUBA MAGNA

MAGNUM CLANGENS SONUM

De neceſſitate longè maxima reformandi Societatem Jeſu.

CLANGOR PRIMUS.

Reformandæ Societatis neceſſitatem maximam perſonant, dum vitia maxima detegunt Viri doctrinâ, pietate & vitæ ſanctimoniâ celebres.

PRimus occurrit Melchior Canus, Epiſcopus Canarienſis, celebris Doctor ſacri Ordinis Prædicatorum, dum Orlandino fatente in Hiſtor. Soc. Jeſuitis adaptat verba iſta Apoſtoli 2. Timoth. 3. *Scito quòd in noviſſimis diebus... erunt homines ſeipſos amantes, cupidi, elati, ſuperbi...., ſine pace, criminatores... habentes ſpeciem quidem pietatis, virtutem autem ejus abnegantes... nunquam ad ſcientiam veritatis pervenientes.... Reſiſtent veritati.... Sed ultra non proficient: Inſipientia enim eorum manifeſta erit omnibus.* Vitia illa Jeſuitis valdè multis convenire, experientia manifeſtè docet; & revera convenire, adeo certum exiſtimat magnus ille vir, ut in epiſt. ad Patrem Regla, Ord. S. Auguſtini, Carolo V. à ſacris Confeſſionibus, dicere non dubitet: *Utinam & mihi, quod olim Caſſandræ, non accidat: cui non eſt data fides, donec Troja incendio periiſſet. Si quo pede cœperunt Patres Societatis, pergere permittantur, faxit Deus, ne tempus*

tandem adveniat, quo Reges eis obſiſtere velint, nec poſſint. An non tempus iſtud adveniſſe conſpicimus? Ne ipſi quidem Romani Pontifices ipſis obſiſtere poſſe videntur, nec ipſos ad obedientiam compellere, prout videbitur infrà.

Deinde Arias Montanus, S. Jacobi Eques, Philippi II. Catholici Regis Bibliothecarius, divinis in Scripturis, rebuſque Theologicis verſatiſſimus, qui pietatem magnam pari cum eruditione conjunxit, in Comment. de var. Hebr. Libror. ſcriptione, Regiis Bibliis anno 1572. Antverpiæ editis inſertâ, de Jeſuitis ſic loquitur: *Cùm ſoli ſapere, ſoli benè vivere, Jeſumque propiùs inſequi & comitari ſibi videantur, atque id palam profeſſi jactitent, me, qui minimum, atque adeo inutilem Jeſu Chriſti Diſcipulum ago, odio habuerunt gratis. Atque hi, quòd neminem, qui aliàs benè audiat, palam improbare audent, aliorum, quos ad eam rem occultè inducere poſſunt, ingeniis & nominibus abutuntur.... Utuntur quidem illi magno & inacceſſibili ad ſuas agendas res myſterio; ſed quod facilè iis, qui ſimpliciùs apertiuſque agere volunt, pelluceat; quod non poſt multos annos tandem aperiendum ſit.* Velut prophetico ſpiritu Arias Montanus prædixit, quod in dies videmus adimpleri. Videmus, inquam, Jeſuitas ſuis ſe intereſſatis agendi modis notos facere, & ſic notos, ut in epiſt. ad Philippum II. anno 1571. ſcripta, *tanquam fidelis*, inquit, *& obligatus ſervus, ſecundùm ſimplicitatem Chriſtianam, & pro fide in omnibus illis debita, quæ ad Dei veſtræque Majeſtatis ſervitium, & ad rectam rerum publicarum ipſi ſubjectarum adminiſtrationem pertinent, ut eo nomine, quantum in me eſt, ſatisfaciam, teſtor ac moneo, unam illarum rerum, quas Majeſtas veſtra Gubernatori, ac Miniſtris qui in Belgio ſunt, aut poſtea erunt, ſeveriſſimè debet injungere, eſſe iſtam, ut caveant Jeſuitis commiſceri, nec quidquam negotiorum cum illis communicent, neque ad id quod nunc habent autoritatis, vel opum, in his provinciis ullam acceſſionem faciant. In ſpecie autem, ut Gubernator Belgii nemine illorum pro Prædicatore vel Confeſſario uti audeat. Deo enim & con-*

ſcientiæ

ſcientia teſte, perſpectum habeo, tam hoc quàm quicquam aliud referre ad rem Majeſtatis veſtræ, & ad liberam executionem boni regiminis harum provinciarum. Et Majeſtas veſtra pro certo habeat, perpaucos in Hiſpania inveniri extra ipſorum Societatem, qui pluribus & certioribus, quàm ego, argumentis perſpectum habeant, quæ ſint illorum prætenſiones, ſeu ſtudia, qui fines (omnes utique ad Societatis gloriam & emolumenta tendentes) *quantoque ingenio & conatu ad fines ſibi propoſitos commitantur.... quantumque nocumenti, & quàm tectas exerceant inimicitias contra minoris authoritatis homines, quos quovis modo rerum ſuarum quicquam non ſatis ex ſua libidine adtingere intelligunt &c.*

Melchiori Cano, & Ariæ Montano accedunt domeſtici teſtes, hodie benè multi, ſuæ Societatis mala ingentia ſatis deplorare non valentes. Poſt Joannem Marianam, Floravantium, duoſque Societatis Generales, S. Franciſcum de Borgia & Claudium Aquavivam, accedunt & Joannes Baptiſta de la Nuza, Ord. Prædic. Aragoniæ Provincialis, exinde Epiſcopus Balbaſtrenſis & Albaricenſis, Martyr Sotelo, & ſanctæ memoriæ Epiſcopi, Joannes de Palafox, Angelopolitanus, & Alanus de Solminihac Cadurcenſis.

Joannes namque Mariana, unus ex antiquiſſimis Societatis Patribus, vir (teſte Eminentiſſ. Card. Baronio to. VIII. ad annum Chriſti 688.) *Veritatis amator, & pietatis optimus cultor, qui erudito ſtylo manum appoſuit Rer. Hiſpan. Hiſtoriæ, Hiſpanus ipſe, ſed affectu privato carens, dignus Profeſſor Soc. Jeſu*, in libro Hiſpanicè, Latinè, Gallicè, & Italicè (poſt obitum ipſius) edito, *De morbis Societatis, eorumque cauſis ac remediis*, ingentia Sociorum ſuorum mala, reformatione prorſus indigentia, graphicè depingit, atque ipſiſſimis hiſce verbis librum ſuum abſolvit: *Multam mihi fiduciam ſumpſi in detegendis Societatis malis, & publici regiminis erroribus: iiſque potiſſimùm, quæ cùm communiter approbantur, libentiùs fiunt. At quid ergo? Candidè loquor, & ſine fuco ac ſpe quacumque: rem quiſque ut libuerit æſtimabit. Verùm quod in me eſt, quo propiùs*

ingraveſcente ætate ad extremum judicium accedo, eo certiùs aſſevero, Societatem noſtram, quæ ex Deo dubio procul eſt, in præceps ruere, ac brevi etiam caſuram omnino, niſi Deus ipſe det opem, ejuſque filii, pro ſua in matrem pietate, omnique privati commodi ſtudio ſepoſito, præſens auxilium adferant, & ad vivas uſque partes circumcidant, ſi ita opus, ne ultra peſtis incedat. Librum illum *omnes Principes, & Societatem ſalvam cupientes, diligentiſſimè legere deberent*, inquit Fr. Juniperus de Ancona, ſeu Autor ſcripti cui titulus: *Conſultatio de cauſis & modis Religioſæ diſciplinæ in Societate Jeſu inſtauranda*, in hâc & ipſe reformandæ Societatis neceſſitatem pluribus demonſtrat argumentis, rationemque reddit, cur Marianæ liber ſolummodò poſt obitum ipſius luci publicæ datus fuerit; eo quòd utique eum non eo conſilio Mariana ſcripſerit, ut in vulgus ederetur, ſed ut aliquando in Societatis Congregatione, ad corrigenda, quæ in Societatem irrepſerant vitia, uſui eſſe poſſet. Eum quidem è Societate nonnulli à Mariana ſcriptum negant: ſed ipſius eſſe, res eſt longè clarior, quàm ut negari poſſit. Nec eſt quiſquam, qui Marianæ ſcripta legerit, qui ſtylum ipſius, acrimoniam, & junctam libertate prudentiam eo in libro non ſtatim agnoſcat. Eum Franciſcus Soſa, Ord. Minor. Generalis, poſt Auximenſis Epiſcopus, & Statûs Hiſpanici Conſiliarius, cum cæteris Marianæ Codicibus, eo tempore ſubduxit, quo Mariana carcere tenebatur, ob librum anno 1609. Coloniæ editum, in quo de Monetæ in Hiſpaniis mutatione diſputans, Miniſtrorum Hiſpanorum fraudes perſtrinxit, Hiſpanicoque Imperio exitioſas eſſe demonſtravit. Quo Dux de Lerma ſe ſugillari intelligens, hominem in vincula popoſcit, in iiſque annum vertentem continuit. Eo itaque tempore Illuſtriſſimus Soſa, juſſus Marianæ ſcrinia excutere (ut ſi quid in iis reperiretur, quo vel Regis oſcitatio, vel Lermæ artes ſugillarentur, aboleretur) librum, de quo in præſenti, propriâ Marianæ manu ſcriptum invenit, inventumque cum amicis multis, nominatim cum Illuſtriſſimo D. Conrio Thuamenſi in Hibernia Archiepiſ-

copo,

copo, cumque Reverendiſſimo P. Nicolao Riccardio, ſacri Palatii Apoſtolici Magiſtro, prout ex ipſo ſe accepiſſe Juniperus de Ancona teſtificatur, communicavit. Eundemque librum Pater Floravantius, ſummi Pontificis Confeſſarius, priſci moris ac veterioris notæ Jeſuita legit, & nimis vera eo contineri, cum gemitu faſſus fuit, ſummumque Pontificem propterea magnopere interpellavit, ut ad inſtaurandam Societatem animum appelleret: nec enim verbis poſſe ſe exprimere, quàm ea à priſtina virtute ſua degeneraſſet, quámque omnis religioſa diſciplina in ea collapſa, in meram ſæcularitatem deveniſſet, *velut mihi primarius quidam Pontificis familiaris ex ipſius ore acceptum retulit*; verba ſunt Juniperi loco laudato.

Ecce igitur non Marianæ duntaxat, ſed & inſignis alterius Jeſuitæ Floravantii, ſuæ Sanctitatis Confeſſarii, de reformandæ Societatis neceſſitate teſtimonium.

Nec diſſimile fuit judicium S. Franciſci de Borgia. tertii Societatis Generalis, in epiſt. *ad Patres & Fratres Societ.* editionis Iprenſis anni 1611. ſive *ad Patres & Fratres Provinciæ Aquitaniæ*, ne Alphonſo Huylenbroucq ulla vanè cavillandi anſa præbeatur: in cujus gratiam reſtituimus & conditionalem propoſitionem, quam conqueritur omiſſam in priori noſtra editione. In ea ergo Epiſtola, *De mediis conſervandi ſpiritum Societatis & vocationis noſtræ*, prophetico ſpiritu deſignat tempus in quo conſtitutam jam Societatem conſpicit Orbis univerſus; *Si nulla*, inquit, *habita ratione vocationis & ſpiritus, quo quiſque impulſus accedit, litteras modò ſpectemus, & alia exteriora talenta ac dona, veniet tempus quo ſe Societas multis quidem occupatam litteris, ſed ſine ullo virtutis ſtudio intuebitur: in qua tunc vigebit ambitio, & ſeſe efferet ſolutis habenis ſuperbia, nec à quo contineatur & ſupprimatur habebit* (idipſum eſt quod prædixit Melchior Canus) *quippe ſi animum converterint ad opes* (quemadmodum convertiſſe notorium eſt)...... *intelligent illi ſe quidem...... opibus affluentes, ſed omnino virtutum copiis deſtitutos.... Atque utinam jam non antè hoc totum experientia ipſa ſæpiùs teſta-*

ta docuiſſet! Quàm multi veniunt ad nos, conqueſtus eſt idem Franciſcus de Borgia, teſtante Generale Vitelleſchi, *ut fiant ditiores; quàm pauci ut fiant meliores.*

Quid verò Claudius Aquaviva, quintus Generalis ejuſdem Societatis? In libro qui inſcribitur, *Induſtriæ pro Superioribus Societatis ad curandos animæ morbos*, Romanis typis anno 1616. edito c. 15. *Sæcularitas*, inquit, *&* AULICISMUS, *inſinuans in familiaritates & gratiam externorum, morbus eſt in Societate, & intra & extra periculoſus, & iſtis qui eum patiuntur, & nobis* (Superioribus) *ferè neſcientibus paulatim ſubintrat, ſpecie quidem lucrifaciendi Principes, Prælatos, Magnates, conciliandi ad divinum obſequium hujuſmodi homines Societati, juvandi proximos &c; ſed reverà quærimus interdum nos ipſos, & paulatim ad ſæcularia deflectimus.* Et in *Inſtructione pro Superioribus, ad augendum in Societate ſpiritum, cap.* 1. EST *& alia malorum radix longè periculoſiſſima, eoque periculoſior, quo minus vulgò noxia cenſeri ſolet, rerum ſcilicet externarum occupatio nimia, in quam Superiores, ut plurimùm, ac variis nominibus ſupra modum effundi ſolent. Per ſpeciem proximos lucrifaciendi Societati multis ſe viſitationibus implicant, iiſque non modò non neceſſariis, ſed parùm etiam utilibus, atque ita in his verſantur, ut à ſæcularium moribus parum abſcedant.*

Subjiciendus hìc venit alter Societatis Generalis Mutius Vitelleſchi: non quidem ut hiſtoricus rerum quæ in illa aguntur; ſed ut teſtis locupletiſſimus querelarum adverſus Jeſuitas fieri ſolitarum: „ Querimoniæ „ porro communiores, ad hæc capita revocantur: inquit Epiſt. 1. de Oratione, ad Patres & Fratres Societatis; „ *ſuperbos nos eſſe; huc nos tendere ut omnia per* „ *nos adminiſtrentur, ex nobis pendeant univerſa, de* „ *noſtra nos ſapientia amplè magnificéque ſentire, ceteros* „ *parvi facere, modico in pretio habere.* Hoc primum „ eſt caput. Alterum eſt, vitæ commoditates nos im- „ penſè ſectari. Tertium, cupidos nos eſſe, & quærere „ quæ noſtra ſunt. Quartum denique prudentes nos ho- „ mines eſſe magis & politicos, quàm ſolidè ſpirituales.

Non

Non quidem fatetur Vitelleſchi hæc cum veritate in Societatem vibrata, ſed nec rejicit quaſi in eam malignè commenta: „ Verùm, inquit, ut ut ſe res habeat, demus rumores iſtos atque obtrectationes nullo veritatis fundamento niti, nullâ culpâ noſtrorum. Prudenter id non diſcutit Pater Generalis: illi ſatis eſt admonere & exhortari: „ Curemus, inquit, omnes „ vulgò plane pervideant, nullius nos alterius rei, „ quàm noviſſimi loci ambitione teneri, utque tempore ſumus ac nomine poſtremi minimique (nimirum noſtis Societatem ab iis qui eam conſtituerunt „ Patribus Minimam appellatam) ita nequaquam „ quæſitæ, ſed germanæ veræque demiſſionis laude, „ ut omnium maximi & principes ſimus, enitamur.... „ Ne commoveamur ſi contemptim, ſi minùs honorificè, ſi minori in pretio habiti nobis videbimur; „ ſed patienter ſilentio feramus; animorum potius lucris quàm plauſibus neſcio quibus mortalium oblectemur: ne in aulas nos inſeramus; ad ſpiritualem „ pauperum opem toto pectore incumbamus. Epiſcopis, eorumdem Vicariis, iis qui præſunt omnibus... intimam ex animo ſubmiſſionem atque obſervantiam deferamus. Ne umbram quidem noſtra, „ ſeu dicta ſeu facta, præferant, unde oriri ſuſpicio „ queat audere nos cum iis pœne ex æquo contendere, nihil non velle pervincere: ne alienis nos rebus „ immiſceamus... de omnibus... honorificè atque officiosè loquamur: ſtatimque haud ampliùs vulgò nos „ cenſeri ſuperbos deprehendetis.

Eadem ratione, proſequitur Vitelleſchi, " Si in vitæ commoditatibus procurandis minus ſeduli; ſi in „ itineribus, miſſionibus, xenodochiis, ergaſtuliſque „ luſtrandis, diu noctuque ad piè mortem obeundam „ juvandis pauperibus nonnulla ſciemus ſtatuemuſque „ perferre; ſi in corporis cultu atque veſtitu pauperes „ & eſſe & videri geſtiemus, neque veſtibus erubeſcemus detritis & conſarcinatis uti, novas remiſſionum atque oblectationum animi formas minimè excogitabimus; externorum menſas, optimatum in-

 pri-

„ primis refugiemus, neque tam iis nos oblectari,
„ quàm fatigari ſignificabimus; quæ erat altera quere-
„ la conticeſcet, omneſque factum ſibi ſatis per nos
„ eſſe fatebuntur.

Ad tertium querimoniarum punctum hoc præſcribit remedium ſapientiſſimus Generalis: „ Ad hæc ſi à li-
„ tibus abhorrebimus, rationem agendi veritatis & fi-
„ dei plenam, ab artificio neſcio quo, & apicibus pu-
„ ram ſequemur; pacta, promiſſa ad amuſſim ſanctè
„ ſervabimus; teſtamentis condendis intereſſe ex regu-
„ larum noſtrarum præſcripto recuſabimus, quod
„ tantopere ſuis etiam fratribus inculcat B. Bonaven-
„ tura: denique ſi nos ita geremus, ut omnes per-
„ ſpiciant hominum animos non marſupia nos quæ-
„ rere, neque id agere, ut iſta nobis, verùm ut illos
„ Deo lucremur, quis nos inſimulare valeat avidi-
„ tatis?

„ Hoc caput, in quo nonnulla quæ ad linguam per-
„ tinent perſtringere neceſſe habeo, gaudeo in poſtre-
„ mum hunc locum cecidiſſe, quod cupiam omni-
„ bus quæ hactenus recenſui, altiùs iſta cunctorum
„ cordibus imprimi ſempiternis notis. Ne, quæſo,
„ nobis, Patres Fratreſque, blandiamur; non pauci
„ hoc in genere valido freno egent; nemini parcunt;
„ nimia agunt libertate & licentia, non ſine gravi ca-
„ ritatis juſtitiæque interdum injuria, dum aliena ſeu
„ dicta, ſeu facta, nunc amplificata augent, modo
„ ultro citroque renuntiant, nunc in deteriorem par-
„ tem accipiunt; ad motus animi, atque conſilia Deo
„ reſervata dijudicanda progrediuntur; haud ſcio an
„ dicendum ſit, res neque geſtas unquam, neque per
„ ſomnium quidem oblatas comminiſcuntur & ja-
„ ctant.... *Hoc vitium latiùs quàm opus eſſet ſerpere*
„ *per Societatem deploramus omnes*.

Placuit hæc pauló fuſiùs exſcribere, ut lectores videant quàm bellè Jeſuitæ admonitionibus & exhortationibus Generalis Vitelleſchi acquieverunt. Scilicet! Qui etenim non perſpicit illos multò nunc eſſe modeſtiores, minus inflatos, minus elatos? Submiſſionis ſuæ

ef-

erga Cardinales, Epiſcopos, Vicarios Apoſtolicos tam in Europa quàm in China, præclara quotidie præbent exempla. Principum aulas ut angues horreſcunt: toti ſunt in inſerviendis pauperibus: de omnibus, etiam adverſariis, cum caritate & veritate loquuntur. Abſit ut interſint condendis teſtamentis, etiam oblatas hæreditates reſpuunt: paupertatem unicè laudant & ſectantur. Homines toti ſpirituales: quid homines dico, *Societas eſt potius Angelorum*! Quàm mutati ab illis qui tempore Vitelleſchi in vivis erant! *Si* ſic *renovatam hoc in genere Societatem illi daretur intueri, omni* nunc *ſanè animi ardore inclamaret*: NUNC DIMITTIS.

De Vitelleſcho ſatis: Videri etiam poteſt Generalis Oliva tom. 3. conc. 19. parte 2. Melchior quoque Inchofer in Monarchia ſua Solipſorum, ubi Societatis ſuæ ſpiritum nativis coloribus exhibet. Virum iſtum ob animi candorem, doctrinæ puritatem, & morum ſanctimoniam ſummo Pontifici charum, Romæ à ſuis clam abreptum, Papa de manibus ipſorum excuſſit, ſervavitque incolumem.

Hieronymus Baptiſta de la Nuza, Ord. Prædicat. Epiſcopus Balbaſtrienſis & Albaricenſis, tantâ vitæ ſanctimoniâ illuſtris, ut ob heroïcas virtutes ſuas, canonicam ipſius apotheoſim omnes Arragoniæ Regni Ordines ab Innocentio XI. poſtularint, de ipſoque in Actis Capituli Generalis ſui Ordinis, anno 1629. celebrati, extet hoc elogium, Romæ Urbano VIII. permittente typis datum: *In omni vita ſua Conſtitutiones ad unguem ſervavit; jejuniis, catenisque ferreis carnem maceravit; orationi & ſacræ lectioni quotidie vacavit; prophetico ſpiritu claruit; ſecreta cordium, multorumque ſtatum in purgatorio, egreſſumque ab eo cognovit; dono ſapientiæ & intellectus, in ſacris præcipuè ſcripturis exponendis, divinitùs (Sancti Ludovici Bertrandi, ejus Magiſtri teſtimonio) eximiè præditus fuit: quod ejus opera præclarè demonſtrant. Quinquaginta annis in prædicationis munere conſumptis, non ſemel facie ſplendidus apparuit. Paupertatem in Epiſcopatu ſummopere coluit,*

omnibus ſuis, uſque ad lectulum, pauperibus erogatis. Sanctorum Epiſcoporum æmulator, ab omni lethali labe immunis (*Confeſſario teſte*) *ſeptuagenarius in magna ſanctitatis opinione ex hac vita migravit, anno* 1625.

Epiſcopus ergo ille tam ſanctus in Memoriali anno 1612. dato ad Paulum V. c. 2. §. 1. dicit, quòd cùm eſſet *unius planè labii univerſa Theologorum Schola* (circa divinæ gratiæ, & æternæ prædeſtinationis controverſias) *ſubintrarunt viri novitatis cupidi, & Sanctorum Patrum vaniſſimi contemptores, qui ſparſis hinc inde libellis totum pene Orbem novitatibus infecerunt.... ex inanis gloriæ cupiditate, & dominandi deſiderio, ut & cæteris eminere, & altiora cæteris inveniſſe viderentur.* Nec in theoricis duntaxat, ſed & in practicis (teſte eodem Generale Vitelleſcho in epiſt. ad Superiores Soc. diè 4. Januarii 1617.) *Nonnullorum ex Societate ſententiæ, in rebus præſertim ad mores ſpectantibus, plus nimio liberæ*, adeo exitioſæ ſunt, *ut non modò periculum eſſet ne ipſam evertant, ſed ne etiam Eccleſiæ Dei univerſæ inſignia adferant detrimenta..* SYLLEPSIS *eſt*, inſulsè animadvertit Huylenbroucq, *ſenſus eſt minùs hiſtoricus, quàm exhortatorius, aut admonitorius.*

Proſequitur La Nuza, & §. 2. dicit, quòd *omnibus adulari, indulgere omnibus ſtudent..... illi paucorum dierum homines.* Quódque *doctrinam ſuam interdum novam jactitant Auguſtino in caligine poſito imperviam, ut viris novitatum amatoribus adulentur. Antiquam è contra nonnunquam appellant, atque ex primæva Patrum traditione derivatam, ne viris avitæ doctrinæ retinentioribus ſtomachum faciant. Familiaris eſt illâ hæreticis omnibus aſtutia*, quemadmodum ex Baſilio oſtendit & Baronio.

Ipſos redarguit §. 3. de tanta vanæ gloriæ cupiditate, ut hæreticorum more, *Victoriam ſibi ſemper accinant, quo etiam tempore cauſâ cadunt.* Qua in re *juſto judicio percelluntur: quia cùm non veritatis ſtudio, ſed popularis gloriæ cupiditate ducantur, nihil aliud adnituntur, quàm ne damnati videantur...... Damnatâ quippe Romæ à Clemente VIII. ipſorum ſententiâ de con-*

feſſione

feſſione per literas & internuntium, illico extra urbem, ac potiſſimùm in Hiſpania, in Scholis paſſim & pulpitis conclamarunt, ſe eo judicio Pontificio nequaquam petitos eſſe, ſed alios de quibus ipſimet apud Apoſtolicam Sedem expoſtulaverant, & ad ſententiam ferendam adduxerant. Quo caſu mille fabulas riſu dignas egerè &c.

Alia quoque Sociorum vitia maxima deſcribit in Commentario ſuper prophetiam S. Hildegardis, quæ ſequentis eſt tenoris apud Bzovium to. xv. Annal. Eccleſ. ad annum 1415. q. 39. *Inſurgent gentes, quæ comedent peccata populi, tenentes ordinem mendicum, ambulantes ſine rubore..... Diabolus in eis radicabit quatuor vitia, ſcilicet adulationem..... invidiam..... hypocriſim...... & detractionem, ut ſeipſos commendent, & alios vituperent, propter laudes hominum, & ſeductionem ſimplicium. Sine devotione, ſine exemplo martyrii* (niſi admodum rarò, comparativè ad alios Mendicantium Ordines: ſiquidem Confeſſores eſſe malunt, quàm martyres) *prædicabunt inceſſanter Principibus Eccleſiarum abſtrahentes ſacramenta*, ſeu eorum adminiſtrationem *à veris Paſtoribus*, in eorum locum per detractiones ſuas ſeſe, vel ſibi devotos intrudendo; *rapientes eleemoſynas pauperum, miſerorum & infirmorum, trahentes ſe in multitudinem populi, contrahentes familiaritatem mulierum, inſtruentes qualiter blandè maritos & amicos decipiant, & res proprias eis furtivè tribuant. Tollent enim res injuſtas, & malè acquiſitas, & dicent: Date nobis, & nos orabimus pro vobis........ propter vitam delicatam..... omnia erunt eis apta. Populus verò de die in diem durior erit, & expertus erit eorum ſeductiones..... Væ vobis, filii mœroris, vos mundus ſeduxit, diabolus infrænavit ora veſtra, & corda veſtra. Sine ſapore mens veſtra vaga fuit, oculi veſtri delectabuntur in vanitatibus, pedes veſtri veloces ad currendum in malum. Mementote quòd eratis non boni æmulatores, ſancti hypocritæ, mendici ſuperbi, petitores effrontes, Doctores inſtabiles, humiles elati, pii duri, dulces calumniatores, pacifici perſecutores, amatores mundi, deſideratores honoris....., ſeminatores diſcordiarum, mar-*

tyres delicati, confeſſores lucri, ordinatores commodi........ Quòd altiùs aſcendere non poteſtis, tunc cecidiſtis, ſicut Simon Magus... Sic Ordo veſter contritus eſt propter ſeductiones & iniquitates veſtras. Ite Doctores perverſitatis, Patres pravitatis, filii iniquitatis, ſcientiam viarum veſtrarum ſcire nolumus. Iſta omnia in Jeſuitas quadrare, deque Jeſuitis à S. Hildegarde prædicta fuiſſe La Nuza per ſingulos articulos oſtendit in Commentario ſuprà memorato, & revera quadrare ex dictis & dicendis experientia videtur manifeſtum facere.

Porrò Commentarium illum ab ipſomet La Nuza ſcriptum fuiſſe, in Theatro Jeſuitico pag. 183. teſtificatur Joannes de Ribas S. Th. Magiſter Ord. Prædicatorum (à ſuis plurimùm commendatus in honorifico elogio poſt obitum ipſius ipſi facto, atque à ſexdecim Religioſis ſui Conventus Cordubenſis ſubſcripto, in libello cui titulus: *Planctus lugubris Regii Conventus S. Pauli Cordubenſis, pro amiſſione illuſtris filii ſui Reverendi P. Magiſtri Fr. Joannis de Ribas*, compoſito per R. P. Fr. Thomam Cano, ejuſdem Conventus filium) aiens Commentarii iſtius Autographum anno 1654. (quo Theatrum ſcripſit) in Conventu Cæſar-Auguſtano Prædicatorum extitiſſe, ex eoque narrationem ſuam ſe fideliter extraxiſſe; licèt inde poſtea ſubductus fuerit, in eoque Conventu inventus non fuerit anno 1686.

Poſt laudatiſſimum Hieronymum De La Nuza, Ludovicus Sotelo, Seraphici Ordinis S. Franciſci, Apoſtolicus in Japonia Miſſionarius, qui & ibi vivicomburio glorioſus Chriſti Martyr 24. Auguſti 1624. occubuit, in epiſt. ad Urbanum VIII. poſtmodum deſcribenda, multa de Jeſuitis reformatione digniſſima, magno cum animi ſui mœrore conqueritur, ac teſtificatur, ingentem utique ipſorum ſuperbiam, invidiam, zelotypiam admodum ſcandaloſam, qua ferre non poſſunt Evangelium Chriſti ab aliorum Ordinum Miſſionariis, etiam à Sede Apoſtolica miſſis, infidelibus prædicari, converſis ſacramenta miniſtrari, aliaſve functiones Eccleſiaſticas exerceri, confraternitates ab Eccleſia

cleſia probatas erigi, cruces vel numiſmata benedicta diſtribui &c. idque totum ſub commentitiis prætextibus, quorum vanitatem falſitatemque, recenter converſis valdè exitioſam, experientia docuit: cùm ab adventu aliorum Religioſorum Miſſionariorum Japonii firmiores effecti fuerint in fide, ad martyriumque pro ea ſubeundum conſtantiores quàm antè fuerant. Longè etiam meliùs inſtructi, quàm dum à ſolis inſtruebantur Jeſuitis, qui catechumenos ante baptiſmum non inſtruebant de primis fidei principiis, nec monebant de reſtituendis malè acquiſitis; nec baptizabant cum ritibus Eccleſiæ ſolitis; omnibus inſuper permittebant extra neceſſitatem baptizare, quemadmodum & nullo ordine initiatis Evangelium in Miſſa ſolemni decantare. Alios denique uſus inducebant, ab Eccleſiæ uſibus alienos, fideleſque à ſe baptizatos, abſque inſtructione, & abſque ſacramentorum adminiſtratione, per viginti ſubinde annos dimittebant inanes, debiles, & in fidei myſteriis parum inſtructos. Unde & ex ipſis plurimi à fide deficientes apoſtatabant. Hæc & alia ejuſmodi multa generoſus ille Chriſti Athleta proſequitur in ſua illa epiſtolâ, quæ Romæ originaliter extat in Archivio S. Congregationis de Propagandâ fide ab ipſo ſubſcripta. Unde & ratione illius Sotelo à Wadingo, celebri Ord. Minor. Annaliſta, inter ſui Ordinis Scriptores recenſetur. Certiſſimum proinde eſt Epiſtolam illam nec fabuloſam eſſe, nec ſuppoſititiam, uti fabulatur P. Tellier in libro ſuo, fabulis, impoſturis, falſitatibus, calumniis, teſtimoniiſque & literis ſuppoſititiis refertiſſimo, jure proinde meritiſſimè Romæ damnato, cujus inſcriptio eſt: *Defenſe des nouveaux Chrétiens &c.*

Enititur quidem has Soteli & Palafoxii Epiſtolas, de qua ſtatim, ſubdititias probare Huylenbroucq, quàm imbecilliter dijudicabunt qui audaculi hujus Jeſuitæ ratiunculas conferent cum invictiſſimis argumentis quibus earum Epiſtolarum veritas jam dudum demonſtrata eſt; Soteli quidem, Moralis practicæ tomo ſecundo, & Palafoxii ejuſdem operis tomo tertio ad calcem. Qui demonſtrationibus iſtis non acquieſcit, in-

dignus prorſus mihi videtur, ut quis cum illo diſputet, quare ſuperſedendum puto in argutiolis hujus Huylenbroucq indicandis.

Similia multa, imò & iis graviora de Jeſuitis conqueritur, ac teſtificatur Illuſtriſſimus D. Joannes de Palafox (tantæ ſanctimoniæ Epiſcopus Angelopolitanus, ut de ſolemni ipſius Apotheoſi Romæ agatur, nimiæque temeritatis, ſi non impietatis foret, tam ſanctum Epiſcopum de falſa narratione Pontifici facta inſimulare) in epiſt. ad Innocentium X. in fine hujuſce libri ex integro, cum Epiſtolâ illâ Soteli deſcribenda. Palafoxianam quoque epiſtolam iſtam P. Tellier perperam, more ſuo contendit eſſe ſuppoſititiam: cùm ipſius Autographum, propria ipſius manu ſubſcriptum, Romæ pariter extet, in Archiviis S. Congregationis, & Copia ipſius Authentica Matriti, in Archiviis definitorii generalis Carmelitarum Diſcalceatorum, cum aliis ſcriptis Authenticis ejuſdem Illuſtriſſimi Epiſcopi, in quibus ipſemet fidem facit, Epiſtolam illam ad Innocentium X. à ſe veriſſimè ſcriptam fuiſſe, prout cordatus Lector videre poterit tom. 3. Practicæ Moralis Jeſuitarum, à pag. 718. ad 767. edit. anni 1689. Ubi pag. 743. & ſeqq. manifeſtò etiam refellitur altera fabula ejuſdem Tellerii, quâ aſſerere non veretur, Palafoxium pœnituiſſe de iis quæ adverſus Jeſuitas fecit & ſcripſit, ſuamque in eo culpam publicè agnoviſſe. Videat legatque paginas illas cordatus Lector, & ſatis mirari non poterit Jeſuiticam audaciam temerè vulgandi res tantâ certitudine falſas.

Palafoxius ergo in Epiſtola illa ſanctè proteſtatur, quòd quidquid in ea ſcribit, *non alio fine nec intentione proferre velit, niſi propter majus Chriſtianæ Religionis augmentum, puriorem fidei propagationem, infidelium ſecuriorem & efficaciorem converſionem, Religioſorum Jeſuitarum majorem profectum & utilitatem, & ut quàm plurima mala, quæ hodie in Eccleſia pullulant, & deinde imminent, à ſua Sanctitate vitentur, aut præcaveantur.*

Iſta proteſtatione præmiſſa (quæ noſtra quoque eſt

eſt) Innocentium X. ſic alloquitur : *Ea ingenuitate & ſinceritate , quâ decet & licet filio , qui Patrem ; Viro Chriſtiano , qui Chriſti Vicarium univerſalem alloquitur , profiteor Religionem iſtam , aliàs ſanctiſſimam , ſi intra cancellos juſtæ & honeſtæ reformationis à Tua integritate & ſapientia non arceatur , jam non tam utilem , quàm animarum regimini (quod nobis Epiſcopis competit) nunc certè jam extare , & magis tractu temporis noxiam eſſe futuram. Ego quidem fateor libentiſſimè, Societatem Jeſu meritis & ſcriptis , voce & exemplo Dei Eccleſiam illuſtraſſe , & plurimum profuiſſe : ſed aliis etiam incommodis , ne dicam imperfectionibus , ſeu vitiis graviſſimis Eccleſiæ Dei nunc obeſſe , & poſtea plus verendum obfuturam , affirmare coactus ſum..... Quæ enim alia Religio , Innocenti ſanctiſſime , Eccleſiæ univerſali tanto fuit impedimento , & diſcordiis adeò totum orbem Chriſtianum implevit.....*

Quæ alia Religio tantas aliis Religionibus , Clero , Epiſcopis , & ſæcularibus Poteſtatibus , & his Chriſtianis & Catholicis , turbas commovit , æmulationes peperit , querelas concitavit , controverſiis litibuſque implicavit ? Aliqua aliquas ; tantas nulla....

Quæ alia Religio doctrinam Sanctorum tantâ libertate impugnavit , & illis veræ fidei anteſignanis , Eccleſiæ columnis , Theologiæ micantiſſimis & digniſſimis Præceptoribus minùs detulit reverentiæ ? ...... Quidam tantùm Jeſuitæ , à ſuis diſcipulis laudati , exaudiuntur , & eorum authoritate , dictis ſcriptiſque doctrinam Chriſtianam fulcire nituntur. Quod non ſolùm dignitati verbi Dei maximè indecens , ſed neque animarum ſaluti ſecurum exiſtimo.

Quæ alia Religio, etiam in ſuis incunabulis , & primitivo fervore , & non à ſua fundatione quinquaginta annis tranſactis , à Pontifice aliquo Romano fuit graviſſimè monita , & ut humiliùs procederet circa tria ſuperbiæ capita animadverſa , ſicut Religio ſancta Jeſuitarum à Clemente VIII. Pontifice ſummo , in ſua Congregatione anni 1592. proprio oris Oraculo , ſapientiſſima oratione , & ſevera monitione correpta fuit ? Nondum penè natam ,

jam

jam relaxatam prudentiſſimis & perſpicaciſſimis Clementis VIII. oculis conſpicientibus? ....

Quæ alia Religio adeò integros & antiquos mores Eccleſiæ laxavit, poſtquam à primitivo ſuo fervore diſceſſit (ſcriptis intelligo, & exemplo aliquorum ſui Ordinis Profeſſorum) circa uſuras, circa præcepta Eccleſiæ & Decalogi, circa omnem Chriſtianam vivendi rationem, præcipuè quantùm attinet ad doctrinam? Ita ut arbitraria penè videatur & probabilis omnis in Eccleſia Moralis Theologia. Cognovi quoſdam Jeſuitas præceptores, in hac mea Diœceſi Angelopolitana ſatis adoleſcentes (ſiquidem ætatis triginta annorum metam nondum attigerant) ſanos, fortes, robuſtos, qui, etiam in vigiliis Deiparæ & Sanctorum, & in quadrageſima ſacra (ut mihi nuntiatum eſt) neque lacticiniis, neque ovis abſtinebant, neque jejunabant....

Quæ alia Religio..... in Eccleſia Dei telonium exercuit, pecuniis fœneravit, & in ſuis propriis domibus macella, & alias impuriſſimas officinas in propatulo habuit? ....

Quæ alia Religio foro boniſque ceſſit, & in profanis commerciis & contractibus maris terræque totum ferè orbem, maximo ſæcularium ſcandalo & admiratione complevit? Certè hæc omnia, & iſta ad ſæcularia commercia propenſio, non ab eo videtur inſpirata, qui dixit: Non poteſtis Deo ſervire & mammonæ....

Ac tandem, Beatiſſime Pater, quid intereſt quòd Jeſuitæ ethnicas nationes radiis fidei illuſtrare videantur, ſi ethnicorum quàm plurimos non rectâ ſacræ legis indictione catechiſant, nec rectè ab aliis catechiſari ſinunt? Imò à Provinciis gentilium relegant & expellunt operarios ſanctiſſimos & doctiſſimos, manu etiam gentilitia & ethnica arcent, recludunt, incarcerant, flagellant? Quis Ordo Eccleſiaſticus cum alio Ordine Eccleſiaſtico hoc egit? A ſæculo non eſt auditum, tali æmulatione & imperfectiſſima zelotypia Chriſtianos propagatores, magiſtros etiam Chriſtianos, cum animarum pernicie & jactura, à vinea Domini inculta operarios relegare, ac ignominiosè projicere & expellere.

To-

Tota Eccleſia Chinica congemiſcit, Pater ſancte, & ſe non tam edoctam, quàm deceptam ab ipſis Jeſuitis in fidei puriſſima documentis & rudimentis inclamat, & toto jure Eccleſiaſtico orbatam, crucem Domini recluſam, gentilicos ritus permiſſos, & verè Chriſtianos, non tam introductos quàm fœdatos dolet, Chriſtianizantes idololatras, idololatrizantes Chriſtianos; in una eademque menſa, templo, aris, ſacrificiis, Deum & Belial, &, ſub larva Chriſtiana, idola venerata, vel potius, ſub gentilica larva, fidem ſanctiſſimam defœdatam dolentiſſimè conſpicit.

Iſta, aliaque ejuſmodi horrenda permulta, magnopere ſcandaloſa, eadem in epiſtola, ſanctus Epiſcopus ille proſequitur, atque exinde concludit Societatem ingentiſſima Eccleſiæ allaturam detrimenta, niſi reformetur, vel ad Clerum ſæcularem reducatur.

Idem etiam cenſuit Alanus de Solminihac, Cadurcenſis Epiſcopus, & ipſe vitæ ſanctiſſimæ, ſicut & miraculorum gloria clarus, in quo *primitiva Eccleſia antiſtitum vita rationem enituiſſe* Contenſonus teſtatur in Theol. mentis & cord. to. 2. diſſert. 1. c. 1. „ Nam, inquit, „ per viginti circiter annos Epiſcopatus orationi men„ tali quinque horas quotidie vacabat. A carnibus, piſ„ cibus & ovis abſtinuit, ſolis leguminibus herbiſque „ inconditis contentus. Libertatis eccleſiaſticæ intrepi„ dus propugnator. In diœceſi peragranda continuus, „ pater pauperum. Canonicorum Regularium (vulgò *de* „ *Chancelade*) reſtaurator; virtutum omnium compen„ dium, & ſignorum (ut dicitur in ejus vita nuper ſcripta) „ patrator. Vir ergo talis ac tantus quatuor ante obitum ſuum menſibus, Abbatem Ferrerium, Albienſis Epiſcopi Vicarium Generalem, ſummoperè rogavit, ut ex parte ſua notum hoc aliis Galliarum Epiſcopis faceret, *ſibi Jeſuitarum doctrinam & diſciplinam diligentiſſimè perſpectam, nec quicquam à ſe prætermiſſum, ut ipſos in viam revocaret, ſed irrito labore. Quam ob rem illos à ſe magnum Eccleſiæ flagellum, ruinamque exiſtimari, indignoſque quorum opera Epiſcopi ad Deum ſolidè gradientes, pro ſuarumque diœceſeon ſalute & utilitate ſa-*

ſatagentes, utantur, & ad ipſos ingrediantur; cùm inde authoritatem captent.

Solminihaco obſecutus Abbas ille pientiſſimus, inſignisque probitatis laude tota Gallia clariſſimus, Illuſtriſſimo D. Cauleto, Appamienſi Epiſcopo, monitum ipſius notum fecit, & Illuſtriſſimus iſte cæteris Gallicanis Epiſcopis in encyclica ad ipſos ſcripta anno 1668. in qua rationem ipſis reddit excommunicationis à ſe fulminatæ in tres Jeſuitas, ob eorum rebellionem, Eccleſiæ circa Confeſſariorum approbationem mandatis ſeſe ſubmittere pertinaciter recuſantes.

Quâ in encyclica ipſe quoque Solminihacani moniti veritatem quotidie magis & magis ſeſe experiri graviter conqueritur, prout videre licet in ſcripto, cujus titulus eſt: *Relatio eorum quæ contigerunt in controverſia, inter D. Epiſcopum Appamienſem & Jeſuitas Collegii ejuſdem Civitatis.*

Mendacem proinde fabulam Appamienſi Epiſcopo Abbas Ferrerius non enarravit, dum ipſi monitum illud Solminihaci communicavit, prout ipſi P. Tellier mendaciter imponit, ſed certiſſimam veritatem, cui ſoli ii contradicunt, quibus propoſitum eſt, falſum honorem ſuum per ipſas quoque impoſturas, calumnias & mendacia tueri, prout P. Tellier in libro ſuprà memorato tam frequenter facit. Toti namque Galliæ notiſſima eſt, ut ſuprà dixi, Abbatis illius probitas magna, ſinceritaſque ab omni ſpecie mendacii alieniſſima. Qui & veritatem illam, in carcere per Jeſuiticam pro ea vulgata perſecutionem detentus, de eaque à Sorbonico Doctore, juſſu Illuſtriſſimi D. Archiepiſcopi Pariſienſis juridicè interrogatus, Chriſtiana cum ſimplicitate, morti proximus reſpondit, ſe per Dei gratiam omne mendacii genus abhorrere, cum omni proinde ſinceritate aſſerere, veritatem illam adeo certam eſſe, ut eam ad ultimum uſque ſpiritum defenſurus eſſet, nec potuiſſe eam non reddere publicam, ad id juſſum à tam ſancto Antiſtite, proximè ante mortem, nihil aliud in juſſione illa præ oculis habente, niſi publicum Eccleſiæ bonum.

Qui-

Quibus omnibus ante oculos poſitis, videbit quiſquis Eccleſiam amat, ſine ratione in Comitiis 1. Decembris 1554. Sorbonicam tubam unanimi conſenſu non inſonuiſſe, quòd *Societas*, niſi ad primævam ſuam inſtitutionem (à qua defecerat quatuordecim à ſua fundatione annis) reformetur, *videtur in negotio fidei periculoſa, pacis Eccleſiæ perturbativa, monaſticæ religionis everſiva, & magis in deſtructionem quàm in ædificationem.*

CLANGOR II.

Neceſſitatem longè maximam reformandi Societatem, manifeſtam faciunt vitia maxima, in ea dominantia.

Vitia illa clangore præcedenti enarrata ac teſtificata vidimus à viris ſapientia, probitate, & vitæ ſanctimonia celeberrimis, teſtibus proindè omni exceptione majoribus. Et quidem vitia talia ac tanta, Eccleſiæque ac ipſimet Societati tam exitioſa, qualia & quanta aliis in Religionibus vix aut ne vix quidem reperiuntur, quemadmodum Innocentio X. Palafoxius reſcripſit. Atqui nemo unus dubitat, Religionem talibus ac tantis vitiis deformatam reformatione ſummopere indigere.

Non exiſtiment verò Jeſuitæ, quòd vitia illa ad procurandam pro modulo noſtro Societatis reformationem, Chriſtianæque Reipublicæ utilitatem, enarrando, lædamus charitatem. Nam ſi eam non læſerunt ſancti & præclari viri illi, neque nos qui ſanctè proteſtamur, eo nos fine, eodemque affectu ea enarrare, quo ipſi; quo & Salvator, & ſanctus protomartyr Stephanus Phariſæorum vitia palam redarguerunt. Nec certè enarratio illa incompatibilis eſt cum charitate. Quidquid enim juſtè fieri poteſt ob publicum Reipublicæ Chriſtianæ, ipſiuſque etiam Societatis bonum, compatibile eſt cum charitate. Enarratio verò illa juſtè fieri poteſt ob publicum Reipublicæ Chriſtianæ bonum; quia *Reipublicæ intereſt cognoſci malos*: fieri etiam poteſt ob

com-

commune bonum Societatis; utpote cui admodum utile eſt publica membrorum ſuorum vitia publicè enarrari, ut emendentur, & quæ in Societate deformata ſunt, reformentur.

Nec profectò dubium, ex charitate Chriſtum, ac protomartyrem publicè Judæos redarguiſſe. Teſte namque Auguſtino in pſ. 63. *Dominus amarè & acerbè arguit Judæos, ſed amando.* Qui & de protomartyre loquens homil. 5. in ipſo, inquit, erat *lingua ferox, & lene cor, ſæviebat & amabat.*

Et nonne Levit. 19. 17. ſcriptum eſt: *Non oderis fratrem tuum in corde tuo, ſed publicè argue illum, ne habeas ſuper illo peccatum?* Nonne etiam Auguſtinus dicit ſerm. 2. in Pſal. 36. *Tanto magis debemus commemorare vanitatem eorum, quantò magis quærimus ſalutem eorum?* Et Gregorius l. 12. epiſt. 32. *palam ſunt arguendi, qui palam nocent?* Denique cùm charitatis ſit, propter communia & propria proximorum mala, non ſolùm dolere & excruciari, animoque affici; ſed opem quoque pro poſſe ferre, charitatis diſcipulo aiente 1. Joan. 3. *Non diligamus verbo, neque lingua, ſed opere & veritate*, aperire nos oportet viſcera charitatis, tum ut Eccleſiæ utilitati, & animarum ſaluti ſerviamus, tum ut Societati deficienti pro modulo ſubveniamus, ſuper qua charitatis eſt exaudire propheticos hoſce ululatus Hierem. 51. *Ululate ſuper eam: tollite reſinam ad dolorem ejus, ſi fortè ſanetur.* Plurimos namque præclaros viros ſuper Societatem ululaſſe, deque contritione, plaga magna, multiplicique morbo ejus vehementer doluiſſe vidimus, ſed medicinam ſalutarem à Sociis ſuſceptam necdum vidimus; adeoque propemodum videntur promeriti propheticum iſtud: *Inſanabilis fractura tua, peſſima plaga tua, non eſt qui judicet judicium tuum ad alligandum. Curationum utilitas non eſt tibi. Omnes amatores* (ſeu ſuperiores) *tui obliti ſunt tui, teque non quærunt.* Hierem. 30. Dum enim temporalem Societatis gloriam, non ſpiritualem ipſius utilitatem quærunt, Societatem ſuam benè optimè valere, ſi

non

non ſibi, ſaltem aliis perſuadere conantur, dicentes cum Generali ſuo ſexto Vitelleſcho in literis ad omnes Jeſuitas datis: *Ex ſingulari præpotentis Dei benignitate conſiſtere etiamnum in ipſo Religionis corpore ſpiritum illum, quo primùm animata coaluit, eumque non modò non emortuum, ſed etiam valentem ac vegetum.* Et cum Dilingenſibus Jeſuitis in placida ſua Diſceptatione pag. 11. & 41. *Societatem hodie vigere & florere, itaque primâ Regulâ Fundatoris ſui ſtare, nihil de priſtino vigore leniviſſe, nihil novæ laxitatis admiſiſſe, paupertatem quoque redditam eſſe adſtrictiorem.* Et cum P. Jacobo Keller in Cavea turturis c. 14. *Societati Jeſu non eſt periculum, ne, poſt aliquot annorum centurias, ſibi multùm diſſimilis appareat. Habet enim aromata à putredine præſervantia.* Et cum Imagine primi ſæculi Soc. pag. 104. *Ignatius tam robuſtis præſidiis Societatem ſuam, etiam adverſus temporum injurias armando, orbem docuit, non omnia temporis eſſe ſpolium, ſed virtutem & religionem ita muniri poſſe, ut nec ævum quidem eam labefacturum eſſe videatur, & quod rebus omnibus exoletam quandam, ſeu ſenectutem, ſeu interitum adferre dicitur, Societati polliceatur ætatem vegetam ſemper & florentem, ſuæque juventuti parem, & annorum tantùm curſum, non damna ſenſuram.*

Quid hoc aliud, niſi dicere cum Phariſæo: *Non ſum ſicut cæteri hominum?* An non humanæ conditionis eſt, ubi ad maximum devenitur, declinare? An ſupra humanam conditionem ſola eſt Jeſuitarum Religio? An ſola immunis eſt à periculo, ne ſibi aliquando contingat, quod tot aliis ſanctiſſimis ac longè præcellentioribus Religionibus contigit, quæ ſaltem poſt notabile tempus à primævo ſuæ Inſtitutionis ſpiritu ac fervore notabiliter defecerunt? Magna eſt igitur Sociorum illorum cæcitas, ſe ſupra cæteros omnes uſque adeo efferentium, quaſi & ipſi homines non ſint, ſed ſupra humanam conditionem elevati.

Verùm elationem iſtam reprimit Spiritus ſanctus Apocal. 3. dicens: *Incipiam te evomere ex ore meo; quia dicis, quòd dives ſum, & locupletatus, & nullius egeo*

& neſcis, quia tu es miſer, & miſerabilis, & pauper & cæcus, & nudus. Et Thren. 2. *Magna eſt velut mare contritio tua, quis medebitur tui? Prophetæ tui viderunt tibi falſa & ſtulta, nec aperiebant iniquitatem tuam, ut te ad pœnitentiam provocarent. Viderunt autem tibi aſſumptiones falſas.* Longè quoque aliud de Societate partim viderunt, partim prophetarunt S. Franciſcus Borgia, Vitelleſchi, Hieronymus la Nuza, Martyr Sotelo, Palafoxius, Solminihacus, & alii ſancti viri, in Societate utique aromata non eſſe à putredine præſervantia, nec ætatem ſemper florentem, ſuæque juventuti parem, ſed vitia talia ac tanta, ut in eam induxerint putredinem magnam, & non ſenectutem duntaxat, ſed & interitum ipſi ſint allatura, niſi reformetur.

Unde & pro ipſius reformatione zeloſi Jeſuitæ non pauci Clementi VIII. ſupplices fuerunt, dicentes: *Nova quadam miſceri & concitari mala in noſtra Sodalitate, qui negat, amens eſt, aut cæcus. Et qui in illis partibus nihil pravi eſſe credit aut dicit, mavult eam ægram eſſe, & miſerabiliter interire, quàm conſaneſcere & valere.* Et Mariana in epilogo libri ſuprà memorati: *Nemo, quàmlibet cæcus ſit, negare poteſt Societatem à recta ratione aberrare, ac propterea propediem funditùs interituram, niſi Deus opem ferat, hoc eſt mentem Jeſuitis inſpiret; ut rectè monentibus parere, ipſique ſe reformare velint.*

Ad vos igitur Eccleſiæ & Reipublicæ Principes, mea ſe convertit Oratio, ſi operâ Societatis fructuosè uti velitis, neceſſe eſt ut de curandis Jeſuitarum vitiis (certè magnis) ante omnia ſatagatis. Aliàs namque Societas Eccleſiæ & Reipublicæ certò certius magis obfutura eſt, quàm profutura. Quin eam brevi interituram, Ignatio, aliiſque ſanctis Jeſuitis credendum eſt; utpote maturum ei interitum ex convulſa diſciplina pro certo augurantibus: *Quibus enim artibus, quove ſpiritu excitata & conflata eſt Societas, eadem profectò alenda & conſervanda eſt*, inquit S. Ignatius apud Maffeium in vita ipſius l. 2. cap. 18. Et ut Jeſuitæ Dilingenſes ubi ſuprà: *Ordines, qui in quibuſdam non parvi momenti*

rebus

rebus Inſtituti ſui rationem à fundatoribus propoſitam..... reliquerunt, non multo tempore à ſcandalis immunes fuerunt, & exiguo cum fructu in Eccleſia laboraverunt. Quamdiu Societas ſtetit *in prima Regula Fundatoris Ignatii, fructus optatos* tulit. *Si inde dimoveri ſe patiatur* (uti revera patitur) *motu magno quatietur, nec Pontifex, nec Cæſar, nec amici, nec opes ſervare eam poterunt, Deo non probante.*

Videat ergo Orbis univerſus in quàm multis, & quàm magnis à primæva Inſtitutione ſua, primævoque Fundatoris ſui ſpiritu Jeſuitæ paſſi ſint ſe dimoveri. Quámque vitia multa & magna in Societate ſint reformanda.

CLANGOR III.

Neceſſitatem valde magnam reformandæ Societatis demonſtrant in generali vitia valde magna, quæ in Societate dominari teſtis domeſticus, fide digniſſimus, Mariana teſtatur in libro, De morbis remedio indigentibus in Societate.

PRiuſquam ad vitia particularia deſcendamus, non abs re erit ea in generali enarrare, de quorum neceſſario remedio graviſſimus Author ille agit in libro memorato. Ne prolixior ſim, ea ſub compendio referam, quæ ipſe fuſiùs enarrat.

Sic ergo Mariana loquitur c. 3. S. Ignatius, prioreſque Præpoſiti generales, non eodem, quo modernus (Aquaviva) ſtylo uſi, nec eandem gubernandi rationem (deſpoticam) ſecuti ſunt, ut mirum non ſit, hodierno tractandi modo Sociorum animos offendi.

Cap. 4. In Societate ab aliquot annis multæ fuerunt rebelliones, aut ſeditiones, ex quibus magni & diuturni rancores, ſive animorum exacerbationes promanarunt.

Cap. 5. Novitii Jeſuitarum, eo ipſo tempore quo pietas & devotio ipſorum fervet quàm maximè, exquiſitis epulis ac fructibus paſcuntur, variiſque deliciis & com-

commoditatibus adſueſiunt. Ex quo fit ut animi magnæ partis Jeſuitarum ſint amantes deliciarum, laborum verò & moleſtiarum intolerantes, adeóque pedibus iter facere, & frigus æſtumque tolerare nolint.

Cap. 6. Jeſuitæ, ſub prætextu juventutis bonis moribus imbuendæ, humaniores literas docendi provinciam ſuſceperunt: ſed plerumque biennium aut triennium illi profitentur litteras, qui eas neque didicerunt unquam, neque diſcere volunt; adeóque diſcipulis imprimunt ſolœciſmos ac barbariſmos, quibus nunquam poſtea liberari poſſunt. Cur in Hiſpania tanta regnet barbaries, ejus rei principalis cauſa eſt Jeſuitarum docendi ratio. Ex qua ſi damnum quod naſcitur, homines benè intelligerent, ſine dubio per publicum decretum ſcholis nos ejicerent.

Cap. 10. Perventum nunc eſt ad fontem & originem noſtrarum turbarum & moleſtiarum, quas in Societate experimur. *Singularis ferus depaſtus eſt eam.* Monarchia Præpoſiti Generalis meo judicio humi nos affigit ac proſternit; non quia ſit Monarchia, ſed quia non ſit benè temperata. Hæc enimverò bella eſt, quæ quidquid attingit, populatur ac vaſtat, quam niſi vinculis, compeſcamus, non eſt quòd ullam nobis quietem polliceamur &c. Etſi leges habeamus, eaſque numero plures quàm neceſſe ſit, Generalis tamen Societatis nihil in regimine ſuo leges curat, neque in dandis officiis, neque in admittendo Socios ad profeſſionem, neque in conſtituendis Collegiis, neque in aliis rebus innumerabilibus. Nam ſi leges extent, ille in omnibus, aut quaſi in omnibus diſpenſandi, ac legibus quem libeat ſolvendi autoritate utitur. Cúmque Monarcha, niſi tyrannidem exercere velit, de rebus ſingularibus ac temporalibus nihil niſi de conſilii ſententia facere debeat, commiſeratione dignum & deplorandum eſt, de quo paſſim querelæ audiuntur, quòd res omnes in unaquaque provincia ita adminiſtrentur, ſicut Provincialis, itemque alter & tertius ſcribunt, quos ſibi Generalis novit fidos & obnoxios; reliquorum verò nulla habeatur ratio, etſi omni ex parte multùm illis præſtent.

Cap.

Cap. 11. Omnes Provinciales & Superiores Societatis violentum miniméque voluntarium in Societate exercent imperium. Facit enim quiſque eorum quod libet, & quamvis cæcus ſit, cogit eos qui vident, illam inire viam, quæ ipſi probatur. In Societate de multis caſibus non extant leges, neque pœna propoſita eſt ei qui aberrat in imperando; & ſi quæ ſunt leges, eas non obſervant illi qui præſunt, aut pro libitu interpretantur. Superiores plerumque minimè digni ſunt qui officiis præſint; cùm P. Generalis metuat, ac ſublatos velit, quorum eminentes ſunt virtutes. Boni quàm mali ei ſuſpectiores ſunt. Multa facta mala & turpia in Societate committuntur, quæ manent impunita, & involvuntur ſilentio. Pater Generalis eoſdem homines in officiis ſubinde reficit, & imperium eorum perpetuat, quoniam ita putat expedire Monarchiæ ſuæ, cujus conſervationi unicè ſtudet. Cæteros, quos non ita novit, metuit. Multi Jeſuitarum ſunt *Delatores*, quamvis honeſtiori nomine appellentur, qui malefaciendo gratiam Superiorum ſibi conciliant. Inveniuntur etiam in Societate *adulatores* non pauci, eſtque valde frequens in Societate *adulationis vitium*.

Cap. 12. Nulla eſt latronum ſocietas, quæ ſine juſtitia & æquitate poſſit permanere ſtabilis. Talis tamen juſtitia non invenitur in Societate Jeſu: cùm in ea non obſervetur lex naturæ, quæ jubet præmia & honores diſtribui pro cujuſque meritis; nam non pauci homines juvenes, nulla nec eruditione, nec alia laudabili qualitate præditi honoribus in ea afficiuntur, & in officiis per viginti & triginta annos continuantur, quoniam ſciunt adulari, & ſeſe ingerere. Longè autem plurimi, prudentia, literis, ac virtute præſtantes, in perpetuum ab officiis excluduntur.

Cap. 13. Certum habeo, ſi Romæ evolvantur ſcrinia P. Generalis, ne unum quidem bonum virum in Societate inventum iri, qui ſcilicet à delatoribus non fuerit infamatus, ſaltem eorum qui abſunt longiùs, nec noti ſunt Generali.

Cap. 14. Nulla eſt Monachorum Religio, in quam

plura excellentia ingrediantur ingenia, quàm in Societatem; nec ulla in qua ſit tantùm otii ad ſtudendum. Nihilominus valdè pauci Jeſuitæ evadunt litterati. Nulli ſunt excellentes Concionatores, nulli eccleſiaſticarum rerum, nulli humaniorum litterarum periti: quoniam nulla proponuntur laborantibus præmia; imò verò humaniores litteras docti contemnuntur. Certum eſt nullam in Societate valdè gravibus delictis infligi ſolere pœnam, modò qui deliquit iram & animos à crimine ſumat, ſeque audacem & defenſioni paratum oſtendat. Diſſimulantur ergo ſcelera, ſub hoc prætextu, quòd ea non ſatis probari poſſint, & quòd non oporteat rumores ſuſcitare, ne extraneis innoteſcat, quid in Societate geſtum ſit. Totum regimen Societatis videtur hunc habere ſcopum, ut malefacta injecto cinere occultentur, & hominum notitiæ ſubducantur. Provinciales & Rectores, ſi vel graviſſimè peccent, violando Regulam ac Statuta, ædificando & diruendo ſine ulla neceſſitate, & nemine conſulto, dilapidando facultates Societatis, aut largiendo conſanguineis, nonniſi poſt multos demùm annos puniuntur; ſed non aliâ pœnâ, quàm ut eis abrogetur officium quod geſſerant, dato plerumque officio meliori. In Societate, quod miſerrimum eſt, boni, aut ſine ulla cauſa, aut ſaltem levi de cauſa affliguntur, *atque etiam morte afficiuntur;* quoniam non videntur oblocuturi, vel reſtituri: cujus rei luctuoſa afferri poſſent exempla. Improbi viciſſim tolerantur, eo quod metui ſint; quod regiminis noſtri formam arguit eſſe vitioſam, ac ſine nervis. Atque in hoc uno puncto ſatis cauſæ eſt, cur Deus Societatem penitùs ſubmergat. Mihi ſemper ob oculos verſatur, nos à Deo plecti, propter moleſtias, injurias & vexationes, quæ ſervis ejus, bono quamvis animo, obvenerunt. Divinæ enim ejus bonitati convenit, ut ſuis opituletur, eoſque ulciſcatur, qui nulla cum ratione, quocumque colore, eos afflixerint.

Cap. 17. Regimen Societatis eſt contra naturam, cùm boni, docti, ſenes & nobiles ſint ſubditi; minus boni, idiotæ, juvenes, ignobiles, nulliſque dotibus

con-

conſpicui ſint præpoſiti, omniaque ex libidine ſua moderentur.

Cap. 19. Leges noſtræ, maximè autem Regulæ, mutatæ ſæpiùs fuerunt. Corpus Societatis ex toto contrarium eſt ei quòd Fundator noſter Ignatius imaginatus ſibi fuerat ac formaverat. Homines ſcandalizantur, murmurant, noſque inſectantur, non aliam ob cauſam, quàm quòd nos adeo ſingulares & intereſſatos, ſeu propriæ utilitati deditos vident.

Cap. 20. Jeſuitæ ſub pietatis ſpecie multis implicantur negotiis valde alienis, magiſque ſæcularibus quàm ſpiritualibus. Conciliant matrimonia, condunt ſæcularibus ſua teſtamenta, patrocinantur litigantibus, gratiam aliquam apud Magnates & Judices ambientibus ſuffragantur, proſpiciunt eis delicias & domeſticas neceſſitates, ut propediem videantur ſuſcepturi etiam officium Majoris-domûs, vel Aulæ-præfecti apud Principes, niſi tamen id jam ſuſceperunt.

In Epilogo: Major pars Jeſuitarum, qui ſunt quatuor votorum profeſſi, non ſervant votum paupertatis: cùm vivant in Collegiis, eorumque reditus conſumant. Multi multos annos manent proprietarii, multique ſunt otioſi, nullam ad rem utiles. Nimios ſumptus faciunt, ac rem familiarem dilapidant, maléque perdunt. Faciunt itinera majore pompa, quàm paupertatem profeſſis conveniat. Omnes curru vehi volunt, nemo pedibus iter facere. Multa Romam ex Collegiis munera P. Generali mittuntur ad conciliandam ejus gratiam; ita ut periculum ſit ne tandem officia Societatis pecuniâ emantur. Nemo quantùmlibet cæcus ſit, negare poteſt Societatem à recta ratione aberrare, ac propterea funditùs interituram, niſi Deus opem ferat, hoc eſt, mentem Jeſuitis inſpiret, ut rectè monentibus parere, ipſique ſe reformare velint. Hactenus Mariana, cujus elogium Clangore primo Lector vidit.

CLANGOR IV.

Præter vitia illa, à Mariana magni nominis & meriti viro enarrata, de quibus Clangore præcedenti, imprimis reformanda eſt in Jeſuitis ſuperbia, nimis certè magna.

A Vitiis reformandum Societatis regimen præcipuè demonſtravimus, de quibus Mariana Clangore præcedenti, nec Mariana ſolus, ſed & plures alii ex eadem Societate graviſſimi ſub Pontificatu Clementis VIII. & Innocentii X. graviter conqueſti ſunt; ad alia in Societate magis generalia deſcendimus, à ſuperbia ſumentes exordium, quoniam, Auguſtino teſte, ſuperbia *caput* eſt, *atque cauſa omnium delictorum. Scriptum eſt enim, Initium omnis peccati ſuperbia*. Eccli. 10.

Et ipſimet quidem Jeſuitæ in ſuperba Imagine primi ſæculi Societatis pag. 852. ingenuè fatentur. *Habemur multis ambitioſum genus hominum Jeſuitæ, intolerabilis excellentiæ appetitu. Hinc affectare Principum Aulas. Omnium jura invadere. Doctrinam nobis omnem & ſapientiam arrogare, quaſi nobiſcum nata ſit, nobiſcum moritura.*

Et revera ita eſſe vident, quicumque oculos non præſtigiatos habent. Vident, inquam, veniſſe jam tempus prophetatum à Sancto Franciſco de Borgia, impletam jam propoſitionem conditionalem, *minimè* Jeſuitis *curæ eſſe ſpiritum Conſtitutionum retinere, veniſſe* itaque *tempus, quo ſe Societas multis quidem occupatam litteris, ſed ſine ullo virtutis ſtudio intuetur, in qua viget ambitio, & ſeſe effert ſolutis habenis ſuperbia.* Imò tempus illud videri cœperat ipſius S. Franciſci tempore, prout ipſemet ſubjungit: *Atque utinam jam non antè hoc totum experientia ipſa teſtata fuiſſet!* Exempli gratia dum Nicolaus Bobadilla, duoque alii ex primis Jeſuitis, cum Lainio Vicario Generali ſuo, ſtatim poſt obitum ſancti Fundatoris ſui Ignatii, ambitione magnâ, quæ ſuperbiæ filia eſt, apud Cardinales pro Gene-

Generalatu contenderunt. Sed quidquid de eo ſit, quid aliud niſi ſuperbiam valdè magnam ſpirant faſtuoſa verba illa nimiam elationem præ ſe ferentia, quibus Socii ſeſe ſupra modum magnificant in memorata Imagine primi ſæculi, dum pag. 22. dicere non erubeſcunt: *Propiùs accedis ad Jeſum, ô magnorum author facinorum glorioſa Societas!* Verùm quòd non propiùs ad Jeſum accedant, imò cæteris longiùs à Jeſu eant Jeſuitæ quàm plurimi, ex ſequentibus apparebit, una cum falſitate ſequentium elogiorum, quæ eadem in Imagine proferuntur.

Pag. 34. dicitur, *univerſos hujus Societatis homines galeatos naſci.*

Pag, 35. Eos qui in *Societate juvenes mortui ſunt, ſæculum expleviſſe.*

Pag. 36. *Omnes Socios aio eſſe ſenes, & quotquot extremum in Societate Jeſu diem obeunt, ſæculum vixiſſe.*

Pag. 401. *Socii omnes ſunt Angelicæ puritatis, totique.... Deo affixi.... & perfecti:* excipi ſaltem debuiſſent tot illi, qui Angelicæ puritatis exemplum non dederunt.

Pag. 402. *Si quid elucet in ſingulis, hoc ita eximium, ut propè ſit omnibus familiare.... Fortitudinem in aggrediendo miraberis in uno? Viri ſunt omnes, omnes jubati leones, ad omnia pericula impavidi, & generoſi fortuitorum contemptores.... Nihil pallor & exſanguis trepidatio in leones hos poteſt.*

Pag. 403. *Videas hos Heroës pro Dei & Religionis cauſa inter fulgura & coruſcationes.... velut ruentis in ſe cæli pondus inconcuſſo quodam vigore ſpiritûs excipientes, adeoque provocantes.*

Pag. 410. *En fortes amoris milites.... Quis delectus, Deus immortalis! Quæ belli fulmina? Quis flos militiæ! Quæ Eccleſiæ præſidia! Qui tutelares ac vindices! Quorum ſinguli in viros ſummis rebus pares formati, audeo dicere, pro acie cenſentur. Nec mentior, nam...... unus aliquis tot interdum hoſtium victor extitit, quot ab exercitu benè numeroſo jures domari vix poſſe. Quid jam*

coactis in unum viribus tota ſimul tot, virorum dicam, an Angelorum Societas?

Pag. 401. *Societas eſt currus ille igneus Iſraelis, quem Eliſæus olim plorabat ereptum, nunc uterque Orbis, ſingulari Dei beneficio, afflictis Eccleſiæ rebus gaudet è cœlis advectum. In quo ſi acies quæras & milites, quibus Eccleſia triumphos ſuos quotidiana acceſſione multiplicat, invenies.... delectum Angelorum, qui ſub animalium formis produnt, quid ab eis ſummus Imperator in hac militia requirat. Quidni dixerimus delectum Angelorum? Quemadmodum enim beatæ illæ mentes, magnæ illius mentis puriſſimæ quædam ſcintillæ, & ſempiterni luminis facibus accenſæ...... animos noſtros à rerum aliquarum ignoratione purgandi vim habent, eoſque illuminandi & cumulatiſſimè perficiendi: ita Socii Jeſu, Angelicæ puritatis æmuli, totique origini ſuæ, id eſt Deo, affixi* (exceptis ſaltem illis quos terræ affixos tenet nimius amor propriæ excellentiæ, divitiarum &c.) *à quo igneos & celeres virtutis motus, ſplendidiſſimoſque radios hauriunt, abſumptâ voluptatum colluvie, lucem ardore mixtam aliis communicent, non minus illuſtres ſplendore virtutis, quàm divinitùs inflammati fervore charitatis.* O utinam atque utinam ita eſſet! Utinam hoc hodie non deſideraretur in Societate! Utinam in eâ hodie impleta non eſſet prophetia S. Franciſci Borgiæ!

Pag. 582. *Licet ergo, niſi ipſe me fallo, licet illud Regii prophetæ de Sion, hoc eſt Chriſti Eccleſia pronuntiatum minimæ Societati nec arroganter adſcribere: Glorioſa dicta ſunt de te, civitas Dei!* Quomodo ergo *filii* iſtius *Sion inclyti, & amicti auro primo, hodie reputati ſunt in vaſa teſtea, & opus manuum figuli?* Thren. 4.

Pag. 621. *Primum maximumque Societatis miraculum ipſa Societas eſt,* Utinam non miraculum ſuperbiæ, avaritiæ, invidiæ &c!

Pag. 622. *Societatem ego & Socios...... ex divinæ præſcripto veritatis.... eſſe dicam Rationale illud judicii, ſeu Oraculum, ex auro, hyacinto, purpura, cocco bis tincto & byſſo retorta.... affixum ſummi Judæorum Pontificis pectori,* ſine quo ſummus ille Pontifex oracu-

la

la non fundebat, & cum quo nonniſi oracula fundebat. Sic *cogor obligatam hærentemque ſanctiori Pontifici velut in pectore Societatem minimam meminiſſe.... Neque hoc cùm dico, indignabitur (ſpero) Eccleſia, Societatis, etiam plus merito, ſtudioſa: nec mirabuntur Ordines alii, quos in illa ſemper fuiſſe, & etiamnum eſſe conſtat, id quod fuere in arca fœderis tabulæ, manna, & virga, tria illa avitæ religionis oracula.* Ergone ſine Jeſuitis, pectori ſuo ad conſilium affixis, Romanus Pontifex infallibilia veritatis oracula non fundit, cúmque ipſis nonniſi oracula illa fundit? An non hoc exiſtimare, animarum eſt evaneſcentium in cogitationibus ſuis? Soline ergo Jeſuitæ affixi ſunt pectori Summi Pontificis noſtri? Soli honorificis Eccleſiæ functionibus applicandi; cæteris Religioſis in Monaſteriis ſuis velut in arca recluſis? Iſta utique Sociorum eſt de ſeipſis cogitatio, qua ſeipſos, utpote omnes & ſingulos eminentis doctrinæ & ſcientiæ viros, cæteris magis idoneos exiſtimant ad excipiendas fidelium Confeſſiones, ad dirigendas Regum ac Principum conſcientias, ad fidem infidelibus prædicandam, ad procurandam hæreticorum converſionem, ad tradendam ſanam Catholicamque doctrinam.

Societas namque ipſorum, ut dicere pergunt in ſua illa Imagine pag. 704. *eſt domus ſapientiæ. in qua Jeſuitas omnes divina regit ſapientia, humanâ philoſophiâ dux longè ſecurior.* Divina profectò ſapientia rexiſſe non videtur tot Societatis ſcriptores, ſeu potiùs ſcribiilatores, à quibus traditæ ſunt tot damnatæ propoſitiones, chriſtianam diſciplinam relaxantes, & animarum perniciem inferentes, & per quorum nimiam novas opiniones excogitandi licentiam, in rebus ad conſcientiam pertinentibus modus opinandi irrepſit, alienus omnino ab Evangelica ſimplicitate, Sanctorumque Patrum doctrina, & quem ſi pro recta regula fideles ſequerentur, ingens irreptura eſſet vitæ chriſtianæ corruptela. Unde manifeſtæ veritati contraria ſunt verba ſequentia ejuſdem libri: *Societas eſt hominum, ſeu potiùs Angelorum.... In ea omnes aquilæ ſunt ingenio.* Egregiæ quidem Aquilæ ſunt Joannes

Bapt. Poza, Baunius, Pirotius, Eſcobarius, Tamburinus, &c. Egregiæ Aquilæ tot illa ſcribillantium agmina, quæ velut odioſæ veſparum ac tabanorum acies quotidie prodeunt ex Societate, à quibus tam propudioſa derivata ſunt dogmata, ut eorum ſcientiâ profunda ignorantia longè foret melior. Nam ut benè & eleganter Petrus Aurelius in vindic. pag. 241. „ Antea „ pudor aliquis, vel aliqua in publicum prodeundi verecun„ dia erat, nec facilè dabantur in lucem Theologicæ Lucu„ brationes, niſi quæ audiri ſaltem, ſive legi mererentur. „ Nunc Jeſuiticæ ambitionis aura, & falſæ gloriæ æmula„ tio, innumera tenuium ingeniorum millia, velut infimam „ (reſpectivè ad ſanctos aliorum Ordinum Doctores) „ plebeculam peſtilenti contagio pervadens, pudorem „ obruit, mentium ſenſus obſtupefacit, ut ſua propudia „ publicare, ſuas mundo offerre labes geſtiant.... Quo fit, „ ut.... in tantis laſcivientium ſcriptorum acervis, ita pau„ cos pro illa multitudine reperias, quos perpenſa rerum „ cognitio, librata judicii maturitas, dictorum ſuorum „ alienorumque delectus commendet. Ita verò multos, in „ quibus nihil ſingulare, præter promiſcuam loquacitatem „ temerariam de rebus ignotiſſimis, & minimè meditatis, „ diſſerendi fiduciam, incredibiles à veris puriſque fon„ tibus evagationes, importunè ſolùm repetitos vulgarium „ cantilenarum ſuſurros, imparia undique materiis pro„ poſitis ingenia, ut minùs mirari oporteat, paucos illos „ extitiſſe, qui ſæculo laboranti ſubvenirent, quàm hoſce „ tam multos, viliſſima imperitiæ mercimonia, palàm pro„ ponere auſos eſſe, quibus rude vulgus, & ſemidoctorum „ turbam, quæ longè maxima eſt, ac ſemper fuit, ſeducerent.

Aurelianis hiſce floribus Jeſuiticam coronari oportuit ſuperbiam, ut ad ſe aliquando redeant Jeſuitæ, qui magnificis cogitationibus illis (quas ipſis ſuggerit ſuperba Imago primi Societatis ſæculi) faſcinati, ſi non *ſoli ſapere* (quemadmodum Arias Montanus de ipſis ait) ſaltem præ cæteris ſapere, ſeu (ut ſanctæ memoriæ vir La Nuza loquitur) *cæteris eminere ſibi* videntur. Et quid aliud ſibi volunt verba iſta Didaci Bezæ to. 3. con. l. 14. c. 15. §. 4. „ Patres Societatis tanta in ſcribendo divi-

„ ni

„ ni muneris copia redundant, ut conati in ſcribendo dici
„ nequeant; & tanta librorum multitudine mundum re-
„ pleverunt, ut quotquot numerentur omnium aliarum
„ Religionum, ſcriptoribus Societatis æquari nequeant.
Et iſta Jacobi Kelleri in Cavea Turturis c. 11. „ Societas
„ plus cæteris Religionibus laborat. In cæteris Ordinibus
„ non adeò prompti, felices, & periti animarum medici
„ reperiuntur. Apoſtolici Gregis Paſtoribus non eſt de aliis
„ vineæ operariis proſpiciendum, ubi Jeſuitarum viget
„ ſanguis, ardor ac pietas; quorum ſtudia & ſudores nemo
„ facilè æquare poteſt: ac propterea Societatis privilegia
„ augeri magis oportet. In quam cônvenit, quòd Saüli Re-
„ gi de David dictum fuit: Quis in omnibus ſervis tuis ſi-
„ cut David, fidelis, & pergens ad imperium tuum, &
„ glorioſus in domo tua? Et c. 16. Nihil profectò purius
„ eſt, & elegantius Societatis ſtylo. Omnis verborum or-
„ natus, rerum copia, & ſententiarum dignitas in Socie-
„ tatis eruditionem commigravit. Methodum Jeſuitarum
„ Gravina arguit, quaſi quiſquam illis par in doctrina, vel
„ naturæ ordine accuratè ſervando exiſteret. Vulgo notiſ-
„ ſimum eſt, Societatis Authores in majori ubique pretio
„ florere, quàm Gravina velit ac jubeat. Quis non malit
„ iſtorum voluminibus Bibliothecam ſuam inſtruere? Quis
„ abundantius Lectori ſatisfacit? Quis ita fundItùs difficul-
„ tates exhaurit, ac varietate, amplitudine ac robore ar-
„ gumentorum ſtringit, delectat, exſaturat? Tot illi gem-
„ mas, & lucidiſſima priſcorum monilia coacervant, ſan-
„ ctorumque doctorum graviſſima teſtimonia conſtipant,
„ ut qui unum de Societate volumen legerit, jam reliquos
„ univerſos de eodem argumento Doctores admirabili
„ compendio ſe perlegiſſe exiſtiment, atque exúltet.

Sed quid aliud iſta, niſi thraſonicæ fabulæ, ne dicam officioſa mendacia? Aliud profectò de Societatis doctoribus & ſcriptoribus beatæ memoriæ Epiſcopus Palafoxius cenſuit, dum in epiſt. ad Innocent. X. dixit, quòd „ nulla alia Religio doctrinam ſanctorum tanta li-
„ bertate impugnavit, & illis veræ fidei anteſignanis,
„ Eccleſiæ columnis, Theologiæ micantiſſimis & di-
„ gnis Præceptoribus minùs detulit reverentiæ. Quod-

„ que quidam tantummodò Jeſuitæ à ſuis diſcipulis lau-
„ dati exaudiuntur, & eorum (non priſcorum) authorita-
„ te, dictis, ſcriptiſque doctrinam Christianam fulcire
„ nituntur. Quòd non ſolùm dignitati verbi Dei maxi-
„ mè indecens, ſed neque animarum ſaluti ſecurum e-
„ xiſtimo. Si enim cuique Doctori eadem, quæ Sanctis,
„ conceditur authoritas, maximè vexare Eccleſiam po-
„ teſt opinionum diverſitas, & labefactari fidei puritas,
„ & morum integritas, quæ ex authoritate Patrum &
„ Sanctorum veneratione dependet.

Faceſſat ergo Fabulator Kellerus, nec ſuorum adeò doctrinam extollat, ut dicere non erubeſcat, prout revera dicit, *Quis ſæcularium vel Clericorum, in lubrico, non ſe doctrina Societatis protegit? .... Quod Societati licet, nemo non ſibi permiſſum & ſacrum exiſtimat.* Ergone fabulis ac mendaciis exaltanda Societas? Hoc utique Sociis non paucis familiare eſt, familiare, inquam, cæleſtes ementiri viſiones, ad majorem Societatis gloriam. Hinc Euſebius Nieremberg in vita S. Ignatii Matriti edita fol. 83. de cœlis Alfonſo revelatum fabulatur, quòd *unus præcipuorum finium, quorum cauſa Societas in hunc mundum miſſa fuit, eſt ſtabilimentum puriſſimæ Conceptionis B. Virginis.* fol. 69. *B. Virgo ſimul cum duobus Jeſuitis Petro Fabro, & Franciſco Strada, apparuit Joanni Numez de Guſman, eique dixit: Si filio meo in tantùm ſervire cupis, ut magis non poſſis, iſtos ſequere*, id eſt, fias Jeſuita. Quaſi verò per hoc Carthuſianis & Camaldulenſibus omnibus inde futurus fuiſſet perfectior. Fol. 11. *Ignatio ſcire deſideranti, ſatiſne Deo grata forent, quæ ipſe commentatus fuerat, B. Virgo apparuit, & approbavit confirmavitque Conſtitutiones Ordinis ſui, quas ſcripſerat, quòd etiam plus vice ſimplici contigit.* Et fol. 15. *Rationem & modum fundandæ Societatis, ſtatim à principio converſionis ſuæ, Deo docente, Manreſæ didicit. Eo tempore Deus ei revelavit, quomodo Societatem condi vellet, & omnia præcipua Inſtituti capita; ſigillatim verò quibus à cæteris Religioſorum Ordinibus diſtinguitur, ſicut ipſe Patri Lainez confeſſus fuit.* Et fol. 21. *Ignatius Chorum in Ordine ſuo non inſtituit,*

ſtituit, quoniam ad Dei ſervitium aliter convenire cenſuit, quemadmodum & divina Majeſtas ei revelaverat. Quæ profectò vanitatis eſſe pleniſſima, multipliciter oſtendi poteſt.

1. Quia dum S. Ignatius Societatis Regulam conſcribere voluit, ad Caſſinenſe S. Benedicti Monaſterium ſe contulit, ibique uſus conſilio nonnullorum compertæ ſanctimoniæ & eruditionis Monachorum, adjutorioque librorum quorum copia erat in Caſſinenſi Bibliotheca, in ſeceſſu illo componendæ nomotheſiæ ſuæ non ſine diuturna meditatione vacavit. Nihil verò diuturna meditatione, nihil alienis conſiliis & libris, nihil tam longinquo ſeceſſu indiguiſſet, ſi Regulam ſuam jam antè divinitùs didiciſſet.

2. Si regendæ Societatis normam Ignatius Deo revelante jam antè didiciſſet (quàm anno 1540. Paulo III. obtulit, & ille probavit, confirmavitque) decennio poſt eam non mutaſſet in puncto majoris quàm cætera momenti, concernente utique Præpoſiti generalis poteſtatem, quam longè quàm antè majorem à Julio III. obtinuit.

3. Dum Paulus IV. Jeſuitas ut contumaces & parum pios graviter objurgavit, quòd chori pſalmodiam detrectarent, malumque eis imprecatus fuit ſi chorum ultrà detrectarent, Jeſuitæ ipſi non regeſſerunt, S. Ignatium à choro in Societate inſtituendo abſtinuiſſe, quoniam ad Dei ſervitium aliter convenire divina Majeſtas ipſi revelaverat, & B. Virgo leges à Deo dictatas probaverat, confirmaratque. Quod haud dubiè Laynius & Salmeron Pontifici regeſſiſſent, ſi verum crediidiſſent, addidiſſentque Deo & S. Virgini, magis quàm homini obediendum eſſe. Quod tamen non fecerunt.

Contendit quidem P. Argentius, Provinciæ Poloniæ & Lithuaniæ Jeſuitarum Viſitator, in lib. ad Poloniæ Regem de ſtatu Soc. cap. 17. pag. 219. Paulum IV. *Tanti Societatem & Societatis Parentem Ignatium feciſſe, ut nihil unquam in eo innovari permiſerit.* Sed mendaci fabulæ ipſius Hiſtoria Societatis p. 2. l. 2. n. 58. & l. 3.

l. 3. n. 30. contradicit ipſiſſimis hiſce verbis: *Pauli IV. juſſu tota vitæ quotidianæ ratio ac diſciplina perturbanda erat, cunctaque ſuo loco movenda.... ut choro ſpatium, quod non modicum occupat, quæreretur. Urgebat Summi imperium Principis, nec repugnare.... in ejus auribus licebat, &c.*

Alia fabula continetur in ſæpe memoratâ Imagine primi ſæculi, quâ Societas ſupra Epiſcopalem Ordinem exaltari videtur, quod ut probabile appareat, libri 5. cap. 10. Hiſtoricus comminiſcitur, quòd Epiſcopus quidam in Regno Neapolitano (qui, dum viveret, mitram ſuam Societati prætulerat) in agonia exclamavit dicens, *O ſancta Societas, quam uſque hodie ſatis non cognovi, excellentior es Paſtoralibus pedis, mitris, palliis, purpura & coronis.* Eodem lib. c. 8. plures comminiſcitur revelationes factas Alfonſo Rodriguez, S. Franciſco Borgiæ, & ſancto cuidam alterius Ordinis Religioſo: 1. Quòd Jeſus obviam venit cuique Jeſuitæ morienti, ut animam ipſius recipiat in ſalutem. 2. Quòd non ſoli Jeſuitæ in vivis exiſtentes, dum Alfonſus Rodriguez viveret, ſed & qui victuri erant longâ poſt ipſum annorum ſerie, æterna felicitate fruerentur. 3. Quòd nullus eorum qui in Societate ad finem vitæ perſeverant, tribus prioribus Societatis ſæculis, damnaretur. His aliiſque conſimilibus fabulis avidas, & propitias ſibi devotorum aures paſcunt Jeſuitæ, Societatemque ſupra alias Religiones omnes, ſupra ipſum quoque Epiſcopatum magnificant.

Nemo ergo miretur quòd Jeſuitæ ſeipſos, eadem in Imagine vocent *ſacra munimenta doctrinæ, novos Apoſtolos* (utinam Apoſtolis Chriſti non adeò diſpares!) *Orbis Magiſtros, Angelos illuminatos & illuminantes, nationum omnium doctores*, tam irrefragabiles, ut ex ipſi nonnullus abſque fronte dogmatizaverit, quòd *dogma Jeſuiticum, & dogma Catholicum convertuntur.* Et Jeſuitæ Pariſienſes, quòd *nullus, niſi hæreticus, Jeſuiticis placitis contradicit. Hoc* utique *eſt pſeudo Jeſuitarum pertinax ſtudium, hæc ſumma eorum ambitio, audacia & præſumptio, quòd in tantùm dominari velint,*

aut

aut potiùs tantam in omnium animos tyrannidem exercere (verba ſunt Rothomagenſium Parochorum in epiſt. ad Illuſtriſſimum Archiepiſcopum ſuum die 3. Maii 1658.) *ut quilibet teneatur ipſorum ſenſa ſequi; omneſque eorum opiniones indiſcriminatim amplecti, niſi ubique haberi & diffamari velit, tanquam impius & apoſtata. In refutatione quippe Facti* (ut vocant) *Curionum Pariſienſium diſertis verbis aſſerere non dubitarunt pag.* 8. *ſuis decretis nullos niſi hæreticos adverſari..... Iſta ſuperbia, quæ ipſis perſuadet, ipſos ſolos eſſe ſcientiæ oracula, ſic illos faſcinat, ut nullum in ſe errorem cadere arbitrentur; ideóque grande piaculum eſſe, ſuis placitis adverſari..... Ecce quomodo ad ſupremum gradum Jeſuitica aſcendit inſolentia*, & ſuperbia tanta, ut Solipſorum litterariam Monarchiam erigere, ſolique ubique dominari affectent. Quem in finem Univerſitatum, Seminariorumque pene omnium jura fraudulenter invadunt, prout de ipſis non ita pridem conqueſtæ fuerunt Univerſitates Pariſienſis, Lovanienſis, Burdigalenſis, Pictavienſis, Andegavenſis, Bituricenſis, Tholoſana, Cracovienſis & aliæ. *Pro eâ quâ pollent apud Principes gratia* (inquit Univerſitas Burdigalenſis, in decreto ſuo anni 1626.) *faſces & imperium in omnes litteratos affectant. Jeſuitarum artes* (ait Univerſitas Andegavenſis in decreto ejuſdem anni) non aliò tendunt, *quàm ut ſæcularibus excluſis, ad ipſorum duntaxat ſodalitates litterariæ profeſſionis honor recidat.*

Eminentiſſimus quoque Cardinalis de Monopoli (olim Capucinorum Procurator Generalis) Clementi VIII. intimus à conſiliis Franciſco Pegnæ S. Rotæ Decano, anno 1601. dixit: *Li Gieſuiti, per la ſua ſuperbia, e per eſtimar un niente gli altri Religioſi, e Dottori, ſono caſcati in queſti inconvenienti, perſuadendoſi che tutti gli alteri ſiano ignoranti.* Quòd latinè ſic ſonat: *Hi Jeſuitæ in iſta ſe pericula projecerunt per ſuperbiam ſuam, & quia alios Religioſos ac Doctores floccifaciunt, hâc præconcepta opinione, alios omnes indoctos eſſe & ignaros.* Verùm hâc de re plura Clangore ſequenti.

CLANGOR V.

Secundò reformanda in Jeſuitis nimia ſupra cæteros omnes extollentia.

NOn ſolùm ſupra cæteros Religioſos omnes, & doctores, etiam ſupra ipſos Reges Jeſuitæ ſeipſos extollunt, dum in Imagine primi ſæculi ſui pag. 686. Societati ſuæ vaticinium iſtud applicant, Iſa.49. *Erunt Reges nutritii tui, & Reginæ nutritiæ tuæ, vultu ad terram demiſſo adorabunt te, & pulverem pedum tuorum lingent.* Vaticinium iſtud, de Chriſti Eccleſia prophetatum, quodque in ea videmus impletum, *ad Societatem ſenſu aliquo pertinere* contendunt. *Abſit* (inquiunt) *verbo invidia: ſanctè enim gloriari poteſt Societas, quòd quemadmodum in omni actione & negotio majorem Dei gloriam velut ſcopum intuetur* (utinam atque utinam ita eſſet! utinam contrarium ex dictis & dicendis manifeſtum non eſſet!) *ita Deus majorem* cæteris omnibus *ei nominis claritatem, & majora ſemper decora.... ad cumulum benevolentiæ conferat.*

An non magna nimis eſt illa Sociorum vanitas? Eam quidem Imaginis Authores excuſare conantur, dicendo: *Non eſt quòd* encomiis iſtis *timeat aliquis ſuſpicionem vanitatis, quaſi id ageremus, ut nos noſtraque* (ut ſuprà) *laudando, extolleremus. Dei unius opus eſt Societas, non hominum labor. Dei opus celebramus.* Sed & excuſatio iſta nimis vana eſt; cùm & cæteri Ordines, æquè ac Societas, ſint opus Dei. Vana igitur eſt Societatis ſupra cæteros Ordines extollentia ex eo quòd ſit opus Dei. Nec extollentia iſta eſt opus Dei, nec opus ſanctorum, hominumque perfectorum, qui ſeſe humiliando, de ſeipſiſque demiſſe ſentiendo, opus Dei celebrarunt, non ſuprà alios ſeſe extollendo. Nec Societatem ſuam S. Ignatius Fundator ipſius ſic extulit, dum eam *minimam* appellavit. Seſe etiam ſic non extollunt, qui cum Sapiente dicunt: *Extollentiam oculorum ne dederis mihi.* Denique dum ſeipſos

ſos Jeſuitæ ſic extollunt, ad Jeſum propiùs non accedunt, qui dixit : *Ego non quæro gloriam meam*, ſed ad eum qui dixit ; *In cœlum conſcendam, ſuper aſtra Dei exaltabo ſolium meum.* Iſa. 14.

Timendum ergo, ne ſuper aſtra Dei, ſuper cæteros, inquam, Ordines ſeſe extollentibus, dicat Jeſus : *Jeſuitæ non eſtis, quia à Jeſu itis*, à capitali hoſte ipſius excæcati, qui ſe transfigurans in angelum lucis, vobis mendaciter perſuadet, quòd gloriam veſtram non quæritis, dum Societatis ſolium ſeu gloriam ſuper aſtra cæli exaltatis, ſed gloriam Dei, cujus opus eſt Societas ; quemadmodum & vobis mendaciter perſuadet, quòd gloriam veſtram non quæritis, ſed gloriam Dei, dum gloriam quæritis Societatis ; nec potentiam veſtram vel divitias quæritis, dum potentiam & divitias quæritis Societatis, ſed potentiam & divitias Dei. Quo errore ſeducti, divitias tam avidè quæritis & amatis, quas Chriſtus nec quæſivit, nec amavit, ſed contempſit, ſuo exemplo docens paupertatem divitiis, humilitatem honoribus præferendam. Quod & Chriſti Evangelium docet. Scitote ergo, Patres reverendi, qui Sociorum Jeſu nomen affectatis, cujus humilitatis & paupertatis ſpiritum non habetis, ſcitote, inquam, unicuique Chriſtiano tria præ oculis habenda, ne in amore ſui decipiatur. Imprimis duo eſſe generalia actuum humanorum principia, charitatem & cupiditatem, ſive Dei propter ſe, & creaturæ amorem. Secundò vigilantiam Chriſtianam eſſe debere principaliter attentam, ne Chriſtianus, loco Dei, ſeipſum, creaturam proinde propter ſe amet. Tertiò, id non ſolùm contingere, dum gloriæ & divitiarum amor ad nos ipſos refertur, & in nobis terminatur ; ſed & quandocumque refertur ad aliquid creatum (quamvis opus ſit Dei) nobis vinculo aliquo colligatum, v. g. ad corpus, cujus membra ſumus. Amore namque proprio (qui cupiditas dicitur) Religioſus non ſolùm amat ſeipſum, dum gloriam & divitias amat propter ſeipſum, ſed & dum propter ſeipſam amat Religionem, cujus eſt membrum, adeóque & dum propter ipſam amat glo-

gloriam, divitias, potentiam &c. Qua in re humana mens ſeipſam frequenter ſeducit, ſibi ideam efformando intentionis rectæ, majorem Dei gloriam pro fine habentis, dum pro fine non habet niſi majorem gloriam, ſeu aliud creatum bonum corporis, cujus eſt membrum. Quod profectò facile fit, niſi mens aſſiduè vigilet, & oret pro obtinenda gratia proprii amoris victrice, per quam Deus in nobis jugiter operetur charitatem, quæ *non agit perperam*, *non inflatur*, *non eſt ambitioſa*, *non quærit quæ ſua ſunt &c.*

Si ergo conſcientiam ſuam ritè examinarent Jeſuitæ benè multi, viderent ſe ex cupiditate, non ex charitate (quia ex proprio, non Dei amore) quærere & amare gloriam, honorem, divitias, potentiam & magnificentiam Societatis ſuæ. Nemo quippe ſe vel ſuos, ſupra alios omnes exaltat ex charitate, *quæ non inflatur*, ſed ex cupiditate. Nemo ſuam, vel ſuorum gloriam, divitias, potentiam &c. per media illicita, v. g. per aliorum contemptum, per maledicentias, per impoſturas, per calumnias &c. (prout Socios benè multos facere demonſtrabitur infrà) ex charitate quærit, quæ *non agit perperam*. Nemo etiam ex charitate cum Phariſæo dicit: *Non ſum ſicut cæteri hominum*. Nec igitur ex charitate Socii (qui in toties memorata Imagine ſeſe *novæ legis Phariſæos* appellant) idipſum reipſa dicunt, dum Societati injuriam fieri dicunt ab iis, qui neceſſariam ipſis, ſicut cæteris Religionibus aſſerunt reformationem, dumque contra veritatem (cujus individua comes eſt charitas) ſupra cæteros omnes ſeſe extollunt in ſcientiâ, in perfectione, in peritiâ directionis conſcientiarum, &c.

Quòd enim cæteris eminentiores non ſint in ſcientiâ, experientia ipſa demonſtrat. Nec enim hactenus in Societate inventi ſunt Doctores S. Thomæ Aquinati & S. Bonaventuræ, nec tot aliis Doctoribus in doctrina pares, multò minus ſuperiores. Viros quidem doctos protulit Societas, Suarezium, Vaſqueſium &c. ſed ipſis inferiores non protulerunt ſacri Ordines S. Benedicti, S. Dominici, S. Franciſci &c. Nec Socii meritò glo-

glorientur in tam multis ſcribillantium ſuorum agminibus, prout Petrus Aurelius ſapienter monuit Clangore præcedenti. Nec ulla alia Religio à ſuis Præpoſitis generalibus increpata fuit de tot opinionibus novis, & plus nimiò liberis, & de quibus periculum eſſet ne non ſolùm Societatem everterent, *ſed ne etiam Eccleſiæ Dei univerſæ inſignia adferrent detrimenta*, quemadmodum à Præpoſito ſuo generali Vitelleſcho & aliis graviſſimis viris increpata fuit Religio Sociorum.

Quòd etiam cæteris eminentiores non ſint in vitæ ſanctimonia & perfectione, adeo certum eſt, ut deridiculi profectò ſint, dum oppoſitum prætendunt. Cùm enim univerſo orbi notum ſit alios Religioſos jejuniis multis, flagellationibus, nocturnis excubationibus, choro, arctiori paupertati, clauſuræ, ſolitudini &c. adſtrictos eſſe; Jeſuitas verò ſuaviorem vitam ducere, abundantes divitiis, veſtitos lineis, cubantes in mollioribus lectis, delicatioribus nutritos cibis, vino potatos meliori, ſine choro, ſine alio quàm ſæcularium jejunio, ſine nocturnis excubationibus, ſine præſcriptis ſibi flagellationibus, ſeu aliis corporis macerationibus; quis eos deridiculos non cenſeat, dum (teſte Palafoxio) „ perfectiorem eſſe ſuam Societatem Apologiis editis „ contendunt, arctamque proinde viam, quæ ducit ad „ vitam, ampliori viæ, & corporis illecebris ſuaviori poſt- „ ponunt. Non recta certè, meo quidem fragili judicio, „ imò & periculoſa, & plurimùm nocente Chriſtianæ „ Reipublicæ doctrinâ. Vivant enim ut volunt, doceant „ ut debent. Equidem durum eſt, imò duriſſimum, lene „ rigido, ſuave aſpero, dulce amaro in ſpirituali & reli- „ gioſa vita præponere, & ſuam vivendi methodum, & „ tranquillum communemque profeſſionis tenorem cæ- „ teris præferre, etiam quibus durior lectus, quibus fre- „ quentior chorus, quibus perpetua oratio, quibus „ æterna clauſura, quibus amica pœnitentia, quibus effi- „ cacior & non rarior verbi Dei prædicatio, & quibus, „ cum activa vita, ferventior contemplativa.“ Quorum nec minùs perfecta obedientia, nec minùs frequens & fructuoſa, imò fructuoſior efficaciorque adminiſtratio

Sacramenti pœnitentiæ; ſunt proinde *majora erga Eccleſiam Dei merita, ſecuriores greſſus, antiquiores & feliciores progreſſus*, prout de ſacris Ordinibus Sanctorum Patriarcharum Benedicti, Dominici, Franciſci &c. demonſtrare in promptu eſt.

Et cui dubium eſſe poteſt minora eſſe Societatis in Eccleſiam merita, quàm Ordinis S. Benedicti, exempli gratia, de quo verè dici poteſt, *Quis poteſt ſimiliter ſic gloriari tibi?* cùm Eccleſiæ dederit quadraginta ſummos Pontifices, Cardinales ducentos, Patriarchas quinquaginta, Archiepiſcopos mille ſexcentos Epiſcopos ſexcentos ultra quatuor millia, innumeros ſanctos. De quo etiam ſanctiſſimo Ordine Gregorius XV. in Conſtitutione ſua, quæ incipit *Salvatoris noſtri*, teſtatur *tot Imperatores, tot Reges, tot Duces, tot Principes, Regalibus ſceptris, Regnorumque & Provinciarum gubernaculis depoſitis, S. Benedicti Ordinem ingreſſos fuiſſe, vitamque Monaſticam in eo duxiſſe; ac ex quo tot Religioſos in S. R. E. Cardinales & Prælatos aſſumptos, totque ad ſummi Pontificatus apicem evectos fuiſſe conſtat, ut longa & continuata multorum ſæculorum ſerie Eccleſia ipſa nullos alios, quàm familiæ Benedictinæ alumnos, ſummos Pontifices habuerit; ex eoque, jam ab antiquiſſimis temporibus admirabili doctrina & ſanctitate præditi viri prope innumerabiles prodierunt*, ad fidemque Chriſti infinitos infideles, Germaniam, Angliam, & alia uſque ad triginta tria regna Chriſto lucrifecerunt, atque ab hæreſi aut Paganiſmo ad Chriſti Evangelium perduxerunt. Verè ſiquidem S. Benedicti filii boves ſunt ungulis æreis triturantes, quales ad trituram areæ Dei neceſſarios eſſe monet Spiritus ſanctus Mich. 3. *Deus congregavit gentes multas, quaſi manipulos areæ. Surge & tritura, filia Sion; quia ungulas tuas ponam æreas, & comminuet*, id eſt ungulis illis Chriſto ſubjugabit *populos multos, & interficiet Domino rapinas eorum*, id eſt paganos & hæreticos, diaboli rapinas, ab ipſius tyrannide liberatos, velut victimas Deo immolabis. Ungulæ illæ æreæ, quid aliud ſunt niſi virtutes illæ quibus Apoſtoli ſigna Apoſtolatus ſui tanta admiratione digna ex-

exhibuerunt, ut qui ea viderunt, eos Dei Legatos eſſe, veritatemque docere perſuaſi fuerint. Signa verò illa Apoſtolatus ſui Paulus Apoſtolus 2. Cor. 12. eſſe dicit *in omni patientia*. Pati enim pro Chriſto paupertatem, famem, ſitim, frigus, nuditatem, vigilias, jejunia, injurias, contumelias, non minus, imò magis, mirabile eſt, quàm miracula facere. Unde Chryſoſtomus ſuper Matthæum, „Non ſigna, inquit, eos (Apoſtolos) mirabiles fecerunt, ſed magnos oſtendit pecuniarum contemptus, gloriæ deſpectus, à ſæcularibus negotiis ſeparatio; quæ ſi non habuiſſent, etſi decem millia mortuorum ſuſcitaſſent, non ſolùm nihil profeciſſent, ſed etiam pro impoſtoribus, aut præſtigiatoribus habiti fuiſſent. Talis eſt luminis virtus, ut non ſolùm luceat, ſed & illuc ducat eos qui ſequuntur. Cùm enim viderint homines omnia præſentia nos contemnentes, & ad futura præparatos, ante omnem ſermonem operibus noſtris credent. Si autem nos præſentibus implicaverimus, qualiter poterunt credere quòd ad poſſeſſionem aliam feſtinemus.

Atque ex his nullum relinquitur dubium, quin Monachi Benedictini, aliique Religioſi, ſæculareſque Miſſionarii, plus rerum mundanarum contemptu, gloriæ deſpectu, à ſæcularibus negotiis ſeparatione, vitæ auſteritate, patientia, in jejuniis, contumeliis, perſecutionibus profecerint, ad nationes Chriſto lucrifaciendas, quàm Jeſuitæ verbi prædicatione, cùm ex duorum generum prædicationibus, quorum alii non verbo duntaxat, ſed & opere prædicant Evangelium, in multa ſcilicet patientia, rerumque terrenarum, & humanæ gloriæ contemptu, alii verbo quidem, ſed non in multa patientia, nec in vigiliis, jejuniis, nec in humanæ gloriæ, rerumque caducarum contemptu, ſed in ſuavi victu, cibo, potu, rerum terrenarum implicatione, humanæ gloriæ appetitione, illi Apoſtolis longè ſimiliores ſint, quàm iſti; ad paganos proinde & hæreticos, imò & ad peccatores quoſcumque convertendos magis idonei, quàm moderni Jeſuitæ, quibus non ſolùm ſigna ſeu arma illa Apoſtolica deſunt, quibus diabolica

bolica deſtruuntur conſilia, & munitiones, & altitudines adverſus ſcientiam Dei ſe extollentes, ſed & vitia contraria non deſunt, divitiarum ſcilicet, & humanæ gloriæ cupiditatis, & impatientia tanta in contradictionibus ſuſtinendis, ut in libris ſuis contra ſibi contradicentes vix ulla ſit pagina atrociſſimis conviciis, maledictis, improperiis, calumniis & impoſturis vacua, ut exempli gratia videre eſt in Tellerii libro, cui titulus, *Defenſio novorum Chriſtianorum*, & in binis Dilingenſium Jeſuitarum libris adverſus Monachos. Cùm enim Monachi contenderent, ſeſe non promeruiſſe, ut ſibi erepta Patrum ſuorum, Benedicti, Bernardi, Norberti, Auguſtini &c. hæreditas ad Ignatii filios, tanquam ad meliores & Eccleſiæ utiliores transferretur: hanc Jeſuitæ injuriam interpretantes, ſingulis penè paginis Monachos vocant mendaces, calumniatores, falſarios, ſpiritu immundo plenos, à Patrum ſuorum Regula Apoſtatas ac degeneres filios, ex Monaſteriis, quæ adhuc retinebant, expelli meritos. Tellerius verò tot horribilium injuriarum plauſtra in viros Catholicos Societati non faventes evomit, ut Practicæ Moralis Jeſuitarum to. 3. impleant paginas ferè triginta, à pag. ſcilicet 168. ad 196. Hæc nimirum ſigna ſunt Apoſtolatus ipſorum, quæ juncta cum ſuperbia, avaritia &c. ipſorum teſtimonium certè parum honorificum perhibent ipſos opere prædicare, quod in ſacris ſuggeſtibus & literis verbo prædicant de contemptu divitiarum, de gloriæ mundanæ contemptu, de patientia Chriſtiana &c. Quia ut ſapienter Acoſta *l.* 5. c. 22. *De procuranda Indorum converſione*, nullum eſt miraculum utilius ad ſtabilimentum Evangelii, quàm dum doctrina, quam Miſſionarii prædicant, nullam accipit maculam per ſuſpicionem avaritiæ, ſeu alterius vitii, adverſantis puritati Miniſtrorum Evangelii.

Quæ cùm ita ſint, intolerabile profectò eſt, quòd Jeſuitæ uſque adeò ſe magnificent, ut cæteris omnibus ſe magis idoneos exiſtiment, qui conſcientias fidelium omnium, etiam Regum & Principum dirigant, infideliumque & hæreticorum converſioni fructuoſam im-

impendant operam. Quàm enim à veritate aliena ſit gloriatio iſta, & ratio demonſtrat, & experientia. Ratio, quia ad infidelium hæreticorum & peccatorum quorumcumque converſionem neceſſaria ſunt arma Apoſtolica, quibus præ cæteris deſtituti ſunt magna ex parte Jeſuitæ, prout ex proximè dictis conſtat, atque ex dicendis amplius apparebit. Experientia, quâ videmus in rebus ad conſcientiam pertinentibus apud ipſos opinandi modum irrepſiſſe, heu nimis alienum ab Evangelica ſimplicitate, ſanctorumque Patrum doctrina, per quam via ſalutis, quam ſuprema veritas Deus, arctam eſſe definivit, ad animarum perniciem dilatatur, ſeu veriùs pervertitur; modus proindè iſte Jeſuitis admodum familiaris aptus non eſt peccatoribus convertendis, quin potiùs (Alexandro VII. Judice) in ingentem vitæ corruptionem inducendis. Unde videmus Jeſuitarum quidem Confeſſionalia tanto confitentium numero circumcingi, ut eo ſe obrui ipſimet glorientur. Sed in vanum gloriantur, cùm ex tanto numero tam pauci peccatores, experientia teſte, emendentur, & à pravis inveteratiſque habitibus ſuis, ad vitam verè Chriſtianam per ipſos perducantur: nec medici laus ſit in numero ægrotantium ad ſe confluentium, ſi ex ipſis vel pauci, vel nulli per ipſum curentur.

Et quid hodie notius, quàm Catholicorum Regum ac Principum omnium Jeſuitas eſſe Confeſſarios & Aulicos? Aſt quos, & quàm paucos, ſi tamen aliquos Chriſtianus Orbis videt à vita in peccatis ad juſtitiam, à vita mundana ad Chriſtianam Jeſuitarum operâ converſos? Quàm paucas, ſi tamen aliquas Aulas, eorumdem operâ verè Chriſtianas evaſiſſe? Hoc tametſi videre deſiderent omnes, nullus videt. Utinam contrarium non viderent omnes? Utinam id inductione & experientia non conſtaret? Quare? In promptu cauſa eſt, quia ſcilicet Jeſuitæ aſpendii ſunt, Principumque & nobiliorum hominum Aulis pro ſuis ſuæque Societatis utilitatibus ſeſe ingerunt, affectantque ipſis eſſe à Confeſſionibus. Quod quia Principibus notum eſt,

eorum operâ utuntur: quia ipſos habent voluntatibus ſuis obſequentes, peccataque ſua diſſimulantes, iis proinde, in hac corrupta Principum ac nobiliorum hominum diſciplina communicantes; plus per conſequens in ſeipſis per ſpirituale naufragium detrimenti, quàm in aliis per divinorum mandatorum adimpletionem profectus ſpiritualis experimentum facientes; quemadmodum Apoſtolico ſpiritu plenus, Petrus Caniſius, Jeſuita, in ſuis ad Præpoſitum generalem Everardum literis obſervavit, & experientia docet ex ipſis vel paucos, vel nullos hodie eſſe veritatis propugnatores, innocentiæ protectores, juſtitiæ adminiculatores, Miniſtrorum Eccleſiæ defenſores, angelos pacis, miſerabilium interceſſores, atque pro ipſis, ſeu reis in tempore iræ mediatores; benè multos è contra dum ſuam, ſuæve Societatis utilitatem & gloriam magis quàm ſpiritualem Regum ac Principum utilitatem quærunt, ipſorum religioni & æquitati per clancularias accuſationes, impoſturas, calumnias & doctrinas falſas ſurrependo, Regum ac Principum favore & authoritate abuti ad innocentium oppreſſionem, juſtitiæ & æquitatis ſubverſionem, Eccleſiaſticæ immunitatis violationem, ingentiumque aliorum malorum patrationem.

Exemplo ſint, inter alios multos, P. de la Chaiſe, Ludovici XIV. Galliarum Regis nuper Confeſſarius, & P. Lamormannus Confeſſarius Imperatoris Ferdinandi II. Hic namque per impoſturas & mendacia Cæſarem circumveniens, ipſum fraudulenter induxit, ut bona non ſua, ſed Eccleſiæ, complura utique Benedictinorum & Ciſtercienſium Monaſteria, ipſis ab hæreditate patrum ſuorum contra piiſſimam Fundatorum intentionem ſacrilegè expulſis, ſacris etiam virginibus è domiciliis ſuis barbarica cum violentia, ingentique cum ſcandalo extruſis, concederet Jeſuitis: cùm tamen Symmachus Papa cum ſexta ſynodo ſua Romana declaret: *Valdè iniquum & ingens ſacrilegium eſſe, ut quæcumque vel pro remedio peccatorum, vel pro ſalute & requie animarum ſuarum unuſquiſque venerabili*

Eccle-

Eccleſiæ contulerit, vel certè reliquerit, ab his, à quibus hæc maximè ſervari convenit, id eſt Chriſtianis & Deum timentibus hominibus, & ſuper omnia à Principibus.... in aliud transferri, vel converti. Can. *in Canonibus* 16. *q.* 1.. Nec his contentus Lamormannus, cùm Cæſar ſolemni Edicto, ab Urbano VIII. totoque ſacro Eminentiſſ. DD. Cardinalium Senatu plurimùm collaudato, conformiter divinis humaniſque legibus ſtatuiſſet, antiquorum Ordinum Monaſteria ex Proteſtantium manu vindicata, juxta Fundatorum mentem iis Ordinibus eſſe reſtituenda, quibus à primaria fundatione conſecrata fuerant: in Edicto tam ſalutari Lamormannus (conſociorum ſuorum ad alienas hæreditates captandas aviditati ſatisfacere volens) ut Cæſarem ab executione illius pro poſſe averteret, ipſi fraudulenter perſuadere conatus fuit in eo propoſitiones contineri ſcandaloſas, temerarias, erroneas, cum fidei principiis non ſatis cohærentes &c. propter quas graviorem cenſuram Imperator promereretur, niſi eas revocaret. Quaſi verò ſcandaloſum, temerarium, erroneum, cum fidei principiis non ſatis cohærens, cenſuraque graviore (ſeu excommunicatione) dignum foret, Monaſteria ſuis Ordinibus juxta divinas & humanas leges, Germaniæ concordata, & juxta Cæſaream obligationem debita, in Jeſuitas non transferre. An non acri reprehenſione dignus eſt Cæſaris Confeſſarius iſta aliaque mentiens; & ſub commentitiis ejuſmodi prætextibus Cæſarem circumvenire ſatagens, ut æquum pro iniquo reputet, & contra naturalem æquitatem, contra divinas humanaſque leges, contra Germaniæ concordata, contra Cæſaris officium faciat?

Meliuſne boni Confeſſarii officium P. de la Chaiſe, in Gallia, quàm Lamormannus in Germania implevit? Imò longè pejus. Apud Regem Chriſtianiſſimum perpetuus fuit Accuſator fratrum, imò & Patrum ſuorum; delator perpetuus hominum proborum, protector & refugium omnium diſcolorum & indiſciplinatorum, tam in Communitatibus, Eccleſiaſticis & Religioſis, quàm in Capitulis, in toto Clero, & in omni corpore

ſtatus. Quidquid perſecutionis à triginta annis, in Eccleſia Gallicana, veritas, innocentia & juſtitia; quidquid vulneris Eccleſiæ Pax, privilegia, immunitates; quidquid rebellionis in diœceſibus ſuis ſancti Epiſcopi; quidquid humiliationis in ſacra ſua dignitate, quidquid injuriarum in perſonis, quidquid labefactationis in authoritate, quidquid læſionis in Mandatis & epiſtolis ſuis paſtoralibus, quidquid diffamationis in honore, quidquid jacturæ in bonis, quidquid ignominiæ in fama ſua poſt mortem ſuſtinuerunt, authore, cooperatore, & accuſatore, vel accuſatores iniquos protegente Patre de la Chaiſe ſuſtinuerunt. An non iſta omnia Galliæ univerſæ notiſſima ſunt? Nonne ipſe eſt, qui, ut Regi liberiùs mentiretur, januam omnem præcluſit informare volentibus Regem de falſitate ſiniſtrarum ſuggeſtionum, quibus Regem adverſus fideliſſimos ſubditos ipſius commovebat, aliud quam veritas habebat, ipſi referens, & ante omnia agens ne quid ſciret? Nonne ipſe eſt, qui mirum quantum perſecutus fuit Appamienſem Epiſcopum, Franciſcum Cauletum, Apoſtolicamque diœceſis ipſius formam deformavit? De eâ Contenſonus to. 2. Diſſert. 1. c. 1. ſic loquitur: *Mitto mirabilem & planè Apoſtolicam Appamienſis diœceſis formam; ibi enim Sacerdotes ad ſacrorum Canonum formam mores exigunt ſuos. Cujus rei ego ex viſu teſtimonium perhibeo. Sed quid dicam de hujus diſciplinæ inſtauratore Epiſcopo? Plura ſcriberem teſtis oculatus, niſi ſcriptum eſſet:* „ Ne laudaveris hominem in vita ſua, „ nec eſt ſecura laudatio niſi poſt mortem “. *Sed prætermittere non poſſum quod oculis omnium patet. Vidi in Appamienſi civitate Epiſcopum divitem ſine avaritia, reditus omnes pauperibus erogantem, ſingulos infirmos viſitantem; ſine ſerico ſimpliciter veſtitum; ſine curru ambulantem; ſine tapetibus, ſine vaſis argenteis, & fermè ſine ſervis. Vidi Epiſcopum perſæpè prædicantem; orationi mentali cum tota familia præfixis horis vacantem; nunquam ſine ſacra lectione comedentem. Vidi Epiſcopum gravi dolore perculſum, quòd tam neceſſaria Eccleſiaſticæ diſciplinæ præcepta paſſim conculcentur; optantem ut in-*

ſtau-

ſtaurentur; curantem ut vigentia ſedulò tueantur, moderante tamen ſingulari prudentia; & pro reformanda Cathedrali ſua Eccleſia (quæ Regularibus Canonicis conſtat) nulli labori, nullis vigiliis, nullis humanis reſpectibus parcentem. Vidi Epiſcopum omnibus præ humilitate inclinatum; de ſummo verò Pontifice tam reverenter ſentientem, ut nullum agnoverim novitium Magiſtro ſuo obſequentiorem &c.

Tantæ nihilominus virtutis Epiſcopum P. de la Chaiſe perſecutus eſt apud Regem eo uſus prætextu, quòd pro immunitate Eccleſiaſtica, & juribus Eccleſiæ ſuæ, cum S. Pontifice Innocentio XI. ſtaret adverſus prætenſionem Regis in negotio Regaliæ; & in tantum perſecutus eſt, ut univerſum Capitulum ipſius & diœceſim fœdo ſchiſmate miſerè afflixerit, criminoſoſque & ſacrilegos ſacerdotes, in locum Canonicorum Regularium, ſecundùm Apoſtolicam formam viventium, intruſerit, unà cum Archiepiſcopo Toloſano Joſepho Montpeſatio. Quo etiam cooperatore uſus fuit, ad exterminandum ſaluberrimum Inſtitutum Virginum de Infantia Domini noſtri Jeſu Chriſti, ab ipſomet Archiepiſcopo & tribus Prædeceſſoribus ſuis Archiepiſcopis approbatum, magno ſemper in pretio habitum, atque Sanctæ Sedis confirmatione munitum, ob id ſolum quòd Jeſuitarum directioni ſubeſſe nollent, per accuſationes falſas, apud Regem diffamatis ac deinde diſperſis, atque ſuis è domiciliis violenter (ingenti cum ſcandalo) ejectis virginibus illis, quæ ingenti cum laude, maximoque cum fructu Chriſtianæ charitatis munia obibant.

Quas ob cauſas vehementer offenſus S. D. N. Innocentius XI. ſequens Breve ad Archiepiſcopum illum dedit: „ Venerabilis Frater. Statueramus nullas ad te am„ pliùs literas, nec ullum aliud communionis noſtræ „ ſignum dare, ut, hac ſaltem pœnâ, quam Catholi„ ci omnes ſemper graviſſimam exiſtimarunt, te, ad ea „ quæ perperam egeras, reparanda induceremus. Cùm „ tamen allatum nobis ſit, te variis ægritudinibus jam„ dudum laborantem, in maximo verſari vitæ diſcri„ mine, charitas Chriſti, quæ urget nos, ac de tua æ-

„ terna ſalute vehementer anxios reddit, ultimum hoc
„ noſtræ ſolicitudinis officium à nobis expreſſit, quo te
„ nondum, ſicuti confidimus, in duritiem cordis col-
„ lapſum, ad ſpem de divina miſericordia concipien-
„ dam excitaremus. Verùm quia vana ſpes eſt, quæ
„ fructum non parit, te etiam atque etiam in Domino
„ hortandum duximus, ut redeas ad cor, & quanta in
„ Apoſtolicæ Sedis, ac in Eccleſiæ jura libertatemque
„ commiſeris, non ſolùm doleas, ſed etiam emendare
„ pro viribus ſtudeas, quæ, ut hominibus (*ſignanter
„ Patri de la Chaiſe*) placeres, perpetraſſe contra.... Vir-
„ gines, uti vocant, de Infantia Domini noſtri Jeſu
„ Chriſti, quarum Inſtitutum a te, atque à Prædeceſ-
„ ſoribus tuis approbatum, ac magno ſemper in pretio
„ habitum, atque ſanctæ Sedis confirmatione munitum,
„ evertere non ita pridem tentaſti, diſperſis duabus ea-
„ rum familiis, quæ, ut audivimus, ingenti cum lau-
„ de ac fructu in iſta diœceſi tua Chriſtianæ charitatis
„ munia obibant. Omnium verò maximè refert, ut re-
„ voces quæ in negotio Regaliæ adverſus piæ memoriæ
„ Franciſcum Epiſcopum Appamienſem, & univerſum
„ ejus capitulum, & diœceſim, etiamnum fœdo ſchiſ-
„ mate, à te excitato, miſerè afflictam, & criminibus
„ ac ſacrilegiis obrutam (audiat & eadem ſibi, velut
Toloſani Archiepiſcopi ad iſta inſtigatori, à ſua San-
ctitate dicta ne dubitet Pater de la Chaiſe)..... " à te
„ geſta ſunt. Et quidem in his omnibus Nos potiùs,
„ ac redarguentem conſcientiam tuam audire debes,
„ quàm pernicioſa eorum conſilia, qui excuſantes ex-
„ cuſationes in peccatis, adipiſcendæ veniæ tibi viam
„ præcludunt. Nec enim ante Tribunal Chriſti tibi aliud
„ proderit, quàm pœnitentia, & malè geſtorum emen-
„ datio, quam ut aſſequi merearis, interceſſores a-
„ pud Deum in primis adhibere debes pios illos Sacerdo-
„ tes, ac virgines, quos tot damnis ac ærumnis affeciſti,
„ vel ut afficerentur, author & adjutor (*Patris de la
„ Chaiſe*) fuiſti, dum nos illam tibi à divina bonitate im-
„ pensè auguramur. Datum Romæ die 15. Julii 1687.
Seriùs pro Archiepiſcopo Breve iſtud advenit (jam
enim

enim vocatus fuerat ad tribunal Chriſti, tot malorum à ſe patratorum rationem tremendo illi Judici redditurus) ſed non ſeriùs pro P. de la Chaiſe, qui multis poſt annis ſupervixit, nec tamen publicè pœnituit, nec malè geſtorum emendationis ſigna ulla publica dedit, quin prioribus malis mala alia quàm plurima addere non ceſſavit. Quantam enim ſpiritualem ſtragem in Eccleſia Gallicana non cauſavit, viros Aulicos & mundanos, dummodò Societati devotos, ad Epiſcopatum promovendo, jamque ante promotos velut Janſeniſtas perſequendo, dum miniſterium implentes Paſtoralis officii, non patiebantur gregem ſibi commiſſum pravâ corruptæ Ethices doctrinâ infici, conſtanterque in ſuis reſidebant diœceſibus, abſque neceſſitate magna non apparentes in Aula. Quòd enim tales pro Janſeniſtis haberet, argumento eſt, quòd Illuſtriſſimum D. Barillonum, Epiſcopum Lucionenſem, hortatus fuerit ad Aulam identidem frequentandam, niſi haberi vellet Janſeniſta. Sed & Curatos officio ſuo ritè fungentes, Moralemque Evangelicam docentes; quemadmodum & Doctores, ac presbyteros Oratorios, Benedictinos, Dominicanos, Canonicos Regulares, Sancti Auguſtini & S. Thomæ doctrinam profitentes, Molinianaſque novitates velut Semipelagianiſmi reliquias habentes, eo ipſo apud Regem traducebat velut Janſeniſtas; nec aliam ob cauſam procuravit, injuſtiſſimum exilium Reverendi Patris Eſterlini, celebris Abbatiæ S. Genovefæ Canonici Regularis, Collegæque ipſius. Quòdque Monaſteriorum deformationi vel ſæcularizationi potiùs quàm reformationi adjutor fuerit, inde probabile eſt, quòd cum Magnus Prior S. Victoris Maſſilienſis ipſius auxilium imploraret, pro Monaſterii ſui reformatione, ipſi reſponderit, ingratum ſibi ſermonem eſſe de reformatione; at ſi Monaſterium ſuum ſæcularizari vellet, prompto corde ipſi auxilio eſſet. Sic utique Jeſuitæ omnia ad majorem Dei gloriam faciunt. Infinitus eſſem ſi mala omnia Eccleſiis, Diœceſibus, Monaſteriis, Univerſitatibus, Seminariis, ac perſonis innocentiſſimis per P. de la Chaiſe illata

hic deſcriberem. Pro certa interim probatione malorum hactenus deſcriptorum videri poſſunt liber inſcriptus, *Innocentia per calumniam oppreſſa*, Epiſtola Reverendi P. Queſnelli, ad ipſummet Reverendum P. de la Chaiſe *&c.*

Præ cæteris proindè non ſapiunt, ſed potiùs deſipiunt Jeſuitæ; per conſequens ſine juſtitia & ratione, imò contra juſtitiam & rationem omnium jura, Academias, Seminaria invadunt, tanquam univerſo Orbi adeò neceſſaria ſit opera ipſorum, ut in deſtructionem, non in ædificationem abitura ſint Regna, Provinciæ, Civitates, Academiæ, Seminaria, ſi aliis quàm Jeſuitis, directoribus & doctrinæ Magiſtris utantur. Quin imo in deſtructionem abeunt, quæ aliàs in ædificationem magnam ibant Seminaria, quæ legitimis poſſeſſoribus per accuſationes falſas Jeſuiticis artibus erepta, in Jeſuitarum magiſterium tranſierunt. Quod niſi jure merito timuiſſet, Seminarium ſuum Jeſuitis non ſubtraxiſſet S. Carolus Borromæus; nec patruelis ipſius Fridericus Cardinalis Borromæus, S. Caroli patrui ſui in Archiepiſcopatu Mediolanenſi poſt tempus aliquod ſucceſſor, cognitis Jeſuitarum moribus, Seminariorum ſuorum Clericos Jeſuitarum Scholis interdixiſſet, nec omnibus omnino Scholis Jeſuitas ſe prohibiturum affirmaſſet, ſi in manu ſua fuiſſet; prout ex ipſomet ſe audiviſſe, Deo in teſtem judicemque invocato, teſtatur Alfonſus de Vargas in ſua ad Reges & principes de Jeſuiticis ſtratagematibus Relatione cap. 14. Experientiaque ipſa teſtis eſt, quid Seminariis Ambienſi, Maſſilienſi, Leodienſi, Tornacenſi &c. acciderit, ab eo tempore quo Jeſuiticæ tradita ſunt directioni. Ex quo enim innocentiſſimos è Clero ſæculari Profeſſores, legitimos ab initio fundationis Seminarii Leodienſis poſſeſſores, ſumma cum ædificatione, ingentique totius diœceſeos fructu ſtudioſam ibi juventutem, muniis paſtoralibus deſtinatam inſtruentes, per ſuas apud Principem Epiſcopum Leodienſem clancularias accuſationes falſas, Jeſuitæ exturbarunt, Seminarium iſtud, extincto in eo primævo pietatis ſpiritu, corruptis opinio-

nionibus ſuis ipſi protinus infecerunt, quarum nonnullas Generalis Cleri Gallicani Conventus anni 1700. cenſura graviſſima notavit, præſertim ſanguinariam illam, qua vel ipſis ſacerdotibus, etiam Religioſis, pugionem tradunt, quo injuſtum rerum ſuarum aggreſſorem trucidare permittunt.

Statim quoque à ſuo in Cathedram Theologicam Maſſilienſem ingreſſu philoſophiſmum ab Alexandro VIII. damnatum docuerunt.

Et quas non laxitates in Seminario Ambianenſi? De iis videri poteſt Scriptum Curionum Ambianenſium Illuſtriſſimo D. Epiſcopo Ambianenſi præſentatum, quod *Factum* vocant. Seminarii Tornacenſis juventutem mox à ſuo in illud ingreſſu, mollioribus opinamentis ſuis adeò corruperunt Jeſuitæ, ut apud modernum Epiſcopum, Tornacenſis Diœceſeos Eccleſiaſtici, epiſt. 2. ad ipſum data, graviſſimè conqueſti ſint ut ſequitur:

„ Illuſtriſſime Domine: Clerus Diœceſis veſtræ abſ„ que extremo dolore conſpicere non potuit Jeſuitas „ introductos Tornacenſi in Seminario, juniorumque „ Eccleſiaſticorum inſtructionem ipſis commiſſam, id „ eſt hominibus ex præventione Societatis ſuæ oppi„ gnoratis ad emolliendas Moralis Chriſtianæ regulas, „ dilatandamque, quantum in ipſis eſt, unicam cœli „ viam, quam ſuprema veritas, Deus, arctam eſſe „ definivit. Ab eo tempore viſum eſt, nihil non ti„ mendum pro doctrina morum.... Quàm juſtus fue„ rit timor noſter, Illuſtriſſimæ D. V. compertum eſt „ ex Denuntiatione perverſæ doctrinæ, in Seminario „ illo traditæ à Jeſuitico Profeſſore. Quapropter diu„ tiùs diſſimulare non poſſumus juſtiſſimum dolorem „ noſtrum, inde conceptum, quòd videamus perniciem „ magnam diœceſi veſtræ illatam, à Prædeceſſore ve„ ſtro, Jeſuitis nimium credulo, Jeſuiticarumque ar„ tium ignaro, non prævisam, dum ipſis Seminarium, „ ab ipſis tantopere deſideratum, conſignavit.... Ad „ cujus conſecutionem ut pervenirent, antiquos Diœ„ ceſis Paſtores, Eccleſiaſticoſque timoratiores, pro „ doctrina ſana zelantes, calumniis ſibi familiaribus

„ apud populum diffamare conati ſunt; utpote quos „ ſolos exitioſo ſcopo ſuo prævidebant adverſaturos. „ Nihil quippe metuebant ex parte populi, cujus ab- „ blandiebantur cupiditatibus: ſed ex parte Cleri dun- „ taxat; quem propterea (licèt doctrinam ipſius ſua „ ſalubriorem eſſe non ignorarent) vagis apud popu- „ lum declamationibus de doctrina prava ſuſpectum „ reddere conati fuerunt, nulloque habito reſpectu ad „ venerandam memoriam Illuſtriſſimi D. de Choiſeul, „ digniſſimique ſucceſſoris ipſius Illuſtriſſimi D. de la „ Salle, rumorem utrique admodùm injurioſum ſpar- „ ſerunt, quòd laudatiſſimi Antiſtites iſti diœceſim de- „ ſolaſſent, lupis, tygribus, vulpibus, ſub forma Pa- „ ſtorum, Domini gregem impunè vaſtantibus, eam „ dimittendo; nec ullum tanto malo remedium futu- „ rum, niſi Seminario Jeſuitæ præficerentur, ſub quo- „ rum directione ſana doctrina refloreſceret, ſolidaque „ juventuti pietas inſtillaretur.

„ Verùm operæ pretium eſt ſcire, quibuſnam hor- „ rida illa luporum, tygridum, vulpium idea conve- „ niat? An non Jeſuitis potius quàm aliis, quos ſub „ odioſa larva illa Jeſuitæ nituntur diffamare? Cùm „ enim id diſcernere plurimùm interſit, juſtitia & cha- „ ritas, tam erga gregem Tibi commiſſum, quàm „ erga calumniatos innocentes, maximè poſtulant, ut „ id Magnitudo tua diſcernat.

„ Verè ergo, Illuſtriſſime Domine, Diœceſis Tua „ Tornacenſis, totaque fortaſſe Eccleſia, plena eſt lu- „ pis eam devaſtantibus. Aſt quinam ſunt lupi illi, „ niſi qui pernicioſâ doctrinâ ſua peccatoribus abblan- „ dientes, Chriſti oves ſeducunt, corrumpunt ac per- „ dunt? Per iſtius rei demonſtrationem facilè reco- „ gnoſces, Illuſtriſſime Dominè, an Paſtores antiqui „ Diœceſis Tuæ lupi ſint, an novi Doctores Seminarii?

„ Et de iſtis quidem id certiſſimè demonſtratur ex „ ſpeciminibus exitioſæ doctrinæ ipſorum, vobis nu- „ per denuntiatæ. Neque enim dogmata tam laxa „ convenientia ſunt ad ſalvandas, ſed ad perdendas a- „ nimas; utpote non Chriſtiana, ſed Antichriſtiana.

„ Ne-

„ Neque enim Chriſtiana Religio docet, potu exceſſi-
„ vo & inebriante jejunium non ſolvi. Pro recupe-
„ randa valetudine licitam eſſe ebrietatem. Licitum
„ eſſe, objectis ſenſibilibus frui, propter voluptatem
„ organicam ac naturalem. Judicem injuſtum, ſicut
„ & adulterum & ſicarium, poſſe recipere ac retinere
„ criminis ſui pretium. Lucrum ex mutuata pecunia
„ licitè recipi. Servis domeſticis fas eſſe aliquid fur-
„ tim Domino ſurripere, in recompenſationem ſervi-
„ tiorum ſuorum. Perjurum non eſſe, qui (cùm po-
„ teſt) non præſtat rem jurejurando promiſſam. Li-
„ citam eſſe occiſionem aggreſſoris honoris, qui
„ v. g. colaphum mihi inflixit, nec fugit. Obligatio-
„ ni Breviarii, vel Miſſæ audiendæ ſatisfieri, reci-
„ tando vel audiendo cum voluntaria diſtractione, abſ-
„ que voluntate mentem ſeu cogitationem elevandi in
„ Deum, ſed ad ſolam diſtinctam prolationem verbo-
„ rum. Pecuniam pro beneficio abſque ſimonia dari
„ poſſe, non quaſi pretium, ſed quaſi gratuitam com-
„ penſationem. Simoniacos, quàmlibet manifeſtos,
„ in conſcientia retinere poſſe id quod in beneficiorum
„ permutatione acceperunt, ut ſeſe indemnes ſervent
„ à jactura emolumentorum, quibus in gratiam emp-
„ torum talis beneficii ſeſe privaverunt. Vindictas par-
„ vas particularium eſſe licitas, imò neceſſarias.

„ An dogmata iſta Chriſti Evangelio conformia ſint,
„ proinde Doctorum verè Chriſtianorum, an ſedu-
„ ctorum? An per conſequens ad inſtillandam juven-
„ tuti pietatem, ſolidamque inſtructionem convenien-
„ tia? Judex ſit univerſa terra.

„ Poſt hæc Jeſuitæ vice ſua producant accuſationis
„ ſuæ capita, quibus Diœceſis Eccleſiaſticos gravant,
„ & propter quæ tanta cum audacia ipſos traducunt
„ velut lupos, tygrides, vulpes, aſpides. Reos ſuis
„ nominibus deſignent, articulos exhibeant doctrinæ
„ erroneæ, de quibus ipſos accuſant, damnatoſque
„ errores ab ipſis tradi demonſtrent vel per ſcripta ab
„ ipſis tradita (prout Jeſuitarum errores demonſtrat
„ facta à nobis Denuntiatio) vel per teſtes omni excep-

„ tione majores. Si hoc modo Eccleſiaſticum quem- „ piam de errore damnato convincere valeant, in no- „ mine Domini habeatur velut falſus paſtor, velut lu- „ pus &c.

„ Quòd ſi hoc Jeſuitæ demonſtrare nequeant, „ quamdiu nequeunt, ſoliſque accuſationibus vagis, „ abſque perſonarum errorumque deſignatione, Eccle- „ ſiaſticos diffamant, dum interim ipſi de doctrina „ animarum ſaluti peſtifera per publica ſcripta convin- „ cuntur; ex una parte certiſſimè habendi ſunt tan- „ quam publici calumniatores, diœceſeoſque pertur- „ batores; ex parte altera tanquam lupi, tygrides, „ vulpes, aſpides, diœceſim veſtram, imò Eccleſiam „ univerſam (ubique enim ſibi ſimiles ſunt) per ca- „ lumnias ſuas, & dogmata anti-evangelica devaſtan- „ tes.

„ Ad ſiſtendum ergo tanti ſcandali curſum, roga- „ mus ut dignetur Magnitudo Tua Jeſuitas com- „ pellere 1. ad nominatim deſignandos lupos, quibus „ diœceſim veſtram plenam eſſe vociferantur. 2. ad „ articulatim exprimenda puncta doctrinæ, vel mo- „ rum, propter quæ tam ferociter famam dilacerant „ Paſtorum. 3. ad juridicè producendas, coram ſpiri- „ tuali Curia veſtra, probationes ſuas, dato accuſatis „ defenſionis tempore & loco: cùm juſtum non ſit ip- „ ſis, in octavo Volumine Moralis practicæ de calum- „ nia toties, tamque evidenter convictis, in ſolo ver- „ bo ipſorum fidem adhibere. Enimvero ſi eo ipſo „ reus quiſpiam cenſeri poſſet, quo accuſatus, nullius „ innocentia in tuto eſſet, præſertim qui Jeſuitas ſibi „ inimicos haberet.....

„ Quia verò unica iſta innocentes diſcernendi via „ obſervata non fuit, dum Tornacenſe Seminarium Je- „ ſuitis traditum fuit, terribili, ſed juſto Dei judicio, „ diœceſis hæc veſtra triſti ac perhorrido in ſtatu à „ Vobis conſpicitur. Duo namque mala Dei in po- „ pulum iracundiam & vindictam provocant, ſecun- „ dùm prophetica dicta, innocentium ſcilicet oppreſ- „ ſio, Doctorumque erroris protectio: *Domus David,*

„ *hæc*

„ *hæc dicit Dominus*, Hierem. 21. *judicate mane judicium, & eruite vi oppreſſum de manu calumniantis, ne fortè egrediatur velut ignis indignatio mea, & ſuccendatur, & non ſit qui extinguat.* Et c. 5. *Inventi ſunt in populo meo impii, inſidiantes quaſi aucupes, laqueos* ſuſurrationibus & calumniis ſuis *ponentes, & pedicas ad capiendos viros* innocentes.... *Nunquid ſuper his non judicabo, dicit Dominus, aut ſuper gentem hujuſcemodi non ulciſcetur anima mea? Stupor & mirabilia facta ſunt in terra*, miræ utique perturbationes in Eccleſia penè univerſa. *Propheta prophetabant mendacium* (id eſt doctores docebant errores, & calumniabantur innocentes) *& Sacerdotes* (penes quos erat ipſos compeſcendi obligatio & authoritas) *applaudebant manibus; & populus meus dilexit talia* (libenter audiens loquentes placentia.) *Quid igitur fiet in noviſſimo ejus?* Qualem Deus in ira ſua de talibus ſumet vindictam? Vindictam noviſſimis hiſce diebus conſpeximus, Illuſtriſſime Domine: juſtitia facta non fuit innocentiæ calumniatæ: Prophetæ prophetantes mendacium, ſeu doctores errorem docentes, magiſtri facti ſunt in hac Diœceſi: Sacerdotes, penes quos Pontificalis erat Authoritas, applauſerunt manibus: populus dilexit adulatores illos, utpote ſæcularia deſideria ipſorum approbantes. Super his judicavit Dominus. Super gentem hujuſcemodi ultionem fecit anima ejus. Ultionem adeo promptam & viſibilem, ut non poſſit non attribui malis illis, juſtaque ſit cauſa metuendi, ne ultra iraſcatur Dominus, in theſauris iræ ſuæ pœnas reſervans majores his quas patimur, ſi mala illa non emendentur. Famem utique, non panis, quam modò patimur, ſed doctrinæ ſalutaris: cùm Jeſuitæ Seminariſtas non doceant de divina Scriptura, nec de ſanctorum doctrina.... quin eorum potiùs lecturam ipſis prohibeant, jubentes ut contenti ſint doctrina damnabilium quaternionum, quos ipſis tradunt, aientes quòd.... ſacerdotibus neceſſaria non ſit ſcientia magna, ſed ſatis ſit quòd aliquanto plus ſciant quàm

„ populus. Quod licèt parum credibile videbitur Ma-
„ gnitudini Tuæ, credibile facit teſtimonium plurium
„ omni exceptione majorum, propriis id auribus ab
„ ipſis ſe audiviſſe teſtificantium.

De defectuoſa etiam doctrina, juventuti à Jeſuitis tradita graviter conqueritur ſanctæ memoriæ Illuſtriſſimus D. Bernardinus de Cardenas, Paraguaiæ Epiſcopus, in Memoriali ad Catholicum Regem 26. Novembris 1652. præſentato, hiſce verbis : *Tametſi Jeſuitæ ex ſua profeſſione juventutem in litteris inſtruere teneantur, ut inde efformentur viri eruditi, ad ſuſcipiendam in Civitatibus animarum curam idonei, hoc eſt quod prorſus neglexerunt, ut deficientibus hac in patria Sacerdotibus ad curam paſtoralem idoneis, curam iſtam ſoli ipſi exercerent...... Hoc pacto Jeſuitæ, contra ſuæ profeſſionis obligationem, impediunt, ne in diœceſibus habeantur Eccleſiaſtici ad curas paſtorales idonei, ut ubique ipſi ſoli ſint Magiſtri.*

Cumque Jeſuitæ ſolitis artibus, id eſt falſis criminationibus Seminarium Veſuntinum Patribus Oratoriis ſurripere per Patrem de la Chaiſe niterentur, artes illas in confuſionem ipſorum, Reſcripto ſuo vertit Illuſtriſſimus D. Archiepiſcopus Veſuntinus, ad id inductus à doctiſſimis juxta & piiſſimis Eccleſiaſticis Archidiœceſeos ſuæ, qui ipſum certiorem fecerunt, quòd *violenta paſſio ubique dominandi, ſeipſoſque ſupra alios extollendi, totum denique mundum magiſterio ſuo ſubjiciendi, ipſis ardentiſſimum illud ingeſſiſſet deſiderium occupandi Veſuntinum Seminarium. Infatuati namque ſunt vaniſſima perſuaſione, quòd nihil benè fiat niſi per ipſos, ipſoſque uſque adeò infatuat Societatis honor & gloria, ut majore eam ſollicitudine quærant, quàm gloriam Eccleſiæ, iſtamque abſque illâ non valeant procurare. Tot ergo machinas propterea movent, ut ad intentum ſcopum perveniant....... Verùm infælix valde eſſet Diœceſis veſtra, ſi pervenirent. Quia brevi alia appareret Cleri facies, brevi à primævo excideret fervore, in quo ſubſtitit à tanto tempore. Sat nota eſt Moralis ipſorum, ſeculi moribus accommodata, quâ ſibi animos conciliant; quâ volunta-*

tatibus omnium ſerviunt; quæ omnibus omnia fiunt, ut omnes lucrifaciant, non Deo (prout Apoſtolus) ſed Societati ſuæ. Propterea ergo poppyſmis ſuis omnes demulcent, *conſuentes pulvillos ſub omni cubito manus, & facientes cervicalia ſub capite univerſæ ætatis*, omnibus perſuadere ſatagentes, *in ſola Societate inveniri regulas ac principia pro conſolatione omnium*, ut videre eſt in Morali practica Jeſuit. Volumine 5. pag. 272. Et quid aliud ſignificare voluit Miſſionarius ille Jeſuita, qui Vianæ in Hollandia palam in Oratorio ſuo è ſuggeſtu dixit, *Fruſtra alios quæri Sacerdotes, vel Religioſos, quàm Jeſuitas, cùm inveniendus non ſit, qui paradiſum tam bono donet pretio, quàm Jeſuita.* Quo dicto tametſi nihil ſit inſipientius, nihil abberrantius ab Evangelio, ei tamen conformiter Imago primi Societ. ſæculi, *Nunc*, inquit, à Sociis *faciliùs peccata dimittuntur, quàm committantur.* Unde licet Epiſcopatuum, quemadmodum & uxorum polygamia, lege divina prohibita ſit, Jeſuitæ divinæ legis interpretes (apud Fr. Juniperum ab Ancona pag. 34.) rationem invenerunt, ut unus homo, ſex aut ſeptem Epiſcopatus bona conſcientia tenere, & de fructibus eorum regiè, ſplendidéque vivere queat, qui tamen ſacerdotio non ſit initiatus, nec unquam initiari cogitet. Quamvis etiam lex Dei dicat, *Epiſcopum oportet eſſe Doctorem*, adeóque prædicatorem: Jeſuitæ legem iſtam ſic interpretantur, ut bona quis conſcientia eſſe poſſit Epiſcopus, qui ne ſemel quidem in omni vita prædicaverit, nec prædicare poſſit aut velit. Nec de Eccleſiaſticarum legum obſervantia ſollicitiores ſunt, ideoque *parùm curant an Eccleſiaſtici longis veſtiantur* (prout laudati Eccleſiaſtici Veſuntini proſequuntur) *parum etiam ſolliciti de curtis crinibus ipſorum, de tonſura &c. eo quod nihil ipſis inde proveniat. Sint zelo zelati, docti, ad confutandas errores idonei, vitæ exemplaris, Chriſti bonus odor, lux illuminans populos, eoſque verbo inſtruens & exemplo, non eſt hoc quod acuit zelum ipſorum* (nec tanto zelo moventur adverſus opiniones vitam Chriſtianam plus nimio relaxantes, quanto adverſus ea, quas vocant nimium

mium ſtringentes) *i ò fortè illud eſt quod potiùs nollent; eo quod ipſorum interſit, quòd nonniſi mediocris ſit in cæteris Eccleſiaſticis fama virtutis & ſcientiæ, ut in utroque ſupra cæteros ipſi excellant, paucioreſque habeant, à quibus confutentur, & qui à populo æque vel magis quàm ipſi honorabiles habeantur. Nihil quippe magis ægrè ferunt, quàm videre alios in honore pares, vel ſuperiores, Parochialeſque Eccleſias magis frequentatas quàm ſuas. Quod ne contingeret, quas non impoſturas, & maledicentias de aliis Eccleſiaſticis, deque doctrina ipſorum in Parochiis Diœceſis veſtræ ſparſerunt?*

Nec in Epiſcoporum duntaxat Seminariis, ſed & in Academiis omnibus, dominationem affectant Jeſuitæ, eaſque omnes ſibi ſubjicere, *faſceſque & imperium in omnes litteratos*, ſive in Orbem litterarium univerſum modis omnibus ambiunt extendere. Iſtud eſt de quo conqueritur Univerſitas Burdigalenſis in Decreto anni 1626. Atque hunc in finem *Academiarum omnium nervos* (verba ſunt Univerſitatis Pictavienſis in Decreto ejuſdem anni) *excidere, & earum gloriam labefactare* moliuntur; *ut interceptam ſæcularibus litterarum profeſſionem in ſuum dominatum redigant*, inquit, eodem anno, Univerſitas Andegavenſis.

Et iſta cauſa fuit, propter quam Gallicanæ Univerſitates omnes, invicem ſociatæ, iſti Jeſuitarum ambitioni ſeſe viriliter oppoſuerunt, & adverſus ipſos ſecretioris Concilii Regii arreſtum die 7. Martii 1626. obtinuerunt. Eidem pariter ambitioni obſtitit Univerſitas Lovanienſis in Belgio; & Cracovienſis in Polonia (in Epiſt. ad Lovanienſem) teſtimonium perhibuit, quòd *oſtenderunt demum Jeſuitæ Orbi noſtro ſe non eſſe quod videbantur, illa ſanctitate & innocentia...... Eruditio illis apud nos adeo tenuis, ut quod de regno litterario ab eis occupando metuitis, nobis videatur illos aliud quidpiam quærere quàm litteras; utpote quibus ad ſapientiam triennium præſcriptum eſt, ad acquirendas opes ſæculum non ſufficiat...... Magnam partem Diſcipulorum Jeſuiticæ Scholæ pœnitudo jure meritiſſimo ſubit, dediſſe operam ejuſmodi Magiſtris, quorum plurimi ad Nos redeun-*

deuntes, *depoſito faſtu & inaniis Jeſuiticis*, *ab unguiculis ſe formari permittunt & expetunt*.... *Quod ſi*.... *Vos celebres Academiæ*, *quarum illi exterminium*..... *quærunt*, *ad ſalutem communem operas non confertis*, *brevi*, *omnis litteratura*, *id eſt*, *omnis antiquæ ſapientiæ dignitas abolebitur*. Quoniam, ut inſignis vir, Andreas Treveſius, Sereniſſimæ Infantis Medicus Cubicularius in Epiſtola ad Univerſitatem Salmanticenſem, data Bruxellis 24. Aprilis 1627. conteſtatur: „ Jam percipit mundus, cur antiquorum Patrum, Eccleſiæ Doctorum, non tam facilè comprobatis Jeſuitæ acquieſcant ſententiis. Particulares enim cum ſummo affectu opiniones affectant, & quia omnibus in omnibus præ- valere ſatagunt..... à celeberrimarum Univerſitatum inſtitutis ſecedere non verentur..... Conſideretur quænam principia multarum hæreſeon fuerint; invenientur nimia animi elatione ac cupiditate plurima erupiſſe. Donec enim paupertas & humilitas animorum temperavit avidos auſus, ſtetit & præceſſit religio: ubi verò ſuperbiæ faſtus & cupiditas Religioſorum corda occupavit, cum libertate primùm orta eſt confuſio; poſtea neglectus & prævaricatio. Ambitio, dæmonis eſt ad uberrimam ſuam meſſem falx acutiſſima; cupiditas bonorum temporalium (*immenſa in Jeſuitis*) Religioſis eſt eluctabile ad perniciem rete... Avertite igitur, ſapientiſſimi ac prudentiſſimi Heroës, tantam à Republica labem, & perpetua conſtantia, (*ſociato cum aliis celeberrimis Academiis fœdere*) ad optimorum morum, & litterarum ſplendorem, ſervate gravitatem. Infauſta (*ut antè dixit*) exempla docent, quàm periculoſum ſit, Eccleſiaſticæ doctrinæ authoritatem ad unius Religionis furtivum & audax arbitrium paulatim ſinere labi; quod fiet, ſi dicti Patres ſemel cunctas, vel præcipuas (ut jam ſatis tritam incœperunt calcare ſemitam) occupaverint Univerſitates.... Quapropter cùm dicti Patres civitatum & Provinciarum ſubſidio occulta ſua alant atque conficiant bella, Univerſitates iiſdem etiam armis, ſed apertè, decertare debent, ſuis publicè oſten-

„ ſis juribus, & magnorum oſtenſis incommodorum
„ periculis.... Rationum pondere nunquam dicti Patres
„ ad æquilibrium adiguntur; ſed gravium Virorum con-
„ ſenſus, & Magiſtratuum authoritate coerceantur.
„ Quo tendant boni Patres.... plauſibili illa ſua ſplendi-
„ daque propoſitione novum Collegium (*pro quo tunc*
„ *obtinendo apud Regem ſatagebant*) Matriti inſtituen-
„ di.... video & lætor vos longè animo proſpicere, Ad
„ militarem namque, nauticam, œconomicam, & ſi-
„ milia per Canones, (*& per Apoſtolum Clericis*) veti-
„ ta, docendum (*ſeſe Regiæ offerunt Majeſtati*) ut ſen-
„ ſim in legitima veſtra jura poſſint irrumpere &c. "
Ad quod præcavendum Univerſitates ſive Academiæ Hiſpaniarum libello ad Regem dato interceſſere, in quo Jeſuitas deſcribunt, velut *homines avaros, inſatiabiles, aruſcatores, regiorum vectigalium fures, arrogantes, ambitioſos, Principum aſſentatores, aulicos, negotiis ſæcularibus ubique ſe implicantes, fraudulentos, mendaces, veritatis interverſores, infamatores virtutis, vitæ Religioſæ hoſtes, deliciarum amatores, impoſtores, pietatis velo opertos, lupos in veſtimentis ovium, novitatum amicos, Sanctorum Doctorum contemptores, Lutheri & Calvini partiarios* (ob defenſos ab ipſis damnatos Jo. Bapt. Pozæ Confocii ſui errores ac principia, Lutheri & Calvini principiis affinia, prout demonſtravit Doctor Franciſcus Roales in Scripto ad S. Pontificem, Imperatorem, Reges &c. cujus inſcriptio eſt, *Actio hæreſis in Societatem Jeſu &c.*) *pacis publicæ perturbatores, diabolicæ induſtriæ homines &c.*

Quod ſi quiſpiam inquirat, cur Jeſuitæ ab Hiſpanicis Academiis *vitæ Religioſæ* dicantur *hoſtes?* Ratio ex ſuprà dictis de Patre de la Chaiſe in promptu eſt, quia Religioſos à primævo Patrum ſuorum ſpiritu collapſos, ad eum nolebat reverti ſeu reformari, ſed malebat ſæcularizari. Unde nec unquam de Clericorum & Regularium in Gallia, Germania &c. reformatione, Sanctorum Patrum exemplo fuerunt ſolliciti. Non mirum proinde, quòd „ proximis annis (*verba ſunt Fr. Juniperi ab*
„ *Ancona*) Principem & Abbatem Fuldenſem, Joannem
„ Bernardum..... à cucullo tonſuque monaſtico deter-
rere

„ rere Jeſuitæ tanto impetu conati fuerint. Cauſabatur
„ ille: quòd Patri Oſwaldo, quo à Confeſſionibus ute-
„ batur, cæteriſque ejus Sodalibus Jeſuitis probaturum
„ ſe confidebat, ſe voto obſtrictum teneri, & Sacra-
„ mento, nec ſine perjurii reatu facere poſſe, quin S.
„ Benedicti legibus, etiam in capiendo ejus habitu pa-
„ reret; nec minus ſe fidem ſuam Pontifici & Cæſari
„ obligaſſe, facturum ſe quod illi non unis ad ſe literis
„ contendiſſent, ut Religioſam diſciplinam in Monaſte-
„ rio ſuo, totius Germaniæ & Galliæ principe, jam olim
„ collapſam, vel potiùs peremptam, non magis impe-
„ rio, quàm vitæ ſuæ exemplo inſtauraret, cæteriſque
„ Romani Imperii Abbatibus idem ipſum faciendi ſti-
„ mulos admoveret. Jam ergo cùm ſalutem ſuam, tum
„ exiſtimationem & honorem in eo verti, ut ſibi aliter
„ facere non ſit integrum.

„ Sed Jeſuitis nulla fuit Religio, novem argumentis
„ ei perſuaſum ire, ut Sacramenti votique oblitus, ali-
„ quot priorum, non optimæ ſanè notæ, ejuſdem Mo-
„ naſterii Abbatum ſimiliorem inveniri, quàm in habitu,
„ quo filios ſuos D. Benedictus induiſſet, conſpici ſe
„ præoptaret. Præcipuè vero Paſtorititiæ fiſtulæ, obviæ-
„ que ſannæ metu, ejus in ſancto propoſito conſtantiam
„ labefacere & infirmare anniſi ſunt; cùm futurum ei
„ denuntiarent, ut velut homo amens ac delirus, lu-
„ dibrio eſſet omnibus, cùm abſurdo illo ſuo ornatu,
„ quo nemo ſanus, niſi ludis liberalibus, aut bacchana-
„ libus, vel ſaturnalitiis, quibus inſaniæ jus datur pu-
„ blicæ, amiciri animum ſit inducturus.

„ Ita propudioſiſſimo iſti Phariſæorum generi, apud
„ Religioſiſſimum Principem, S. Benedicti habitum, lu-
„ dum jocumque facere libuit, nec verecundiæ eis fuit,
„ tot ſummos Pontifices, Imperatores auguſtos, Reges
„ maximos, Principes potentiſſimos, & quinquaginta
„ quinque Divorum ab Eccleſia conſecratorum, ſeu ca-
„ nonizatorum millia delirii ac fatuitatis nota pariter
„ afficere, quos omnes ſub S. Benedicti ſignis Deo mi-
„ litaſſe, & tonſum cucullumque monaſticum ſibi ho-
„ nori duxiſſe conſtat. Verùm Jeſuitæ cùm ſuavius,
tum

„ tum amplius longè, ſibique glorioſius ducunt, Pygia-
„ cam ſortitos provinciam, puerorum & epheborum
„ natibus jura reddere, ſi præſertim eos ad cytharæ,
„ vel violini, aut geigæ ſonitum, vapulantes & eju-
„ lantes audiant: quod acroamatis genus quemdam Pa-
„ trem Wolfgangum Lanium, ſeu Mezgherum, Mona-
„ chii non ita pridem excogitaſſe, accepi.

„ Sed ad Fuldenſes Jeſuitas redeo, qui, cùm Abba-
„ tem ſibi conſtare, nec ullis ſuaſoriis à reformationis
„ in ſeipſo ſuſcipiendæ conſilio abduci poſſe perſpice-
„ rent, tam id graviter & iniquo animo tulerunt, ut
„ Pater Oſwaldus, Abbatis Confeſſarius, amicitiam ei
„ renuntiaret, ab eoque averſus, &, valvis forium ma-
„ gno cum impetu poſt ſe concluſis, furibundus ſe pro-
„ riperet.

„ Ex quo tam illuſtri exemplo nemini paulùm modò
„ intelligenti, obſcurum eſſe poteſt, quàm toto pectore
„ Jeſuitæ Monachorum in priſcos mores reformatio-
„ nem abominentur, & modis omnibus circumſcrip-
„ tam impeditamque exoptent; ſed illi præ cæteris, qui
„ unum præ rebus relictis ſatagunt, ut..... *Societati*
„ *gloriam melioris præ cæteris vitæ*, & novas Colonias
„ *(Monachorum in Monaſterio ſeipſos ingerendo)* am-
„ plumque, opulentum, latéque patens imperium Ge-
„ nerali ſuo conficiant. “

Ecce quales paſſim ſunt, quámque parùm ſecuri duces, qui ſeſe Regibus & Principibus omnibus, tam Eccleſiaſticis, quàm politicis, inſinuant & offerunt; ut ipſis à Confeſſionibus ſint, quique ſe, ſuamque Societatem, præ cæteris adeò honorari volunt, ut anno 1641. per Poëtarum ſuorum Principem, Jacobum Baldeum de Alſacia, in quadam Ode cantari affectarint, *Societatem Deum eſſe, cui altaria ſint conſtruenda*, incenſumque offerendum. Verùm non omnes ita deſipiunt: nam cæteros Jeſuitas, quorum ſtudia & mores ad S. Ignatii formulam bona fide componuntur, ne ipſos quidem id genus conſilia ac facta Sociorum probare, pro explorato habendum eſt.

CLAN-

CLANGOR VI.

Tertiò reformanda in Jeſuitis erga alios invidia & zelotypia.

SOrdidum iſtud vitium ex ſuperbia proficiſcitur, & ſuper alios excellendi philautia. Quia ut Auguſtinus dicit l. XI. de Geneſ. ad lit. c. 14. *Cauſa invidendi ſuperbia eſt.* Quoniam *amando quiſque excellentiam ſuam, vel paribus invidet, quòd ei coæquentur; vel ſuperioribus, quòd eis non coæquentur.* Itaque nihil aliud invidia eſt, niſi *odium fælicitatis alienæ*, prout Auguſtinus ibidem; vel, ut S. Thomas 2. 2. q. 36. a. 1. *Triſtitia quædam de bonis alienis*, quatenus ſcilicet alter in illis excedit ipſum, vel ipſi coæquatur: *hoc enim propriè invidia eſt*, ait S. Doctor. Cùm igitur *appetere ſingulariter videri habere quod habetur*, ſuperbia ſit. 2. 2. q. 162. a. 4. quiſquis appetit ſingulariter videri habere excellentiam ſcientiæ, virtutis, vel aliorum gratiæ, naturæ, vel fortunæ bonorum, vel in illis ſupra alios excellere, excellentiam æqualem, vel majorem aliis invidet, impeditque ſi poſſit, ut eam ipſe ſingulariter habere, vel ſupra alios habere videatur, doletque & triſtatur, ſi alii æqualiter habeant.

Et hinc invidiam apud Socios valde frequentem eſſe, manifeſtum experientia facit, quæ docet ipſos moleſtè ferre aliorum Virorum, ſeu regularium, ſeu ſæcularium gloriam & honorem, Sociorum gloriæ & honori parem, vel majorem; eo quod (ex dictis ſuperiori Clangore) affectent ſupra alios gloria & honore antecellere. Quo ex affectu conſectarium eſt, ut malum ipſis videatur, alios extra Societatem excellenti virtute aut eruditione cenſeri. Nam hæc opinio utilitatibus & honori Societatis obſtare poteſt. Si enim ſtatuant homines, poſſe viros excellenter bonos & eruditos, etiam abſque Jeſuitarum opera, inveniri, Societatem eorum Reipublicæ non penitùs neceſſariam judicabunt; nec perinde opes ſuas in eam conferre volent.

lent. Expedit ergo Jeſuitis, eos qui aut Jeſuitæ non ſunt, aut eorum diſciplina uſi non fuerunt, magnæ virtutis aut eruditionis famam non habere. Et ideo pronum eſt Jeſuitas, Societatem ſuam adeò tenerè amantes, ut non vereantur ne in amore iſto modum excedant (neque enim periculum ipſis videtur, ne ſit nimium, quod ipſis videtur maximum eſſe debere) pronum eſt, inquam, iis Jeſuitas invidere, quos vident præ ipſis in eruditionis vel virtutis exiſtimatione eſſe.

Et iſta eſt cauſa, propter quam Ariam Montanum celebri eruditionis probitatiſque fama clareſcentem, prout Clangore I. viſum eſt, odio habuerunt gratis. Sicut & Joannem Piſtorium Niddanum, qui libris adverſus hæreſim ſcriptis tantam ingenii, doctrinæ & eloquentiæ famam collegit, ut ab omnibus pro naturæ monſtro haberetur, & hæreticis adeo formidabilis evaſit, ut nunquam adduci potuerint, ut cum eo diſputationem ſuſciperent, tametſi Jeſuitas inſolentiſſimè provocarent, & Ratisbonæ cum illis congredi non dubitarent. Quapropter Rudolfus Imperator eum ſibi à Conſiliis & Confeſſionibus eſſe voluit, & Clemens VIII. Cathedralis Eccleſiæ Uratilavienſis præpoſituram ei contulit; à cujus poſſeſſione à Jeſuitis impeditus fuit. Pari invidia perſecuti ſunt Quintum Marium Corradum Uritanum, virum Græcè & Latinè cum primis doctum, Theologiæque, Philoſophiæ, & omnis, quà divini, quà humani juris, ſacrarumque & profanarum antiquitatum conſultiſſimum, quem Sacroſancta Tridentina Synodus præter omnes dignum judicavit, cujus operâ in Decretis ſuis Latinè perſcribendis uteretur. Nam hæc ipſa optimi maximique viri de virtute & literis opinio Jeſuitarum ei odium concitavit, quamvis Inſtitutum ipſorum non ſemel ab eo, non in privatis modò ſermonibus, ſed etiam in Epiſcoporum conſeſſu, ſive Synodo, prolixè admodum laudatum ſcirent. Cùm enim dum primùm Societas ipſorum exorta foret, ſua admodum intereſſe judicabant, ut perſuaſum eſſet hominibus, non aliunde quàm ab ipſis Græcas & Latinas litteras, Philoſophiam præterea & Theologiam

logiam addiſci poſſe: aliter verebantur ne minus ex ſententia res Societatis procederent: ad eam rem neceſſarium ipſis videbatur, cæteros, qui nec Jeſuitæ, nec Jeſuitarum diſcipuli eſſent, doctrinæ & litterarum opinionem non habere. Videri poteſt epiſtola Corradi ad Gaſparem Cervantium, Salernitanum Archiepiſcopum; in qua de Jeſuitis conqueritur, quòd *cùm ſibi in animum induxiſſent ipſum litterati hominis exiſtimatione etiam ſpoliare, idque temerè perfidioſeque tentatum non ſuccederet, ipſi* (quod putabant eſſe facilius) *vitam per ſcelus atque audaciam eripere voluiſſent. Unde verò*, inquit, *tantum odii acciderit, ne ipſi quidem poſſunt exiſtimare, quos nunquam re aut cogitatione provocaverim, & provocatus leniſſimo animo tulerim.*

Nec verò aliam, quam quæ proximè dicta eſt, hodie quoque Jeſuitæ erga viros excellenter doctos & claros, odii & hoſtilitatis cauſam habent. Nec aliam habuerunt tam atrociter & pertinaciter perſequendi ſæculares Miſſionarios Gallos, à S. Sede miſſos ad Evangelium Chriſti prædicandum in China, Cochinchina, Camboja, Tonquino, aliiſque finitimis regnis, de quibus Illuſtriſſimus D. Urbanus Cerri, S. Congregationis de propaganda fide Secretarius, in ſcripto cui titulum hunc fecit: *Status Chriſtianæ Religionis in toto mundo* *, *S. P. N. Innocentio XI. præſentatus*, cap. *de China*, ſic loquitur: „ Sancta Sedes Apoſtolica, ad promovenda magis & magis negotia Religionis in Regnis „ Chinæ, Cochinchinæ, Cambojæ, Tonquini, & aliis.... „ illuc mittere ſtatuit Epiſcopos, cum mandato inſtruendi, Sacerdotioque initiandi Regionum iſtarum nationales; cùm id unicum foret ac verum medium ſtabiliendi, conſervandi, & propagandi in Regionibus illis Chri-

* Hunc Tractatum, *De Statu Chriſtianæ Religionis in toto mundo*, in Anglicam linguam tranſlatum evulgavit nuper Anglus quidam: exin Gallicè redditus, & Amſtelodami excuſus anno 1716. Quæ hîc leguntur, habentur Capite de Tonquino pag. 200. Autor Tubæ ea depromſit ex tomo tertio Moralis practicæ Jeſuitarum cap. XXI. num. 16.

„ Chriſti fidem. Neque enim poſſibile erat tot ex Eu-
„ ropa operarios mittere, quot neceſſarii erant. Ad
„ magni iſtius conſilii executionem opportunè contigit,
„ quòd Sacerdotes aliqui Galli, idonei, pii ac zeloſi ſe-
„ ſe offerrent, illuc ire paratos ſumptibus ſuis. Ex iis
„ Alexander VII. P. M. tres elegit, atque Epiſcopos
„ conſecravit, Vicarios Apoſtolicos inſtituit, eâque in
„ qualitate in Chinam, & alia adjacentia Regna cum
„ ſufficienti Sacerdotum numero miſit. Cùm ad Indias
„ perveniſſent, novit Congregatio, quales & quantas à
„ Jeſuitis paſſi fuerunt perſecutiones. Cùm enim primi
„ ipſi in Indias deveniſſent, valdè moleſtè ferebant, Vi-
„ cariis illis Apoſtolicis ſubmiſſos ſe eſſe: hoc enim
„ ipſis videbatur fieri non poſſe abſque diminutione ma-
„ gna famæ ſuæ; cùm amodò non forent ampliùs ma-
„ giſtri & arbitri populorum iſtorum, eo quòd zelum
„ ac pietatem longè magis deſintereſſatam conſpice-
„ rent in Epiſcopis illis, quàm in Jeſuitis. Eapropter
„ Epiſcopos illos publicis in conventibus, in ipſis quo-
„ que Eccleſiis diffamare cœperunt, ſuſcitatoque adver-
„ ſus ipſos damnabili ſchiſmate, per encyclicas à ſe miſ-
„ ſas fideles ab obedientia & obſervantia ipſis debita a-
„ balienaverunt, ſolitis artibus perſuadere adnitentes,
„ quòd Epiſcopi illi eſſent intruſi & hæretici, quódque
„ ſacrilega & irrita eſſent, iterandaque Sacramenta om-
„ nia, ab iis eorumque Sacerdotibus ſuſcepta; ea proin-
„ de jubebant inceſſanter iterari, prædicantes meliùs eſſe
„ abſque Sacramentis mori, quàm ea per miniſterium
„ ipſorum ſuſcipere. Atque ex ipſis nonnullos ad Goa-
„ nam Inquiſitionem transmiſerunt; alios per Princi-
„ pes Ethnicos expulerunt. Dumque Epiſcopi debitam
„ ſibi obedientiam per Brevia demonſtrabant Apoſtolica
„ Alexandri VII. Clementis IX. & X. Patris Fuciti &
„ Marini... palam ſuſtinebant, Vicarios Apoſtolicos eſſe
„ Janſeniſtas, Bullaſque ipſorum eſſe ſubreptitias.....
„ Sceleratoſque & Apoſtatas ſummiſerunt ad ipſos ex-
„ pellendos; ad prima inter novos illos Chriſtianos offi-
„ cia eos promoventes, qui majori cum eloquentia, ad-
„ verſus Sedis Apoſtolicæ authoritatem, chymerica So-
ciorum

„ ciorum tuebantur jura & privilegia ; ad tantamque
„ extremitatem Prælatos illos miſeratione dignos rede-
„ gerunt, ut compulſi fuerint Agentem ad hanc Cu-
„ riam delegare, qui lamentabilem exponeret ſtatum,
„ in quo reperiebantur, remediumque poſtularet quo
„ jactura impediretur novæ iſtius Chriſtianitatis, quæ
„ tot conſtiterat laboribus, & obſcuratum Jeſuiticis ar-
„ tificiis habens intellectum, neſciebat cui fidem adhi-
„ beret, nonnullis dubium aſſerentibus valorem Sacer-
„ dotalis ordinationis ipſorum ; aliis ignorantibus num
„ valida foret recepta ab ipſis peccatorum remiſſio. Au-
„ gebanturque inconvenientia magna, ex tot agitatio-
„ nibus inquietudinibuſque provenientia, & roboraban-
„ tur per injuſtas diffamationes impoſturaſque Jeſuita-
„ rum, & ipſis adhærentium, nullam occaſionem præ-
„ termittentium ad ipſos è Regnis illis ejiciendos, ip-
„ ſorum etiam Catholicorum Europæ Principum aures
„ ſuis illis calumniis opplere non ceſſantium. Quas ju-
„ ſtiſſimas Gallicanorum Epiſcoporum de Jeſuitis que-
„ relas ut audivit Clemens X. fælicis memoriæ, ad in-
„ ſtantiam S. Congregationis expediri juſſit nova in fa-
„ vorem Vicariorum Apoſtolicorum Brevia, priorum
„ confirmatoria, quartumque pro China tribus priori-
„ bus adjunxit, in perſona cujuſdam P. Dominicani
„ Chinenſis, ut nationalis exiſtens, Chriſtianam Reli-
„ gionem in vaſto illo Imperio faciliùs introduceret.
„ Generali etiam Societatis injunxit, ut authoritate ſua
„ diſcordiis illis remedium afferret, Religioſis ſuis di-
„ ſtrictè præcipiendo, ut Vicariis Apoſtolicis ſubmiſſio-
„ nem & obedientiam præſtarent. Epiſtolam ſibi con-
„ ſignatam Agens ſuprà memoratus Jeſuitis in manus
„ proprias tradidit. Verùm iis non obtemperantiores
„ reſponderunt, alias ſeſe aliunde habere ſui Generalis
„ ordinationes, Vicariiſque Apoſtolicis, actiſque ipſo-
„ rum per omnia contradicere perrexerunt.

Quamobrem Innocentius XI. anno 1680. per S. Congregationem quatuor Societatis Miſſionarios, P. Emmanuelem Ferreira, Dominicum Fuciti, Joſephum Cardone & Bartholomæum Acoſta, contra ſpeciale

ſuum obedientiæ votum, adverſus Pontificias Bullas, tanto cum novæ Chriſtianitatis ſcandalo, propagandæque fidei præjudicio, tam pertinaciter rebellantes inde revocari juſſit. Cúmque fidelium, primos ſuos Magiſtros, & Paſtores antiquos poſtulare non deſinentium, Gallicíſque Miſſionariis confiteri renuentium, turbas, pro ſua ibi retentione quatuor illi Jeſuitæ prætexerent, Sanctiſſimus ipſorum Generali diſtrictè mandavit, quatenus ad indilatam obedientiam abſque turbarum illarum formidine protinus ipſos compelleret: cùm perſuaſum eſſet ſuæ Sanctitati, nullum eſſe turbarum periculum, niſi eas ipſi ſuſcitarent, prout compertum erat revera ſuſcitaſſe, maluiſſeque Regna illa in ſuſcitato à ſe ſchiſmate, atque à legitimis Paſtoribus ſuis diviſione relinquere, quàm ſeſe humiliter ſubmittendo, falſas de Paſtoribus iſtis criminationes ſuas & invectivas retractare, earumque falſitatem ſibi notam confiteri, ac de iis pœnitere. Quod ſi feciſſent, ſcandalum ingens à ſe datum ſuſtuliſſent.

Verùm Jeſuiticæ extollentiæ nimis incommoda fuiſſet humilis iſta confeſſio, ſalutariſque confuſio. Maluerunt ergo in rebellione diu perſeverare, palamque manifeſtum facere, quòd verè non eſſent Socii Jeſu. Si enim fuiſſent Socii Jeſu, Jeſu gloriam quæſiiſſent, non ſuam; Summi proindè Pontificis Vicariis ſeſe humiliter ſubmiſiſſent, nec ab ipſorum obedientia Chriſti oves, contra votum ſuum, ſubtraxiſſent, nec adverſus ipſos lamentabile ſchiſma ſuſcitaſſent, nec profanum ſuum ac mundanum ſpiritum à ſpiritu Apoſtolico prorſus alienum demonſtraſſent, eos imitati, de quibus Auguſtinus tr. 123. in Joan. ait, quòd *hoc animo paſcunt oves Chriſti, ut ſuas eſſe velint, non Chriſti, vel gloriandi, vel dominandi, vel acquirendi cupiditate; non obediendi, & ſubveniendi, & Deo placendi charitate.* A qua quia procul abfuit P. Fuciti (unus ex rebellibus illis, qui toties in ſanctos Epiſcopos ſupra dictos, ſchiſmatico ſpiritu debacchatus fuit, palàm ipſos diffamans velut *uſurpatores, hypocritas, hæreticos, Janſeniſtas, uſurarios, &c.*) prorſus à veritate alienæ ſunt laudes, quibus Pater Tachart

in Itinerario ſuo Siamenſi Patrum Societatis, ipſum, conſociosque ipſius (ex Miſſionibus Orientis à S. Sede depulſos, velut obſtinatè rebelles, fideliumque corruptores) extollere non veretur velut *Religioſos ſanctos, viros verè Apoſtolicos, veros Apoſtolos, viros mites, humiles, heroicè patientes, qui pati didicerint abſque querela, conſcientiam adeò delicatam habentes, ut erga ſuos etiam perſecutores menſuram ſervent, quam nè Moralis quidem ſeveriſſima ſemper præſcribit.* Nec mirum, inquit, quia *nihil à ſpiritu Societatis magis alienum, quàm violentis uti mediis, prout ſcit Orbis univerſus. Per manſuetudinem namque, per patientiam, per ſilentium & prudentiam ſuos lucrifacit adverſarios, finemque à ſe intentum aſſequitur.* Ad quod Illuſtriſſimus Navarrete in tract. anno 1678. à ſe compoſito reſpondet, *Epiſcopis Angelopoleos, Paraguaia, Manilæ &c. pluſquam ſatis notum eſſe, an non violentis Societas utatur mediis, ad conſequendas prætenſiones ſuas.* Nec noſtrâ, inquit, *multum intereſt, irâne an manſuetudine & patientia Religioſos noſtros ex Chinico expulerint Imperio. Certum equidem eſt quòd expulerint. Certum quoque quòd ſua illa prætenſa manſuetudine & patientia noſtrorum in illud reditum impedire ſatagant.* Certum denique, quòd nullum violentum medium prætermiſerint, ad populos avertendos ab obedientia & ſubmiſſione erga memoratos Epiſcopos Gallicanos, à S. Sede immediatè inſtitutos, velut ipſius S. Sedis Vicarios Apoſtolicos, apud populos illos. Quali ergo fide impoſterum digni erunt Jeſuitæ, ſuorum laudes declamantes, de tot impoſturis in ejuſmodi declamationibus, ſeu narrationibus tam evidenter convicti!

Ex laudato Navarrete diſcimus, Jeſuitas, nedum adverſus ſæculares Miſſionarios, ſed & adverſus Religioſos invidiam ſuam manifeſtaſſe, modis omnibus impediendo Miſſiones Dominicanorum in Chinam, ad prædicandum Chriſti Evangelium, ut earum gloriam, quâ ſeipſos cæteris magis dignos exiſtimant, ſoli ipſi obtinerent. Et non ſolùm in China, ſed & in Japonia, aliiſque finitimis Regnis Miſſionum gloriam ſoli habere

affectantes, moleſtè tulerunt Evangelium ab aliis Religioſis, Dominicanis ſcilicet & Franciſcanis, in Japonia &c. prædicari, populiſque ad fidem recenter converſis ſacramenta maximè neceſſaria miniſtrari; imò modis omnibus, ne facerent, prohibuerunt ſub variis quidem prætextibus invidiam ſuam palliare ſatagentes, aſt prætextuum iſtorum & falſitatem & vanitatem demonſtrarunt glorioſus Chriſti Martyr Ludovicus Sotelo, Jacobus Collado, Navarrete & alii.

Et videat, obſtupeſcatque Orbis univerſus. Religioſi Dominicani & Franciſcani in Japonia Gentiles innumeros Jeſu Chriſto jam pepererant, Evangeliumque in locis in quibus nulli adhuc Socii viſi fuerant, ingenti cum fructu annuntiaverant: verùm ipſos Socii inde relegarunt, manuque etiam gentilitia & ethnica expulerunt, recluſerunt, incarcerarunt, flagellarunt, tanto cum ſcandalo & animarum jactura, ut Illuſtriſſimus Palafoxius in epiſt. ad Innocentium X. exclamet, *A ſæculo non eſſe auditum, tali æmulatione & imperfectiſſima zelotypia, cum animarum pernicie à vinea Domini incultâ Operarios ſanctiſſimos & doctiſſimos à Chriſtianis relegari, ac ignominioſè projici & expelli.*

Cúmque R. P. Ludovicus Sotelo, Seraphici Ordinis Minorum, qui Regem Oxu (quod Regnum eſt in Orientali Japoniæ parte) Catechumenum effeciſſet, Chriſtianamque Religionem Rex iſte in ſuo Regno, per ipſum, Socioſque ipſius prædicari cuperet, atque eum in finem Sotelum ad Paulum V. cum alio Curiæ ſuæ Optimate Legatum miſiſſet, Sotelum Pontifex deſignavit Regni Oxenſis Epiſcopum, cum mandato, ut in Japoniam per Hiſpaniam rediens, à Nuntio Apoſtolico Matriti Epiſcopalem conſecrationem acciperet. Aſt Jeſuitæ, indignè ferentes alios quàm ſuos Epiſcopalem in Japonia poteſtatem habere, ſolitis ſibi artibus impedierunt ne conſecraretur, mandataque Apoſtolica executioni mandarentur, & ne in Japoniam navigare permitteretur, ut ſoli ipſi in Japonia dominarentur. Cúmque nihilominus in Japoniam tandem appuliſſet, ab Imperatorio Judice captus, & in carcerem Omurenſem

renſem conjectus (ex quo ad martyrium ductus, vivicomburio pro Chriſto Martyr occubuit) ex eo carcere ad Urbanum VIII. Paulo V. vitâ functo reſcribens, „ Notum ſit, inquit, Sanctitati veſtræ, Catholicam fi- „ dem.... in hujus Japonici Imperii non ſolùm parte „ Occidentali (quo à principio venerunt, & ubi ſemper „ fuerunt Religioſi Societatis Jeſu) verùm etiam in Orien- „ tali, ubi primùm Sancti Evangelii prædicatores fue- „ runt Religioſi Minores, ſancti Patris mei Franciſci, „ qui etiam uſque modo ibidem ſemper adſtiterunt, „ eſſe dilatatam, adeo ut, quamvis in utraque parte pro- „ vinciæ, civitates, caſtella & loca penè ſint innume- „ ra, in omnibus ferè & ubique aut ſint Chriſtiani, „ aut de Chriſtianis notitia ſaltem & auditus habeatur. „ Licèt autem, poſt ortam potentem perſecutionem, „ quæ in Orientali & Occidentali parte habebantur Ec- „ cleſiæ fuerint everſæ anno 1614. Religioſi quoque „ omnes generali Imperatoris Edicto relegati; plerique „ tamen illorum, proprias vitas, contra Imperatoris E- „ dictum, contemnentes, diverſis in locis occultati re- „ manſerunt. Quorum labore, doctrina & exemplo, fi- „ des in multis fidelibus integerrima conſervatur; quin „ & ex infidelibus etiam plerique convertuntur. Cùm „ autem ſit meſſis quidem multa & operarii pauci, & per- „ ſecutionis in dies creſcat auſteritas, luporum quoque „ Dei gregem infeſtantium rabies augeatur; oves qui- „ dem multæ devorantur, aliæ verò infirmantur, ca- „ rentibus etiam quàmplurimis victu, doctrina & ſa- „ cramentorum Paſtore. Quamvis autem ex quatuor „ prædictis Religionibus (S. Dominici, S. Auguſtini, S. „ Franciſci & Societatis) Religioſi nonnulli Manilia & „ Macamo, inter Mercatores occultati pervenerint, ju- „ ſtè dicere poſſumus, Quid hæc inter tantos? Præſertim „ cùm neque iſtis omnibus doctrinam, ſacramenta, & „ alia adjutoria ſpiritualia, prout illis eſt à S. Sede Apoſto- „ lica conceſſum, fidelibus permittatur adminiſtrare.

„ Cujus obſtaculi eſt in cauſa ingens aliquorum ex „ Miniſtris (*Jeſuitarum utique*) contradictio & reluctan- „ tia, qui habentes Epiſcopum ſui Ordinis Religioſum, in

„ Macam civitate Chinæ, eorum Provincialis, qui Ja-
„ poniæ commoratur, Epiſcopi gubernator, proviſor
„ & Vicarius generalis exiſtit; cujus induſtriâ Japoniæ
„ Regna, provinciæ & civitates inter ſuos tantùm ta-
„ xatæ ſunt, & diviſæ, & quidem cùm prædicti vix
„ vigeſimum numerum compleant, Japonica verò Re-
„ gna ſex ſunt ſupra ſexaginta, provinciæ verò pluſ-
„ quam in illis ducentæ, quibus permultæ correſpon-
„ dent capitales quædam civitates magnæ & populoſiſ-
„ ſimæ, quibus per multum temporis, non dico mi-
„ niſtrare, ſed neque eaſdem percurrere, aut certè va-
„ leant perluſtrare: ſi ad aliquam iſtarum quivis alius
„ alterius Ordinis, ſive zelo charitatis permotus, ſive
„ à fidelibus ipſis vocatus Miniſter, ſpiritalem eis conſo-
„ lationem & ſacramenta ſubminiſtraturus accedat, poſt-
„ quam plurium, qui per viginti & amplius annos non
„ ſunt confeſſi, ſed neque ſacerdotem quidem vide-
„ rint, confeſſiones audierit, lapſui proclives confirma-
„ verit, à fide jam elapſos reduxerit, nec non & infi-
„ delium plures converterit: cùm primùm hæc ad ejus
„ Miniſtri (*Jeſuitæ*) cui illa provincia, juxta ſui Pro-
„ vincialis commiſſionem competit, aures pervenerint,
„ ecce è diverſo conſurgens, etſi ea provincia maximè
„ diſtet, ad eamque nunquam comperiatur acceſſiſſe,
„ quàm præproperè venit, Miniſtrum prædicta facien-
„ tem oppreſſurus... atque de eodem loco propellere
„ curat. Chriſtianis verò eos ullatenus admittere, ac a-
„ pud ſe habere interdicit. Quod ſi devotione ac pie-
„ tate commoti aliqui admittant, ut ſuis Confraterni-
„ tatibus, puta Roſarii, chordæ aut corrigiæ adſcri-
„ bantur, graviter reprehenſos, ac ſi Chriſtiani non
„ eſſent, à ſe propellunt. In aliis verò locis, ubi præ-
„ dicti communiter aſſiſtunt fideles, non ſolùm alios
„ Religioſos admittere, ſed neque cum eiſdem, niſi la-
„ tenter & quaſi furtivè, communicare audent..... Quæ
„ res eò extremitatis pervenit, ut in partem etiam O-
„ rientalem, ubi nullus eorum prædicaverat, neque un-
„ quam aliquando extiterat, ſed Religioſi S. Franciſci
„ primi Evangelium prædicaverunt, & ante perſecu-

„ tionem

„ tionem publicas eccleſias cum licentia Imperatoris
„ habuerunt, ſemperque uſque modo, exorta perſecu-
„ tione, extiterunt, adhuc in ipſis Civitatibus & Curiis
„ Imperialibus.... licèt plus trecentis leucis à Nagaſa-
„ quio, communi eorum reſidentiâ, diſtent, fuerit de
„ illis miſſus.... prædicta faciens, & Miniſtros antiquos
„ maximè vexans.

„ Pari modo FF. Prædicatores ingreſſi ſunt Regnum
„ Figea, in Occidentali plaga, ubi prædicti Miniſtri
„ non erant, qui ingentem etiam fructum ibi creviſſe
„ videntes, illuc ſimiliter ſe contulerunt. Similiter in
„ ſupra memorato Regno Oxenſi, Orientalis plagæ ul-
„ timo, ubi hæc minima creatura, & ſervus indignus,
„ Dei gratia & auxilio primus fui ſacerdos, qui illuc ac-
„ cedens Evangelium prædicavi; ubi etiam Religioſi
„ mei Ordinis pacificè habitant (factis jam Chriſtianis
„ in multitudine magna) cùm primùm meà Sede Apo-
„ ſtolica & præfato Prædeceſſore tuo deſignatum Epiſ-
„ copum.... venire deprehenderunt, Miniſtrum ex ſuis
„ eò etiam protinus miſerunt, qui, ſuis ſe Epiſcopi
„ publicans Vicarium, Religioſos noſtros perturbavit,
„ Chriſtianoſque tantopere moleſtavit, ut S. Franciſci
„ chordam abſtulerit, recuſantes autem dare à ſacra-
„ mentorum communione excludebat....

„ Hoc unum compertiſſimum eſt, Religioſos Jeſui-
„ tas velle ſolos, inter hos Chriſtianos, pro Dominis
„ haberi, & hac de cauſa renuunt, neque ullatenùs per-
„ mittunt, alios præter ipſos Jubilæa publicare, ſive contos
„ benedictos, aut Imagines, ſeu medalias elargiri; ſed
„ neque haberi Confraternitates, etiam ab Eccleſia ap-
„ probatas.... Neque ſpirituale aliud quidquam, fideles
„ provocans ad devotionem, & ad fidei augmentum
„ valde conducens. Quod ſi aliæ ab aliis inſtituantur,
„ & publicentur, ipſi è veſtigio fortiter reſiſtentes, pro
„ viribus impediunt. Quando autem aliàs obſtare non
„ poſſunt (cenſuris & ipſi impediti) eos qui hæc admit-
„ tunt.... à ſe & à ſuis Sodalitiis faciunt alienos. Ad
„ quæ omnia habet eorum quilibet authoritatem, &
„ omnes prædicti ſunt ſui Epiſcopi *(in Macao exiſten-*

„ *tis)* vicem gerentes. Quod ſi etiam ad prædictum
„ Vicarium generalem, ſive gubernatorem, recurren-
„ tes alii, petant in forma, ut informationes juridicas
„ Fratrum ſuorum Martyrum, qui pro fide Chriſtiana
„ martyrium ſubierunt, faciat, nullo modo aut viâ eas
„ recipere aut facere vult: cùm tamen, ſi de ſuis, aut
„ de Chriſtianis à ſe baptizatis martyres exiſtant, co-
„ pioſas faciat informationes, & amplas relationes mul-
„ tiplicet. Si quid ab aliis magnificum fiat, hoc ipſi
„ annihilare, aut certè per varios modos & circumven-
„ tiones decolorare contendunt.... Quæ verò adverſa ip-
„ ſorum cauſâ evenerint, quantumvis, quia publica, ne-
„ gare non poſſunt, non ab ea quidem cauſa, ſed ab indiſ-
„ creto Religioſorum zelo, eorumque imprudentia & cau-
„ tionis defectu prorſus eveniſſe, ne quæ verè fuit cau-
„ ſa pateſiat, acclamant. Nolunt quæ ipſi primi non
„ faciunt, ab aliis Religioſis inchoari, & licèt tantum
„ onus portare non poſſint, aliorum tamen adjutorium
„ recuſant.

„ Quæ ſua ſunt, ac per ſuos fiunt, ea vehementer
„ magnificant, exaltant, & publicant. In ſanctitate,
„ in ſcientia, in authoritate non ſolùm primi volunt
„ reputari, ſed neque æquales habere volunt. Et hæc...,
„ experientiâ comperi, & publica, notoria, atque cer-
„ tiſſima habentur.

Martyri Sotelo concinens Didacus Collado, Ord. Prædicatorum ornamentum, Miſſionarius in Japonia zeloſiſſimus, Miſſionariorumque ſui Ordinis ſuperior, eodem in Ordine laudatiſſimus, in Memoriali ad Catholicum Regem Philippum III. graviter & ipſe conqueritur de Jeſuitarum invidia, qua Japonicæ aliarum Religionum Miſſioni ſub prætextu Brevis Apoſtolici, à Gregorio XIII. ſub falſis allegationibus ſubreptitiè obtenti, ſeſe pertinaciter opponebant, etiam poſt iſtius Brevis revocationem, ad Philippi II. inſtantiam à Clemente VIII. & Paulo V. factam, nihil penſi habentes tot millena animarum millia, dum ſoli ipſi in vaſtiſſimo Imperio iſto exiſtebant, in Paganiſmo ſuo æternùm pe-

perire, eo quòd à Jeſuitis alii Religioſi prohiberentur ipſos Chriſtianos facere, ſive ad Chriſti cognitionem perducere, ad quam impoſſibile erat tot animarum milliones per ſolos viginti vel triginta Jeſuitas in Japonia exiſtentes perduci.

Et juſtiſſima profectò fuit tam Martyris Soteli, quàm Didaci Collado ea de re querimonia, quia prorſus certum erat, Jeſuitas tot animarum ſalutem per ſuam illam oppoſitionem aliis Religioſis à S. Sede miſſionem, prædicandique & Sacramenta adminiſtrandi facultatem habentibus factam, quæ ſua ſunt quærere, non quæ Jeſu Chriſti, ſuæ utique Societatis magis quàm Dei gloriam, animarumque ſalutem. De eorum proinde numero eſſe, qui (ut Apoſtolus ait 2. Cor. 4.) *In aſtutia & carnali ſapientia ambulant, quærentes quod ipſis utile eſt, non quod multis, ut ſalvi fiant.* Manifeſtè proinde oſtendebant in eo ſe prævaricatores eſſe legis divinæ & naturalis, quæ, cùm unicuique mandet de proximo ſuo, non permittit Jeſuitis alios prohibere, ne animabus in paganiſmi tenebris & umbra mortis exiſtentibus per Evangelii lucem ſuccurrant, dum per ſeipſos ipſi ſatis ſuccurrere nequeunt. Imò gaudere jubet, dum *omni modo, ſive per occaſionem, ſive per virtutem Chriſtus* ipſis *annuntietur.* Philipp. I.

Allegant quidem ipſi, quòd cùm S. Franciſcus Xaverius primus vineam illam colere cœpiſſet, ipſis ſolis ejuſdem vineæ cultura relinquenda erat. Sed futilis eſt allegatio; cùm enim ipſi ad tam vaſtæ vineæ culturam non ſufficerent, zelus divinæ gloriæ, ſalutiſque animarum non permittebat ipſis alios ad ipſius culturam adjutores recuſare, ne tot animæ ſine Evangelii luce perirent. Nam & primus Apoſtolorum Petrus novam Romæ vineam plantare cœperat; non ideo tamen Paulum prohibere potuit, ne ad ejuſdem vineæ culturam adjutor accederet; nec id certè S. Franciſcus Xaverius prohibuiſſet, imò vehementer exoptâſſet. Manifeſtum proinde eſt, S. Franciſcum Xaverium, uti & S. Petrum, non illo zelotypiæ ſpiritu, quo iſti Jeſuitæ, agitatum fuiſſe.

fuiſſe. Aliàs Paulum S. Petrus faceſſere procul juſſiſſet (prout alios Religioſos Jeſuitæ) ſibi enim à Chriſto dictum, *Paſce oves meas*; Deumque elegiſſe *per os ejus audire gentes verba Evangelii*, *& credere*. Joan. 21. & Act. 15. Non ſic autem Petrus, qui nec Paulum excommunicatum eſſe prætendit, propterea quòd Romæ, unà cum ipſo evangelizaſſet; prout Jeſuitæ, per ſuam illam zelotypiam facti inſipientes, prætenderunt, Franciſcanos anno 1597. propter Chriſti confeſſionem in Japonia cruci affixos, & Martyrio affectos, in excommunicatione mortuos fuiſſe, propterea quòd in Japonia Evangelium prædicaſſent, iſtamque ob cauſam Romæ in duodecim-virali S. Rotæ judicio litem ipſius movérunt, ad impediendam ipſorum Canonizationem. Sed cùm informationem ſuper eorum Martyrio faciendam Sanctitas ſua commiſiſſet, non alicui Jeſuitæ, ſed prænominato Reverendo P. Didaco Collado, eamque in forma juridica Colladus ſuæ Sanctitati tradidiſſet, Jeſuitis cauſâ cadentibus, eadem Sanctitas ſua Franciſcanos illos veros Martyres Jeſu Chriſti declaravit, canonizavitque.

Nec plurium irriſu caruit prætenſa illa excommunicatio, nec tanta Jeſuitarum invidia ſine aliorum fuit ſtomacho, Apoſtolicam in ipſos ſententiam meritò intorquentium: *Si zelum amarum habetis*, *& contentiones ſint in cordibus veſtris.... non eſt iſta ſapientia deſurſum deſcendens*, *ſed terrena*, *animalis*, *diabolica*, prout ibi demonſtrat Colladus. Addens nullam Jeſuitis rationabilem cauſam fuiſſe tam invidioſè opponendi ſe aliorum Ordinum in Japonia Miſſioni; prout nec opponendi ſe quatuor rationabiliſſimis mediis, quæ aliorum Ordinum Miſſionarii pro Eccléſiæ Japonicæ bono proponebant. Quorum primum erat, ut quatuor mitterentur Epiſcopi ex quatuor Ordinibus aſſumpti, quorum unus Metropolitanus Archiepiſcopus fuiſſet: ſecundum, ut tam Epiſcopi, quàm cæteri Miſſionarii paupertatem Apoſtolicam ſectarentur: tertium, ne qua Parochiarum diviſio fieret durante perſecutione, ut quoque Miſſionarii fidelibus ubicumque exiſtentibus auxilio eſſe poſſent: quartum, ut Religioſis omnibus libertas relinqueretur

in

in Japoniam veniendi quacumque via, ibique Evangelium populis prædicandi, ſacramentaque adminiſtrandi. Mediorum iſtorum neceſſitatem in Japonia magnam ſolidis rationibus ibidem demonſtrat, pari ſoliditate refellens Jeſuiticas in contrarium argutationes.

Omnibus proinde ad rationis trutinam appenſis, Jeſuitæ convincuntur, nullam aliam rationem habuiſſe cum aliorum Ordinum Religioſis in Japonia contendendi, niſi 1. quia non ſine ratione metuebant, ne ipſi minori in æſtimatione haberentur, utpote Apoſtolico modo & ſpiritu Evangelium non prædicantes in paupertate, in vitæ aſperitate, in terrenarum rerum contemptu, in vigiliis & jejuniis multis, in fame & ſiti, in frigore & nuditate, aliarumque Chriſti mortificationum tolerantia, prout cæteri Religioſi, magnam ſibi apud Ethnicos authoritatem inde conciliantes; quorum dum nihil in Jeſuitis Ethnici conſpiciunt, ſed contraria omnia, alios Religioſos præ Jeſuitis habere malunt fidei ac morum magiſtros.

2. Quia alios Religioſos habere formidabant arbitros & conſcios, per quos ſibi minus licere intelligebant, de ſuorum rebus præclarè geſtis quantas vellent Iliadas ementitas, ſeu (ut eſt in proverbio) *nova Jeſuitica* condere, in Europamque quotannis mittere, iiſque fucum apud Reges, Principes, Magnates & populum facere, prout facere ſolent ubi ſoli ſunt: quia non habent à quo de mendacio convincantur. Et quis neſcit Jeſuitas commentitia ejuſmodi nova è Canada in Franciam quotannis diu reſcripſiſſe, donec tandem ipſorum in iis mendacitas in aperto fuit?

3. Quia nullis aliorum Ordinum Religioſis in Japonia exiſtentibus, à quibus obſervarentur, libertas ipſis integra manebat ibi negotiandi, ſive mercimonium exercendi, Japonicaſque merces, gemmas, margaritas &c. in Europam tranſmittendi, atque ex iis quæſtum faciendi: quia defuiſſet à quo accuſarentur, quemadmodum in eo revera accuſabiles erant, quia quæſtus illos, ſeu negotiationes & mercimonia contra ſacros Canones, & Pontificias inhibitiones, contra Apoſtoli-

cum quoque & eccleſiaſticum ſpiritum exercebant, prout demonſtrabitur infrà.

Ad majorem proinde Dei gloriam non exercebant: neque ad majorem Dei gloriam per ſuas apud Gregorium XIII. importunitates ab ipſo Conſtitutionem impetrarant, inhibentem aliis cujusvis Ordinis Religioſis, *ne ad provincias Japonicas Evangelii prædicandi, vel doctrinam Chriſtianam docendi, aut ſacramenta miniſtrandi, aliave munia eccleſiaſtica obeundi cauſâ proficiſci auderent*. Quemadmodum enim Paulus V. in ſua Conſtitutione, *Sedis Apoſtolicæ*, ſapientiſſimè animadvertit, *pro tanta animarum multitudine* (in ampliſſimis regionibus illis, populo refertiſſimis) *ad fidem Catholicam traducenda, & ſpiritualibus alimentis fovenda, plures Operarii ac Miniſtri* neceſſarii erant, quàm ex ſola Religione Societatis Jeſu haberi poterant. Eapropter idem Pontifex Paulus V. & ante ipſum Clemens VIII. *Omnibus & ſingulis Ordinum Mendicantium.... Generalibus* facultatem conceſſit, *ut cùm neceſſitas poſtularet, quoſlibet ſui Ordinis, ſpectatæ vitæ & eruditionis Religioſos..... in Japonicas, & alias..... finitimas Inſulas, Provincias & Regiones tranſmittere liberè poſſent*, ſub certis quidem conditionibus. Sed quia *experientiâ plurium annorum compertum fuit*, taliter conditionatas ipſorum ordinationes *non ſufficere*, amplioremque proviſionem neceſſariam eſſe, ad majorem Dei gloriam, & ſalutem animarum procurandam; ut *feliciùs etiam & Chriſti Evangelium* in Regionibus illis *prædicari & propagari poſſet*, Urbanus VIII. per ſuam Conſtitutionem, *Ex debito*, datam 22. Februarii 1633. facultatem ſuprà dictam, ſublatis conditionibus illis, ampliavit, aliorumque Religioſorum ad Regiones & Regna prædicta acceſſum *impedientes excommunicationis latæ ſententiæ vinculo* innodavit.

Poſt illas nihilominus SS. Pontificum inhibitiones Jeſuitæ manſerunt Jeſuitæ, id eſt S. Sedi obedientes, dum ſtatuit ipſis placentia; dum ſecus, obedientiæ ſpeciali voto ipſi promiſſæ immemores: in ſua namque erga Miſſionarios non ſuos invidia perſtiterunt. Et hoc eſt de quo Illuſtriſſimus D. Epiſcopus Heliopolenſis, Vicarius

carius Apoſtolicus in regionibus illis, conqueritur in Hiſpanico Memoriali, Regio Indiarum Conſilio anno Domini..... præſentato: *Summi Pontifices*, inquit, *Clemens VIII. Paulus V. & Urbanus VIII.* cumque ipſis Alexander VII. Clemens IX. Clemens X. Innocentius XI. *contra eos Bullas multas compulſi fuerunt publicas facere. Non ideo tamen diminuta fuit zelotypia ipſorum; nec unquam Miſſionariis non Societatis eò miſſis reſiſtere deſierunt; & iſta una fuit ex rationibus, propter quas Vicarii Apoſtolici à S. Sede miſſi fuerunt in Chinam, Tonquinum & Cochinchinam. Per hoc utique S. Sedes remedium adferre voluit zelotypiæ iſtorum Patrum, fidei propagationi*, ac per conſequens divinæ gloriæ *admodùm adverſanti.* Præter reſiſtentiam illam magnam Vicariis Apoſtolicis factam, de qua ſuprà, non deſtiterunt etiam aliorum Ordinum Miſſionarios impedire, moleſtare & perſequi in regionibus Japoniæ finitimis, China, Tonquino, Cochinchina, &c.

Primus namque Religioſus, non Societatis, Chinam ingreſſus poſt Matthæum Riccium, & paucos alios è Societate, fuit Martinus de Loiola, nepos S. Ignatii Fundatoris Societatis, Prædicator Apoſtolicus Seraphici Ordinis S. Franciſci: qui obtentâ licentiâ publicam erigendi Eccleſiam (quam Socii necdum potuerant obtinere) modico tempore plurimos infideles fecit Chriſtianos. Cùm enim Apoſtolico modo Evangelium prædicaret, nudipes, ſacco indutus, libenter audiebatur à gentilibus, ipſius pœnitentiam admirantibus. Sed iſta invidiæ cauſa fuit Sociis, ipſumque propterea apud Provinciæ Gubernatorem accuſarunt, velut potentiſſimi Hiſpaniarum Regis exploratorem, eoque titulo expelli fecerunt, uti conteſtantur Illuſtriſſimus Navarrete tom. 2. pag. 452. & R. P. Bonaventura Bagnes Ord. Minor. in ſua Relatione eorum quæ in China contigerunt ab Anno 1649. ad 1662.

Anno 1612. duo Religioſi ſacri Ord. Prædicat. Joannes Mayor, & Bartholomæus Martinez, ex Manila in Macam (Macao) pervenerunt, inde in Chinam transmeaturi, ut ibi Evangelium prædicarent. Verùm à

D 5 Jeſui-

Jeſuitis prohibiti fuerunt, prout teſtatur Illuſtriſſimus Navarrete ibid. pag. 419.

Anno 1633. Chinam ingreſſi duo alii ejuſdem Ordinis Religioſi, Joannes Baptiſta de Morales cum ſocio ſuo, & Antonius à ſancta Maria Ordinis S. Franciſci, teſte eodem Joan. Bapt. de Morales in ſua Relatione, à quodam Jeſuita & ipſi ab Evangelii prædicatione prohibiti fuerunt. Cúmque P. Angelus à S. Antonino (Ordinis Prædicat. qui Anno 1630. illuc pervenerat) ad Jeſuitam illum ob negotium urgens acceſſiſſet, ab ipſo irreligioſum iſtud reſponſum accepit: *Non poſſum te hoſpitio recipere; quia id mihi à Superiore meo prohibitum eſt. Et cave tibi; ſi enim aliquo hìc tempore ſubſiſtas, à Magiſtratibus hujuſce Civitatis comprehenderis.* Enimverò certa eſt apud Socios regula (inquit Navarrete pag. 420.) aliorum Ordinum Miſſionariis hoſpitium denegare. Quæ regula, Chriſtianæ charitati, Apoſtolicoque ſpiritui prorſus adverſa, anno 1674. adhuc in viridi apud Socios erat obſervantiâ, ut multis demonſtrat exemplis; quemadmodum & ex teſtificatione Religioſi omni exceptione majoris, anno illo 1674. ſibi facta. Tametſi religioſiores aliqui Jeſuitæ eam improbarent, ipſique ſoli hoſpitalitatem à Chriſto & Apoſtolis tantopere commendatam exercerent.

Prænominatus quoque P. Antonius à S. Maria (apud eundem Navarrete pag. 511.) teſtimonium perhibet, ſe à P. Manuele Diaz, Jeſuitarum Provinciale, ſeu, ipſius juſſu, à famulis ipſius, à Civitate & Curia Nanquinenſi, manibus pedibuſque ligatis, non ſine barbarie, expulſum fuiſſe, diuque in domo quadam rurali, velut in carcere violenter detentum, ne Evangelium prædicaret, & ut pedem extra Chinam referre compelleretur.

Alia exempla plurima, eaque indubitata, expulſionis Dominicanorum Franciſcanorumque ex Imperio illo, per Jeſuitas, ad hoc Judicum ſæcularium, ſibi addictorum, etiam poſt Bullam illam Urbani VIII. miniſterio utentes, videri poſſunt in Morali practica Jeſuitarum volumine VII. p. 3. cap. 1. ubi lector ſolidè con-

confutatas inveniet impoſturas, cavillationes & vitilitigationes, quibus eorum veritatem obſcurare nituntur Jeſuitæ.

Sufficiat hic teſtimonium addere Illuſtriſſimi D. Palafoxii, in ejuſdem veritatis confirmationem. Verba ipſius ex epiſt. ad. Innocentium X. (ſuprà laudata) hìc repetere non pigebit: *Quid intereſt quòd Jeſuitæ ethnicas nationes radiis fidei illuſtrare videantur, ſi ethnicorum quàm plurimos non rectà ſacræ legis indictione catechiſant; neque rectè ab aliis Religionibus catechiſari ſinunt. Imò à Provinciis Gentilium relegant, & expellunt operarios ſanctiſſimos manu etiam gentilitia & ethnica, arcent, recludunt, incarcerant, flagellant, &c.*

Inter eos qui Jeſuitarum operâ taliter vapularunt, ſanctiſſimus Epiſcopus ille nominatim refert Reverendum P. Magiſtrum Joan. Baptiſtam de Morales, Ord. Prædicat. *Virum doctum, & ſollicitum Chinicæ fidei propagationis, qui etiam pro ea diriſſimè vapulavit, & primitivorum Martyrum exemplo plurima eſt paſſus, &* Didaci de Morales, Societatis Apologiſtæ, *cavillationibus ſuccinctè & eruditè* reſpondet.

Tametſi ex hactenus dictis Jeſuitarum adverſùs aliorum Ordinum Religioſos invidia manifeſtis demonſtrata ſit argumentis: ampliùs tamen à ſanctæ memoriæ viro, Joanne Baptiſta de la Nuza, Ordinis Prædicatorum, Aragoniæ Provinciali, Epiſcopo Balbaſtrenſi & Albaricenſi, in libello ſupplici ad Philippum II. Hiſpaniarum Regem, demonſtratur ex eo quòd moleſtè ferentes honorificos titulos ac dignitates, quibus ſacer Ordo ille nobilitatus eſt, illos & iſtas Dominicanis ſurripere, Societatique ſuæ acquirere enixè tentarint, titulum utique *Prædicatorum*, Sacri Palatii Apoſtolici magiſterium &c. Tempore namque Gregorii XIII. apud quem omnia poterant, nihil non moverunt, ut Sacri Palatii Apoſtolici magiſterium, quem ſacer ille Ordo à tempore S. Dominici poſſidebat, ipſi auferrent, in Societatemque transferrent, eumque in finem iſti Pontifici adeo importuni fuerunt, ut negotium iſtud Eminentiſſimorum DD. Cardinalium Conſiſtorio Pontifex

proponere compulſus fuerit. Verùm importunitatem eorum, ſeu potius invidiam, Eminentiſſimi Patres irrationabilem, æquitatique parum conſonam cenſuerunt, ob ſervitia magna Eccleſiæ, à quatuor ſæculis, per ſancti Dominici filios præſtita, tantoque majora ipſorum quàm Jeſuitarum erga eandem merita, ut La Nuza loco allegato de ipſis meritò conqueratur, quòd *pro viribus annitantur, ut famam ipſis eripiant. Illi enim ipſi ſunt*, inquit, *qui nobis præripere moliuntur titulum* PRÆDICATORUM, *quem ad S. Dominici obſequia recognoſcenda, nobis conceſſit & confirmavit Eccleſia.... Officium pariter Magiſtri Sacri Palatii Apoſtolici, quod ab ipſo S. Dominico ad hæc uſque tempora imperturbatè tenuimus, auferre nobis Romæ tentarunt.... In urbibus in quibus conſtitutæ ſunt Academiæ, omnia movent, ne cathedras obtineamus.... Sexcenta proferrem* alia zelotypiæ ipſorum argumenta, *de quibus juſtè conqueri poſſumus.*

Et quænam tantæ ipſorum adverſus Prædicatores invidiæ cauſa? Ne videantur ipſis doctrinâ & meritis ſuperiores, vel certe pares. Quam etiam ob cauſam, licèt à S. Ignatio Fundatore ſuo per ſuas Conſtitutiones adſtricti ſint ad ſequendam D. Thomæ doctrinam, eam non ſolùm ſequi dedignantur, ſed & ſequentes inhoneſtis dicteriis, libriſque prælò datis proſcindunt. De quo etiam venerabilis ille Pater jure optimo conqueritur, aiens, quòd ſpecioſum quidem Interpretis D. Thomæ titulum ex ipſis nonnulli, ipſo in limine librorum ſuorum arripiunt, doctrinamque ipſius, velut ſapientiæ & veritatis epitomen magnificant: aſt poſtmodum deſpiciunt, totiſque oppugnant viribus, prout in Molina videre quiſque poteſt; qui arrepto titulo Interpretis D. Thomæ, præmiſſiſque magnificis elogiis Angelicæ doctrinæ ipſius, in illam deinde petulanter inſurgit, ſimilis Florentinis illis, de quibus ſibi verbo abblandientibus, ſed revera adverſantibus, Joannes XXII. dicere ſolebat, ipſos Chriſti ſatellitibus meritò comparari, qui Chriſtum, dato Regis titulo, colere videbantur, ſed impactis alapis poſtmodùm irridebant.

Quis

Quis hìc non miretur Patris Huylenbroucq petulantiam! Hæc omnia vocat *malè conſutas obtrectationes ultra Garamantas & Indos evocatas*, *quia non alios feriunt*, ſi ipſi fides, *quàm eos ipſos qui ea divulgant*, *redit in autores ſcelus*, *& zelotypos ſe demonſtrant qui nos zelotypia condemnant*.

Cauſis his utatur apud Garamantas & Indos: ne ibi quidem ei fides habebitur, ubi tot exſtant exempla zelotypiæ, proterviæ, rebellionis adverſus Legatum Apoſtolicum, Epiſcopos, Vicarios Apoſtolicos, alioſque tum ſeculares, tum regulares cujuſvis Ordinis Miſſionarios. Similia verò in Europa canere, quid aliud eſt quàm cauſam ſuam prodere? Quis ignorare poteſt Jeſuitarum molitiones in Europa adverſus Canonicos Regulares, Patres Oratorii, Benedictinos, Dominicanos &c? Prudentiæ foret Jeſuitis de his altùm ſilere, ne plura quàm vellent in vulgus ſpargantur.

Quis non gemit dùm Jeſuitas videt vehementiſſimè & pertinaciſſimè diſcerpere & dilacerare quoſcumque pios libros (eorumque autores) etiam ab Epiſcopis approbatos, quòd ab ipſis vel ab ipſorum fidis non ſint compoſiti.

Quàm *exoptet Societas omnium Ordinum operarios Apoſtolicos* in China, convincunt quæ nuper acta ſunt in Macao adverſus Cardinalem Turnonium. Sed ne præoccupemus relationes de iis edendas *: hæc prælibaſſe ſufficiat ad Huylenbroucq protervitatem retundendam.

CLANGOR VII.

Quartò, reformanda in Jeſuitis Avaritia.

Avaritia eſt appetitus inordinatus divitiarum. Inordinatio iſta contingit, vel per exceſſum in accipiendo, vel per defectum in erogando, vel per nimium

* Vide libellum anno 1714. editum, cui titulus: *Relation de la nouvelle perſecution de la Chine juſqu'à la mort du Cardinal de Tournon.*

ad divitias affectum. Eſt vitium admodùm turpe & indignum viro Apoſtolico, animoque excelſo: quia, ut Tullius ait l. 1. offic. *nihil eſt tam anguſti animi, tamque parvi, quàm amare pecuniam.* De amore iſto Apoſtolus 1 Timoth. 6. *qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem & in laqueum diaboli, & deſideria multa inutilia & nociva, quæ mergunt homines in interitum & perditionem. Radix enim omnium malorum eſt cupiditas.*

Eapropter vitium iſtud valde damnabile eſt in Laicis, longè damnabilius in Clericis & maximè in Religioſis, quorum portio cùm Deus ſit, Deo ſervire debent, non mammonæ, non idolis; quibus, Apoſtolo teſte, avaritia ſervit. Avaritia quippe eſt *idolorum ſervitus.* Atque ideò *avaro nihil eſt ſceleſtius.* Eccl. 10. *Et nihil eſt iniquius quàm amare pecuniam.* Ibid. Nihil quippe iniquius, nihil ſceleſtius quàm idolis ſervire, animamque ſuam venalem habere, proque auro dæmoni tradere. Hoc autem, Scriptura teſte, facit amator pecuniæ.

An non ergo pudor, homines Chriſtianos, Sacerdotes, Religioſos, Jeſuitas, inquam, ipſos etiam Jeſuitarum Superiores iſti vitio ſubjacere tam infami, tamque indigno Viris Apoſtolicis, quales ſeſe præconizant Jeſuitæ! Annon pudor, inquam, inſatiabili divitiarum appetentia animum excelſum prorſus dedecente, adeo ſordeſcere, ut nullum appetentiæ tam ſordidæ terminum imponant! Hoc vel ipſis Judæis vehementer exprobrat Spiritus ſanctus. Iſa. 5. *Væ qui conjungitis domum ad domum, & agrum agro copulatis, uſque ad terminum loci! Nunquid habitabitis vos ſoli in medio terræ?* Et Baruch. 3. *Ubi ſunt Principes gentium, qui argentum theſaurizant, & aurum, in quo confidunt homines, & non eſt finis acquiſitionis eorum? .... exterminati ſunt, & ad inferos deſcenderunt...*

Porro exceſſivam inſatiabilemque in Jeſuitis valdè multis, Jeſuitarumque Superioribus, divitiarum appetentiam tria invictè demonſtrant argumenta. Quòd utique 1. divitias immenſas, abſque termino, utroque

in Orbe nitantur acquirere. 2. Quòd ad id nitantur per fas & nefas, id eſt per media etiam illicita, & probroſa. 3. Quòd ne tunc quidem finem faciant acquirendi, cùm acquiſitio non fit abſque diminutione divini cultus in Eccleſiis & Monaſteriis; vel non abſque neglecto pauperum ſublevamine. Poſtremum iſtud Illuſtriſſimus D. Palafoxius, Epiſcopus Angelopolitanus in epiſt. ad Innocentium X. de die 26. Maii. 1647. hiſce verbis teſtificatur: *Jeſuitæ per potentiam ſuam ac divitias, noſtris*, inquit, *longè ſuperiores, nobis* (id eſt Eccleſiæ noſtræ Cathedrali) *velut per impetuoſi torrentis exundantiam, divini cultus ſplendorem ſuſtulerunt, Cathedraliumque Eccleſiaſticorum ſuſtentationem, noſtris non decimis per continuas acquiſitiones ſuas ſpoliando.*

Nec ſola de eo conqueſta fuit Cathedralis Eccleſia Angelopolitana, ſed & aliæ ferè omnes Indiarum Catholico Regi ſubjectarum Eccleſiæ Cathedrales apud eundem Regem graviſſimas detulerunt querelas, ut videre licet volum. 4. Moralis practicæ Jeſuit. pag. 157. 158. 159. 160.

Et quot non Monaſteria, Prioratus, Eccleſias, in Germania & alibi, Benedictinis, Ciſtercienſibus, &c. per fraudes, impoſturas, mendacia, informationes falſas & violentias inauditas, partim ſurripuerunt, partim ſurripere adniſi ſunt, in eaque ſeſe intrudere, ſuoſque in uſus ſic convertere, ut domos orationis, ſacrificii & pſalmodiæ, pecorum ſuorum opilionumque ſtabula efficerent, & converterent in culinarum miniſteria! Nec certè Monaſteriorum Prioratuumque bona, propter Monaſteria ipſa concupiſcebant (utpote in quibus nec regularum obſervantiam, nec divinam pſalmodiam, nec antè ſolitas pro fundatoribus preces perſolvere intendebant) ſed propter eorum bona, pingues utique reditus, terras, paſcua & prata, in pabulum pecorum ſuorum, & uſum culinarum convertenda, prout non obſcurè ſignificavit P. Joannes Theodorus Lennep, Jeſuita, in epiſt. quam 2. Octob. 1629. conſciis Rectore ſuo, & Præpoſito Provinciali, ſcripſit ad Illuſtrem & generoſum D. Hermannum Baronem à Que-

cleſiæ ſidera, inſurgere trepido; nec familias eorum in terris licitè turbari aſſentior. . . Societati. . . . cum aliorum bonorum injuria patrocinari nolim. . . . . Et amabo! . . . cùm. . . . Societas Regum ferè omnium Catholicorum, Principum, Archiepiſcoporum, & maximorum Eccleſiæ Præſulum . . . liberalitate ſuſtineatur, immenſiſque, Palafoxio teſte, divitiis abundet, imò tantis, ut ad ſupremi Principis potentiam ſatis eſſe poſſent; *quid neceſſum his proceſſibus, odio & invidia Orbis, propemodum ſpretis Chriſtianæ charitatis* ac juſtitiæ *legibus, tumultuari?*

Certè fundationes antiquiſſimas laudatiſſimorum Ordinum ſic deſpui, proteri, & in aliud quotidie transferri, omni etiam Fundatorum memoriâ abolitâ, & ſubtracto hæredibus in egeſtate ſubinde comprehenſis, ultimo perfugio, neſcio quam crudelitatis ſpeciem habet. Id verò ſi indulgetur, ego ſcandalizor, nec in pias fundationes conferre velim, licet millies millena millia quotannis rationibus meis ſupereſſent. Hæreditatem ſi filiis relinquo, illi (modò ne decoquant) nepotibus; qui ordine ſuccedentibus pronepotibus. Nec intervenit, qui in alienam ſtirpem, proceſſu ſpecioſo, à me acquiſita transferre diſponat. Cur, ſi certæ Religioſæ familiæ aſſigno, illi poſt annorum & ſæculorum quietam poſſeſſionem jure excidant? Cur Religioſæ familiæ deterioris erunt conditionis, quàm familia quælibet ſæcularis? *Theologorum profunda non intueor quidem, at* conſcius nimiam eorum ſubtilitatem in jure reprobari, *ſimplici meo ſenſu* RAPINAM *hoc eſſe interpretor:* nefas proinde eſſe aliena bona taliter in ſe transferre.

Enimvero *quorſum tam diræ execrationes Pontificum, Archipræſulum, Imperatorum, & Regum, in perpetuum irrevocabiliter (ut Diplomata loquuntur) pronuntiatæ in omnes, qui Religionibus ſacra*, ſeu ad canendas Dei laudes donata, *aliò convertunt, aut qualicumque interpretatione, ſive colore, transferunt, ſi eadem mox à ſucili aſpernati, irrita pronuntiamus? Non miremur, ſi Chriſti in terris Vicarii denuntiationes, ſi tam dira anathemata, & jacta fulmina rideant, qui ab Eccleſia ſe-*

ceſſionem

ceſſionem fecerunt; cùm *& Eccleſiæ ſingulari prærogativâ filii*, aliis obedientiam erga Chriſti Vicarium tantopere prædicantes, ad eamque ſpeciali voto præ cæteris adſtricti, *idipſum, diverſa licèt facie, faciant?*

Quidquid ſit, non alieni ſolùm, aut hæretici, ſed & Orthodoxi, & inter eos magni & boni, ſcandalum inde patiuntur. Longè rectiùs ſancta Societas, & perenni in omnem poſteritatem laude faceret, ſi ſtudia ſua conferret, ad primi fervoris zelum in Ordinum Religioſis (ſi quibus in locis prolapſi) revocandum, ut plurium ope adjuti fructificarent in ædificationem; nec una ſolùm via, id eſt per ſeipſos ſolos, *creſcere Eccleſiam concupiſcerent. Magis, meo ſenſu, opera pretium eſſet, ſi, datis dextris, jam antè approbatarum Religionum Chriſti ſervi, ſuccincti charitate, in caſtris Dei exercitati pugiles ſtarent. Nunc diſſenſus ille, & velut Antipathia Religioſorum, & Chriſti ſacerdotum* (quam cauſat ſuperbia, extollentia, zelotypia & concupiſcentia Jeſuitarum) *pluribus in ruinam eſt. Equidem ſubinde miror, quòd qui, ſpretis facultatibus, & omni ſpe ac deſiderio habendi projecto, nudi nudum Chriſtum ſequi praelegerunt, tam anxiè ſudent, & ætatis optimas horas impendant, quo familiæ ſuæ locos adjiciant.* Cùm, vel ipſius Senecæ judicio, *ſit intolerabilis res, poſcere nummos, & contemnere. Indixiſti pecuniæ odium. Hoc profeſſus es. Hanc perſonam induiſti. Agenda eſt. Iniquiſſimum eſt te pecuniam ſub gloria egeſtatis* (dicamus nos ſub voto paupertatis) ſine fine *acquirere*. Et pluſquam iniquiſſimum, aliis ſacrilegè ſurripere. Porrò, ut ſuprà dictum eſt ex Symmacho Papa, *ingens ſacrilegium eſt, ut quæcumque vel pro remedio peccatorum, vel pro ſalute vel requie animarum ſuarum, unuſquiſque Eccleſiæ* alicui *contulerit, vel certè reliquerit, ab his, quibus hæc maximè ſervare convenit Chriſtianis.... in aliud transferri, vel converti permittatur.*

Sic enim *idem fit à ſæculi hominibus & Religioſis, eodem proceſſu, etſi inumbrent, niſi quòd nocentiùs peccent ſub ſpecie boni, qui pietatis colore ſe veſtiunt*, aliena concupiſcentes & ſurripientes, prætextu finis boni, ut ſint,

ſint, inquiunt, in ſuſtentationem plurium, ad fidei Catholicæ propagationem incumbentium; quem profectò in finem Apoſtoli nec concupierunt, nec ſurripuerunt aliena. Imò licèt poteſtatem haberent de Evangelio vivendi, ne quod tamen offendiculum darent Evangelio, *abdicarunt occulta dedecoris, non ambulantes in aſtutia... ſed in manifeſtatione veritatis commendantes ſemetipſos ad omnem conſcientiam hominum* 2. Cor. 4. Unde ibid. c. 11. & 12. *ſigna Apoſtolatus mei,* ait Gentium Apoſtolus, *facta ſunt ſupra vos in omni patientia*: &, *ego non gravavi vos, nec ero gravis vobis: non enim quæro quæ veſtra ſunt, ſed vos. Cùm eſſem apud vos, & egerem, nulli oneroſus fui, ſed ſine onere me vobis ſervavi, & ſervabo.*

Cur mihi crimini datur (proſequitur Illuſtris D. Baro) *ſi uſura, fraude, aut quocumque illicito proceſſu rem proximi meam facere laboro, & mox Eccleſiaſtes aliquis inclamat: Non concupiſces rem proximi tui: ſi Chriſti ſervus ſine noxa, proximæ ſibi familiæ, eâdem reclamante, proteſtante, & non raro ad Dei judicium appellante, patrimonia extorquet, & ſibi ſuiſque adſcribit? Plura vellem* & poſſem adjicere, *ſed occupationes prohibent..... Nec paucula hæc voluiſſem, niſi crebræ, ne dicam continuæ plurimorum querelæ & dicteria in laudatiſſimæ Societatis inſatiabilem, ut loquuntur, cupiditatem, etiam quaſi invito extorſiſſent. Unde hæc eſt, quam perpetuò, etiam optimi quique, in Patribus Societatis culpant. Si deſideria (putant quos dico) ſine proximi injuria moderatè urgerent, & res ſuas magis ſtabilirent, &, majori Dei benedictione concurrente, bonorum omnium auxilio abundarent, dicturi cum ſanctiſſimo ſuo Franciſco Xaverio, Satis eſt, Domine, ſatis eſt.*

Tam ſolidis argumentis ſuffulta fuit illa Epiſtola, ut ei Jeſuitas ſe reddere oportuiſſet, atque à propoſito deſiſtere. Verùm ardore concupiſcentiæ ſuæ faſcinati, non ſolùm non reſipuerunt, quin potiùs dato ad eundem Illuſtrem Baronem prolixiſſimo reſponſo, totaliter inverſo bonorum Theologorum officio, pertinaciter & inſipienter contenderunt, Imperatorem ſub æter-

æternæ damnationis reatu, teneri acquieſcere deſiderio & petitioni ipſorum, Conſiliarioſque Imperatoris ad id ipſi modis omnibus ſuadendum. Cur amabo! Quia, inquiunt, Imperator tenetur in conſcientia procurare Catholicæ Religionis incrementum: Catholicæ verò Religionis incrementum meliùs procurari non poteſt, quàm ſi plurimi ſint adſcripti militiæ ſeu Societati Jeſu. Ergo Imperator in conſcientia tenetur id procurare. Ac per conſequens Societati procurare media, quibus Socios multos alat, veterum Monachorum ac Virginum Monaſteria Jeſuitis concedendo.

Deus immortalis! quàm pœnales cœcitates ſpargis ſuper illicitas cupiditates! Quantam in Jeſuitis cœcitatem demonſtrat deridiculum iſtud argumentum! Defecerunt ſcrutantes *ſcrutationes, & conſilia mala. Quid eſt quod dicis, ô infelix aſtutia?* Tenetur, inquiunt, Imperator curare propagationem Catholicæ Religionis. Sit ita: Quæritur 1. an eam curare teneatur per media illicita, injuſta, ſacrilega, Benedictinis, Ciſtercienſibus, Franciſcanis, Carmelitis &c. ſua Monaſteria ſurripiendo, ut ea det Jeſuitis, non ea mutaturis in melius, ſed ex adverſo Jacob (de quo Geneſ. 28. ſcriptum eſt, quòd *videns ſcalam, erexit lapidem in titulum, fundens oleum deſuper*) reſervatâ ſibi olei pinguedine, titulum erecturis in lapidem, Monaſteria convertendo in prædia, ſponſam in pediſſequam, Dominam in ancillam, liberum in mancipium, domum orationis in domum negotiationis, domum pœnitentiæ & mortificationis in domum recreationis vitæque mollioris, domum divinæ Pſalmodiæ, in qua Dei laudes diu noctuque quotidie cantabantur, in domum à qua divina exulat pſalmodia; domum hoſpitalitatis in domum qua vix amplius exercetur, imò interdicitur hoſpitalitas; domum denique largarum in pauperes eleemoſynarum, in domum, in qua eleemoſynarum largitas vel modica vel nulla eſt. Igitur ne tantorum inconvenientium, aliorumque ab Illuſtri Barone Queſtembergio commemoratorum Imperator ſit cauſa, Jeſuitis, ſi ita lubet, det bona ſua, v. g. Carinthiam,

non

non aliena, præſertim Eccleſiaſtica, ad ipſum non pertinentia. Si enim fas ipſi non ſit Jeſuitis aliena donare bona laïcalia, ea legitimis Dominis & poſſeſſoribus ſurripiendo, multò minus Eccleſiaſtica, Deo conſecrata, ea legitimis dominis ac poſſeſſoribus, ſanctis utique veterum Ordinum Patriarchis, Benedicto, Bernardo &c. ſurripiendo.

Secundò quæritur, an Catholicæ Religionis propagationem Imperator procurare teneatur per Jeſuitarum duntaxat multiplicationem & ditationem, ita ut vera & Catholica fides aliter procurari non poſſit, vel certè non tam benè. Hoc quidem Jeſuitæ, propriâ ſolùm æſtimatione tumeſcentes prætendunt, ſe utique ad id præ cæteris idoneos eſſe. Sed contra Jeſuiticam iſtam arrogantiam & ſupra alios extollentiam, *reclamant Apoſtolorum Acta, & quindecim ſæculorum experientia, Societate necdum nata* (uti ſapienter obſervat R. P. Hajus in Horti Cruſiani confiniis pag. 359.) *reclamat & totus ſeptentrio, veterum Monachorum operâ, ſequentibus ſignis, ad veram Chriſti fidem perductus*, quemadmodum & Anglia tota, totque aliæ Nationes. *Quis* enimverò *Ampliſſimum Angliæ Regnum luci veritatis adjunxit, præter Monachos à S. Gregorio Magno ſubmiſſos?* Inquit Author ſuſceptæ Cæſareæ defenſionis. *Nonne S. Gerardus, Hungarorum Apoſtolus, & Monachus extitit? Nonne Adalbertus Bohemorum, Rupertus Bavarorum, Xilianus & Burchardus Francorum, Ewaldinus Saxonum, Lambertus Belgarum, Stephanus Sueciæ, Wictperius Friſiæ, Alba Vaſconiæ, Benedictus Poloniæ, alter Adalbertus Ruſſorum & Wandalorum, Amandus Brabantiæ, Wicfridus Hollandiæ, Otho Pomeranorum, Anſgarius Danorum, Bonifacius denique totius ferè Germaniæ & Friſiæ Apoſtoli, & columnæ fidei* abſque Jeſuitis *extiterunt?*

Et quot non hæreſes, abſque Jeſuitis, debellarunt Hieronymus, Auguſtinus, Leander, Anſelmus, Lanfrancus, Bernardus, Dominicus &c.? Quot non earum Diſcipuli? Audiri hìc meretur ſanctioris memoriæ Vir Baptiſta de la Nuza in libello ſupplici ad Philippum II. Hiſpa-

Hiſpaniarum Regem: *Infinitos propemodum Albigenſes, tum diſputatione, tum prædicatione, tum impleto per S. Dominicum Inquiſitoris officio profligavit Ordo* Prædicatorum. *Subinde agente & promovente S. Petro Martyre, recentes Manichæos, in univerſa Lombardia graſſantes fudit. Poſtmodum Sabatharios, urgente S. Raymundo de Pennafort, in Catalonia debellavit. Tum Alberti Magni, & S. Thomæ Aquinatis glorioſis laboribus, Guillelmum de S. Amore, ejuſque gregales, nec non hæreticos flagellantes exagitavit. Innumeros ſubinde Begardos, Beguinas, & Fratricellos, toto Orbe dominantes, variorum Inquiſitorum induſtria, exilio & igne damnavit. Demum Religioſiſſimi P. Bartholomæi à Martyribus, ejuſque Sociorum zelo, integram hæreticorum regionem in Armenia vocavit ad fidem, teſte ſummo Pontifice Innocentio VI. Nec minora deinceps, ad hæc uſque tempora, ab ipſis geſta,* in Indiis, in Japonia, in China, in Turcia &c. demonſtrare in promptu eſt. Non ſine ratione ergo Philippus Bergamenſis, Auguſtinianus, ſacrum Prædicatorum Ordinem *fluvio Tigris, magno impetu profluendi* comparavit; quòd videlicet adverſus hæreticos, perverſaque dogmata, ſummo ſemper impetu decertavit. Sancta quoque Tereſia, *varias inter revelationes, quibus à Deo donata eſt, videt aliquando FF. Prædicatores evaginato gladio plurimam hominum multitudinem interficientes; ipſique cælitùs ſignificatum eſt, eo ſymbolo ſtragem adumbrari, quam adverſus hæreſes illaturi erant, ſicut refert Ribera Jeſuita,* atque ex ipſo La Nuza.

Nec hìc prætermittenda verba pientiſſimi Contenſoni Theol. Ment. & Cord. to. 6. l. 9. de Deo homine Diſſert. 9. c. 2. Specul. 3. *Nondum nobis licuit ita inſanire, nec, Deo dante, licebit unquam, ut credamus Ordinem noſtrum eſſe turbam phœnicum, vel Angelorum Societatem,* præ cæteris Ordinibus idoneam ad fidei propagationem. *Homines nos eſſe ſcimus, humani à nobis nihil alienum putamus; & poſt exantlatos per quadringentos annos vitæ Apoſtolicæ labores, poſt devictos Albigenſes, poſt prædicatum Barbaris Evangelium, poſt*

pro-

promulgatum Chriſtiano Orbi Deiparæ Roſarium, poſt præſervatas ab hæreſum peſte, beneficio Inquiſitionis, Hiſpanias, & Italiæ Regna, poſt ſanguinem fuſum, poſt partos Theologiæ Scholaſticæ & Myſticæ Principes, Aquinatem & Granatenſem...... poſt illa, inquam, ſervos nos inutiles dicimus, peccatores nos ultrò agnoſcimus, ignorantiâ veri, difficultate recti, heu nimium laborantes, ſinceriſſimè profitemur.

Eadem eſt filiorum ſancti Franciſci, tam benè etiam de Eccleſia meritorum, humilitas, qui etiam ſeipſos ad hæreticorum converſionem cæteris magis idoneos non prædicare, licèt longè plures hæreticos converterint, quàm Jeſuitæ, qui licèt tam numeroſi tamque divites in Germania, in ea ne unam quidem Provinciam, imò nec unam civitatem demonſtrare poſſunt, quam ad fidem Catholicam reduxerint, quia Apoſtolicis armis ad hoc non utuntur, prout Franciſcani, à quibus nedum integræ Civitates & Oppida, quin & ſuperior Palatinatus totus (aliàs totus Calviniſmo abſorptus) adeóque plurimæ animarum myriades, ad avitam ſeu catholicam fidem reductæ ſunt, ut videre licet in libro *Lucerna fidei* inſcripto.

At, inquiunt Jeſuitæ, exhauſtis jam ærariis alia media alendæ Societati non ſuppetunt, niſi per Abbatiarum bona. Verùm cur Societas, præ aliis Ordinibus, Dominicanorum, Franciſcanorum &c. alenda eſt Abbatiarum bonis? Alendis Sociis non deerunt media, ſi ſupervacanea non deſiderent, ſolis neceſſariis contenti; ſi etiam plures Religioſos Societas non admittat quàm alere poſſit, prout Tridentinum jubet. Ad alendos ergo Socios, neceſſe non eſt ut operiatur unum altare altero diſcooperto; nec ut auferatur Ordinibus antiquis, quod novis detur; nec ut veteres operarii dimittantur, ut novi conducantur. Nec certè Apoſtolica eſt illa Sociorum prætenſio, qua cibum ante laborem habere volunt. Heus, Apoſtole, verte ſtylum, ſi novos illos operarios conducere velis. Noli ſcribere, *Qui non laborat, non manducet*, ſed *qui non manducat, non laboret. Pro pudor!* inquit Hajus, *nunc fides retardatur*, &

& hæreſis fovetur, niſi ante prædicationem menſa paretur. Suſpecta eſt omnis prædicatio, quam præcedit poſſeſſionum deſignatio. Et quid dico, poſſeſſionum deſignatio? Etiam charitatis & juſtitiæ violatio. Quid ergo mirum, ſi tota nocte laborantes nihil capiunt Jeſuitæ, qui retia non laxant in verbo Chriſti......Nolite ſolliciti eſſe dicentes, quid manducabimus? ...... Quærite primùm regnum Dei, & juſtitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis. Nec retia laxant in ſpiritu Apoſtolico: *argentum, & aurum, aut veſtem, aut bona nullius concupivi*, inquit Apoſtolus; quæ ſi concupiviſſet, Gentium Apoſtolus non fuiſſet. Aliis enim ſuadere cœlum, & hæreditatem alienam in terra concupiſcere, non eſt errantes ad Deum reducere. Unde nec Apoſtolorum, aut Diſcipulorum Domini quiſquam hoc fecit; imò ipſis *ſine pera & baculo* dimiſſis, totum ferè terrarum orbem ſubjecit. Si ergo Jeſuitæ Germaniam convertere velint, hæreditatem alienam non concupiſcant, nec temerè aſſerant Imperatorem in conſcientia teneri ad eam ipſis donandam. Rectiùs & veriùs Imperator in Epiſt. ad Principem Savellum 14. Aprilis 1629. ſcripſit: *Inter alia quæ pro officii noſtri Cæſarei munere nobis incumbunt, illud quàm maximè ſpectamus, ut in Germania noſtra diverſorum errorum ſectarumque tenebris disjectis ac diſcuſſis, Majeſtatem primævam Religio catholica recuperet &c. Atque hunc ſcopum cùm faciliùs Nos conſecuturos exiſtimemus, ſi Monaſteria & loca Sacra & Religioſa, temporum injuriâ profanata, vel in alios uſus converſa, ſuis quæque Ordinibus, quibus debebantur, & à prima fundatione dicata ac conſecrata ſunt*, ET NON ALIIS (non proindè Jeſuitis ea concupiſcentibus) *authoritate noſtra Cæſarea reſtituantur.*

At ſaltem propagandæ Religionis bono conſultius eſt (replicant bonorum alienorum avidi Jeſuitæ) iis in locis ſtare Collegium Societatis, ubi ſtat Monaſterium Monialium privatim viventium. Quid verò? reſpondet Hajus, ſi conſultius ſit utrumque ſtare? Hic Martham domum curſitare, ibi Magdalenam Chriſti pedibus inhærere. Duæ ſorores erunt, non unica, non

Mag-

Magdalena mutata in Martham; extincta non fuit, quæ partem elegit meliorem. Nomen ſororum, charitatis nomen eſt, non cupiditatis. Soror non eſt, quæ ſororem cupit extinctam, mortuam, abolitam, ut ipſa ſuperſtes utatur hæreditate ipſius. Melius eſt ambas vivere, conſultius etiam Religioni conſervandæ & promovendæ: nam etiam Virginum Deo dicatarum miniſterio fides Catholica promovetur, hæretici debellantur. Quemadmodum enim „ in bello non illi ſolùm „ milites laude digni ſunt, qui palam brachia manuſque „ cum hoſte conferunt, ſed etiam qui cuniculos occultiſſimos moliuntur, aut eos pulvere nitrato ſummo „ cum ſilentio complent; ita nequaquam illi ſolùm credendi ſunt operarii, in excolenda vinea Chriſti Domini qui pro roſtris perorant, qui ſcholas & templa „ clamoribus implent, ſed etiam qui precibus intra cubiculum ſuum veluti cuniculos agunt, quibus hoſtis „ tartarei munimenta ſubruuntur, ut cæteri cum emolumento laboris utilius operentur " (verba ſunt authoris ſuſceptæ contra Jeſuitas Cæſareæ defenſionis c. 6. n. 4. obſervatione profectò digniſſima) „ Quid enim? „ An non tibi videtur Moyſes fuiſſe miles, quando pugnantibus contra Amalecitas Iſraëlitis, ipſe in monte „ expanſis brachiis orabàt, & quoties brachia remittebat laſſus, ſuperabatur Iſraël, quoties iterum extendebat manus, victor evadebat? Quis dicat Moyſen ſibi ſoli, Deoque vacaſſe? Ita nequaquam vita Virginum aut Monachorum otioſa credenda eſt, quantumvis quid agant foris non appareat. Nam & ii lapides in muro vel maximè tectum ſuſtinent, quos „ occultos nemo tuetur. Convertunt Indos alii, Perſas aut hæreticos alii, Magellanici freti accolas iterùm „ alii. Nihil aliud omnes agunt, quàm quòd contra dæmonem, juratum hoſtem animarum, pugnent hi „ milites generoſi. Quis ſcit, ſi non forſan hanc ipſiſſimam victoriam obtinet in obſcuriſſimo clauſtri angulo Carthuſianus, vel Capucinus aliquis orans, aut „ alius occultiſſimus Dei amicus, vel caſtiſſima Chriſti „ Sponſa; qui ſi orare deſinerent, ſuccumberent om-

„ nes ii, qui ſe ſolos in campo milites opinantur? Forſ„ taſſis tota Germania dudum in fumum abiiſſet, niſi „ calentes Monachorum, Virginumque Deo dicatarum „ lachrymæ ſuſtentaſſent.

Deſinant igitur Socii ſeipſos præ cæteris idoneos jactitare ad procurandam infidelium & hæreticorum converſionem: deſinant, more Phariſæorum, tubâ canere ante ſe, deſinant minima etiam quædam opera, per ſuos præſtita, longaſque converſorum (in Canada v. g.) vulgare ſeries commentitias, per annuas litteras ſuas (vulgo *Nova Jeſuitica*) in Gallia adeo falſas deprehenſas, ut vulgari prohiberentur *. Aliorum potiùs Ordinum ſeſe imitatores exhibeant, qui nec per urbem nec per orbem ſe per ejuſmodi commenta glorioſos oſtentant, nec minima iſta, v. g. numerum confeſſionum quas exceperant, communionum apud ſuos &c. per infertos catalogos vulganda tranſmittunt, nec ejuſmodi fabellis apud devotas ſibi perſonas gloriolam captare amant; ſed contenti ſunt ſic lucere coram hominibus, ut videantur opera ſua bona, & glorificetur Pater qui in cœlis eſt.

Et quamvis majora hactenus in orbe Chriſtiano præſtiterint quàm Jeſuitæ, ne tamen vana gloria tot bonorum operum merita evacuet, ſatius eſſe credunt, neſcire ſiniſtram ſuam, quid faciat dextera, contenti Deum, omnium remuneratorem, nihil latere. Nec operam ſuam Eccleſiæ adeo neceſſariam exiſtimant, ut ſine ipſis fides Catholica propagari non poſſit, nec hæreſes debellari, nec pravi fidelium mores corrigi. Imò poſt impleta omnia, ſibi à Deo, ab Eccleſia, & ab Ordine ſuo præſcripta, ſervos ſe inutiles fatentur (prout Contenſonus ſuprà ſuorum nomine fatebatur) ſibique alios, non ſe aliis ad iſtos vel illos effectus, præferunt

* Vide quæ de his referuntur in libro cui titulus: *Premier Etabliſſement de la foi dans la nouvelle France, Par le P. Chretien le Clercq Miſſionaire Recolet*: vel quæ ex hoc libro excerpſit Arnaldus Doctor Sorbonicus, tomo VII. Moralis practicæ Jeſuitarum, capp. 10. 11. & 12, part. 3.

ferunt. Aliorum proinde Ordinum Monaſteria non concupiſcunt, nec ſibi, ſuiſque laboribus & induſtriis tribuunt eas quas facere videntur, animarum converſiones, ſed aliorum potiùs lachrymis, gemitibus, ſuſpiriis, orationibus & mortificationibus; memores veritatis quam Alfonſus Rodericus to. 3. exercit. tr. 1. c. 3. pulcherrimis hiſce verbis optimè deſcripſit: *Multis Concionatoribus ſacris ſpirituales filios Coadjutores & Laici*, aliorumque Ordinum Religioſi ac Religioſæ *auferent, & ſibi vindicabunt. Hoc quidem illi ſuos eſſe putant: ſed in die judicii apparebit, non eſſe ipſorum*, ſed proximè memoratorum. *Et Joſeph verum Chriſti Patrem non eſſe, ſed putatitium. Videntur quidem eſſe filii ſpirituales Concionatorum, vel Confeſſariorum; putantque homines converſi illos Patres ſuos ſpirituales eſſe. At poſtea apparebit eos nonniſi lachrymis atque oratione fratris alicujus Coadjutoris*, ſeu alterius ſervi vel ancillæ Dei, *prægnatos eſſe. Donec ſterilis peperit plurimos, & quæ multos habebat filios, infirmata eſt*, 1. *Reg.* 2. *Qui prorſus videbatur ſterilis, & infrugifer*, otioſus, & nullius ad aliorum ſalutem utilitatis, *plurimos poſt ſe trahet filios. Et contrà, qui patris dicebatur nomine, multoſque habere filios videbatur, fortaſſe ne unum quidem proprium habere invenietur. Lætare ſterilis, quæ non paris, erumpe & clama, quæ non parturis: quia multi filii deſertæ, magis quàm ejus quæ habet virum. Iſa.* 45. *& Galat.* 4. *Si enim feceris quod debes, fieri poteſt, ut pluribus ſpiritualibus filiis circumcingaris, quàm celebres Concionatores & Confeſſarii; teque poſtea *miraberis, tantis filiorum manipulis vallari. Et dices in corde tuo: Quis mihi genuit iſtos? Ego ſterilis, & non pariens. Iſa.* 49. *Ego non ſum prædicator, non confeſſarius, non doctus. Et iſtos quis enutrivit? Quis eos mihi dedit? Dicam: Oratio, ſuſpiria, lachrymæ & gemitus; deſiderium enim pauperum exaudivit Dominus.*

Iſtæ rationes, ſicut & aliæ octodecim proximè ſubjiciendæ, pluſquam ſufficiunt ad damnandam, exterminandam, & reformandam inſatiatam Jeſuitarum cupiditatem aliena ſibi Monaſteria acquirendi. Neque

enim excuſant eam futiles rationes, quibus eam colorare nituntur; imò damnabilem oſtendunt in ipſis oculorum extollentiam, qua ſeſe ad fidei Catholicæ propagationem, hæreticorumque converſionem adeò neceſſàrios exiſtimant, ut ſine multiplicatis, & optimè dotatis ipſorum Collegiis, alii non ſufficerent, vel certè ipſis minùs utiles & idonei eſſent; cùm oppoſitum manifeſtè demonſtratum ſit. Tanto proindè magis vana eſt exiſtimatio iſta, quanto minùs in vera ratione & experientia fundata.

Quid ergo dicendum de doctrina Laymanni, Lamormanni, aliorumque Sociorum, qua ipſos non puduit, falſum & ſcandaloſum aſſerere Cæſareum Ferdinandi II. Edictum anno 1630. quo ſtatuit ſuis quæque Ordinibus reſtituenda in Imperio Monaſteria, per hæreticos deſolata, Monachis indè depulſis, vel per mortem extinctis; Cæſaremque in conſcientia, ſub gravi obligatione teneri, ex Monaſteriis illis *Collegia ac domicilia quàm plurima Patrum Societatis in quibuſvis Germaniæ partibus inſtituere, fundare, & dotare?* Dicendum, quòd doctrinam iſtam damnabilem exterminandamque eſſe, RR. PP. Benedictini in *Aſtro inextincto*, in *Aula Eccleſiaſtica*, & in *Horto Cruſiano*, aliiſque libris apertè demonſtrarint. 1. quia contrariatur communi fidelium ſenſui, piaſque Chriſtianorum aures offendit. 2. quia ſcandaloſa eſt, & impeditiva ſimilium piarum fundationum. 3. quia nova, & hactenus in Eccleſia inaudita. 4. quia falſa & ſacrilega. 5. quia ultimas piorum hominum voluntates, jure gentium ſubſiſtentes, Fundatorumque Anniverſaria, eleemoſynaſque fundatas tollit, impugnat, ſubvertit. 6. quia pugnat cum juſtitia. 7. quia nec in canonico nec in civili jure fundata, imò utrique contraria. 8. quia adverſatur communi ac receptæ DD. ſententiæ. 9. quia adeò à recta diſcrepat ratione, ut vel ipſi Doctores acatholici contrarium tueantur. 10. quia Chriſtianæ charitatis eſt offenſiva. 11. quia multipliciter pugnat cum Apoſtolicis, Imperialibus, & regiis piarum fundationum cenſirmationibus, quibus Ordinis in Monaſteriis

illis

illis perpetuitas decernitur. 12. quia pugnat etiam cum Concordatis Nationis Germanicæ, inſiſtentibus juri communi & gentium. 13. quia paci Religionis, & tranſactioni Paſſavienſi adverſatur. 14. quia incentiva eſt turbarum & motuum in Imperio Romano, aliiſque Provinciis ac Regnis Orbis Chriſtiani. 15. quia ſubinfert, acatholicos, elapſo decennio, civilem Monaſteriorum adverſus Regulares poſſeſſionem præſcripſiſſe: nemo quippe civilem decennio poſſeſſionem perdit, quin aliàs rem detinens, eam acquirat, præſcribatque. 16. quia vergit in excidium Ordinum antiquorum, Monaſticæ Virginitatis, & Eccleſiaſticæ in Monaſteriis Pſalmodiæ. 17. quia in hora mortis nimis eſt periculoſa, ob fundatorum injuriam, & incurſam indignationem Cælitum, pro quorum Ordinibus piæ fundationes factæ ſunt. 18. quia magis defenditur ex cupiditate, quàm ex charitate, magis, inquam, ex avara alienæ hæreditatis concupiſcentia, quàm ex veritate & juſtitia.

Iſta omnia ſolidiſſimè probantur in libris ſupra memoratis, contrariaque argumenta pari ſoliditate profligantur. Mirum proinde quòd avara bonorum alienorum concupiſcentia Socios adeò excæcaverit, ut ea nec concupiſcere, nec invadere deſtiterint, Imperatore per informationes falſas circumvento. Medio utique in lumine non viderunt lumen, nec animadverterunt ſeſe hoc pacto bonorum virorum exiſtimationem amittere, thetaque nigerrimum bono nomini ſuo inferre, & ſcandalum ingens cauſare.

Nam & tres Prioratus Ordinis S. Benedicti in Alſatia, ſancti utique Valentini, S. Jacobi, & S. Martini, nec non Abbatiam *Aula regia* nuncupatam, in Bohemia, & alteram *Dominæ noſtræ Heremitarum*, in Helvetia, per fraudes & impoſturas (to. 2. Moralis pract. Jeſuit. perſpicuè demonſtratas) & alias plurimas in Germania concupierunt, ingentique cum ſcandalo invaſerunt (ut videre eſt ibidem, ſicut & in Aſtro inextincto, Hortoque Cruſiano R. P. Haii Benedictini) inauditaque barbarie, violenter ejectis Sanctimonialibus, cum ipſo-

rum etiam acatholicorum ſcandalo, occuparunt earum Monaſterium Woltigerodenſe in Saxonia, prout irrefragabilibus teſtimoniis demonſtratum videri poteſt in Horto Cruſiano à pag. 251. ad 274. ſignanter ex teſtimonio Reverendiſſimi Domini Abbatis Cæſarienſis in epiſt. ad P. Lamormannum è Soc. Jeſu, Imperatoris Confeſſarium, de data 30. Maii 1631. in qua ſic: „ Luſum luſiſtis mirabilem, Patres mei, quem luſum, ab ipſis „ quæ materia luſus fuerunt, deſcriptum appoſui; qui „ luſus quaſi formam Paſſionis Dominicæ cum tempore „ malè ſortitus eſt: (*Sabbato namque Palmarum luctuoſus ille luſus accidit.*) in quo tamen duo mirabilia con„ currerunt: Alterum, fæmineum ſexum Jeſu perſo„ nam indutum fuiſſe, & ſuſtinuiſſe. Alterum, nomen „ Jeſu profitentes, cum ſuis ſatellitibus, non Jeſum, „ ſed veroſimiliùs Judæos *Jeſum* perſequentes & pro„ trahentes exhibuiſſe. O Societas Jeſu! Hæc Societas „ Jeſu! Non hìc pluribus memorandis immoror: ipſæ „ litterarum copiæ fuſiùs præclaram pugnam conteſtan„ tur. Quæ occupationes Monaſteriorum mei Ordinis, „ ſub prætextu fictitiæ donationis vel ceſſionis, Patribus „ Societatis factæ, cujus me, alioſque Reverendiſſima „ P. V. inſimulavit.... initium ſumpſerunt.... contra quam „ donationis ſeu ceſſionis Reverendiſſimæ P. V. aſſer„ tionem.... ante hac conteſtatus & proteſtatus ſum, „ illam non factam cum veritate aſſeverando.

„ Quibus omnibus ſuppoſitis, Societas Jeſu nihilo„ minus noſtra Monaſteria occupare, noſtroſque inde „ ejicere, non ſine præcedente jactu alearum militarium, „ auſa eſt, quantumvis ipſimet milites ab tali proceden„ di modo horruerint, multique Catholicorum & hæ„ reticorum ſcandalizati fuerint. Quæ damna per fal„ ſas ſub & obreptiones Ordini meo illata, ſilentio præ„ terire nequeo, iterum iterumque conteſtando, citra „ veritatis injuriam de me dici vel ſcribi non poſſe, „ quòd unquam vel ſcripto, vel dicto, Patribus Socie„ tatis Monaſteriorum Monialium mei Ordinis, ab hæ„ reticis recuperandorum, & obſcuriorum virorum do„ nationem vel ceſſionem fecerim.

„ Quam

„ Quam ob rem Reverendiſſimam P. V. per viſcera
„ miſericordiæ Jeſu Chriſti rogatam volo, quatenus
„ in ſua Societate eò collaborare dignetur, ut Mona-
„ ſteria tali intuitu.... à Societate occupata reſtituantur,
„ ne Angeli pacis ultra amarè flere non deſinant. Reſti-
„ tutio ſi ſecuta non fuerit, media competentia pro
„ reſtitutione non deerunt.

Ecce quomodo per media illicita, ingenti cum aliorum Ordinum injuria, fideliumque & infidelium ſcandalo, divitias ſuas augere Jeſuitæ concupiſcant, per falſas utique informationes, quibus ſupremos Imperii, & ſubinde Eccleſiæ Principes circumveniunt; ab iiſque Diplomata ſub & obreptitia ſurripiunt. Nec ſine diminutione divini cultus, hoſpitalitatis, & largitatis eleemoſynarum in pauperes, quæ ex annuis proventibus Monaſteriorum illorum ampliſſimæ in pauperes quotidiè erogabantur: ſed apud Jeſuitas iſta miſericordiæ opera longè minùs uſitata ſunt. Apud ipſos etiam uſitatum non eſt quotidianum Miſſæ ſacrificium, ſolemniter decantatum, nec divina Pſalmodia, cæteraque pietatis exercitia, à Religioſis antiquis practicari ſolita. Et ſic pereunt piæ fundationes, pereunt & antiqua frequenter Monaſteria, ſeu ipſorum fabricæ ad ſolum paulatim corruunt; ſolis verò Monaſteriorum reditibus & bonis ampliſſimis Jeſuitarum Collegia ditantur, alieniſque, etiam ingenti pauperum cum damno, locupletantur, & nunquam dicunt cum S. Franciſco Xaverio, *Satis eſt*, *Domine*. Tametſi enim aliunde ſatis habeant ex Regum, Principum & hominum divitum liberalitate, nunquam ampliùs non concupiſcunt. Tametſi etiam ſuis Collegiis tot beneficia uniant, tot fundos ac reditus, tot divitias acquirant, ut teſte P. Mendoza Jeſuita, nullus unquam homo, in univerſa terra, cujuſcumque ſpiritus, & quamlibet pecuniarum avidus, tot & tantas divitias concupierit, quantas vel ſolius Luſitaniæ Regis magnifica liberalitas in ſinum Societatis effudit. Tametſi denique divitias tantas in utroque Orbe Jeſuitæ poſſideant, ut cæteris Religioſis omnibus ditiores ſint: eas nihilominus in dies augere

ſatagunt, terra marique contra ſacros canones, & frequenter repetitas ſummorum Pontificum inhibitiones negotiando.

Quæ cauſa fuit Illuſtriſſimo ſanctæ memoriæ D. Franciſco Palu, Epiſcopo Heliopolenſi, uno ex Vicariis Apoſtolicis in Miſſionibus Orientis, vulgandi tractatum inſcriptum, *Religioſus Negotiator, ſive Diſſertatio brevis, in qua quæritur, An Societatis Jeſu Religioſis liceat in Indiis Orientalibus negotiari.* In cujus parte priori ſolidiſſimè demonſtrat, Religioſis Societatis Jeſu negotiari minimè licere, idque ipſis per Concilia & Canones, per ſummos quoque Pontifices vetitum eſſe, prorſuſque contrarium ſtatui Clericali & Religioſo, atque inſuper ei quem Religio Societatis ſpecialiter profitetur, maximè in Miſſionibus, ad quas à Sede Apoſtolica mittuntur tanquam Evangelii prædicatores, non tanquam terreni negotiatores.

Poſteriori in parte validiſſimè refellit ea quæ ab ipſis in contrarium objiciuntur, concluditque negotiationes quas faciunt, omnino indecoras, dedecentes, & indignas eſſe ſtatu ipſorum, admodùm etiam ſcandaloſas, nec ullo prætextu excuſabiles à peccato mortali. Quod confirmat ex Bulla Urbani VIII. de anno 1633. quâ eas ipſis diſtrictiſſimè prohibet, ſub graviſſima excommunicationis pœnâ. Cui Bullæ cùm debitam, licèt voto ſpeciali promiſſam, non deferrent obedientiam, eam Clemens IX. alterâ Bullâ, *Paſtoralis officii* anno 1669. confirmavit, ipſorum negotiationes declarans ſcandaloſas, animarumque ipſorum jacturam inferentes. *Et quia*, inquit, *in præmiſſis, & circa ea delinquentes, ut plurimum prætextu neceſſitatis pro eorum Miſſionibus ſe excuſare præſumunt* (volentes habere quod manducent, antequam laborent, contra præceptum Domini, *Quærite primùm Regnum Dei &c.*) *excuſationes hujuſmodi eis nullo modo ſuffragari poſſe, vel debere, decernimus ac declaramus.*

Nec dubium quòd in eo ſint ſingulares: neque enim aliarum Religionum Miſſionarii hoc faciunt, ſed ſoli Jeſuitæ, in eo certè non imitatores Apoſtolorum, ſed ab

ab Apoſtolico ſpiritu prorſus alieni. „ Quæ enim alia
„ Religio *(exclamat ſanctiſſimæ memoriæ Angelopolitanus Epiſcopus Palafoxius in epiſt. ad Innoc. X.)* „ Quæ
„ alia Religio, Pater Beatiſſime, à primis Monachalium, ſeu Mendicantium, ſeu quarumcumque Religionum
„ initiis, in Eccleſia Dei telonium exercuit,
„ pecuniis fœneravit, *cambium palam exercuit*, & in
„ ſuis propriis domibus macella, & alias impuriſſimas
„ officinas in propatulo habuit? Quæ alia Religio foro
„ boniſque ceſſit, & profanis commerciis & contractibus maris terræque totum ferè orbem, maximo ſæcularium
„ ſcandalo & admiratione complevit? *Certè*
„ *hæc omnia*, & iſta ad ſæcularia commercia propenſio,
„ non ab eo videtur inſpirata, qui dixit: *Non poteſtis Deo*
„ *ſervire & mammonæ*; & per Apoſtolum ſuum: *Nemo*
„ *militans Deo implicat ſe negotiis ſpiritualibus.*

Et quid inde contigit in confuſionem ipſorum? „ Luget, S. P. Hiſpalenſis populoſiſſima Civitas, complorant
„ viduæ Bæticæ, pupilli, orphani, deſertæ virgines,
„ honeſti ſacerdotes & ſæculares, à Religioſis Jeſuitis
„ deceptos ſe eſſe inclamando, qui plus quàm quatuor
„ centum (quatuor utique centum & quinquaginta)
„ millibus ducatorum miſerabilium iſtarum perſonarum
„ dilapidatis & expenſis in proprios uſus, bonis foroque
„ ceſſere. Et totius Hiſpaniæ graviſſimo ſcandalo de hac
„ fraude Jeſuitis conventis & convictis (quod in quocumque
„ non Religioſo eſſet capitale) ipſis exemptione
„ Eccleſiaſticos gaudere Eccleſiæ contendentibus, &
„ Conſervatores aſſignantibus, tandem cùm ad regium
„ Caſtellæ Senatum cauſa fuiſſet delata, deciſum fuit,
„ in ea Jeſuitas tanquam laicos coram judicibus laicis
„ eſſe conveniendos, quia videlicet laicalia exercebant
„ commercia & negotiationes. Et hodie grex ille pauperum
„ ſuas pecunias, alimenta, dotes, peculia, per
„ ſæcularia tribunalia contra Jeſuitas expoſcentes, coſdem
„ de fraude dolentiſſimè incuſant & infamant.

„ Quid dicent Batavi hæretici, P. B. in illa Provincia
„ & littoribus Gaditanis, ubi hoc accidit, frequentiſſimi?
„ Quid Brittanni & Germani Negotiatores, qui

„ bonam fidem in contractibus ſervare, & integra &
„ candida fronte mutuò inter ſe contrahere præſumunt?
„ Profectò Catholicam & Romanam fidem, Eccleſia-
„ ſticam diſciplinam, Sacerdotalem Ordinem, Regula-
„ res, ſanctiſſimas profeſſiones mordebunt, irridebunt,
„ & contumaciores & duriores in ſuis erroribus per-
„ manebunt.

„ Et nonne pudet, P. B. viros profeſſione perfectos,
„ ſanctos, ſacerdotes, prædicatores, communes (ut ip-
„ ſi ajunt) Eccleſiæ Magiſtros, de talibus exceſſibus co-
„ ram laicis incuſari? Et Eccleſiaſticam immunitatem,
„ & Inſtitutum ſuum, etiam contractibus ſæcularibus
„ maculare, diſperdere, & profanare? Et tandem exem-
„ ptione jure divino ſacerdotibus conceſſa, ſicut bonis
„ etiam foro cedere? Hæc omnia laicalia & illicita quæ
„ alia Religio egit? Quis Ordo Eccleſiaſticus exercuit?
„ Quæ in Eccleſia Dei Sacerdotum Societas (præter hanc
„ ſanctiſſimam Jeſuitarum Societatem) Deo, & tem-
„ poralium rerum contemptui dicata, patravit.

„ Et hæc adeò omnibus patent, ut allegationes, ac-
„ cuſationes, declamationes hujus cauſæ, per omnium
„ manus, non tantùm in Hiſpania, ſed & in aliis Orbis
„ Chriſtiani partibus & provinciis, ubi fama, ſive po-
„ tiùs infamia ſcandali hujus pervenit, circumferantur,
„ ut per Illuſtriſſimum Hiſpaniarum Nuntium Apoſto-
„ licum poterit ſuæ Sanctitati evidentiſſimè conſtare.

Quemadmodum & omnibus evidentiſſimè conſtat, Je-
ſuitas ubique (etiam Romæ, ut audio) campſoriam ne-
gotiationem palam exercere. Conſtant pariter ex actis
authenticis grandes injuſtitiæ, doli, fraudes, mendacia
Jeſuitarum adverſus Religioſas Urſulinas Metenſes, prout
videre licet to. 1. Moralis pract. Jeſuit. pag. 171. &
ſeqq. ubi etiam pag. 195. & ſeqq. ex actis pariter au-
thenticis demonſtratur graviſſima alia injuſtitia, quâ
nobili cuidam Hiſpalenſi ingentem ſummam ſurripue-
runt, ad cujus reſtitutionem per ſupremum Caſtellæ Se-
natum compulſi fuerunt. Alias inſuper plurimas eo-
rumdem fraudes & injuſtitias eodem in tomo curioſus
lector videre poterit.

Ni-

Nihil proinde mirum, quòd divitias immenſas utroque in orbe poſſideant, qui tot modis, etiam injuſtis, tot etiam cum ſubtilitatibus, & vulpinis adinventionibus (quarum exempla ubique præbent) eas corradunt, & abſque termino quotidie nituntur acquirere. Teſte namque Palafoxio, in priore ſua ad Innoc. X. epiſtola de die 25. Maii 1647. poſſeſſores ſunt omnium penè divitiarum, fundorum, opum ferè omnium Americæ ſeptentrionalis; in eaque adeò divites ſunt, ut duo ſola Collegia ipſorum trecenta poſſideant millia ovium, præter armenta boum, aliorumque animalium. Et licèt Cathedrales Eccleſiæ, & unà cum ipſis alii Religioſi Ordines vix tres poſſideant Saccharrarias, ſola una Societatis provincia, decem duntaxat Collegiorum, ſex ex majoribus poſſidet, valoris plurimorum millionum, quarum nonnullæ quotannis ipſis centum referunt ſcutorum millia. Nec tamen ibi finis. Nam inſuper opulentiſſimas poſſident villas triticeas, tam prodigioſæ extenſionis, ut quamvis altera ab altera quatuor, imò & ſex diſtet leucis, ſeſe invicem nihilominus terræ contingant. Nec tamen his ſatiati, tanto cum exceſſu ſuas in dies adaugent divitias, ut ſi quo procedunt pede procedere pergant, cæteros Eccleſiaſticos, ſæculares ac regulares, ipſos etiam ſæculares laïcos redigent in neceſſitatem apud Socios mendicandi.

Et tametſi decem illorum Collegiorum tanti ſint annui reditus, ut, facto eorum computu, quiſque Sociorum in iis degentium facilè habere poſſet quotannis bis mille quingenta ſcuta: incredibili aviditate & dexteritate, tum negotiando, tum novas & novas poſſeſſiones acquirendo, divitias ſuas ſuperaugere non ceſſant, etiam modis prorſus dedecentibus & indecoris, publicas utique cum in finem mercium congeries, publicos mercatus, publica in domibus ſuis macella tenendo; nec commerciis, etiam vilioribus, ac prorſus indignis abſtinendo, cæteros denique, nedum Eccleſiaſticos ac Regulares, ſed & ſæculares ad pauperiem redigendo. De quibus teſtimonium omni exceptione

majus Illuſtriſſimus Palafoxius Innocentio X. reddit in epiſt. ſuprà laudata, ipſum propterea humiliter atque inſtanter rogans, ut tantis malis remedium, tamque exceſſivis, Cleroque & populo tam diſpendioſis acquiſitionibus moderationem adferre dignaretur; maximè cùm Eccleſiæ Cathedrales, per immoderatas illas acquiſitiones, ſuas paulatim decimas, ſuam proinde ſuſtentationem, divinique cultus intertinentiam amittant. Eò quod in Europa quidem Eccleſiæ Cathedrales diverſa habeant bonorum genera, ex fidelium donationibus, ſummorum Pontificum conceſſionibus, & Principum ſæcularium largitate, ita ut divites ſint in poſſeſſionibus, prædiis, reditibus, aliiſque bonis mobilibus & immobilibus: aſt non ſic in America, in qua Cathedrales Eccleſiæ alios non poſſident reditus, nec alia bona, præter decimas, per S. Sedem Regibus Catholicis conceſſas, & ipſorum pietate Eccleſiis Cathedralibus, pro ſubſtantiali præbendarum portione, divinique cultus ſplendore attributas; quibus proinde per Jeſuitas ſpoliatæ, ſpoliantur omni ſuo reditu, & ſuſtentatione. Continuis verò novorum prædiorum acquiſitionibus ſuis, decimas ex illis provenientes ſibi, cum Eccleſiarum illarum depauperatione & injuria, acquirere prætendunt Jeſuitæ. Et ideò injuriam illam Cathedralibus fieri Clemens VIII & Paulus V. per Bullas ſuas compulſi fuerunt ſeriò prohibere. Verùm quia iis (privilegiorum ſuorum prætextu) Jeſuitæ ſe ſubmittere renuebant, privilegia illa pro Hiſpaniarum Regnis, anno 1626. Urbani VIII. Bulla revocavit, Jeſuitiſque injunxit, ut rem tam juſtam & ſanctam deinceps ſolverent, licèt pro præterito vigeſimam duntaxat.

Verùm enimverò in Hiſpania novâ, aliiſque Indiarum Regnis, ab Hiſpania dependentibus, ne iſti quidem Pontificiæ Bullæ Jeſuitica potentia ſe ſubmiſit; imo adverſùs Palafoxium, pro Cathedralis Eccleſiæ ſuæ decimis juſtiſſimè decertantem, perſecutionem horrendam (poſtea deſcribendam) ſuſcitavit.

Nec hìc abſque ratione de Jeſuitica loquor potentia, dum agere propoſitum eſt de Jeſuiticarum divitiarum in-

inſatiata cupiditate. Ad quid enim Jeſuitis tam immoderatæ ſerviunt acquiſitiones? Quem in finem tam immenſas divitias congregare amant, & congregandi finem non faciunt, niſi ut per divitias magis & magis creſcat potentia ipſorum, & adverſus omnes, Jeſuiticis prætenſionibus adverſantes, divitiarum prævaleant potentia, dum prævalere non poſſunt ratione & juſtitia? Ut per aurum, inquam, & munera ſibi devotos, ſuiſque prætenſionibus devinctos habeant Tribunalium Miniſtros, Regum ac Principum, ipſius etiam Romani Pontificis familiares & Aulicos; atque hoc pacto ſupra Epiſcopos, imò etiam ſupra Canones, & ſupra ipſamet Pontificia & Regia Diplomata ſeſe erigant, omnibuſque ſeſe formidabiles reddant. Hoc eſt quod Didacus de Monroi, Collegii Angelopolitani Rector, non obſcurè ſignificavit. Cùm enim Domina Beatrix de Amanilla, dives Vidua Mexicana, neglectis pleriſque egenis, orphanis, & derelictis conſanguineis ſuis, legaſſet Jeſuitis pluſquam ſeptuaginta ſcutorum millia, Rector ille (unus ex præcipuis Illuſtriſſimi Epiſcopi Palafoxii perſecutoribus, qui Concilii Tridentini Decretorum executioni ſeſe opponebant) dicere non erubuit: *Diabolus Societatem auferat* (devota profectò exclamatio!) *ad quid nobis ſeptuaginta illa ſcutorum millia in pecunia ſerviret, niſi ad lites illas* (adverſus Epiſcopum, pro Tridentinorum Decretorum executione pugnantem) *devincendas?* Quod & ſanctus Epiſcopus iſte teſtificatur, adjiciens in epiſt. ſupra memorata, quòd ut electorum à ſe Conſervatorum aſſenſum conſequerentur, quatuor ipſis millia ſcutorum; Aſſeſſori verò Vice Regis, ut ipſum ſibi adverſus Epiſcopum conciliarent, decem millia largiti fuerint. Denique in epiſt. ad P. Thomam Hurtado, data in Burgo Oxomenſi. 22. Maii 1654. teſtimonium perhibet, quòd in eaſdem lites, tam in Indiis, quàm Matriti & Romæ, ducenta impenderint millia, nec litigare ceſſaverint, uſque dum ſeſe viderint ubique condemnatos, impoſitumque ſibi ſilentium perpetuum.

Nec in ſola Hiſpania nova per divitias ſuas Re-

galium Tribunalium Miniſtros , ipſos etiam Vice-Reges ac Gubernatores ſibi conciliant ; ſed & in Paraguaia , Philippinis &c. uti per inſtrumenta authentica demonſtratur to. 5. Moral. Pract. Jeſuitarum. Demonſtratur , inquam , Jeſuitas in Paraguaia immenſas poſſidere divitias , ſibique (cum præjudicio Regis) appropriare provincias multas , argentique & auri fodinas ibi exiſtentes, ac per conciliatos ſibi Gubernatores, per armatoſque milites Indos (quorum plura millia habent ſibi ſubjecta) impedire , ne provinciæ illæ & fodinæ in notitiam Regis , vel Epiſcopi veniant. Denique demonſtratur , quòd totam patriam illam , Eccleſiaſque Cathedrales ad inopiam redigant , ſoli ipſi adeò divites , ut ex ſola civitate Aſſumptionis (dum ex ea expulſi fuerunt ob intolerabiles exceſſus ſuos) pluſquam quingenta ſcutorum millia aſportaverint, partim ex villis & vineis ſuis , partim ex macellorum, mercium ac negotiationum lucro comparata.

In Hiſtoria quoque Illuſtriſſimi D. Philippi Pardo , Archiepiſcopi Manilienſis , in Inſulis Philippinis (quæ eodem extat tomo) Jeſuitæ convincuntur de avaritia Religioſo ipſorum ſtatu prorſus indigna , quâ & illicitas negotiationes publico cum ſcandalo exercuerunt , & ſibi retinere affectarunt duarum vel trium ſucceſſionum alienarum bona, quorum adminiſtrationem habebant, velut executores teſtamentarii : eorum quippe rationem reddere noluerunt ; nec parere ſententiæ Illuſtriſſimi Domini Archiepiſcopi, legitimi iſtius cauſæ Judicis (qua ad reddendam de iis rationem adigebantur, ſub pœna excommunicationis ipſo facto) nec poſt denuntiatam publicè excommunicationem ſe gerere pro excommunicatis.

In Europa etiam , ſive in Italia , Hiſpania , Germania &c. divitiis congregandis Jeſuitica cupiditas neſcit habere modum. Admiratione dignæ ſunt adinventiones ipſorum in iis ſibi coacervandis. In Germania quid adinvenerint, ſuprà eſt enarratum. Vix certè enarrare quis ſufficiat, quot fundos, pagos , vineas , reditus poſſideant, non ſolùm in Germania, ſed & in Boehemia , Hungaria , Polonia &c. In Italia Carolus Zani,

ni, filius Illuſtriſſimi D. Comitis Joannis Zani, Bononienſis, anno 1627. Societatem ingreſſus, poſt factam à ſe juridicam renunciationem bonorum omnium, quæ ipſi, quomodocumque obtingere poſſent; ad quæ nec ipſe nec Societas aliquid unquam prætendere poſſet, poſt annos undecim in Societate tranſactos, parente ſuo, & fratre Angelo comite vitâ functis, ſuperiorum ſuorum ſuaſu, de licentia Generalis ſui Vitteleſchi, è Societate egreſſus fuit, ut patris & fratris hæreditatem captaret, ſic tamen ut litteræ dimiſſionis è Societate ipſi conſignatæ non fuerint; niſi facto coram Reverendo P. Stephano Menochio Societatis Provinciali, voto redeundi in Societatem cum omnibus bonis ſuis, poſtquam negotiis ſuis finem, judicio Reverendi P. Vincentii Mariæ Bargellini ſufficienter impoſuiſſet. Sic enim voluere Patres, dimiſſionis litteras ipſi aliàs non conſignaturi. Facto itaque voto iſto Societatem egreſſus, accepta bonorum poſſeſſione, mutata voluntate, voti relaxationem Romæ inſtanter petiit ab Innocentio X. ſed eâ non obtentâ, febre correptus, inſtante morte, Patrum diu noctuque ipſum obſidentium ſuaſu, bonis ſuis Collegio ipſorum Bononienſi teſtamento relictis, obiit. Poſt obitum Jeſuitæ manus injecerunt in bona, ſed lite adverſus ipſos à Comitibus Zani apud S. Rotam intentata, Jeſuitæ formidantes ne palam innoteſceret novellæ adinventionis votum, ſimulque inaudita avaritia ipſorum, mirabiliſque modus alienas invadendi hæreditates, ab Alexandro VII. ſignaturam impetrarunt gratiæ, quâ Rotæ Auditores juſſi fuerunt negotium amicabiliter componere. Facta compoſitione, boniſque in duodecim partes diviſis, ex iis quinque partes Jeſuitis, reliquæ ſeptem aſſignatæ fuerunt Comitibus Zani, nec tamen ab ipſis poſſeſſæ, niſi poſt mille moleſtias ſibi à Jeſuitis illatas.

In Hiſpania, præter ingentia patrimonia, & hæreditates unctiſſimas, quibus ex magnatum aliorumque liberalitate potiuntur, præter ſupradictas divitias immenſas quas in Societatem Regis Portugalliæ liberalitas

tas effundit; ſi fides fratri Junipero de Ancona in ſua Conſultatione, ex Catholici Regis vectigalibus, quæ privatis hominibus oppignorata, vel redemerunt, vel expalparunt, & eblanditi ſunt, pluſquam quingenta aureorum millia quotannis captant in ſolis Caſtellanis Regnis, in quibus Luſitania, Valentia, Navarra, Aragonia & Catalonia non comprehenduntur. Quidquid de eo ſit, certum eſt ipſos Catholicis Regibus valde oneri eſſe, magnaſque ærariis ipſorum, etiam cum Provinciarum & civitatum damno maximo, lacunas facere: quippe exiſtimant ſeſe minus Eccleſiæ navare operam poſſe, ſi non omnibus rerum copiis & commoditatibus affluant. Neque unquam ſatiari poſſunt, quin poſtquam jam de victu abunde eis cautum eſt, ſemper, ſive in ſacram ſupellectilem, ſive in commodiorem, & latiorem habitationem, ſive in hortorum amœnitatem, ſive in apparatum Comœdiarum (quem niſi ſumptuoſiſſimum habeant, cadere fabulas putant) ſive ad conciliandos ſibi auro amicos, augendamque Societatis potentiam, ſeu denique alias ob cauſas minimè neceſſarias, ſtipes odioſè corrogant, burſas emungant, Principibus & populo plus oneroſi, quàm quiquam alii Religioſi: nam tametſi gratis docent, nihil hinc Principibus & populo compendii lucrique accidit; cùm aliter eorum opera uti nequeant, niſi maximis expenſis Collegia ipſis exſtruant, & vectigalibus ampliſſimis dotent.

Nec tamen dotibus illis contenti, ſemper plura & plura petunt, hæreditateſque & legata vulpinis artibus ſuis ſibi captant, omneſque bolos cæteris Religioſis præripiunt.

Atque hinc, non è vulgo ſolùm, ſed & ex prudentibus, ex principibus etiam nonnulli, videntes tam multa pecuniarum in Collegia Jeſuitica ingredientium millia paſſim, egredientium verò nulla apparere veſtigia, theſauros ab ipſis colligi, rerumque novarum, ſeu turbarum fundamenta jaci, & adjumenta comparari non abſque fundamento ſuſpicantur. Cùm id ex antedictis ipſaque experientia probabile videatur, qua videmus Jeſuitas modis omnibus anniti, ut ab omnibus

bus vel amabiles ſe exhibeant, vel ab iis formidabiles, à quibus non amantur.

Præterea, quòd ii qui è Societate egrediuntur, vel etiam dimittuntur, etſi millia multa ingrediendo contulerint, nihil egrediendo reportent, notum omnibus experientia facit. Lepidam ea de re hiſtoriam levandi tædii cauſâ ex theatro Jeſuitico Pag. 66. hìc referre non injucundum erit. Filius fabri ferrarii Matritenſis Societatem ingreſſus duo ei ducatorum millia contulit. Verùm quia poſt tempus aliquod dimiſſus fuit, parens ipſius ſummam illam, juxta contractum cum Societate initum, repetiit. Sed apud judicem ſibi devotum Jeſuitica potentia impedivit ne aliquid obtineret. Id animadvertens, ſtratagemate obtinuit, quod ſententiâ non potuit. Jeſuitico namque habitu indutum filium ſuper incudem ferrum palam percutere juſſit, nec deſiſtere, quoadusque à Jeſuitis, pudore coram populo ſuffuſis ac deriſis, ſummam ſuam recepit.

Infinitus eſſem, ſi inſatiatæ Jeſuitarum cupiditatis exempla omnia proſequi vellem. Sequentia proinde ad finiendum prolixum hunc articulum ex eodem Theatro Jeſuitico adjicere ſufficiet. Primum ex pag. 241. quod capitale apud ipſos crimen ſit, dimiſſioneque dignum, ſi quis ex ipſis Chriſtiana erga legitimos ſucceſſores compaſſione motus, revocari faciat unctuoſum aliquod teſtamentum, ab alio Jeſuita in favorem Societatis impetratum. Quo in genere, Matriti accidit, quòd cùm ex iis quiſpiam fœminam prædivitem, cui erat à Confeſſionibus, gravi infirmitate laborantem, induxiſſet ad omnia bona ſua Jeſuitis, neglectis nepotibus ſuis, teſtamento relinquenda; idque alius illuſtris familiæ Jeſuita revocari, bonaque illa nepotibus indigentibus relinqui procuraſſet, eam ſolam ob cauſam (erat quippe aliàs in moribus irreprehenſibilis) protinus è Societate dimiſſus fuit.

Secundum ex pag. 250. quòd ex Melita Inſula anno, 1643. vel 1644. Jeſuitæ expulſi fuerint propter avaritiam ſuam, quâ frumenta ſua (quibus ſoli abundabant, & quibus plena erant granaria Collegii ipſorum) in pu-

publica egeſtate occultarunt, ut in extremitate cariùs divenderent; interim apud ſupremum Equitum Melitenſium Magiſtrum mentientes ſibi panem deeſſe, frumentumque ad panem emendicantes.

Tertium ex pag. 253. quòd ſimiliter ex Cochino, Indiarum Orientalium Inſula, ejecti fuerint ob avaritiam ſuam. Quod ibi ſic deſcribitur: Ex Civitate Goa Jeſuitæ Cochinum venerunt, ſpecie quidem Epiſcopum adjuvandi in converſione infidelium. Sed quamvis in principio id utiliter præſtiterint, poſteaquam Indorum, loci incolarum, ſibi per hoc animos conciliarunt, manifeſtum fecerunt ſcopum in quem collimabant. Ab ipſis namque gemmas emere cœperunt, cariori pretio alibi retrovendendas, quas ex quodam ibi lacu, magno cum labore Indi piſcabantur. Quem tandem lacum, arce in medio ejus conſtructâ, bellicisque tormentis, armatiſque militibus munitâ, violenter occuparunt, Indoſque compulerunt ad gemmas ſibi ſolis expiſcandas. Qua violentia cùm regionem illam ad extremam redigerent pauperiem: nec Epiſcopo, arcis demolitionem præcipienti, imò nec Summo Pontifici, nec Catholico Regi obedire vellent: congregato exercitu cum ipſis Epiſcopus conflixit, victoriaque reportata, arcem deſtruxit. Cúmque nihilominus Jeſuitæ (ſperantes lacus recuperationem poſt Epiſcopi mortem) invito Epiſcopo in Inſula perſiſterent, Epiſcopus, divino inſpirante Numine, ad ripam lacus veniens, verba iſta ad lacum protulit: *Tametſi Miniſtrorum Dei minimus, indigniſſimuſque, tibi in nomine divinæ ſuæ Majeſtatis, authoritate ipſius mihi commiſſa, præcipio, ne gemmas ultrà proferas, quoaduſque Jeſuitæ ex hac regione diſceſſerint. Quod ſi eas proferre perrexeris, Deum rogo ut ſuam tibi det maledictionem, quemadmodum do tibi meam.* Res miranda: hiſce verbis ab Epiſcopo prolatis, aquis in ſeipſas, ſeu velut in centrum ſuum illicò regredientibus, gemmæ penitus diſparuerunt. Quo viſo Jeſuitæ, ſpe ſua fruſtrati (magis enim gemmas, quàm animas Indorum illorum quærebant) dimiſſo Cochinenſi Collegio Goam

Digitized by Google

Goam reverſi ſunt, ipſiſque egreſſis, reverſæ ſunt aquæ, gemmaſque in abundantia lacus, ut antea, protulit. Hiſtoriam hanc Joannes de Ribas Ord. Prædicatorum Magiſter, Theatri author, à Reverendo Adm. Patre Didaco Collado, ejuſdem Ordinis celebri Miſſionario Apoſtolico Granatæ ſe accepiſſe teſtatur.

Quartum ex pag. 311. quòd per avaritiam ſuam duos in Japonia Reges Chriſtianos amicos ſuos, Jeſuitæ perdiderint, Regem utique Omuræ, Protectorem ac ſuſceptorem ſuum, Regemque Arimæ, magnum benefactorem ſuum. Qua de re juratum teſtimonium Chriſtiani locorum illorum perhibuerunt in Memoriali ſummo Pontifici in Congregatione de propaganda fide, & ſupremo Indiarum Conſilio Matriti præſentato.

Quintum ex pag. 383. quòd Cartagenæ in Indiis (ubi menſam publicam habent, ſicut & in Provincia quæ appellatur *Quito*) volentes ſibi attrahere omne lucrum ex negotiationibus quæ fiunt inter duo iſta loca, habitaculum ſibi conſtruxerunt ad ripam fluminis magni, *Magdalena* nuncupati (*la Madelene*) ſub prætextu negotiatorum confeſſiones excipiendi, ipſiſque Miſſam faciendi. Nec multo poſt mercium officinas ædificarunt, atque exinde mercatores ſollicitarunt, ut mercium ſuarum ſarcinas in iis deponerent, eo prætextu quòd ipſis pecuniam ad Cambium darent in Quito ſolvendam. Hoc quod volebant lucrum obtinentes, animum ad ampliora lucra applicarunt. Nam & mulos multos coëmerunt ad mercium vecturam in portum Barancenſem; quas ut inde in regiones ſibi bene viſas tranſportarent, & ſic lucrum omne cæteris negotiatoribus ſurriperent, ſexaginta naviculas in ſuprà memorato flumine magno conſtrui fecerunt, navim etiam Cartagenæ, quam mercibus onuſtam in Hiſpaniam miſerunt, cum mandato ut ex Hiſpania navis rediret per Angolam, inde cum ſexcentis Negris, ſeu mancipiis ibi coëmendis reverſura Cartagenam. Quòd cùm ita factum eſſet, Negros illos partim vendiderunt, partim in naviculis ad remigandum collocarunt. Et ſic vecturarum omnium per terram & aquam Magiſtri facti ſunt.

ſunt. Sed de eo querelis ſupremo Indiarum Conſilio delatis, Jeſuitæ prohibiti fuerunt naviculas, & mercium officinas habere, dumque Conſilii ſententia expectaretur, omnes naviculæ ipſorum ab antiquis vecturarum Magiſtris igni traditæ ſunt. Et ſic non ſine confuſione caſtigata fuit avaritia ipſorum.

Sextum exemplum, cum quo prolixum hunc articulum ſeu Clangorem finiemus, contigit etiam Cartagenæ. Ibi palus erat quam à Rege Jeſuitica ſic poſtulavit concupiſcentia, ut Regi non expoſuerit valorem illius. Rex exiſtimans modici eſſe valoris, Jeſuitarum annuit poſtulationi. Verùm à Civitate monitus quòd annuè valeret decem pataconum millibus, revocata conceſſione paludem Jeſuitis auferri voluit, prout videre licet Theatri Jeſuitici pag. 385.

Et quid eſt quod bono nomini ſuo tam malè conſulant Jeſuitæ? An non ſciunt avaritiam ſuam, bonorumque alienorum concupiſcentiam, unam eſſe ex cauſis publici erga ipſos odii? Si publicæ utilitatis forent amantes, tam pretioſi non forent operarii, ſed ſatagerent, ut ſua opera quàm minimè homines gravaret. *Si populo conſulis*, ait Cicero, *remove à te ſuſpicionem privati alicujus commodi*. Nec ad majorem Dei gloriam, nec ad populorum ſalutem eſt in Jeſuitis inſatiata illa divitiarum cupiditas. Si majorem ſuam potius quàm Dei gloriam non quærerent, tantam divitiarum potentiam non affectarent, ſed ſibi axioma aureum iſtud Clementis Alexandrini dictum putarent, *Scio Deum nobis poteſtatem uſus dediſſe, ſed eam tamen* non abſque termino, ſed *uſque ad id quod eſt neceſſarium*. Nam *& uſum communem eſſe voluit*. Abſurdum verò & turpe *eſt*, *unum lautè vivere*, ex alienis hæreditatibus, *cùm multi* ex iis quos legitimos eſſe oporteret earum ſucceſſores, *eſuriant*. *Quanto enim glorioſius eſt multis benefacere*, vel certè ſuas ipſis hæreditates non ſurripere, quàm *magnificè habitare*, odioſaſque ſtipes in Societatem ſuam congerere? *Quanto autem prudentius in homines, quàm in lapides & aurum*, vel in odioſas lites *impenſas facere?* Hoc non attendunt

Je-

Jeſuitæ, nec meminerunt ſuprà memoratæ ſententiæ Senecæ l. 2. de benef. ipſos velut digito demonſtrantis: *Eſt intolerabilis res, poſcere nummos*, & emiſſo voto paupertatis eos *contemnere. Indixiſti pecuniæ odium, hoc profeſſus es, hanc perſonam induxiſti, agenda eſt. Iniquiſſimum eſt pecuniam ſub gloria egeſtatis* (quàm Mendicantes Ordines profitentur) *acquirere.* Fortaſſis ideò conatibus ipſorum Deus non benedicit. Nam ſive rei familiaris gerendæ imperitia ſive effuſa in lites, & conciliandos ſibi potentes amicos nimia ſubſtantia, ſive aliis de cauſis, tam ingentia pleriſque in Provinciis Jeſuitæ contrahunt debita, ut (teſte Mariana cap. 8.) *in ſola hac Provincia* (puto Toletanâ, de qua ipſe erat) *pluſquam ducenta quinquaginta ducatorum millia* Jeſuitæ *deberent. Non ſic*, inquit, *cùm reditus noſtri adhuc erant exigui. Tunc namque in noſtro eramus ære, nec alienis nummis paſcebamur. Nunc autem, poſtquàm divites facti ſumus, debitis penitùs obruimur.*

CLANGOR VIII.

Quintò, Reformandus eſt in Jeſuitis Aulicisſmus.

SI quibus artibus, quoque ſpiritu excitata & conflata fuit Societas, eodem aleretur & conſervaretur, uſque adeò non deficeret, prout eam deficere ſoli illi non vident, qui oculos habent & non vident. *Quod me attinet*, ait Mariana in operis ſui concluſione, *quanto magis mihi* (ob ætatem) *propinquus eſt dies judicii mei à Domino, tanto magis confirmor in ſententia, qua judico, quòd Opus hoc Societatis noſtræ, ſine dubio divinum, in terram abit, brevi abiturum in ruinam, niſi Deus ipſe, omnipotente manu ſua, ſuique filii, ſimplici filiali affectu, minimè intereſſato, dum adhuc tempus, ſeriò dent manum, & ad vivum reſecent infectionem ipſius, ne ulteriùs progrediatur.*

Enimvero notum omnibus experientia facit, quòd quicumque Ordines Inſtituti ſui rationem à Fundatoribus propoſitam, in rebus non parvi momenti reliquerunt,

runt, à ſcandalis immunes multo tempore non permanſerunt, & longè minori cum fructu, quàm in prioribus annis, in Eccleſia laborarunt. Non eſt ergo quòd quiſquam miretur, quòd Societas, ex quo à S. Ignatii Fundatoris ſui Spiritu & Inſtituto tot in præcipuis punctis receſſit, non ſolùm longè minori cum fructu, quàm in prioribus annis ſuis in Eccleſia Dei laboret, ſed nec à ſcandalis immunis ſit. Ipſimet enim Jeſuitæ Dilingenſes in placida ſua Diſſert. pag. 41. velut Caïphæ fata canentes, aiunt quòd *quamdiu Societas ſtabit in prima Regula Fundatoris ſui Ignatii, fructus optatos referet. Si inde dimoveri ſe patiatur, motu magno quatietur, nec Pontifex, nec Cæſar, nec amici, nec opes ſervare eam poterunt, Deo non probante.*

Inter puncta verò præcipua in quibus à primævo ſancti fundatoris ſui Ignatii ſpiritu, & vivendi formula, ſe dimoveri Societas paſſa eſt, præter ſuperbiam, invidiam, avaritiam &c. (de quibus hactenus dictum eſt) Aulicïſmus meritò computatur. Aulam quippe à ſuis fugiendam, ſuo eos exemplo docuit S. Ignatius, utpote qui (apud Maffeium l. 3. vitæ ipſius c. 1.) *peregrinis hominibus conditionem (ipſo Interprete) in Principum Aula quærentibus, negabat ſibi rem eſſe, niſi cum ſummi Regis Aula: ad eam ſi aditum optarent, daturum ſe operam, ut eſſent in intimis Regis amicis, ac familiaribus.* Et in libro cujus inſcriptio eſt, *Inſtructio ad Provinciales & Superiores Societatis*, inſtruct. 14. pag. 86. ſic loquitur: *Cautela eſt adhibenda, ne Principum & Magnatum Aulæ noſtris obſint. Itaque præcidantur familiaritates iſtæ cum Principibus, quæ Societati noſtræ, niſi fortiter obſiſtamus, graviter minitantur.* Propterea inter canones ſecundæ Congregationis generalis Societatis, unus hiſce verbis Aulicïſmum ſuis interdicit: *Nec principibus, nec Dominis aliis ſæcularibus, aut Eccleſiaſticis, aſſignari debet aliquis ex noſtris Religioſis, qui Aulas eorum ſequatur, & in eis habitet, ut Confeſſarii, aut Theologi, aut alio quovis munere fungatur,*

niſi

niſi fortè ad perbreve tempus, unius vel duorum menſium.

Nec ſine ratione magna: cùm Aulicismus vitium ſit, quod Religioſos efficit ſæculares, imò ſæcularibus non raro pejores, utpote hypocritas, quæ ſua ſunt quærentes, non quæ Jeſu Chriſti, & plerumque carnales. Corruptio namque optimi peſſima. Quapropter in vita Petri Caniſii, teſtatiſſimæ virtutis & eruditionis Jeſuitæ, pag. 296. ſic habetur: „ Anno 1592. prænobili ac pio Dynaſtæ (*Guillelmo Bavariæ Duci*) à Confeſſionibus erat Sacerdos de Societate, animorum „ tractandorum benè peritus, ſed qui frequentior erat „ in Aula, quàm diſciplinæ domeſticæ, inſtitutiſque „ Ordinis conveniret. Eam ob rem tentaverunt Patres, „ ſi poſſent, hominem ab eo munere locoque, evoca„ tum Romam, abſtrahere: nec quicquam erat profe„ ctum, niſi ut graviter Princeps offenderetur. Cauſa „ igitur vel tranſigenda, vel mitiganda, à Præpoſito „ Generali permiſſa eſt authoritati prudentiæque Caniſii. „ Dolebat Princeps bonum gratumque ſibi Confeſſarium „ tam ſubitò in Urbem evocari, & tanquam malè geſto „ munere deformari. Proferri jubebat, ſi quid ſubeſſet „ fraudis. Sin autem nihil explicaretur, aiebat nihil ſibi „ reſtare aliud, dum videret immerentem hominem tam „ durè tractari, quàm ut culpam in odium & invidiam „ domeſticam transferret. Tum Caniſius, gravem ac „ ſapientem diſputationem ingreſſus, palam oſtendit, „ quàm nihil bonæ frugis tantus Aulæ uſus Confeſſario „ ipſi, nec Socio, nec Aulicis, nec aliorum denique cui„ quam afferret. De veneratione & obſervantia, quæ „ ſacris viris debetur, Aulicos multùm remittere. Mor„ tales alios, ex quibus tam multos Satan æmulos & „ obtrectatores Societati ubique conciliat, exiſtimare „ nos Magnatum aſſentatores, & negotiorum publico„ rum captatores eſſe. Ipſos quoque ſapientes offendi, „ quòd pateremur hominem tam diu nequicquam fo„ veri, delicatéque ali, ac ſubinde venanti etiam Prin„ cipi adeſſe. Ipſum verò & ſocium paulatim degenera„ re à religioſa profeſſione in aulicam (*utinam hoc expe-*

„ *rientia*

„ *rientia tam multiplex non doceret !)* denique rem cum
„ SOCIETATIS MORE LEGIBUSQUE PUGNARE.
„ Itaque id exempli nonnullis aditum ad licentiam pan-
„ dere, ut cogitent aliquando ſibi quoque permitti poſ-
„ ſe, ut religioſam diſciplinam cum Aulæ deliciis com-
„ mutent; aliis indignationem adverſus homines tales
„ accendere, unde mutua charitas læderetur. Scire ſe
„ Principem toti Societati optimè velle. Quare pro ſua
„ clementia providendum eſſe, ne communi ejus bono
„ privatam hominis cauſam anteferret. Nihil in Reli-
„ gioſorum familiis perniciofius tentari poſſe, quàm ut
„ obedientia, & Præſidum adminiſtratio convelleretur.
„ Hæc vincula, hos nervos eſſe ſacrarum hujuſmodi
„ Rerumpublicarum: qui ſi laxarentur, diſſolvi totum
„ corpus, & membra diſſipari neceſſe eſſe. Ordinis ergo
„ ſibi addictiſſimi patrocinium ſuſciperet, ac præſidum
„ tueretur authoritatem. Fruſtra ipſos Principes, niſi
„ conſervetur familiaris diſciplina in Cœnobiis, utiles
„ inde operarios deſideraturos.... Principis ipſius digni-
„ tatem agi, velut ex Jeſuitæ unius conſilio ſe ſuoſque
„ regat, ſtatuatque omnia.....Hæc omnia, cum gravi-
„ tate modeſtiam, ſummamque obſervantiam, ac ve-
„ recundiam, cum ſimplici libertate conjungens, ſic
„ egit, ut ſapiens Princeps diſputationem omnem pro-
„ barit, ac permiſerit, egeritque, ut Confeſſarius in
„ Collegio verſaretur ex norma communi....Niſi enim
„ Confeſſarii ab Aulis procul abeſſent...multo citiùs ipſi
„ naufragium ſpiritus facerent, quàm Aulicos Chriſto
„ piſcarentur: quod manifeſtis multorum exemplis vi-
„ dere eſſet.

Idipſum rurſum aſſerit in epiſt. ad Præpoſitum ſuum generalem Everardum: „ Si noſtri paulò diutiùs apud
„ ſæculares Aulicoſque verſentur, ut nunc res nobi-
„ lium.... comparatæ ſunt, plus in ſeipſis detrimenti,
„ quàm in aliis ſpiritualis commodi experientur; & vix
„ effugient, quin vel inviti ſubinde peccatis commu-
„ nicent alienis, in hac communi hominum licentia,
„ corruptaque nobilium *hominum* (*etiam Principum*)
„ diſciplina.

A

A Caniſii judicio haud quaquam abiit Claudius Aquaviva, quintus Societatis generalis Præpoſitus: nam & Auliciſmum in Societate damnavit, & eo plures (etiam Superiores) Societatis ſupra modum ægrotare confeſſus fuit in libro inſcripto: *Induſtriæ ad curandos animæ morbos*, cap. 15. En verba ipſius: *Sæcularitas & auliciſmus, inſinuans in familiaritates & gratiam externorum, morbus eſt in Societate, & intra*, Sociis ipſis, *& extra*, Principibus & Aulæ Magnatibus *periculoſus; & iſtis qui eum patiuntur, & nobis* (Superioribus) *ferè neſcientibus paulatim ſubintrat* (tunc paulatim quidem, nunc impetuoſi torrentis inſtar ubertim ſubintravit) *ſpecie quidem lucrifaciendi Principes, Prælatos, Magnates, conciliandique* ad divinum obſequium hujuſmodi *homines* Societati; *ſed revera quærimus interdum* (tunc *interdum*, nunc, experientia teſte, *ut plurimum*) *nos ipſos*, & ſic ipſos nobis lucrifacimus, non Chriſto, *& paulatim ad ſæcularia deflectimus*, deflectenteſque aſpendii efficimur, intus canentes, noſtriſque emolumentis velificantes, & ea quæ in mundo ſunt diligentes, opes ſcilicet, delicias & honores: quia à Principibus ditari, in Aulis ipſorum adſpectari, & palatinis deliciis ſaginari gaudemus. Et in alio libro, cui titulus: *Inſtructio pro Superioribus, ad augendum in Societate ſpiritum*, cap. 1. *Eſt & alia malorum radix longè periculoſiſſima, eoque periculoſior, quo minùs vulgo noxia cenſeri ſolet, rerum ſcilicet externarum occupatio* (præſertim in Aulis) *in quam Superiores ut plurimùm, ac variis nominibus, ſupra modum effundi ſolent. Per ſpeciem proximos lucrifaciendi, multis ſeſe viſitationibus implicant, iiſque non modò non neceſſariis, ſed parum etiam utilibus. Atque ita in his verſantur, ut à ſæcularium moribus parum abſcedant.* De quo etiam Mariana conqueritur in libro ſuprà laudato c. 20. *Jeſuitæ*, inquit, *ſub pietatis ſpecie multis implicantur negotiis alienis, magiſque ſæcularibus, quàm ſpiritualibus* (quaſi ſcriptum non ſit: *Nemo militans Deo implicat ſe negotiis ſæcularibus.* 2. Timoth. 2.) *Conciliant matrimonia, condunt ſæcularibus ſua teſtamenta, patrocinantur litigantibus; gratiam aliquam a-*

pud Magnates & Judices ambientibus ſuffragantur; proſpiciunt eis delicias, & domeſticas neceſſitates, ut propediem videantur ſuſcepturi etiam officium Majoris-domus, vel Aulæ Præfecti apud Principes, niſi tamen id jam ſuſceperunt. Quin uſque adeo abuſus iſte rediit (proſequitur Mariana) *ut ſub Confeſſarii titulo multi Magnates, tam ſæculares, quàm Eccleſiaſtici, quocumque vadunt, aſſeclam habeant, aut in comitem habeant aliquem ex noſtris, non aliter ac ſi eſſent eorum ſacellani, vel capellani, ad ſacra in domeſticis eorum Oratoriis facienda. In ſola quidem Civitate Valliſoleti pluſquam duodecim Patres in ejuſmodi negotiis occupantur. . . . . Hinc porro multa parum nobis digna oriri ſolent. Nonnemo enim noſtrorum, fretus favore Magnatis, cui eſt à Confeſſionibus, minimè bonus Regulæ ſuæ obſervator evadet, & Superioribus ſuis adverſari non timebit, ſicut ſane quotidie experimur, &c.*

Ex his manifeſtum evadit, mala multa, eaque ingentia, ex Sociorum Aulicifmo & ſæcularitate proficiſci. Præter recenſita namque à Caniſio, Aquaviva, & Mariana, ſignanter quòd inde Socii à vita religioſa ad ſæcularem & aulicam degenerare ſolent, Principum ingeniis & receptis Aularum moribus ſeſe accommodantes, ipſorum & Aulicorum gratia & favore frequenter abutuntur, non ſolùm ad profeſſionis ſuæ neglectum, excutiendumque obedientiæ jugum, ſed & ad oppreſſionem innocentium, virorum integerrimorum, ſuis ſuorumque placitis adverſantium; ad occupanda aliena Monaſteria, Seminaria, Collegia, Univerſitates; ad promovendum per fas & nefas quidquid ad rem Societatis facere poteſt; ad faciendum denique ſpiritûs naufragium. An non iſta omnia, quotidiana docet experientia? An non etiam quòd Principum ingeniis ſeſe accommodantes, & conſcientias ipſorum malè regentes (ut eos habeant ſibi faventes) peccatis ipſorum communicent, dum os habent, & ne principibus diſpliceant, non loquuntur; oculos, & non vident; pedes, & non ambulant, ex Aula ſeſe proripiendo. Nec clamare audent in gutture ſuo, quaſi tuba exaltantes

tantes vocem ſuam, ut Principibus annuntient ſcelera eorum, ad implendum boni Confeſſoris officium (ut cui dictum eſt, *Clama ne ceſſes, quaſi tuba exalta vocem tuam* &c.) quin imò, ſive adulando, & placentia loquendo, eumque in finem divina præcepta ad ſalivam Principum inflectendo, ſive diſſimulando & tacendo, peccatorum ipſorum ſeſe participes efficiunt.

Denique multiplici ſpecie mala Jeſuiticus Aulicismus plurimos mortalium graviter offendit, Societatiſque famæ & bono nomini non modicum infert præjudicium. Nam & ipſimet Socii plerumque in Aulicorum veniunt contemptum, dum cum corruptis corrumpuntur, cum inſipientibus deſipiunt, cum furioſis inſaniunt, & inter ſimias agentes, ipſis ſimiles fiunt. *In Aula* quippe *cadit corruptio & interitus, inibique eſt vana honeſti opinio, inanis gloriæ cupiditas, error & adulatio*, ait Clemens Alexandrinus Pædag. l. 2. c. 10. Præterea eum qui in Aulis verſari amant, oportet omni die ac nocte alienum ſumere vultum, Deique, ut placeat hominibus, non ampliùs eſſe ſervum. Dicit enim Apoſtolus: *Si adhuc hominibus placerem, Chriſti ſervus non eſſem.* Galat. 1. Dicit etiam Regius Pſaltes. Pſ. 52. *Deus diſſipavit oſſa* (id eſt fortitudinem) *eorum qui hominibus placent. Confuſi ſunt, quoniam Deus ſprevit eos.* Et Jacobus Apoſtolus c. 4. *Amicitia hujus mundi, inimica eſt Dei. Quicumque ergo voluerit amicus eſſe ſæculi* hujus (prout experientia teſte, velle ſolent Jeſuitæ Aulici) *inimicus Dei conſtituitur.* Et quamvis nihil eorum uſuveniret, adhuc S. Petri exemplo, fugiendæ Aulæ conſilium ſuſcipere deberent Socii Jeſu: nam is ſemel duntaxat Aulam ingreſſus, ter Dominum Jeſum negavit. Quid ergo mirum, ſi Socii, Aulæ addicti, à Jeſu abeant? Plus namque S. Petro Dominum Jeſum amare credendi non ſunt, cùm ſui & amicitiæ Aulicorum adeo amantes ſint; nec Deo ſervire poſſint, & mammonæ; nec poſſibile ſit, ſi Hieronymo credimus, *ut quiſpiam præſentibus* & futuris fruatur, *ut & hic ventrem, & ibi mentem impleat, & in præſenti ac futuro ſæculo ſit glorioſus.* Quod quiſquis eſſe a-

mat, non eſt profectò Socius Jeſu, imo veſpertilioni ſimilis, *nec in muribus planè eſt, nec in volucribus*, ut Varro loquitur, id eſt nec plane Aulicus, nec religioſus. Quid ergo? *Erro*, aut *verbero*, vel *eſurio*; quippe *erronis eſt, aut verberonis, ut puto, aulas ſequi, vel eſurionis denique*, ait Diphilus Poeta Comicus. Hoc ſaltem indubitatum, qui ejuſmodi eſt, Apoſtolicum non habere ſpiritum. *Neque enim fuimus aliquando in ſermone adulationis*, inquit Apoſtolus 1. Theſſ. 2. *neque in occaſione avaritiæ..... neque quærentes ab hominibus gloriam, nec à vobis, nec ab aliis.* Quid nuper acciderit Confeſſario Sereniſſimi Principis Leodienſis, toti notum eſt Belgio & Leodio, ſi non Orbi toto. Quid verò Jacobo Rehingio, tametſi quarto Societatis voto ligato, in Aula Sereniſſimi Principis Neoburgici depravato, ſicut & Nicolao Coprevicio, videri poteſt in Relatione Alfonſi de Vargas. cap. 14. & 15. ubi duo exempla iſta Jeſuitarum in Aula corruptorum, alterum à primario uno è Cardinalibus, alterum ab Epiſcopo quodam, Magni Principis Legato, (teſte jurato) ſe accepiſſe conteſtatur.

CLANGOR IX.

Sextò, Reformanda Jeſuitarum adverſus inviſos ſibi Epiſcopos inſolentia, abſque veneratione Epiſcopalis dignitatis ipſorum.

VEl ſola hiſtoria Illuſtriſſimi Palafoxii, ſanctæ memoriæ Epiſcopi Angelopolitani ingens iſtud Jeſuitarum vitium manifeſtum facit. Cùm enim Eccleſiæ ſuæ Cathedralis, ſuæque dignitatis, adverſus ipſos jura, cum inculpatæ tutelæ moderamine defenderet, adverſus ipſum, tanta cum audacia & inſolentia novæ Hiſpaniæ Socii inſurrexerunt, ut vix crediturі ſint poſteri: nam & per libellos famoſos, ſatyraſque furorem ſpirantes, & per *maſcaradas*, ut vocant, violentiaſque piis omnibus horrorem incutientes uſque adeo perſecuti ſunt, ut tandem ipſum compulerint fugere in montes.

Cujus

Cujus fugæ rationem ipſemet reddens in epiſtola ad P. Andream de Rada, Mexicanæ Provinciæ Societatis Provincialem (quæ integra videri poteſt Moral. pract. Jeſuit. to. 2. pag. 307. & ſeqq. & ab ipſomet Palafoxio publico data fuit in ſua *Defenſione Canonica*, & adverſus Jeſuiticas cavillationes & impoſturas defenſa to. 4. p. 3. ſect. 2. art. 1. 2. 3. 4. & 5. ſic ipſum alloquitur: „ Sat omnibus notæ ſunt rationes, quæ me ad „ fugam iſtam compulerunt, & quali cum violentia „ vos me perſequebamini, omniaque iſta Regna per„ turbabatis. Neque enim de ſola perſona ac dignita„ te mea quæſtio erat, ſed de publica pace & tranquil„ litate, Religioſis veſtris altè conclamantibus, *Melius* „ *eſſe quòd tota nova Hiſpania periret, quàm Societas* „ *jacturam faceret honoris ſui ac famæ.*

„ Sed quid eſt quòd aliorum Ordinum Religioſorum „ exemplo, Societatis honorem & famam in virtute „ non ſtabilitis (in humilitate ſcilicet, & veneratione „ Prælatis debita) ſed in vitio?

„ Quæ alia mihi cauſa fuit fugiendi in montes, niſi „ ut cum beſtiis viverem minùs crudelibus, quàm „ forent Religioſi veſtri, qui adverſus Concilium Tri„ dentinum rebellando, Sacerdotes perſequebantur, „ Canonicos expellebant, Epiſcopos excommunica„ bant, Eccleſiiſque ſuis ſpoliabant, Paſtori cædem „ comminantes, ut, ipſo percuſſo, Magiſtri efficerentur „ gregis, violentiis veſtris expoſiti, pro eo quod „ Prælatum ſuum ſequeretur, injuriiſque ipſi illatis „ compateretur. Propterea ergo me ſubduxi, quia „ ſanguinem adeò non ſitio, quemadmodum Religioſi „ veſtri, qui per plateas cum bombardis, & armis ex„ currebant in capite ſceleratorum multorum, quos in „ domibus ſuis collegerant, ut Epiſcopale palatium „ meum invaderent, magis de patientia mea, quàm „ de viribus ſuis confiſi.

Et infrà: „ Religioſi veſtri jactaverunt ſeſe, quòd „ Epiſcopum compuliſſent ad fugam in montes, adji„ cientes quòd ſibi perſuadere non debebat, ſibi actio„ nem eſſe cum Religioſis tunicæ griſeæ..... quòd

 „ ni-

„ nigram ipſi tunicam haberent, potentiamque ma-
„ gnam. Quaſi habenda foret ratio potentiæ, quæ ſe
„ ſpectabilem non præſtat niſi per ſubverſionem legum
„ omnium, rationis, atque Eccleſiaſticæ juriſdictio-
„ nis, cujus vis maxima exitium cauſat eâ uten-
„ tium.

Ante verò, Provincialem illum graviter increpaverat, quòd ſe protectorem exhiberet rebellium Eccleſiaſticorum ſuorum, qui ipſum mitrâ ſuâ ſpoliaverant, ac dignitate; eorum item, qui cenſuras ſpreverant Eccleſiaſticas, irregulareſque erant, ac ſuſpenſi; nec tamen deſiſtebant à divini officii celebratione, ſacrificiique oblatione in ipſorum Collegiis; nec non eorum, qui Prælato vivente Sedem ipſius vacantem declaraverant, acceptis propterea à Jeſuitis permagnis pecuniæ ſummis, prout in lite probatum eſt; præterea eorum qui palam detrectarant obedientiam Prælato ſuo debitam, immemores jurisjurandi quod præſtiterant, dum præbendarum ſuarum poſſeſſionem acceperant; denique eorum, qui Vicarium generalem, alioſque Officiarios nominaverant, & confeſſiones excipiendi, prædicandique licentias dederant, vivente legitimo Prælato ſuo, tres Vicarios generales habente, qui vices ſupplerent, ipſo abſente: hoc pacto januam pandentes apertiſſimam infinitis ſacrilegiis.

In epiſtolâ quoque ad Innocentium X. de die 8. Jan. 1649. ſic ipſum alloquitur: „ Sacerdotes, Beatiſſime
„ Pater, ad Te miſſi.... me ab aſſertis (*Jeſuitarum*)
„ Conſervatoribus... excommunicatum (non aliam ob
„ cauſam, quàm quòd in animarum ſalutem, & pro-
„ pugnationem eccleſiaſticæ juriſdictionis, & Decreto-
„ rum Sacri Concilii Tridentini incumberem, ut Con-
„ gregationi ſacræ ſuper hoc negotio à Tua Sanctitate
„ aſſignatæ patuit) & aliis innumeris injuriis impetitum
„ fuiſſe..... retulerunt, & ad alia ſcandala deveniſſe nun-
„ tiarunt. Verùm poſt eorum diſceſſum Religioſi Jeſui-
„ tæ majores turbas contra me, & dignitatem meam
„ excitarunt, acriores ſeditiones commoverunt, & in-
„ juriis atrocioribus dehoneſtarunt, & Clerum meum
„ ac

„ ac gregem crudeliſſimè vexantes.... in majores anguſtias redegerunt.

„ Cœco enim quodam quaſi furore perciti.... videntes meos ſubditos Conſervatorum ſuorum invalidis excommunicationibus non aſſentiri, ſed ſuo amabili Paſtori, vocem ejus in ſuis Edictis agnoſcentes, inhærere, ſe exiſtimantes contemptos, in maximam iracundiam exarſerunt, & niſi eorum libidini & arbitrio meam dignitatem & baculum paſtoralem ſubmitterem, de incarcerando Epiſcopo cogitarunt.

„ Cùm autem hoc non ea qua deſiderabant facilitate conſequi poſſe viderent (quia horror ipſe facinoris ad defenſionem ſui proprii Paſtoris populos excitabat) non tantùm alios Regulares, tanquam pro communi eorum cauſa, contra me convocarunt, ſed, quod gravius eſt, profanum & ſæcularem gladium (Comitis ſcilicet de Salvatierra Viceregis, qui mihi, totius Regni Viſitatori generali, in protectionem miſerabilium Indorum incumbenti, quos ſui Miniſtri maximè exagitabant, infenſiſſimus erat) etiam ingenti pecunia emptum, temeritate maxima exemptum, digladiantes, dignitatem meam, perſonam, gregem, armis, incarcerationibus Eccleſiaſticorum, & ſæcularium, & aliis quamplurimis injuriis vexarunt; etiam hominibus flagitioſiſſimis armatis, dieque deſtinato (is autem fuit feſtum Corporis Chriſti, eodem enim die conveniens erat ut traderetur Epiſcopus, quo captus fuerat Epiſcoporum Epiſcopus) ut meam perſonam caperent, dignitate exſpoliarent, gregem diriperent. Interim juriſdictione Inquiſitorum ad id per ipſos conductâ (prætextu quod excommunicationes nonnullas Conſervatorum mei ſubditi parvifacerent) incarcerante Clericos & Laicos, & atrociora, niſi Conſervatoribus obedirent, minitante.

„ Dum hæc omnia à Religioſis Jeſuitis, & Conſervatoribus, & Tribunalibus ad id convocatis geruntur, ego, quantum adjuvante Domino potui, pro grege, pro fide, pro juriſdictione, pro Concilio, pro Apoſtolicis Conſtitutionibus & Regulis, quamvis ſolus, la-

„ borare non deſtiti, non tantùm Regulares cenſuris ſe-
„ veriſſimis terrendo, & ſæculares eiſdem fulminibus,
„ & edictis, & epiſtolis, & voce, & ſermone, intra
„ ordinem & obedientiam continendo, ſed etiam, cùm
„ parum hoc proficeret (contemnebant enim Jeſuitæ
„ cenſuras eccleſiaſticas, & vinculis earum innodati, ſuſ-
„ penſi, & irregulares, publicè celebrabant, ſacramen-
„ ta miniſtrabant, invito Epiſcopo etiam in non ſuis Ec-
„ cleſiis prædicabant populo, ſæcularium Confeſſiones
„ audiebant) Viceregem, & Auditores Regios exhorta-
„ tus ſum, ut aliqua congruenti moderatione & remedio,
„ miſſis ad id aliquibus de meo Capitulo Commiſſariis,
„ differentiæ iſtæ & diſcordiæ ſedarentur, ſalvâ tamen
„ Tuæ Sanctitatis irrefragabili deciſione; & interim Re-
„ publica quieta, fidelium eccleſia pacifica, & omnium
„ ſuſpenſi animi ſententiam Apoſtolicam expectarent.

„ Sed Religioſi Jeſuitæ, P. S. gladio ſæculari arma-
„ ti.... & omnibus penè Regni Tribunalibus variis ar-
„ tibus in ſuam poteſtatem redactis, nullam compoſi-
„ tionem aut concordiam admittere volentes, Commiſ-
„ ſariis eccleſiaſticis ignominioſè dimiſſis, imò expulſis,
„ non pacem, non inducias, ſed bellum cruentiſſimum
„ indicentes, niſi me, meamque juriſdictionem, & ba-
„ culum Paſtoralem, arbitrio ipſorum & ſuorum Con-
„ ſervatorum, quos ego, tanquam Authores hujus mi-
„ ſerabilis ſchiſmatis, paulò antè anathemate percuſſe-
„ ram, ſubmiſiſſem, cædes, carceres, exilia, proſcri-
„ ptiones, ſi aliter facerem, comminantur.

„ Ruptis ab eis honeſtæ concordiæ articulis, à me,
„ ut tanta ſcandala vitarentur, propoſitis, acriùs Reli-
„ gioſi Jeſuitæ bellum contra meam dignitatem gre-
„ gemque repetunt & inſtaurant, plures Clericos ſcili-
„ cet incarcerando, & hos honeſtiores, electum Epiſ-
„ copum de Honduras Vicarium meum generalem, vi-
„ rum doctiſſimum & honeſtiſſimum, manu ſæculari
„ diriſſimè recludendo, & tandem meum gregem crude-
„ liſſimè omnibus modis vexando, & iterum ardentiori
„ affectu meam incarcerationem, aut extra Provinciam
„ relegationem, diverſis machinationibus diſponendo.

„ Ad

„ Ad hos ſacrilegos conatus, P. S. iterùm excitati po-
„ puli, Epiſcopum, propè ante Viceregem, & Guber-
„ natorem amantiſſimum, jam tot petitum inſidiis, in-
„ juriiſque exagitatum intuendo, ad ſui Paſtoris & Mi-
„ niſtri Regii propugnationem convolant, & mortem
„ ſubire parati, & ſua etiam vita Paſtoris vitam defen-
„ dere contendunt. Et ita diviſo Regno, & in partes
„ diſtracto; brachio ſæculari, & Jeſuitis, & Conſerva-
„ toribus contra Epiſcopum & eccleſiaſticam juriſdictio-
„ nem; populis autem & Clero pro juriſdictione & E-
„ piſcopo contendentibus, in ſummum periculum re-
„ dacta Reſpublica eſt.

„ Has inter anguſtias fluctuabat mens mea, æſtuabat
„ animus, & conſilium hærebat, expoſcens à Deo, e-
„ tiam profuſis lachrymis, ut viam mihi dignaretur a-
„ perire, quâ ſalva fieret pax publica, juriſdictio oppu-
„ gnata, & vita petita. Deſerere enim eccleſiam, juriſ-
„ dictionem & baculum paſtoralem Religioſis Jeſuitis
„ ignaviter tradere, viliſſimum: armis autem & ſangui-
„ ne filiorum ſpiritualium cauſam defendere, duriſſi-
„ mum, & diriſſimum: nihil autem agere, ſed Conſer-
„ vatorum iræ me meaque committere, nocentiſſimum
„ & imprudentiſſimum eſſe videbatur....

„ Ideo utrimque anguſtias, utrimque pericula con-
„ tuens, tanquam ſi in auribus perſonarent voces illæ
„ Salvatoris, ſuos Apoſtolos & Diſcipulos in ſimili ca-
„ ſu docentis, fuga eccleſiaſtica victoriam, non bello
„ mortem, aut populorum jacturam prætendendam eſſe
„ (dicebat enim, Cùm perſecuti vos fuerint in una ci-
„ vitate, fugite in aliam) ſtatui honeſtiſſima fuga, non
„ autem gladio crudeli, & filiorum ſanguine defædato,
„ vitam & dignitatem meam propugnare.

„ Videbam enim adverſariorum mentes in id maxi-
„ mè tendere, ut meam caperent perſonam, aut in ip-
„ ſa expugnatione perimerent, qua captâ, aut perem-
„ tâ, & de mitra captivâ triumphum, & de grege ſpo-
„ lia, & de cauſa victoriam reportarent. Percuſſo enim
„ Paſtore quàm facillimè diſperguntur & oves; poſtea-
„ que falſis probationibus, & calumniis, & criminatio-

„ nibus adverſariorum, veritas Paſtoris indefenſa, &
„ fama acquiſita cum ipſo corpore occiſo conſepultæ
„ jacerent....

„ Fugâ ergo Rempublicam ſalvam facere ſtatuens, &
„ meis pœnis adverſariorum culpas, imo & iras, aut
„ eludere, aut delinire conſtituens, ne populus innocens
„ noſtris omnium erroribus plecteretur; commendato
„ priùs grege æterno Paſtori, relictis etiam tribus Vi-
„ cariis generalibus, ut, ſi fortè abſentes, vel legitimè
„ impediti fuiſſent, unus pro alio eccleſiaſticam juris-
„ dictionem defenderet. Scriptâ etiam epiſtola Capitu-
„ lo, in qua cauſas meæ ad tempus diſceſſionis narravi,
„ & ad defenſionem eccleſiaſticæ jurisdictionis excitavi:
„ duobus famulis tantùm, Secretario ſcilicet, & eo qui
„ mihi erat à Confeſſionibus, comitantibus, exteros
„ familiares per diverſas vias mittens, ut confuſione ip-
„ ſa inimici mei diſtracti, ubi ego deliteſcerem igno-
„ rarent: in montibus quæſivi refugium, & inter ſer-
„ pentes, ſcorpioneſque, & animalia peſtifera (quorum
„ hæc regio feraciſſima eſt) ſecuritatem & ſocietatem,
„ quam in hac Religioſorum implacabili ſocietate in-
„ venire non potui.

„ Ubi poſtquam per viginti dies, non ſine magno
„ vitæ periculo, & alimentorum penuria (aliquando e-
„ nim ſolo pane tribulationis, & aqua lachrymarum paſ-
„ cebamur) tandem in quodam parvo tuguriolo per qua-
„ tuor menſes delitui, exquiſitiſſimis interim modis à
„ Religioſis Jeſuitis quæſitus & pecuniâ maximâ expen-
„ ſâ, ut inventus, aut baculum Paſtoralem traderem,
„ aut me vitâ exuerent & occiderent“ (Ecce quàm pro-
cul à Jeſu itis, Jeſuitæ nomine, non re.)

„ Hoc modo, hiſque periculis & anguſtiis ſalva Reſ-
„ publica fuit; &, ſi non pax ſpiritualis, ſaltem tem-
„ poralis & publica reddita eſt regno. Nam ſpiritualis...
„ ubi cum Jeſuitis res agitur, ſolùm à Jeſu Chriſto, &
„ à Tua Sanctitate ejus Vicario, reddi ſtabilirique po-
„ teſt. Adeo enim terribilis eſt, ſi non reformetur eo-
„ rum in Eccleſia univerſali potentia, adeo ampliſſimæ
„ facultates, honores, divitiæ, ut omnibus dignitatibus,
„ legi-

„ legibus, Conſiliis, & Apoſtolicis Conſtitutionibus
„ potentiores exiſtant; ita ut neceſſe Epiſcopis ſit (ſal-
„ tem in his partibus) aut in concertatione mori, & pia
„ cauſâ cadere & ſuccumbere, aut ſuis nutibus obſe-
„ cundare, aut ad minus ſummo diſcrimini, periculis,
„ expenſis, incommoditatibus, falſiſque eorum crimi-
„ nationibus illaqueatis, dubium exitum de ſanctiſſima
„ & juſtiſſima cauſa expectare.

„ Cùm ergo Viri Jeſuitæ fruſtra Epiſcopum carceri
„ quæſiviſſent, gregem ipſius vexare, & miſerabiliter
„ perſequi & affligere ſtatuerunt, ad hoſque ſequentes
„ actus non ſine maximo populorum ſcandalo proceſſere.

„ Primò enim ſuos aſſertos Conſervatores, Religio-
„ ſos Dominicanos, è Mexico in Civitatem Angelorum,
„ ubi mea Cathedralis Sedes præeminet, maxima Fra-
„ trum ſuorum & Jeſuitarum comitante manu, incre-
„ dibili pompâ, plurimis curribus ad eorum adventum
„ congregatis adducunt, ignorantem etiam plebem Re-
„ ligioſis Jeſuitis monentibus, & per compita & plateas,
„ equitando clamantibus, ut genua flecterent duobus
„ illis fratribus Dominicanis, aſſertis Conſervatoribus
„ (à me paulò antè excommunicationis fulmine & ana-
„ themate, ut prædixi, perculſis) ipſos aſſerentibus eſ-
„ ſe Papas, & Pontifices ſummos, & ut plus hæc ſua-
„ derent, poſtquam ipſos cum Cruce proceſſionaliter
„ extra clauſtra Fratres ſui Ordinis ſuſcipiunt, non tam
„ ſuadent quàm jubent Jeſuitæ (qui eos conduxerant)
„ erigerent tribunal, creare fiſcales, & apparitores ac
„ notarios nominare.

„ Deinde per plateas galeris ſericis & violaceo colore
„ exornatis, incredibili faſtu circumducunt, & etiam
„ prope Epiſcopale palatium, ut majori contemptu de
„ dignitate Epiſcopali triumpharent, maxima comitan-
„ te Regularium caterva, cum ſuis apparitoribus & mi-
„ niſtris, curribus pluribus vecti circumambulant, &
„ tandem omnia quæ ſanctum Concilium Tridentinum
„ etiam legitimis Conſervatoribus prohibet, Conſerva-
„ tores iſti intruſi patraverunt.

„ Deinde Tribunali erecto, & his omnibus ſumma

„ ja-

„ jactantia geſtis, omnes eccleſiaſticos, & miſeros ſæ-
„ culares variis modis & moleſtiis vexant, alios excom-
„ municationibus, alios bonorum ſuorum diſtractioni-
„ bus, alios ſæculari manu, exilio, vinculis, & inju-
„ riis, alios aliis artibus diriſſimè perſequuntur.

„ Doctorem enim D. Manuelem Bravo de Sobremon-
„ te, Cathedralis Eccleſiæ Theſaurarium; Doctorem D.
„ Ludovicum de Vongora, antiquiorem Canonicum,
„ Doctorem D. Nicolaum de Aſperilla Portionarium; Sa-
„ cerdotes honeſtos & doctos, per manum prophanam
„ ab Eccleſia & diœceſi relegant: Archidiaconum eccleſiæ
„ Cathedralis Doctorem D. Ildefonſum de Cuevas & A-
„ valos; Licentiatum D. Petrum de Angulo; Doctorem
„ D. Andream de Luci; Baccalaureum Franciſcum de
„ Requeſia, Capitulares & Sacerdotes, itidem viros e-
„ ruditos & cordatos, fugâ ſalutem petere cogunt: a-
„ lios etiam ſacerdotes & ſæculares partim incarcerant,
„ partim relegant; partim in angulis latere compellunt,
„ & populum omnem ſuis deferre fidem invalidis cen-
„ ſuris, & edictis, minis ſuppliciiſque intentant.

„ Hic actis ad cauſæ ſententiam illi Fratres Conſer-
„ vatores in hac cauſa procedunt, declarant, & publi-
„ co edicto pronuntiantes, Epiſcopum, & ſuum Pro-
„ viſorem Vicarium generalem injuriis affeciſſe Religio-
„ ſos Jeſuitas, in expoſcendo ab eis licentias prædicandi,
„ & audiendi ſæcularium Confeſſiones, & prohibendo,
„ ut uſquequo eas exhiberent, à Confeſſionibus abſtine-
„ rent. Quamvis mihi certiſſimè conſtaret, eos neque
„ meas, neque meorum anteceſſorum habere licentias.

„ Sententia ita lata, & in publicis eccleſiarum ſug-
„ geſtis publicata, ad alia atrociora procedunt, minis,
„ præmiis, & aliis artibus ſuadendo Capitularibus, imò
„ & aliquos compellendo; ut Sedem vacantem publica-
„ rent, brachio ſæculari ad id implorato, & hoc præ-
„ ſentibus, imò & intra Diœceſim exiſtentibus Epiſco-
„ po proprio, Proviſore, Vicario generali, non tantùm
„ uno, ſed tribus, & his non obſtantibus declarat Capi-
„ tulum populo, Sedem vacantem eſſe.

„ Jam hoc conſecuti Jeſuitæ, qui hæc omnia machinati
„ fue-

„ fuerant; Juriſdictionem Eccleſiaſticam invadunt, uſurpant, dilacerant, adulterium ſpirituale committunt, nefarium altare contra legitimum altare erigunt, alios Eccleſiaſticos Officiales, Proviſorem, Vicarium generalem, etiam Vicarium Monialium nominant, & ab Epiſcopo nominatos amovent: & huic Capitulo Sede-vacante Jeſuitico prædicti Jeſuitæ licentias quaſdam confitendi & prædicandi ab alienis Epiſcopis obtentas, (ex quibus quatuor tantùm erant meorum Anteceſſorum) & certa privilegia, quæ ad terras infidelium (quales hæ non ſunt) & hæc temporalia, & ſuſpenſa, & finita, dicto Capitulo exhibent. Et tandem documenta hæc talia qualia, quæ noluerunt legitimo Epiſcopo, & ſuo Vicario generali exhibere, Capitulo per eos compacto & coadunato nulliter, imò & ſacrilegè, Diœceſim vivente Epiſcopo gubernante, exhibuerunt.

„ Hiſce privilegiis, & aliarum Diœceſium Epiſcoporum licentiis viſis à Capitulo, pſeudo Sede-vacante, edictum ab eo conficitur, ſecretò tamen ab ipſis Jeſuitis compoſitum, & per omnia Eccleſiarum ſuggeſta divulgatum, in quo omnibus fidelibus intimatur, Jeſuitas Religioſos non egere licentiis Epiſcoporum propriæ Diœceſis ad Confeſſiones ſæcularium audiendas, propter ſua privilegia, &, ſi egerent, eas habere, & Capitulo exhibitas eſſe, &, ſi non haberent, & ſufficientes non eſſent, eas Capitulum generaliter, etiam ſine examine, concedere libentiſſimè, declarando adeo eſſe doctos Religioſos Jeſuitas, ut nunquam fuiſſet credendum, eos ſine legitimo titulo Confeſſiones ſæcularium audiviſſe. Alia etiam in hoc edicto ſubinferendo, juriſdictioni Epiſcopali, & authoritati Eccleſiæ, & Tridentini Concilii, & animarum ſaluti nocentiſſima.

„ Deinde cenſuras Eccleſiaſticas, à Vicario generali Epiſcopi, contra Conſervatores, & Jeſuitas, qui Confeſſiones ſæcularium ſine licentia proprii Paſtoris audiebant, latas delent, auferunt, publicè dilacerant; eas autem, quæ contra Epiſcopum proprium, ejuſque

„ Vicarium generalem, nulliter & indebitè (ut è Tua
„ Sanctitate declaratum eſt) latæ fuerant ab intruſis Con-
„ ſervatoribus, parietibus fixas relinquunt, videntibus
„ & gementibus, non tantùm omnibus eccleſiaſticæ
„ diſciplinæ amatoribus, ſed populis etiam clamantibus
„ & reclamantibus, qui tot injurias Epiſcopo ſuo aman-
„ tiſſimo inferri conſpiciebant.

„ Deinde Capitulum hoc pſeudo Sede-vacante, con-
„ tra Epiſcopum erectum, & à Jeſuitis, tanquàm ſi
„ eſſent ipſi de corpore Capituli, directum, omnia e-
„ dicta, quæ circa mores, & eccleſiaſticorum, & ſæ-
„ cularium reformationem fuerant ſtabilita, in Epiſcopi
„ odium abrogant.

„ In Eccleſiis, à quibus ego profanos cibos & co-
„ meſſationes prohibueram, iterum ipſi edere, & ſic
„ eas polluere permittunt Clericos, Regulareſque, quos
„ ego ab audiendis ſæcularium Confeſſionibus arcueram,
„ ipſi approbant; honeſtos ſacerdotes, modeſtos, ſpi-
„ rituales, quos ego præmio affeceram, ipſi ſupplicio
„ afficiunt. Seminariſtas, Collegiorumque meorum
„ cultores, quos ego, tanquam Dei Eccleſiæ maximè
„ neceſſarios, paterno educabam & inſtruebam affe-
„ ctu, ipſi moleſtant, & etiam de ipſis extinguendis
„ conferunt.

„ Clauſtralibus Virginibus, quæ meis monitis, edictis,
„ & exhortationibus, intra ſuæ profeſſionis ſepta li-
„ bentiſſimè continebantur, non tantùm permiſſione
„ (quod nefarium eſt) ſed publicis exhortationibus
„ (quod nefandiſſimum) ut ad ſuſpectas collocutiones
„ ſæcularium, & Regularium, & Clericorum, iterum
„ redeant, ſuadent. Et tandem licentias innumerabiles
„ Religioſis adoleſcentibus ad audiendas mulierum con-
„ feſſiones concedunt, & ut de alieno theſauro, de
„ mea Eccleſiaſtica juriſdictione, profuſiſſimè prodi-
„ gunt & impendunt.

„ Hæc omnia me, P. B. non latebant, imò ex tugu-
„ riolo meo, in quo proſtratus coram Chriſto Crucifixo
„ Domino jacebam, & pro populo gregeque miſera-
„ biliter afflicto, profuſis lachrymis efflagitabam, tan-

„ quam

„ quam à ſpecula oves crudeliſſimè diripi, ſponſam meam
„ amantiſſimam Eccleſiam dilacerari & impiiſſimè vexa-
„ ri conſpiciens, fractum paſtoralem baculum, mitram
„ conculcatam oculis dolentiſſimis intuens, ſuſpiria,
„ gemitus, lamentationes mearum ovium irreparabili-
„ ter non minoribus gemitibus & ſuſpiriis exaudiens,
„ etiam ſine armis, etiam ſine viribus, etiam proſtra-
„ tus, etiam ſolus, divino tantùm auxilio fretus, meum
„ gregem curare non deſtiti.

„ Illic enim, tanquam ex carcere, ſi non eodem ſpi-
„ ritu, ſaltem primitivorum præſulum exemplo, lite-
„ ris, nuntiis, manuſcriptis Paſtoralibus epiſtolis juva-
„ re, ſuadere, conſulere, conſolari ſtudui, ut in fide
„ & charitate permanentes, fortitudine ærumnas, con-
„ ſtantiâ tribulationes, patientiâ perſecutiones ſupera-
„ rent, & à Confeſſionibus & Prædicationibus eorum,
„ qui Diœceſani Prælati licentias non habebant, abſti-
„ nerent, & fugerent, quod pietate divina, non meæ
„ humilitatis & fragilitatis viribus maxima ex parte ob-
„ tinui, ita ut pauciſſimi fuerint in hiſce innumerabilis
„ multitudinis populis, qui etiam tot incarcerationibus
„ & relegationibus comminati, Religioſis Jeſuitis, &
„ aſſertis Conſervatoribus fidem detulerint, & adhæ-
„ ſerint.

„ Sed Religioſi iſti.... potentiâ potentiam defendentes,
„ & ex abyſſo ad abyſſum præcipiti curſu prolapſi, tan-
„ to plus irâ excandeſcentes, quanto populos à ſuo Pa-
„ ſtore divellere ſe non poſſe; imò ipſis Jeſuitis offen-
„ ſiſſimos eſſe conſpiciebant, Judices ſæculares, expen-
„ ſa maxima pecuniarum quantitate conducunt, qui....
„ criminaliſſimum proceſſum contra me ſcribunt, teſtes
„ violentiſſimè cogunt, alios pecuniâ corrumpunt, a-
„ lios aliis artibus compellunt, alios attrahunt & alli-
„ ciunt, ut deponant, & etiam jurejurando affirment,
„ me contra Reipublicæ ſalutem (quæ mihi carior ſem-
„ per vita extitit) machinatum eſſe, & uno eodemque
„ tempore à ſeptem judicibus (tanta eſt, P. B. Jeſuita-
„ rum potentia) in mea ipſa Diœceſi, imò & Epiſco-
„ pali Civitate, ſimul cum grege amantiſſimo ſyndica-

tus

„ tus fui, à tribus ſcilicet ſæcularibus, à Vicerege miſſis,
„ à duobus Regularibus Conſervatoribus, & ab aliis
„ duobus Eccleſiaſticis ſacerdotibus, ab ipſa Societate
„ expulſis, Inquiſitionis Commiſſariis, & his ſeptem
„ Judicibus S. P. talibus moribus defœdatis, quos mo-
„ deſtia tacet, & zelus dolet.

„ Sed Deo infinitas gratias ago, qui, ut ſuperbis reſi-
„ ſtit, humiles, & propter ſuam cauſam perſecutionem
„ patientes protegit ac defendit: tot enim judicibus,
„ tot teſtibus inter ſe convenientibus & conſpirantibus,
„ imò & ipſas depoſitiones & acta propalantibus, inter
„ ſe & ad eundem finem dirigentibus, dignitate aliquid
„ meâ indignum Epiſcopali, etiam nulliter & violenter
„ probare minimè potuerunt; ſed declarationes vagas
„ vilium hominum coacervarunt, in quibus generaliter
„ aſſerebatur, me maximam ſeditionem excitaſſe, &
„ terribilibus injuriis Jeſuitas affeciſſe, quòd videlicet
„ Confeſſiones audire ſine licentia Epiſcopi prohibuiſ-
„ ſem, & ad ordinem Concilii Tridentini, & Gregorii
„ XV. Conſtitutionis decreta ipſos per legitimos trami-
„ tes redegiſſem.

„ Eluſa ergo proceſſalis formæ proſecutione, P. B.
„ quia Jeſuitæ nihil probabant, neque his facinoribus
„ obtinebant, imò populi magis ac magis ab eis averſi,
„ ipſiſque infenſi pro Paſtore ſuo certabant, & ejus con-
„ ſiliis & exhortationibus inhærebant; jam ruptis vere-
„ cundiæ & religioſæ modeſtiæ vinculis, ad aliam atro-
„ ciorem formam, me, meamque famam, dignitatem,
„ perſonam perſequendi proceſſere.

„ Convocatis enim Scholaſticis ſuis (quos alia certè
„ doctrina imbuere debuiſſent) prætextu ſolemnitatis S.
„ P. Ignatii, ſui Fundatoris (cujus animam ſanctiſſi-
„ mam maximè hæc omnia adhorrere & abominari
„ compertiſſimum eſt) choreas ſceleſtiſſimas (maſcaras,
„ *ſeu maſcaradas* Hiſpani vocant) conſtituerunt, in qui-
„ bus, in contemptum meæ perſonæ, dignitatiſque,
„ & omnium Sacerdotum, qui inter cæteros vita ar-
„ ctiori & honeſtiori fulgebant, & inter hos Procura-
„ torem meum Silverium de Pineda, qui tunc Romæ
„ ade-

„ aderat, & tua ſanctiſſima præſentia fruebatur, horribilibus larvis, ac geſticulationibus, & nefariis aliis modis, Epiſcopum, Sacerdotes, ſanctas & venerabiles Moniales, dignitatem Epiſcopalem, imò & Catholicam Religionem infamarunt, irriſerunt, illuſerunt.

„ Larvati enim, & has perſonas ſacras infami habitu, tanquam in ſtatuis, per Civitatem totam, medio diei tempore circumgeſtantes, orationem ſanctiſſimam & devotiſſimam, Dominicam ſimul & Angelicam, aliis profanis verbis immixtis turpiſſime decantantes, has infandas choreas per Civitatem prædictam Jeſuitici Scholares circumducentes, & à ſuis propriis domibus educentes, in ſolo Chriſtiano & Catholiciſſimo, gentilicia & hæretica theatralia facinora contra Dei Eccleſiam, ſuoſque Epiſcopos & Sacerdotes, audaciſſimè perpetrarunt.

„ Aliqui enim eorum, P. B. infames cantilenas ſupradictæ orationi Dominicæ immiſcentes, pro libera nos à malo, quod in fine dicitur, decantabant: Sed libera nos à Palafox, nempe quia ego à malo (quod eſt intra limites ſuæ profeſſionis non contineri) Jeſuitas liberare, & in ordinem redigere conatus ſum. Eodem pene modo Salutationem Angelicam corrumpentes, maledictis in eundem finem tendentibus deturpabant.

„ Quidam de ipſis, impuris bovis armis ſignando ſeipſum (quod Ethnicos contra Chriſtianos feciſſe non traditur) cunctis videntibus clamando pronuntiabat: Hæc ſunt arma perfecti & veri Chriſtiani, cornua tauri pro cruce ſanctiſſima demonſtrando.

„ Alius autem in altera manu dulciſſimi pueri Jeſu imaginem, in alia impudiciſſimum Inſtrumentum portabat, piiſſimi nominis, & infantiæ Jeſu devotioni illudendo.

„ Alius equi caudâ pendentem baculum paſtoralem portabat, & in ipſis ſtapedis depictâ mitrâ Epiſcopali equitabat, ut calcatam pedibus exprobraret.

„ Deinde inſolentiſſima carmina, & incredibiliter ſacrilega, & ſatyrica, contra Clerum & Epiſcopum in populo ſpargebant, glorianteſ, ſeipſos Jeſuitas Epiſ-

„ copum

„ copum viciſſe, & de eo triumphaſſe, ipſi quidem „ victi, ſuperati & triumphati à ſua ipſamet impoten„ tiſſima potentia. Plurima etiam epigrammata Hiſpano „ ſermone ſpectatoribus tradiderunt, famæ Paſtoris & „ Cleri exiſtimationi detrahentia, & inter alia ſequens, „ quod quia maximè explicat quanto errore teneantur „ Religioſi Jeſuitæ, qui, repagula ſuarum Conſtitutio„ num rumpentes, intra ſua ſepta contineri non va„ lent, hìc inſeri, P. B. non impertinens judicavi:

„ *Oy con gallardo denuedo*
„ *Se opone la Compania*
„ *A la formal heregia.*

„ Hoc eſt:

„ *En ut corde & mente alacri*
„ *Societas opponit ſe*
„ *Formali cuicumque hereſi.*

„ Hucuſque, P. B. potuit ſpiritualis iſta obcæcatio „ mentis procedere: cùm enim ego defenderim S. Con„ cilium Tridentinum, Conſtitutiones Apoſtolicas, De„ creta Pontificia, ſalutem animarum: hæc omnia, quia „ eos ligant & arctant, hæretica eſſe populis Jeſuitæ „ ſuadent & ſuggerunt. Expugnare autem Conſtitu„ tiones Apoſtolicas, Decreta œcumenici Concilii Tri„ dentini contemnere, Pontificias deciſiones evertere, „ Diœceſim invadere, Epiſcopum à ſua Sede manu „ ſæculari detrudere, non ſolùm injuriis, ſed etiam ar„ mis impetere, irridendoque & illudendo non tantùm „ Epiſcopum, ſed etiam Clerum, & Religionem Chri„ ſtianam maledictis infamare, hoc Catholicum, ſan„ ctum, juridicum eſſe docent.

Haud multò minori cum inſolentia Jeſuitæ perſecuti ſunt Illuſtriſſimum D. Hernardum Guerrero, Archiepiſcopum Manilenſem, ſucceſſoremque ipſius Illuſtriſſimum D. Philippum Pardo, in Inſulis Philippinis, Illuſtriſſimum D. Matthæum de Caſtro in Indiis, Illuſtriſſimum D. Bernardinum de Almanſa, Archiepiſcopum Sanctæ fidei in Peruvio, Illuſtriſſimum D. Bernardinum de Cardenas, Epiſcopum in Paraguaia, Illuſtriſſimum,

ſimum Dominum Epiſcopum Calcedonenſem in Anglia &c.

De Illuſtriſſimo Domino Hernardo Guerrero Palafoxius ſuprà laudatus in *Defenſione* ſua Canonicâ teſtatur, quòd ipſum Jeſuitæ per Gubernatorem Manilæ è ſuo Archiepiſcopatu ejici fecerint, eo quod ab ipſis exegiſſet teſtimoniales facultatis audiendi ſæcularium Confeſſiones, quam ab ipſo non habebant. Quódque ejectionem iſtam ultio divina fuerit conſecuta, tam in Gubernatore, qui *de conſilio Patrum Societatis* id fecit, quàm in Miniſtris ipſius, qui malè perierunt.

De Illuſtriſſimo Philippo Pardo Ord. Prædic. videri poteſt Hiſtoria ipſius Moralis Practicæ tomo 5. in qua ex actis authenticis, & teſtibus omni exceptione majoribus, deſcribitur indignus ac planè barbarus modus quo ipſum Jeſuitæ fuerint perſecuti, eo quòd quemdam ex ipſis juſtiſſima de cauſa excommunicaſſet, prodigioſamque detexiſſet negotiationem à Sancta Sede, & à Catholica Majeſtate ipſis vetitam, quam in Inſulis Philippinis faciebant.

Illuſtriſſimum D. Matthæum de Caſtro, natione Indum Bracmanum Urbanus VIII. Epiſcopum pro Indiis ſacraverat, & in Indias tanquam Vicarium Apoſtolicum ad infidelium converſionem miſerat: ubi cùm plurimos ad Chriſti fidem perduxiſſet, & Eccleſias ædificaſſet, Jeſuitica zelotypia tam proſperos Viri Apoſtolici ſucceſſus diſſeminatis calumniis interrupit. Quam ob cauſam cùm Romam veniſſet, calumniarum falſitate detecta, dijudicatâ tandem innocentia ipſius, in Indias remiſſus fuit.

Cùm Illuſtriſſimus D. Bernardinus de Almanſa, Archiepiſcopus S. Fidei in Bogora Peruvii, ob violatam Eccleſiaſticam immunitatem iſtius Regni Viceregem cum officiariis ſuis excommunicaſſet, Sebaſtianus Morillo Jeſuita Viceregi perſuaſit, ut excommunicationem floccifaceret, ab eaque ipſum protinus abſolvit non ſine plurimorum ſcandalo, aliaſque inſolentias magnas ipſe aliique Socii, adverſus ſanctum Archiepiſcopum

pum exercuerunt, quæ videri poſſunt in vita ipſius à cap. IV. uſque ad XI. compoſita per D. Baccalaureum Petrum de Solis & Valencuela (quæ manuſcripta extat apud fratrem ipſius R. P. Brunonem de Valencuela Carthuſianum) & in Theatro Jeſuitico pag. 260. cujus Author eſt Joannes de Ribas inſignis Doctor Ordin. Prædicat. apud ſuos laudatiſſimus. Verùm Jeſuiticas inſolentias illas divina providentia impunitas non dereliquit. Sociorum namque illorum unus per mulam occiſus fuit, alius per peſtem, tertius per ſubitum morbum, quartus lapſus eſt in inſaniam, prout in vita illa enarratur.

Quàm horribiliter Jeſuitæ perſecuti fuerint Illuſtriſſimum D. Bernardinum de Cardenas, Seraphici Ord. S. Franciſci, Epiſcopum Aſſumptionis, in Paraguaia, videri poteſt to. 5. Moralis Pract. in Hiſtoria ipſius, ex informationibus juridicis deſcripta in Memoriali Catholico Hiſpaniarum Regi præſentato per Fr. Joannem de Villalon, ejuſdem Ordinis, Epiſcopi iſtius Agentem in Curia Matritenſi. In ea longè lateque continetur, tum perſecutionis cauſa (quia nimirum Epiſcopus ille, juſſu Catholicæ Majeſtatis viſitare voluit Provincias de Parama & Vrugaia, in quibus Jeſuitæ dominationem cum præjudicio Regis uſurpantes, ingentium theſaurorum cognitionem Regiis Miniſtris ſubtrahebant) tum horribilis perſecutio ipſa, quæ tanta fuit, tam barbara, tam ſcandaloſa, ut Epiſcopum ex civitate ſua Epiſcopali ſæpius depulerint; autoritatem ipſius uſurpaverint; Sedem ex Cathedrali Eccleſia in ſuam tranſtulerint; ad ipſius januam patibula erexerint, in quibus ſuſpenderentur, quicumque ſchiſmaticum altare non recognoſcerent; Indorum exercitum ſuis ſumptibus congregarint; in capite exercitus ſeſe collocarint; aciem inſtruxerint; militares exhortationes Indis illis fecerint; acie congreſſi fuerint; civitatem Epiſcopalem Aſſumptionis vaſtarint; Eccleſiaſticos illius catenis conſtrinxerint; Epiſcopum in Eccleſia ſua obſederint; ad deditionem, ne fame interiret, erepto è manibus ipſius Venerabili Sacramento, compu-

pulerint; carcere clauſerint; ad ducenta milliaria exulem fecerint; vaniſſimos verſus Hiſpanicos interim ad populum ſparſerint, Societatis potentiam extollentes, Eccleſiaſticorum verò, ac Religioſorum Epiſcopo adhærentium, velut canum & formicarum imbecillitatem exprobrantes. Verſus verò Hiſpanicè ſic ſonabant:

„ Vulgo loco, y deſatento
„ Ya te pagas de mentiras;
„ Pues con mas afecto miras
„ Lo que menos te eſtà à cuento
„ La enſeñanço, y documento
„ Nos deves, ſi, que es tu guia,
„ Porque, aunque todo a porfia,
„ Te acude de polo à polo;
„ Vàs ciego, perdido, y ſolo,
„ Quando vàs ſin compañia.
„ Todos nos han meneſter,
„ Frailos, Cabildos, y Audiencia.
„ Y todos en competencia
„ Tiemblan de nueſtro poder:
„ Y pues hemos de vencer
„ Eſta canalla enemiga
„ Todo eſte pueblo nos ſiega
„ Y no quieran inconſtantes
„ Perder amigos gigantes
„ Por un obiſpo Hormiga.

Qui verſus latinè ſic reddi poſſunt:

Siccine Te, popule inſipiens, mendacia ludunt,
  Majori in pretio ut fulcra minora habeas.
Nos, Nos, Doctores veſtri ſumus, atque Magiſtri,
  Abſque Jeſuitis quid niſi ſoli eritis?
Nec ſolùm ſoli, cæci quoque, perditi, & abſque
  Omni præſidio, luce, patrocinio.
Aſt etiam ſine ſpe: totus ſiquidem indiget orbis
  Noſtra ope. Magnates, Canonici, Monachi.
Tanta eſt Majeſtas Sociorum, & tanta poteſtas,

Ut ſub ea pavidus contremat omnis homo.
Quando igitur de iſtis Canibus Victoria noſtra
Certa eſt, omnis plebs ad Socios veniat.
Nunquam etenim prudens ſe privat amore Gigantum
Mitratam formicam ut ſibi conciliet.

Altiuſne Jeſuitica adverſus ſanctum Epiſcopum aſcendere potuit inſolentia?

Nec tamen minor fuit inſolentia Sociorum adverſus Epiſcopos ab Alexandro VII. ſub initium Pontificatus ipſius in Indiam miſſos, tanquam Vicarios Apoſtolicos in Regnis Chinæ, Cochinchinæ, Tunquini, Camboiæ &c. quibus cæteros Miſſionarios, etiam è Societate, juxta expreſſam Clementis IX. declarationem, ſubeſſe oportuit. Subjectionem iſtam, tametſi à S. Sede demandatam, Jeſuitica ferre non potuit ſuperbia: Miſſionibus iſtis præeſſe voluerunt, non juxta ſpeciale ſuum erga S. Sedem obedientiæ votum ſubeſſe. Ea propter Epiſcopos illos, maximè Berythenſem, & Heliopolenſem (tametſi Societati addictiſſimos; quorum iſte duos in Societate fratres habebat) adeò averſari cæperunt & inſolenter perſequi, ut modis omnibus ipſos à Miſſionibus illis exturbare conati fuerint; excommunicarint, velut intruſos, hæreticos, exploratores, Janſeniſtas, palam traduxerint; fidelium adverſus ipſos ſchiſma ſuſcitaverint, Brevia Apoſtolica ipſorum in aquam & lutum projecerint, tanto cum ſcandalo, ut ipſos erga S. Sedem rebelles Clemens X. declaraverit 10. Decembris 1673. & Innocentius XI. compulſus fuerit Præpoſito Generali Societatis diſtrictè injungere, ut quatuor Jeſuitas, in partibus illis Miſſionarios, per literas ad ipſos datas protinus inde revocaret, nec alios illuc mitteret, uſque ad aliam Apoſtolicæ Sedis ordinationem. Quorum omnium veritatem eſſe certiſſimam, videbit, quiſquis abſque præventione legerit Moral. Pract. Jeſuit. Tomum III. à pag. 435. ad 471. & Tomum VII. à pag. 346. ad 434. Supra etiam Clangore VI. de eadem veritate teſtimonium extat Illuſtriſſimi Domini Urbani Cerri Secretarii Congregationis de propaganda fide.

Sed

Sed jam ab Indiis ad Europam tranſeuntes, videamus an ſaltem ibi Jeſuitæ reprehenſibiles non ſint de inſolentia adverſus Illuſtriſſimos & Reverendiſſimos Epiſcopos? Ipſorum etiam ibi adverſus Epiſcopos inſolentiam demonſtrant exempla ſequentia.

Primò namque adverſus Illuſtriſſimum Dominum Epiſcopum Calcedonenſem, ab Urbano VIII. ad Cleri Gallicani inſtantiam miſſum in Angliam, ut Anglicanam Eccleſiam tanquam Vicarius Apoſtolicus gubernaret, Catholicos Anglos ſibi devotos concitarunt, & tam inſolentibus libellis, adverſus ipſum, ſicut & adverſus Epiſcopalis gubernationis neceſſitatem editis, quàm conſpirationibus, ſecretis delationibus, aliiſque conſuetis artibus ſuis apud Angliæ Regem effecerunt, ut Epiſcopus ille ex Anglia ejiceretur.

Tanta verò fuit libellorum illorum inſolentia, ut eos, variaſque propoſitiones iis contentas Gallicani Epiſcopi penè omnes, & Sorbona univerſa meritiſſimè condemnarint. Verùm iſtammet ob cauſam adverſus omnes Epiſcopos illos, ſicut & adverſus Sorbonicos Doctores Jeſuitica uſque adeo exſurrexit impudentia, ut Epiſcopos Socii veriti non fuerint Pilato impiè comparare, aliaque immanis petulantiæ pleniſſima inverecundè effutire, Doctoreſque traducere velut *lupos*, *lupercos*, *cerbero ſimiles*, *qui gutture trifauci infernales territat umbras*, *ſtupidos*, *cenſores ejuſdem cum Calvino palati*, *hæreſes*, *errores & ſcandala foventes*, *ſycophantas*, *impiè & ex malitia errantes*, *peſtilentes*, *verſipelles*, *ſophiſtas*, *ſpermologos*, *homines ad miraculum malevolos*, *nugatores*, *falſarios*, *veteratores*, *ſenſum hæreticum habentes* &c. ut videre licet apud Santamoreum in collectione addita ad Diurnum ſuum pag. 28. 29. 30. 31. 32.

Secundò, Illuſtriſſimum D. Rovenium, ſicut & illuſtriſſimum D. Caſtorienſem in Confœderatis Belgii Provinciis, nec non Illuſtriſſimum D. Jacobum Boonenium, Archiepiſcopum Mechlinienſem, & Illuſtriſſimum D. Trieſtium, Epiſcopum Gandavenſem, in Belgio

gio Catholico, ſcriptis maledicis inſolenter ſunt perſecuti.

Tertiò, quot non Epiſcopos irreverenti audacia perſecuti ſunt in Gallia? Ferè omnes, ut proximè dixi. Nec eo contenti, adverſus Archiepiſcopos quinque, & Epiſcopos viginti quinque (qui librum De frequenti communione approbarunt, adoptaruntque, velut continentem doctrinam ſaluberrimam, ſanandiſque peccatoribus neceſſariam; in quo nullam etiam labem poſt biennii examen Romana invenit Inquiſitio) per univerſam Galliam, immodeſtiſſimis declamationibus, in exedris, velut adverſus hæreticos, ſtatuſque & Religionis peſtes inſurrexerunt.

Quartò, quibus non calumniis, impoſturis, & criminationibus falſis perſecuti ſunt eximiæ ſanctitatis & eruditionis Epiſcopos, Nicolaum Pavillonum Alectenſem, Franciſcum Caulet Appamienſem, Nicolaum de Buzenval Bellovacenſem, & Henricum Arnauld Andegavenſem? Malignis informationibus & molitionibus ſuis Clementem IX. & Ludovicum XIV. adverſus ipſos adeo prævenerant, exacerbaverantque, ut diſpoſito adverſus ipſos, velut Janſeniſtas Eccleſiæ rebelles Tribunali, vix non deſperata foret cauſa ipſorum. Verùm acceptis de calumniarum illarum falſitate teſtimoniis, omni exceptione majoribus, novendecim præcipuorum Galliæ Epiſcoporum, certificantium quòd adeo excellens foret virtus ipſorum, ut impetratura eſſet, vel ab inimicis, *hoc teſtimonium, non alios eſſe qui Ordinem Epiſcopalem magis exornarent, & Eccleſiam magis ædificarent, quique populorum ſaluti, & commiſſi ſibi gregis curæ vigilantiùs incumberent, qui omnes Epiſcoporum partes cumulatiùs explerent, qui denique non parvam pietatis ſuæ partem in eo ponerent, ut Apoſtolicæ Sedi ea qua par eſt demiſſione ſubeſſent, ejuſque dignitatem debita veneratione tuerentur &c.* Tandem à Clemente IX. dijudicata fuit ipſorum innocentia, plenaque ac perfecta erga Sedem Apoſtolicam obedientia. Nec tamen ideo Jeſuitæ ceſſarunt ipſos calumnioſè perſequi, etiam poſt obitum ipſorum, in tantum ut Collegiatas Eccle-

ſias

ſias ipſorum de Collegiis vitæ ſanctioris effecerint Collegia vitæ ſolutioris.

Hæc omnia flocci facit P. Huylenbroucq ac aſpernatur quaſi *dicteria omni probatione deſtituta.* Nec ſperandum puto, fore ut majorem adhibeat fidem iis quæ Macao ſcripſerunt Miſſionarii Apoſtolici, Eminentiſſimi Cardinalis de Tournon comites, de perſecutione quam pientiſſimus ille Legatus Apoſtolicus miniſterio Jeſuitarum paſſus eſt, in qua & curſum conſummavit.

Cùm juſta illius horrendæ Tragœdiæ idea paucis verbis exhiberi non poſſit, & volumen hoc nimium excreſceret, ſi quibus meretur coloribus depingeretur; ſatius eſt lectorem remittere ad explanationes in Orationem funebrem laudati Cardinalis, & ad compendioſam relationem iſtius perſecutionis, excerptam ex Commentariis Patrum Ordinis S. Dominici, in China Miſſionariorum, qui & illius perſecutionis pars magna fuerunt, & typis editam in Gallia à paucis menſibus.

Jeſuitarum molitiones adverſus Eminentiſſimum Cardinalem de Noailles prætereo: ut earum pars aliqua noſceretur exſcribenda hic foret pœnè integra Epiſtola Illuſtriſſimi Epiſcopi Aginnenſis ad Excellentiſſimum Comitem de Pont-chartrain. Legi poteſt in libro gallico recens edito, cui titulus: *Relation du different entre M. le Cardinal de Noailles Archevêque de Paris, & M M. les Evêques de Luçon, de la Rochelle & de Gap, avec un Recueil d'Ecrits importans ſur ce ſujet, & ſur ce qui s'eſt paſſé entre ſon Eminence & les Jeſuites.*

CLANGOR X.

Septimò, Reformandus in Jeſuitis contemptus Cenſurarum Epiſcopalium.

Cenſuras ab Epiſcopis jure latas ab Orthodoxis omnibus formidandas, venerandaſque eſſe, nemo eſt Catholicorum qui inficietur. Nec inficiantur Jeſuitæ, dum adverſus alios, ſibi non devotos, feruntur. Sed quòd eas contemptui habeant, dum feruntur adverſus ipſos, vel alios ipſis devotos, teſtem habemus

omni exceptione majorem Illuſtriſſimum Palafoxium in epiſt. ad Innocentium X. §. 8. ubi ſic loquitur: *Dum.... ego, quantum adjuvante Domino potui, pro grege, pro fide, pro juriſdictione, pro Concilio Tridentino, pro Apoſtolicis Conſtitutionibus & Regulis.... laborare non deſtiti, non tantùm Regulares cenſuris ſeveriſſimis terrendo, & ſæculares eiſdem fulminibus & edictis, & epiſtolis, & voce & ſermone intra ordinem & obedientiam continendo, ſed etiam, cùm parum hoc proficeret, (contemnebant enim Jeſuitæ Cenſuras Eccleſiaſticas, & vinculis earum innodati, ſuſpenſi & irregulares, publicè celebrabant, Sacramenta miniſtrabant, invito Epiſcopo, etiam in non ſuis Eccleſiis prædicabant populo, ſæcularium Confeſſiones audiebant. &c.)*

Et §. 29. *Cenſuras Eccleſiaſticas à Vicario Generali contra Jeſuitas, qui Confeſſiones ſæcularium ſine licentia proprii Paſtoris* (id eſt Epiſcopi) *latas delent, auferunt, publicè dilacerant.*

§. 60. *Poſt Tuæ Sanctitatis Breve 16. Maii anno iſto 1648. expeditum.... ipſis intimatum, poſt ipſas etiam Regias declarationes..... notificatas, ſemper in ſuo errore Jeſuitæ verſantur, & vinculis excommunicationis innodati, irregulares & ſuſpenſi, publicè celebrant.*

Alterum iſtius contemptus exemplum in Paraguaia contigit, atque in Memoriali Catholico Regi per Fr. Joannem Villalon, Ord. S. Franciſci, procuratorem provinciarum Tucumaniæ, Paraguaiæ, & Buenes-Ayras, Agentem Illuſtriſſimi D. Bernardini de Cardenas Paraguaiæ Epiſcopi, præſentato, p. 1. c. 2. in fine continetur his ferè verbis: *Cùm Paraguaiæ Gubernator D. Gregorius de Hineſtroſa ab Illuſtriſſimo D. Epiſcopo Bernardino de Cardenas declaratus fuiſſet Bullæ Cœnæ Cenſuras incurriſſe, & à Judice Metropolitano denuntiatus excommunicatus, ob violentiam illatam Religioſo Sacerdoti Ord. S. Franciſci, violatamque Eccleſiaſticam immunitatem, Jeſuitarum conſilio ſeſe non geſſit pro excommunicato.*

Tertium extat ibidem c. 3. cùm enim idem D. Gubernator altera vice à Proviſore ejuſdem Epiſcopi 1.

Novembris 1644. palàm denuntiatus fuiſſet excommunicatus, ob violentas manus in Eccleſia injectas in ipſummet Illuſtriſſimum Epiſcopum, tenentem actu SS. Sacramentum, excommunicationem contemptui habuit, ac deriſit, eo quod à Jeſuitis accepiſſet eam eſſe nullam & ridiculam.

Quartum exemplum cap. 6. enarratur, quòd cùm Provincialis Cordigerorum, tanquam Commiſſarius Judicis Metropolitani alterum Paraguaiæ Gubernatorem D. Didacum de Eſcobar Oſſorio, Gregorii de Hineſtroſa ſucceſſorem, excommunicaſſet, pro eo quòd Epiſcopum in Eccleſia ſua Cathedrali obſeſſum injuſtè detineret, ideòque Gubernator ſe gereret pro excommunicato, Jeſuitæ de eo offenſi ſcripto à ſex Sociis ſubſcripto, ipſi perſuaſerunt nihili faciendam iſtam excommunicationem.

Quintum exemplum habetur c. 12. ubi narratur, quòd Jeſuitæ adverſus Epiſcopum ante memoratum congregarint 4000. Indorum, ut ipſum è ſuo Epiſcopatu jam tertiò ejicerent, quódque cum Indis illis plures erant Hiſpani excommunicati, quorum conſcientias Jeſuitæ jubebant eſſe ſecuras, ipſis ſacramenta adminiſtrantes, & ad excommunicationum contemptum ipſos inducentes, Epiſcopalem denique jurisdictionem, authoritate regia vallatam, armis, fraudibus, & omni fallaciarum genere conculcantes.

Sextum exemplum deſcribitur p. 2. art. IV. hiſce verbis: Cùm D. Manuel de Trias Paraguaiæ Gubernator ab Illuſtriſſimo D. Thomas de Torres, Bernardini de Cardenas Deceſſore, excommunicatus fuiſſet, Jeſuitarum iterum reſolutio fuit, quòd excommunicatio non teneret, ſuoque in Collegio ſacramenta ipſi adminiſtrarunt. Verùm cùm idem ipſe Gubernator Commiſſarium poſtea miſiſſet ad viſitandos Indos Jeſuitis ſubditos, de Commiſſionis nullitate proteſtati ſunt, pro ratione dicentes, quòd data eſſet ab excommunicato. Atque hoc modo de cenſuris Eccleſiaſticis quaſi luſum faciebant Jeſuitæ, volentes eas ſervandas eſſe, dum iis incommodatus contra prætenſiones ipſorum ageret, non

ſervandas, dum pro ipſis agebat contra Epiſcopum: quaſi cenſurarum valor à beneplacito ipſorum dependeret. Quod animadvertens Gubernator, ad Regiam Audientiam recurrit, à qua declaratus fuit legitime excommunicatus, & ad mortem uſque, abſque abſolutione manſit excommunicatus, neque enim abſolutionem ab Epiſcopo obtinere potuit, quia ipſi ſatisfacere renuit. Et ideò miſerè periit. Et quis cauſa fuit perditionis ipſius, niſi Jeſuitæ? Memoriale Villaloni, ex quo iſta deſcripta ſunt, videri poteſt in Mor. Pract. Jeſuit. tom. 5.

In quo & deſcribitur Hiſtoria Illuſtriſſimi D. Philippi Pardo, Archiepiſcopi Manilenſis ex actis ſupremo Indiarum Conſilio exhibitis. Ex quâ ſextum habemus exemplum in P. Ortega Jeſuita, quem cùm Illuſtriſſimus ille graviſſimam ob cauſam legitimè denuntiaſſet excommunicatum, contemptâ excommunicatione P. Ortega, abſque abſolutione, publicè celebrare, & Confeſſiones audire non deſtitit.

Et ibidem ſeptimum additur exemplum, quòd ſcilicet Jeſuitæ velut ignorantes traduxerint, deriſerintque eos, qui juxta Clementinam I. de pœnis, & Bullam Cœnæ, pro verè excommunicatis habuerunt eos, qui innocentiſſimum Archiepiſcopum illum (in gratiam Jeſuitarum) ab Eccleſia ſua violenter ejectum, in exilium miſerunt, Eccleſiæque ipſius gubernationem, contra Archiepiſcopi ordinationem, illegitimè uſurparunt, & uſurpari juſſerunt. Quod factum Rex Catholicus declaravit attentatum injuſtum, Regioſque Auditores, Jeſuiticæ perſecutionis fautores (qui, ut gratiam ipſis præſtarent, ſcandaloſiſſimum attentatum iſtud commiſerant) unà cum Gubernatore, & aliis qui in eo partem habuerunt, officiis ſuis privatos pro meritis caſtigavit, ſicut & Michaelem Ortis de Covarruvias Capituli Decanum, pro eo quòd Eccleſiæ gubernationem illegitimè uſurpaſſet, varioſque exceſſus uſurpando commiſiſſet. Denique ob præmiſſa excommunicatos, quos Jeſuitæ perperam cenſuerant excommunicationem non incurriſſe, ab Archiepiſcopo abſolven-

vendos Rex pronuntiavit, pronuntiandoque falſum eſſe ſignificavit quòd Jeſuitæ in contemptum excommunicationis ab iis incurſæ dixerant: *In ſola Societate inveniri regulas & principia pro conſolatione univerſorum* (quod profectò dixerant, ut excommunicati parvifacerent excommunicationem) unde & excommunicati, ob conſcientiæ ſuæ remorſum, ab Archiepiſcopo abſolutionem petierunt, excepto uno P. Ortega Jeſuita, qui ſeſe humiliare renuens, in contemptu excommunicationis ſorduit.

Exemplum octavum Clangore præcedenti enarratum fuit, hiſce verbis: Cùm Illuſtriſſimus D. Bernardinus de Almanſa Archiepiſcopus S. Fidei in Bogora, ob violatam Eccleſiaſticam immunitatem, iſtius Regni Viceregem..... excommunicaſſet, Sebaſtianus Morillo Jeſuita Viceregi perſuaſit, ut excommunicationem floccifaceret, ab eaque ipſum protinus abſolvit, non ſine plurimorum ſcandalo &c.

Exemplum nonum in Gallia contigit (ubique enim Jeſuitæ ſunt Jeſuitæ, nec alii in Europa, quàm in Aſia, America &c.) Appamiæ utique, ubi cùm Epiſcopus omnibus ſacerdotibus ſuæ Diœceſis, Sæcularibus & Regularibus, ſub pœna ſuſpenſionis ſibi exhiberi mandaſſet literas approbatorias ad audiendas ſæcularium Confeſſiones, ut ſibi de eorum approbatione conſtaret; mandato tam juſto paruerunt omnes, ſolis Jeſuitis exceptis, qui ſæcularium Confeſſiones contumaciter audire perrexerunt, poſtquam ab iis audiendis ipſos Epiſcopus ſuſpenſos declaraſſet, etiamſi id ipſis ſub pœna excommunicationis ipſo facto prohibuiſſet. Non ſolùm enim cenſuras ipſius contempſerunt; ſed & adverſus Epiſcopum infamibus pariter & injurioſis paſquinis, per platearum angulos affixis, nec non libellis ac diſcurſibus ſcandaloſis & ſeditioſis inſurrexerunt. Et ne tunc quidem à celebratione & Confeſſionibus ſæcularium audiendis deſtiterunt, poſteaquam ab eodem Illuſtriſſimo, ob contumaciam & rebellionem ſuam tam ſcandaloſam, denuntiati fuerunt excommunicati, prout conſtat ex epiſtola encyclica

ejuſdem Epiſcopi ad omnes Galliæ Epiſcopos, nec non ex ſententia adverſus ipſos juridicè lata, quæ duo videri poſſunt to. 1. libri inſcripti: *Relatio eorum quæ contigerunt in negotio pacis Eccleſiæ ſub Clemente IX.* pag. 413. 415. 416. 417. 418. 419. 420. & 421.

Nonne ſaltem erga aliorum Gallicânorum Epiſcoporum cenſuras magis venerabundi fuerunt Jeſuitæ? Judicet Orbis univerſus ex certiſſima narratione ſequenti. Annis 1658. & 1659. ſolemnes trium Archiepiſcoporum & octodecim præcipuorum Galliæ Epiſcoporum cenſuræ adverſus Caſuiſtarum Apologiam, peſtiferaque ipſius dogmata prodierunt, iiſque reliqui Gallicani Epiſcopi (uno excepto) aſſenſerunt. Quid verò Jeſuitæ, ſoli ipſi unanime tot Epiſcoporum judicium & cenſuras contempſerunt, ſparſiſque libellis inſolentiam, imò & furorem ſpirantibus, adverſus Epiſcopos tumultuati ſunt. Imò & adverſus Romanum Pontificem Alexandrum VII. poſteaquam & ipſe Apologiam condemnavit, contumelioſis verbis invecti ſunt; quemadmodum & adverſus Innocentium XI. velut Janſeniſtam, dum 65. propoſitiones cenſoria notâ dignas cenſuit. Erga eoſdem Epiſcopos Jeſuiticæ modeſtiæ, debitæque Eccleſiæ Principibus obſervantiæ, inſigne ſpecimen exhibuit Honoratus Fabri, Jeſuita Lugdunenſis, dum in Apologetico Societatis to. 1. Vah, inquit, quid non potis ſum de illis Epiſcopis efferre? Abſtineo tamen præ modeſtia & cultu, etiam immeritis debito.

Neſcio quas hìc injurias, mulieris protervæ & maledicæ quàm Sacerdotis digniores, in autorem Tubæ non evomat P. Huylenbroucq: *Impudentiam tuam nemo eſt qui non videat, & qui non unà intelligat quòd tibi ſit cerebrum, quæ mens, quàm vilis animus & humano commercio indignus:* illum præ tribunali ſuo præſto adeſſe jubet: *Cape ſedem, &, ſi potes, tantiſper impera tibi ut auſcultes; paucis te volo.* Nimium feſtinanter epinicium canis, mi Huylenbroucq; nihil affingitur Honorato Fabri quod non dicat in *Apologetico doctrinæ moralis Societatis.* Fateris quidem reperiri parte

te 2. cap. 8. tibi pag. 337. mihi (qui editione Colonienſi utor) pag. 485. hæc verba : „ A cauſa (cur ab aliquibus Epiſcopis Jeſuitæ malè habeantur) prudens „ abſtineo; publica eſt, notoria eſt, & innumeri ferè „ libelli in hanc rem ſcripti, numquam illam ita obſcurabunt, quin palam ſemper, & comperta ſit, intelligenti pauca: latiſſimus certè ſcribendi campus „ pateret , ſed præ reverentia ſtilum contineo & „ ſiſto. Et ut aliud ſpecimen exhibeas moderati hujus Jeſuitæ animi , hæc illius profers verba: *Jeſuitæ vix centeſimâ ſuorum privilegiorum parte utuntur in Gallia : Epiſcoporum verba & nutus adorant.* Hæc ipſe refers; quàm acri judicio dicant alii. Mihi certè videris in hoc, ſicut & in multis aliis, prodere tuam Societatem.

Aſt ne autumes velle me aliò te traducere: ad locum Fabri qui te irâ incendit, revertor. Inveniſſes *acum in horreo* illo (ſeu potius, putida cloaca) laxitatum veſtrarum, ſi probè quæſiviſſes. Lege *Confutationem præloquii tertii* Wendrokii , mihi pagina 665 , & videbis quomodo pungat Epiſcopos : *Quàm multa ſuper his* (Epiſcopis) exclamat, *dicere valerem*; *ſed præ modeſtia & cultu etiam minùs dignis debito*, *abſtineo*.

Habuiſti priùs ſenſum propoſitionis Patris tui Honorati Fabri; modò habes ipſiſſima verba. Scire amas cur ſenſus tantum priùs relatus fuerit, non verba ? Deſiderio tuo faciam ſatis. Penes autorem Tubæ non erat *Apologeticus* ille. Verba deſumpſit ex ſcripto Gallico cui titulus: *Seconde Correction faite au P. Payen.* Inde in latinum tranſtulit. Si quis plura velit de reverentia Patris Fabri & aliorum Jeſuitarum erga Epiſcopos, illum libellum adeat.

CLANGOR XI.

Octavò, Reformanda Jeſuitarum inobedientia & contumacia , adverſus Eccleſiæ , Summorumque Pontificum Decreta, Sociorum votis adverſantia.

DEmonſtrat inobedientiam & contumaciam illam Chriſtianus Alethophilus in libro ſecundis typis

uuper edito ſub hoc titulo, *Artes Jeſuiticæ*, à pag. 537. ad 550. cujus verba hìc inſerere non pigebit. „ Nullos erga S. Sedem tam ſubmiſſos eſſe quàm Jeſuitas „ paſſim jactitant Jeſuitæ; imò ſoli ipſi ſunt erga S. „ Sedem verè obedientes, ſi ipſis fides. Nec à ſexaginta „ circiter annis de alio ſolemniùs ſermonem inſtituunt, „ quàm de obedientia ſummis Pontificibus debita, „ de ſubmiſſione ad eorum Conſtitutiones, de „ Formula Alexandrina ſubſcribenda &c. Cur ita? Notum „ eſt Orbi univerſo, ideo eſſe, quia in obedientia „ iſta particulare ſuum inveniunt intereſſe. Innocentianam „ quippe Conſtitutionem, ſicut & Alexandrinas „ duas, noviſſimamque Clementinam, *Vineam* „ *Domini Sabaoth*, Moliniſmo ſuo ſtabiliendo favorabiles „ exiſtimant.

„ Verùm ipſos præ cæteris inobedientes eſſe, à debitaque „ Summorum Pontificum Decretis ac Conſtitutionibus, „ Sociorum votis adverſantibus, obedientia „ deficere, ſequentia probant ſpecimina ſeu exempla.

„ Id probant inprimis, tot artes §. 5. enarratæ, quibus „ S. Sedis judicium, in cauſa Molinianarum Novitatum, „ ſubterfugere conati ſunt. Quod certè judicium „ non eſt animi erga S. Sedem verè ſubmiſſi, „ nihilque niſi veritatem amantis....

„ Secundò id probant moleſtiæ, quas Clementi VIII. „ ad definiendum contra Molinam accincto, fecerunt. „ Nam ut clariſſimus Autor Hiſtoriæ Congregationum „ de Auxiliis narrat, l. 2. c. 23. *Clemens VIII. hac unica* „ *difficultate cruciabatur (quam poſt dies aliquot* „ *Franciſco Pegna, Rotæ Romanæ Decano, ſecretò detexit) ne ſcilicet Jeſuitæ Apoſtolicæ definitioni ſubeſſe detrectarent*. „ Quod facilè ex tumultibus Societatis, querelis, „ ac minis ſuſpicari erat... Quemadmodum & ex „ eo quòd ſub Paulo V. cùm jam inſtructum eſſet Pontificii „ Diplomatis ſpecimen.... Claudius Aquaviva, Societatis „ Præpoſitus Generalis, liberali audacia Pontifici „ ſignificavit, *ſe quidem, ſi fortè Sanctitas ſua tam* „ *infamiæ notam Societati inureret* (adverſus Molinam de-

„ fi-

„ finiendo) *dena Jeſuitarum millia præſtare non poſſe,*
„ *qui contumelioſa & indecora Apoſtolicæ Sedis authorita-*
„ *ti non ſcriberent....* Dignum profectò Sociorum erga
„ Decreta Apoſtolica reverentiæ & obſervantiæ docu-
„ mentum, dignum peculiaris obedientiæ ſpecimen,
„ quâ S. Sedi cæteris arctiùs conſtringuntur.

„ Alterum ſpecimen exhibent amaræ Sociorum de
„ eodem Clemente VIII. expoſtulationes: hunc *malè*
„ *in Societatem animo fuiſſe. Ab Hiſpanis in Prædicatorum*
„ *gratiam circumventum. Minus pro dignitate argumen-*
„ *ti peritum. Molinianæ doctrinæ, ac præſertim ſcientiæ*
„ *myſteria non ſatis edoctum....*

„ In familiari etiam colloquio.... cùm eidem Clemen-
„ ti VIII. Generalis Prædicatorum ſpopondiſſet. Ordi-
„ nem ſuum id omne libenti pronoque excepturum
„ animo, quod Pontificia authoritate ſanciret, Ponti-
„ fex reſpondit, *Eandem ſe obſequii fidem in Jeſuitis ve-*
„ *hementer deſiderare..... Sat clarè perſpectum habere, PP.*
„ *Jeſuitas velle huic negotio moras injicere, conantes mi-*
„ *hi timorem injicere de magnis turbis inde orituris, ſi*
„ *cenſuram adverſus Molinam emittam, ante auditas*
„ *omnes illorum Apologias; cùm tamen jam per duos inte-*
„ *gros annos illos quotidie audiverimus. Imò voluerunt &*
„ *autorem per ſeſe audiendum, conſulendas totius Orbis*
„ *Academias, quin etiam Concilium Generale indicen-*
„ *dum......* ita ut Pontifex intimum doloris ſui ſenſum
„ patefaceret, dicens....... *Adeo me iſti perturbant, ut*
„ *penè mentis errore ex perturbatione me afficiant.* An
„ non iſta præclara Jeſuiticæ erga S. Sedem obſervan-
„ tiæ ſubmiſſioniſque ſpecimina? “ Omnia tamen fa-
cta iſta ſolidè probat Hiſtoricus.

„ Tertiò id ipſum probant expoſtulationes ipſorum
„ tempore Innocentii X. Cùm enim ſanctiſſimus ille
„ Pontifex anno 1646..... pro reformandis abuſibus, qui
„ in regimine Societatis emerſerant, Conſtitutionem
„ edidiſſet ſapientia & æquitate pleniſſimam, quâ ſub
„ pœna excommunicationis ipſo facto, nec non ſuſ-
„ penſionis à divinis, privationiſque vocis activæ & paſ-

„ ſivæ, atque inhabilitatis ad quodcumque officium, „ indiſpenſabiliter in perpetuum ſtatuit, Congre„ gationes generales ſingulis novenniis exactè cele„ brandas, in iiſque novos Aſſiſtentes ſemper eligen„ dos. Provinciales verò, Viſitatores, Rectores, a„ lioſque Officiarios inferiores nonniſi per triennium „ in officiis iſtis permanere poſſe, eoque elapſo per „ annum & dimidium ab iſtis Officiis vacare debere. „ Adverſus Conſtitutionem..... pro bono Societatis „ tam ſapienter editam, Pater Avendaño ejuſdem So„ cietatis, in Theſauro Indico (à Provinciali Tole„ ſano & pleriſque gravibus Soc. PP. approbato) to. 2. „ c. 4. inſurrexit, tanquam Societati *pernicioſam, in„ convenientem, contra ordinem fabricatam..... contra„ riam juri communi*, ex adſtantium *non vera ſugge„ rentium vitio emanatam.* Sic utique Conſtitutioni„ bus Pontificiis Socii ſe ſubmittunt, dum ad ſalivam „ non ſunt.

„ Quartò, dum Sociorum doctrinam Sedes Apoſto„ lica proſcribit, nullum jam ampliùs obedientiæ, ſed „ rebellionis & inobedientiæ ſpecimen præbent Jeſui„ tæ, prout apparuit, dum Pozæ librum doctrinam„ que " (tot erroribus ſcatentem) „ damnavit. Hiſ„ panicam namque Inquiſitionem adverſus Romanam, „ Regiamque authoritatem " (à ſe circumventam) „ adverſus Pontificiam concitarunt. Palam quoque „ ſcripſerunt contra Romanam Cenſuram librorum „ Cellotii, Baunii, Rabardei &c.

„ Quintò, dùm Alexander VII. Facultati Theologi„ cæ Lovanienſi Breve reſcripſit, quo SS. Doctorum „ Auguſtini & Thomæ doctrinam mirificè commen„ davit, inconcuſſaque atque tutiſſima eorum dogma„ ta declaravit, ex Sociis *nonnulli, in furorem velut „ acti, in impias has voces erupere, laudatum Breve „ per diabolicam machinationem fuiſſe impetratum.* An „ non egregium Jeſuiticæ obſervantiæ ſpecimen erga „ Apoſtolicam Sedem? Porrò narrationis iſtius teſtes „ ſunt

„ ſunt Cardinalis Noriſius...... Chriſtianus Lupus........
„ Vincentius Baronius.....

„ Sextò, dum idem Alexander VII. infamem Ca-
„ ſuiſtarum Apologiam ſolemniter condemnavit, con-
„ tumelioſis vocibus adverſus Romanum Pontificem
„ Socii inſurgendo (quemadmodum & adverſus Inno-
„ centium XI. tanquam Janſeniſtam, dum 65. pro-
„ poſitiones, ex ipſis ferè omnes excerptas, velut ut mi-
„ nimùm ſcandaloſas & pernicioſas proſcripſit) modi-
„ cæ ſuæ erga S. Sedem obſervantiæ & ſubmiſſionis i-
„ teratum exemplum dederunt.

„ Septimò, tantus etiam furor ipſorum adverſus de-
„ nuntiatores propoſitionum illarum, argumentum
„ non eſt jactitatæ ab ipſis Jeſuiticæ ſubmiſſionis ad
„ judicium ſupremi Eccleſiæ Judicis; uti nec temeri-
„ tas, qua in dies adhuc audent nonnullas ex damna-
„ tis propoſitionibus illis ſuſtinere.

„ Octavò, poſt damnatam ſupradictam Apologiam,
„ eam adhuc in deliciis habent, nec adduci poſſunt,
„ ut eam ipſi damnent. Poſt damnatum quoque ſpe-
„ ciali cenſurâ Stubrochium, Apologiæ defenſorem,
„ damnatum ipſius librum Honoratus Fabri, Pontifi-
„ ciam prohibitionem nihil reveritus, Apologetico
„ ſuo doctrinæ Societatis inſeruit.

„ Nonò, Honoratum imitatus P. Moja, ſub nomi-
„ ne Amadæi Guimenii, damnatas Apologiæ laxitates
„ tanta adhuc petulantiâ ſuſtinuit, ut piorum omnium
„ in ſe concitaverit horrorem, multiplicemque S.
„ Congregationis prohibitionem. Cui ſeſe non ſub-
„ mittentes Socii, cùm adhuc Amadæum legendum
„ diſtribuerent, Innocentius XI. de iſta inobedientia
„ graviſſimè conqueſtus, Guimenii librum non ſolùm
„ iteratò proſcripſit, velut Chriſtianis moribus exitio-
„ ſum, ſed & flammis addixit.

„ Decimò, poſt damnatam ab eodem Innocentio
„ XI. ſexageſimam (Baunii) propoſitionem, P. Da-
„ niel, ſeu Autor noviſſimæ reſponſionis ad litteras
„ Provinciales, adhuc eam ſuſtinere audet, dicens

„ propoſitionem illam *nihil mali continere*, uti demon-
„ ſtrat litterarum illarum Apologiſta epiſt. IX. ſicut &
„ ſuſtinere non veretur Sanchetii ſui de reſtrictionibus
„ mentalibus doctrinam, ab eodem ſanctiſſimo Ponti-
„ fice in terminis damnatam propoſ. 26. & 27. prout
„ videre eſt apud eundem epiſt. 15. & 16. Qui etiam
„ epiſt. 5. 6. 7. 8. 13. 15. & 16. demonſtrat, alias inſu-
„ per propoſitiones, partim ab eodem Pontifice, par-
„ tim ab aliis damnatas, variis in Theſibus, libelliſque
„ Sociorum, de homicidio, de probabilitate, de pec-
„ cato Philoſophico &c. adhuc propugnari, ſaltem ut
„ ſpeculativè probabiles.„...

„ Undecimò, dum Luſitaniæ Socios S. Sedes ſolve-
„ re juſſit pecuniam Cameræ Apoſtolicæ debitam, ip-
„ ſorum diſparuit obedientia, rebellio apparuit.

„ Duodecimò, dum eadem S. Sedes ipſis inhibuit,
„ è fœderatis Provinciis eleemoſynas, à Catholicis ac-
„ ceptas transferre, eò quòd inde Catholici efficeren-
„ tur odioſi, orphanique pueri parochiarum ipſis
„ commiſſarum, Catholicorum auxiliis deſtituti, cum
„ orphanis parentum hæreticorum in hæreſi educa-
„ rentur; adduci non potuerunt, ut tam rationabili
„ mandato obtemperarent. “ Seducti ab avaritia ſua,
qua Sociorum divitias puerorum iſtorum ſaluti, Catho-
licæque religionis honori prætulerunt.

„ Decimò tertiò, dum eadem S. Sedes ipſis multo-
„ ties inhibuit negotiationes, tot Pontificiis inhibitio-
„ nibus uſque adeo prævaluit Sociorum cupiditas con-
„ gregandi divitias, ut Pontificia authoritate non po-
„ tuerit cohiberi, uti demonſtrat Moralis. Practica Je-
„ ſuit. to. 3. c. 7.....

Decimò quartò, ob ſuam inobedientiam & rebellio-
nem adverſus Vicarios Apoſtolicos, à S. Sede miſſos,
à Tunquinenſi, Cochinchinenſique Miſſionibus per S.
Sedem excluſi fuerunt, ut conſtat ex dictis Clangore
IX. Ob eandem ipſis quoque novitiorum receptio per
totam Italiam, Inſulaſque adjacentes ab Innocentio XI.
anno 1684. interdicta fuit.

Deci-

Decimò quintò, Jeſuitarum adverſus Eccleſiæ & SS. Pontificum decreta inobedientiam & rebellionem demonſtrat omni laude digniſſimus Palafoxius, Angelopolitanus Epiſcopus in priori ſua ad Innocentium X. epiſtola de die 25. Maii 1647. cujus iſta ſunt verba:
„ Pontificiæ Bullæ Clementis VIII. Pauli V. & Urba-
„ ni VIII. prohibent Eccleſiis Cathedralibus ſubtrahi
„ decimas, ab iis jure poſſeſſas, revocatis ab Urbano
„ VIII. pro Regnis Hiſpaniarum (à quibus hæc Re-
„ gna dependent) Jeſuitarum privilegiis in contra-
„ rium, ipſis injungendo ut ſolverent jus tam juſtum
„ & ſanctum, & pro præterito unam vigeſimam dun-
„ taxat. Verùm Jeſuitica potentia hiſce in Regnis ſu-
„ pra Bullas eſt, totque artibus earum impediunt
„ executionem, tot etiam pecunias impendunt, ut
„ fruſtranea reddant S. Sedis Decreta, ut Cathedrali-
„ bus Eccleſiis non relinquatur niſi gemitus & impo-
„ tentia ſeſe defendendi adverſus potentiam adeò ex-
„ ceſſivam, quam novis acquiſitionibus in dies augere
„ non deſinunt: hoc pacto per divitias ſuas injuſtitiam
„ ſuam ſuſtinentes, impedienteſque ne vox noſtra au-
„ diatur, & jus noſtrum, tametſi fundatiſſimum, ad-
„ verſus eorum potentiam defendatur.

„ Videns igitur, Sanctiſſime Pater, Religioſos illos
„ in hoc & aliis Epiſcopatibus adeò diteſcere, atque
„ hoc pacto ſibi decimarum dominium attribuere, Ec-
„ cleſia mea in Capitulo (cui tanquam Epiſcopus ad-
„ ſtiti) ſtatuit cum poſſibili moderatione uti remedio
„ ſibi ſubminiſtrato per Concilium Moguntinum (re-
„ latum cap. *Si quis laicus vel Clericus* 16. q. 1.) & per
„ Innocentium III. in Concilio Lateranenſi, relatum
„ cap. *In aliquibus*, de decimis: ſtatuit (inquam) ſæcu-
„ laribus notum facere, ut in venditionibus, quas per-
„ ſonis facerent, decimas reſervarent; utpote quas
„ cum Cathedralium præjudicio alienare non poſſent,
„ ut hoc pacto, ſi recuperari præteritum non poſſet
„ (quod admodum notabile erat) ſaltem in futurum
„ ſiſteretur continuatio injuſtitiæ, ruinam totalem alio-
„ qui cauſatura.

» divini cultus, & pauperum ſublevaminis, per Eccle-
» ſiaſticorum redituum diminutionem illato, Religioſi
» Societatis ad aliud longè majus præjudicium proceſ-
» ſerunt, contra Epiſcopalem juriſdictionem, legiti-
» mamque ſacramentorum adminiſtrationem. Nam
» quia magnum habent numerum ſæcularium ſibi ſub-
» ditorum, in terris quas poſſident, & pluſquam cen-
» tum Indos ſibi ſubjectos in ſola terra de Amaluca.....
» non deſunt probationes, quòd ipſis abſque neceſſa-
» ria ad hoc facultate & juriſdictione Sacramenta mi-
» niſtrent, ipſoſque matrimonio jungant.... licèt adeò
» occultè.... ut in notitiam noſtram nunquam perve-
» niſſet, niſi Indi ipſi, orta inter ipſos & Jeſuitas dif-
» ficultate, nobis revelaſſent.

» Quàm grande peccatum iſtud, matrimoniis inva-
» lidis implicare fideles, quorum Curati non ſunt,
» contra Concilium Tridentinum & Clementinam 1.
» de privileg. ubi ſimilia facientes incidunt ipſo facto
» in excommunicationem, ſoli S. Sedi reſervatam!
» Quanta temeritas iſtis Eccleſiæ Decretis contrave-
» nire!

» Quot ergo non incurrerunt irregularitates & ſuſ-
» penſiones, in tali ſtatu celebrando & confeſſiones
» audiendo! Qualis eſt ſtatus eorum quos talibus ma-
» trimoniis invalidè jungunt, vel quibus alia ſacramen-
» ta invalidè miniſtrant! Quale non cauſat ſcandalum
» contemptus iſte ordinationum Eccleſiæ, Apoſtolica-
» rumque Conſtitutionum!....

» Nec tamen ibi finis exceſſuum & contemptuum,
» ex illo ad aliud haud minorem, imò ad majorem
» tranſierunt. Tametſi enim ſanctum & veneran-
» dum Tridentinum Concilium prohibeat, ne quis
» confeſſarius vel prædicator functiones iſtas exerceat
» abſque facultate Epiſcopi loci, iſtudque Concilii De-
» cretum Summi Pontifices confirmaverint, & invio-
» labiliter obſervari præceperint, ſcilicet Pius IV. & V.
» Paulus V. Clemens VIII. Gregorius XV. & Urba-
» nus VIII. omnibus hiſce Conſtitutionibus inobe-
» dientes PP. Societatis, cùm eſſem abſens & occupa-

» tus

" tus in viſitatione Diœceſis meæ, & hujuſce Regni...
" deſierunt licentias poſtulare, & quamvis mutarent
" Religioſos ſuos, de novo adventantes jubebant con-
" feſſiones excipere, & prædicare abſque ulla faculta-
" te, & approbatione mea; vel Vicarii mei generalis...
" Cùm itaque ex Regiſtro Secretariæ Epiſcopalis con-
" ſtaret, ipſos deſtitutos eſſe facultatibus ad iſta neceſ-
" ſariis, ad præcavenda mala inde nata ſequi, ipſis,
" conformiter Tridentino, prohibitum fuit, ſæcula-
" rium Confeſſiones audire, & prædicare, uſquedum
" ad id facultatem à me, vel à Vicario meo generali
" poſtulaſſent, & obtinuiſſent.

" Ipſis perfacile erat tam legitimæ tamque neceſſa-
" riæ prohibitioni reſpondere, facultates ſuas exhiben-
" do, ſi haberent, vel poſtulando, ſi non haberent.
" Aſt extrajudicialiter reſponderunt, ſe habere privi-
" legia ad Confeſſiones abſque approbatione & licentia
" excipiendas. Poſtulatâ ab ipſis Privilegiorum iſto-
" rum exhibitione, reſponderunt, ſe privilegium ha-
" bere de non exhibendo. Poſtulatâ denique ſaltem
" iſtius privilegii exhibitione, reſponderunt ſe ad id
" non teneri. Cúmque in poſſeſſione eſſent prædican-
" di, confeſſioneſque excipiendi, continuaturos ſeſe
" functiones iſtas, prout de facto continuarunt, non
" obſtante prohibitione ſibi facta.

" Id cernens Vicarius meus generalis, attentis ſa-
" crilegiis quæ committebantur per ejuſmodi Con-
" feſſiones non approbatis factas, contra Concilium
" Tridentinum, Apoſtolicaſque Conſtitutiones; atten-
" tis nullitatibus ejuſmodi Confeſſionum, & ſcandalis
" inde exorientibus in materia ad ſacramenta ſpectan-
" te, Edictum promulgavit, quo fideles monuit, ne
" Jeſuitis facultate Confeſſiones excipiendi deſtitutis
" confiterentur, & Jeſuitis prohibuit confeſſionum au-
" ditionem continuare, uſquedum facultatem obtinuiſ-
" ſent, vel privilegia ſua exhibuiſſent.

" Inde offenſi ſancti illi Societatis Religioſi, etiamſi
" Vicarius meus generalis nihil feciſſet niſi in execu-
" tionem Decreti S. Concilii Tridentini, Pontificia-

" rum-

„ rumque Conſtitutionum, Mexicum profecti..... non
„ ſolùm non obedierunt, nec ſeſe ſubmiſerunt Concilio, nec Sanctæ Sedi, ſed contra obedientiam utriſque debitam omni diligentia Conſervatorem quæſierunt, apud quem de me, meoque Proviſore conquererentur. Aſt ſapientioribus Eccleſiaſticis, tam ſæcularibus, quàm Regularibus commiſſionem iſtam recuſantibus, duo Dominicani, Joannes de Paredes, & Auguſtinus Badinez....... quatuor-millium ſcutorum pretio conducti, & inducti, prout omnibus notum eſt, commiſſionem acceptarunt contra juris præſcripta (Regularibus in cauſa Regularium conſervatoriam acceptare inhibentia) eo quod eandem habeant cauſam, & idem intereſſe.....

„ Erecto à prætenſis iſtis Conſervatoribus Tribunali contra præſcriptum Concilii Tridentini, Jeſuitæ coram iſto Tribunali contra me, & Vicarium meum generalem intentarunt actionem injuriæ, quam ſe accepiſſe dicebant per mandata ab ipſis exigentia licentiarum ſuarum exhibitionem, confeſſionumque auditionem inhibentia, donec exhibuiſſent, pro injuria Societati ſuæ facta id accipientes, quod non erat niſi pura puta executio Bullarum Pontificiarum, ſacrique Concilii Tridentini, neceſſaria ad legitimam ſacramentorum adminiſtrationem.

„ Jeſuitæ, S. P. hiſce in provinciis tam imperiosè ſe gerunt, ut Epiſcopalia jura pro injuriis habeant, obedientiamque Eccleſiæ legibus præſtitam, pro prætenſarum exemptionum ſuarum prævaricatione, commentitiis interpretationibus & imaginariis prætenſionibus ſuis fruſtranea, imò & odioſa reddentes Eccleſiæ ſeu Conciliorum & SS. Pontificum Decreta, quæ non emanarunt, niſi ut mandarentur executioni. Siquidem accuſant, perſequuntur, calumniantur Prælatos executionem exigentes, ſuas allegantes conſuetudines, quas Concilium damnat, allegantes & practicam ſuam Eccleſiæ legibus in materia ſacramentorum diametraliter adverſam.

„ Tametſi verò Conſervatores iſtos, ſuppoſito quòd

„ Con-

" Conſervatores eſſe potuiſſent, ante juridicum pro-
" ceſſum, oportuiſſet commiſſiones ſuas Ordinario
" præſentare, ut eis deferret, ſi legitimas exiſtimaſ-
" ſet; ſin minùs, *nequaquam in cauſa procederetur,*
" *donec per arbitros in forma juris electos, ſuper ſuſpi-*
" *cione, aut jurisdictionis competentia fuiſſet judicatum,*
" prout iis ipſis verbis ſtatuit S. Concilium Tridenti-
" num, & antè ſtatuerat Apoſtolica Conſtitutio Boni-
" facii VII. per Bullam Gregorii V. confirmata: pro-
" ceſſus ſuos inde ipſi inchoarunt, ubi alii Judices fi-
" nire ſolent, à prolatione utique ſententiæ. Non au-
" ditis namque partibus, non exhibitis Ordinario
" commiſſionibus ſuis..... facultates ſuas excedentes,
" alienaque in Diœceſi juriſdictionem exercere volen-
" tes, Judices eſſe voluerunt ipſiuſmet Epiſcopi, ſui-
" que Vicarii generalis, ſub cenſuris, pœniſque pe-
" cuniariis, ipſis præcipientes, ut Religioſos Societa-
" tis, nullam habentes prædicandi, confeſſioneſque
" excipiendi facultatem, reſtituerent in uſum poſſeſ-
" ſionis id faciendi. Quod idem fuit, ac præcipere,
" ut ipſos reſtituerent in uſum poſſeſſionis tot & tanta
" ſacrilegia committendi, quot & quanta committunt
" qui abſque legitima facultate prædicant, confeſſio-
" neſque excipiunt. Uno itaque ictu duo iſti Religio-
" ſi revocare auſi ſunt, eo in puncto, Concilium Tri-
" dentinum, Bullas SS. Pontificum, declarationes
" Cardinalium, ſenſum unanimem Theologorum,
" etiam Societatis, ipſas quoque Societatis Conſtitu-
" tiones, Jeſuitis inhibentes prædicare, & Confeſſio-
" nes excipere, abſque licentia & approbatione Epiſ-
" copi loci.

" Videns itaque Vicarius meus generalis temerita-
" tem illam magnam Jeſuitarum, in contemptum
" Concilii, Bullarum, propriarumque Conſtitutio-
" num. Videns etiam quòd duo illi Religioſi, non
" tam Conſervatores eſſent, quàm Diſſipatores Eccle-
" ſiaſticæ juriſdictionis, ac diſciplinæ, legitimæ admi-
" niſtrationis ſacramentorum, quódque contra me di-
" rectè agerent, imò contra Eccleſiæ Decreta, cenſu-
" ria

" ris manifeſtis ſeſe illaqueantes, & ſeſe gerentes cum
" eâ temeritate & audacia, cujus in Catholicis regio-
" nibus viſum hactenus non eſſet exemplum. Videns
" denique quòd tanta cum temeritate uſurpando ju-
" riſdictionem, Nobis Epiſcopis, tanquam S. V. De-
" legatis competentem, manifeſtè incidiſſent in excom-
" municationem latam in Bulla Cœnæ art. 15. 16. & 17.
" ipſos denuntiavit excommunicatos.

" Perfacile erat Jeſuitis, ut antè dixi, totum iſtud
" negotium componere, facultates ſuas exhibendo,
" vel novas poſtulando: verùm Eccleſiæ Decretis ſe-
" ſe humiliter ſubmittere detrectantes, recuſata au-
" dientia Regia, ſubſidium, in favorem Conſervato-
" rum, petentes ab amico ſuo Vicerege, ad ſæcula-
" rem poteſtatem recurrerunt, ut manu armata Con-
" ſervatores cum gladiis & bombardis protegeren-
" tur.

" Qua protectione obtenta, protinus intruſi Conſer-
" vatores, nulla facta citatione, nec actorum ſuorum
" inſinuatione, ſtupenda cum temeritate declararunt,
" Me, Vicariumque meum generalem, Notarium
" publicum, & alios domeſticos cenſuras incurriſſe,
" contraque jura omnia agentes, ſcandala multa &
" nullitates commiſerunt, atque excommunicati miſ-
" ſas publicè celebrarunt. Ad vindicandoſque illegiti-
" mos proceſſus ſuos, teſtes falſos quæſierunt, qui
" dicerent, Me & Vicarium meum generalem non
" permiſiſſe, ut nobis inſinuarentur Acta ipſorum;
" etiamſi quotidie ad Eccleſiam egrederemur, & ad
" civitatem, ubi nos negotia vocabant, domeſticiſque
" noſtris injungeremus, ne cui nos alloqui volenti ac-
" ceſſum negarent. Eadem illa acta ſua, nobis abſen-
" tibus detulerunt, parietibus inſinuarunt, vel perſo-
" nis ſuppoſititiis, ut prætextum haberent proceſſui ea,
" manifeſta cum fallacia, inſerendi. Quo fideles adeò
" ſcandalizati fuerunt, ut ne in Eccleſia quidem Ca-
" thedrali Mexicana, viginti leucis diſtante ab Ange-
" lopolitana, ferre potuerint ut Conſervatorum illo-
" rum Edictio legeretur, populo acclamante lectori,

" ut

„ ut è cathedra deſcenderet: quia Conſervatores habe-
„ bat velut notorios Concilii, Apoſtolicarumque Con-
„ ſtitutionum inimicos. Eò denique temeritas ipſo-
„ rum proceſſit, ut Me publicè denuntiarint excom-
„ municatum..... (tametſi nihil iſto in negotio ege-
„ rim, ſed ſolus Proviſor meus) ex quo facto adeò
„ ſcandalizatæ fuerunt iſtæ Provinciæ (quarum Vice-
„ Rex fui & Viſitator generalis) ut à populis, zelo
„ accenſis, cenſuræ fuerint laceratæ. Nec enim ferre
„ potuerunt injuſtitiam tantam, nec tantam Epiſcopa-
„ lis dignitatis injuriam & contemptum.

„ Ecce quomodo hiſce in provinciis agunt Patres
„ Societatis, S. P. abſque ulla utique veneratione,
„ obedientia & ſubmiſſione ad Bullas & Concilia, ſuis
„ abutentes privilegiis, eaque non ſolùm extendentes
„ ad ea quæ iis non continentur, ſed & ad ea quæ iis
„ prohibentur, altaria conſecrando, & calices &c.
„ Tametſi enim in iis expreſſè declaretur id ſolùm poſ-
„ ſe in infidelium terris, ubi nullus eſt Catholicus E-
„ piſcopus, ſacraque Eminentiſſ. DD. Cardinalium
„ Congregatio anno 1626. declaraverit id ipſos non
„ poſſe, contemptis hiſce declarationibus id facere
„ præſumunt hiſce in regionibus, ubi Epiſcopi non
„ deſunt, ſeſe fundantes in privilegiis, à ſe nunquam
„ viſis. Quorum dum poſtulatur exhibitio, ſuſtinent
„ ſe ad eam non teneri. Si ad exhibitionem cenſuris,
„ ſecundùm diſpoſitionem juris, adſtringantur, Con-
„ ſervatores nominant, ſæcularesque ſibi devotas
„ commovent Poteſtates. Si adverſus ipſos ſecundùm
„ ordinarias juris regulas procedatur, injurias maxi-
„ mas Societati ſuæ fieri contendunt, altè conclaman-
„ tes ſe perſecutionem pati, velutque in fide ſuſpectos
„ traducentes eos qui nihil agunt, niſi ſecundùm Ec-
„ cleſiæ deciſiones, quæ fulcimenta ſunt fidei. Nec
„ hiſce contenti, ſcandaloſa ſcripta componunt, & in
„ populo ſpargunt, in Scholiſque ſuis pueros docent
„ Epiſcopum ſuum non venerari, nec ipſi obedire.
„ Ipſis denique legendas tradunt ordinationes Conſer-
„ vatorum, quos Epiſcopus publicè denuntiavit excom-
„ muni-

„ municatos, reſolutioneſque, quibus aſſerere audent, „ peccatum eſſe mortale, Paſtori & Epiſcopo ſuo obe- „ dire in concernentibus litem, quam ſuſtinet adverſus „ Societatem.

„ Omnia iſta, S. P. demonſtrantur in ſchediaſma- „ tis quæ ad S. V. tranſmitto. In iis videbit quomodo „ fideles inducere conentur, 1. Ad ſeſe erigendum „ adverſus Epiſcopum ſuum, denegandamque ipſi o- „ bedientiam, & ſubmiſſionem. 2. Ad diſrumpen- „ dum ſpirituale iſtius ſubmiſſionis vinculum. 3. Ad „ erigendum altare contra altare. 4. Ad ſchiſma & „ animorum diviſionem. Quibus exceſſibus adeò ma- „ nifeſtis, quia Epiſcopus ſe opponit, ipſum perſe- „ quuntur, & accuſant de illata ſibi injuria..... Ob id „ ſolùm, quia ipſis non placet ſeſe humiliter ſubmit- „ tere S. Concilio Tridentino, prout cæteri Religioſi „ ſeſe ſubmittunt.

„ Si Concilii Tridentini executio ſit Societati inju- „ ria, dicendum eſt, S. P. Concilium iſtud Societati „ eſſe injurioſum, injuriarumque & gravaminum fon- „ tem. Et ſi Summorum Pontificum Decreta, abſque „ peccato, offenſâque proximi, mandari non poſſent „ executioni, dicendum foret, Eccleſiæ regulas, quæ „ fundamenta ſunt juris ac juſtitiæ, injuſtitiæ fontes „ eſſe. Fuitne aliquando Catholicus, qui jus & juſti- „ tiam ipſam, injuſtitiam vocaret? Poſſibilene eſt, „ quòd ſanctarum Concilii definitionum, inordinatio- „ nem omnem & confuſionem eliminantium, execu- „ tio, inordinatio ſit? Aliquidne magis inviolabile eſt „ in Eccleſia, quàm quòd œcumenica nos Concilia „ ſacris in canonibus docent, & in deciſionibus ſuis S. „ Sedes? Credibilene eſt, decretorum iſtorum amo- „ rem, venerationem, obedientiam eorum cordibus in- „ eſſe, qui de eorum executione conqueruntur? ......

„ Jeſuitæ, S. P. ſtatum totum Eccleſiaſticum per- „ turbant, in eum lamentabile ſchiſma inducendo, „ dogmataque prorſus damnabilia ſequendo, populo- „ que credibilia reddendo, dum ab ipſis videt in praxim „ reduci;

„ 1. Quòd

„ 1. Quòd ſæcularium confeſſiones excipere poſſint
„ abſque licentia & approbatione Ordinarii loci, in quo
„ eas excipiunt : cùm id Societatis Patres de facto pra-
„ cticent.

„ 2. Quòd extra domos ſuas matrimonio jungere
„ poſſint eos quorum Curati non ſunt, ipſique ſacra-
„ menta miniſtrare.

„ 3. Quòd injuriam faciat Societati, qui adverſus
„ eam Eccleſiæ ſuæ jura tuetur, dum decimas ipſi
„ debitas Socii ſurripiunt.

„ 4. Quòd Jeſuitæ privilegia ſua exhibere non te-
„ neantur Epiſcopo, nullam de iis notitiam habenti,
„ dum eorum exhibitionem poſtulat, ut conſcientiæ
„ ſuæ ſatisfaciat.

„ 5. Quòd injuriam faciat Societati, qui mediis le-
„ gitimis utitur pro executione decretorum Eccleſiæ,
„ Papaliumque Conſtitutionum.

„ 6. Quòd Conſervatores nominare poſſint, qui eos
„ tueantur adverſus Epiſcopum, dum purè exequi-
„ tur præfata decreta, quaſi in eo injuriam ipſis fa-
„ ciat, & Societas Conciliis & Pontificiis Bullis ſubdita
„ non ſit.

„ 7. Quòd Regulares in Conſervatores nominare
„ poſſint, quàmlibet jure exceptos, ob intereſſe ipſis
„ commune.

„ 8. Quòd fideles Diœceſani obedire non debeant
„ Epiſcopo ſuo, adverſus Socios litiganti, tametſi nihil
„ faciat niſi purè exequi ordinationes Concilii.

„ 9. Quòd Societatis homines jus habeant contu-
„ meliâ Epiſcopos afficiendi; Epiſcopi verò jus non
„ habeant ab iis ſeſe defendendi.

„ In cæteris omnibus tantâ cum audacia, Eccleſia-
„ ſticæ dignitatis contemptu Jeſuitæ ſe gerunt, S. P.
„ ut nulla non contumelia afficiant Epiſcopum, niſi
„ ſeſe ſubmittat voluntati ipſorum Sociorumque ami-
„ citiam, animarum ſaluti, Conſcientiæque ſuæ obli-
„ gationi præferat.

Hæc & alia ibi laudatiſſimus Palafoxius in epiſtola illa, Hiſpanico idiomate conſcripta; cujus originale

Romæ

Romæ aſſervatur. Gallico idiomate integra videri poteſt Moral. pract. to. 4. à pag. 342. ad 375.

Decimò ſextò, Jeſuitarum erga Eccleſiæ Decreta inobedientiam Palafoxius in altera ad eundem Innocentium X. epiſt. art. 82. demonſtrat ſic: Tridentinum ſeſſ. 22. c. 15. ſtatuit ac decernit, *nullum, etiam Regularem, poſſe confeſſiones ſæcularium, etiam ſacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut Parochiale beneficium, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur neceſſarium..... approbationem obtineat, privilegiis, & conſuetudine quacumque, etiam immemoriali non obſtantibus.* Decreto tam ſancto tamque rationabili ſeſe ſubmittere recuſarunt Jeſuitæ (licèt cæteri Regulares omnes ſeſe ſubmiſerint) *affirmantes graviſſimum duriſſimumque eſſe* (verba ſunt Palafoxii) *Religioſos ſuos, quicumque ſint, ſive juvenes, ſive ſenes hi fuerint, ſive à me cogniti, ſive non cogniti, ſive docti, ſive indocti, examini Synodalium exponi; ideoque nolle ipſorum cenſuræ ſubjici;* nolle proinde ſubjici decreto ſacri Concilii Tridentini.

Decimò ſeptimò, præmiſſa confirmat ibidem art. IX. his verbis: *Jeſuitica Religio..... cum tota Eccleſia univerſali contendit, etiam Tuam Apoſtolicam Sedem, ſupra Petram, quæ Chriſtus eſt, fundatam, ſi non verbis, factis tamen negat, ut in præſenti negotio clariſſimè comprobatur.* Dixerat etiam art. LXIX. *Spiritualis tranquillitas, P. B. ubi cum Jeſuitis res* agitur, ſolùm à Jeſu Chriſto, & à Tua *Sanctitate ejus Vicario reddi ſtabilirique poteſt. Adeo enim terribilis eſt, ſi non reformetur, eorum in Eccleſia univerſali potentia, adeò ampliſſimæ facultates, honores, divitiæ, ut omnibus dignitatibus, Legibus, Conciliis, & Apoſtolicis Conſtitutionibus potentiores exiſtant, ita ut neceſſe Epiſcopis ſit (ſaltem in his partibus) aut in concertatione mori, & cauſâ cadere & ſuccumbere, aut ſuis nutibus obſecundare, aut ad minus ſummo diſcrimine, periculis, expenſis, incommoditatibus, falſiſque eorum criminationibus illaqueatis, dubium exitum de ſanctiſſima & juſtiſſima cauſa expectare.*

Quid-

Quidquid adversùs hunc clangorem coaxet Pater Huylenbroucq ; & licèt in teſtimonium obedientiæ Jeſuitarum erga Pontifices producat declarationem 20. Nov. 1711. à Generali Tamburino cum Aſſiſtentibus Nationum & Procuratoribus Provinciarum editam, audeo ego verbis illis, facta illorum opponere; illa intelligo quæ agunt in China, in Macao: nimis nota ſunt ut diutiùs illis immorer. Dijudicabit æquus lector, quis magis ſincerè procedat, an Tubæ Autor qui exempla inobedientiæ & proterviæ Jeſuitarum ponit, an Pater Huylenbroucq, qui non niſi verba obedientiæ & ſubmiſſionis profert.

CLANGOR XII.

Nonò, Reformanda in Jeſuitis privilegiorum ſingularitas, ob eorum abuſum.

Ratio eſt, quia non eſt dignus accipere beneficium, qui eo abutitur in benefactoris contemptum, prout Jeſuitas facere demonſtratum eſt Clangore præcedenti. Et quemadmodum *certum eſt, quòd is committit in legem, qui legis verba complectens contra legis nititur voluntatem*, reg. 88. juris in 6. ita certum eſt quòd is committit in privilegium, qui privilegii verba complectens, contra ejus ſeu privilegiantis nititur voluntatem. Talis proinde indignus eſt gratiâ Principis, imò dignus cui gratia Principis auferatur. Si enim dignus eſt cui talentum auferatur, qui eo non utitur ad profectum, juxta illud Matth. 25. *Tollite ab eo talentum, & date ei qui habet decem talenta: omni enim habenti dabitur*, ſi fructum faciat, & abundabit, *non habenti autem* fructum, *& quod videtur habere* talentum *auferetur ab eo*; quanto magis dignus eſt, cui privilegium auferatur, qui non ſolùm eo non utitur ad profectum & ſalutem animarum, ſed & eo abutitur ad animarum perditionem, Epiſcoporumque & legum Eccleſiaſticarum contemptum, & non ſolùm in rebellionem

lionem adverſus Epiſcopos, ſed & adverſus Epiſcoporum Epiſcopum?

Si ergo talis dignus eſt cui privilegia cæteris Regularibus communia auferantur, quanto magis dignus eſt cui auferantur particularia, ſive aliis non communia? Maximè cùm ex eorum ſingularitate adeo inflata ſit Jeſuitarum potentia, ut *nulla alia Religio Eccleſiæ univerſali tanto hactenus fuerit impedimento, & diſcordiis adeo Orbem Chriſtianum impleverit*, prout in 2. ad Innocentium X. epiſtola art. 107. Palafoxius teſtatur. *Nec mirum certè*, inquit, *Religio enim iſta ſingularitate ſua laborat potiùs quàm lucet. Neque enim Clerum in totum ſapit, neque regularitatem omni modo amplectitur, ſed utrorumque privilegiis gaudens, imò excellere & excedere prærogativis ab Apoſtolica Sede irrevocabiliter conceſſis exiſtimans, utroſque contemnit, ſeſeque ſupra omnes Eccleſiaſticos Ordines extollit*, privilegiorum ſuorum ſingularitate uſque adeo abutens, ut ea ultra debitum, imò contra debitum, contra Eccleſiæ utique & SS. Pontificum prohibitiones extendat, prout manifeſtum eſt ex dictis Clangore præcedenti, & amplius manifeſtum facit Palafoxius eadem in epiſtola, ex eo quòd, eorum prætextu, ne tunc quidem Apoſtolicæ Sedi, Regiiſque Edictis Jeſuitæ ſeſe ſubmittant, dum Pontificiis Brevibus, Regalibuſque Decretis iis innitentibus, ad ſubmiſſionem Epiſcopis debitam adſtringuntur. Nam, ut ait art. 61. „ His Pontificiis Regalibuſque „ Decretis reſpondent Religioſi Jeſuitæ, Breve ſcilicet „ S. T. hac ſuper cauſa expeditum Romæ die 16. Maii „ anno 1648. viribus eſſe evacuatum. Primò, quòd ab „ Indiarum Conſilio minimè approbatum ſit. Et hæc „ allegant, quamvis Decretis ſchedulíſque Regiis con„ trarium ſtatutum eſt. Brevia enim, quæ cum citatio„ ne partium, & in contradictorio judicio in Romana , Curia obtinentur, patefieri Indiarum Conſilio mini„ mè jubentur, ſed tantùm ea quæ ad Patronatum per„ tinent.... Ego enim, qui per viginti annos Catholi„ ciſſimo Domino meo in ſuis Regiis Conſiliis inſervi„ vi, ejus mentem religioſiſſimam callens, & miram

„ in Sedem Apoſtolicam obſervantiam, omnia ea quæ
„ ad fidem pertinent, & quæ Catholicam religionem
„ augent, & quæ animos ad æterna dirigunt, & quæ
„ ſacramenta ſtatuunt, & quæ optimum adminiſtrandi
„ ordinem introducunt ac tuentur, & denique quæ ma-
„ la vitant, aut bona juvant, à Rege piiſſimo & religio-
„ ſiſſimo, & ab Indiarum Senatoribus doctiſſimis &
„ integerrimis non tantùm approbari, ſed etiam voce,
„ legibus, pecuniis, viribuſque omnibus juvari & com-
„ mendari compertiſſimum habeo.

„ Secundò contra idem Breve Tuæ S. affirmant Je-
ſuitæ ſua privilegia conceſſa eſſe à Sede Apoſtolica
„ propter merita, & in contractus tranſiiſſe, & ideò
„ pacta vocari potius quàm privilegia: cujus cauſa à
„ Tua B. revocari non poſſe.

„ Tertiò.... quia clauſulam habent, ut quamvis de
„ verbo ad verbum derogentur, non poſſint revocari.
„ Et ideo neque à Tua S. ut Paulus V. in ſuo privile-
„ gio ſtatuit, quod incipit: Quantum Religio.

„ Quartò tandem, quia Tuæ S. Apoſtolicæ literæ ſu-
„ per hac cauſa expeditæ, & SS. Pontificum Gregorii
„ XV. & Urbani VIII. Conſtitutiones, non ſunt ab
„ Eccleſia admiſſæ, neque conſuetudini traditæ; & le-
„ ges quæ non admittuntur pro legibus non computantur.

„ Et hæc Jeſuitæ contra Tuas literas, S. P. proferunt,
„ & totis viribus defendere conantur.

„ Verùm iſte quidem Conſtitutionum Apoſtolicarum
„ & privilegiorum interpretandi Jeſuitarum modus, non
„ tantùm negotio ipſo ingratus & moleſtus eſt, ſed e-
„ tiam doctrinæ fidei, & Apoſtolicæ Sedis autoritati &
„ dignitati moleſtiſſimus & nocentiſſimus.

„ Nam hac interpretatione autoritas & poteſtas Pon-
„ tificum infringitur, Eccleſiæ gubernatio turbatur,
„ omne ſacræ jurisdictionis robur & dignitas debilita-
„ tur, &, quod nefarium eſt, omnes pene à Sede A-
„ poſtolica emanatæ Conſtitutiones, quæ quotidie
„ magno Reipublicæ Chriſtianæ commodo ſtatuuntur
„ & divulgantur, ad inanem & quandam vagam & um-
„ bratilem legum formam reducuntur. Pontificia ſiqui-
„ dem

„ dem poteſtas (*biſce ad Petrum verbis à Domino collata*,
„ Paſce oves meas, *ut antè dixit*) non tantùm coarctatur,
„ ſed minuitur, ſi Urbano VIII. minor ſit autoritas ad
„ revocandum, quod ipſi videbitur univerſalis Eccleſiæ
„ commodo & religionis augmento utile revocari, eâ
„ poteſtate, quæ Paulo V. fuit ad ſtatuendum. Nam ſi
„ Pontificibus poſterioribus non licet reformare, quæ ab
„ Anteceſſoribus ſanctiſſimè conſtituta, tractu temporis,
„ propter varias rerum humanarum viciſſitudines & cau-
„ ſas reformatione vel mutatione indigent, & quæ ipſi, ſi
„ viverent, reformarent, poſterior quidem Pontifex erit
„ minor dignitate, autoritate & poteſtate anteriori, &
„ orbata videbitur Eccleſia, circa ea quæ remediis indi-
„ gent, capite univerſali, & judice controverſiarum ſu-
„ premo: & non tam Pontifices ſummi, fidei directores
„ & judices, quàm Anteceſſorum legum Conſtitutio-
„ numque vocabuntur executores; quod aſſerere nefan-
„ diſſimum eſt.

„ Leges enim condere, revocare, edere, temperare,
„ & ad ſuam obſervantiam populos & Eccleſiaſticos Or-
„ dines compellere, cuicumque Vicario Chriſti Domini
„ Romano Pontifici æqualiter competit, ſine limitatione
„ aliqua (ſalva ſolùm naturali lege & divina) quod nemo
„ Catholicus hucuſque negavit. Et præcipuè hoc eſſe
„ certiſſimum inconveniens conſtat; cùm omnium ferè,
„ ſive Cleri, ſive Cathedralium, ſive piorum locorum,
„ ſive Regularium privilegia clauſulis eiſdem Jeſuitarum
„ privilegiorum fulciantur, & propter propria merita
„ concedantur: & ita in nullo eorum Pontifices quid im-
„ mutare poſſe dicendum eſſet.

„ Quod quidem abſurdiſſimum eſt; nam ſemper in
„ omnibus Apoſtolicis Mandatis, Conſtitutionibus, &
„ privilegiis clauſula hæc tacita, ſecreta & nunquam
„ moritura viget, quæ omnibus aliis fortiùs influere ne-
„ minem etiam minimè eruditum latet, videlicet, ſal-
„ va ſemper in omnibus ſuprema Apoſtolicæ Sedis au-
„ toritate, & majori Eccleſiæ univerſalis utilitate, quæ
„ in ſtatuendis, erigendis, derogandis privilegiis & Con-
„ ſtitutionibus præeminet.

" In ultimo autem Jeſuitarum fundamento, aſſerere
" acceptatas non eſſe ab Eccleſia, id eſt ab ipſis (ita e-
" go intelligo) has Apoſtolicas Conſtitutiones, nempe
" quia ipſorum adverſantur privilegiis (ſi enim non ad-
" verſarentur, abſque dubio acceptarentur ab eis) auda-
" ciorem eſſe iſtam interpretandi methodum, quàm à
" Tua Apoſtolica autoritate tolerari poſſit, Innocenti
" ſanctiſſime, exiſtimo.

" Quamvis enim verum ſit, leges univerſales aliquo-
" rum populorum aſſenſu, ut obligent, indigere, præ-
" cipuè quando ſuperiorum præcepta non urgent, (ne-
" que eorum ſecundis juſſionibus repugnant) vel deſi-
" dia corrigitur ſubditorum. Tamen hac juris regulâ
" omnes & ſingulas, & eas quæ in contradictorio ju-
" dicio latæ ſunt, Apoſtolicas Conſtitutiones, vel quæ
" circa ſacramenta, vel fidem, à Pontificibus Romanis
" ſtatuuntur, vel quæ circa ſacramentorum adminiſtra-
" tionem afferunt jurisdictionem, vel auferunt, inter-
" pretari, & à ſubditorum voluntate, aut ab eorum
" arbitrio Eccleſiaſticarum legum firmitatem pendere,
" & ſi nolint eas acceptare, minime obligare, aſſerere, Ec-
" cleſiæ univerſali pernicioſiſſimum eſſe, quis non videt?

" Si enim à voluntate pendet ſubditorum, Conſtitu-
" tionum robur & validitas, vana eſt & nulla ſuperio-
" rum quidem poteſtas. Et ſi Jeſuitæ nobis neceſſarii
" ſunt, ut ſua privilegia ab Apoſtolica Sede conceſſa
" vel declarentur, vel moderentur, vel revocentur, &
" ſine eis Apoſtolica autoritas non tenet: certè nunquam,
" B. P. quietem habebimus, ſed in his diſſenſionum
" fluctibus jactabimur.

" Ideo hæc Jeſuitarum opinio, P. B. iſtaque inſpira-
" tio vel illuminatio, & interpretandi Apoſtolicas Conſti-
" tutiones methodus, quia Apoſtolica quidem non eſt,
" Apoſtolicâ indiget virgâ cenſoriâ. Nihil enim Apo-
" ſtolicæ Sedis obſervantiæ, obedientiæ, & reverentiæ
" ſapit; & hoc cùm pluries dixerint mihi Jeſuitæ, in
" conferentiis ſuper hac cauſâ mecum habitis, pluries
" etiam, ut debui, facie ad faciem reſtiti: ipſi tamen
" in eadem ſententia opinionibuſque verſantur; & quam-
" vis

" vis ſcriptis & typis edere non audent, tamen eis Je-
" ſuitæ opinionibus vivunt, & ſua privilegia jam emortua,
" etiam in ipſis funeribus rediviva eſſe contendunt, &
" iis jam finitis & revocatis, cum maxima animarum
" pernicie, in foro interiori utuntur.

" Ergo Patres Jeſuitæ, jam rejectis S. T. decretis,
" non reverentiùs Regias declarationes ſuſceperunt. Nam
" cùm in eis religioſiſſimus Rex, ſuuſque ampliſſimus
" Senatus, idem quod T. S. nobis Epiſcopis, & Re-
" gularibus, Audientiæ Mexicanæ declaraſſet, ſcilicet
" Conſervatores in hoc caſu creari non debere; neque
" prætextu injuriarum Epiſcopum, ejuſque Proviſorem,
" Cleros, & populos moleſtari potuiſſe; neque, Audien-
" tiâ Regali recuſatâ, Proregi, adeo impotenter & cæ-
" co nutu Jeſuitis auxiliari licuiſſe: intimatis ſchedulis
" reſponderunt Jeſuitæ, nihil hoc Regale Decretum
" cauſæ ſuæ obeſſe. Laici enim cùm ſint, tam Senatus,
" quàm Catholicus Rex, de cauſis ſpiritualibus cogno-
" ſcere non potuiſſe.

" Itaque quando Prorex, Comes de Salvatierra, pro
" ipſis declaravit, in ſpiritualibus Conſervatores Jeſui-
" ticos legitimè procedere, & validè juriſdictionem
" Eccleſiaſticam invadere, & opprimere, & Jeſuitas ad
" exhibendas licentias confitendi & prædicandi non te-
" neri, & injuriis à Proviſore affectos, qui ab audien-
" dis confeſſionibus abſtinere eis juſſerat: tunc licet laico
" Judici Proregi, tanquam ſi eſſet Pontifex, vel tan-
" quam Legatus Apoſtolicæ Sedis, de ſpiritualibus ju-
" dicare, & Epiſcopos incarcerare, & ſacerdotes rele-
" gare, & alia quæ ſupra dicta ſunt, perpetrare. Quando
" autem Rex, Senatuſque ejus, ab ipſis Religioſis in-
" vocatus, contrarium declarat, & perperam feciſſe
" Miniſtros ſæculares, in auxiliando Conſervatoribus,
" pronuntiat, laicus eſt Senatus, laicus eſt Rex, con-
" troverſia eſt ſpiritualis.

" Cùm certiſſimum ſit, P. B. quòd quamvis de ſpi-
" ritualibus non liceat laicis, etiam ſupremis Conſiliis
" ſæcularibus judicare; imò, ſi ipſis ſibi deferant jus &
" poteſtatem declarandi eccleſiaſticas & ſpirituales con-

„ troverſias, tanquam Judices earum legitimi & ſupre-
„ mi, nefandiſſimum ſit: tamen declarare & interpre-
„ tari Apoſtolicas Conſtitutiones, id eſt jubere & im-
„ perare ſuis Miniſtris & Audientiis Regalibus, ut Con-
„ ſtitutiones Apoſtolicas protegant & defendant, auxi-
„ lientur & coadjuvent, & ſecundùm ipſas judicent, &
„ contra Eccleſiaſtica Decreta Regulares agere non per-
„ mittant, & Epiſcopos adjuvent; non tantùm Eccle-
„ ſiæ non nocens, imò Eccleſiæ utiliſſimum & neceſ-
„ ſarium eſſe, nemo eſt qui ignoret. Quis enim ne-
„ gabit brachio ſiniſtro ſæculari ſpirituale dexterum ad-
„ juvandum eſſe, & utroque connexo, & in unum
„ tendente, Dei ordinationem, id eſt eccleſiaſticam
„ juriſdictionem, Pontificiam & Epiſcopalem prote-
„ gendam eſſe?

„ Soluti ergo in ſuo ipſo judicio à Pontificia juriſdi-
„ ctione, & Regia poteſtate Jeſuitæ, & omni, ſive
„ ſpirituali, ſive temporali juriſdictione ſuperiores, ne-
„ ſcio quo fine libellum mihi porrigunt, in quo pro-
„ teſtantur, ſe neque per Pontificia Decreta, neque per
„ Regia Mandata, ſed pro mea tantùm ordinaria juriſ-
„ dictione licentias confitendi, per duos pene annos à
„ me expoſtulatas, ab ipſis denegatas exhibere velle; &
„ ſi iſtæ non eſſent ſufficientes, à me expoſtulaturos
„ confitendi facultatem; ſemper tamen inſiſtentes, e-
„ tiam intimato Brevi Tuæ S. (quo contrarium cavetur)
„ licere ſibi confeſſiones ſæcularium audire ſine licentia
„ proprii Epiſcopi, in vim ſuorum privilegiorum.

„ Libellum porrectum accepi, non ſine magna ad-
„ miratione, Jeſuitas juriſdictioni majori, id eſt Pon-
„ tificiæ, meam juriſdictionem, quæ illius rivulus qui-
„ dam eſt, anteferre: & poſt tot pericula, controver-
„ ſias, difficultates, ſcandala, ad Tuam Sanctitatem re-
„ curſus, nunc tandem facere, quod prima die ab ip-
„ ſis faciendum fuerat.

„ Verùm cùm mihi pateret, eos ſine licentiâ prædi-
„ care, & Confeſſiones ſæcularium audire, enixè con-
„ ſiderans, ut aliquo modo hoc Eccleſiaſticum ſchiſ-
„ ma tolleretur, licentia accepi, & quas à meis Ante-
„ ceſ-

„ ceſſoribus conceſſas inveni, (quæ pauciſſimæ erant)
„ approbavi, & Religioſis ſenioribus & doctioribus
„ facultatem audiendi confeſſiones ſæcularium ſine exa-
„ mine præbui; juvenes autem, & mihi non cognitos,
„ ut à Synodalibus examinarentur, remiſi.

„ Hoc facto, P. S. iterum aliam litem Religioſi Je-
„ ſuitæ inſtaurant, affirmantes graviſſimum & duriſſi-
„ mum eſſe, Religioſos ſuos, quicumque ſint, ſive
„ juvenes, ſive ſenes, ſive à me cogniti, ſive non co-
„ gniti, ſive docti, ſive indocti, examini ſynodalium
„ exponi, ideoque nolle ipſorum cenſuræ ſubjici, &c.

Ecce quomodo privilegiis ſuis Jeſuitæ abutuntur ad ſuperbiam & rebellionem adverſus Epiſcopos, Eccleſiæque & SS. Pontificum Decreta. Quæ profectò eſt ingratitudo magna ob quam digni ſunt, quibus ea tollantur, ſolaque ad ſummum privilegia cæteris Regularibus communia relinquantur. Cùm ingratitudo obſtruat fontem gratiarum & beneficiorum, prout dicit Author Soliloquiorum apud Auguſtinum tom. 6. c. 18. filiique, ob ingratitudinem magnam exhæredari mereantur.

CLANGOR XIII.

Decimò, Reformanda eſt Jeſuitarum negotiatio.

JEſuitas terra marique negotiari, vixque majores in mundo negotiatores eſſe quàm Jeſuitas, conſtat ex dictis Clangore VII. quódque in illis etiam regionibus negotiatores ſint, ubi immenſis abundant divitiis. Quem in finem amabo! niſi ut per divitias ſuas ſeſe reddant formidabiles, ſuamque potentiam augeant, ſibi per dona devinciendo Judices, Gubernatores, & Aulicos Principum, ipſiſque mediantibus Principes ipſos, tam Eccleſiaſticos, quàm laicos? At hoc quàm Eccleſiæ damnoſum ſit, ipſiſque etiam Principibus pernicioſum, utinam experientia non doceret!

Sed quidquid de eo ſit, reformandam eſſe Jeſuita-

rum negotiationem clamant ſacri Canones, ſummorumque Pontificum Bullæ & Conſtitutiones. Nam can. *Conſequens*, diſtinct. 88. Gelaſius Papa ſibi denuntiatum cum mœrore conqueritur, *plurimos Clericorum negotiationibus inhoneſtis, & lucris turpibus imminere* (alia lectio habet, *inhiare*) *nullo pudore cernentes Evangelicam lectionem, quâ ipſe Dominus negotiatores è templo, verberatos flagellis, aſſeritur expuliſſe; nec Apoſtoli verba recolentes; quibus ait: Nemo militans Deo, implicat ſe negotiis ſæcularibus; Pſalmiſtam quoque David ſurda diſſimulantes aure, cantantem: Quoniam non cognovi negotiationes* (ſic habent aliqui Codices) *introibo in potentias Domini. Proinde hujuſmodi, aut ab indignis poſthac quæſtubus noverint abſtinendum, & ab omni cujuſlibet negotiationis ingenio & cupiditate ceſſandum, aut in quocumque gradu ſint poſiti, mox à clericalibus officiis abſtinere cogantur, quoniam Clerus, ſeu domus Dei, domus orationis & eſſe debet, & dici, ne per officia negotiationis potiùs ſit latronum ſpelunca.*

Et can. *Epiſcopus*, ibidem ex Canone VII. Apoſtolorum ſic habetur: *Epiſcopus, aut Presbyter, aut Diaconus nequaquam ſæculares curas aſſumat, ſin aliter, dejiciatur.*

Et rurſus can. *Negotiatorem*, ibidem ex D. Hieronymo: *Negotiatorem Clericum, & ex inope divitem, ex ignobili glorioſum, velut peſtem fuge.*

Et can. *Canonum ſtatutis*, 14. q. 4. ex Concilio Tarraconenſi: *Canonum ſtatutis firmatum eſt, ut quicumque in Clero eſſe voluerit, emendi viliùs, vel vendendi cariùs ſtudio non utatur. Quod certè ſi voluerit exercere, cohibeatur à Clero.*

Et can. *Quoniam*, ibidem ex Concilio Nicæno. *Si quis inventus fuerit.... ex quolibet negotio turpia lucra ſectari.... dejiciatur à Clero, & alienus ab Eccleſiaſtico habeatur gradu.* Turpia verò lucra ſectatur, qui minùs emit, ut plus vendat, prout ex Julio Papa, imò ex Capitul. l. 1. c. 131. dicitur, can. *Quicumque*, ibidem: *Quicumque tempore meſſis, vel vindemiæ, non neceſſitate, ſed propter cupiditatem comparat annonam vel vinum,*

num, v. g. de duobus denariis comparat modium unum, & ſervat uſque dum vendatur denariis quatuor, aut ſex, aut amplius, hoc turpe lucrum dicimus.

Propterea Urbanus VIII. Bulla, *Ex debito Paſtoralis officii*, data Romæ apud S. Petrum 22. Februarii 1633. „ Quia, *inquit*, à Sacris Canonibus, Conciliorum Decretis, ac Apoſtolicis Conſtitutionibus, omnibus Religioſis, ac etiam aliis Eccleſiaſticis, præſertim in ſacris Ordinibus conſtitutis, mercatura, & negotiationes ſæculares diſtſictè prohibentur, ac valde damnoſum, indecorum, & indecens exiſtit, hujuſmodi perſonas divino cultui mancipatas, ac præcipuè illas, quæ ad prædicandum Sacro-ſanctum Chriſti Domini Evangelium deſtinatæ ſunt, præfatis mercaturis & negotiationibus ſe immiſcere, aut operam daret prædictorum Canonum, ac Decretorum, Conſtitutionumque Apoſtolicarum diſpoſitioni inhærentes, authoritate Apoſtolica, tenore præſentium, Religioſis omnibus, cujuſcumque Ordinis & Inſtituti, tum non Mendicantium, quàm Mendicantium, etiam Societatis Jeſu, eorumque ſingulis, tam in prædictis locis (*Japonia, China, & adjacentibus Inſulis, Regionibus, Provinciis ac Regnis India Orientalis*), „ exiſtentibus, quàm „ in futurum ad illa mittendis, omnem & quamcumque mercaturam, ſeu negotiationem, quocumque modo ab eis fieri contingat, ſive per ſe, ſive per alios, ſive proprio, ſive Communitatis nomine, directè, ſive indirectè, aut quovis alio prætextu, cauſâ, aut colore, interdicimus & prohibemus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnâ ipſo facto incurrenda, ac privationis vocis activæ & paſſivæ officiorum, ac graduum; & dignitatum quarumcumque, & inſuper amiſſionis mercium, & lucrorum ab eis factorum. Quæ omnia à Superioribus Religionum, ex quibus delinquentes exiſtunt, reſervanda erunt ad uſum Miſſionum, quas eædem Religiones habent, & habituræ ſunt in futurum, in prædictis Indiis, & non in alios uſus. Eiſdem Superioribus diſtrictè præcipientes, ſub eiſdem pœnis, ut in hoc invigilent, & con-

„ tra delinquentes ad prædictas pœnas procedant, ſub-
„ latâ eis facultate hujuſmodi delinquentibus aliquid
„ ex dictis mercibus, & lucris, quantumvis minimum,
„ remittendi, aut condonandi.

„ Quod ſi fortè aliquæ controverſiæ inter Religioſos
„ dictarum Regionum (quod Deus avertat) oriantur, E-
„ piſcopi locorum prædictorum...... tanquam Sedis A-
„ poſtolicæ Delegati, illas decidant & terminent,
„ &c.

Non obſtante quòd tam formalia eſſent iſtius Bullæ verba, debitam ei obedientiam, licèt ſpeciali voto promiſſam, Jeſuitæ non præſtiterunt, ſed (immemores profeſſionis ſuæ) in ipſis etiam Miſſionibus antedictis, mercaturas & negotiationes, per tot Canones, Concilia & Apoſtolicas Conſtitutiones, ipſis tam diſtinctè vetitas, exercere non deſtiterunt, prout exemplis quamplurimis, in Morali practica Jeſuitarum to. 1. 3. 5. & 7. authenticè probatis demonſtratur, quorum etiam exemplorum nonnulla nos ſuprà protulimus. Quid ergo fecerunt Jeſuitæ? Solitis cavillationibus ſuis, vaniſque prætextibus Urbanianæ Conſtitutionis vim ſubterfugere conati ſunt, non ſine multorum ſcandalo; imò nec ſine animarum ſuarum jactura. Hoc eſt enim quod Clemens IX. declaravit in Bulla ſua, *Paſtoralis officii*, de die 17. Junii 1669. qua Urbani VIII. Bullam non ſolùm confirmavit, ſed & varias ei clauſulas ſuperaddidit, quibus omne ſubterfugium intercluſit, diſtinctè nominando omnes, quibus interdicta eſt negotiatio, ſignanter Miſſionarios omnes, etiam Societatis Jeſu, ſtatuitque, quòd Eccleſiaſticus quicumque, vel Religioſus, qui vel ſemel negotiatus fuerit, cenſuris ac pœnis per Urbanianam ſpecificatis ſubjacebit. *Et quia in præmiſſis*, inquit, *vel circa ea delinquentes, ut plurimùm prætextu neceſſitatis, pro eorum Miſſionibus, ſe excuſare præſumunt* (ſpecioſa igitur erat excuſatio iſta) *excuſationes hujuſmodi eis nullo modo ſuffragari poſſe vel debere decernimus, & declaramus.* Inſuper decernit ac declarat, quòd immediati Superiores, Provinciales & Generales Ordinum, & Inſtitutorum, cen-

ſuras

ſuras per eandem Conſtitutionem Urbanianam latas incurrent, ſi non puniant inferiores ſuos, qui vel ſemel negotiati fuerint, jubetque in profectum pauperum, Xenodochiorum, Seminariorum, vel Miſſionum, per Epiſcopum confiſcari, & applicari merces omnes, ac lucra, ex Religioſorum &c. negotiatione provenientia: *Non tamen in commodum Religionum, & Congregationum, & Societatum, etiam Societatis Jeſu, qui in præmiſſis, vel circa ea deliquerint.* Denique ut Religioſi negotiatores impunitatem prætendere non valeant prætextu exemptionis ſuæ, ſeu privilegiorum, decernit ac ſtatuit, quòd Epiſcopi, tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegati, ipſos in judicium ſuum trahere poterunt, merceſque, ut ſuprà, confiſcare.

Quis ergo poſt hæc, poſt tam expreſſas, inquam, & toties repetitas SS. Pontificum prohibitiones, non obſtupeſcat, Jeſuitas uſque in hodiernum diem pergere in negotiando, artemque campſoriam palam ubique exercendo!

Hoc quàm indignum ſit, quámque grave peccatum, invictè demonſtrat Illuſtriſſimus D. Franciſcus Palu, Epiſcopus Heliopolitanus, Miſſionariorumque Indicorum Vicarius Apoſtolicus, in libro cui titulus: *Religioſus negotiator*, &c.

Enimvero quid magis ſcandaloſum, magis indecens & indecorum, quàm videre Religioſum, videre Sacerdotem, videre Miſſionarium, in ſacris Miſſionibus lucris temporalibus inhiantem? An non hoc valdè indignum clericali & religioſa profeſſione ſuâ? An hoc eſt majorem Dei gloriam quærere animarumque ſalutem? Imò eſt quæ ſua ſunt quærere, non quæ Jeſu Chriſti: cùm ſit contravenire tam ſapientibus & juſtis mandatis Vicariorum Jeſu Chriſti. Nec iſte certè Apoſtolicus eſt modus, animas Chriſto lucrifaciendi (cùm nimis alienum ſit ab Apoſtolico ſpiritu) nec hoc eſt Chriſto militare, ſed mundo. *Etenim ſi is qui Imperatori militat, à ſuſceptionibus litium, actu negotiorum forenſium, venditione mercium prohibetur* (inquit Ambroſius l. 1. offic. c. 36.) *quanto magis qui fidei exercet militiam ab om-*

omni uſu negotiationis abſtinere debet? Et quem in finem negotiatur, qui voto ſe paupertatis obſtrinxit? Ad quid terrena negotiatio, niſi ad terrenas divitias conquirendas? Verùm eas ſacrilegè concupiſcit, qui ad non concupiſcendum voto ſe paupertatis obligavit. Et quàm indecora eſt Clericis, quorum Chriſtus portio eſt, divitiarum concupiſcentia, *omnibus invida, ſibi vilis, in ſummis divitiis inops, affectu extenuans, quod cenſu abundat* (ait idem Ambroſius l. 1. de Cain & Abel c. 5.).... *Nam qui diligit argentum, non ſatiabitur argento, nec eſt finis acquiſitionis eorum. Si quæras theſauros, accipe inviſibiles.* Quære theſauros animarum. A communi fidelium te Chriſtus non ſegregavit, ut negotiator eſſes, ſed Evangelii prædicator. Eſto igitur negotiator evangelicus, non mundanus; negotiator proinde animarum bonorumque cæleſtium & æternorum, non terreſtrium & caducorum, non quærens quæ tua ſunt, ſed quæ Jeſu Chriſti.

Sequebatur Clangor *De reformandis ſecretis Jeſuitarum Monitis.* Monita illa ut impia rejicit Huylenbroucq, & meritò. *Has inſtructiones,* inquit, *Societas execratur & damnat.* Probat malè confutam de inventione illarum fabellam, quæ præfixa erat variis illarum editionibus. Lubens acquieſco, licèt nihil in eis contineatur aut ferè nihil, quin Jeſuitæ ad praxim reduxerint, ut tam in hoc, quàm in variis aliis libris ſæpius probatum eſt.

Facilè in intelligentiam cadit ſatis corruptum eſſe cor humanum, ut ſeſe quibuſcumque ſceleribus & flagitiis dedat: aſt non ita excœcata & obtuſa eſt mens, ut præcepta ſcelerum & flagitiorum committendorum velit præſcribere: & hoc eſt alius depravationis cordis humani effectus. Vult homo eſſe malus, & amat videri bonus. Sponte igitur credam numquam à Jeſuitis compoſita eſſe impia illa Monita, quæ jam dudum in vulgus diſperſa fuere, ſeu per Hieronymum Zaorowiski Polonum, ſeu per quemcumque alium.

Sed non diffitebuntur, puto, Jeſuitæ, in illorum Societate, regulas eſſe & inſtructiones, præter editas, quæ

quæ ſolis Provincialibus & aliquibus Rectoribus notæ ſunt: de eo non dubitant qui Jeſuitis paulò familiarius uſi ſunt. De iis regulis haud dubiè intelligendum quod ſanctæ memoriæ Palafoxius in ſecunda ſua ad Innocentium X. epiſtola dicit art. 108. En ipſius verba: „Quæ „alia Religio occultas proprias Conſtitutiones habet, „privilegia recluſa, inſtitutiones velatas, & omnia quæ „ad eorum pertinent directionem, tanquam myſterio „aliquo obvoluta abſcondit? Fateor quidem, quidquid „incognitum eſt pro magnifico haberi; verùm etiam „pro ſuſpecto, præcipuè in Eccleſiaſticis Ordinibus, „certiſſimum & evidentiſſimum exiſtimo.

„Omnibus omnia cæterorum Ordinum Inſtituta patent, etiam Pontificum, Cardinalium, Epiſcoporum, „& totius Eccleſiaſtici Cleri documenta, & conſiliares „regulæ. Non odit lucem Eccleſia; imò tenebras odit; „tanquam *ab eo perennis lucis fonte* illuminata, qui „dixit: Ego ſum lux mundi. Etiam cæterarum Religionum privilegia, inſtructiones, directiones, ſtatuta „conſpiciuntur, & in publicis populorum Bibliothecis „communiter diſpenduntur. Uno intuitu novitius „Franciſcanus videt, quid Generalis ſi ipſe eſſet futurus, faciendum eſſet ſibi. In Jeſuitica autem Societate, plures ſunt, etiam profeſſi, qui ignorant Conſtitutiones proprias, privilegia, & inſtitutiones, quibus nomen adſcribunt, quàm quibus conſtat, ut Tuæ „Beatitudini poterit conſtare. Neque manifeſtis Chriſtianæ Eccleſiæ regulis, ſed certa quadam, ipſis ſuperioribus ſolùm patenti, interiori directione, & aliquibus delationibus arcanis, admodum periculoſis, & „quæ plurimos, imò etiam innumeros expulſos pariunt „aut abortant: & tandem magis moribus quàm legibus „gubernant; quod humanæ naturæ incongruum & contrarium eſſe quis non videt?

Quis etiam non videt, duplicem regulam illam plenam eſſe periculo, ne multos habeat Societas, *introrſum turpes, ſpecioſos pelle decorâ?* Quomodo de Phariſæis Salvator teſtatur; *ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis*, quæ quidem, quâ foris patent hominibus ſpecioſa, in-

tùs verò plena ſunt oſſibus mortuorum, & ſpurcitate. Quod non invidioſiùs, quàm veriùs dici facilè conjiciet, qui meminerit Claudium Aquavivam Generalem Jeſuitarum in libro inſcripto, *Induſtria ad curandos animæ morbos* (cujus verba ſuprà retulimus) ſuperiorum & inferiorum pleriſque, aulicifmi, ſæcularitatis, & hypocriſis dicam impingere, qui ſpecie Dei gloriæ, & ſaluti proximorum inſerviendi, quærant ſemetipſos, & paulatim ad ſæcularia deflectant.

CLANGOR XIV.

Undecimò, Reformandus in Jeſuitis modus prædicandi infidelibus Evangelium, parùm Apoſtolicus.

DEplorandum profectò, quòd Jeſuitæ, qui in Imagine primi Societatis ſæculi ſe *novos* aſſerunt *Apoſtolos*, & Societatem ſuam, *Ordinem Apoſtolicum*, ab Apoſtolico modo & ſpiritu tam immanè diſceſſerunt, in prædicando infidelibus, ſacris in Miſſionibus, Chriſti Evangelio. Apoſtoli namque magis exemplo quàm verbis, Evangelium infidelibus prædicaverunt, terrenarum ſcilicet divitiarum contemptu, mirabilique patientia ſua in paupertate, ſeu rerum omnium indigentia, in fame, ſiti, frigore, nuditate, vigiliis, jejuniis, in ferendis injuriis & contumeliis. Nam, ut Apoſtolus ait 1. Cor. 4. *Uſque in hanc horam & eſurimus, & ſitimus, & nudi ſumus, & colaphis cædimur, & inſtabiles ſumus: maledicimur, & benedicimus: perſecutionem patimur, & ſuſtinemus: blaſphemamur, & obſecramus: tanquam purgamenta hujus mundi facti ſumus, omnium peripſema uſque adhuc.* Et iſta fuerunt ſigna Apoſtolatus ipſorum: *Signa* enim *Apoſtolatus mei facta ſunt ſuper vos, in omni patientia.* 2. Cor. 12. Siquidem ad infidelium converſionem, etſi miracula etiam & prodigia concurrunt, ideoque Apoſtolus addat, *in ſignis & prodigiis*, conformiter Marci ult. *prædicaverunt ubique, Domino cooperante, & ſermonem confirmante ſequentibus ſignis*; pati tamen propter Chriſtum omnia proxi-

proximè dicta, non minoris virtutis eſt, quàm facere miracula, imò majoris eſt efficaciæ ad perſuadendum eam videntibus, eos qui eam patientiam exhibent, Dei Legatos eſſe, & veritatem docere; utpote quæ efficaciùs docetur exemplo, quàm verbo. Propter quod Chryſoſtomus ſuper Matthæum de Apoſtolis ait: *Non ſigna* (ſola) *eos mirabiles fecerunt, ſed magnos oſtendit pecuniarum contemptus, gloriæ deſpectus, à ſæcularibus negotiis ſeparatio; quæ ſi non habuiſſent, etſi decem millia mortuorum ſuſcitaſſent, non ſolùm nihil profeciſſent, ſed etiam pro impoſtoribus, aut præſtigiatoribus habiti fuiſſent. Talis eſt luminis virtus, ut non ſolùm luceat, ſed & illuc ducat eos qui ſequuntur. Cùm enim viderint homines omnia præſentia nos contemnentes, & ad futura nos præparatos, ante omnem ſermonem operibus noſtris credent. Si autem nos præſentibus implicaverimus, qualiter poterunt credere, quòd ad poſſeſſionem aliam feſtinamus?* Si viderint nos delicioſam vitam ducere in veſtitu, cibo, potu &c. quomodo credent nobis, pœnitentiam, vitæ auſteritatem, & corporis mortificationem ſemper circumferendam prædicantibus, prout exemplo ſuo prædicabat Apoſtolus 2. Cor. 4. dicens: *Semper mortificationem Jeſu in corpore noſtro circumferentes, ut & vita Jeſu manifeſtetur in corporibus noſtris.* Si homines viderint nos faſtum & mundi gloriam ſectari, quomodo credent nobis, humilitatem exemplo Chriſti ſectandam prædicantibus?

Videamus jam, utrùm Jeſuitæ, Sacris in Miſſionibus, Evangelium infidelibus prædicaverint exemplo ſuo, ſcilicet terrenarum divitiarum contemptu, prout Apoſtoli? In Sacris Miſſionibus mercaturam & negotiationem, tot ſacris Canonibus & Apoſtolicis Conſtitutionibus vetitam ad temporalia lucra, & divitias acquirendas exercere, eſt-ne divitias & terrena lucra cum Apoſtolis contemnere? Hoc eſt autem quod in Japonia, China, Cochinchina &c. Jeſuitas facere vel diu certè feciſſe, Clangore 7. & 13. eſt demonſtratum: porro dum Apoſtolicum Ordinem Chriſtus inſtituit, eos, quos in Apoſtolos elegit, de negotiatoribus terræ, terrenorum

rum fecit adeo contemptores, ut ad ſacras Miſſiones miſerit eos *ſine virga, ſine pera, ſine calceamentis, ſine pecunia*, hoc eſt, *ſubſidii ſæcularis adminicula non requirentes* (ait Ambroſius l. 6. in Luc.) ſed *fide tutos*, & credentes *quo minus ea requirerent*, per divinam providentiam *magis poſſe ſuppetere*. Quo ergo ſpiritu Jeſuitæ dicunt (apud R. P. Didacum Collado in Memoriali Catholico Hiſpaniarum Regi præſentato anno 1631.) ſine negotiatione (in quam in Japonia quotannis impendebant centum ſcutorum millia, licèt ibi non eſſent niſi Socii circiter triginta) ſe non poſſe ſubſiſtere, nec Japonicas Miſſiones continuare? Apud Salvatorem autem Vitalem, Sardinienſem, Ord. Minor. Regul. Obſervat. in libro inſcripto: *Militia ſacra Evangelicæ pacis, ad illuſtriſſimos & Reverendiſſimos Dominos S. Congregationis de propag. Fide Cardinales*, ſic loquuntur: *Neceſſe eſt commercia fingere mercatura, ut facilior ad Japones pateat aditus, & converſationis opportunitas, & familiaritatis occaſio intercedat. Oportet habere facultates, & opes, ut Miniſtri ſe meliùs conſervare poſſint, eoſque allicere, & ad Evangelii retia trahere.* Quem etiam in finem, non oportet inuſitatis apud ipſos uti veſtibus, pauperum religioſorum, maximè nudipedum, ſed *oportet ire conformes in habitu, & provincialibus uti veſtibus* (id eſt uſitatis apud ipſos, v. g. apud Bonzios, ſacerdotes ipſorum) *ne mox novitas eis terrorem incutiat, & horrorem, & ne infidelibus rigoroſum, difficile, & aſperum videatur Evangelicum Inſtitutum.* Quibus verbis relatis Franciſcanus ille ſuclamat: *Deus ſancte, fortis, miſericors & immortalis! miſerere nobis. Evangelium ipſum, Apoſtolorum ipſorum hæc deteſtantur exempla. Et quis neſciat hoc eſſe diabolicum ſtratagema? Quem fidelem, atque Evangelicum profeſſorem latet, hoc repugnare Chriſti doctrinæ? Erubeſcat Evangelicus miles, non ad militiam, ſed ad mercaturam incumbens. Miniſtri Evangelii calcant imperia ſi pauperes ſunt, ſi negotiationes & mundi commercia non habent. Prædicatur Indis nudus Jeſus in cruce: Res exigit, ut prædicans ſæculi pompas abjecti amictus*

hu-

humilitate condemnet. Prædicatur Jeſus mendicus & pauper: Ratio poſtulat, ut prædicator non ſit divitiarum amator, & *mercator. O Domini Cardinales, quantum farer, ſi calamus eſſet liber? Adhibete medelam. Scitis, ô Proceres ſacroſancti, ſcitis quàm maximè, quantum Indiæ animabus detrimentum afferat cupiditas*, ſive Jeſuitarum mercaturam facientium avaritia. Ingens quippe Chriſtianæ Religioni ſcandalum cauſat, & adeo ingens, ut Miſſionarius avarus, ſive negotiator, plures infideles ab ea religione amplectenda ſit avocaturus, quàm bonus Prædicator ad eam ſit converſurus. Ideóque ſatiùs foret ejuſmodi Miſſionarium in patriam ſuam regredi, vel extrema quæque pati, quàm in Regionibus illis negotiari. Nec enimverò miracula ſunt Evangelio ſtabiliendo utiliora, quàm dum Evangelica doctrina nullam labem accipit per ſuſpicionem avaritiæ, vel alterius ſpeciei malæ in Miniſtro Evangelium prædicante, ut benè & ſapienter Acoſta l. 5. c. 22. *De procuranda Indorum converſione.* Unde & Paulus Apoſtolus, cùm magnam pecuniæ vim, eleemoſynæ nomine, ad alendos Hieroſolymitanæ Eccleſiæ pauperes in Achaia & Macedonia collegiſſet; ne cui de ſe ſuſpicioni anſam daret, ſpectatæ fidei hominem ſibi comitem adjungi poſtulavit, qui pecuniam illam perferret. 2. Cor. 8. *Ordinatus eſt ab Eccleſiis frater quidam, cujus laus eſt in Evangelio per omnes Eccleſias, ut ſi comes peregrinationis noſtræ, in hanc gratiam, quæ miniſtratur à nobis; devitantes hoc, ne quis nos vituperet in hac plenitudine. Providemus enim bona, non ſolùm coram Deo, ſed etiam coram hominibus.* Si rectè & Apoſtolico muneri convenienter Paulus fecit, quòd bono nomini ſuo tam ſollicitè conſulens, bona conſcientia coram Deo contentus non fuit, ſed & coram hominibus ab omni avaritiæ & propriæ utilitatis ſtudio remotus videri voluit: malè ergo faciunt, & ab Apoſtolico ſpiritu & officio procul abeſſe cenſendi ſunt, qui bonum nomen ſuum parvifacientes, ab omni ſpecie avaritiæ abſtinere nolentes, alios ſcandalizare, ipſorumque converſionem impedire, nihil penſi habent. Quàm parum iſti ad Evangelium

ſium hominibus prædicandum idonei ſint, Apoſtolus 1. Theſſal. 5. declarat, dicens: *Ab omni ſpecie mala abſtinete vos.* Rom. 12. *Providentes bona, non tantùm coram Deo, ſed etiam coram omnibus hominibus.* Et c. 14. *Quæ ad ædificationem ſunt, invicem cuſtodiamus. Nemo enim noſtrûm ſibi vivit.* 1. Cor. 10. *Sine offenſione eſtote Judæis & Gentilibus, & Eccleſiæ Dei, ſicut & ego..... non quærens quod mihi utile eſt, ſed quod multis, ut ſalvi fiant.* Miſſionarius itaque, cùm ſit *ſpectaculum mundo, angelis & hominibus*, non ſolùm eſſe debet alienus ab omni terrena negotiatione, ſed & fama ipſius illæſa ab omni illius ſuſpicione.

Quàm procul ergo diſceſſerunt ab Apoſtolico ſpiritu Jeſuitici Miſſionarii illi, qui in Cochino rationabilem ſuſpicionem incurrerunt, quòd ibi magis affectarent piſcationem gemmarum, quàm hominum, ob ea quæ dicta ſunt Clangore 7. Quid item de illis qui ad promovendas negotiationes ſuas cum ingenti ſcandalo facti ſunt non piſcatores, ſed emptores & venditores hominum, de quibus ibidem?

Sed neque ab omni ſpecie mala abſtinuerunt Jeſuitæ, dum apud Sinas ſeſe induerunt veſtitu Bonziorum, quo Idolorum ſacerdotes à non ſacerdotibus diſtinguuntur. Signa namque geſtando ſacrificantium idolis, ſignificarunt Idolorum ſe ſacrificatores eſſe: quod prorſus eſt illicitum, & Antichriſtianum. Unde S. Congregatio ſancti Officii deſuper interrogata, declaravit non licere ſigna illa geſtare. Cujus ſententiam à ſe viſam fuiſſe teſtatur Joannes Baptiſta de Morales, Miſſionarius Ord. Prædicatorum apud Authorem Theatri Jeſuitici. pag. 403.

Præterea Apoſtoli, dum Evangelium infidelibus prædicaverunt, locuti non ſunt à ſeipſis, neque ex ſpiritu ſuo, ſed ea locuti ſunt quæ à Chriſto & Spiritu ſancto acceperunt: quemadmodum nec Chriſtus evangelizando à ſeipſo locutus eſt. Dicit enim Joan. 8. *Ego quæ audivi ab eo* (Patre meo cæleſti) *hæc loquor vobis. . . . Sicut docuit me Pater, ſic loquor . . . . Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor.* Et c. 14. *Verba quæ ego loquor*

loquor vobis, à meipſo non loquor. Si ſecundùm hoc Evangelium apud Sinas prædicaſſent Jeſuitæ, ipſis non permiſiſſent cultus ſuperſtitioſos & idololatricos, erga Confucium, Chin-hoam, Parentes defunctos &c. utpote quos ſuperſtitioſos eſſe, non merè politicos S. Congregatio anno 1645. ſub Innocentio X. & anno 1669. ſub Clemente IX. & anno 1704. ſub S. D. N. Clemente XI. ac tandem anno 1710. definitivè, omni in contrarium appellatione etiam ad S. Sedem rejecta, iiſdem Summis Pontificibus approbantibus & confirmantibus definivit.

Inſuper Apoſtoli infideles ad fidem converſos, & à ſe baptizatos docuerunt ſervare mandàta omnia juxta illud Matth. ult. *Docentes eos ſervare omnia quæcumque mandavi vobis*, in quibus haud dubiè Chriſtus Eccleſiæ mandata comprehendit, utpote cui à fidelibus obediri voluit: maximè in iis quæ Spiritu Sancto inſpirante Eccleſia & Apoſtoli præceperunt, ut quadrageſimale jejunium, & ritus in Sacramentorum adminiſtratione ſervandos &c. Verùm nec quadrageſimæ, nec Rituum iſtorum, nec feſtorum obſervantiam, nec Dominicis diebus à labore ceſſandum Miſſionarii Sinenſes è Societate docuerunt, ſed Sinenſium libertati ita reliquerunt, ut nec jejunarent unquam, ne die quidem veneris ſancto, nec miſſam diebus feſtivis audirent, ne die quidem Paſchæ, nec à labore diebus Feſtis, vel Dominicis ceſſarent, nec ad Euchariſtiæ & pœnitentiæ ſacramenta ſemel ſaltem in anno accederent &c. uti demonſtratur Moralis practicæ Jeſuit. to. 2. pag. 11. & 12. Saltem pro iſtis oportebat ipſos conſulere S. Sedem, & non à ſeipſis iſta permittere. Audiviſſent à Paulo III. per Bullam declaratum eſſe, Indos ad jejunium teneri in vigiliis Paſchæ & Natalis Domini, & ſaltem omnibus feriis ſextis Quadrageſimæ; nec ipſis licitum eſſe diebus Dominicis laborare, nec in diebus Natalis Domini, Circumciſionis, &c. prout ibidem videre eſt.

Sinenſibus etiam Sacramentum extremæ unctionis Jeſuitæ mulieribus conferre noluerunt, nec oleo Catechumenorum eas ungere, etſi fieri poſſit ſalva honeſta-

te, adhibito ad id calamo, vel ſtramine oblongo, prout Dominicani & Franciſcani, iſtis in Regionibus, abſque ullo inconvenienti & ſcandalo faciunt. Undè nec ritum iſtum omittendum eſſe, idem Pontifex declaravit, ut videre eſt ibidem pag. 15.

Ad hæc uſuras exorbitantes, triginta in centum, contra Chriſti mandatum, Jeſuitæ permittebant in Japonia & Sina. (uti demonſtratur ibidem pag 15.) ubi etiam erubeſcebant Jeſum Chriſtum Crucifixum prædicare, ſolum prædicantes glorioſum. Ibid. pag. 50. & ſeqq. Siccine fecerunt Apoſtoli? An hoc non eſt à ſeipſis ſeu ſenſu ſuo Evangelium prædicare? An non Scriptura dicit: *Dicite in nationibus, quia Dominus regnavit à ligno?* An erubuit Paulus prædicare gentibus Jeſum Crucifixum? *Miſit me Chriſtus..... evangelizare* (inquit 1. Cor. 1.) *non in ſapientia verbi, ut non evacuetur Crux Chriſti. Verbum enim Crucis, pereuntibus quidem ſtultitia eſt: iis autem qui ſalvi fiunt..... Dei virtus eſt. Scriptum eſt enim, Perdam ſapientiam ſapientium, & prudentiam prudentium reprobabo.... Nonne ſtultam fecit Deus ſapientiam hujus mundi? Nam quia in Dei ſapientia non cognovit mundus per ſapientiam Deum, placuit Deo per ſtultitiam prædicationis ſalvos facere credentes. Quoniam & Judæi ſigna petunt, & Græci* (cumque ipſis Sinenſes) *ſapientiam quærunt: Nos autem prædicamus Chriſtum Crucifixum, Judæis quidem ſcandalum, Gentibus autem ſtultitiam, ipſis autem vocatis Judæis atque Græcis Chriſtum Dei virtutem, & Dei ſapientiam. Quia quod ſtultum eſt Dei, ſapientius eſt hominibus.... Sed quæ ſtulta ſunt mundi, elegit Deus, ut confundat ſapientes.... ut non glorietur omnis caro in conſpectu ejus.*

Secundùm ſapientiam ergo ſæculi, non ſecundùm Dei ſapientiam, Jeſum Crucifixum Sinenſibus Jeſuitæ prædicare erubeſcebant, ne ſapientibus hujus ſæculi ſtultitiam prædicare viderentur. Quia, ut S. Antoninus ait in 1. ad Corinth. iſta erat ſapientia pſeudo-Apoſtolorum, qui ne ſtulti viderentur in oculis ſapientium & prudentium hujus mundi, Chriſtum prædica-

bant

bant modo conformi ſapientiæ & prudentiæ hujus mundi, evitantes id omne quod ei ſtultum videbatur.

Per eandem prudentiam & ſapientiam ſæculi in Miſſione Sinæ autoritatem & famam ſibi apud Imperatorem, Principes & populum quæſierunt, non per vitæ ſanctitatem & auſteritatem, per Chriſtianam paupertatem, humilitatem, patientiam, & ad omnes manſuetudinem, quemadmodum Apoſtoli, ſed per divitias, per dona & munera, per ſcientias naturales, docendo Mathematicam, artem militarem, methodum conficiendi ſolaria, ſeu ſcioterica, fidicularia organa, aſtrolabia, calendaria &c. iisque aptè utendi. Numquid ea ſacris in Miſſionibus docuerunt Apoſtoli? Numquid humanis iſtis mediis autoritatem ſibi conciliarunt, & primarias regnorum dignitates ſæculares, Mandarinatus &c. affectarunt, quemadmodum Jeſuitæ Adamus Schall, Martinus Martinius, Franciſcus Figuero &c. quorum dignitas prima erat poſt Regiam, ipſorum etiam Viceregum dignitate ſuperior, inceſſus pomposus & faſtuoſus in Sede eburnea auro ornata, à quatuor, ſex, octo viris geſtata, præcedentibus conopæis pretioſis, ſubſequentibus aſſeclis, Lancenariis, Bombardariis, militibus peditibus & equitibus &c. Numquid ſic inceſſit Rex Regum Dominus Jeſus? O Socii Jeſu! In eo ne Socii Jeſu? Quàm belli imitatores & Socii Jeſu! Ubi votum Sociorum de non acceptandis dignitatibus? Chriſtus Apoſtolos mittens ad prædicandum in univerſo mundo Evangelium, *ſicut miſit me Pater*, inquit, *& ego mitto vos*, ad cruces utique, ad perſecutiones, ad opprobria, ad humiliationes, non ad ſæculi delicias, gaudia, pompas, honores, dignitates &c. Quid verò Paulus? *Humilis ſum inter vos* (inquit 1. Cor. 10.)..... *in carne enim ambulantes, non ſecundùm carnem militamus. Nam arma militiæ noſtræ non carnalia ſunt, ſed*, medias inter cruces & humiliationes, *potentia Deo ad deſtructionem munitionum, conſilia deſtruentes, & omnem altitudinem extollentem ſe adverſus ſcientiam Dei, & in captivitatem redigentes om-*

omnem intellectum in obſequium Chriſti...... Propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis (proſequitur c. 12.) *in contumeliis, in neceſſitatibus, in perſecutionibus, in anguſtiis pro Chriſto. Cùm enim infirmor, tunc potens ſum..... Signa Apoſtolatus mei facta ſunt ſuper vos*, non in honoribus & pompis ſæculi; ſed *in omni patientia, in ſignis, & prodigiis, & virtutibus*. Nam uti c. 11. dixerat, *Miniſter Chriſti ſum ego in labore & ærumna, in vigiliis multis, in fame & ſiti, in jejuniis multis, in frigore & nuditate.* Martinius verò Mandarinus Jeſuita ſemper in veſte præclara, in mundanis viſitationibus, in conviviis ad quatuor horas & ampliùs protractis, exquiſitiſſima bibens vina, cibos edens delicatiſſimos, ut videre licet in Morali practica tom. 2. p. 99. Quàm belle ſic paratus ad prædicandam pœnitentiam, & arctam cæli viam! Quàm potentia Deo ſunt arma iſta *ad deſtructionem munitionum*, & omnis altitudinis extollentis ſe adverſus ſcientiam Dei! Non iſtis profectò armis filios Iſrael ab Ægyptiaca ſervitute Moyſes liberavit, ſed per humanæ gloriæ, vanitatum ac deliciarum contemptum: quippe *negavit ſe eſſe filium filiæ Pharaonis, magis eligens affligi cum populo Dei, quàm temporalis peccati habere jucunditatem, majores divitias æſtimans theſauro Ægyptiorum improperium Chriſti.* Hebr. 11. His armis Moyſes factus eſt adeo *potens Deo ad deſtructionem munitionum*, ut dignus fuerit, qui diceretur *Deus Pharaonis*, ipſo Pharaone uſque adeo potentior, ut ipſum cum univerſo exercitu ſuo ſubmerſerit in mari rubro. *Fugiendo potentiam, tantam acquiſivit potentiam*, ait D. Ambroſius. Quiſquis ergo, ſacris in Miſſionibus fieri vult potens Deo ad deſtructionem munitionum Principis tenebrarum, quiſquis apud peccatores & Reges infideles, in ſacra eſſe vult authoritate ac veneratione, ad regnum diaboli deſtruendum, ſæculum contemnat, dominicæque Paſſionis ignominiam omnibus ſæculi divitiis, deliciis & honoribus anteponat.

Meminerit quoque ſacer Miſſionarius, vim omnem prædicationis ſuæ, fundatam eſſe oportere in virtute Do-

Dominicæ Crucis ac Paſſionis, non in induſtriis, nec in ſcientiis humanis. Eccleſiæ proinde Sinicæ magnum bonum non procuravit Matthæus Riccius (quidquid P. Kirkerus dixerit in *Sina illuſtrata*) in eo quod ſequentes poſt ſe libros Sinenſi idiomate reliquit, *Mathematicam practicam Clavii. Sex Libros Euclidis, cum parvis ejuſdem Clavii notis. Sphæram ejuſdem. Chartam generalem geographicam, cum hiſtoria populorum. Phyſices tractatum. Methodum conficiendi aſtrolabium, eoque utendi. Artem conficiendi fidicularia organa &c.* Quanto majus Eccleſiæ Sinenſi bonum procuraſſet, ei relinquendo libros Evangeliorum, Acta & Epiſtolas Apoſtolorum, Opera SS. Patrum &c. in Sinenſem linguam tranſlata! Id utique Jeſuitis Summus Pontifex commendavit: commendavit (inquam) S. Scripturæ in Sinicum idioma tranſlationem, atque ut Sinica lingua miſſas ibi celebrarent, breviarium recitarent, Sacramenta adminiſtrarent. Verùm licèt ex ipſis non defuerint, qui, linguam illam ſufficienter callentes, ſuam ad id operam libenter impendiſſent, hoc ipſis Superiores ipſorum non permiſerunt, eo commentitio prætextu, quòd id ipſis *arduum, periculoſum, & parùm neceſſarium* fuiſſet: quaſi rem periculoſam, & parùm neceſſariam Pontifex ipſis commendaſſet; novique ſaltem Teſtamenti traductio ipſis magis ardua, longioriſque temporis opus fuiſſet, quàm traductio tot profanorum Mathematices librorum. Sed quid? Per iſtorum traductionem ethnici Imperatoris gratiam & favorem, & apud ipſum honorem magis quærebant, quàm ſpiritualem populi Sinenſis profectum? Chriſti quoque crucem & paſſionem iſti populo notam facere erubeſcebant, quam per ſacrorum librorum illorum tranſlationem didiciſſet. Non ſic profectò Apoſtoli, non ſic Moyſes, qui, ut Ambroſius dicit lib. 6. Hexameron c. 2. *Eruditus erat in omni ſapientia Ægyptiorum; ſed quia ſpiritum Dei accepit, quaſi Miniſter Dei, inanem illam & uſurpatoriam Philoſophiæ doctrinam, veritatis rationi poſthabuit;* nec eam ad captandam ex ea, apud Regem & populum Ægypti, gratiam, gloriam

&

& favorem uſurpavit, ſed *ea deſcripſit, quæ noſtræ ſpei accommoda judicavit, quòd terram fecerit Deus, quòd produxerit terra, juxta Dei omnipotentis imperium, operationemque Jeſu, virgulta de terra, & omnem animam viventem ſecundùm genus ſuum. An ille putavit dicendum, quantum de ſpatio aeris occupet umbra terræ, cùm Sol recedit à nobis, diemque abducit, inferiora axis illuminans? Et quemadmodum in regione mundi hujus incedens Luna globus Eclipſim faciat? Quoniam quæ nihil ad nos, quaſi nihil profutura præteriit. Vidit enim in Sancto Spiritu non illas marceſcentis jam ſapientiæ vanitates ſequendas, quæ rebus inexplicabilibus mentem noſtram occupant, luduntque operam; ſed ea potiùs deſcribenda, quæ ad virtutis ſpectarent profectum. Inhæreamus ergo Propheticis*, Evangelicisque, & Apoſtolicis dictis (proſequitur Ambroſius) *nec Spiritus Sancti quaſi vilia deſpectui habeamus eloquia.* In quibus meditandis, populoque explicandis Miſſionarii tempus ſuum potiùs impendere debent, quàm in Philoſophicis, Opticis, Mathematicis & Geographicis illis, in quibus operam & tempus impendere, ſacrum Miſſionis opus potiùs impedit quàm promovet, ipſis ex una parte ſuffurando tempus neceſſarium ad orationem aliaſque miniſterii ſui functiones, ipſos fumo quoque vanitatis ſeu vanæ gloriæ paſcendo; per mundanæ eruditionis famam & admirationem: ex altera parte moras interponendo aliorum converſioni & applicationi ad ea quæ concernunt ipſorum ſalutem, dum ipſorum fovent curioſitatem.

Denique ſacer Miſſionarius nec ſuam, nec ſuæ Societatis, ſeu Inſtituti gloriam, nec utilitatem quærere debet, ſed Jeſu Chriſti. Neque enim Chriſtus gloriam ſuam quæſivit, ſed gloriam Patris ſui, juxta illud Joan. 8. *Ego non quæro gloriam meam.* Nec Apoſtoli gloriam ſuam, vel Apoſtolici Ordinis ſui quæſierunt, nec docuerunt ut hominibus placerent, prout ipſimet teſtes ſunt, 1. Theſſal. 2. *Ita loquimur, non quaſi hominibus placentes: neque enim aliquando fuimus in ſermone adulationis, neque in occaſione avaritiæ:* Unde & *ſtultas*

ſtultas quæſtiones, & genealogias, & contentiones, & pugnas legis (gloſſis à ſe confictis adulterando verbum Dei) *devitarunt tamquam inutiles & vanas*, ſive ad ſalutem non proficuas. Ad Tit. 3. Nec locuti ſunt placentia, ut populorum gratiam ſibi conciliarent. Nec propriam utilitatem quæſierunt, ſed multorum ſalutem. Ea propter aliis Chriſtum evangelizantibus non inviderunt, nec ullam ipſis remoram vel impedimentum objecerunt, multò minus ipſos prohibuerunt; quin potiùs de eo gaudebant, prout exemplo ſuo Paulus oſtendit ad Philipp. 1. *Quidam propter invidiam & contentionem; quidam autem & propter bonam voluntatem Chriſtum prædicant. Quidam ex charitate... quidam autem ex contentione.... exiſtimantes preſſuram ſe ſuſcitare vinculis meis. Quid enim? Dum omni modo, ſive per occaſionem, ſive per veritatem Chriſtus annuntietur, & in hoc gaudeo, ſed & gaudebo.* Ab iſto ſpiritu Apoſtolico certum eſt Jeſuitas admodum receſſiſſe in Japonia, Sina, Cochinchina, Tonquino &c. per invidiam ſuam, zelumque amarum, quo tot aliis Miſſionariis tot impedimenta objecerunt, ne Chriſtum in vaſtiſſimis regionibus illis annuntiarent, nihil penſi habentes tot millena animarum millia in paganiſmo potiùs interire, quàm per aliorum Ordinum Religioſos ad Chriſti cognitionem adduci, & Chriſtianos fieri, prout demonſtratum eſt Clangore 5.

Faſtidiosè hæc rejicit P. Huylenbroucq, non magis ipſum feriunt quàm color aliquis cæcum: adeo obtuſa ipſi mens, ne dicam depravata. Adeat ſcripta à quindecim annis edita tam à Patribus Dominicanis quàm à Miſſionariis ſecularibus, legat, &, ſi fieri poteſt, intelligat. Reddet tunc gloriam Deo, & fatebitur, Jeſuitas, quales nunc ſunt, minimè idoneos prædicando infidelibus Evangelio.

CLANGOR XV.

Duodecimò, In Jeſuitis reformanda eſt effrenis mentiendi, & alios ſibi inviſos, calumniandi licentia.

AB eo tempore, quo Jeſuitæ in Scholis, libris & Theſibus ſuis docere auſi ſunt, eſſe probabile, quòd mortaliter non peccet, qui in defenſionem honoris ſui, injuſtè læſi, falſum alteri crimen ſcienter imponit * (quod profectò eſt contra Dei legem, generaliter & abſque exceptione dicentem, *Falſum teſtimonium non dices*; à cujus generalitate ſi privata liceret autoritate, abſque ullo in Scriptura vel Traditione fundamento, excipere, ſimiliter ab aliis pariter generalibus Dei legibus excipere liceret; de Chriſtiana proinde diſciplina actum eſſet, & de tota religione, dum nulla foret lex divina, quamlibet generalis, à qua inauditas toti antiquitati exceptiones poſt ſexdecim ſæcula, fas non eſſet comminiſci) ab eo, inquam, tempore, mirum quantum mentiendi, & innocentiſſimos quoſque calumniandi praxis apud Socios benè multos invaluit, maximè poſtquam Tamburinus l. 9. in Decal. c. 2. §. 2. abominabili illi opinioni addere auſus fuit, incertum ſibi eſſe, an praxis illius fieri nequeat licitè, abſque ullâ culpa: *Incertum mihi eſt*, inquit, *an id poſſit fieri licitè ſine ulla culpa. Et quidem Lugo ſic habet: Certum eſt non licere..... ſed quoniam tota culpa refunditur in mendacium & perjurium, ſequitur quæſtio. Si ſolum eſſet mendacium ſine juramento, non eſſet mortale: quia quamvis hoc mendacium ſit abſolutè de malo gravi contra proximum*; *tamen cùm juſtè à me hoc damnum infera-*

* Conſulat P. Huylenbroucq Gaſparem Hurtado, Dicaſtillum apud Caramuelem Th. Fundam. pag. 550. Apologiam Caſuiſtarum. p. 127. 128. 129. Theſes Lovanienſes anni 1645. & deſinat protervè negare doctrinam hanc è ſchola Jeſuitarum unquam emanaſſe.

feratur, non eſſet reputandum ad grave. Secundò, etiam accedente juramento, poſſet adhiberi æquivocatio, ſeu mentalis reſtrictio, tum à me, tum ab iis quibus eſt certa innocentia mea: & ſic vitari perjurium, ſeu mendacium; quo ſepoſito..... non ſunt huic doctrinæ contrarii communiter Doctores, nec ipſe De Lugo.,... Adhuc tamen incertum id eſſe pronuntio &c. Legem ergo id prohibentem pronuntiat eſſe incertam. Cui ſi addatur alterum probabiliſtarum principium, legem incertam nullum præjudicium adferre libertati; utpote quæ in illa incertitudine eſt in poſſeſſione, quæ cùm ſecundùm ipſos ſit certa, ligari nequit lege incerta; hinc inferunt probabiliſtæ cum Caramuele Theol. fundam. n. 451. *Omnem actum humanum eſſe licitum, qui non impingit evidenter in aliquam legem obligatoriam evidenter.* Per conſequens abſque incertitudine concludunt, ſupradictæ opinionis (quam meritò abominabilem dixi) praxim licitè fieri poſſe, abſque ulla culpa.

Hinc, inquam, non mirum, quòd praxis illius apud Socios (qui longè majori ex parte ſunt probabiliſtæ) adeò invaluit. Nam, ut ſapienter clariſſimus Vir Paſchalis epiſt. 15. „ Facilè cuique perſuadet amor ſui, in„ juſtè ſe ab alio peti; ſed nulli faciliùs quàm Jeſuitis, „ quos tantus mentis tumor excæcat, ut in ſcriptis „ ſuis eam de ſe opinionem haberi jubeant, tantum de „ Eccleſiæ honore detrahi, quantum de Societatis ſuæ „ gloria detrahitur. Itaque monſtro ſimile foret, ſi „ non hanc doctrinam uſu ſæpiſſimè frequentarent..... „ Nemo igitur jam ſtupeat, Jeſuitas calumniari: tutâ „ enim conſcientia calumniari ſe putant " arbitranturque obſequium iſtud ſe præſtare Deo, dum ſuæ præſtant Societati, ſeu tuendo ipſius honori. Aliunde verò pro ea qua pollent in ſæculo gratia & poteſtate, hominum juſtitiam non verentur; adverſus ipſam quoque Dei juſtitiam in conſcientia ſe tutos exiſtimant, dum id faciunt pro tuendo Societatis honore; pro ea denique quam conceperunt de doctrina Sociorum ſuorum non minima opinione, id ſe facere exiſtimant pro

tuendo Societatis honore, quod pro tuenda faciunt doctrina Sociorum ſuorum.

Quid enim niſi hoc intelligi voluit R. P. de Lingendes Provincialis Jeſuitarum Franciæ, dum reſpondens ampliſſimo D. Decano Metropolitanæ Eccleſiæ Pariſienſis, objicienti, mirari ſe, quòd à Jeſuitis tam obſtinatè ſuſtineretur omnibus inviſa Caſuiſtarum Apologia, reſpondit: *Sibi ſuiſque permoleſtum eſſe, quòd liber ille tantos cauſaret rumores; non poſſe tamen eum non defendere, quòd in Caſuiſtarum ſuorum tuitionem conſcriptus eſſet.*

Ex illo itaque fonte tot Sociorum mendacia, impoſturæ & calumniæ profluunt, inquit, laudatus Paſchalis. „Hinc illæ extiterunt Briſacerii è Societate tam „projectæ calumniæ, ut cenſura Archiepiſcopi Pari- „ſienſis fuerit configendus..... Hinc & illa Craſſeti „audacia, quâ tot impoſturis Aurelianenſem Cathe- „dram polluit, ut his commotus Aurelianenſis Epiſ- „copus, illi, tanquam publico ſycophantæ, ſacris „concionibus interdixerit 9. Septembris 1656. hiſce „verbis: *Sacris concionibus, per totam hanc Diœceſim „fratri Joanni Craſſeto, Societatis Jeſu presbytero, in- „terdicimus; & ne quiſquam ejus concionibus interſit, „ſub pœna lethalis inobedientiæ edicimus, quòd prædi- „ctus frater Craſſetus concionem habuerit mendaciis & „calumniis refertam, adverſus præcipuos Aureliæ Sa- „cerdotes, quibus falsò & mendaciter affinxit has pro- „poſitiones*, Mandata Dei eſſe impoſſibilia. Nunquam „reſiſti gratiæ interiori. Chriſtum non eſſe mortuum „pro omnibus hominibus, aliaque ejuſmodi, ab In- „nocentio X. damnata.

Hinc rurſus atrox illa calumnia, cujus hiſtoriam idem Clariſſimus Vir ediſſerit ibidem, dum contentionem exhibet, quæ Lugduni inter Jeſuitas, & Puteanum Sancti Niſieri Parochum interceſſit. Anno, inquit, 1649. librum cui titulus, *Officia boni Chriſtiani erga propriam parochiam, adverſus eos qui fideles à parochiis abſtrahunt*.„ Authore Capucino, Puteanus è latino in vernaculum ſermonem tranſtulit, ſtudioſè cavens, ne quid acerbita-

Digitized by Google

bitatis huic libro admiſceret, neque ullus Religioſus, aut ulla omnino Societas nominatim deſcriberetur, vel impeteretur. Se tamen hoc libello peti Jeſuitæ putaverunt. Itaque continuò P. Albius Puteani, antiqui Paſtoris, in primatia Galliæ Judicis, magnâ in Urbe & authoritate & honore pollentis, canos ac virtutem nihil reveritus, mordaci illum libello omnibus probris cooperuit; quem Jeſuitæ, ipſo Aſſumptionis die, in Eccleſia ſua propalam vendiderunt. Inter cætera probra traducebâtur Puteanus, quaſi *vitæ licentiâ ſcandaloſus, impietatis ſuſpectus, hæreticus, excommunicatus, ac remediis cauſticis dignus.* Huic libello reſpondit Puteanus. Mox ſuas accuſationes Albius nova rurſus ſcriptione confirmavit. Ergo vel Jeſuitæ profeſſi calumniatores erant, vel iſta de bono illo Parocho credebant. Itaque, niſi depoſitis erroribus, ille amicitiâ Jeſuitica dignus fieri non poterat. Videamus ergo quid in ipſa reconciliatione (cui interfuerunt Lugduni Primores) geſtum ſit. Cùm tantùm Puteanus declaraſſet, *libro ſuo Jeſuitas omnino non impeti, generatim ſe de iis locutum, qui fideles à parochiis avertunt, de laceſſenda Societate nunquam ſe cogitaſſe, quæ contrà animo ſuo egregiè chara eſſet.* Iſto verborum faſcino, momento ex apoſtaſia, ex excommunicatione, ex ſcandalis, nulla abſolutione prævia, Puteanus emerſit, ipſumque Pater Albius tum hiſce illum verbis ipſiſſimis compellavit: *Vir clariſſime, cùm in ea opinione fuiſſem, Societatem, cui me cooptatum glorior, à te laceſſitam, ad ſcribendum me accinxi, illudque quo uſus ſum, defenſionis genus mihi licitum eſſe exiſtimavi* (audiat Orbis Univerſus) *at nunc certiùs explorato tuo in nos animo, huc veni, coram omnibus teſtificaturus, nihil jam eſſe, cur te non habeam ingenii perſpicaciſſimi, profundæ & orthodoxæ eruditionis, virum moribus inculpatum, poſtremò Eccleſiæ tuæ digniſſimum Paſtorem. Hanc profeſſionem libens edo, ea ne honeſtiſſimis, qui hic adſunt, viris excidat, opto & precor.*

Ex iſta tam ſolenni P. Albii declaratione (cui ſubſcripſerunt Vicarius generalis, cum pleriſque Canoni-

cis, & alii Primores Civitatis Lugdunenſis) perſpicuum eſt 1. quòd Puteanum ipſe antea non crediderit hæreticum &c. ipſi tamen crimen tantum, quod falſum noverat, ideo palam objecerit, quòd ea in opinione fuiſſet, Societatem ab ipſo laceſſitam fuiſſe. 2. ipſum tamen exiſtimaſſe, quòd non deliquiſſet, calumniam tam atrocem Puteano mendaciter imponendo: quippe qui *iſtud defenſionis genus ſibi licitum eſſe crediderit*.

Quid iſtud eſt, boni Patres, ait Paſchalis, idem homo, nihil immutatus, pro eo quod ab illo vos coli vel impeti creditis, pius aut impius vobis eſt, inculpatus aut excommunicatus, dignus Eccleſiæ Paſtor, aut remediis cauſticis dignus, poſtremò hæreticus aut catholicus. Ergo Jeſuiticâ linguâ, hæreticum eſſe, idem eſt ac Societatem laceſſere. Lepidam hæreſim, cujus nomen non effugiunt viri quamlibet innocentiſſimi, fideique orthodoxæ addictiſſimi, ſi Societatem, vel Sociorum aliquem à Jeſuitis laceſſiviſſe putetur, etiam objecto ipſi vero crimine, aut verè damnabili dogmate. Nam, ut Jeſuitæ licitam ſibi putent in adverſarios calumniam, neceſſe non eſt, iſtos revera de ipſis calumniatos eſſe; aſt ſufficit quòd hoc Jeſuitæ præ cæcitate putent, inquit Wendrockius, aut ſaltem ut ſe, vel ſuorum aliquem, injuſtè, licèt non falsò, ab ipſis infamatos, vel infamatum exiſtiment. Hoc verò cui dubium eſt, præ cæco ſui amore, Jeſuitis eſſe perſuaſum? Si quis illos in vera Theologia hoſpites dicat, calumniari exiſtimant, quia ſcientiæ ſe oracula, magiſtroſque præſtantiſſimos arbitrantur. Si quis laxiora opinamenta ipſorum, morum corruptelas appellet, ſibi calumniam inferri vociferantur, quia abſurdiſſimas quaſque ſuorum ſententias pro ſanctis inſtitutis habent. Poſtremò, quamlibet vera agnoſcant eſſe, de quibus inſimulantur, tamen hæc à ſe ſine culpa mentali cum reſtrictione negari, mendaciique crimen in accuſatores ſuos conferri poſſe credunt; eo quòd hæc injuſtè in vulgus ſpargi ſibi perſuadeant, propterea quòd indè minuatur Societatis gloria.

Et

Et iſtud juſtè fieri Caſuiſtarum Apologiſta probare conatur, ex eo quòd *multi*, inquit, *Theologi* (Jeſuitæ utique) *& Canoniſtæ docent, eum, qui criminis, verè quidem à ſe commiſſi, ſed tamen injuſtè inſimulatur, poſſe accuſatorem ſuum mendacii arguere, & impudentiſſimum calumniatorem appellare*; utpote jam non habentem jus ad famam ſuam.

Sic (ait rurſum Wendrokius) Jeſuitis calumnia & mendacium ſimul arma ſuppeditant & defenſiva, quibus ſe tueantur; & offenſiva, quibus prætenſas à ſe injurias ulciſcantur. Objecta ſibi crimina, quamlibet certa, & ſibi cognita fidentiſſimè negant, calumniæque accuſatores ſuos poſtulant. Deinde ipſos aliis à ſe confictis criminibus, junctis Sociorum viribus, onerant (hæreticos, ſcandaloſos, adulteros vocando, quos ſciunt non eſſe tales, quaſi vero jus non habeant ut non dicantur tales, qui revera tales non ſunt) idque tanto cum impetu, ut tametſi plurimis etiam primariis viris, ipſis etiam Eccleſiæ Principibus, Sociorum vitia nota ſint & perſpecta, pauci tamen audeant tam potenti cum corpore, ſuo cum periculo decertare.

Id auſi ſunt quidem zeloſiſſimi Parochi Pariſienſes, auſi ſunt, inquam, corruptam Ethicen ipſorum (eruditis omnibus notam ex publicis libris ipſorum) palam redarguere. Verùm id injuſtè ab ipſis fieri Jeſuitæ exiſtimantes (tametſi hoc falſiſſimum eſſet) ea ipſa de cauſa, idem Caſuiſtarum Apologiſta, feroci pariter ac mendaci in ipſos calamo inſurgens, ipſos velut *ignorantes, lupos rapaces, falſos Paſtores, ſchiſmaticos & hæreticos* ſugillare non eſt veritus; licèt mutato paulò poſt conſilio, in reſponſione ad ſcriptum ipſorum (quod Factum vocant) eoſdem veros, & ſapientia illuſtres Paſtores eſſe, Jeſuitæ faſſi fuerint, eo duntaxat fictitio prætextu ſuum illum Apologiſtam excuſantes, quòd Factum iſtud (quod ab ipſis verè emanatum non ignorabant) ab ipſis profectum non eſſe mentiti fuerint.

Simili modo, cùm Abbas Alnæus, Carolus du Four,

gumentantium ! Ex hoc quòd aliqui particulares, vitam exteriùs irreprehenſibilem ducentes, hæreſim diſſimularint, ſequiturne omnes vitam exteriùs irreprehenſibilem ducentes hæreſim diſſimulare ? Si iſtud argumenti genus in Eccleſia ſemel admitteretur, nullus ergo vitàm exteriùs irreprehenſibilem ducens, ne Jeſuita quidem, Janſeniſmi & hæreſeos notam effugere poterit. Ad eam proinde effugiendam, vitam exteriùs reprehenſibilem ducere oportebit.

Itaque hæretici illi, qui ſub externa caſtigatioris vitæ, vel etiam doctrinæ profeſſione hæreſim olim diſſimularunt, hæreſim diſſimulaſſe ab Eccleſia judicati non fuerunt, niſi dum ex ſignis externis, ſeu dictis, factis, vel ſcriptis ipſorum hoc apparuit. Sed quænam (amabo!) externa Janſeniſmi, ſeu hæreſeos ſigna apparuerunt in dictis, factis, vel ſcriptis Theologorum Lovanienſium ? Profectò quòd nulla, manifeſtum videtur ex eo quòd de nullo ejuſmodi ſigno legitimè hactenus conſtare potuerit, etiamſi coram omni legitimo Judice, rationabiliter non ſuſpecto, orthodoxiam ſuam ſuſtinere hactenus parati fuerint (prout eodem in Memoriali Jeſuitarum Generalis teſtificatur) ac de facto coram Sede Apoſtolica, per deputatum ſuum Doctorem Hennebellum, octo annis ſteterint, parati de ea, quæ in ipſis erat, fide, doctrina, & vita omni poſcenti rationem reddere. Cùm igitur uſque adeò integra, toto illo tempore, coram Apoſtolico Tribunali, apparuerit fides, doctrina & vita ipſorum, ut nullum diſſimulationis ſignum externum adverſarii infenſiſſimi proferre potuerint, quo illos legitimè ſuſpectos redderent ; manifeſtè injuſta & calumnioſa eſt Jeſuitarum de Janſeniſmo ſeu hæreſi ipſorum criminatio.

At mentiti ſunt (ait nomine ſui Generalis Palazolius) dum ſuam erga S. Sedem, ſeu Decreta Apoſtolica, obedientiam proteſtati ſunt, juraruntque quinque propoſitiones ſincero corde à ſe damnari. At impudens eſt accuſatio iſta. Si enim nullo exteriori ſigno mendacium prodiderunt, unde illud Palazolio innotuit?

tuit? Nullo vero exteriori ſigno illud prodidiſſe, manifeſtè conſtat ex eo quòd etſi totam Societatem, cæteroſque adverſarios omnes, coram S. Sede per totos illos octo annos provocaverint ad legitimè probandum ejuſmodi ſignum, in probando defecerint; ideóque Innocentius XII. ipſos ab eo tempore non Janſeniſtas, ſed *prætenſos Janſeniſtas* appellaverit, diſtrictè prohibens de Janſeniſmo ſuſpectos haberi, quamdiu id legitimè non conſtaret.

In caput ergo Jeſuitarum redit diſcurſus ab ipſis ſuprà factus. Si enim ſolidus ſit (uti revera eſt) quemadmodum eo demonſtrativè probatur, de errore peccati Philoſophici neminem ſine calumnia traduci poſſe, dum exteriùs profitetur errorem illum à ſe damnari, nec nullo exteriori ſigno innoteſcit illam ipſius profeſſionem, mendacem ac ſimulatam eſſe: eo etiam demonſtrativè probatur, de Janſeniana hæreſi neminem ſine calumnia traduci poſſe, dum exteriùs profitetur hæreſim iſtam à ſe damnari, nec ullo exteriori ſigno notum facit, iſtam ipſius profeſſionem ſimulatam eſſe, ac mendacem. Quid eſt ergo quòd calumnia iſta ipſis adeo eſt familiaris; cùm eo ipſo Evangelicum iſtud in ipſos quadret: *Ex ore tuo te judico, ſerve nequam?* Cur aliis faciunt, quod ſibi fieri nolunt? Cur calumniatores audiri nolunt, dum abſque ullo exteriori ſigno hæreſim aliis eam ore deteſtantibus tribuunt; cùm tales haberi velint, qui ipſis peccati philoſophici errorem, quem ore deteſtantur, abſque ullo exteriori ſigno (quod tamen falſò prætendunt) ipſis tribuant? Ergone Societati honorificum eſt, eam calumniatoribus plenam eſſe? Cùm id ipſorummet argumento legitimè demonſtretur, cæcus ſit qui non videat reformandam eſſe Societatem.

CLAN-

CLANGOR XVI.

Reformandam in Jeſuitis mentiendi calumniandique licentiam pluribus aliis exemplis demonſtratur.

EX argumentis igitur ſeu exemplis & rationibus Clangore præcedenti deductis, diſcant tandem aliquando Jeſuitæ, de ſuis ſuorumque opinionibus humiliùs modeſtiúſque ſentire, nec earum tam profuſi amatores adoratoreſque eſſe, ut eas non liceat, abſque Janſeniſmi atque hæreſeos nota refellere, earumque novitatem, natamque ex iis ſequi morum corruptelam notam facere. Hoc namque ipſis honorificum non eſſe, demonſtratum eſt. Enimverò *ſi bonis rationibus, ex miſera ſuæ cauſæ conditione, deſtituti ſint Jeſuitæ* (inquit pientiſſimus Contenſonius l. 5. diſſert. 3. cap. 2.) *ad lutulenta & inepta convitia non confugiant, à diſſertationibus ad injurias, muliercularum more, non veniant: modum habeant, & finem faciant dicteriorum, à quibus nonniſi diſceptantium odia, & legentium ſcandala derivantur; quæ etiam magis authoribus nocent, quàm iis in quos furunt & debacchantur. Eam ſaltem modeſtiam, gravitatem, urbanitatem præ ſe ferant, quam in ſcriptionibus ſuis hæretici, non omninò feroces, vix patiuntur deſiderari.*

Suo hoc pacto conſulent honori, non plauſtra injuriarum in eos conjiciendo, qui damnabiles opiniones ipſorum, fide optima referunt ac refellunt. Nam ut ſapienter Caſſiodorus l. 2. epiſt. 27. ad injurias *illi proſiliunt, qui ſe ſuperatos turpiter erubeſcunt.* Iſtud verò dolendum eſt à tam multis fieri Jeſuitis, præter injurias ad mendacia quoque frequenter proſilientibus & mendaciter clamitantibus, opiniones iſtas, licèt fideliter ex libris ipſorum excerptas, dum eas vident à viris ſapientibus damnabiles judicari, ipſis affingi non poſſe, niſi ab iis qui diabolico aguntur ſpiritu, & ne earum quidem veſtigium in iis reperiri.

Hujus exempla videre licet apud Paſchalem epiſt. 15.

» De-

„ Decem , inquit , aut duodecim abhinc annis hæc „ vobis, boni Patres , exprobrata eſt ſententia : *Occa-„ ſiones proximas peccati primò & per ſe quæri poſſe*, „ quam refert Baunius veſter tr.4. q. 14. pag. 94. ex Baſilio „ Pontio , cujus ſenſui *lubens ſubſcribit*. Exemplum „ affert Baunius ejuſmodi : *Licèt ſingulis lupanar in-„ gredi , ad odium peccati ingerendum meretricibus , etſi „ metus ſit , ac verò etiam veriſimilitudo non parva, „ eos peccaturos , eò quòd malo ſuo ſæpe ſunt experti, „ blandis ſe mulierculárum ſermonibus ac illecebris flecti „ ſolitos ad libidinem.*

„ Quid ad hæc Cauſſinus veſter anno 1644. in Apo-„ logia Soc. Jeſu? *Legatur* , inquit , *locus Baunii cita-„ tus, conſulantur margines , antecedentia , conſequen-„ tia , reliqua , imò totus liber : ne leviſſimum quidem „ iſtius ſententiæ reperietur veſtigium , quæ nonniſi in ho-„ minem perditum poſſit cadere : adeóque Baunio affingi „ non poteſt, niſi ab organo dæmonis.*

Eâdem audaciâ veſter Pinterellus : *Hanc ſententiam ut docere nemo poteſt , niſi perditâ planè conſcientiâ , ſic Baunio adſcribere nullus poteſt , niſi qui ſit dæmone ipſo deterior. Vide locum, Lector: nullum nec indicium , nec veſtigium ejus in toto Baunii libro invenies.*

Quis aliter exiſtimare poſſet , niſi homines (tantam fiduciam præ ſe ferentes) non immeritò queri , & re-vera alienam Baunio affictam eſſe ſententiam ? (proſequitur clariſſimus Paſchalis)...... Quis ſibi in animum inducat , hunc locum , iiſdem verbis , eâdem extare pagina quæ adſcripta eſt , cùm tam aſſeveranter vos audit aſſerentes, hujus loci nec notam , nec veſtigium in toto Baunii libro reperiri?

Equidem , RR. PP. hac mentiendi confidentiâ , ad inveniendam , dum reſponſum fuerit , fidem nihil commodius. At cùm reſponſum erit, ad omnem vobis impoſterum fidem abrogandam nihil aptius. Adeò enim certum eſt, vos tunc temporis eſſe mentitos, ut ipſi nunc ultrò agnoſcatis , hanc ſententiam eo quo indicatur loco reperiri. Illud etiam mirabilius , ante duodecim annos hæc Baunii ſententia *ſic deteſtabilis erat*,

nales, Archiepiſcopos, Epiſcopos &c. probabiliſmum improbantes, in ſuum etiam Præpoſitum generalem Thyrſum Gonzales, qui & ipſe, cum doctiſſimo Elizaldo aliiſque doctiſſimis Jeſuitis antiprobabiliſta eſt!

Quid de tot Jeſuitis dicam, qui imperito zelo ſuccenſi, vel certè à novitiatu ſuo edocti (prout à novitiatu Jeſuitas omnes edocere, teſtantur ipſi in *epiſt. ad Doctorem quemdam Duacenſem* pag. 77. edit. 1.) Janſenianos omnes, id eſt, omnes quos ipſi pro Janſenianis habent, omnes proinde Jeſuiticis placitis adverſantes, licèt apprimè catholicos, fideique addictiſſimos, ſuamque ad omnes Eccleſiæ de fide definitiones ſubmiſſionem ſincerè profitentes, pro hæreticis habent, eoſque velut tales palam calumniantur? Cui dubium calumniatores iſtos, nedum impoſtores & calumniatores eſſe, ſed & hæreſes facere? Dicit enim Gregorius l. 9. regiſtri c. 30. quòd ii omnes, qui homines Catholicam fidem palam profitentes *imperito zelo velut hæreticos inſectantur, hæreſes ipſi faciant*, perinde utique, ut ii qui homines hæreſim palam profitentes, laudant ut catholicos. Quemadmodum enim iſtud fieri non poteſt, niſi errorem contra fidem negando eſſe contra fidem, ſic nec illud fieri poteſt, niſi affirmando quidpiam eſſe de fide, quod de fide non eſt. *Atqui non minùs hæreſis eſt, aſſerere aliquid eſſe de fide, quod de fide non eſt* (inquit Major in 3. diſt. 37. q. 26.) *quàm negare aliquid eſſe de fide, quod eſt de fide*; negare proinde fidei eſſe contrarium, quod contrarium eſt (tam enim verbo Dei prohibemur aliquid addere, quàm demere fidei. Apoc. 22.) Viros ergo innoxios velut hæreticos traducere, eſt hæreſim facere, omneſque pudoris metas tranſilire, omnem impudentiam prætergredi. Quod Societati tanto magis inhonorificum eſt, quànto major eſt iniquitas iſtius calumniæ. Quæ profectò tanta eſt, ut ipſius artifices filii ſint diaboli, mendaciorum parentis, totique humanæ Societati prorſus ſint exitioſi: *Si enim credi fideliter confitenti deſpicitur* (ait rurſum Gregorius l. 5. epiſt. 15.) *cunctorum fides in dubium revocatur.*

Quid ergo cenſendum de Jeſuitico Authore Obſervationum in relationem ſummariam Actorum in negotio Theologorum Duacenſium, de quibus infrà, quem pag. 26. & 27. dicere non pudet, nullam rationem habendam Catholici ſenſus, quo (ante earum ſignaturam) formaliter & expreſſè declaraverant à ſe intelligi propoſitiones æquivocas (quarum ſignaturam larvati Jeſuitæ, nomine Authoris celeberrimi, de cujus optima fide non dubitabant, ab ipſis fraudulenter, & admodum inſtanter exigebant, ut ipſos opprimerent) nec Catholicarum elucidationum, quas poſt ſignaturam exhibuerant. Nullo etiam in pretio habendam quamcumque ipſorum retractationem, quàmlibet formalem & expreſſam, quolibet etiam juramento quàmlibet ſanctiſſimo & ſacratiſſimo firmatam? Quid niſi quòd aſſertio iſta tam horribilis ſit, tam crudelis & tyrannica, ut eam fidelium aures non ſuſtineant? Eamque talem ipſi etiam Jeſuitæ pronuntiarent, ſi ageretur de rebus geſtis ipſorum. Siquidem in libello cui titulus, *Peccati philoſophici error à Jeſuitis impugnatus* part. 1. pag. 4. *Quid enim*, inquit, *dum agitur de facienda fidei noſtræ profeſſione, id eſt, dum agitur de motibus & cogitationibus cordium noſtrorum, ſoli Deo cognitis, quorum à nobis ſolis teſtimonium reddi poteſt, non obſtantibus in contrarium proteſtationibus noſtris, quàmlibet expreſſis & ſolemnibus, accuſari poterimus de retentis in corde erroribus, quos ore & ſcripto damnamus? Ubi poſthac eſſent homines? Quàm horrenda inde confuſio in humana, maximè in Chriſtiana cerneretur ſocietate, ſi regula illa in ea haberet locum? Ad quid Eccleſia ſignaturas exigeret ac juramenta, ad ſuam de ſubditorum fide ſecuritatem? Ad quid ipſiſmet fidelibus ſerviret illa fidei ſuæ indicia præſtare, ſi per illa fidem non magis mererentur, qui indicia illa præſtant ſecundùm veritatem, quàm qui contra veritatem? Quis homini, quàmlibet innocentiſſimo, ſupereſſet modus calumniatoribus ſuis os occludendi, ſi, ad incurrendam rationabilem de ſua fide ſuſpicionem, accuſatio ſufficeret, ſalvâque juſtitiâ ſemper dici poſſet, Cor ipſius non concordare cum lingua? In illa hypotheſi*

Digitized by Google

potheſi ad innocentis juſtificationem non magis ſerviret innocentiam ſuam mendacio tueri ac perjurio, quàm veraci profeſſione: quia accuſatori fas eſſet ſuſtinere, quòd profeſſio verax & jurata, mendax eſſet ac perjura. Praxis proinde iſta peſtis eſt ſocietatum omnium, interminabilem reddens omnem de fide perſonarum accuſationem, diſputationemque.

Ex diſcurſu iſto, certè ſolido ac juſto, demonſtrativè conficitur, prorſus injuſtos, calumniatoreſque eſſe tot Jeſuitas, qui prætenſos Janſeniſtas pro hæreticis habere & traducere non ceſſant, dum palam profitentur & jurant, toto ſe corde damnare non ſolùm quinque propoſitiones ab Innocentio X. Alexandro VII. & Clemente XI. damnatas, ſed & alias hæreſes omnes ab Eccleſia damnatas, quocumque in libro extent, etiam in Janſenio ſi extent in Janſenio, nec ad ullum deveniunt exterius ſignum profeſſioni iſti contrarium. Hoc namque prorſus injuſtum eſſe, & omni Chriſtianæ ſocietati peſtilens ac perniciosum, diſcurſus iſte demonſtrat, & Innocentius XII. in Brevi ſuo ad Epiſcopos Belgii de die 24. Novembris 1696. ſatis declaravit, cùm dixit: *Quòd ſi prætenſi Janſeniſtæ internè, & abſque eo quod deveniant ad ullum actum externum, dum jurant formularium, non damnent quinque propoſitiones in ſenſu obvio..... formularii, ſuoque arbitrio effingant ejuſmodi ſenſum obvium, Eccleſia non judicat de occultis quæ ſoli Deo cordium ſcrutatori innoteſcant. Si verò iidem prætenſi Janſeniſtæ voce aut ſcripto edant proprios ſenſus, Apoſtolicarum Conſtitutionum..... ſenſui diſſentaneos, debent Epiſcopi..... contra eos procedere.* Satis, inquam, per hoc declaravit, Dei (qui ſolus eſt ſcrutator cordium) judicium à Jeſuitis temerè & injuſtè uſurpari, dum prætenſos illos Janſeniſtas judicant in corde hæreſim tenere, qui nullum exterius dant illius ſignum; nec dubium tales peccare contra legem de *non judicando*; peccare etiam contra legem de *non reddendo contra proximum falſum teſtimonium*: calumniatores proinde eſſe, dum ipſos velut hæreticos palam traducunt. Ad quas calumnias impedien-

ut niſi in hominem perditæ conſcientiæ non caderet. Nunc eadem ſic innoxia eſt, ut *imperitus & malignus ſit, qui hanc Baunii opinionem culpet, quæ vulgò in ſcholis non rejicitur*, in ſcholis utique Societatis. Quàm commodum eſt cum iis hominibus rem habere, qui eadem modò affirmant, modò negant! Nam ut illi vincantur, non aliunde arma, quàm ex ipſis mutuanda ſunt. Etenim ut duo demonſtrentur, & hanc ſententiam eſſe nefariam, & eandem à Baunio traditam, utrumque Sociorum ſcripta conficiunt. Anno 1644. fatebantur deteſtabilem eſſe, nec Baunio adſcribi poſſe, niſi *ab organo dæmonis*, vel ab eo qui ſit *ipſo dæmone deterior.* Anno 1656. Caſuiſtarum Apologiſta (Pirotius Jeſuita) iſta in Baunio extare faſſus fuit, alio quidem conſilio quàm Socii ſui anno illo 1644. ſed non alio fine & ſcopo. Anno quippe 1644. Cauſſinus & Pinterellus ſententiam illam in Baunio non eſſe dejerarunt, quia erubuerunt fateri in Socio ſuo extare ſententiam, quæ ipſis adeò deteſtabilis videbatur, ut *niſi in hominem perditæ conſcientiæ non caderet.* Anno verò 1656. eam Baunio tribuere Caſuiſtarum Apologiſta non erubuit, quia adeò innoxiam exiſtimavit, ut vel imperitum crederet, vel malignum, qui hanc Baunii opinionem culparet, quæ vulgò in ſcholis non rejicitur; ſe proinde nec *dæmonis organum*, nec dæmone deteriorem credidit, fatendo eam Baunii eſſe. Sic unus tribus illis Jeſuitis ſcopus fuit, defendere, non veritatem, ſed Socii ſui duntaxat honorem. Ideò ſententiam illam modò Baunii eſſe, modò non eſſe dixerunt, modò deteſtandam, modò non deteſtandam, non amore veritatis, quæ (cùm non mutetur) non admittit *eſt* & *non eſt*, ſed ſuæ utilitatis, quæ modò eſt, modò non eſt, pro varietate circumſtantiarum.

Vin exempla alia demonſtrantia majorem in pleriſque Jeſuitis amorem ſui, ſuorumque honoris & utilitatis quàm veritatis? En tibi ſecundum ex eodem Paſchali: Diverſis, inquit, temporibus iſtud vobis (Jeſuitis) objectum eſt Baunii dogma: *Etſi pœnitens conſuetudinem peccandi habeat contra legem Dei, naturæ,* *aut*

aut Eccleſiæ, non eſt tamen ei neganda abſolutio, ſi verè eum admiſſorum pœnitet, ac emendandi ſui propoſitum habeat. Dico ſecundò nec negandam, nec differendam ei, etſi emendationis futuræ ſpes nulla appareat. Etiam circa iſtam Baunii propoſitionem diverſa, & una alteri adverſa fuit hinc Pinterelli, illinc Briſacerii reſponſio. Nam Pinterellus pag. 18. ſententiam illam faſſus eſt damnabilem eſſe, at Baunii non eſſe, vix non per omnes Deos jurans; & dicens: *Quid eſt aliud, omnes pudoris metas tranſilire, omnem impudentiam prætergredi, niſi Baunio, quaſi certam ejus ſententiam, tam damnabilem doctrinam affingere. Iſtius indignitatem calumniæ, obſecro, Chriſtiane lector, expende. Vide quibuſcum Jeſuitæ contendunt, ac decerne, num tam nefandæ calumniæ artifex, non ipſius diaboli, mendaciorum parentis, interpres habendus ſit.*

Ergone Briſacerius *ipſius diaboli, mendaciorum parentis, interpres habendus*, dum pag. 21. *Certè*, inquit, *hæc habentur apud Baunium* (impudentis proinde mendacii arguit ſocium ſuum Pinterellum) *at tu, qui hæc carpis, expecta dum Angelus pœnitentis cuſtos pignori opponat pro eo, quidquid in cœlo juris habet. Expecta dum Deus Pater per caput ſuum juret, mentitum eſſe Davidem, cùm Spiritus Sancti inſtinctu dixit, Omnem hominem eſſe mendacem, fallacem, fragilem. Expecta dum ille pœnitens non ſit amplius mendax, fragilis, mobilis, quemadmodum alii. Et ſic ſanguinis Chriſti beneficium nulli conferes.*

Illud ipſum ergo quod Pinterellus, *omnes pudoris metas tranſiliens*, & *omnem impudentiam prætergreſſus*, negavit eſſe Baunii, Briſacerius (ipſo candidior, & in eo magis verax) affirmavit; ſed damnabile eſſe negavit. Damnabile verò eſſe, Pinterellus veraciter confeſſus fuit, & verè damnabile eſſe Innocentius XI. definivit, dum illud damnavit. An ideò expectari Innocentius voluit, *dum Deus Pater per caput ſuum juraret, non omnem* hominem eſſe mendacem, fragilem, mobilem &c? Non: quia id Deum vel Angelum jurare non eſt neceſſe, ut emendationis ſpes aliqua affulgeat: emendatio-

tionis namque ſpes certiſſimè affulgere poteſt, tametſi emendatio non ſit certiſſimè futura, nihilque gratiæ contumelioſius eſt, quàm Briſacerii aſſertio, ſperari non poſſe emendationem hominis mendacis & fragilis, qui Dei, naturæ, Eccleſiæ legem violare conſuevit, niſi Spiritus Sanctus mendacii arguatur. Deridicula proinde eſt Briſacerii concluſio, nemini tribuendum ſanguinis Chriſti beneficium, ſi iis abſolutio neganda ſit, vel differenda, in quibus futuræ emendationis ſpes nulla appareat.

Tertium exemplum ſuppeditant litteræ Jeſuitarum Gallorum, in quibus depoſito omni pudore negant, peccatum philoſophicum à Jeſuitis admitti, imò addunt ab omnibus illud damnari, tam in ſe, quàm in omnibus principiis & conſectariis illius.

Cujus oppoſitum ignorare non poterant eſſe certum, à Jeſuitis utique valde multis, maximè Gallis, illud admitti, admitti etiam principia illius, & à nonnullis admitti etiam conſectaria, prout invictè demonſtrat eruditiſſimus Apologiſta Epiſtolarum ad Provincialem. epiſt. 8.

Quartum exemplum profert idem Apologiſta epiſt. 6. ubi ex Jeſuitarum teſtimoniis luce meridiana clarioribus demonſtrat Jeſuitas, ſi non omnes, majorem ſaltem eorum partem, in ea eſſe ſententia, quòd ad peccandum formaliter, peccato in ſe imputabili, neceſſaria ſit advertentia formalis & actualis ad malitiam actus, nec ad id ſufficiat advertentia virtualis, in eo conſiſtens, quòd ad eam peccator advertere potuerit & debuerit. Quod licèt Jeſuita Daniel, ſeu Author damnatorum Colloquiorum Cleandri & Eudoxii ignorare non potuerit, mendaciter aſſerere non veretur: *Sententiam eſſe Jeſuitarum omnium, actiones factas contra legem, quam peccator potuerit debueritque cognoſcere, facientibus imputari, tametſi eas faciant abſque ulla cognitione mali, & abſque prævia ulla inſpiratione.*

Quintum exemplum proferunt Curiones Rothomagenſes in epiſt. ad Illuſtriſſimum Archiepiſcopum ſuum, de Jeſuitis aientes: Hi Patres, evolutis tandem ſimu-

ſimulationis integumentis, nunc audaciter ſuſtinent propoſitiones, quas aliàs non ſine execratione reſpuere ac repudiare videbantur. Nam in libello ſupplici, anno 1644. Senatui Burdigalenſi, contra librum inſcriptum, *Theologia Moralis Jeſuitarum*, præſentato, fatebantur propoſitiones, quæ ipſis eo in libro adſcribebantur, eſſe *impias, periculoſas, ſcandaloſas, execrandas, bonis moribus exitioſas, & ſocietati civili....* At nunc palam profitentur ſe vindices ac protectores Apologiæ Caſuiſtarum, pleraſque iſtius Theologiæ Moralis corruptelas ſuſtinentis. Sic omnem ſibi fidem per apertam inſinceritatem ſuam adimunt Jeſuitæ; dum pro varia Societatis utilitate, temporumque & circumſtantiarum pro ejuſdem Societatis honore ſic exigentium, uno eodemque ex ore calidum frigidumque exſufflant, iſtaſque vel illas propoſitiones eaſdem modò damnant & execrantur, modò approbant & amplectuntur, non ex immotæ veritatis, ſed ſuæ (ut dictum eſt) utilitatis præſcripto, ut in ipſis vetus iſtud adagium impleatur: *Omnia pro tempore, nihil pro veritate.*

Et quis neſcit, Jeſuitas hodie ſtare pro ſummi Pontificis, in facti non revelati quæſtionibus, infallibilitate; quia ſic hodie poſtulant res Societatis, ut habeant unde prætenſos Janſeniſtas perſequantur? Tempore verò Congregationum de auxiliis ſtetiſſe pro ipſius, iſtis in quæſtionibus, fallibilitate, ut ad eam haberent refugium, in caſu damnationis Molinæ, cujus ingens erat periculum. Quis item neſcit, tunc publicis in Theſibus propoſitionem hanc ſuſtinuiſſe: *Non eſt de fide, hunc numero hominem, v. g. Clementem VIII. verum eſſe Papam, ſeu S. Petri in Romano Pontificatu ſucceſſorem*, ut in iſtis Societatis anguſtiis Papam terrerent, & ſeſe formidabiles redderent. Hodie verò (ſedatis anguſtiis illis) oppoſitum ab ipſis meritò ſuſtineri? De his videri poteſt ſapientiſſimus P. Serrius in elegantiſſima ſua Hiſtoria Congregationum de Auxiliis l. 4. c. 4. & l. 5. c. 4. edit. 2.

Nihil proinde mirum, quòd ii, quibus major ineſt pro-

propriæ utilitatis, ſeu honoris & famæ, quàm veritatis amor; tam proclives ſint ad proſcindendum mendaciis, impoſturis & calumniis ſuis eos, quos ex cæco ſui amore exiſtimant adverſarios utilitatis, ſive honoris & famæ Societatis ſuæ.

Non mirum, inquam, quòd ejuſmodi mendaciis, impoſturis & calumniis pleni ſint libri & ſcripta tot Sociorum, Annatorum utique, Pinterellorum, Telleriorum, Bouhourſiorum, Briſaceriorum, Meinierorum, Pirotiorum, Honoratorum Fabri, Rapinorum, Palazolorum, Francolinorum, Hazartiorum, Eſtriciorum, Sabranorum, Stephaniorum, aliorumque quàm multorum: quorum plerique ne ſanctiſſimis quidem parcunt Epiſcopis, nec ſacratis ædibus, nec ſaluberrimis Inſtitutis, Societati non devotis.

Nam Rapinus, in damnata Epiſtola ſua ad Eminentiſſimum D. Cardinalem Cibo, velut falſos Prophetas, velut lupos ſub ovina pelle, velut hypocritas, fidei non rectæ, proſcindit ſanctæ memoriæ Epiſcopos, Franciſcum Cauletum, Appamienſem, & Nicolaum Pavillonum Alectenſem; quorum uterque Innocentio XI. acceptiſſimus fuit, & ab ipſo plurimùm collaudatus; quemadmodum & à novemdecim illuſtrioribus Eccleſiæ Gallicanæ Epiſcopis, in epiſt. ad Clementem IX. in qua tam de duobus iſtis, quàm de duobus aliis Epiſcopis (quibus etiam Jeſuitica calumnia non pepercit) Nicolao de Buzenval Bellovacenſi & Henrico Arnauld Andegavenſi, ſic loquuntur: *Impetrabit vel ab inimicis excellens horum quatuor Epiſcoporum virtus hoc teſtimonium, non alios eſſe qui Ordinem noſtrum magis exornent, & Eccleſiam magis ædificent, qui populorum ſaluti, & commiſſi ſibi gregis curæ vigilantiùs incumbant, & qui omnes denique Epiſcoporum partes cumulatiùs expleant. At nos illud præterea & ſpondere, & confirmare poſſumus, non minimam ab eis pietatis ſuæ partem in eo poni, ut Apoſtolicæ Sedi ea qua par eſt demiſſione ſubſint, ejuſque dignitatem debita veneratione proſequantur.* In epiſtola verò ad Regem Chriſtianiſſimum: *Certi ſumus, quòd ſi placeat Majeſtati veſtræ jubere, ut exami-*

minetur cauſa quatuor iſtorum Epiſcoporum, tantam inde habebit ſatisfactionem, ut pro cæleſti benedictione accipiet, habere ſe in Regno ſuo tam dignos ſanctorum illorum ſucceſſores, quorum pietatis exempla diebus noſtris reſuſcitant, per charitatem, non minus ardentem, quàm puram, nec quæ ſua ſunt quærentem, quemadmodum & per indefeſſam vigilantiam, in laboribus miniſterii ſui.

Quid verò de Pavillono ſanctiſſimæ memoriæ Eminentiſſimus Cardinalis le Camus? In approbatione libri de pœnit. public. juſſu Illuſtriſſimi D. Gondrini Archiepiſcopi Senonenſis editi, ipſum appellare non dubitat *ſanctum Antiſtitem, Gallicanorumque Epiſcoporum exemplar & Patrem.*

Poſt Epiſcopos illos pius Contenſonius, Nicolai Pavilloni, & Franciſci Cauleti Diœceſes ſe vidiſſe teſtatur, velut *Eccleſia primitivæ ſpiritum redolentes.* Et clariſſimus D. Charpentier, Academiæ Gallicanæ Decanus, in diſcurſu ſuper receptione D. Pavilloni, nepotis laudatiſſimi ejuſdem nominis Alectenſis Epiſcopi, ipſum commendat, ex hoc quòd ſanguine junctus ſit *tam ſancto Epiſcopo, quem univerſus Clerus Gallicanus ſuſpexit, velut unum de ſplendidioribus luminaribus ſuis; cujus Inſtructiones & exempla adeo proficua fuerunt, non ſolùm Alectenſi Diœceſi... ſed & toti Regno, ut memoria ipſius ſemper futura ſit in ſingulari veneratione.*

Ecce quos, & quàm eximiè ſanctos Epiſcopos, velut hæreticos, in hodiernum uſque diem Jeſuitica proſcindere non ceſſat maledicentia & calumnia.

De ſanctiſſimo Angelopolitano Epiſcopo Palafoxio, quid dicam? Ipſum in maxima opinione ſanctitatis, & vixiſſe, & obiiſſe, negare non poſſunt, nec quiſquam negabit, qui legerit Moralis practicæ tomum IV. ubi mirabilis vita ipſius deſcribitur, & dilectio magna, qua Societatem Jeſu, & filios ipſius, etiam illos ex ipſis qui ipſum indigniſſimè perſequebantur, impensè amabat: de ipſis tamen in epiſt. ad R. P. Rada Jeſuitarum Provincialem, in Provincia Mexicana: *Quas*, inquit, *non ſatyras adverſum me vulgaſtis? Quas falſas relationes, quibus me velut flagitioſum, vitioſum, ambitio-*

ſum,

ſum, crudelem depingebatis, propterea quòd tutor eſſem dotis ſponſæ meæ, id eſt decimarum Eccleſiæ meæ, defenſorque pedi paſtoralis ac mytræ, ſeu juriſdictionis. Unde in epiſt. 1. ad Innocentium X. conquéritur, quòd adverſus ipſum *libellos ſcripſerint famoſos.* In epiſt. 2. ad eundem; quòd *inſolentiſſima carmina, & incredibiliter ſacrilega, & ſatyrica, contra Clerum, & Epiſcopum in populo ſparſerint, gloriantes ſe Epiſcopum viciſſe, ac de eo triumphaſſe, cùm tamen ipſi victi, ſuperati eſſent à ſuâmet impotentiſſima potentia:* Quòd etiam *plurima epigrammata hiſpano ſermone ſpectatoribus tradiderint, exiſtimationi Paſtoris & Cleri detrahentia. Ea inter alia ſequens, quod quia maximè explicat quanto errore teneantur Religioſi Jeſuitæ, qui repagula ſuarum Conſtitutionum rumpentes, intra ſua ſepta ſe continere non valent, hìc inſeri, Pater Beatiſſime, non impertinens judicavi:*

Oy con gallardo denuedo
Se opone la compañia,
A la formal heregia.

Hucuſque, Pater Beatiſſime, potuit ſpiritualis iſta obcæcatio mentis procedere. Cùm enim ego defenderem ſacrum Concilium Tridentinum, Conſtitutiones Apoſtolicas, Decreta Pontificia, ſalutem animarum: hæc omnia, quia eos ligant & arctant, hæretica eſſe, populis Jeſuitæ ſuadent & ſuggerunt.

Et quibus non mendaciis, injuriis & calumniis, per libellos & memorialia publica perſecuti ſunt Eminentiſſimum D. Cardinalem Salſceum, Archiepiſcopum Toletanum, Melchiorem Canum, Epiſcopum Canarienſem, Joannem de Ribera, Epiſcopum Mechoacanenſem, Ferdinandum Guerrerum, Archiepiſcopum in Philippinis, Jacobum Boone Archiepiſcopum Mechlinienſem, nec non Archiepiſcopum de las Charchas, & Epiſcopos de Cuſco, de Gundaxara, de Paraguaia, in Indiis, & Calcedonenſem in Anglia &c. De his plura Clangore ſequenti.

Quas etiam non turbas in Gallia & utroque Belgio con-

concitarunt per impoſturas ſuas, mendacia & calumnias? An non per eas perturbarunt Eccleſiæ Gallicanæ pacem à Clemente IX. reſtitutam?

An non per eas ſubverterunt utiliſſimum & ſaluberrimum Inſtitutum Virginum de Infantia Domini Noſtri Jeſu Chriſti, *magno ſemper in pretio habitum* (ait Innocentius XI. in Brevi ad Joſephum Archiepiſcopum Toloſanum) *atque ſanctæ Sedis approbatione munitum, diſperſis & ſubverſis earum familiis, quæ ingenti cum laude ac fructu, Chriſtianæ charitatis munia obibant?* Videre eſt iſtud demonſtratum in libro, cui titulus: *Innocentia per calumniam oppreſſa*, ubi Congregationis illarum Virginum Hiſtoria, Jeſuitarum adverſus eas fraudes & calumniæ, barbaræ executiones adverſus eaſdem violenter exercitæ, non ſine injuria S. Sedis (ad quam juſtiſſimè appellaverant) graphicè deſcribuntur. Statim ut funeſtum de Inſtituto illo deſtruendo Arreſtum à Rege Chriſtianiſſimo per Jeſuiticas ſub & obreptiones atque impoſturas extortum, in Occitaniæ Statibus audivit Cardinalis Bonzius, exclamavit dicens, Regem circumventum fuiſſe, nec ipſi notificatam iſtius Inſtituti approbationem, per Bullam Alexandri VII. Ideóque propoſitum ipſi fuit, in favorem illarum Virginum Regem convenire. Sed ipſum prohibuit P. de la Chaiſe, iſtius Tragœdiæ Actor, Regiſque circumventor præcipuus (qui & Archiepiſcopum Toloſanum averterat, ne pro iis ad Regem ſcriberet) ipſi namque Jeſuitica gravitate dixit, *Negotium iſtud ſuum eſſe, ſibique ſummè diſpliciturum, ſi de eo Regi loqueretur.*

Quas denique non calumnias in ſacratum Regii Portus Monaſterium Jeſuitæ non effutiverunt, præſertim Briſacerius in famoſo ſuo libello, cujus inſcriptio eſt *Janſeniſmus confuſus* part. 4. pag. 6. ubi ipſum non pudet caſtiſſimas religioſiſſimaſque iſtius Monaſterii Virgines, velut *hæreticas, impudicas, impœnitentes, deſperatas, aſacramentarias, incommunicantes, fatuas virgines* &c. veſano & furibundo calamo diffamare. Verùm calumnias iſtas Illuſtriſſimus Archiepiſcopus Pariſienſis digna cen-

cenſura adverſus Briſacerium latâ contrivit. Et in eaſdem quidem laudatiſſimas Virgines Meinierus veſani & furibundi pectoris ſui venenum evomuit dicens, *Omnibus iſtius Monaſterii virginibus inſtillatas... hæreſes, quæ* nihil aliud ſunt, quàm *Deiſtarum Inſtitutiones.* Sed ipſum caſtigans clariſſimus vir Paſchalis epiſt. 16. (*quod virginibus ſingularis pietatis laude notiſſimis, totius impietatis extremum imputare non pudeat*) *Ignari*, inquit, *& crudeles inimici! Itane ne remotiſſima quidem virginum clauſtra ſatis tuta ſint adverſus maledicentiam veſtram perfugia! Dum noctu illæ & interdiu, ex ſuæ Societatis Inſtituto, Chriſtum in Euchariſtia reſidentem adorant; noctu & interdiu Chriſti in Euchariſtia reſidentis, in Patris dextera ſedentis ab illis ejuratam fidem eſſe jactatis. Dum occultè pro vobis, pro tota Eccleſia Dei ſupplicant, publicè vos ipſas ex Dei Eccleſia reſecatis. Nec aures habent illæ quibus calumnias veſtras audiant, nec linguam quâ refellant. At Chriſtus, in quo abſconditæ ſunt, quandoque cum ipſo revelandæ, calumnias veſtras & audit & refellit. Auditur, auditur, Patres, ſancta illa & tremenda vox, Eccleſiæ ſolatium, ſtupor naturæ. Quàm vobis timeo, RR. PP. ne qui adverſus divinam illam vocem contumaciter reſiſtitis, dum miraculorum ſplendore Dei majeſtatem oſtentat* (miraculorum illorum enarrationem facit Wendrockius in notis ad illam epiſtolam) *ejuſdem vocem aliquando trementes audire cogamini, cùm Judicis adverſus ſontes ſeveritatem exhibebit!*

Quam tandem enim rationem tot calumniarum Deo reddetis? Quæ defenſio ſuppetet, cùm eas non ex Caſuiſtarum veſtrorum *prolubiis, ſed ex æterna veritate, & ex Eccleſiæ ſuæ inſtitutis expendet?* Eccleſia *verò calumniam adeo non excuſat, ut non minùs ſeveras in calumniatores, quàm in voluntarios homicidas conſtituerit pœnas.* Primo ac ſecundo Arelatenſi Concilio, ut homicidis, ſic calumniatoribus tantùm in fine vitæ dandam *eſſe communionem ſancitur*: „ De his qui falsò accuſant „ fratres (inquit Concilium Arelat. I. c. 14.) placuit „ eis uſque ad exitum non communicare „ Concil. Are-

„ lat. II. can. 24. eos qui falſa fratribus capitula obje-
„ ciſſe convicti fuerint, uſque ad exitum non commu-
„ nicare " ſtatuitur, „ ſicut magna Synodus antè con-
„ ſtituit." A Lateranenſi, calumniæ convicti, tametſi correcti, ſtatu eccleſiaſtico judicantur indigni. *Iis qui falſum crimen Epiſcopo, vel Presbytero, vel Diacono affinxiſſent, minantur Pontifices, ne in fine quidem vitæ communionem ſeſe daturos.* Adriani Papæ cap. 62. verba ſunt iſta: *Si quis Epiſcopum, aut Presbyterum, aut Diaconum falſis criminibus appetierit, & probare non potuerit, nec in fine danda ei communio.* Et cap. 63. *Si quis inventus fuerit libellum famoſum tenere.... excommunicetur.* Cap. verò 50. dixerat: *Qui in alterius famam in publico ſcripturam.... primus invenerit, rumpat, ſi non vult Authoris facti cauſam incurrere.* Maledici verò libelli Authores, ſi crimina quæ aliis intendunt probare nequeant, ibidem flagellis cædi jubet. *Uſque adeo Eccleſia à flagitioſa Societatis veſtræ doctrina ſemper abhorruit, quæ calumniæ ideo crimen elevat, ut liberiùs calumnietur.*

Paulò antè verò, eadem in epiſtola Paſchalis dixerat:
„ Vidit urbs Pariſiorum publicè parietibus ſuis affigi,
„ juſſu veſtro, Patres, infamis libelli infamem titu-
„ lum: *Portus-regii adverſus diviniſſimum ſacramen-*
„ *tum cum Geneva conſenſio.* Vidit Meinieri veſtri no-
„ men infandum in illius fronte præfixum. Vidit in
„ hoc libello apoſtaſiæ inſimulari, non modò clariſſi-
„ mum Abbatem ſancti Cygirani, & inſignem illum
„ Arnaldum, ſed etiam ſororem ejus Agnetem, quon-
„ dam Regii-portus Abbatiſſam, cæteraſque hujus
„ Monaſterii Religioſas Virgines, quarum de Eucha-
„ riſtia fidem p. 96. non *minus ſibi ſuſpectam* eſſe dicit,
„ quàm ipſius Arnaldi, quem *certum Calviniſtam* pag.
„ 4. jam dixerat.

„ Omnium hìc, Patres, judicium, omnium fidem
„ appello. In quem tandem minori veri ſpecie tam
„ indigna poterat conferri ſuſpicio? Nam ſi Sanctimo-
„ niales illæ, ſi Sacerdotes illis præpoſiti cum Geneva
„ in Euchariſtiam conſenſiſſent (quod ſine horrore co-

„ gitari

„ gitari non poteſt) cur hoc potiſſimum ſacramentum, „ quod ut nefandum deteſtabantur, ſibi præcipua colendum pietate ſumpſerunt? Cur prioribus inſtitutis „ novum adjunxerunt illius cultum? Cur huic ſe præcipuè, & habitu ſuo, & nomine, & Eccleſiæ ſuæ „ titulo conſecrarunt? An ſi fidem Eccleſiæ cum Geneva delere conjuraſſent, tantis egiſſent ſtudiis, ut „ hæc inſtitutio à Romana Sede probaretur, ut ſibi „ officium Corporis Chriſti (quo fides Eccleſiæ ſic „ exprimitur, ut clariùs non poſſit). quinta quaque feria recitare fas eſſet? Quid quòd volentes ſe huic Inſtituto obſtrinxêre, ut noctu & interdiu ſacræ illi „ Hoſtiæ Virgines quædam de ſuo Cœtu ſemper aſſiſterent, quæ jugi adoratione juge ſacrificium proſequentes, ſic quodammodò hæreſeos in ejus excidium conjuratæ impietatem ſua pietate penſarent?

„ Dicite, Patres, ſi poteſtis, quid cauſæ fuerit, cur „ ex tot fidei noſtræ myſteriis omitterent illa quæ „ credunt, illud verò quod non credunt eligerent? „ Aut cur tam plenè huic ſe fidei myſterio devoverent, ſi illud, tanquam hæretici, pro myſterio iniquitatis haberent?

„ Quid vos adverſùs tam illuſtria teſtimonia muſſitabitis, non verbis modò expreſſa, ſed factis impreſſa: nec in uno tantùm & altero facto, ſed in totius „ vitæ ſerie, perpetuæ Chriſti in Altaribus reſidentis „ adorationi conſecratæ? Quid porrò illis ſcriptis, „ quos appellatis Portûs-regii libros, reſpondebitis, ubi „ paſſim hujus myſterii vis & natura his effertur vocibus, quibus nullas nec Patres, nec Concilia accuratiores invenere? Horribile ſimul & ridiculum eſt, „ veſtras hîc cavillationes audire. Arnaldus (inquit „ toto ſuo libro veſter Meinierus) ſæpe tranſſubſtantiationem commemorat. At quis ſpondeat, non ab „ eo *tranſſubſtantiationem quandam figurativam* intelligi? Significat quidem præſentiam ſe realem agnoſcere: at undè liquet ab eo non *vera & realis figuræ* præſentiam accipi?

„ Ubinam gentium ſumus, Patres? Aut quæ tan-

„ dem erit omnium Theologorum conditio, ſi hoc vo„ bis impunè fuerit? Quis, cùm libuerit, à vobis non „ pro Calviniſta traducetur, ſi ſic ſanctiſſimas quaſque, „ & Conciliorum Decretis congruentiſſimas locutio„ nes, veſtra æquivocorum methodo, & maliciofis „ iſtis argutiis liceat corrumpere? “ Quam non fidei profeſſionem corrumpere licebit? An non malignitas iſta à vobiſmet ipſis demonſtrativè refutata eſt per diſcurſum Clangore præcedenti laudatum? Ad propoſitum reverto. „ Quis aliis unquam verbis eſt uſus, „ maximè in ſcriptis ad confirmandam Catholicorum „ pietatem, non ad revincendam hæreticorum perfi„ diam inſtitutis? Et tamen pro eo quo flagrabant di„ viniſſimi Myſterii amore ac reverentia, ſic omnibus „ locis illius fidem præ ſe ferunt, ſic perſpicuis verbis „ concipiunt, ut, quàmlibet arte valeatis, nullam in iis „ ambiguitatis ſpeciem, ac ne minimam quidem cum „ Geneva conſenſionem deprehendere poſſitis.

„ Nempe in his capitibus, ut omnibus notum ėſt, „ Calviniana hæreſis poſita eſt, Chriſti Corpus in hoc „ ſacramento non contineri, nec enim fieri poſſe, ut „ pluribus ſimul in locis ſit præſens: quare cùm in „ cœlo ſit, nuſquam alibi eſſe: nuſquam niſi in cœlo „ adorari debere: adeóque in altari manere ſubſtan„ tiam panis, nec Chriſti Corpus in os, in pectus „ ſubire; ſed ſola demùm fide tangi ac manducari: „ hinc fieri, ut à malis manducari non poſſit. Miſſam „ non eſſe ſacrificium, ſed abominationem.

„ Audiamus jam quæ ſit Genevæ ac Portus-Regii „ Concordia. In illis, Patres, libris, ad veſtrum de„ decus iſta legimus: *Sub panis ac vini ſpeciebus car„ nem ac ſanguinem Chriſti contineri.* Arnaldus epiſt. 2. „ pag. 259. *Sanctum Sanctorum in Sanctuario præſentem „ eſſe, & ibi adorandum.* Ibid. p. 245. *Habitare Chri„ ſtum in peccatoribus Euchariſtiam ſumentibus, per cor„ poris ſui veram ac realem in eorum pectore præſentiam, „ quamvis ſpiritus ejus ab eorum animo longè abſit.* Freq. „ Commun. p. 3. c. 16. *Sanctorum mortuos cineres, ex „ quodam vitæ ſemine, quod ex vivifica ac immortalis*

„ *Chri-*

„ *Chriſti carnis contactu traxerunt, præcipuam ducere* „ *dignitatem.* Freq. Commun. p. 1. c. 40. *Nulla natu-* „ *ræ poteſtate, ſed Dei omnipotentiâ, cui nihil ſubtra-* „ *ctum eſt, Chriſti Corpus ſub Hoſtia, imò ſub tenuiſſi-* „ *ma quoque hoſtiæ particula cohiberi.* Theol. famil. „ l. 5. *Divinam præſto eſſe virtutem, ut quæ conſecra-* „ *tionis verbis ſignificantur efficiat.* Ibid. *Eundem Chri-* „ *ſtum & in Altari ſtratum atque depreſſum eſſe, & in* „ *ſolio gloriæ excelſum ſedere: ſuâ vi, ſua potentiâ, &* „ *quidem propriâ, variis in locis ſimul eſſe, in medio* „ *Eccleſiæ triumphantis in patria, in medio militantis in* „ *via.* Rat. de ſuſp. corp. Chr. Rat. 21. *Sacramenta-* „ *les ſpecies manere in aëre ſuſpenſas, & contra naturæ* „ *ordinem ſubſiſtere, nullâ materiâ ſubnixas: ſub iiſdem* „ *pariter ſpeciebus ſuſpenſum eſſe corpus Chriſti; nec ta-* „ *men ab illis pendere, eo modo quo ab accidentibus pen-* „ *dent ſubſtantiæ.* Ibid. 23. *Mutari ſubſtantiam panis* „ *manentibus accidentibus.* In offic. eccl. diviniſſ. ſacram. „ *Chriſtum in Euchariſtia eadem (quâ gaudet in cœlo)* „ *gloria potiri.* Epiſt. Abb. S. Cygir. t. 1. epiſt. 93. *Glo-* „ *rioſam ejus humanitatem ſub ſpeciebus panis, quibus* „ *oculis noſtris abſconditur, in Eccleſia latere. Sic enim* „ *decuiſſe, ut hominum tarditas per humanitatem Chriſti* „ *uno in loco præſentem, ad divinitatis ubique præſentis* „ *adorationem perduceretur.* Ibid. *linguâ recipi corpus* „ *Chriſti, hancque ex divino contactu trahere ſanctita-* „ *tem.* Epiſt. 32. *intrare Chriſtum in ora ſacerdotum.* „ Epiſt. 72. *tametſi Chriſtus, ſingulari amoris ac cle-* „ *mentiæ ſuæ benignitate, accedi ad ſe in hoc ſacramen-* „ *to permiſerit, ibidem tamen ab ipſo retineri lumen il-* „ *lud creaturis inacceſſum, quod ab ejus divina natura* „ *divelli non poteſt. Quamvis enim vi verborum ſolum* „ *corpus & ſolus ſanguis adſit, ut in ſchola loquuntur,* „ *tamen, propter neceſſariam conjunctionem, ſimul ibi-* „ *dem totam humanitatem, totam ejus divinitatem re-* „ *periri.* In defenſ. opuſc. cui titulus gallicè, *Le chape-* „ *let du S. Sacrem.* Denique *Euchariſtiam ſimul & ſa-* „ *crificium eſſe, & ſacramentum.* Theol. famil. lect. „ 15. ac licèt hoc *ſacrificium ad renovandam ſacrificii*

„ *Crucis memoriam ſit inſtitutum, hoc tamen inter u-*
„ *trumque diſcrimen eſſe, quòd Miſſæ ſacrificium pro ſola*
„ *offertur Eccleſia, ac fidelibus in ejus communione viven-*
„ *tibus; contrà pro omni mundo ſacrificium Crucis obla-*
„ *tum eſſe, ut loquitur Scriptura.* Ibid. p. 153.

„ Abundè ſunt iſta, RR. PP. ut facilè omnes in-
„ telligant, ad impudentiam veſtram nihil addi poſſe.
„ Plus tamen volo, nempe contra vos à vobis ferri
„ ſententiam. Satin' hoc erit? Agite, quibus verbis
„ uti decet hominem, qui omnem Calviniſmi notam
„ velit effugere? *Si Dominus Arnaldus* (inquit Meinie-
„ rus veſter) *in hoc adorando myſterio, ſub panis ac vini*
„ *ſpeciebus nullam panis remanere ſubſtantiam dixiſſet,*
„ *ſed tantùm carnem & ſanguinem Chriſti, hac profeſ-*
„ *ſione manifeſtè ipſum à Genevæ ſenſibus ſuos ſegregaſſe*
„ *agnoſcerem.* Agnoſcite igitur ſcelus veſtrum, Patres,
„ & publicam injuriam publica ſatisfactione ſarcite.
„ Quoties hoc in allatis locis vidiſtis? Sed unus ſufficit
„ familiaris Theologiæ libellus, qui à S. Cygirani Ab-
„ bate compoſitus, ab Arnaldo approbatus, utriuſque
„ continet fidem. Conſulite igitur lect. 15. ac ſecun-
„ dum præſertim articulum, & quæ poſcitis reperie-
„ tis, etiam ſignificantiùs expreſſa quàm poſcitis: *An*
„ *panis*, inquit, *remanet in hoſtia, & vinum in calice?*
„ *Nullo modo. Omnis enim ſubſtantia panis & vini tol-*
„ *litur, ut in illius locum ſubeat corporis & ſanguinis*
„ *Chriſti ſubſtantia, quæ ibi tum ſola remanet, panis &*
„ *vini ſpecie cooperta.*

„ Etiamne, Patres, huc illuc jactabitis, nihil à
„ Portu-Regio doceri, quod non libens Geneva ſuſci-
„ piat; nihil ab Arnaldo tota epiſt. 2. dictum eſſe,
„ quod non idem à Carentonio Miniſtro dici poſſit?
„ Dicat igitur Meſtreſatius, quod ait Arnaldus epiſt. 2.
„ p. 237. & ſeq. *Impudentiſſimè mentiri, quiſquis ſe*
„ *negatæ tranſſubſtantiationis inſimulet: libros ſuos reali*
„ *in Sacramento Chriſti præſentiæ, Calvinianæ hæreſi op-*
„ *poſitæ ſuperſtructos: poſtremò felicem ſe ſibi videri,*
„ *quòd huic Monaſterio ſit addictus, ubi Sanctus Sancto-*
„ *rum in Sanctuario reſidens continenter adoratur....*

Sed

Sed quid eſt quòd negatæ in Euchariſtia realis præſentiæ crimen in Portum-regium confertis, cùm à nullius ſuſpicione longius abſit? ,, Quid eò vos perpu-
,, lerit, Patres, noſſe operæ pretium. Hoc mihi ape-
,, riendum eſt; nec enim ſum artium veſtrarum igna-
,, rus. Mirum verò ut hoc loco diſciplinæ veſtræ pa-
,, rueritis. Si S. Cygirani clariſſimus Abbas, ſi Doctor
,, Arnaldus nihil aliud ſcripſiſſent, niſi quod de hoc
,, myſterio credendum ſit, non quomodo ad illud com-
,, ponendus animus eſſet, catholici vobis fuiſſent vel
,, optimi nec ullam ſub verbis *præſentiæ realis ac trans-*
,, *ſubſtantiationis* fraudem occultaſſe dicerentur. Sed quo-
,, niam omnino neceſſe eſt, quiſquis prolapſiones ve-
,, ſtras non probet, hoc ipſo ſit hæreticus, & quidem
,, in eo ipſo capite, de quo à vobis diſſentiat: quî poſ-
,, ſet in Euchariſtiæ doctrina Arnaldus eſſe Catholicus,
,, qui toto libro *De frequenti Communione* violatam
,, corruptelis veſtris hujus ſacramenti ſanctitatem de-
,, fendit? Itane, Patres, non impunè dixerit, arcen-
,, dos à communione corporis Chriſti, qui cum iiſ-
,, dem ſemper hæreant flagitiis, nullam futuræ ſpem
,, emendationis oſtendunt; atque ejuſmodi homines ad
,, tempus ab altari removendos, donec ſinceræ pœni-
,, tentiæ officiis purgati, ad Euchariſtiam cum fructu
,, poſſint accedere? Equidem magni intereſt, Patres,
,, ut neminem ita loqui patiamini; non *tanta vos pœ-*
,, *nitentium multitudo obrueret*. Nam, ut ait veſter
,, Briſacerius, *hanc ſi methodum ſequeremini, nemini à*
,, *vobis ſanguis Chriſti applicaretur*. Quanto rectius &
,, utilius eſt huic veſtræ Societatis diſciplinæ adhæreſ-
,, cere, quam Maſcareñas veſter, in libro à Doctori-
,, bus veſtris & ab ipſo Generali laudato, refert his
,, verbis: Dico 3. *qui habuit pollutionem voluntariam*
,, *mortaliter peccaminoſam*, *ſive cum complice*, *ſive*
,, *ſine illo*, id eſt, ut antè præmiſit, *ſive per adulte-*
,, *rium*, *ſive per peccatum contra naturam*, *ſive quo-*
,, *cumque alio modo*; *ſi habeat debitum illius dolorem*,
,, *præmiſſa confeſſione poterit in eadem die communicare*,
,, *quin in hoc peccet mortaliter*, *nec etiam venialiter*.

„ Et paulò poſt n. 285. *Tota hic dubitatio, utrùm de-*
„ *beat Confeſſarius conſulere his, ſic voluntariè & mor-*
„ *taliter pollutis, ut illo die ſe à communione abſtineant,*
„ *non ex præcepto, ſed conſilio? Ordinariè reſpondent*
„ *Authores affirmativè: nihilominus tamen mihi magis*
„ *placet opinio Joannis Sancii in ſuis ſelectis*, diſp. 23. n.
„ 30. *aſſerentis hoc non eſſe conſulendum; imò potiùs con-*
„ *ſulendum, quòd communicent, dummodò ſint per con-*
„ *feſſionem benè diſpoſiti: ne ſub velamine reverentiæ*
„ *erga hoc ſacramentum illud defraudent excellentiore re-*
„ *verentia, quæ ex tali ſumptione illi accreſcet. Et hinc*
„ *infero, non eſſe validum votum non ſuſcipiendi Eucha-*
„ *riſtiam die habita copula fornicaria, etiam præmiſſa con-*
„ *feſſione cum vero dolore. Nam tale votum eſt impedi-*
„ *tivum majoris boni*. Et paulò ſuprà: *Quamvis Pater*
„ *Vaſquez credat antiquitùs fuiſſe aliquam legem, vel*
„ *univerſalem, vel provincialem, qua per aliquot ſal-*
„ *tem horas prohibeatur communio; hoc tamen hodie*
„ *communi & univerſali Eccleſiæ conſuetudine eſt abro-*
„ *gatum*. En quanti ſit, Patres, per totum Orbem
„ diffuſos eſſe Jeſuitas. En qualem conſuetudinem in-
„ vexerint, qualem defendere contendant. Veſtra ni-
„ hil intereſt Chriſti menſam nefandis illis piaculis pol-
„ lui, dum baſilicæ veſtræ hominum turbâ refertæ ſint.
„ Ergo agite, & eos, qui vobis audent obluctari, hære-
„ ſeos poſtulate, & quidem adverſùs Euchariſtiam:
„ prorſus vobis faciendum eſt.

„ Sed quomodò, cùm illi fidem ſuam tot illuſtribus
„ monimentis teſtatam reliquerint? Ecquid, nullus eſt
„ vobis pudor, aut metus, ne quatuor illa ingentia,
„ ut dicitis, argumenta proferam, quibus ſolis accu-
„ ſatio veſtra nititur? Frontem perdidiſtis, Patres, ſi
„ nullus eſt. Sed non eſt cur vobis hoc remittam de-
„ decus.

„ Primum ergo videamus: *Abbas S. Cygirani*, in-
„ quit Meinierus, cùm de morte matris quemdam a-
„ micorum ſolaretur, t. 1. epiſt. 14. *nullum*, inquit,
„ *in illo luctu Deo acceptius ſacrificium offerri poteſt,*
„ *quàm Chriſtiana patientia. Ergo hic autor Calvini-*
„ *ſta*

" *ſta eſt , quia ei ipſo non credere ſe teſtatur ſacrificium* " *Miſſæ : hoc enim nullum Deo acceptius.* Argutiſſi- " mum argumentum ... Dicat ergo qui volet , argu- " mentandi non admodum peritos eſſe Jeſuitas. Enim- " verò ſic periti ſunt, ut, quidquid voluerint, hæreti- " cum poſſint efficere, ipſamque adeò Scripturam ſa- " cram. An dubiam enim hæreſim protulit Eccleſia- " ſticus, cùm ait: *Nihil eſt iniquius , quàm amare pe-* " *cuniam* , quaſi non multò plus iniquitatis habeant " adulteria, ſtupra, homicidia, idololatria? Eccui au- " tem non accidit ſingulis horis, ut iſtiuſmodi aliquid " dicat, v. g. Nihil eſſe Deo gratius , quàm cordis " contriti & humiliati ſacrificium. Non enim in iſtis " ſermonibus Miſſæ ſacrificium cum animi actibus com- " paratur, cùm alterius planè ſit ordinis, & à rebus crea- " tis immenſum diſtet; ſed tantùm inter ipſos animi " actus alii aliis anteferuntur.

" Quid igitur vobis abſurdius, Patres? An etiam, " ad cumulandam ignominiam veſtram, iſtius epiſto- " læ voces afferendæ ſunt, in quibus cæteris omnibus " altaris ſacrificium longè præſtantius aſſeritur? *Omni-* " *bus*, inquit ille, *diebus , omnibus locis offertur cor-* " *poris Chriſti ſacrificium . qui nullam hac oblatione ho-* " *norandi Patris ſui excellentiorem viam invenit.* Et in- " frà: *Juſſit Chriſtus ut morientes ſacrificatum ejus cor-* " *pus ſumeremus, quo noſtri corporis ſacrificium Deo ſit* " *acceptum, ut ipſe morientibus conjunctus roboret infir-* " *mitatem, ac præſentia ſua extremum vitæ noſtræ ſacri-* " *ficium ſanctificet.*

Et poſt reliqua objecta pari robore contrita, ſic Paſ- calis concludit: „ Deponite ergo , Patres , illam Ma- " giſtrorum autoritatem , quæ nec veſtro gradui, " nec eruditioni convenit. Et infrà . Sed quid juvat " calumnias veſtras oppoſita fidei ipſorum integritate " revincere ? Non enim hos ipſis errores ideo af- " fingitis, quòd ſic illos ſentire, ſed quòd ipſos vobis " obeſſe exiſtimetis. Hoc Theologiæ veſtræ ſatis eſt , " ut hæc in ipſos crimina ſine crimine jaciatis. Nec " ulla vos Religio moratur, quin nulla prævia confeſ-

 "ſione,

„ ſione, nullâ pœnitentiâ ad ſacrificandum accedatis,
„ poſtquàm in ſacerdotes quotidie ſacrificantes infan-
„ dam illam contuliſtis calumniam, *meræ idololatriæ*
„ *loco Miſſæ ſacrificium ab ipſis haberi*; quod tam abo-
„ minandum foret, ut poſtulatu veſtro Socius veſter
„ Jarrigius in tabula ſuſpenſus ſit, quòd cum Genevâ
„ ſentiens Miſſæ ſacrificium celebraſſet.

„ Non ergò illud miror, tam ſine ullo conſcientiæ
„ morſu horrenda vos ac falſa crimina adverſariis ve-
„ ſtris intendere: illud miror tam ſine prudentia vos
„ ſic carentia veriſimilitudine crimina confingere.
„ Summa enim in peccata vobis poteſtas eſt. Sed num
„ idem vobis juris eſſe cenſetis in hominum fidem?
„ Equidem, Patres, agi vobiſcum peſſimè rerer, ſi
„ vel in vos, vel in illos Calviniſmi eſſet conferenda
„ ſuſpicio. Illorum enim non minus quàm veſtra o-
„ ratio catholica eſt: ſed vos inſtitutis veſtris fidem ne-
„ gatis, illi ſuis comprobant. Nam ſi vobis, itidem
„ ut illis, perſuaſum eſt, in Chriſti corpus panem ve-
„ re mutari, cur non etiam cum ipſis poſtulatis, ut
„ eorum, quos ad illud epulum admovetis, cor lapi-
„ deum, & peccati duratum frigore, in cor carneum
„ & amoris flamma mollitum commutetur? Si Chri-
„ ſtum in hoc ſacramento mortis formam induere vo-
„ luiſſe creditis, ut qui ad illud accedunt, mundo,
„ peccato, ac demùm ſibi mori condiſcant; cur ad
„ hanc menſam illos mittitis, in quibus adhuc vitia
„ vigent, adhuc ſcelerum cupiditates flagrant? Cur
„ illos Angelorum pane dignamini, qui hominum ci-
„ bis indigni ſunt?

„ O magnos diviniſſimi Myſterii veneratores, quo-
„ rum zelus illos inſectatur, qui Chriſti corpus tot
„ ſanctis communionibus honorant, illis adulatur, qui
„ tot illud contrà ſacrilegiis dedecorant! Quàm di-
„ gnum eſt iſtis adorandi ſacrificii defenſoribus invete-
„ ratos peccatores, è flagitiorum ſuorum cœno pro-
„ deuntes, Chriſti menſæ circumfundere; atque in
„ eorum medio locare miſerum Sacerdotem, quem
„ Confeſſarius ab impudicitiæ ſordibus ſine mora ad

„ altare

„ altare propellat, ut, Chriſti vice, ſanctitatis Deo
„ immaculatam offerat hoſtiam, quam in polluta aſtan-
„ tium ora pollutis ipſe manibus inferat! Quàm dece-
„ bat illos iſtius inſtituti per totum orbem, ſub ſui
„ Generalis auſpiciis, propagatores, Arnaldo, Frequen-
„ tis Communionis Authori, ac dicatis diviniſſimo ſa-
„ cramento virginibus, perverſum de hoc ſacramento
„ ſenſum objicere!

„ Nec tamen in hoc ſaltem malevolentia veſtra con-
„ quieſcit; non ſat habet, niſi etiam Chriſtum ac Baptiſ-
„ mum ejuraſſe credantur. Non hîc vobis, Patres, fabu-
„ las narro veſtris conſimiles: hic, hic, calumniarum ve-
„ ſtrarum cumulus: hoc veſtri furoris extremum eſt.
„ Omnino tam horrendum mendacium ſuſtinere di-
„ gnus non erat ille Fillellus, qui primus illud de con-
„ ſilio veſtro peperit. Ergo hujus authoritatem in ſe
„ recepit Societas, propalamque modo veſter Meinie-
„ rus, quaſi *rem exploratiſſimam*, prædicavit, S. Cygi-
„ rani Abbate, & Iprenſi Epiſcopo ducibus, arcanam
„ in Portu-regio coitionem factam *ad evertendum In-*
„ *carnationis myſterium, abrogandam Evangelii, tan-*
„ *quam apocrypha fabulæ, fidem; delendam Chriſti Reli-*
„ *gionem, & ſuper ejus ruinis deiſtarum impietatem ex-*
„ *truendam.*

„ Quid reſtat ampliùs, Patres, ſatin' hoc vobis; ſi tanta
„ ſcelera in inviſos illos vobis ſacerdotes omnium o-
„ pinione conferantur? Si non modò propter illam
„ cum Geneva conſenſionem (cujus à vobis arguun-
„ tur) omnibus ſint Catholicis horrori; ſed propter
„ illam in Chriſtum conjurationem, omnibus Chriſti
„ cultoribus execrationi ſint? Itane hoc vobis tantùm
„ affirmantibus, non modò ſine ulla veri ſpecie, ſed
„ cum certiſſimis falſitatis argumentis, creditum iri
„ putaſtis, ſacerdotes, qui nihil aliud niſi Chriſti gra-
„ tiam, Evangelii ſanctitatem, baptiſmi vota in ore
„ habent, nihilominus Chriſto, Evangelio, baptiſmo
„ renuntiaſſe?

„ O ſtultos, ſi hæc hominibus perſuaderi poſſe ſpe-
„ ratis! O ſceleſtos, ſive iſta vobis perſuaſiſtis, ſive,

„ quod verius reor, aliis, quæ falſa noſtis, tamen perſuadere conemini! Quid vobis perditiùs fieri poteſt, „ quibus aut probandum abdicatam à Portu-regio „ Chriſti fidem, aut projectorum calumniatorum fa- „ ma ſuſcipienda? Ergo narrationis veſtræ, Patres, „ fidem adſtruite “. Cùm ad eam adſtruendam nihil ipſis occurreret, niſi Burgifontana ſeu diabolica potiùs Fillelli fabula, eam validè Paſcalis refellit, ac funditùs ſubvertit Moralis Practica Jeſuit. to. 8. à pag. 306. ad 466. Nec tamen à calumniando ſapientiſſimo Doctore Arnaldo Jeſuitæ (de calumnia toties convicti) deſierunt; quin ex ipſis unus 18. Decembris 1695. ad Poëtam quemdam ſcribens auſus fuit blaterare, *Arnaldum damnatis ab Eccleſia erroribus ad ultimum uſque ſpiritum obſtinatè adhæſiſſe; Sorbonam, reprobatâ ejus doctrinâ, eundem à ſocietate ſuâ eliminaſſe; ipſam ejus doctrinam ab Eccleſia non ut falſam modò damnatam eſſe, ſed etiam ut infectam hæreſi: qua non omni ex parte immunis eſt liber De perpetuitate fidei.* „ Audax facinus! „ (inquit doctiſſimus Author præfationis ad Cauſam „ Arnaldinam) Librum viginti ſeptem Archiepiſco- „ porum, aut Epiſcoporum, quos inter Cardinalitia „ dignitate tres eminent, & totidem ferè Sorbonico- „ rum Doctorum approbationibus munitum, hæreſis „ non vacuum, in omnium Epiſcoporum oculis audet „ effrons Jeſuita pronuntiare! Sed benè eſt: inde diſ- „ cimus, quo pede Arnaldinam hæreſim metiri opor- „ teat, cùm Arnaldi liber aliquis ab ejuſmodi homini- „ bus hæreſi infartus proclamabitur. Si quis omni eru- „ ditione refertus, omnium approbatione dignus; ſi „ quis doctiſſimorum Virorum (Epiſcoporum præſer- „ tim) judicio, talis fuerit, ut & Eccleſiæ utilitates „ maximas, & Arnaldo ipſi exiſtimationem ſingularem „ conciliare poſſit, is apud infrunitos & iniquos æſti- „ matores iſtos hæreſim ſapit, nec erroris labe purus, „ etiamſi (inquam) triginta Epiſcoporum judicio ſit „ catholicæ fidei aſſerendæ, debellandis Eccleſiæ ho- „ ſtibus, unitati corporis dominici reſarciendæ impri- „ mis idoneus.

Quod

Quod autem Jeſuita ille addit, Arnaldi *doctrinam ab Eccleſia non ut falſam modò damnatam eſſe, ſed etiam ut infectam hæreſi*: certa eſt calumnia. Ubi enim, & quando ab Eccleſia id factum? Arnaldum ab Eccleſia ſemper habitum ut verè catholicum, ex dicendis apparebit.

Anno quidem 1656. Sorbonæ pars, id eſt infenſiſſimi inimici ejus, efferato in ipſum odio notoriè flagrantes, atque in Sorbonâ dominantes, magnamque Sorbonæ partem poſt ſe trahentes, Jeſuitarum conſilio & impulſu, unam ipſius propoſitionem (quæ ſyllabatim ipſiſſima erat propoſitio S. Chryſoſtomi, S. Auguſtini, & aliorum paſſim SS. Doctorum) hæreſeos cenſurâ notarunt, ipſum ex Doctorum Sorbonicorum albo eliminarunt; verùm artibus adeò malis, atque adeò perſpicuè contra omnes æquitatis & humanitatis leges, & contra ipſius naturæ ſenſum, ut cenſura illa Sorbonæ tribui non poſſit, ſed odio & furori inimicorum Arnaldi; nulloque proindè in pretio habenda ſit. Tametſi enim magno in pretio habendæ ſint Sorbonicæ cenſuræ, ſecundùm juris præſcriptum & æquitatis leges concorditer factæ, prout Sorbona ipſa anno 1387. declaravit in ſuo adverſùs Joannem Monteſonum Libello, dicens, *doctrinalem determinationem, per totam Facultatem concorditer factam, debere multùm æſtimari.* Sic profectò facta non fuit cenſura illa anni 1656. ſed obnitentibus & contradicentibus ferè octoginta doctoribus; adeoque pluſquam tertiâ Sorbonæ parte, cumque multis vitiis ac defectibus juſtitiæ repugnantibus, prout demonſtrant Joannes Launoius in notis ad illam cenſuram, & Arnaldus ipſe in ſuo adverſùs cenſuram nondum promulgatam Libello Conteſtatorio, nec non in Diſſertatione ſua theologica de gratia efficaci, & in tribus epiſtolis apologeticis ad quemdam Epiſcopum.

Vel ex eo ſolùm quòd concorditer facta non ſit, ſed tertiâ, imo pluſquam tertiâ Doctorum parte contradicente, Launoius ſic ediſſerit: *In negotio hujus cenſuræ id factum eſt, quod exemplo apud Facultatem omni caret. Nuſquam enim eſt auditum, nuſquam viſum,* edi-

editam fuiſſe Cenſuram, dum Magiſtrorum pars tertia repugnaret.... Hanc cenſendi novitatem expoſuiſſe, profligaſſe eſt.

Nec tamen iſtâ ſolâ de causâ, ſed & maximè ob ſublatam cenſoribus libertatem, ſubverſaſque omnes legitimorum judiciorum leges, cenſura illa accenſenda eſt illis articulis, de quibus (apud Picum Mirandulanum in Apolog. concluſ. 3.) *dicit ſolemnis* Doctor Gotfredus de fontibus, quòd *magna indigent correctione. Ægidius* quoque, *& alii multi, quòd de illis non eſt curandum; quia fuerunt facti* non ſervatis ad legitimum judicium ſervandis, v. g. *Non convocatis*, ſeu quod perinde eſt, non conſentientibus *omnibus Doctoribus*, imò pluſquam tertia eorum parte ob manifeſtam cenſuræ injuſtitiam reclamante, *ad requiſitionem quorumdam capitoſorum*, & non ſolùm *capitoſorum*, ſed & capitalium Arnaldi inimicorum, ab ipſo, ante cenſuram, legitimè recuſatorum, quos proindè oportebat, ſecundùm Canones ac leges, à judicando deſiſtere, ſi qua in ipſis æquitas fuiſſet & honeſtas, ſed non ſolùm non deſtiterunt à judicio in doctrinam, ſed nec in perſonam. Quod tam iniquum viſum eſt pleriſque Doctoribus, ut palam conqueſti fuerint, „ apertè patere quæri Arnaldi perniciem; Arnaldum, tanquam victimam, tradi odio & „ ultioni Authorum ac fautorum Moliniſmi, qui duodecim abhinc annis, poſt editum *De frequenti Eucharistiæ uſu* librum, cædem ipſius popoſcerunt; quæſitam ipſi invidiam apud Eccleſiæ & Regni Principes; „ ratum conſtitutumque eſſe, ipſum infamiâ aſpergere, ipſum perſequi, ipſum opprimere. Hoc unum „ ſibi eſſe integrum, ut manus ſuas ſervarent puras ab „ hoc ſcelere, nullâ cum aliis factâ coitione ad Fratris „ exitium: verùm defleri à ſe vim Arnaldo factam, & „ illatum toti Eccleſiæ ſcandalum, quæ non poterant „ cohibere. Et quoniam Arnaldi innocentiam ſua ſententia rationibuſque defenderant; & miſericordiâ & „ lachrymis caſum ipſius, qualiſcumque futurus eſſet, „ proſecuturos.

Legat, legat quilibet ſincerus veritatis amator tres illas

illas Apologeticas ad Epiſcopum epiſtolas, & non poterit non concludere, illam contra Arnaldum cenſuram cenſurâ dignam eſſe, nec unquam editam in Sorbona cenſuram adeò irregularem, tamque iniquis artibus, fraudibus & violentis factionibus emanatam. Propoſitio namque, quam blaſphemiæ & hæreſeos cenſura notarunt, iſta fuit: *A SS. Patribus exhiberi nobis in B. Petri perſona juſtum aliquem, cui gratia, ſine qua nihil poſſumus* (potentia ſcilicet complectente neceſſaria omnia ad agere) *in ea occaſione defuit, in qua illum minimè peccaſſe nemo dixerit.* Id à ſeipſo Arnaldus non dixit, ſed ex Auguſtino & Chryſoſtomo, cujus verba protulit; nec Cenſores criminati ſunt infideliter protuliſſe, vel ipſum à ſenſu SS. Patrum vel minimum receſſiſſe: quod ſanè pro efferato in ipſum odio feciſſent, ſi omnino potuiſſent. Nedum igitur ſanctorum illorum, ſed & omnium (nec enim vel unus proferri poteſt in contrarium) per conſequens Eccleſiæ doctrinam, blaſphemam & hæreticam auſi ſunt pronuntiare. Quidnam afferri poſſit, quo factum tam pravi exempli, maximiſque Eccleſiæ luminibus tam contumelioſi defendatur?

Non ergo mirum, quòd ad cenſuræ contemptum coire viſi ſunt (laudatorum Doctorum exemplo) omnium Ordinum homines, iique (prout ſuprà commemoratus Author præfationis in cauſam Arnaldinam obſervat) præcipui ac majoris dignitatis. Nam (inquit) „ de Pace Gallicanæ Eccleſiæ reddita nutu Pontificis „ Clementis IX. Regiſque auſpiciis & ſapientiâ, qui„ cumque nonnihil audierunt, non ignorant, quàm „ benignè, quanta humanitate, quantis officiorum „ ſignificationibus ab omnibus exceptus ſit vir Magnus, „ poſt quatuor & viginti annorum ſeceſſum, tum pri„ mùm velut luci redditus; Nuntius Apoſtolicus, Gal„ licani Epiſcopi, Rex Maximus, Primores quique, „ tum Aulæ, tum Senatus, tum denique Academiæ „ Viri, quanti eum fecerint, cum quantæ lætitiæ ſen„ ſu ejus tandem conſpectu fruerentur, publicè teſtati „ ſunt. Tunc verò de Pariſienſi Cenſura quid factum?

„ Ne

„ Ne verbum quidem. Et tamen ſi impietatis, ſi „ blaſphemiæ, ſi hæreſeos reus erat Arnaldus, ut Cen„ ſores pronuntiant, nihil prius ab illo exigendum „ fuit, quàm ut hæreſim ejuraret, & ſubſcriberet „ Cenſuræ. At ne ulli quidem venit id in mentem. „ An ſomno intempeſtivo ſopitus tenebatur Pontificius „ Miniſter? An cauſæ fidei cura nulla erat Epiſcopis, „ qui pacis negotium promoverant, quos inter Emi„ nentiſſimus Eſtræus, & Illuſtriſſimus Harlæus, tunc „ Rothomagenſis, poſtea Pariſienſis Archiepiſcopus? „ Fortè exciderat illis quidnam præſcribant Eccleſiæ le„ ges circa ſuſpectæ fidei homines; imò publico primæ „ Facultatis Theologicæ judicio erroris damnatos?

„ Accedit quòd illi præſules pacis ſequeſtri, & Pere„ fixius Pariſienſis Archiepiſcopus, omnes, uno exce„ pto, inter Facultatis Pariſienſis Theologos numera„ bantur, ac proindè Cenſuræ neſcii eſſe non pote„ rant: & tamen altum apud omnes de Cenſura ſilen„ tium, nihilque prorſus negotii Arnaldo circa illam „ faceſſerunt. Qua agendi ratione Orbi univerſo pa„ lam & apertè teſtati ſunt, nullo apud ſe in pretio „ infauſtum illud fuiſſe judicium, quod ſubſidente con„ tentionum æſtu contemptui eſſe cæperat, nec effice„ re potuerat, ut eximii illius Doctoris fides in dubium „ vocaretur, quamdiu Aulicus favor Cenſorum conſi„ liis non afflabat....

„ Quid verò Perefixius, ejus Civitatis, in qua con„ dita eſt Cenſura, Archiepiſcopus, imò & inter Cen„ ſuræ fautores non poſtremus, quid (inquam) de „ illa cum Arnaldo in eo reſarcitæ pacis negotio? Pror„ ſus nihil... Arnaldum peramanter habuit, omnium„ que eccleſiaſticorum muniorum liberè exercendorum „ plenam eidem impertiit facultatem. Nec aliter cum „ eodem Doctore Harlæus Perefixii ſucceſſor ſe geſſit, „ ita ut per undecim ferè annos imprimis catholicus, „ nihil obſtante Cenſura, habitus ſit: niſi contende„ rint adverſarii, potuiſſe utrumque Archiepiſcopum, „ ſalvâ conſcientiâ, Presbytero non catholicè ſentien„ ti, imò viro *peſtilentis doctrinæ*, & ea *lue infecto*,

„ *qua*

„ *quæ jam multorum animos occupaverat*, ſi Cenſori-
„ bus & Jeſuitis fides, impunè ſacrorum omnium po-
„ teſtatem facere.

„ Quod verò catholicus Theologus, omnibuſque
„ catholicis" (præterquam Jeſuitis, & Jeſuitarum devotis) „ omnibus quoque Catholicæ Eccleſiæ Præſuli-
„ bus acceptiſſimus, à Facultatis theologicæ gremio
„ velut acatholicus, avulſus remanſerit, hoc verò eſt
„ quod portento ſimillimum mihi videtur, quodque
„ poſteris argumentum futurum eſt rei prorſus ſingu-
„ laris, quæ fidem vix habitura ſit. Et illa quidem
„ magnum malitiæ ac potentiæ Jeſuiticæ in Aula argu-
„ mentum fuit" (hoc eſt namque quod per viros magnæ in Aula autoritatis, ſpe dignitatum nonnullarum ineſcatos & in conſilii ſui conſortium adſcitos, P. Annatus, ægerrimè ferens totum pacis negotium, ipſo inſcio & invito perfectum, tanta dexteritate ſategit, ut fine optato potitus fuerit) „ ſed non minùs certum in-
„ nocentiæ Arnaldi indicium, probatio contemptus, in
„ quem abierat Cenſura. Cujus quidem obtentu mul-
„ ta per vim & imperium perpetrabantur à potentibus;
„ ſed cujus nullus reſpectus erat apud Judices, à qui-
„ bus, ſecundùm juris præſcripta agentibus, nihil ſpe-
„ rare ſe poſſe arbitrati ſunt adverſarii; ne id quidem,
„ quod ultro ſequitur ex legitima ſententia theologica,
„ quæ dogma aliquod ut hæreticum, impium & blaſ-
„ phemum feriat, ut delatâ ad Epiſcopale tribunal ejus
„ causâ, cujus doctrina proſcripta eſt, ſi huic uſque
„ inhæſerit, aut eam abdicare noluerit, omnium ſa-
„ crorum exors judicetur, & ab Eccleſia extorris
„ fiat.

Verùm Arnaldinam illam cauſam ad Epiſcopale tribunal non-ſolùm deferre auſi non fuerunt adverſarii, ſibi malè conſcii, ſed nec impedire potuerunt, ne paulò poſt, „ occaſione inſignis Operis, *De perpetuita-*
„ *te fidei catholicæ circa ſacroſanctum Euchariſtiæ ſacra-*
„ *mentum*, quod ſibi ab Arnaldo dedicari permiſit ſum-
„ mus Pontifex, tam ab ipſo Pontifice ſummo, quàm
„ à Gallicanis Epiſcopis, & Pariſienſibus, non opus ſo-

„ lum-

„ ſummodo, ſed & ipſius Author miris laudibus ex-
„ tolleretur, ſicque utique Cenſura tacitè vapularet, &
„ flocci fieret. Neque enim ſummus Pontifex tam
„ publicum munus ab hæretica vel ſuſpecta manu ſibi
„ deferri permiſiſſet, nec ſibi acceptiſſimum fuiſſe
„ Authori, per Nuntium Apoſtolicum, non ſine lau-
„ de plurima, ſignificari juſſiſſet. Nec Gallicani Præſu-
„ les viginti ſeptem, & viginti inferioris ſubſellii Do-
„ ctores, tam ſplendida elogia in hominem à celeberri-
„ ma totius Orbis Facultate theologica, impietatis,
„ blaſphemiæ & hæreſeos damnatum effudiſſent, niſi
„ futilem, iniquam & falsò Facultati adſcriptam eſſe
„ Cenſuram ſibi perſuaſiſſent. Porro inter Præſules
„ illos duodecim erant inter Doctores Pariſienſis Fa-
„ cultatis theologicæ, tres verò fuerunt Eminentiſſi-
„ mi S. R. E. Cardinales, Eſtræus, Camuſius & Jan-
„ ſonius.

Eos inter Archiepiſcopus Senonenſis, magnus ille Gondrinus, in ſua præfati operis approbatione, fidem facit, Arnaldum in eo *ſummam gloriam poſuiſſe, unam*
„ *ut ſequeretur ac defenderet veritatem; ſingulare eccle-*
„ *ſiaſticæ unitatis ſtudium in eo ſemper emicuiſſe, eum-*
„ *que ſanctiſſimæ huic Chriſti Domini Sponſæ arctiſſimo &*
„ *inviolabili amoris vinculo nunquam non adhæſiſſe.*

„ Remenſium Illuſtriſſimus Archiepiſcopus & Dux...
„ Carolus Mauritius le Tellier, non minùs doctrinâ,
„ quàm autoritate præfulgens, Sorbonæ Doctor ac
„ Proviſor, Claudium Calvinianæ Sectæ Miniſtrum
„ ſugillat, quòd *Arnaldum catholiciſſimum Theologum*
„ *velut apud Catholicos ſuſpectum traducere voluiſſet.*
„ Tutellenſium Epiſcopus eundem irridet, quòd ſcri-
„ pſerit, *Arnaldum ab Eccleſia Romana pro ſuo non a-*
„ *gnoſci.* Epiſcopi Convenenſis, Conſeranenſis & Ri-
„ vienſis, ſpreto Cenſorum iniquorum judicio, Arnal-
„ dum *Doctorem ac ſocium Sorbonicum* appellant.

Agathenſis præſul Arnaldum ſanctorum Doctorum numero accenſet. Godellus Vencienſis Epiſcopus dicere non dubitat, quòd Arnaldum *Chriſtus Dominus* Eccleſiæ ſuæ dederit.... *ſtrenuum veritatis Defenſorem, cæ-*
leſtis

leſtis doctrinæ luce perfuſum ſpiritus ſui ardore ſuccenſum.... omnibus donis abundè inſtructum, ut ſplendidam de inimicis eccleſiæ victoriam reportaret.

„ Non eſt hujus loci per omnes ire laudes, quas alii aliis verbis Epiſcopi, quaſque Sorbonici Doctores „ quatuor & viginti in Arnaldum certatim conferunt... „ Unum eſt quod prætirire nec velim, nec debeam. „ Selectorum illorum è Facultate Pariſienſi Doctorum „ agmen jure merito ducit illius Decanus Fraxineus „ Mincæus (du Freſne de Mincé) vir pietate, doctri„ na & gravitate conſpicuus. Is in illis viginti & qua„ tuor Sociis ſuis integræ ac liberæ Facultati quaſi præ„ ſidens, non octoginta ferè, ut olim, refragantibus, „ ſed ne uno quidem diſſentiente, videtur illatam Ar„ naldo reſarciſſe injuriam, eumque omnium nomine „ in priſtinum Theologici Magiſterii gradum reſtituiſſe, „ cùm illum excellentem Doctorem nuncupavit, cæ„ teris ſuo ſilentio annuentibus, ac probroſæ Cenſuræ „ dedecus tacitè eluentibus....

„ E Gallia Romam pedem referamus, ut ſummos „ Pontifices, qui Clementi IX. ſucceſſerunt, Gallica„ nis Præſulibus ac Theologis in laudando Arnaldo „ ſuccinentes audiamus. Non pauca ſuppetunt, nec „ incertæ fidei, documenta, quæ teſtatam faciunt ſum„ mam Clementis X. adverſus Arnaldum benignitatem, „ & perhonorificam de doctrinâ ejus opinionem. „ Non tanti ſua faciebat vir modeſtiſſimus, ut libros à „ ſe editos Pontificiis aſpectibus paſſim dignandos ſpon„ te præſumeret..... Sed nonnullis per Alterium Car„ dinalem Patronum communicatis, ita eorum lectio„ ne delectatus eſt Pontifex, ut eos impenſè laudave„ rit apud Eccleſiaſticum Virum, D. Leſcotium, cu„ jus litteræ ſervantur, qui illorum Operum exem„ plaria eidem Cardinali, aliiſque nonnullis offerenda „ Pariſiis detulerat. Addidit Pontifex, rem ſibi gra„ tiſſimam facturum Arnaldum, ſi eorumdem exem„ plar ad ſe mittendum, vel potiùs ſuo in Gallia Nun„ tio tradendum curaret. Cardinalis verò Patronus à „ laudibus Authoris temperare ſibi non poterat, quas

„ vige-

„ vigeſies hoc elogio claudentem audivit vir ille ſince-
„ riſſimus : *De Eccleſia optimè meritus eſt Arnaldus.*
„ *Optandum eſſet , ut talem ac tantum virum mors illi*
„ *nunquam ereptura fuiſſet.*

„ Innocentius XI. quanti faceret Arnaldum , quâ
„ eum benevolentiâ proſequeretur , fruſtrà dixerim,
„ cùm publica id eloquantur & fama & teſtimonia.
„ Omnium manibus verſantur litteræ Eminentiſſimi
„ Cardinalis Cibo, ſacri nunc Collegii Decani, quibus
„ Sanctitatis ſuæ nomine in ejus laudes excurrit : *Pater-*
„ *na charitatis*, inquit, *qua te Sanctitas ſua, virtutem-*
„ *que tuam amplectitur, uberes ſignificationes tibi præſta-*
„ *bunt non prætermittendi opportunitates ornandi tui,*
„ *cujus interim pignus, & ad preces quas polliceris, &*
„ *quibus Sanctitas ſua plurimùm confidit, incitamentum,*
„ *accipies benedictionem Apoſtolicam* &c. Ex aliis Viri
„ Illuſtriſſimi (Favoriti) qui ipſi à Secretis erat literis,
„ abundè ſignificatum habemus, *quo erga calamita-*
„ *tem ejus ſenſu paterna Sanctitatis ſua viſcera afficie-*
„ *bantur. Ferreus planè ſit , qui tenere lachrymas poſ-*
„ *ſit , intuens , ex una parte eximiam eloquentiam, eru-*
„ *ditionem, pietatem tuam , de Catholica religione tam*
„ *præclarè meritas ; ex altera verò , miſerum , in quo*
„ *verſaris , fortunæ ſtatum , & conflatam malevolorum*
„ *calumniis tempeſtatem, quâ huc illuc, divulſus à Pa-*
„ *tria & carorum amplexu , jactaris , affecta jam æ-*
„ *tate & valetudine ; cùm maximè deceret te in do-*
„ *meſtico otio honoribus quibuſque florentem , vitæ per*
„ *ſummam virtutem actæ , & diuturni glorioſique labo-*
„ *ris fructum uberrimum capere. . . . . . Quamquàm,*
„ *ſi verum fateri volumus, & non ex vulgi, ſed ex ſa-*
„ *pientium virorum placitis de hujuſmodi caſibus judica-*
„ *re , invidiâ potiùs quàm commiſeratione dignus videa-*
„ *ris : cùm perſecutio ipſa præclaram nomini tuo laudem*
„ *afferat, animo verò ſolatium afferre debeat ſingulare,*
„ declarans eſſe te in eorum numero , qui volunt piè
„ vivere in Chriſto Jeſu. *Legi ſanctiſſimo D. N. lite-*
„ *ras tuas , quarum ſententia cum plurium aliorum*
„ *præſtantium virorum ſenſu , qui ad Sanctitatem ſuam*

„ *de*

„ *de eodem argumento ſcripſere , planè conſentit , in eo „ diſcrepans , quòd elegantiùs omnia , & nervoſiùs , & „ majore quodam ſpiritu fundis....*

„ De Arnaldo in purpuratorum Procerum Ordinem „ adlegendo , aliquando Sanctitatem ſuam cogitaſſe, „ etſi certum eſt , & pluribus notum , nollem tamen „ hîc commemorare , niſi Eminentiſſimus Cardinalis, „ intimorum Romanæ Aulæ conſiliorum teſtis locu- „ ples , id nuper Pariſiis evulgaſſet , aſſeruiſſetque per „ unum Arnaldum ſtetiſſe, quo minùs is eminentiſſima „ illa dignitate ornaretur. De iſto Innocentii Pontifi- „ catu verba facere non priùs deſinam , quàm obſerva- „ tum à me fuerit , id quod propiùs Cenſuram atti- „ net , in illis Romanorum Procerum ac Miniſtrorum „ Litteris Arnaldum nunquam non *Illuſtriſſimum Vi- „ rum* , ac etiam *Perilluſtrem Doctorem Sorbonicum* „ inſcribi.

„ Innocentium excipit Alexander VIII. qui quam „ de Arnaldo opinionem , affectumque ſingularem in „ inferiori gradu poſitus induerat , in ſummo Pontifi- „ catus apice non exuit. Nonnullam enim ei gratiam „ conceſſit is Pontifex , plures largiturus , ſi diutur- „ nior Pontificatus fuiſſet , & opportunas occaſiones „ præbuiſſet Arnaldus. Extant literæ ante Pontifica- „ tum propria manu ad ipſum Italicè ſcriptæ 13. De- „ cembris anni 1679. (cùm jam à ſex menſibus Galliâ „ exceſſiſſet Doctor noſter) in quibus quo illum af- „ fectu proſequeretur Eminentiſſimus Cardinalis ſigni- „ ficat. Acceptis enim ab eo libris *De perpetuitate fi- „ dei Eucharisticæ* , hæc ad illum poſt pauca Eminen- „ tiſſimus: *Quas poſſum maximas humanitati tuæ gra- „ tias refero , enixè rogans ut in eo* De perpetuitate *libro „ memoris in me animi perpetuitatem conſpicias , con- „ ſtanſque tibi in omni occaſione gratificandi ſtudium, „ quod nunquam exuturus ſum. Quas pateris mole- „ ſtias moleſtiſſimè ego fero: certus tamen non modicum „ te ſolatium ex virtute & pietate tua ſumpturum. Si „ præterea ad Romanam Apoſtolicamque Sedem in quo- „ cumque caſu recurreris , ſemper in me ſinceram &*

„ con-

„ *conſtantem te beneficiis afficiendi voluntatem invenies.*
„ *Experire, quæſo te, & cura ut frequentes ad id occa-*
„ *ſiones mihi ſubminiſtres.*

„ Hæc omnia exploratum faciunt, nullam omnino „ Cenſuræ rationem Romæ eſſe habitam, ſive à Pontificibus, ſive ab Apoſtolicæ Sedis Miniſtris: quibus „ etiam confirmatur quod ab Eminentiſſimo Cardinale „ Franciſco Barberino, ſacri olim Collegii Decano, & „ ab ipſo Alexandro VII. PP. audivit Clariſſimus Ab- „ bas Brunetti, cenſuram illam ab Apoſtolica Sede „ nunquam fore approbandam.

„ Sed & ipſis Pariſienſibus ac Sorbonicis Docto- „ bus, quantum jam illa ſordeat.... etſi plerique a- „ pertè ſignificare non auſint, propter metum Aulæ, „ & incommoda ab adverſariis Arnaldi imminentia, „ erumpunt tamen interdum, pro data occaſione, „ communis indignationis & contemptus indicia..... „ In nuperis Comitiis, pro cauſa Abbatiſſæ Agredanæ „ habitis, quàm præclaris laudibus Arnaldum palam „ & publicè ornaverint plerique ex inſignioribus illis „ Theologis, quàm moleſtè tulerint refricatam à non- „ nullis infauſtæ Cenſuræ memoriam, res fuit in Aca- „ demia Pariſienſi notiſſima..... Et tamen Cenſura „ illa ſpuria, informis, & omnigenis ſcatens vitiis, „ quæ irritam illam, & omni autoritate vacuam pro- „ dunt, adhuc à pluribus jactatur, adhuc eidem, non „ ſecùs ac ſymbolo fidei, captivas manus dant Theolo- „ gicorum graduum Candidati: adhuc paſſim ab Ar- „ naldi æmulis circumfertur, velut quoddam terricu- „ lum, quo muliercularum aſſeclarumque ſuorum „ horrorem adverſùs illum concitent.

„ Nec dubium eſt, quin ſplendidum Sorbonæ no- „ men pleroſque decipiat in diſſitis provinciis, ac re- „ gionibus, per quas nuda Cenſuræ exemplaria ſpar- „ guntur, ſine ullâ earum rerum notitiâ, quæ ſi ſci- „ rentur, neminem ſpecioſa larva falleret. Inde fa- „ ctum... ut in prima editione Catholicæ querimoniæ, „ Epiſcopi Malacenſis nomine publicata..... *ſine con-* „ *ſenſu Illuſtriſſimi Præſulis, Doctori Antonio Arnaldo hæ-*

„ *reſeos*

„ *reſeos nota inurebatur, quamvis hæreticus non ſit.* “ Quæ cauſa fuit, ut omnia illius editionis exemplaria ſupprimi, & igne comburi juſſerit idem Epiſcopus, teſte omni exceptione majore R. P. Salvatore de Aſcanio, qui ſcedulâ propriâ manu ſubſcriptâ ejus rei fidem facit, quódque *omnia illa exemplaria ego ipſe*, inquit, *propriis manibus igni tradidi. In cujus rei fidem ſubſcripſi.* Fr. Salvator de Ascanio.

Vel ipſi Cenſores Cenſuræ ſuæ iniquitatem vidiſſent, ſi tantiſper depoſuiſſent hoſtilem adverſus Fratrem animum, & implacabile odium: vidiſſent, inquam, magnum Arnaldum, dum Sanctorum Auguſtini & Chryſoſtomi ſententias fideliter referebat, nihil de ſuo proferens, nunquam dixiſſe (magis quàm Sanctos illos) quòd mandata aliqua juſtis abſolutè ſint impoſſibilia, nuſquam proinde tradidiſſe primam ex quinque propoſitionibus in Janſenio damnatis, ſed cum ſanctis Doctoribus iſtis, cumque reliquo Sanctorum Patrum choro, ſolùm tradidiſſe primum ex quinque articulis ab Alexandro VII. approbatis, juxta quem SS. Patres communiter ajunt, S. Petro in tentatione mortis poſito, in pœnam præſumptionis ſuæ, neglectæque orationis, ſubtractam fuiſſe gratiam efficacem, neceſſariam ad piè vincendam illam tentationem, quâ deſtitutus, illam ſuperare potuit, & non potuit; potuit abſolutè, quia nihil ipſi defuit neceſſarium ex parte potentiæ; ſed non potuit, potentia complectente gratiam neceſſariam ex parte actus: ad tentationem quippe mortis actu ſuperandam juxta Scripturam, Concilia & Patres, neceſſaria ipſi fuit gratia efficax, pro qua impetranda, de ſuis præſumens viribus, orare neglexit, quod tamen Chriſtus ipſi commendaverat. Et hoc ipſiſſimum eſt quod Tridentinum cum ſanctis docet ſeſſ. 6. de juſtis dicens, quòd Deus ipſis *impoſſibilia non jubet, ſed jubendo monet, & facere quod poſſint, & petere quod non poſſint*; apertè ſignificando, licèt ipſis Deus impoſſibilia non jubeat, eſſe tamen aliqua *quæ non poſſunt*, niſi petant gratiam qua poſſint, potentia utique complectente gratiam neceſſariam ad ea actu

ſer-

ſervanda. Hoc unum eſt quod Arnaldus, cum Tridentino & ſanctis Doctoribus tradit, prout ante & poſt Cenſuram demonſtravit. Hoc proinde, quod blaſphemiæ & hæreſeos Cenſura notare Cenſores non potuerunt, ſine injuria SS. Doctorum, ipſiuſque Concilii Tridentini. Cenſuram proinde ipſorum Alexander VII. meritò reprobavit, dum articulum primum ſuprà memoratum approbavit.

Ecce quot ex capitibus reprobanda eſt hoſtili furore concepta in Arnaldum Cenſura, ſicut & furioſa Jeſuitarum, toto Orbe ſparſa, multiplex in eundem calumnia. Si nec poſt fata Jeſuiticus in eum livor quieſcit, quid adhuc infelicibus auſis famam ipſius, jam invidia majorem, dehoneſtare aggreditur? Ceſſet tandem Aquilam fœdus Scarabeus inceſſere. Ceſſet ſtrenuum Eccleſiæ Pugilem obtrectatio mordax arrodere, aſſeclaſque ipſius, Auguſtinianæ, inquam, gratiæ defenſores, perſequi, doliſque & artibus malis opprimere. Quot enim non libros erroribus atque impietatibus infames, à ſemetipſis malicioſè fabricatos, mendaciter uſurpato nomine ipſorum, in vulgus non ſparſerunt, ut omnibus in execratione eſſent! Hac de re exempla plurima videri poſſunt Moral. Pract. Jeſuit. to. 8. c. 12. & 13. In libro etiam, cui titulus, *Pſeudo-Arnaldus*, LE FAUX ARNAULD, Jeſuitæ demonſtrantur eſſe veri Amanni hujuſce ſæculi. Quemadmodum enim vetus Aman mendaciorum dolorumque malorum cuniculis Regi Aſſuero perſuaſit Judæorum perditionem; ſic & Jeſuitæ Regi Chriſtianiſſimo, Ludovico XIV. Theologorum Duacenſium perditionem; mendaciter namque ac doloſè ſimulantes ſeſe verum eſſe Arnaldum, litteras valdè multas, mendaciis prope infinitis plenas, ad inviſos ſibi Theologos Duacenſes nomine ipſius ſcripſerunt; quas ut viderunt ab ipſis gratanter ac peramanter recipi, velut à magno Arnaldo ſcriptas, ab ipſis ſignaturam poſtularunt cujuſdam Theſeos à ſe malignè compoſitæ, ſub terminis æquivocis, catholicum ſimul & hæreticum ſenſum admittentibus, quibus tamen Theologi illi, apprimè Catholici, non ſubſcripſerunt,
niſi

niſi cum catholica expoſitione, orthodoxiam ipſorum manifeſtam faciente. Verùm malignitati Jeſuitarum catholica diſplicuit terminorum æquivocorum expoſitio, quia Theologorum illorum ſimplicitate abutentes, ipſos malicioſè perdere volebant, velut hæreticos, formare volentes Eccleſiam novam, ſuper ruina ejus quam Chriſtus velut ſponſam ſibi elegerat; ideòque mendaciis mendacia ſuperaddentes, ſub ementitis prætextibus, ab ipſis, dolum non ſuſpicantibus, ſignaturam extorſerunt ſimplicem, cujus obtentu, ipſos apud Regem fraudulenter (ſuppreſſâ nequiter catholica expoſitione illa) perdiderunt. Quod profectò crimen graviſſimum, imò diabolicum vocat Hieronymus l. 3. adverſ. Rufin. hiſce verbis: *Venio ad graviſſimum crimen, in quo me... infidelitatis accuſas. Fateor, inter cuncta maledicta, quæ vel objicis, vel minaris, nihil à me ita refellendum eſt, quàm fraus, dolus, infidelitas. Peccare enim hominis eſt, inſidias ſtruere, diaboli.* Et quid Tullius, licèt Ethnicus? l. 3. offic. *Omnes*, inquit, *aliud agentes, aliud ſimulantes, perfidi, improbi, malicioſi ſunt. Nullum igitur factum eorum poteſt utile eſſe, cùm ſit tot vitiis inquinatum.... Hoc autem celandi genus quale ſit, & cujus hominis, quis non videat? Certè non aperti, non ſimplicis eſt, non ingenui, non juſti, non viri boni: verſuti potiùs, obſcuri, aſtuti, fallacis, malitioſi, callidi, veteratoris, vafri. Hæc tot, & alia plura, nonne inutile eſt vitiorum ſubire nomina?* Imò eſt vel Ethnicis ipſis pluſquam inhoneſtum & indecorum. Quantò magis Chriſtianis? Quantò magis Religioſis? Quantò magis Sacerdotibus? An non eos pudet in eo imitari Aman & homines illos, de quibus Eſther 16. *Multi bonitate principum, & honore, qui in eos collatus eſt, abuſi in ſuperbiam....., ſubjectos Regibus nituntur opprimere.... Nec contenti... humanitatis in ſe jura violare, Dei quoque cuncta cernentis arbitrantur ſe poſſe fugere ſententiam. Et in tantum veſaniæ proruperunt, ut eos qui credita ſibi officia diligenter obſervant, & ita cuncta agunt, ut omnium laude digni ſint, mendaciorum cuniculis conantur ſubvertere, dum aures Principum ſimplices, & ex ſua natura alios æſtimantes,*

mantes, callida fraude decipiunt. An non idem quod vetus ille Aman promerentur ſupplicium? An non fortaſſe ideo vulgatum eſt diſtichon iſtud: *Arcum Dola dedit Patribus, dedit alma ſagittam Gallia : quis funem, quem meruere, dabit:* * Quale ergo & quantum crimen in iſtis per annos, imò per totam vitam, inſordeſcere, de iiſque, tanquam de opere bono, palam in libellis publico datis, gloriari, & nihilominus abſque pœnitentia & ſatisfactione ulla ſacris quotidie operari, & ſic tandem mori? An non iſtud eſt ingens indicium & terribilis obcæcationis & obdurationis, traditioniſque in reprobum ſenſum? *Opprobrium nequam in homine mendaci* (ait filius Sirach Eccli. 20.).... *potior fur, quàm aſſiduitas viri mendacis* (in perniciem proximi ſui) *perditionem autem ambo hæreditabunt.*

Infinitus eſſem, ſi omnes Jeſuitarum adverſùs innocentiſſimos quoſque fraudes, impoſturas, mendacia, calumnias hîc deſcriberem, quia infinitæ ſunt. Pro iis proinde ad memoratum tomum VIII. Moral. Pract. Jeſuit. cujus inſcriptio eſt: *Inſtructio litis, inter Jeſuitas & eorum adverſarios, ſuper materia calumniæ.* Ibi centenæ & centenæ ipſorum calumniæ, fraudes & impoſturæ referuntur, earumque falſitas & iniquitas manifeſtè demonſtratur, ſpecialiter illius qua Jeſuitas Montenſes non puduit, Oratorii Montenſis Patres velut Neſtorianos, ſecretique ſacramentalis violatores, calumniari. Cujus calumniæ falſitatem Illuſtriſſimus de Brias Archiepiſcopus Cameracenſis poſt diſtrictum examen per ſententiam legitimam declaravit.

Incredibile eſt quantam Eccleſiæ animarumque ſaluti perniciem tanta illa Jeſuitarum calumniandi licentia infe-

* Refert Doctor Martin in Tertio ſuo juris Motivo, quemdam, ſeipſum ſignificat, epigrammate in textu relato, aliud ſubſequens addidiſſe, dum Patres Societatis Seminarium Leodienſe, cui nomen CATENA, ſæcularis Cleri ereptum moderamini, violentia & armis occuparunt.

Legis providit, dando pro fune catenam.
Hæc merces magnis furibus eſſe ſolet.

inferat; quæ quia nec à Sanctiſſimo Papa, nec à Regibus & Principibus, nec à Societatis Superioribus, nec à quoquam caſtigatur, in dies magis magiſque exardeſcit; dum innocentiſſimus quiſque, præſertim in re litteraria alicujus notæ, licèt maximè idoneus ad munia Eccleſiæ, ſi ante Jeſuiticum idolum genu non flectit, pernicioſis ipſorum laxitatibus contradicit, Jeſuiticis calumniis oppreſſus, inauditus condemnatur, & ab Eccleſiaſticis muniis, à cathedris etiam Academicis & Seminariis removetur, longè minus idoneis ad munia iſta ſuffectis. Nec hoc tantùm, ſed & dum innumeri homines Jeſuiticis calumniis credulas aures libenter præbent, miſerè pereunt. *Ferit* enim *charitatem in omnibus qui ſe audiunt lingua maledica* (ait Mellifluus Doctor ſerm. 24. in Cant.) *& quantum in ſe eſt, necat funditus & extinguit. Non ſolùm autem, ſed & in abſentibus univerſis, ad quos volans verbum, fortè per eos qui præſentes ſunt, pervenire contigerit, ut brevi ingentem multitudinem animarum velociter currens ſermo tabe malitiæ hujus inficere poſſit.*

Incredibile etiam, quantum vel ipſi Societatis honori apud Sapientes viros eadem officiat calumniandi licentia. Nam ut ſapienter clariſſimus Paſcalis, nulla fides debetur tam frequenter calumniantibus, mentientibuſque. Dumque calumniam Jeſuitici Caſuiſtæ criminibus eximunt, detrahunt calumniis ſuis fidem. Nihil quippe apud ſapientes prodeſt mendacium, niſi cum magna candidi & veracis animi opinione conjunctum; nec proficit quicquam maledicus, niſi à maledicentia putetur alienus. Nec adverſùs iſtud æternæ veritatis fulmen, *Maledici regnum Dei non poſſidebunt*, maledicos Jeſuiticorum Caſuiſtarum temeritas defendet. Quia dum pro Tribunali ſtabit veritas, nulla hominum temeritas, ſed ſola veritas homines liberabit. Quàm verò Jeſuitis infenſa ſit veritas, certiſſimo argumento eſt, quòd non ad eam ipſi, pro defendendo Societatis honore, ſed ad mendacium confugiunt. Si veritas ab ipſis ſtaret, pro ipſis veritas pugnaret, ipſoſque pugnando defenderet, ipſis vinceret, ipſos ab inimicis omnibus, quàmlibet

 nume-

numeroſis, liberaret. Id enim veritas ipſa promiſit. Sed quia poſuerunt in mendacio ſpem ſuam, adverſante conſiliis ipſorum veritate, fiet illud quod Iſa. 30. veritas dicit: *Pro eo quòd ſperaſtis in calumnia & tumultu, & innixi eſtis ſuper eo, propterea erit vobis iniquitas hæc ſicut interruptio cadens, & requiſita in muro excelſo. Quoniam ſubitò, dum non ſperatur, veniet contritio ejus, & comminuetur ſicut conteritur lagena figuli, contritione pervalida, & non invenietur de fragmentis ejus teſta, in qua portetur igniculus de incendio, aut hauriatur parum aquæ de fovea.* Et Ezech. 13. *Pro eo quod mœrere feciſtis cor juſti mendaciter, quem ego non contriſtavi, & confortaſtis manus impii* (mendaciis veſtris decipiendo eum, ne audiret ſalutaria docentem) *ut non reverteretur à via ſua mala, & viveret: Propterea vana non videbitis, & divinationes non divinabitis ampliùs; eruam populum meum de manu veſtra, & ſcietis quia ego Dominus.*

CLANGOR XVII.

Reformanda ſeu potiùs deprimenda nimia Jeſuitarum potentia.

AD tantum potentiæ faſtigium, ex obſcuris incunabulis, Romanorum Pontificum ſæculariumque Principum gratia & favore, brevi tempore Societas conſurrexit, ut & Epiſcopis, & ipſiſmet Romanis Pontificibus, & Regibus ac Principibus, & hominibus univerſis formidabilis ſit, & politicus bonus eſſe non videatur, ſi quis, non dico particularis è Clero, vel Ordine Religioſo, ſed & ex Ordine Epiſcopali, ſuper juribus ſuis, vel ſuper aliquo doctrinæ capite, quàmlibet benè fundatus, cum ipſis litigando, vel diſputando congredi audeat, eo quòd infallibilitatem quamdam, doctrinæque ſupra cæteros omnes eminentiam Socii ſibi videantur aſſecuti; ſæcularique potentia armati, ſicut & dominio in mundanorum hominum genus, parum quidem ſanum, ſed multitudine & impetu validum, nullis non vexationibus, confictiſque criminationibus & ca-

calumniis, omnes ſibi contradicentes, ſuiſque nutibus non obſequentes perſequantur. Ac licèt centies confutatæ atque evictæ fuerint ipſorum calumniæ; nihilominus (quia infinitæ multitudinis hominum ſibi devotorum ſuffragiis, quàmlibet inſanis, juvantur) quaſi in rem judicatam jam tranſiiſſent, fidem inveniunt; dum interim quidvis eis oppoſitum, quàmlibet verum, ac ſatis ſuperque probatum, vel ſolâ objectâ ab ipſis Janſeniſmi criminatione exploditur. Nihil proinde mirum, quòd indomitus, (quia à nulla poteſtate caſtigatus) calumniandi animus, inulta conſuetudine roboratus, nihil non audet, quando ulciſcentem poteſtatem non timet; nullius proinde ultionis timore impeditur ne omnia poſſit. Ita fit, ut veritatem, & Eccleſiæ leges ac Decreta, Jeſuitis non placentia, tueri vix detur, niſi Jeſuitarum..... ſatyræ & calumniæ expectentur. Verùm ut ſapienter ſapientiſſimus pariter & ſanctiſſimus Palafoxius in ſuo ad Jeſuitarum Memoriale Reſponſo anno 1652. Regi præſentato, *Expeditne, Rex, in Eccleſia potentiam eſſe tam formidabilem, tamque in calumniando audacem? Quis enim leges Eccleſiaſticas, vel etiam divinas, defendere audebit, ſi inde jacturam paſſurus ſit honoris? Homini non forti difficile eſt tanto cum diſcrimine committere ſe prælio. Crudele eſt prælium, in quo miles confeſtim gloriam ſuam perdit, & famam bonam, non ſine laboribus magnis ordinariè partam. Quid? Ergone ſimplex veritatis expoſitio ſatyras infames Epiſcopo conciliabit? Ergone modeſta jurium Epiſcopalium defenſio extremas ipſi attrahet injurias! Ergone Epiſcopalis dignitas ſuſtineri non poterit, niſi Epiſcopus Jeſuiticis opprimatur inſultibus?* Ergone ratio, juſtitia, conſtantia Chriſtiana, Decreta Papalia, Diplomata Regia, ſufficientia non erunt ad victoriam in negotio toties deciſo ac definitivè terminato reportandam! Ergone juſtitia, ſupremo Judice per ſententiam legitimam adjudicata, firma ſtare non poterit contra injuſtitiam! An non hoc eſt infirma & inefficacia reddere remedia Eccleſiæ univerſæ neceſſaria! Si ita eſt, injuſtitia, armata potentia, regnabit in Eccleſia, zelus verò & juſtitia opprimetur. Sic de-

nique mala in Eccleſia augebuntur, dum remedia effectu vacua reddentur.

Hinc manifeſtò demonſtratur nimiam illam Jeſuitarum potentiam Eccleſiæ univerſæ eſſe pernicioſam, neceſſariò proinde deprimendam. Neque enim dubium eſſe poteſt, Eccleſiæ univerſæ pernicioſam eſſe Societatem, quam nimia potentia reddidit vel ipſis Epiſcopis, Epiſcoporumque Epiſcopo, Romano Pontifici, adeo formidabilem, ut abſque difficultate magna remedium efficax adferre nequeant infinitis malis, quæ in Eccleſia cauſat, non ſolùm per nimiam opinandi, & pluſquàm pagana circa mores dogmata, tradendi licentiam, de qua Clangore ſequenti, ſed & per inultam ſuam, & à nemine caſtigatam, innoxios calumniandi pruriginem, & per tot turbas, quas in Eccleſia commovet. *Quæ enim alia Religio tantas aliis Religionibus, Clero, Epiſcopis, & ſæcularibus Poteſtatibus; & his Chriſtianis & Catholicis turbas commovit, æmulationes peperit, querelas concitavit, controverſiis litibuſque implicavit?* Verba ſunt Illuſtriſſimi Palafoxii in epiſt. ad Innocent. X. de die 8. Januarii 1649. *Aliqua aliquas, tantas nulla; de pœnitentia & mortificatione cum Diſcalceatis & Obſervantibus; de choro cum Monachalibus, & Mendicantibus; de clauſura cum Cœnobitis; de doctrina cum Dominicanis; de juriſdictione cum Epiſcopis; de decimis cum Cathedralibus & Parochis; de Regnorum ſtatu & tranquillitate cum Principibus & Rebuſpublicis; de opibus & contractibus, & commerciis etiam non admodum juſtis, cum ſæcularibus: tandem cum tota univerſali Eccleſia contendit. Etiam tuam Apoſtolicam Sedem, ſupra Petram qua Chriſtus eſt fundatam, ſi non verbis, factis tamen negant, ut in præſenti negotio* (in quo Brevibus Apoſtolicis ſeſe ſubmittere detrectarunt) *clariſſimè comprobatur.* Tot denique alia vitia ingentia, in Societate dominantia (de quibus hactenus actum eſt ut reformentur) dexterâ Romani Pontificis maximè indigent; prout ſapientiſſimus ille Epiſcopus eadem in epiſtola demonſtravit, & Sanctiſſimo perſuaſit, ſed Agenti ipſius unus è primariis Sanctitatis ſuæ Miniſtris dixit, *à Sanctiſſimo*

ctiſſimo quidem plurimum deſiderari Patrum iſtorum reformationem; aſt ob magnam ipſorum & divitiarum potentiam & apud Principes gratiam atque exiſtimationem, ingentes timeri in Eccleſia tumultus, ſi eorum reformatio ſuſciperetur. Aſt, ut benè idem Illuſtriſſimus, cùm manu hominum potentior ſit manus Omnipotentis, fieri poteſt quòd difficultatem illam dextera Romani Pontificis ſuperabit, magnumque illud obſequium, aſpirante Spiritu Sancto, Eccleſiæ præſtabit. Et utinam amodò præſtet! Dum uſque adeò quæ ſua ſunt quærunt, non quæ Jeſu Chriſti, vel Eccleſiæ Sponſæ ipſius, ut quamvis Eccleſiaſticam authoritatem revereantur, dum rebus ipſorum adfavet, calcaneum ſuum adverſus eam levent, dum adverſatur. Digito tanget hoc cordatus lector, ſi procul habito tantiſper partium ſtudio, primùm, ut circa Epiſcopos ſe gerant, examinaverit; quomodo erga ſummos Pontifices dein viſurus. Jeſuitis nihil demiſſius erga Epiſcopos ſibi devotos; nihil inſolentius adverſus eos quos experiuntur ſuis prætenſionibus vel dogmatis adverſantes. Hac in re amœnum eſt audire Anonymum Apologiſtam R. D. Huberti Gautii S. Theologiæ in Antverpienſi Seminario Profeſſoris contra Jeſuitarum calumnias: „ Humbertum (ait ille) „ Mechlinienſem Archiepiſcopum, illum Societatis o- „ cellum, quibus non opibus, qua non ſollicitudine, „ velut clientem utique tuentur? Quibus non laudibus „ vehunt? At hic hæret tibi aqua: vehemens, opinor, „ ſuſpicio incidit, an non hìc rem ſuam agunt. Nam „ quantum mutati ab illis, qui Deceſſorem ejus Al- „ phonſum, litibus, jurgiis, vituperiis oppidò impe- „ tebant, ut propè infra hominum conditionem de- „ mitterent!

„ Hujus porrò Deceſſorem Andream Creuſen, ut „ iterum æmula Sociorum opera nuſquam deſtituit! „ At quanti hæc ei conſtiterit ambo ſcimus. Utique „ nihilo minoris, quàm ſolidâ libertate. Quid enim „ effuſas in Societatem opes hìc commemorem? Por- „ rò ne quicquam te, quaſi alterum me, celem, in „ hanc rem accipe, quod bonus vir apud piæ memo-

„ riæ Reginaldum noſtrum, inter lachrymas & ſingul-
„ tus, de Sociis illis amarè queſtus eſt: *Habent mihi*,
„ inquiebat, *pedem ſuper cervice*. Flandriciſmo hìc lu-
„ bens utor, ne illis quid te fallere videar.

„ Archiepiſcopum Boonen rurſùs quàm non ſegniter
„ illi bellatores impugnarunt? Quas non ei technas,
„ quos non laqueos tetenderunt?

„ Vel Janſenium ipſum, cùm Iprenſem Epiſcopatum
„ ſuſcepit, quibus non laudibus proſecuti ſunt? Tunc
„ ab ipſis habebatur *innocuus vitâ*, *vir religionis avitæ*.
„ Verùm ex quo in ipſius Auguſtino parallelum appa-
„ ruit Jeſuitarum inter & Pelagianorum, Semipelagia-
„ norumque, de gratia Chriſti doctrinam, protinus à
„ Jeſuitis conclamatus eſt hæreticus, cumque Calvino
„ hæreſiarcha compoſitus, tametſi in Eccleſiæ com-
„ munione cum ſubmiſſione *Auguſtini ſui* ad ipſius ju-
„ dicium mortuus. Quemdam tamen ex illuſtri in hiſ-
„ ce partibus Capitulo ſenem integritate vitæ (nec vul-
„ gari eruditione ſpectabilem) narrantem ſe audiviſſe
„ teſtatur Anonymus (de quo ſuprà) ut ipſe in juven-
„ tute, cùm fervebat ſacer ille Jeſuitarum in Janſenium
„ zelus, interfuerit diſputationi, Jeſuitam inter &
„ quemdam de Clero presbyterum, utque Jeſuita huc
„ tandem adactus fuerit, ut diceret: *Si Janſenius no-
„ ſtrorum nomine abſtinuiſſet, poterat cum cæteris lumen
„ videre.*

Jeſuiticæ itaque gentis mos eſt contra Epiſcopos ſibi non devotos ſine fine tumultuari, atque hinc natum Jeſuitarum in Archiepiſcopum Sebaſtenum pluſquam Vatinianum odium. „ Quippe ut idem Apolo-
„ giſta ex fide dignis, tum lectione, tum auditione,
„ ſe accepiſſe teſtatur, deſeruerant Jeſuitæ octodecim
„ aut ampliùs Hollandicas ſtationes, ſeu parochias ma-
„ cras. Neque enim macra arva lolium amat. Interim
„ novam unam, eamque tertiam (duas enim inibi ha-
„ bebant) in opulento Amſtelodamenſium emporio ab
„ hoc Epiſcopo emendicabant. Non te latet, ut ditio-
„ res animas ubique venentur. Id Epiſcopus abnuit,
„ cauſatus macris ſtationibus (quales illi deſeruiſſent) è

„ pinguioribus ſubveniendum , ne meſſis neceſſariis „ operariis fraudaretur. Iſtud odii & perſecutionis ſe- „ minarium.

Quomodò Appamienſis , aliorumque in Gallia Epiſcoporum , virtutem eadem Jeſuitarum perſecutio illuſtravit , quomodo etiam Archiepiſcopum Calcedonenſem in Anglia impigrè vexaverit exercueritque: quomodo Palafoxium & Bernardinum Cardenatenſem, duo magna Americæ lumina : quomodo alios multos non vulgaris ſanctitatis Epiſcopos , non ſemel enarratum habes ſuprà , (præſertim Clangore IX.) De Bernardino Cardenatenſi non pigebit hic repetere quod non unus Democritus riſerit. In hunc inermem, nec alio præſidio quàm precum ac civici amoris obſeptum , Societas ſæculare etiam bellum geſſit. Videas hìc Jeſuitas aliquot , conſcenſis equis , ac repentè coacto è barbara gente exercitu , ordines ducere, in Epiſcopum, ceu hoſtem, movere, ad urbem Epiſcopalem applicare , oppugnare, expugnare. Quid interim ſanctus Antiſtes ? Ad ſanctiſſimam templi aram confugit, ſacro vaſe , in quo SS. Euchariſtiæ ſacramentum aſſervatur , in manus ſumpto. At an hæc Jeſuitas retinent , ut ſacrilegas manus à ſancto viro abſtineant? Imò verò more victorum , captâ urbe furunt fero-ciuntque : Epiſcopum, erepto mox è manibus SacroSancto , ab ara, atque adeo templo, etiam avellunt, ſolum fragili ſcaphæ imponunt , flumini & ventis ludibrium committunt. Habet jam lector ut Epiſcopi apud ipſos venerationi ſint.

Nec mirum, quia ut ubique dominentur, & ab Epiſcopis nullo modo dependeant, raros in Eccleſia Epiſcopos exoptant, Epiſcopatumque in Gallia, Hiſpania, Anglia, neceſſarium non eſſe vulgato libello ſuo Jeſuita Floydus prætendit, aiens ſufficere paucos in Europa Epiſcopos, dummodo ſufficienti numero ad presbyteros ordinandos; Sacramentum quippe confirmationis à ſimplici presbytero de licentia Sanctiſſimi Domini conferri poſſe.

Hinc quantum poſſunt , impediunt ne in loca E-

piſcopis deſtituta, v. g. in Japoniam, Chinam &c. Epiſcopi mittantur. Cùmque glorioſum Chriſti Martyrem Ludovicum Sotelum, ex Seraphico S. Franciſci Ordine, in Japoniæ Epiſcopum Paulus V. deſignaſſet, & à ſuo in Hiſpaniis Nuntio ſacrari juſſiſſet, Jeſuiticis artibus conſecrationem ipſius impedierunt, ut alius, præter Jeſuitam unum, Epiſcopus, in vaſtiſſimo illo pluſquam ſexaginta Regnorum Imperio, non eſſet, cujus ipſimet Vicarii Generales eſſent Provinciales, viſitatoreſque ipſorum, tota proinde apud ipſos Epiſcopalis juriſdictio; cùm tamen Vicariatus iſte, ut Bartoli fatetur Hiſtor. Aſiæ parte 2. pag. 78. de numero ſit prælaturarum, quas ex ſpeciali voto, abſque Apoſtolica diſpenſatione, acceptare nunquam poſſunt.

Hinc etiam, cùm ab Urbano VIII. Clerus Anglicanus, pro ſua conſolatione, catholicum Epiſcopum ſummis precibus poſtulaſſet, Archiepiſcopi Calcedonenſis, ab ipſo miſſi, expulſionem ſolitis artibus Jeſuitæ procurarunt, variis interim libellis Epiſcopalis gubernationis neceſſitatem per Floydum ſuum, Smitteum, Danielem à Jeſu, Rabardeum oppugnantes, quos libellos condignâ cenſurâ Clerus Gallicanus & Sorbona notarunt.

Cùm etiam Epiſcopum in Chinam adducere Nicolaus Trigaltius Jeſuita propoſuiſſet, id adeo moleſtè tulerunt Jeſuitæ, ut de eo Pater Bartoli pag. 702. tamquam de re Superioribus Societatis admodum ingratâ, utpote Solipſorum ibi dominium non patiente, graviter conqueratur.

Denique cùm tres Epiſcopos è Gallia in Chinam, Tunquinum, Cochinchinam & alias Indiarum vicinas Regiones, velut Vicarios Apoſtolicos Alexander VII. miſiſſet, & uni ipſorum, videlicet Illuſtriſſimo D. Palu, Epiſcopo Heliopolitano, P. Manuel Godenho, Jeſuita Luſitanus, in Surate occurriſſet, ipſum, ne ultrà pergeret, prolixo ſermone Jeſuita dehortatus eſt, Epiſcoporum in China operam nec neceſſariam eſſe, nec utilem, perſuadere conatus, prout ipſemet

nar-

narrat in ſua Relatione itineris ſui ex Indiis in Luſitaniam, de anno 1663.

En ſpecimina demonſtrantia quo in amore & pretio ſit Epiſcopalis dignitas apud Jeſuitas. Videamus an Papalem ſaltem, toto orbe venerabilem, dignitatem magis revereantur. Hanc fundatam ſuper Petram, quæ Chriſtus eſt, quis non omnimodis Jeſuitas revereri exiſtimet, inquit ſuprà laudatus Apologiſta. ? An non enim illius Pontificiam in definiendis quibusvis, etiam facti non revelati, controverſiis altiſſimè debuccinant? An non tribus communibus Regularium votis, aliud quartum, ac Societati proprium, addunt obedientiæ cæcæ in omnes Pontificis voluntates?

At expecta tamen, & ne fuco deludaris, rem penitiùs inſpice: hìc jam pro auro carbones reperturus es. Cæcum namque obedientiæ cæcæ votum quòd ſpectat, id, fateor, profitentur, neque non de eo gloriantur. Audi Rodrigem de tribus obedientiæ gradibus c. 13. *Religioſi profeſſi noſtræ Societatis obligant ſe quarto & ſolenni voto obedientiæ cæcæ & extraordinariæ omnibus Papæ voluntatibus.* An non eximia quæque propterea merentur? Quid igitur mirum, ſi tot privilegiis & exemptionibus, præ cæteris, Societas hæc munita ſit?....

Sed age, videamus, quâ tandem ratione id quod vovent exequantur? Hoc verò ita eos facere deprehendo, ut ad credendum inducar, prudentes viros illos, in ejus voti emiſſione, cautè...... hanc tacitam ſubaudiviſſe conditionem, ubi id è re ſua, ſeu Societatis ſuæ, ipſimet (graves imprimis Authores) judicaverint. Id quod mihi forſan ægrè non aſſentieris, ſi res, cùm nuper in China, tum tempore Congregationum de auxiliis, tum aliis in occaſionibus, ab ipſis præclarè geſtas mecum infrà conſideraveris.

Infallibilitatem Papæ quod attinet, quis unquam altiùs eam extulit quàm Jeſuitæ? An non viris illis acceptum debet, quòd Synodorum Generalium infallibilitatem ſupergreſſa, etiam ad facta non revelata modò porrigitur? An non illis tam energicis (ſcis quid ve-

 lim)

lim) Sociorum ſuaſionibus & perſuaſionibus fieri videmus, ut hæc opinio ad Clerum, ipſoſque adeo Eccleſiæ Proceres uſque perveniens, tanta ſenſim incrementa faciat, ut Eccleſiaſticorum dogmatum dignitatem propè æmulari videatur?..... Sed ut Jeſuitarum acrioris ingenii virorum hac in re ſubtilitatem miror; ita ſinceritatem admodùm ſuſpectam habeo.

Illi quidem, quò ad Solipſorum monarchiam faciliorem ſibi viam parent, hoc infallibilitatis dogma ſpeculativè, tota ingenii vi, nec non & aliis armis, acerrimè propugnant, neminemque non eò pertrahere nituntur. Quare? Quia ita rebus eorum expedit. At ubi ad praxim res deducitur, infallibilitatem ultra fines ſibi propoſitos, ſive ultra quàm res Societatis exigant, extendi non ſinunt. Proinde pro rerum varietate aliter atque aliter æſtimant. In favorabilibus ſiquidem, hoc eſt quoties Janſeniſtas impetit, vel quoties quiſpiam alicujus in re litteraria notæ, ante Jeſuiticum Baal genu non flectit, nihil dubita, certiſſimum dogma eſt. At verò cùm Jeſuitis odioſum quid agitur, puta ſi Jeſuitas Pontifex ferit, apud ipſos dogma iſtud practicè concidit; cùm Pontifici perinde ſeſe opponant, propè dixi, oppedant, ac ſi fallibilis eſſet, ac uſque gerant, quaſi, juxta non illepidam cujuſdam expreſſionem, Pontificem à Societate infallibilitatem hanc, velut in feudum acceptam, poſſidere contenderent.

Praxis itaque Jeſuitica hæc eſt; attentè conſiderandum, an contra aliquem ex iis quos Jeſuitæ Janſeniſtas eſſe comminiſcuntur, aliquid Papa decernat, an verò aliqua Loioliſtarum dogmata proſcribat? Si primum, Papa eſt infallibilis; ſi ſecundum, minimè gentium.

Vin exemplis hoc demonſtratum? En tibi plurima. Tempore Congregationum de auxiliis, cùm animadverterunt Molinæ novitates valde multas à Cenſoribus Romanis (quibus earum examen Clemens VIII. commiſerat, & quorum judicium ſuis in definitionibus Papa ſequi ſolet) erroris condemnari, & ad earum damnatio-

tionem Papam accinctum eſſe: imprimis *inſolenter & impudenter*, erga Cenſores, *ſæpe ſe geſſerunt*, *& contumeliis totam Congregationem affecerunt*, quemadmodum apud Sanctitatem ſuam ſacra eorum Congregatio die 3. Aprilis 1601. conqueſta eſt. Deinde ipſimet Clementi VIII. adeo moleſti fuerunt, ut eadem iſta die intimum de eo ſui doloris ſenſum demonſtrans, in hæc verba eruperit: *Adeo me iſti perturbant, ut penè mentis errore ex perturbatione me afficiant.* Ita refert Clariſſimus Author Hiſtoriæ Congregationum illarum l. 2. c. 24. hoc addens, Pontificem de ſententia ferenda deliberantem, hac una difficultate cruciatum ſe Franciſco Pegnæ, S. Rotæ Decano, dixiſſe: *Ne Jeſuitæ Apoſtolicæ definitioni ſubeſſe detrectarent.* Id quidem præfractè negat Theodorus Eleutherius. Aſt ipſum egregiè refellit Hiſtoricus l. 5. c. 2. edit. 2.

Et ut Pontificem à ferenda contra Molinam ſententia amplius deterrerent, eo tempore periculoſiora Molinæ dogmata aperto Marte Salmanticæ publicis in theſibus defenderunt, de convocandoque in cauſa iſta Epiſcoporum Concilio rumorem, non ſolùm in Hiſpania, ſed & Romæ ſparſerunt, prout Illuſtriſſimus Pegna teſtatur in epiſt. ad generalem Hiſpaniæ Inquiſitorem de 25. Novembris 1601. hiſce verbis: *Roa ſpatio jam trium menſium eum convocandi Concilii rumorem tota paſſim Urbe diſſeminavit; qua de re à nonnullis admonitus, reſpondit, hanc ſibi curam à Jeſuitis impoſitam eſſe, quòd hac una acciſa ac deplorata cauſa procraſtinandæ via ſuppeteret.*

Nec his contenti Jeſuitæ, ad impediendam, vel certè morandam Pontificiam definitionem, Principum litteras commendatitias, in Molinæ favorem, artificioſè corraſerunt, emendicaruntque: quam ob cauſam accitum Societatis Generalem verbis aſperis Pontifex increpavit, quòd eam favoris & gratiæ viam, ſummo veritatis & Eccleſiæ Catholicæ damno, iniiſſent.

Palam etiam, cum gregalibus ſuis, Compluti & alibi propugnarunt, *De fide non eſſe, hunc numero homi-*

nem, qui tamquam Pontifex ab Eccleſia agnoſcitur, *verè eſſe Chriſti Vicarium Petrique Succeſſorem*, ut hac arte Pontificiæ definitionis authoritatem, ac proinde infallibilitatem eliderent. Quam ob cauſam Melchior Onnate Theſeos defenſor, Ludovicus Turrianus diſputationis præſes, Gabriel Vaſquez primarius in Collegio Complutenſi Theologiæ Profeſſor, & Nicolaus Almaſan Collegii Rector, in carcerem Inquiſitionis conjecti fuere, Romamque à Papa citati, *quòd explorare vellet, num ea theſium machinatio negotiis Romæ tractatis affinis eſſet? Quia cùm Patres illi Concilii generalis convocationem ad præſentium controverſiarum definitionem omnino neceſſariam ubique paſſim in Hiſpania & Italia conclamaſſent, eoque clamore univerſum Orbem perturbaſſent, ſuſpicari meritò poterat, illos hujuſmodi theſibus vias paraſſe, ad Apoſtolicam definitionem eludendam, tamquam falſitati obnoxiam.*

Si enim Pontificiam definitionem infallibilem credidiſſent, ut quid eam tot moleſtiis Pontifici illatis, tot Jeſuiticis artibus, tot machinationibus, etiam incuſſo Pontifici grandium in Eccleſia tumultuum metu, eam impediri anniſi eſſent, ipſiuſque promulgationem, à RR. PP. Prædicatoribus toties poſtulatam, à centum jam & ampliùs annis remorantur? Ut quid Molinianæ doctrinæ tot examina, ſepties utique repetita, tam enixè poſtulaſſent? Cùm abſque examinibus toties repetitis errores damnentur in Conciliis œcumenicis; & ut benè Archiepiſcopus Armachanus (apud Hiſtoricum Congregationum de Auxiliis l. 4. c. 6.) ſi metu tumultus ex alterius partis damnatione orituri, verè & ſincerè moti fuiſſent, cùm Prædicatorum Generalis Pontificem certiorem feciſſet Ordinem ſuum omnimodè ſe ſubmiſſurum Pontificiæ definitioni, ipſa quoque Societas, pro ſua erga Apoſtolicam Sedem reverentia, de ſua quoque omnimoda ſubmiſſione certiorem ipſum facere debuiſſet, & non modò cæca obedientia, voto ſolemni promiſſa, ei ſe obtemperaturam, ſed nec adverſus eam ſe tumultuaturam, ſed & fautorum amicorumque ſuorum tumultus ſedaturam, imò & impeditu-

dituram. Quo facto nullum tumultuum periculum fuiſſet. Maximè cùm revera nullum tunc eſſet periculum, niſi periculum tumultuum, quos Societas ipſa concitaſſet. Sed quàm procul ab iſta Chriſtiana diſpoſitione Socii fuerunt! Quàm procul ab animo Pontificiæ definitioni cæca obedientia ſe ſubmittere parato! Non ſolùm id manifeſtum facere videntur tot illæ machinationes, ſed & iis addita calumnia in Clementem VIII. quem, ut animadverterunt accinctum ad damnandam Molinæ doctrinam, ipſos non puduit famam ipſius calumniosè impetere, dicendo ipſum malo in Societatem animo affectum, minùs pro argumenti dignitate eruditum, ſcientiæque mediæ myſteria non ſatis edoctum (quarum calumniarum falſitatem inſulſitatemque idem Hiſtoricus demonſtrat l. 3. c. 45. & l. 5. ſect. 6. c. 5. edit. 2.) more utique reorum cauſâ dejectorum, adverſus integerrimos Judices excipientium, ut ſeſe injuſtè damnatos obtendant. Ab iſtis profectò exceſſibus & tot illis machinationibus abſtinere ſolent veri obedientiæ filii, illi maximè qui Pontificem in definiendo infallibilem credunt, ab iiſque revera abſtinuerunt RR. PP. Prædicatores.

Non abſtinuerunt tamen Jeſuitæ, quin potiùs ultrà progreſſi, Clemente ad ſuperos evocato, apud Paulum V. ſucceſſorem ipſius, ad hoc oblato ipſi libello, contenderunt, iſtas de divinæ gratiæ auxiliis controverſias ad fidem non pertinere (cujus oppoſitum certiſſimum eſt, & in congregationibus ſub Clemente VIII. eas ad fidem pertinere ipſimet contenderunt) ſed ad factum, non revelatum, quid utique ſenſerit Auguſtinus, quid Thomas, quid Molina: & qui modò de facto Janſeniano judicii Pontificii infallibilitatem tanto ſtudio & ardore propugnant, ejuſdem fallibilitatem circa facta illa palàm aſſeruerunt, ne ſe judicio infallibili victos faterentur. Iſto proinde exemplo manifeſtè demonſtrarunt, 1. ſeſe, pro varia rerum Societatis exigentia, ſervandis finibus ſuis, magis quàm ſervandis finibus Pontificiis addictos, de Pontificiorum judiciorum, circa facta non revelata, fallibilitate vel infallibilitate variè

variè ſentire, nec tam veritatem, quàm patrocinium Societatis quærere. Cùm ignorare non poſſint, variam rerum Societatis exigentiam veritati præſcribere non poſſe. 2. Jeſuitas pro Pontifice ſtare, dum favet rebus Societatis; contra Pontificem, dum iis adverſatur. Quod confirmarunt, de eoque dubitandi locum non reliquerunt, dum parato ſub Paulo V. ad controverſias illas finiendas Pontificii Diplomatis ſpecimine, *Claudius Aquaviva, Societatis Præpoſitus generalis* (verba ſunt Hiſtorici l. 5. ſect. 5. c. 2.) *liberali audacia Pontifici ſignavit, ſe quidem, ſi fortè Sanctitas ſua eam infamiæ notam Societati inureret, dena Jeſuitarum millia præſtare non poſſe, qui contumelioſa & indecora Apoſtolicæ Sedis autoritati non ſcriberent. Ita* (proſequitur Hiſtoricus) *ex manuſcripta controverſiarum iſtarum Hiſtoria, à Jeſuita Poſſino elucubrata, recitat nuperus Author libri Gallicè inſcripti*, ETAT DU SIEGE DE ROME, ſeu de ſtatu Romanæ Sedis tom. 3. pag. 28. in Clemente VIII. Dignum profectò Sociorum erga judicia & Decreta Sedis Apoſtolicæ, velut infallibilia, reverentiæ & ſubmiſſionis documentum: dignum cæcæ obedientiæ ab ipſis ſolemni voto promiſſæ ſpecimen: inſigne argumentum ſincerè agnitæ ab ipſis Pontificiæ infallibilitatis in deciſionibus ejuſmodi controverſiarum, ad fidem profectò, non ad ſola facta non revelata ſpectantium.

Nec deſunt alia ejuſmodi exempla, utinam non adeo multa! Clangore ſiquidem X. demonſtratum eſt 1. quomodo poſt tot Urbani VIII. Clementis IX. & X. &c. Decreta Jeſuitis negotiationes prohibentia, obedientiæ ipſis debitæ refractarii eſſe non deſinant.

2. Quomodo B. Avendaño Jeſuita in Theſauro ſuo Indico adverſus æquiſſimam Innocentii X. Conſtitutionem de anno 1646. parum reverenter inſurrexerit, contendens eam Societati eſſe *pernicioſam, inconvenientem, contra ordinem fabricatam, contrariam juri communi &c.*

3. Quomodo *velut in furorem* Socii nonnulli *acti* adverſus Breve ab Alexandro VII. miſſum ad Lovanienſes,

ſes, in commendationem doctrinæ S. Auguſtini, in impias haſce voces eruperint, *Breve iſtud per diabolicam commendationem fuiſſe impetratum.* Mirum quod nomini ac perſonæ Pontificis tunc pepercerint. Aliàs enim minùs verecundi ſunt.

4. Quomodo contumelioſis vocibus adverſus eundem Alexandrum VII. exarſerint, dum Jeſuiticam Caſuiſtarum Apologiam condemnavit. Quemadmodum & adverſus Innocentium XI. dum Lovanienſibus Theologis enixiùs favens, tot impia & pluſquam pagana Jeſuitarum de moribus dogmata proſcripſit. Non enim veriti ſunt ipſum velut *Janſeniſtam* traducere, neque proſcripta dogmata, in novam refictà formam, recudere ac propugnare, non ſine ingenti animarum ſtrage. Hoc (inquam) veriti non ſunt illi ipſi, qui quinque famoſarum propoſitionum (quas, inter Catholicos, nemo, quod ſciam, defendit, ſed omnes toto corde & ore ſincerè deteſtantur) jactatâ damnatione, Catholicum orbem, quò ſecuriùs ipſi regnent, diſcindant ac perturbent, adverſus novam Janſenianam hæreſim, de qua nemo hactenus convinci potuit, magno hiatu crepantes, & ſic rurſum demonſtrantes, ut ipſis idem Pontifex, dum adverſus prætenſorum Janſeniſtarum dogmata decernit, infallibilis ſit; dum adverſus Jeſuitica, fallibilis.

5. Quomodo Tridentini Decretis, Innocentii X. Brevibus, etiam Regiâ ſcedulâ acceptatis, in cauſa Angelopolitanâ, obedire detrectaverint, cum ingenti populorum ſcandalo, Eccleſiaſticæque Hierarchiæ perturbatione, eo quòd utique rebus Societatis favorabilia non eſſent, eaque proinde Socii haberent pro odioſis, Societatique injurioſis.

6. Quomodo eadem in cauſa Decretis Pontificiis Sedis Apoſtolicæ ſua opponentes privilegia commentitia (vera enim non habebant) contenderint ea revocari non poſſe, ne à Papa quidem, prout teſtis omni exceptione major eſt Illuſtriſſimus Palafoxius in ſua ad Innocent. X. epiſtola 1. eo quòd prætenderent ea ipſis conceſſa in remunerationem obſequiorum Eccleſiæ præ-

præſtitorum, per conſequens tranſiiſſe quodammodo in contractum. Cùm tamen revocabilia eſſe manifeſtum ſit ex perpetuo Eccleſiæ uſu.

7. Quomodo calcaneum ſuum levarint adverſus Vicarios Apoſtolicos, à S. Sede miſſos in Chinam, Tunquinum, Cochinchinam &c. ob ſuamque rebellionem privati fuerint Miſſionibus Tunquinenſi, Cochinchinenſi &c. prohibitique Novitios admittere in Italia.

8. Hiſce omnibus adde 1. quòd adverſus Innocentium XI. & fundatiſſima antiquiſſimaque Eccleſiæ jura, in cauſa Regaliorum, pro Rege ſteterint in Gallia: ideoque Mainburgus, Innocentii XI. mandato, è Societate expulſus. Cur ita fecerunt? Quia Regem habebant rebus Societatis magis faventem, quàm ſanctiſſimum illum Papam.

2. Quòd dum Innocentius XII. miſſo ad Epiſcopos Belgii pacifico Brevi, infundatam Jeſuitarum adverſus prætenſos Janſeniſtas iram, ac pluſquam Vaticanum odium exarmaſſet, ac mitigare ſtuduiſſet, in eoque Brevi concinnando Romani Proceres, diſſidiis ſemel finiendis intenti, induſtriam ſubtilitatemque ſuam exhauſiſſent, Jeſuitæ, poſt tot Papæ ſollicitudines, non ſolùm diſſidiorum finem non fecerunt, ſed & ab ipſis Breve illud, Eccleſiarum tranquillitati reducendæ maximè idoneum, vix citius natum, quàm antiquatum eſt, ita ut altiſſimum modò apud ipſos ſit de illo Brevi ſilentium; & mirabitur fortè quiſpiam, ſi non & ipſum Innocentium è diptycis ſuis eraſum, longæ oblivioni tradere ſatagant, quo dolorem ſuum ulciſcantur. Quid enim de pacifico illo Pontifice ab ipſis dictum, & quid non dictum? Ego (inquit Reverendi D. Gautii Apologiſta) Mechlinienſis olim Seminarii Alumnum, nunc Paſtorem, qui ſub initium, quo Innocentii hoc Breve in Belgium advenerat, crucem ante Archiepiſcopum portaverat, mihi ſub hæc tempora dicere memini, ut Patrem Geys, Archiepiſcopi Mechlinienſis (Humberti Guillielmi à Præcipiano) Confeſſarium, in palatio Archiepiſcopali, inque ampla audientium corona dicentem audiverit: *Pontificem hic de-*

deceptorum Cardinalium fraudibus eſſe circumventum; pro quorum ideo anima ne unum quidem Pater & Ave eſſet recitaturus.

3. Ne noviſſimum S. D. N. Clementis XI. circa controverſias Rituum Sinenſium vel in minimo Decretum tranſgrediar, RR. Patres Jeſuitas rogatos velim, an Decreto iſti in materia fidei toto ſe corde ſubmittant, fateanturque illud prorſus eſſe abſolutum (non conditionatum, uti prætendebant) controverſiarumque iſtarum ultimò terminativum? Si ſic: cur igitur ab illo ad Tartaricum Chinarum Imperatorem quodammodo provocaverunt; per libellumque anno 1709. vulgatum Decreti revocationem poſtularunt? Utrùm ipſi poſt rejectam à Pontifice omnem appellationem, finali ipſius definitioni ſeſe tandem ſubmiſſuri ſint, incertum facit denuntiatio, quâ (ut Pariſienſes litteræ nuntiarunt) anno 1710. Orbi univerſo notum fecerunt, Ritus illos Chinenſes à ſe nunquam damnandos, ut ſuperſtitioſos, ſed ſemper habituros ut merè politicos. Quod ſi verum eſt, in iſto ergo Chriſtianæ Religionis negotio (ſummi profectò momenti) apud ipſos inefficax eſt definitionum Pontificiarum infallibilitas, vel certè à Jeſuitis non agnoſcitur, niſi dum favorabiles ſunt rebus Societatis. Unde non obſtantibus Pontificiis definitionibus, omnibus notum eſt, quanta à Jeſuitis paſſus ſit, (poſt Illuſtriſſimum D. Maigrot Epiſcopum Cononenſem) Eminentiſſimus D. Cardinalis Turnonius, S. Sedis à Latere Legatus, & Viſitator Apoſtolicus, in Chinam ab eodem S. D. N. Clemente XI. miſſus ad definitivum Decretum ſuum adverſus Chinenſes Ritus promulgandum. Quod quia fecit, cordeque impavido cauſam Dei ſuſtinuit, probatæque vitæ teſtimonium, non operum præſtantia, ſed minis ac metu imperialis poteſtatis à Jeſuitis poſtulatum, dare recuſavit, adverſus ipſum Imperatoris iram, perſecutionemque, & captivitatem ipſius procurarunt: in qua & glorioſè occubuit.

An non iſta ſufficiunt ad demonſtrandum Illuſtriſſimam Dominam Lionnæam in ſua Epiſtola de 23. Aprilis

prilis 1701. veriſſimè ſcripſiſſe: *Diſcrimen inter Amicos filii mei, & vos, Patres mei, in eo ſitum eſt, quòd ipſi obediant S. Sedi, non emiſſo peculiari de obedientia voto: Vos autem non obeditis, emiſſo illo voto.*

Et nunc ergo *Reges intelligite, erudimini qui judicatis terram.* Cùm tanta in Eccleſia mala cauſet nimia Jeſuitarum potentia, atque exinde nata ſuperbia tanta, ut, ne in negotiis quidem Religionis, memores ſint obedientiæ ſpeciali voto ſummis Pontificibus promiſſæ, dum, ut ipſi putant, favorabilia non ſunt Societati, una cum Sanctiſſimo Papa concurrite, ad potentiam illam deprimendam. Cúmque abutantur gratia quam habent apud vos, quemadmodum & confidentia, quam in ipſis habetis profectò nimiam, attendite & videte, an non ſit de communi bono Statuum Veſtrorum, deque ſalute animarum veſtrarum, conſcientiarum veſtrarum directionem committere Sacerdotibus minùs quæ ſua ſunt quærentibus, & ſalutem veſtram, communeque bonum Regni veſtri magis amantibus, quàm privatam ſuam, vel Societatis ſuæ gloriam, temporalemque utilitatem. Hanc verò Jeſuitas magis amare, quàm commune bonum Regni veſtri, ſalutemque animarum veſtrarum, argumento manifeſto ſit, quòd experientia ad oculum demonſtret, gentem illam commodis ſuis uſque adeo omnia metiri, ut quemadmodum obedientiæ ſpeciali voto ſummis Pontificibus promiſſæ memores non ſunt, dum Societatis rebus non favent (prout exempla præmiſſa ſatis evincunt) ſic abſque dubio, fidelitatis ac dilectionis vobis debitæ memores non erunt, dum Societatis rebus favorem non præſtabitis, vel certè minùs præſtabitis, quàm in votis habent. Quomodo enim magis memores erunt fidelitatis ac dilectionis voto non promiſſæ, quàm obedientiæ ſummo Pontifici voto ſolenni promiſſæ? Fidelitatis certè, cujus debitores erant Regi Omuræ, in Japoniâ, fautori & benefactori ſuo, qui Chriſti fidem magna cum devotione ſuſceperat, memores non fuerunt, dum ipſius apud Japoniæ Imperatorem proditores fuerunt, ob id ſolum, quòd ma-

majora bona temporalia ab Imperatore quàm ab ipſo ſperarent. Nam ut Joannes de Ribas Ord. Prædic. refert in Theatro Jeſuitico pag. 311. ut ſibi gratiam Imperatoris conciliarent, ipſi ſuggeſſerunt, ut tamquam ſupremus Dominus Regi Omuræ auferret Civitatem Japoniæ Nanguaſaqui, unam è primariis Regni Omuræ, quæ ob portum valdè frequentatum celebre erat Japoniæ Emporium. Conſilium Jeſuitarum ſecutus Imperator, Jeſuitas è Regno illo expulit, tanquam proditores, cauſatus quòd ſicut Regem benefactorem ſuum prodiderant, & ſe (cui minus debitores erant) facilè prodituri eſſent. Ad Imperatoris itaque gratiam non pervenerunt, & Regis Omuræ gratiam ob infidelitatem ſuam perdiderunt. Porro hujus Hiſtoriæ veritatem jurato teſtimonio Japonenſes Chriſtiani valde multi aſſeruerunt in Memoriali Regio Indiarum Conſilio Matriti, & Romæ S. Congregationi de Propaganda fide oblato.

Et quot non titulis Jeſuitæ obligati erant Imperatori Ferdinando II. tanquam ſummo Benefactori ſuo? Verùm ex quo Imperator, poſt Pragenſem victoriam, Cæſareo Edicto, à ſua Sanctitate ſummopere, laudato, edixit, antiquarum Religionum Monaſteria à Proteſtantibus dudum occupata, iſtis Religionibus reſtituenda, ad quorum occupationem Jeſuitæ avidiſſimè inhiabant, gratitudinis immemores, libello Romam miſſo ſub hac inſcriptione, *Animadverſiones in cauſa bonorum Eccleſiaſticorum, & Monaſteriorum extinctorum in Germania*, Cæſarem cum ſummo Pontifice committere anniſi ſunt, ipſum, & omnes Conſiliarios ipſius, velut impietatis reos, *jugum totius Apoſtolicæ juriſdictionis per totum Imperium excutere collimantes*, apud Pontificem traducendo: utique quæ ſua ſunt magis quærentes, quàm Cæſaris honorem, & cauſæ ipſius in Edicto iſto ſummam æquitatem ac juſtitiam.

Et quid mirum? Quòd enim quæ ſua ſunt quærant magis quàm quæ vel ipſius Eccleſiæ, vel magis quàm commune bonum Religionis Chriſtianæ, pluſquam ſatis demonſtrarunt, dum in negotio Regaliæ pro Rege Gal-

liæ

liæ adverſus Innocentium XI. & Eccleſiæ jura ſtantes per ſuum P. de la Chaiſe & Joſephum Archiepiſcopum Toloſanum (ipſius ſuaſu ad id impulſum) Franciſcum Epiſcopum Appamienſem, & univerſum ejus Capitulum, ac Diœceſim, fœdo ſchiſmate à ſe concitato, miſerè afflixerunt; & criminibus ac ſacrilegiis obruerunt, Capitulum Canonicorum, juxta priſcum Eccleſiæ ritum ſanctiſſimè viventium, ut ſuprà dixi, in conſortium eccleſiaſticorum vix non libertinorum, nihilque eccleſiaſtici ſpiritus habentium convertendo. Piiſſimè defuncto ſanctæ memoriæ Franciſco Epiſcopo, Jeſuiticis artibus ſuis ſubrogando abbatem quemdam de Campis (De Camps) adeo ſcandaloſum, Epiſcopalique dignitate adeò indignum, ut niſi per Patrem de la Chaiſe protectus fuiſſet, nominatio ipſius dudum revocata fuiſſet; revera namque opprobrium fuit Cleri Gallicani. Et quot aliorum curalium & mundanorum potiùs hominum quàm verè eccleſiaſticorum nominationem à Rege procuravit idem P. de la Chaiſe, non ſine dedecore magno Eccleſiæ Gallicanæ, grandique ſalutis animarum præjudicio? Tanta quippe eſt Ludovici Magni in Jeſuitis confidentia, ut pauci ſint in ampliſſimo Franciæ Regno Antiſtites, qui promotionis ſuæ debitores non ſint Jeſuitis, eoque titulo obligati ipſis ſe devovere, ipſiſque Curiales eſſe pro ſua conſervatione, vel altiori promotione. Haud mirum proindè quòd hodiè tam multi ſint Epiſcopi Curiales in Gallia: tales namque eſſe oportet ut Jeſuitico digni ſint favore, effugiantque apud ipſos notam Janſeniſtæ. Si qui ex ipſis ex Diœceſi ſuâ rariùs diſcederent, ipſos Pater de la Chaiſe hortabatur ut ſeſe in Curia conſpiciendos frequentiùs exhiberent, ut ſuprà oſtenſum eſt. Utique Jeſuitæ, Aulici toti, Epiſcopos optant ſibi ſimiles, ut ſibi habeant devotos; tametſi enim iſta Epiſcoporum ad Curiam ſeu Aulam invitatio non ſit ad majorem Dei gloriam, nec ad majus bonum Eccleſiarum ipſorum, ſufficit ipſis quòd ſit ad majorem Societatis utilitatem. Atque parùm ipſis curæ eſt, quòd Jeſuitis Curialibus ſimiles efficiantur Epiſcopi Curiales, mundani utique,
ſeu

ſeu mundi & Curiæ mancipia, uti demonſtrat liber inſcriptus, *Epiſcopus Curialis*. Eccleſiaſtica legatur Hiſtoria, vix ullum, ſi tamen ullum, in ea invenietur exemplum Epiſcopi ſine neceſſitate Curiam frequentantis, qui non fuerit de numero mundanorum hominum, quorum ſcopus eſt ſe mancipare omni voluntati principis ad ſtabiliendam vel promovendam fortunam ſuam; quorum proindè fides, fides eſt temporis, fides principis. An non hoc viſum tempore Imperatorum Conſtantii, Valentis, Copronimi, Baſiliſci &c. necnon tempore Henrici VIII. Anglorum Regis? Unde Baſilius epiſt. 17. *Obſervate*, inquit, *conſuetudinem eorum, ſolent perpetuò ad prævalentem deficere partem, &c.... obſequi Aulæ.* An non hoc in ipſa quoque Gallia ſæpiùs vidimus? An non multos etiamnum videmus degeneres à fortitudine & ſanctitate Deceſſorum ſuorum, Grimaldorum, Pavillonorum, Cauletorum, Vialartiorum, Solminiachorum, &c. Cur ita? Quia Jeſuitarum Curialium conſilio & favore à Rege nominati, facti ſunt & ipſi Curiales, Jeſuitarum aſpendii, quæ ſua ſunt quærentes (ut ipſi) Aulæ mancipia, non Patres (quales ipſos eſſe oporteret) denique ſine Apoſtolico ſpiritu Apoſtolorum Succeſſores. An non talis, judicio S. D. Innocentii XI. fuit Joſephus Archiepiſcopus Toloſanus? An non, inquam, veluti mancipium, non ſolùm Regis, ſed & Patris de la Chaiſe, ad quem propterea Innocentius Breve iſtud ſcribi voluit: *Venerabilis Frater. Statueramus nullas ad te amplius literas, nec ullum aliud communionis noſtræ ſignum dare, ut, hâc ſaltem pœnâ, quam Catholici omnes ſemper graviſſimam exiſtimarunt, te ad ea, quæ perperam egeras, reparanda induceremus. Cùm tamen allatum nobis ſit, te variis ægritudinibus jamdudum laborantem in maximò verſari vitæ diſcrimine, charitas Chriſti, quæ urget nos, ac de tua æterna ſalute vehementer anxios reddit, ultimum hoc noſtræ ſollicitudinis officium à nobis expreſſit, quo te, nondum, uti confidimus, in duritiem cordis collapſum, ad ſpem de divina miſericordia concipiendam excitaremus. Verùm quia vana ſpes eſt, quæ*

fructum non parit, te etiam atque etiam in Domino hortandum duximus, ut redeas ad cor, & animo reputando quæ & quanta in Apoſtolicæ Sedis ac in Eccleſiæ jura libertatemque commiſeris, non ſolùm doleas, ſed etiam emendare pro viribus ſtudeas, quæ, ut hominibus (Aulæ ſcilicet, & Patri de la Chaiſe) *placeres, perpetraſti contra Sanctimoniales Urbaniſtas, & virgines, uti vocant, de Infantia Domini Noſtri Jeſu Chriſti, quarum Inſtitutum, à te atque à Prædeceſſoribus tuis approbatum, ac magno ſemper in pretio habitum, atque ſanctæ Sedis confirmatione munitum, evertere non ita pridem tentaſti, diſperſis duabus earum familiis, quæ, ut audivimus, ingenti cum laude ac fructu in iſta diœceſi tuæ charitatis munia obibant. Omnium verò maximè refert, ut revoces, quæ in negotio Regaliæ adverſus piæ memoriæ Franciſcum Epiſcopum Appamienſem, & univerſum ejus Capitulum, & Diœceſim, etiamnum fœdo ſchiſmate, à te excitato, miſerè afflictam, & criminibus ac ſacrilegiis obrutam, & contra ipſiuſmet Eccleſiæ tuæ jura à te geſta ſunt. Et quidem in his omnibus Nos potiùs, ac redarguentem conſcientiam tuam audire debes, quàm pernicioſa eorum* (Jeſuitarum prout videre eſt in lib. *L'Innocence opprimée*) *conſilia, qui excuſantes excuſationes in peccatis, adipiſcendæ veniæ tibi viam præcludunt.*

Nec enim ante tribunal Chriſti tibi aliud proderit, quàm pœnitentia, & malè geſtorum emendatio, quam ut aſſequi merearis, Interceſſores apud Deum in primis adhibere debes pios illos Sacerdotes, ac Virgines, quos tot damnis ac ærumnis affeciſti, vel ut afficerentur, Author & adjutor fuiſti, dum Nos illam tibi à divina bonitate impenſe auguramur. Datum Romæ die 15. Julii 1687.

Ecce quales ſunt Epiſcopi curiales, Jeſuitarum potentiam metuentes, & ideò nutibus ipſorum obſequentes: cum quanto Eccleſiæ & ſalutis animarum præjudicio!

Nec Eccleſiæ duntaxat, & animarum ſaluti exitioſa, ſed & Regibus ipſis, ac Principibus, & ipſorum Statibus periculoſa eſt nimia illa Jeſuitarum potentia, eo quòd gens Jeſuitica gens ſit factioſa. Quot enim tur-

turbas in Gallia non ſuſcitavit ab anno 1576. uſque in præſens? An non ideo expulſi è Gallia, quemadmodum & ex Anglia, Hollandia, è ſtatu Sereniſſimæ Reipublicæ Venetæ &c? Sicut in Gallia Cathedras Epiſcopales, ſic in Hiſpania à planta pedis uſque ad verticem capitis, omnia penè ſubſellia, dignitates, miniſteria totius Dominationis per ſuum Patrem Nitardum repleverunt perſonis Societati totaliter devotis, quæ ſua ſunt magis quærentibus quàm quæ Regis, & Status ipſius; quibus dùm alios ejuſdem farinæ in locum demorientium continuè ſubrogant, Monarchiæ Hiſpanicæ reſtaurationem difficillimam reddiderunt. Utique omnibus Regnorum negotiis politicis, etiam ſecretioribus, ſeſe immiſcent polypragmones iſti, nihilque benè fieri putant, niſi ex conſilio & arbitrio ſuo. Eumque in finem politicam habent, politicaque regulamenta & conſilia, pro negotiorum publicorum Regnorumque directione. Undè & in iſtis ſeſe adeò verſatos palam jactitant in pulpitis ac libris, ut etiam inter Laïcos ipſorum reperiantur qui lectionem facerent vel ipſis Cancellariis Granatæ, Valliſoleti, Conſiliariiſque omnibus Regni Hiſpaniarum. Et quis neſcit, in Aulis Chriſtianorum Principum Aulicorumque domibus Jeſuitas eſſe perpetuos, omnibus eorum negotiis ſæcularibus ſeſe implicantes, omnia etiam ſecretiſſima conſilia eorum ſcire volentes, iſtaque de cauſa Patrem Coton, Patrem Arnoux & Patrem Segueran, è Curia Regis Chriſtianiſſimi meritò fuiſſe relegatos? Nec illud Jeſuitæ diffitentur, imò diſertè fatetur Sebaſtianus Heiſſius Jeſuita in declarat. Apologet. dicens, quòd *cùm de rebus politicis*, imò & cùm etiam *de mutandis Regibus agitur, de quo conſultare non minùs Jeſuitarum proprium munus eſt, quàm graſſante lue curare ne deſint amuleta neceſſaria, theriace proba, aliaque alexipharmaca.* Quid ergo ab iis timere non debent Reges ac Principes, qui ſibi velut proprium munus attribuunt judicium & conſultationem de ipſiſmet Regibus mutandis, diſponendi proindè de ipſorum Coronis? Expertus eſt Henricus IV. Galliæ Rex, quid adverſus jus

lactat amicum ſuum, & ducit eum per viam non bonam Proverb. 16. Videant proinde Reges, & accuratè examinent, in quibus Conſiliariis, & Directoribus animarum ſuarum ponant confidentiam ſuam, quia rurſus ſcriptum eſt, Eccli. 37. *A Conſiliario ſerva animam tuam: priùs ſcito quæ ſit illius neceſſitas*, & in illo ſecuritas....... *Ne fortè mittat ſudem in terram*, id eſt terrená quærat, ſive quæ ſua ſunt, *&*, ut tibi abblandiatur, *dicat tibi; Bona eſt via tua; & ſtet è contrario videre quid tibi eveniat.* Hierem 5. *Quia inventi ſunt in populo meo impii, inſidiantes quaſi aucupes, laqueos ponentes, & pedicas ad capiendos viros* (alia verſio habet, *ad capiendos Magnates*) .... *Domus eorum plena dolo. Ideo magnificati ſunt & ditati. Incraſſati ſunt & impinguati, & præterierunt ſermones meos peſſimè..... Nunquid ſuper his non judicabo, dicit Dominus? aut ſuper gentem hujuſcemodi non ulciſcetur anima mea? .... Propheta prophetabant mendacium..... & populus meus dilexit talia. Quid igitur fiet in noviſſimo ejus?*

Denique meminerint Reges, quòd regnum à gente in gentem transferatur propter *injuſtitias, & injurias, & contumelias, & diverſos dolos.* Eccli. 5. Nec ab injuſtitiâ ſe excuſari, per hoc quòd religioni ipſorum ſurrepſerint Conſiliarii & Confeſſarii mali, ſi non fecerint quod in ſe eſt, mundando conſcientiam ſuam, & orando, quomodo & quantum res tanta petenda eſt, ne inciderent in ejuſmodi Conſiliarios, ſeu Confeſſarios, & ne circumvenirentur per mala conſilia ipſorum. Profectò ſi Confeſſarius hominis privati poſt illas preces eligendus eſt unus ex mille: quanto magis Confeſſarius Regis, vel Principis? Et quis ſcit an non propter injuſtitias, ſeu tot ſuprà memoratas innocentium perſecutiones injuſtas & oppreſſiones, Confeſſario conſulente commiſſas, Gallia, (tot victoriis aucti) tot modò calamitatibus affligatur, & à priſtina gloria decidat?

Itaque Regibus ac Principibus eo ipſo ſuſpecta eſſe oportet Jeſuitarum conſilia, quòd per innumera exempla compertum ſit, ipſos in omnibus conſiliis & intrica-

tricationibus ſuis magis quæ ſua ſunt quærere, quàm quæ expediunt bono regimini ſtatus ipſorum. Hoc profectò per experientiam demonſtrat Frater Juniperus de Ancona in Conſultatione ſua *De cauſis & modis religioſæ diſciplinæ in Societate Jeſu inſtaurandæ* pag. 33. & ſeqq. „ Ipſe, inquit, paſſim non minùs ex Catholicorum cujuſvis Ordinis, quàm ex acatholicorum ſermone comperi, uno omnes ore tantarum in Germania calamitatum (quæ acciderunt circa annum 1634.) cauſam Jeſuitis aſſignare..... Alii enim maximam in eos hinc quærunt invidiam, quòd Dillingenſi volumine ſuo, (quod *Compoſitio pacis* inſcribitur) *defecerint ſcrutantes ſcrutinio*, nimiſque curioſè verba legis de Religionis pacificatione rimantes, vel potiùs calumniantes, eò rem redegerint, ut nulla prorſus Proteſtantibus ſpes relinqueretur, pacis illius beneficio in poſterum vel minima ex parte perfruendi...... Saxoniæ Electorem per neminem alium, niſi per Jeſuitas, à ſua erga Cæſarem fide, tot documentis comprobata, abductum, & ad armorum ſocietatem cum Succiæ Rege coeundam impulſum fuiſſe, quoniam ex illo Jeſuitarum libro, & ex Actionibus nonnullis ad libri illius præſcriptum, in Aula Cæſarea ſuſceptis, certiſſimus fuerit factus, ſe minimè evaſurum &c. Iſta quippe omnia fieri neceſſe eſt, ſi Cæſar & Catholici Principes Jeſuitis, velut conſcientiarum ſuarum arbitris ac moderatoribus, fidem habeant, & pacem Religionis ex illorum ſenſu & interpretatione intelligere, atque executioni mandare velint. " Quod certè experientia in ſimili docuit in Gallia, ubi pax à Clemente IX. Eccleſiæ Gallicanæ reddita, per ſiniſtram Jeſuitarum interpretationem brevi rupta fuit......... „ Quod ergo Cæſar ac fœderati catholici omnium illorum jacturam fecerint, quæ inter tot annos, maxima pecuniarum, & Chriſtiani ſanguinis impenſa lucrati fuerunt, atque inſuper de ſuo haud parum deperdiderint...... eam omnem Jeſuitarum culpam eſſe contendunt, qui libris, conſiliis, monitis & "in-

„ inſtigationibus ſuis totum imperium uſque à funda-
„ mento commoverint. Alii eos accuſant, quòd ubi-
„ vis locorum ſe ingerant, & Principibus ac Magna-
„ tibus à Confeſſionibus eſſe poſtulent, eoſque po-
„ ſtea adulentur, & blanditiis ac poppiſmis demul-
„ ceant...... nec unquam morum emendatione præ-
„ teritorum dolorem teſtantes, peccatorum abſolu-
„ tione impertiantur, & quomodo de pſeudopro-
„ phetis Ezech. 13. ſcriptum eſt: *Conſuunt pulvillos*
„ *ſub omni cubito manus..... ad capiendas animas, &*
„ *vivificant animas, quæ non vivunt, mentientes po-*
„ *pulo credenti mendaciis*, (ſive mendaci abſolutio-
„ ni.) Hinc porrò idem ipſum evenire conquerun-
„ tur omnes, quod Iſa. 43. de populo ſuô Deus
„ teſtatur feciſſe: *Interpretes tui prævaricati ſunt in*
„ *me, & contaminavi Principes ſanctos, dedi ad in-*
„ *ternecionem Jacob & Iſrael in blaſphemiam......* A-
„ lii..... eis impingunt, quòd Monaſteria ex Prote-
„ ſtantibus recuperata, ſanctis in Cœlo regnantibus,
„ Benedicto, Bernardo, Auguſtino, Norberto &c.
„ quibus à Fundatoribus conſecrata fuerant, reſtitui
„ nolint, ſed ea partim ipſi artibus ſuis invadant;
„ partim Principes Eccleſiaſticos & ſæculares ea in
„ poteſtatem ſuam redigere doceant. In alio certè
„ Dillingenſium Jeſuitarum libro, qui *Placida diſcep-*
„ *tatio* inſcribitur, magnopere contendunt, Papam
„ & Imperatorem *in conſcientia teneri......... ut Mona-*
„ *ſteria illa dent, partim Cardinalibus & Epiſcopis in*
„ *Commendam.* Principibus ſæcularibus in compen-
„ ſationem ſumptuum in bello factorum, militibus
„ in ſtipendium, & ipſis Jeſuitis ad fundanda Colle-
„ gia, Scholas, & Seminaria..... At enim talem do-
„ ctrinam eſſe ſacrilegam, & ſacrilegiorum magi-
„ ſtram, Symmachus Papa, & ſexta Synodus.... per-
„ ſpicuè docent.... Quod deindè ſuadent Monaſteria
„ Cardinalibus & Epiſcopis dari *in Commendam*, in
„ eo apertè contradicunt Spiritui Sancto, qui per
„ Concilia & Summos Pontifices docuit, id. nihil
„ aliud eſſe, quàm res Deo ſacras dare lupis in præ-

„ dam, quemadmodum videre eſt in Concilii Late-
„ ranenſis ſub Leone X. ſeſſ. 9. c. 3.... & Concilii
„ Trid. ſeſſ. 25. c. 21. & ex Clementis V. Bulla juri
„ Canonico inſerta. “ Unde Imperator Arnolfus in
diplomate ſuo cauſam reddens propter quam Carolus Craſſus Germaniæ, Galliæ, Italiæ & magnæ partis Hiſpaniarum Dominus, à Deo deſertus, & Imperio dejectus, ſeſe ad mendicitatem redactum viderit, „ *Omnium*, inquit, *ſucceſſorum noſtrorum Ma-*
„ *gnitudo cognoſcat, poſtquam Patruus meus Carolus*
„ *Imperator, pro petitione* Ratisbonenſis *Epiſcopi Em-*
„ *briconis, ſancti Emmerani Eccleſiam præſtavit, nun-*
„ *quam poſtea habuit victoriam, neque corporis &*
„ *animi ſanitatem uſque ad finem vitæ ſuæ. Si quis*
„ *ergo Imperator, aut Rex, eandem Eccleſiam ali-*
„ *cui præſtet, in maledictione ſanctæ Mariæ, ſanctique*
„ *Petri, ſucceſſorumque ejus, & omnium ſanctorum*
„ *perſiſtat.*

„ Hinc omnes facilè judicare poſſunt, Jeſuitas, ut
„ aviditatem ſuam explerent, & opulentis aliquot Mo-
„ naſteriis potirentur, Epiſcopos, Principes, & Mili-
„ tes in ſacrilegii ſocietatem, & prædæ partem vo-
„ caſſe, idque eis ſuaſiſſe, quod toti Germaniæ fu-
„ neſtum & luctuoſum futurum, non ex iſto tan-
„ tùm Caroli Craſſi exemplo prædici potuit, ſed
„ etiam ex multis aliis, quæ Baronius in Annalibus
„ paſſim annotavit, quorum illuſtriſſimum eſt A-
„ lexii Comneni Imperat. anno 1082. Recitat ſimi-
„ liter Baronius eod. to. XI. Petri Bleſenſis verba ex
„ epiſtola ejus 112. quorum nonnulla hîc quoque
„ legi digna ſunt: *Si Rex Galliæ*, inquit, *iter pro*
„ *ſubventione terræ Sanctæ arripere propoſuit, non de*
„ *ſpoliis Eccleſiarum, non de ſudoribus pauperum,*
„ *viaticum ſibi & ſuis exhibeat, ſed de reditibus*
„ *propriis, aut de præda hoſtili bella Chriſti conficiat.*
„ *Quæ ratio eſt, ut qui pro Eccleſia pugnant, Ec-*
„ *cleſiam ſpolient, quam inimicorum ſpoliis & donis*
„ *triumphalibus ampliare debuerant? Putantne inſi-*
„ *pientes & miſeri, quòd Chriſtus, qui ſumma juſtitia*
„ *eſt*

„ *eſt, velit ſibi de injuriis & ſacrilegio exhiberi ſacrifi-*
„ *cium, aut ſuſtineat commiſſa ex his ſpolia proſpe-*
„ *rari? Si enim teſtimonio veritatis in ignem æternum*
„ *mittitur, qui ſua pauperibus non dedit: ubi, quæ-*
„ *ſo, mittendus eſt, qui bona pauperum, vel Eccleſiæ*
„ *rapuit, aut fraudavit? Pro his & conſimilibus pec-*
„ *catis filii Ephraim, intendentes & mittentes arcum,*
„ *converſi ſunt in die belli. Nunquam pauperum, nun-*
„ *quam Eccleſiæ ſpolia proſperum habuerunt eventus au-*
„ *ſpicium.*

„ His conſentanea ſunt Caroli Magni verba in l. 7.
„ capitul. *Novimus multa Regna, & Reges eorum prop-*
„ *terea cecidiſſe, quia Eccleſias ſpoliaverunt, reſque ea-*
„ *rum alienaverunt, & militibus loco ſtipendii dederunt*
„ &c. " Ecce igitur quàm exitioſam Imperatoribus, Regibus ac Principibus doctrinam, & quàm pernicioſa conſilia ſuggerunt Jeſuitæ; quàmque periculoſè ſuam in ipſis confidentiam Reges ponunt.

A Regibus proindè & Principibus minuenda eſt nimia iſta confidentia, ut per conſequens minuatur nimia ipſorum potentia: utpote non ſolum Eccleſiæ, Regibus, Principibus eorumque Statibus, ſed & fidelibus omnibus, ſeu ipſorum ſaluti non minùs exitioſa, quàm doctrina ipſorum, & praxis, quam in conſiliis ſuis & confeſſionalibus ſequuntur. De eo aliquid dicturi ſumus Clangoribus ſequentibus.

CLANGOR XVIII.

Reformandæ in Jeſuitis fallaciæ, & doli mali, in repræſentandis, ſub odioſa larva, aliorum ſibi adverſantium ſententiis; chriſtianæque ſinceritatis defectus in palliandis ſuorum exceſſibus.

IN Jeſuitis, aliorum ſibi adverſantium ſententias ſub odioſa larva repræſentantibus, ſicut & in palliandis ſuorum exceſſibus, ſeu opinamentis cenſurâ dignis, chriſtianam ſinceritatem deſiderari exemplis innumeris demonſtrativè probat Chriſtianus Aletho-

thophilus in *Artibus Jeſuiticis*. Cui libro fidem non ſuſtulit Romana prohibitio (quidquid dixerit Huylenbroucq) utpote non declarans eo libro contineri propoſitiones à veritate alienas: ſed cum eo libro Jeſuitæ plurimùm redarguerentur de ſua inobedientia erga Pontificia Decreta, ad iſtamque invidiam à ſe repellendam, ad Suæ Sanctitatis pedes provoluti, ſolemniter proteſtarentur ac pollicerentur (utinam ſincerè, & abſque fallacia ulla ac ſimulatione) omnimodam ſubmiſſionem ſuam erga Pontificium de Ritibus Sinenſibus Decretum; Sanctitas Sua, ut ipſos in ſua illa ſubmiſſione firmaret, volens ipſis parcere & gratificari, in conſolationem aliquam ipſorum prohibitionem libri illius permiſit. Sed extra urbem publicari non juſſit. Nec certè Author ille Jeſuitis quidquam tribuit, niſi invictis probatum argumentis, certiſque exemplis. Modicæ ſinceritatis ipſorum in repræſentandis ſub odioſa larva ſententiis adverſariorum ſuorum, exempla videantur in libro illo Artific. VI. VII. VIII. XI. & XXI. In palliandis verò ſuorum exceſſibus & opinamentis cenſurâ dignis Artificio XII. Artificio XV. proferuntur exempla, quibus convincuntur virorum integerrimorum Molinianas novitates, vel molliora ipſorum de moribus opinamenta refellentium, probitatem, modeſtiam, morum ſuavitatem ſimulatam aſſerere, eoque pallio hæreticum animum tegere.

Artificio XVI. quòd ad conciliandam ipſis populorum ac Principum invidiam, ipſis perperam imponant, quòd cultui Beatiſſimæ Virginis adverſentur.

Artificio XVII. & L. quod eumdem in finem ipſis per impoſturam affingant hæretica dogmata, quæ deteſtantur, nec non errores quos diſertè rejiciunt.

Artificio XVIII. quòd eumdem rurſus in finem in vulgum ſpargant ridiculas fabulas, frivolaque & injurioſa figmenta.

Cùmque per ſuas illas calumnias Eccleſiæ pacem ipſimet à tanto tempore perturbent, artificio XX. demonſtratur, quòd Moralis Chriſtianæ defenſores ipſi calumnioſè vocent pacis perturbatores.

Arti-

Artificio XXII. quòd inverecundè aſſerant, ſuas ſuorumque opiniones à ſolis hæreticis reprehendi.

Artificio XXVII. quòd licèt audacia magna tam exorbitantes opiniones ipſi ſuſtineant, ut nativum in ſe lumen extinxiſſe videantur; ne tunc quidem eas damnent, dum univerſus penè Orbis damnat, ſed tunc dicant, ſe nec eas probare, nec damnare.

Artificio XXXI. quòd Cenſuras in Sociorum libros, vel errores, latas ficta ſubmiſſione eludant.

Artificio XXXII. quod ſiquando ad exactam ſubmiſſionem compellantur; ab ea modico poſt tempore reſiliant.

Artificio XXXIV. & XXXV. quòd præcipuarum Academiarum Sapientiſſimorum ac præcipuorum Eccleſiæ Gallicanæ Epiſcoporum Cenſuras contemtui habeant.

Artificio XXXVII. quòd vanitatem ex ipſa etiam confuſione ſua captent, dum Epiſcoporum, Academiarumque Cenſuris Sociorum libri, erroreſque damnantur, eos pro Martyribus habendo, tanquam perſecutionem pro cauſa Dei paſſos.

Artificio XXXIX. & XL. quòd abſque fronte negent, ſuorum eſſe (dum revera eſt) damnatam doctrinam; quódque eam fateantur damnabilem, dum publica adverſus eam fervet indignatio; eam verò ut probabilem ſuſtineant, dum indignatio utcumque deferbuit. Ex his (quæ ibi ad oculum demonſtrantur) luce meridiana clarius elucet fallacia, mala fides & inſinceritas ipſorum, quam & uberius adhuc demonſtrant ea quæ iſta hæc Tuba perſonavit Clangore XVI. & XVII. An non ipſos è ſomno excitare deberet, ad cœlum uſque clamans, exemplum nuperæ fraudis Duacenæ ibi enarratum? Cùm enim in Univerſitate Duacenſi plures Philoſophiæ ac Theologiæ Profeſſores Jeſuitis eſſent inviſi, eo quod Molinianis novitatibus, Jeſuiticiſque laxitatibus adverſarentur: propterea eos dolis malis, fraudibus, fallaciis, perfidiis, impoſturis, mendaciis, ſimulationibus (quæ videri poſſunt in libro cui titulus,

Recapitulation des faits de la fourberie de Douai) ſub prætextu detegendi ſecretam mentem ipſorum, ut ipſos opprimerent, prout revera oppreſſerunt, leges omnes humanæ ſocietatis, & civilis honeſtatis violaverunt, rei facti vitiorum omnium quæ hiſce verbis Tullius enarrat l. 3. de Offic. *Omnes aliud agentes, aliud ſimulantes, perfidi, improbi, malitioſi ſunt. Nullum igitur factum eorum poteſt utile eſſe* (ad ipſis credendum) *cùm ſit tot vitiis inquinatum.... Hoc autem celandi genus, quale ſit, & cujus hominis, quis non videt? Certe non aperti, non ſimplicis eſt, non ingenui, non juſti, non viri boni, verſuti potius, obſcuri, aſtuti, fallacis, malitioſi, callidi, veteratoris, vafri.* Quàm bellè depictus Jeſuiticus genius! Sed quàm contrarius rationi, bonæ fidei, æquitati, humanæ ſocietati. Et quid, niſi de talibus dictum eſt Eccli. 37. *qui ſophiſticè loquitur, odibilis eſt, in omni re defraudabitur; non eſt illi data à Domino gratia, omni enim ſapientia defraudatus eſt.*

In eo tamen genio Jeſuitæ perſeverarunt, etiam reſpectivè ad Decretum Suæ Sanctitatis de die 20. Novembris 1704. & adhuc perſeverant, uti perſpicue demonſtrant ſapientiſſimi Domini de Seminario Pariſienſi Miſſionum peregrinarum, in ſolidiſſimo Reſponſo ſuo ad proteſtationem & reflexiones Jeſuitarum dato Pariſiis 15. Octobris 1709. cujus ad nos non pervenit niſi ſecunda Editio anni 1711. Eo in reſponſo manifeſta faciunt, Jeſuitarum malam fidem, tergiverſationes, fallacias, & ſubdolas artes Jeſuitarum ſemper promittentium & promiſſa nunquam implentium, ſed ſemper ſubterfugientium obedientiam à Chriſtianis omnibus debitam Decreto illi, poſt tot Conſultationes, Eminentiſſimorumque Cardinalium diligentiſſimas diſcuſſiones à S. D. N. Clemente XI. ad finiendam de Ritibus Sinenſibus à tanto tempore excitatam controverſiam edito. Et iſti Domini ſunt ſapientiſſimi, deque Chriſtiana religione optime meriti viri, qui à Sua Sanctitate Decretum illud impetrarunt; ſed iſtam ob cauſam Jeſuiticas perſecutiones & calumnias non evaſerunt, nec ſolemnem illam, Jeſuitiſque

que familiarem de Janſeniſmo objectionem. Sed eam in ipſoſmet egregie retorſerunt, prout videbitur Clangore ſequenti.

CLANGOR XIX.

Reformandus in Jeſuitis Chino-Janſeniſmus, ſeu eluſiones Deciſionum S. Sedis, quas Janſeniſtis Jeſuitæ objiciunt.

POſtea quàm laudati Sapientiſſimi Miſſionum peregrinarum Domini, in memorato libro edit. 2. pag. 3. demonſtrarunt, Jeſuitarum de ſua ad Deciſiones S. Sedis obedientia proteſtationes inſinceras eſſe, fallaces, illuſorias. Pag. 16. Jeſuitas inobedientes eſſe Pontificio Decreto. Pag. 16. & 114. illud ab ipſis falſificari. Pag. 30. nimis audacem eſſe ipſorum agendi modum erga Sanctiſſimum Dominum, & Eminentiſſimos Cardinales. Pag. 34. perditam ab ipſis in China Religionem Chriſtianam. Poſt hæc, inquam, pag. 117. per Parallelum inter modum agendi Jeſuitarum in China, & Janſeniſtarum (prout ipſi clamant) in Gallia; clare ac perſpicue demonſtrant Jeſuitas non immeritò cenſeri Chino-Janſeniſtas. Primò quia Janſeniſtis objiciunt (verè an falſò, hìc non examinatur) *(a)* quòd Epiſcoporum judicium parvi faciendo, ipſos compulerint cauſam ipſorum ad S. Sedis tribunal deferre, quia acquieſcere noluerunt judicio Cleri Gallicani. Et an non idem, imo longè pejus fecerunt Jeſuitæ, in Chinenſi, ſeu Sinenſi negotio, dum ſe ſubmittere recuſarunt Vicariis Apoſtolicis, legitimis Superioribus ſuis, ipſi etiam Eminentiſſ. D. Cardinali Turnonio, Legato à

(a) De his omnibus objectionibus vide ſcriptum Gallicum cui titulus eſt, *Reponſe ſommaire aux reproches que Meſſieurs des Miſſions etrangeres font faire par les Jeſuites aux prétendus Janſeniſtes.* Exſtat ad calcem operis quod inſcribitur: *Avertiſſement ſur les prétendues retractations des Religieuſes de Port-Roial des Champs*, 1711.

Latere Sanctitatis ſuæ, auſi appellare ab ipſius judicio ſeu Decreto, appellatione prorſus illegitima, prout S. Sedes declaravit.

Secundò, Janſeniſtis objiciunt, quòd recuſarint agnoſcere quinque famoſas propoſitiones ex Janſenii Auguſtino fideliter extractas fuiſſe. Et ipſi agnoſcere renuunt fidele eſſe expoſitum ab Eminentiſſ. DD. Cardinalibus, Superioribus ſuis, poſt exactiſſimam diſcuſſionem fideliſſime factam Suæ Sanctitati de Ceremoniis Confucii & Progenitorum, prout in Sina obſervantur.

Tertiò, Janſeniſtis objiciunt variationem in ſenſu, quem quinque propoſitionibus dederunt. Et an non ipſi decem vicibus variarunt ſyſtema doctrinæ de Ritibus Sinenſibus? Modò dicentes ſolos veteres Sinenſes Deum verum agnoviſſe, Noviores omnes in Atheiſmum incidiſſe. Modò Sinam omnem adhuc hodie Deum verum agnoſcere. Modò veri Dei cognitionem apud ſolos eruditiores paucos ſecretò conſervari, à paucíſque (quorum caput eſt Imperator) Deum verum adorari; cùm tamen certum ſit Imperatorem partìm idola colere, partìm atheum eſſe.

Quartò, Janſeniſtis objiciunt, quòd ſe SS. Pontificum Bullis & Conſtitutionibus non ſubjiciant, ſed eas omnes eludere annitantur per violentas interpretationes. Et quid Jeſuitæ ipſi à tot annis fecerunt, & adhuc faciunt, in Chriſtianiſmi opprobrium, falſis expoſitionibus ſuis, tam veneranda Decreta elidendo, præſertim illud anni 1704. quo cauſam illam finitam Sua Sanctitas declaravit.

Quintò, Janſeniſtis objiciunt, quòd malitioſè adinvenerint diſtinctionem juris & facti; quaſi duorum ab invicem ſeparabilium, cùm inſeparabilia ſint. Et an non ipſi duo illa ſeparant? Aliudne habent refugium, quo ſuam palliant inobedientiam, in Sinenſi negotio, niſi diſtinctionem illam? Siccine apud ipſos eſt ſtatera & ſtatera, pondus & pondus? An non Eutropio ſimiles ſunt celebri Eunucho Arcadii Imperatoris, cui S. Chryſoſtomus tanta cum libertate exprobravit, quòd Impera-

peratorem induxiſſet ad tollendam Eccleſiarum immunitatem; qua paulò pòſt primus indiguit, ad ſeipſum ſalvandum à proximo vitæ periculo.

Sextò, Janſenitis objiciunt, quòd Eccleſiæ infallibilitatem non agnoſcant in factis decidendis. Et an non ipſi, qui Papæ infallibilitatem ſe ſe agnoſcere gloriantur in decidendis factis (& reipſa agnoſcunt, dum hoc exigit Societatis intereſſe) an non, (inquam) ajunt, cum nova expoſitione facti Confucii, ſibi ſemper patentem fore recurſum contra judicium S. Sedis, Sinenſi in judicio? Aſſerunt quidem ingens eſſe diſcrimen inter factum Janſenii, & factum Confucii, quòd prius ſit factum doctrinale, poſterius mere perſonale. Verùm nec oſtendunt, nec oſtendere poſſunt, factum Confucii ſeparatum eſſe à jure primi Decalogi præcepti, *non facies tibi ſculptile* (ſeu Idolum) *ut adores illud.* Et unde habent quòd Eccleſiæ obediendum non ſit niſi in factis doctrinalibus? Unde probant Confucii factum eſſe mere perſonale? An non agitur de ſenſu terminorum expreſſorum & quidem idiomate Eccleſiæ ignoto, ſed in idioma Latinum ab Epiſcopis & Vicariis Apoſtolicis, Miſſionariiſque fideliter traductorum? Quis neſcit Eccleſiam ſuper hujuſcemodi traductionibus frequenter judicaſſe de Authoribus qui alio ſcripſerunt idiomate? Exempli gratia de facto Honorii in Concilio VI. Oecumenico. Quomodo alioqui Eccleſia Nationum foret Magiſtra? Quomodo eas regere poſſet? Solumne Spiritus Sanctus aſſiſtit ipſi, dum latino loquitur idiomate? Quid quod præter idioma vocale, ſeu arbitrarium & artificiale, aliud ſit naturale, populis omnibus commune, idioma utique actionum? Jam verò apud Sinenſes ædificium conſpicitur per modum templi conſtructum, Altare cum dimenſionibus ſuis, eo loco collocatum quo eſſe oportet altare, floribus, thymiamatibus, cereis accenſis ornatum. Animalia quoque conſpiciuntur jugulata cum precationibus & ceremoniis veneratione plenis; variæ ibi victimæ oblatæ, vinum effuſum; Viri quorum conditio & officium ſpeciale eſt altaris fungi miniſterio, cum veſti-

bus ſpecialibus functioni iſti convenientibus ; eſcæ denique aſſiſtentibus diſtributæ ; totumque illud ad honorandum , non Ens entium , ſed homines in Paganiſmo defunctos. Fierinè poteſt quod Eccleſia , per Miniſtros ſuos , teſtis omnium quæ iſtis in occaſionibus fiunt , ſufficientem non habeat intellectum , ad ferendum certum de iis judicium , & ad legendum in naturali textu illo , tam promptè & intelligibiliter , quàm ſi legeret in textu librorum melioribus typis idiomate ſibi noto editorum ?

Septimò , Janſeniſtis Jeſuitæ objiciunt , quòd dicant , factum Janſenii , factum eſſe controverſum , dum ipſi ſoli illud in controverſiam revocant. Et quid ipſi , ut non admittant veritatem expoſitionis de facto Confucii factæ ab Eminentiſſ. Cardinalibus S. Officii ? Aliudne contendunt , quàm factum illud eſſe controverſum ? Per quos controverſum ? per ſolos Jeſuitas, pauciſſimoſque ipſis devotos.

Octavò , Janſeniſtis objiciunt , quòd perennem exigant ſuæ litis reviſionem , quódque conquerantur ſe ſatis auditos non fuiſſe. Et quid aliud ipſi poſtulant, niſi ut ſemper reiteretur examen Sinenſis negotii , auditis licèt toties , à tanto tempore , in judicio contradictorio partibus , tam ſolidè diſcuſſi & judicati ? Nec ceſſare volunt , niſi ad aliud redeatur judicium ipſis favorabile ? Abſque ulla tamen hæſitatione aſſeritur ſolem non eſſe magis lucidum , quàm quòd per longe plura , magis longa , magis numeroſa examina tranſierit Confucii cauſa , quàm cauſa Janſenii. Si ergo iniquitatis criminis reos Jeſuitæ cenſeant Janſeniſtas , in eo quod Janſenii cauſam (prout ipſi dicunt) revocari velint ad novum examen ; gravioris iniquitatis ſeſe reos agnoſcere debent dum id ipſum volunt pro Confucii cauſa.

Nonò , Janſeniſtis exprobrant Jeſuitæ , quòd per inſignem malam fidem non pugnent pro Janſenii facto , niſi pro jure ſalvando , ſuſtinendiſque ſemper erroribus damnatis in quinque propoſitionibus, non obſtante quod altè proteſtentur à ſe errores illos toto corde

dam-

damnari. Et nonne hoc ipſum Jeſuitæ faciunt? Quem enim alium in finem Sinicos Ritus ſeu Confucii ceremonias favorabiliter exponunt, niſi ut Ritus illos defendant ut innoxios, quos tamen Papa damnavit ut idololatricos?

Decimò, exprobrant Janſeniſtis, quòd ut ad maledictum intentum ſuum perveniant (ad ſalvandum utique jus per factum) alium iiſdem verbis dent ſenſum in quinque propoſitionibus, alium in libro Janſenii; alium dum Catholicis loquuntur, alium dum ſibi invicem, & hominibus ſectæ ſuæ. Et an non hoc quoque ipſum Jeſuitæ faciunt, dum ſe inſiſtere aſſerunt praxi Patris Ricci, ſub confuſo illo termino quidquid lubet operientes, ac per hoc Romæ dantes intelligi à ſe damnari ceremonias ſolemnes Confucii, & in China quòd eas approbent.

Undecimò, tandem exprobrant Janſeniſtis, quòd in Conſtitutione S. D. N. Clementis XI. damnatum agnoſcere nolint ſilentium reſpectuoſum circa Janſenii factum. Qua in re ipſorum injuſtitiam convinci putant, ex eo quòd iſtud præciſè fuerit, de quo agebatur, quando à S. D. N. poſtulata fuit Conſtitutio, & ſine quo Sua Sanctitas rei ſibi propoſitæ non ſatisfeciſſet. Et quid ipſi? Dum in penultimo Suæ Sanctitatis Decreto reperire nolunt abſolutam deciſivamque damnationem cultuum Sinenſium, nonne juſtam nobis dant cauſam, de eadem injuſtitia ipſos convincendi, de verboque ad verbum illis applicandi illud ipſum quod Janſeniſtis objecerunt, utique illud ipſum fuiſſe de quo agebatur dum Decretum fuit poſtulatum, & ſine quo (id eſt ſine abſoluta deciſivaque cultuum illorum damnatione) rei ſibi propoſitæ Papa & Cardinales non ſatisfeciſſent, ſed utramque partem inſatisfactam reliquiſſent.

Ad litteram proinde Jeſuitæ nos compellunt ad ipſis objiciendum quidquid ipſi Janſeniſtis, à tot annis. Nec hoc facimus niſi ad vindicandas Pontificias Deciſiones ac Decreta, dum Jeſuitis aliud propoſitum eſſe non videtur, niſi ea pertinaciter eludere, oppugnare, rejicere.

Eſtque iſtud obſervatione dignum, quod inſuper redarguunt Janſeniſtas, quòd Formulario Alexandri VII.
pure

pure & ſimpliciter ſubſcribere nolint, dum ſeipſos ex adverſo ipſi magis reprehenſibiles reddunt in eo quòd impio Imperatoris Ethnici Formulario tam facilè ſubſcribant.

Quomodo immemores facti ſunt aureæ D. Chryſoſtomi ſententiæ, quòd ab hominibus minus obſerventur dicta noſtra, quàm facta, quódque zelo zelatus eſſe volens, regulato & utili, ea facere non debeat, quæ in aliis corripit & damnat. *Qui alios doces*, ait Apoſtolus, *teipſum non doces*.

Fateor quidem differentiam eſſe magnam inter factum Janſenii, factumque Confucii; ſed differentiam qua Jeſuiticus agendi modus magis redditur criminoſus. In facto quippe Janſenii de materiis agitur ſpeculativis, de materiis utique gratiæ, valde ſublimibus, & cognitu difficilibus; quibus proinde cognoſcendis pauci fidelium capaces ſunt. In facto verò Confucii, de ſuperſtitionibus agitur, & idololatriis palpabilibus, in praxi quotidie revertentibus, quibus cognoſcendis & volvendis Sinenſium mentes, ſaltem ſecundum præparationem cordis ſui, actu occupantur, delectanturque. Illud quod in toto iſto negotio magis lamentabile eſt, ac terribile, eſt, quod, ſi fides Jeſuitis, prorſus deſperata eſſet Sinenſium converſio & ſalus, ita ut extremam hujuſce Paralleli partem abſolvant, in eo Janſeniſtis ſimiles, in quo ipſos criminantur, quòd Dei mandata reddant impoſſibilia. Nam revera Jeſuitæ per ſuum agendi modum apud Sinicum Imperatorem impoſſibile toti Sinenſi Imperio reddunt Dei mandatum, *Convertimini ad me*.

Nec dicere poſſunt Jeſuitarum devoti, parallela iſta omnia in terram recidere per unicum diſcrimen, quòd Janſenii factum à S. Sede ſit deciſum, non factum Confucii. Diſcrimen quippe iſtud negamus, & dicimus duplicem eſſe modum decidendi factum aliquod; vel utique illud directe & formaliter exprimendo, vel manifeſte ac neceſſario ſupponendo, qui modus eſt deciſio quædam virtualis & indirecta, certiſſime æquivalens formali. Sancta itaque Sedes formali expreſſaque deciſione declaravit facta Sinenſia, ſeu Sinenſes

Ritus

Ritus eo modo quo ſibi & Eminentiſſimis Cardinalibus fuerunt propoſiti, & ab ipſis mature ac diligentiſſime diſcuſſi, ſuperſtitioſos, ſeu idololatricos; virtuali verò deciſione, declaravit, eoſdem Ritus revera exacte expoſitos fuiſſe.

Hoc modo infinita facta, virtuali deciſione omni tempore in Eccleſia fuerunt deciſa. Sic dum deciſa fuerunt facta Honorii, Ibæ, Theodori, Theodoreti, Origenis, & ſimilia multa; expreſſe declaratum non fuit, quòd inter varias expoſitiones Scriptorum vel Librorum iſtorum Authorum tales bene, tales male exponebant; nec formaliter declarabatur, quòd verſio iſta, iſtud exemplar, iſta expoſitio (ſuper qua judicium ferebatur) fidelis eſſet, altera, quæ non admittebatur, infidelis. Sed opera damnabantur velut certos errores continentia, vel eis faventia. Quod ſatis erat. Inde enim manifeſtè ſequebatur, talem facti expoſitionem veram, alteram veram non eſſe. Similiter hic, Sinenſi in negotio, Sanctæ Sedi viſum non fuit directe ac formaliter pronuntiare ſuper variarum Expreſſionum (Romæ à particularibus factarum) veritate aut falſitate, ſed mature perpenſa fideli relatione factorum Sinenſium, ab ipſiſmet Eminentiſſimis Cardinalibus, poſt exactiſſimam diſcuſſionem facta, S. Sedes formaliter declaravit tales & tales cultus ſuperſtitioſos eſſe, & idololatricos; eo ipſo proinde virtualiter declaravit, eorum expoſitionem veram eſſe, & bonam, qui eos expoſuerunt modo ſuperſtitionem ſignificante, illos verò falſam qui expoſuerunt modo ſolum cultum civilem deſignante.

Hoc totum bene, replicabunt Jeſuitarum devoti, ſi deciſio foret abſoluta; aſt Jeſuitarum prætenſio eſt, quòd non ſit niſi conditionata. Sed peſſima eſt prætenſio iſta; utpote per quam demonſtravimus ab ipſis Decreti ſenſum corrumpi, quemadmodum ab ipſis corruptum fuit Mandatum ipſi conſonum Eminentiſſimi D. Cardinalis Turnonii.

Aſt tandem (concludet aliquis) ut difficultatem hanc ad ultimam uſque præciſionem perducat) negari non poteſt, quòd ſi Ritus Sinenſes damnati ſint, hoc ideo

eſſe, quia S. Sedes ſuppoſuit expoſitionem; ſibi à Cardinalibus factam, eſſe veram; ſi ergo deinceps reperiantur falſa, nulla erit damnatio. Hoc extra dubium eſt: nihil in eo niſi certum. At quiſquis rem benè perpenderit, eandem ſuppoſitionem inveniet in omni alio negotio & praxi Religionis. Momentoſum eſt videre, an ſuppoſitionis veritas & fundamentum revocari poſſit in dubium.

Sanctos Ignatium, & Franciſcum Xaverium, non honoramus, niſi quia ſupponimus ipſos eſſe ſanctos. Verum iſta noſtra ſuppoſitio fundata eſt in judicio Eccleſiæ de ipſorum ſanctitate. Nec Chriſtum in Euchariſtia adoramus, niſi quia ſupponimus in ea realiter eſſe præſentem. Sed & ſuppoſitio iſta fundata eſt, partim in fidei articulo, partim in morali certitudine quod talis hoſtia ſit conſecrata.

Sinenſes cultus non damnantur, niſi quia deprehenduntur ſuperſtitioſi; nec tales deprehenduntur, niſi ſupponendo veritatem factæ de eis expoſitionis: Verùm ſuppoſitio iſta fundata eſt in exactiſſimo & diligentiſſimo de iis examine, quale fit in canonizatione Sanctorum. Porrò examinis iſtius objectum principale haud dubie fuit factorum propoſitorum veritas. Omnia iſta ſe invicem conſequuntur, omnia ſecundum ordinem, omnia ſe ſe mutuo ſuſtinent. Soli Jeſuitæ omnia confundunt ac perturbant. An forte nos compellere volunt ad adjiciendum ſuperiori parallelo gradum unum ſimilitudinis, inter ea quæ dicunt de Janſeniſtis, & ea quæ ipſi faciunt? Janſeniſtis exprobrant, quòd dicant, quinque propoſitiones à ſe damnari omni ſenſu, quo damnantur ab Eccleſia, damnarique ubicumque, & in quocumque libro reperiuntur, etiam in Janſenio, ſi ſint in Janſenio, quia in eo revera eſſe negant. Et an non etiam ipſi Jeſuitæ omnibus dant intelligi, à ſe toto corde damnari cultus Sinenſes, à S. Sede damnatos? ubicumque etiam apud Sinas, ſi ibi ſint in praxi; quia revera placet ipſis negare, apud Sinenſes ſenſu damnato eſſe in praxi. Hactenus ſapientiſſimi illi Domini Miſſionum peregrinarum.

CLAN-

CLANGOR XX.

Reformanda eſt in Jeſuitis inſinceritas, ſicut in dictis, ſcriptis & informationibus ſuis, ſic & in promiſſionibus ac proteſtationibus, etiam Summo Pontifici factis.

DE ipſorum inſinceritate, in dictis, ſcriptis & informationibus circa dicta & ſcripta Adverſariorum ſuorum ſatis dictum eſt Clangore 18. Ipſorum quoque inſinceritatem, in promiſſis & proteſtationibus ſuis, etiam Summo Pontifici factis, per plures paginas demonſtrarunt ſapientiſſimi Domini Miſſionum extranearum in laudato reſponſo ſuo ad proteſtationem Jeſuitarum, oſtendentes quòd omnimodam ſuam ſubmiſſionem ad Decretum Sanctiſſimi Domini noſtri Clementis XI. de die 20. Novembris 1704. ſemper promittant, ſed opere numquam demonſtrant; nec ad opere demonſtrandam ſinceritatem verbalis ſuæ promiſſionis, proteſtationiſque, uſque in præſens è templis ſuis ſuſtulerunt anathemate damnatam inſcriptionem Kim-tien, *adorate cœlum*, nec novis Chriſtianis ſuis prohibuerunt aſſiſtere Sacrificiis & aliis pariter damnatis ceremoniis ſolemnibus, quibus honoratur Confucius. Nihil horum, à ſe opere præſtitum, uſque in hodiernum diem oſtendere poſſunt; jamque omnibus eſt notiſſimum, quòd horrendum in modum perſecuti fuerint Illuſtriſſimum D. Epiſcopum Cononenſem, Vicarium Apoſtolicum, & Eminentiſſimum D. Cardinalem Turnonium, Sedis Apoſtolicæ à Latere Legatum, pro eo quòd ipſos adſtringere voluerunt ad ſinceram Decreti ſuprà dicti executionem.

Videamus an magis ſincera ſit ſolemnis proteſtatio, quam Reverendiſſimus Pater Michael Angelus Tamburinus, Generalis Societatis, ad pedes S. D. N. Clementis XI. provolutus, cum Aſſiſtentibus Nationum & Procuratoribus Provinciarum, Menſe Novembri anno 1711. congregatis, fecit ſub hoc tenore.

DE

DECLARATIO

Reverendiſſimi P. Michaelis Angeli Tamburini, Præpoſiti Generalis Societatis Jeſu, ſuper poſtulato unanimiter ſibi facto à RR. PP. Aſſiſtentibus Nationum, & Procuratoribus Provinciarum ejuſdem Societatis Romæ congregatis menſe Novembris 1711. *Sanctiſſimo D. N. D. Clementi XI. Pontifici Maximo humiliter* (1)* *oblata ab eodem P. Præpoſito Generali die* 20. *ejuſdem menſis.*

„ REverendiſſimus Pater Michael Angelus Tamburinus Præpoſitus Generalis Societatis Jeſu, provolutus ad pedes Sanctiſſ. D. N. D. CLEMENTIS divinâ providentiâ Papæ XI. in Palatio Apoſtolico Quirinali, unâ cum PP. Aſſiſtentibus Nationum, ac Procuratoribus ſingularum Provinciarum dictæ Societatis, obtulit Sanctitati Suæ per modum ſupplicis libelli ſcripturam tenoris, qui ſequitur, videlicet:

Foris:

„ Sanctiſſimo Domino Noſtro CLEMENTI Papæ XI. Pro Præpoſito Generali Societatis JESU.

Intùs verò:

„ Inter poſtulata, quæ Patres Procuratores miſſi Romam è ſingulis Societatis JESU Provinciis ad conſuetam Congregationem Procuratorum indictam in hunc menſem Novembrem anni MDCCXI. propoſuere, unum fuit præ cæteris ſummâ oblatum contentione, & acerrimis omnium ſtudiis, votiſque commendatum, tamquam longè maximi ad ſuarum Provinciarum pacem, & exiſtimationem momenti.

„ In hoc poſtulato ſignificant Præpoſito Generali

„ lace-

* Hæ numerorum notæ referuntur ad Reflexiones proximè ſubſequentes pag. 297. & ſeqq.

„ lacerari (2) Societatis univerſæ nomen indigniſſimâ ac-
„ cuſatione, quæ illi majorem inurit dolorem, quàm
„ innumerabiles aliæ accuſationes, obtrectationes, &
„ calumniæ contra eandem fabricari & diſſeminari ſo-
„ litæ; & quâ ſe fatetur ad vivum vulnerari, & pupil-
„ lam oculi ſui tangi.

„ Accuſationem hanc (3) vehementiores Adverſarii
„ his verbis informant. * *Erga Decreta Pontificia præ*
„ *cæteris exactam ſubmiſſionem, cæcamque obedientiam*
„ *buccinant Jeſuitæ; ab ea tamen præ cæteris deficiunt*
„ *dum ad ſalivam decreta non ſunt...*

„ *Religioſos Societatis præ cæteris inobedientes eſſe Con-*
„ *ſtitutionibus Apoſtolicis.*

„ Eam ob rem prædicti Patres Procuratores, ad re-
„ fellendam omni ope tam probroſam, quàm à veri-
„ tate alienam accuſationem, ſimulque (4) ad declaran-
„ dum Societatis dolorem, cùm ſe tam gravi, tam a-
„ cerbo vulnere petitam ſenſit; unâ voce poſtularunt,
„ ac faciendum judicarunt, ut ſolemni & legitimâ
„ quâdam actione, quæ vim & locum obtineret cu-
„ juſcumque Apologiæ, Præpoſitus Generalis Societa-
„ tis, nomine totius Ordinis, confirmaret, conteſtare-
„ tur, ac declararet, provolutus ad Sanctitatis Suæ
„ pedes, & coram Eccleſia univerſa, conſtantiſſimam,
„ immutabilem, invictam totius Societatis JESU fidem
„ in amplectendis, obeundis, & ad ultimum uſque
„ ſpiritum exequendis, quæcumque fuerint à Sede
„ Apoſtolica præſcripta, conſtituta, & imperata, &
„ nominatim quod ſpectat ad Decreta per Suam Sancti-
„ tatem edita de ritibus Sinenſibus tùm anno MDCCIV.
„ die 20. Novembris, tùm anno MDCCX. die 25. Sep-
„ tembris; quæ quidem Decreta, etiam prout à San-
„ ctitate Sua explicata & expoſita fuerunt in literis
„ ejus nomine ſcriptis ab Illuſtriſſimo & Reverendiſ-
„ ſimo Domino Aſſeſſore Sancti Officii ad Reverendum
„ admodum Patrem Præpoſitum Generalem Societa-
„ tis ſub die 11. menſis Octobris anno 1710. inconcuſ-

„ ſe,

* In lib. *Artes Jeſuiticæ* p. 537.

„ ſe, & inviolabiliter, ſub cenſuris & pœnis ibidem „ expreſſis, ſine ulla contradictione, tergiverſatione, „ aut cunctatione, quovis contrafaciendi quæſito colo- „ re, aut prætextu penitùs ſublato, ſibi adamuſſim ob- „ ſervanda, & exequenda, ſpontè, & ultrò admittit, „ & amplectitur Societas univerſa: atque ita obloquen- „ tium ora obſtructum iri confidit. (5)

„ Huic poſtulato unà cum Patribus Aſſiſtentibus ii- „ dem Patres Procuratores Romæ convocati propria „ manu ſubſcripſere.

„ Michael Dias Aſſiſtens Luſitaniæ. Andreas Waibl „ Aſſiſtens Germaniæ. Joannes Vincentius Imperialis „ Aſſiſtens Italiæ. Guillelmus Daubenton Aſſiſtens Fran- „ ciæ. Ludovicus de Monteſdoca Aſſiſtens Hiſpaniæ. „ Matthias Karski Procurator Lituaniæ. Richardus „ Plowden Procurator Angliæ. Stephanus Sczainecki „ Procurator Poloniæ. Joſeph Vicecomes Procurator „ Provinciæ Mediolanenſis. Carolus Franciſcus Dema- „ chault Procurator Campaniæ. Carolus Dauchez Pro- „ curator Franciæ. Joſephus Preiſſ Procurator Ger- „ maniæ Superioris. Joannes Baptiſta Spinula Procu- „ rator Provinciæ Romanæ. Antonius Mileſius Pro- „ curator Provinciæ Venetæ. Andreas Dehmaz Pro- „ curator Rheni Superioris. Joannes Petrus Du For- „ nel Procurator Provinciæ Toloſanæ. Gaſpar Buhon „ Procurator Provinciæ Lugdunenſis. Balthaſar Wei- „ man Rheni Inferioris Procurator. Gravinus Silveſter „ Lecca Procurator Sardiniæ. Joannes de Bruyn Pro- „ curator Flandrobelgii. Franciſcus Reſcalli Procura- „ tor Auſtriæ. Joannes Capeta Procurator Bohemiæ. „ Dominicus Viva Procurator Neapolitanæ. Joannes „ Baptiſta De Fourmeſtraux Procurator Gallobelgicæ. „ Antonius Franciſcus Joſeph Provana Procurator Si- „ nenſis.

Beatiſſime Pater.

„ Tam juſtis, tam gravibus, ac neceſſariis PP. Pro- „ curatorum poſtulatis obſecundans Præpoſitus Gene- „ ralis Societatis Jesu ad Sanctitatis Veſtræ pedes hu- „ mil-

„ milliméprovolutus, quocumque optimo, ac certiſ-
„ ſimo modo poteſt, cum omni aſſeveratione, ac ſin-
„ ceritate, ſuo, ac totius Societatis nomine profitetur,
„ (6) ac declarat Sanctitati Veſtræ, & Sanctæ Sedi Apo-
„ ſtolicæ, conſtantiſſimum obſequium, reverentiſſi-
„ mam ſubmiſſionem, & obedientiam cæcam, in am-
„ plectendis, & exequendis quæcumque per eamdem
„ Sanctam Sedem decreta fuerint, & imperata; iiſ-
„ que potiſſimùm, quæ circa Sinicos ritus edita ſunt,
„ tùm anno MDCCIV, die 20. Novembris, tùm anno
„ MDCCX. die 25. Septembris. Quæ quidem Decre-
„ ta, etiam prout à Sanctitate Veſtra explicata & ex-
„ poſita fuerunt in litteris Sanctitatis Veſtræ nomine
„ eidem Præpoſito Generali ſcriptis ab Illuſtriſſimo &
„ Reverendiſſimo Domino Aſſeſſore S. Officii ſub die
„ 11. Octobris anno 1710. inconcuſſè, & inviolabili-
„ ter, ſub cenſuris & pœnis ibidem expreſſis, ſine
„ ulla contradictione, tergiverſatione, aut cunctatio-
„ ne, (7) quovis contrafaciendi quæſito colore, aut præ-
„ textu penitùs ſublato, ſibi adamuſſim obſervanda, &
„ exequenda, ſponte & ultrò admittit, & amplecti-
„ tur Societas univerſa. Teſtatur autem idem Præpo-
„ ſitus Generalis hanc eſſe vocem, (8) hoc votum, hunc
„ ſpiritum Societatis univerſæ; hunc & futurum eſſe,
„ ſicut proculdubiò ſemper fuit.

„ Quod ſi quis (9) nihilominus è noſtris eſſet ubicum-
„ que terrarum (quod avertant Superi) qui aliter ſen-
„ tiret & loqueretur, aut locuturus eſſet: nam (10) id
„ omninò prævenire, aut impedire nulla ſatis poteſt
„ humana prudentia, in tanta Subditorum multitudine:
„ declarat, (11) aſſerit ac profitetur Præpoſitus Generalis
„ nomine totius Societatis, ſe jam nunc illum repro-
„ bare, repudiare; ac merita caſtigandum pœna, ne-
„ que agnoſcendum pro vero & genuino filio Societa-
„ tis: Illum tamquam degenerem, & non ſuum,
„ habebit, uti tales ſemper habuit, (12) & modò habet
„ Societas, & quantum poterit, (13) ſemper compeſcet,
„ comprimet & conteret.

„ Ea mens, hoc propoſitum, ea conteſtatio So-
„ cie-

„ cietatis eſt, quam ejus totius nomine deponit ad
„ Sanctiſſimos Pedes Beatitudinis Veſtræ Præpoſitus
„ ipſius Generalis; ut indè per univerſam diſſeminetur, ac ſpargatur, Eccleſiam. Quod ſi (14) ad exprimendam efficaciùs Societatis in hac proteſtatione mentem, inveniri verba poſſent clariora, & magis ſignificantia, aut formulæ magis diſtinctæ, diſertæque,
„ ad obſtruendum omnem cavillationibus, & ſiniſtris
„ interpretationibus aditum; intendit, optat, vult
„ Præpoſitus Generalis, ut ea, quæ in hoc ſcripto adhibet, verba vim omnem aliorum quorumcumque
„ magis idoneorum habeant; fateturque ſibi non occurriſſe ulla meliora & apertiora, quibus veram, &
„ ſinceram totius Societatis mentem declararet.

Ex Domo Profeſſâ Romana die 20. Novembris 1711.

Ita fatetur & proteſtatur MICHAEL ANGELUS TAMBURINUS *Præpoſitus Generalis.*

„ Idem verò Sanctiſſimus Dominus Noſter (15) ſupradictos Patres Præpoſitum Generalem, necnon
„ Aſſiſtentes Nationum, ac Procuratores Provinciarum ejuſdem Societatis, quam Sanctitas Sua in viſceribus gerit Paternæ ſuæ Charitatis, benignè excepit: oblatamque ſibi declarationem præmiſſam Typis mandari, ac pervulgari poſſe permiſit.

In hac Declaratione quatuor ſunt reflexione digna. Primum, quòd in ea dicatur, *lacerari Societatis nomen indigniſſima accuſatione, quæ illi majorem inurit dolorem, quàm innumeræ aliæ accuſationes, obtrectationes & calumniæ, contra eandem fabricari & diſſeminari ſolitæ.*

Secundum, quòd *accuſationem vehementiores adverſarii his verbis informant:* „ Erga decreta Pontificia
„ præ cæteris exactam ſubmiſſionem, cæcamque obedientiam ſuam buccinant Jeſuitæ; ab eâ tamen præ
„ cæteris deficiunt, dum ad ſalivam decreta non ſunt.

Tertium, quòd *ad refellendam omni ope tam probroſam, quàm à veritate alienam accuſationem.... Præpoſitus Generalis Societatis, nomine totius Ordinis, confirmaret, conteſtaretur, ac declararet,... conſtantiſſimam, immuta-*

mutabilem, invictam totius Societatis Jeſu fidem in amplectendis, obeundis, & ad ultimum uſque ſpiritum exequendis, quæcumque fuerint à Sede Apoſtolica præſcripta.. & nominatim quod ſpectat ad decreta per ſuam Sanctitatem edita de Ritibus Sinienſibus, &c.

Quartum, quòd *teſtatur idem Prapoſitus Generalis hanc eſſe vocem, hoc votum, hunc ſpiritum Societatis univerſæ, hunc & futurum eſſe, ſicut procul dubio ſemper fuit.*

Circa hanc Declarationem quatuor ſunt quæſtione & reflexione digna. Primum eſt, an verum ſit *innumerabiles accuſationes* indignas, *obtrectationes & calumnias contra Societatem fabricari & diſſeminari ſolitas.* An non potiùs verum, innumerabiles calumnias adverſus innocentiſſimos Viros, Societati inviſos, à Sociis ſolitas fabricari & diſſeminari?

Secundum, an accuſatio de eo quod Socii præ cæteris inobedientes ſint decretis Eccleſiæ & Summorum Pontificum, reverà ſit *indigniſſima*, ſeu calumnioſiſſima, id eſt adeo fide indigna, ut Jeſuitæ hactenus fuiſſe credendi ſint præ cæteris obedientes erga Eccleſiæ & ſummorum Pontificum decreta?

Tertium, an accuſationem illam ſufficienter diluant Jeſuitæ ſua illa Declaratione?

Quartum, an Declaratio illa ſit teſtimonium omni exceptione majus?

Responsio ad primum quæsitum.

Tot exempla invictè demonſtrant, Jeſuitas ſolitos eſſe calumnias indigniſſimas fabricare & diſſeminare adverſus innocentiſſimos Viros, Societati inviſos, ut ab iſta accuſatione ſeſe expurgare nequeant; fidem proinde non merentur, dum alios accuſant velut ſolitos Societatem calumniis impetere.

Exempla illa Clangore XV. & XVI. non ſolùm producta ſunt, ſed & ſolidè probata, quemadmodum & in proceſſu calumniæ adverſus ipſos to. VIII. Moralis practicæ inſtituto. Illud verò quod clamant innumeras eſſe calumnias, adverſus Societatem fabricari & diſſeminari

ſolitas, clamant quidem, ſed argumentis omni exceptione majoribus non probant, nec probare poſſunt. Quandoquidem os ipſis obſtructum fuerit, quoties id adverſus prætenſos Janſeniſtas probandum ſuſceperunt. Diſcant igitur *damno pudoris ſui, & exiſtimationis diſpendio, ſibi alienæ verecundiæ impunè inſidiari, ſaltem de cætero, non licere.* Can. *Si quis* 2. q. 3. Calumnias proinde ſibi nimium familiares emendent, pro ſuiſque benefactoribus, & ſuæ Societatis ſecundùm Deum dilectoribus, ut dictum eſt Clang. 2. non pro adverſariis habeant eos, qui eorum vitia veriſſima certiſſimaque eo fine propalant, ut ea corrigendo, & ſuo conſulant honori; & ſe Eccleſiæ utiles, non nocivos reddant, eam ſcandalizando & perturbando.

Responsio ad II.

Accuſatio iſta fide prorſus eſſet indigna, ſi abſque ſufficienti probatione fieret. Aſt cùm veritas ipſius Clangore X. & XI. certis invictè probetur argumentis, & exemplis quàm multis; fide procul dubio digniſſima, non *indigniſſima* eſt, prout abſque probatione Declaratio calumnioſè dicit.

Deſinant proinde Jeſuitæ ſuam præ cæteris buccinare & proteſtari ſubmiſſionem obedientiamque conſtantiſſimam, obedientiam cæcam &c. quamlibet ſpeciali voto promiſſam. Quia dum verbali proteſtationi facta non concordant, factis potiùs creditur, quàm verbis. Verbali verò declarationi proteſtationique ipſorum facta non concordare, demonſtrant facta ſequentia.

Primò namque cæcæ ſuæ ſubmiſſionis & obedientiæ ſpecimen non dederunt, dum tot Jeſuiticis Artibus Sanctæ Sedis judicium, in cauſa Molinæ, ſubterfugere conati ſunt, totque moleſtias Clementi VIII. ad definiendum contra Molinam accincto fecerunt, ut ſua Sanctitas *hac unica difficultate cruciaretur.... ne ſcilicet Jeſuitæ Apoſtolicæ definitioni ſubeſſe detrectarent.*

2. Verus obediens, ſupremo in terris Chriſti Vicario cæcam obedientiam, ſpeciali voto promiſſam, præſtare para-

paratus eſt, ſive pro ſe, ſive contra ſe definiat ac præcipiat; nec definitionem ſubterfugit (prout non ſubterfugerunt Patres Prædicatores) nec ipſi timorem injicit ingentium tumultuum, ſi contra ſe definiat, non conſultis omnibus Academiis, non indicto Concilio generali &c. Hoc autem in eadem cauſa Jeſuitæ fecerunt, prout ipſemet Pontifex teſtificatus eſt, dum accepta à Reverendiſſimo Patre Generali Prædicatorum ſponſione, Ordinem ſuum id omne prono animo excepturum, quod Pontificia authoritate ſanciret, reſpondit Pontifex, *eandem ſe obſequii fidem in Jeſuitis vehementer optare.... Sat clarè perſpectum haberi, Patres Jeſuitas velle huic negotio moras injicere, conantes mihi timorem injicere, de magnis turbis inde orituris* (quarum certè periculum nullum erat, niſi à Jeſuitis eas ſuſcitare paratis) *ſi cenſuram adverſus Molinam emittam, ante auditas omnes illorum apologias ; cùm tamen jam per duos integros annos illos quotidie audiverimus* (in judicio contradictorio; cùm tamen, in cauſa libri Janſenii, ipſi impediverint ne libri iſtius defenſores vel ſemel in judicio contradictorio audirentur, & nihilominus prono animo ſeſe Apoſtolico ſubmiſerint judicio, quinque propoſitiones damnanti) *Imò voluerunt & authorem per ſeſe audiendum, conſulendas totius orbis Academias, quin etiam Concilium generale indicendum.*

Per conſequens obedire noluerunt obedientiâ cæcâ, ſed nimis profectò oculatâ. Quis unquam alius Ordo tantas moleſtias ſupremo Chriſti in terris Vicario incuſſit? Ne Janſenii quidem Defenſores eo uſque proceſſerunt, ſeſe, etiam in quæſtione facti, ſine conſultis Academiis, ſine Concilio generali ſubmittere paratos offerentes, & quantum in hujuſmodi quæſtionibus exigi poteſt, revera ſubmiſſi. Quod ſi ipſos nihilominus velut S. Sedi inobedientes ac rebelles (dum omne ſuum de facto iſto dubium non deponunt) Jeſuitæ condemnent, ſeipſos à fortiori velut S. Sedi inobedientes ac rebelles debent condemnare. In quo enim alios judicant, ſeipſos condemnant, maximè ubi major eſt ratio condemnandi.

3. Quis unquam verè obedire paratus obedientiâ cæcâ,

dum à ſuperiore timet condemnari, tantas ipſi moleſtias creat, tantam perturbationem, *ut penè mentis errore ex perturbatione afficiatur*, prout eidem Pontifici Jeſuitas feciſſe, Pontifex ipſe graviter conqueſtus fuit?

4. Nec Clementi VIII. duntaxat, ſed & Paulo V. jam inſtructo Pontificii Diplomatis contra Molinam ſpecimine, uſque adeò moleſti fuerunt, ut Claudius Aquaviva, Generalis ipſorum, parum reverenter ipſi dicere auſus fuerit, *Se quidem, ſi fortè Sanctitas ſua eam infamiæ notam Societati inureret* (adverſus Molinam definiendo) *dena Jeſuitarum millia præſtare non poſſe, qui contumelioſa & indecora Apoſtolicæ Sedis authoritati non ſcriberent.*

5. Nec his contenti, ut Paulum V. à definienda cauſa iſta diverterent, oblato ipſi libello, illi ipſi, qui Pontificii judicii in facto Janſeniano definiendo indeficientiam tanto nunc ſtudio & ardore tuentur, ejuſdem fallibilitatem in facto Auguſtiniano & Moliniano decernendo aſſeruerunt, ne judicio Pontificio victi viderentur.

Et iſtorum quidem factorum veritatem probat Clariſſimus Author Hiſtoriæ Congregationum de Auxiliis l. 2. c. 19. 25. & ſeqq. lib. 3. c. 7. & 45. lib. 5. ſect. 7. c. 1. &c.

Unum eſt, circa id quod dictum eſt de Clemente VIII. reflexione dignum, quòd ne ipſum quidem infallibilem tunc crediderint in definiendis quæſtionibus juris (quæ tunc agitabantur in cauſa Molinæ, cujus doctrinam Prædicatores accuſabant velut erroneam in fide) ſi enim in quæſtionibus iſtis definiendis infallibilem crediſſent, decem pene annorum examina, ſepties repetita, Academias omnes conſulendas, Concilium generale ad id infallibiliter definiendum non poſtulaſſent.

Ecce quales Pontificiæ poteſtatis & authoritatis defenſores ſunt Jeſuitæ, tunc utique dum ejus defenſionem intereſſe poſtulat Societatis: aliàs non. Quod & tunc demonſtrarunt, dum per ſuum Patrem de la Chaiſe adverſus Innocentium XI. fundatiſſima pariter & antiquiſſima Eccleſiæ jura manuteri jubentem, in cauſa regaliæ pro Galliæ Rege, contra jura illa agente, ſteterunt, eo quod ipſum Societatis rebus magis faventem haberent, quàm Sanctiſſimum illum Papam.

Et

Et iſtud ſit exemplum ſextum deficientis ſubmiſſionis ipſorum ad Pontificiam voluntatem, quàmlibèt juſtiſſimam.

Exemplum ſeptimum tunc manifeſtè dederunt, dum adverſus Pontificias Conſtitutiones, quibus Apoſtolica Sedes toties ipſis inhibuit negotiationes, adeo prævaluit Jeſuitica cupiditas congregandi divitias, ut nec Pontificum, nec ſacrorum canonum authoritate potuerit, nec etiamnum poſſit cohiberi. Quemadmodum nec Innocentii XII. id diſtinctè prohibentis authoritate Jeſuitæ ſe continere poſſunt, à non ſuſpectandis nec traducendis velut Janſeniſtis, qui *legitimè* ſuſpecti non ſunt aliquam vel aliquas ex quinque famoſis propoſitionibus tenuiſſe, vel docuiſſe.

Octavum deficientis obedientiæ ſuæ exemplum dederunt, dum injunctam à Paulo V. iteratis mandatis glorioſi Chriſti Martyris, Ludovici Sótelo, Seraphici Ord. Minorum conſecrationem in Epiſcopum Regni Oxenſis in Japonia, ſolitis artibus ſuis impediverunt, æquo animo non ferentes (ait ipſe in epiſt. ad Urbanum VIII.) *alios præter ſuos dominationem Eccleſiaſticam in Japonia habere.*

Nonum, dum eundem Chriſti Martyrem, ab eodem Paulo V. in Japoniam redire juſſum, tanquam Miſſionarium Apoſtolicum, per Manilæ Gubernatorem (ipſo etiam teſte) detineri fecerunt, & prohiberi, ne in Japoniam ſecundùm Pontificum voluntatem remearet.

Decimum, dùm Concilii Tridentini Decretis, Apoſtolicisque Innocentii X. Brevibus, etiam Regiâ Scedulâ acceptatis, in cauſa Angelopolitana ſeſe ſubmittere recuſarunt, non ſine ingenti populorum ſcandalo, eccleſiaſticæque Hierarchiæ perturbatione, prout teſtatur ſanctæ memoriæ Palafoxius, Epiſcopus Angelopolitanus, teſtis omni exceptione major, in epiſt. ad Innocentium X.

Undecimum, dum calcaneum ſuum levaverunt adverſus Vicarios Apoſtolicos, à Sede Apoſtolica miſſos in Chinam, Tunquinum, Cochinchinam &c. contra

Brevia Apoſtolica (quibus ſeſe ſubmittere jubebantur) tanto cum ſcandalo, fideique dilatationis præjudicio rebellantes, ut ob ſuam iſtam rebellionem & inobedientiam Miſſionibus Tunquini & Cochinchinæ privati fuerint, & ab Innocentio XI. prohibiti per Italiam Novitios admittere.

Duodecimum, dum primò adverſus Illuſtriſſimum D. Epiſcopum Cononenſem Apoſtolica Mandata apud Sinas exequentem, ac deinde adverſus Eminentiſſimum D. Cardinalem Turnonium, S. Sedis à Latere Legatum, & Viſitatorem Apoſtolicum, à S. D. N. Clemente XI. in Chinam miſſum, ad definitivum ſuum de Ritibus Sinenſibus Decretum promulgandum, executionique mandandum, tantam Imperatoris Sinenſis iram, perſecutionemque ſuſcitarunt, ut utrumque apud ſe detinuerint pro Religione captivum, & Eminentiſſimum quidem in captivitate uſque adeo afflixerunt, ut ingentiſſimarum afflictionum pondere oppreſſus occubuerit.

A pluribus exemplis aliis hìc recitandis ſuperſedeo, quia duodecim exempla illa ſufficere videntur, ut prudens Lector judicet, an non veriſſimè Illuſtriſſima Domina Lionnea (De Lionne) in celebri epiſt. de 23. Aprilis 1701. Jeſuitas alloquens dixerit: *Diſcrimen inter amicos filii mei* (qui unus erat ex Miſſionariis Apoſtolicis) *& vos, Patres mei, in eo ſitum eſt, quòd ipſi obediant S. Sedi, non emiſſo peculiari de obedientia voto; vos autem non obediatis, emiſſo illo voto.*

Responsio ad III.

Ex proximè dictis, facilis eſt reſponſio ad tertium Quæſitum, utique accuſationem illam ſufficienter non dilui à Jeſuitis ſua illa declaratione ac proteſtatione; utpote quam infirmant tot facta contraria.

Responsio ad IV.

Ex hucuſque dictis tandem conficitur, declarationem

nem illam non eſſe teſtimonium omni exceptione majus. Quia eam ſuſpectam reddit tum doctrina à Tamburino & tot aliis Jeſuitis tradita, de licito uſu reſtrictionum mentalium & amphibologiarum, quam adhuc poſt Innocentii XI. eas damnantis Decretum, non ita pridem, publicis in theſibus ſuis Leodii tradiderunt Jeſuitæ Anglicani, & Pariſiis P. Daniel. Quis ergo ſecurus eſſe poteſt de non uſu iſtius opinionis in declaratione illa, facta ſub quacumque verborum formula? Maximè cùm per eam teſtentur quidem hanc eſſe *Societatis vocem*, *hoc votum*, *hunc ſpiritum* de conſtantiſſimo ſuo obſequio, ſubmiſſione & obedientia cæca in exequendis decretis quibuſcumque S. Sedis, *ſicut procul dubio ſemper* fuit. Atqui conſtantem ſemper non fuiſſe ipſorum ſubmiſſionem & obedientiam cæcam in exequendis Decretis S. Sedis, dum rebus Societatis faventia non erant, facta ſeu exempla deducta demonſtrant.

Quod ſi jam tandem verbis ſeſe ſubmittant Decreto definitivo S. D. N. Clementis XI. non mirum, quia ſubmiſſionem in circumſtantiis præſentibus exigunt res Societatis, ad declinandam utique publicam indignationem. Quid facturi ſint poſtquam indignatio iſta deferbuerit, Deus ſcit. Illius avertendæ cauſa ab annis duobus Jeſuitæ Galli conteſtatam Denuntiationem ediderunt, quâ univerſo orbi perſuadere conabantur Decretum Pontificium non niſi conditionatum eſſe. Addebant numquam à ſe ritus Sinenſes condemnandos, neque ſeſe à ſuprema Altarium parte ablaturos tabellam Kim-Tien, *Cœlum colito*, niſi priùs Pontifex Decretum Alexandri VII. ſuper illa materia editum, reſcinderet, & novum evulgaret, quo abſolutè proſcriberet omne cultûs & ceremoniarum genus. Id utcumque factum videmus. Præmiſſa jam Declaratione ſubmiſſionem & obedientiam in Europa verbis pollicentur: Utinam id factis adimpleant in Sina! Obedientiam probabunt, ſi omnes exilio afficiantur ut cæteri Miſſionarii: denuntiarunt etenim impoſſibile eſſe Imperatorem Sinenſem inducere, ut permittat Decretum

abſolutum Pontificis, ſi quod ederetur, executioni mandari. Vel, ſi quod impoſſibile tunc ipſis videbatur, poſſibile fiat; ſi in Sina morantes Decreto Pontificio poſſint eſſe obedientes, efficiant apud Imperatorem ut Miſſionariis, qui exilio pulſi ſunt, licitum ſit ad Miſſiones ſuas reverti. Sic omnibus patebit quàm ſincera ſit ipſorum ſubmiſſio: nec ultra dicere licebit aliam eſſe vocem ipſorum dum publica adverſus opinionem aliquam ſuorum indignatio fervet, aliam dum publica adverſus eam indignatio deferbuit, prout demonſtrant exempla quæ Chriſtianus Alethophilus profert in Artibus Jeſuiticis art. 39. & 40. Plenæ & completæ obedientiæ exempla realia petuntur, non voces, quæ quàmlibet claræ, reſtrictionibus mentalibus apud eos obnoxiæ ſunt, qui licitum exiſtimant uſum opinionis cujuſcumque probabilis, id eſt, defenſæ ab aliquibus viris quos viros doctos & graves reputant, prout eos Jeſuitæ reputant, qui licitum reſtrictionum mentalium uſum, imò & à Chriſto practicatum, adhuc poſt Innocentii XI. Decretum aſſerere non verentur.

Quatuor has Reſponſiones, mox ac prodiit Tamburini & Aſſiſtentium Declaratio, ad calcem Tubæ adjecimus, initio anni 1712. Quæ dum parantur ut ſecundis curis evulgentur, imò dum jam inter manus litterarum fuſilium diſpoſitoris caleſcit opus, & ad has Reſponſiones perventum eſt, opuſculum ad me mittitur gallico idiomate editum ſub hoc titulo: ***Declaration ou ſoumiſſion du Reverendiſſime P. Michel Ange Tambourin:... Avec quelques Reflexions ſur cette ſoumiſſion.***

Cùm obſervationes illæ plurimum convenniant ad ferendum ſolidum de ſinceritate iſtius proteſtationis judicium, placuit eas in linguam latinam transferre & hic inſerere.

REFLEXIONES

Ad verba ſequentia Jeſuiticæ Declarationis.

(1) *Humiliter oblata die* 20. *Novembris.* Mirandum profectò, & ſuper omnem admirationem, quòd Jeſuitæ toties coram Publico proteſtati ſint, quòd ſtatim atque deciſivum à Sanctiſſimo D. N. Decretum emanaret, circa Ritus Sinenſes, qualecumque illud futurum eſſet, ei ſeſe indilatè ſubmitterent, quodcumque inde damnum ipſis eſſet *obventurum, honoris, libertatis, ipſius etiam vitæ:* (epiſt. ad quemdam Prælat. pag. 5.) in ſua nihilominus obſtinatione & contumacia, poſt emanatum Decretum, damnatos Ritus ſuſtinendi per ſeptem annos perſeveraverint, à die utique 20. Novembris 1704. ad 20. ejuſdem Menſis 1711. Audiamus reſponſum ipſorum quo ad Dominos Seminarii Pariſienſis Miſſionum extranearum ſuam ipſis inobedientiam exprobrantes (pag. 2.) *Ad primum rumorem extantis Decreti, ſuper Ritibus Sinenſibus, Jeſuitæ viſi ſunt voce & ſcripto proteſtari, quòd ei ſeſe ſubmitterent, qualecumque eſſet. Idem omni tempore proteſtati ſunt, & ex quo apparuit, in eadem perſeverant proteſtatione. An non æquum eſt ipſis ſuper verbo ſuo fidem adhiberi, ſaltem uſque dum poſitivè probetur, verbum ipſorum eſſe fallax; cùm ſoli ipſi inter homines teſtes eſſe poſſint ejus quod in corde habent, vel non habent?*

Ecce quomodo Patres iſti loquebantur, poſtea quàm exiit Decretum; eodem nihilominus tempore, quo coram publico ſuam ita magnificabant & perſuadere volebant ſubmiſſionem ac venerationem erga S. Sedem, varia ipſi Memoralia præſentabant pro ſuſpendenda Decreti executione; ad Sinarum Imperatorem recurrebant pro pellendis ex Imperio ſuo Miſſionariis omnibus, Legato Suæ Sanctitatis obedire volentibus, Regis Portugaliæ patrocinio utebantur pro impetranda Decreti revocatione, denique omnes (ut ita dicam)

Societatis milites ad arma vocabant, ut pugnarent pro Confucio & progenitoribus, quorum aboliti erant cultus & honores. *An ergo dignum & juſtum eſt ut ipſis in ſolo verbo ipſorum adhibeatur fides?*

(2) *Laceratur Societatis univerſa nomen indigniſſima accuſatione.* Quis non crederet, audiendo hanc vocem Procuratorum omnium, univerſam Societatem, ob iſtam accuſationem, tanto abſorptam eſſe dolore, tam profundaque triſtitia & cordis dejectione, ut inconſolabilis ſit, eo quod per univerſum Orbem ſparſa ſit querela de ipſorum erga S. Sedem præ cæteris inobedientia, dum ad ſalivam non ſunt, nec rebus Societatis favorabilia Pontificia Decreta. Exiſtimo quidem inde aliquam ipſis non deeſſe ſollicitudinem & offenſionem; cùm character ipſorum ſit ad vivum ſe offenſos oſtendere, dum obſtacula aliqua executionem impediunt mediorum, quamlibèt injuſtorum, ab ipſis electorum ad fines à ſe intentos; ſibique perſuadeant per plurium annorum praxim jus inconteſtabile ſibi acquiſitum, ad violandas leges quamlibèt ſanctas, nec de eo querelam ſibi fieri poſſe. Eapropter vix quidem dubito accuſationem illam ipſis eſſe ſenſibilem, mihi tamen, ob ea quæ proxime dicturus ſim, aliunde perſuaſum eſt, ob eam ipſos ad vivum vulneratos non eſſe, prout lamentantur.

(3) *Accuſationem hanc vehementiores Adverſarii his verbis informant erga Decreta Pontificia præ cæteris exactam ſubmiſſionem, cæcamque obedientiam buccinant Jeſuitæ; ab ea tamen præ cæteris deficiunt, dum ad ſalivam Decreta non ſunt..... Religioſos Societatis præ cæteris inobedientes eſſe Conſtitutionibus Apoſtolicis.* (a)

Bonâne gratiâ verba illa Authoris Artium Jeſuiticarum Papæ allegant Jeſuitæ, ut probent ipſis jure non exprobrari, ſuam erga S. Sedem inobedientiam? De ea ſolus ipſe non conqueritur. Imo vix non à Societatis initio conqueſtæ ſunt integræ Communitates, Congregationes, Religioſi Ordines. Et ipſimet in epiſt.

(a) lib. art. Jeſuit. pag. 537.

epiſt. ad DD. Seminar. Miſſion. extran. (Pag. 1.) queruntur ab ipſis improperari infame illud & odioſum crimen, inobedientiam utique erga S. Sedem, eo tempore quo obedientiam ſuam profitentur erga Decretum Clementis XI. Et quis neſcit, quòd Eminentiſſimus Dominus Cardinalis Noaillius, à modico tempore juſſus reſpondere ad quoſdam articulos ſibi propoſitos à ſua Majeſtate, ſeque juſtificare de Patribus illis denegatâ approbatione in Diœceſi Pariſienſi, Eminentia ſua declaraverit ſuas ſe facultates Jeſuitis propterea non continuaſſe, (propos. 3.) quod *in ſua Diœceſi pravam docerent Ethicem, gregem adverſus Paſtorem ſuſcitarent..... quod audacter tuerentur Sinenſes ſuperſtitiones & idololatrias, quod SS. Pontificum Conſtitutionibus ſeſe non ſubmiſiſſent, niſi quatenus faverent rebus Societatis.* Irrationabiliter ergo de ſolo illo Anonymo queruntur Authore, cùm ingens ſit numerus eodem loquentium tenore, non ſine invictarum probationum acceſſione. Eſtque factum iſtud uſque adeò notorium, ut ſi voti tranſgreſſio ſit, prout Theologorum omnium judicio eſt, ſacrilega, Patres illi haberi poſſint palam ſacrilegi, utpote in facie Eccleſiæ publici violatores voti ſui de obediendo ſummo Pontifici.

(4) *Ad declarandum Societatis de tam probroſa accuſatione dolorem.* Fateor, ut dixi, Jeſuitas ſenſibiliter offendi de tam aperta accuſatione tam probroſi modi agendi ſuorum erga ſummum Pontificem: Sed publico difficillimè ipſi perſuadebunt verum dolorem ſuum de accuſatione, licèt ipſis tam probroſa. Nec apparentia quidem eſt, ipſiſmet videri credibile, quod id valeant perſuadere: quandoquidem à tanto tempore in ipſorum poteſtate ſit, tam inviſas & ſibi tam probroſas de ſuis ideas abolere, ſe ſe adverſus exprobrationem Authoris *Artium Jeſuiticarum* juſtificando, per cæcam ſuam, & ſine replica ſubmiſſionem effectivam ad deciſiones S. Sedis.

Quiſquis de eventu aliquo ſibi odioſo verè affligitur, quidquid poteſt, facit (inquiunt Theologi) ad cauſam doloris ſuſtollendam. Quodque ſi ne quidem ſe

moveat ad id faciendum, imò cauſam illam continuet, fovereque affectet, indubitatum argumentum eſt, quod de ea dolor ipſi ſenſibilis non ſit. Dicit namque S. Thomas 2. 2. q. 35. a. 3. quod *quanto aliquis magis triſtatur de re aliqua, tanto magis conatur ad expellendam triſtitiam, dummodo remaneat ſpes expellendi.* Cùm igitur Jeſuitæ parum ſolliciti ſint de obſervandis Pontificiis Decretis, quibus ſeſe ſubmittere, tam odioſæque accuſationis cauſam tollere, in ipſorum eſt poteſtate; luce clarius eſt ipſis tam ſenſibilem non eſſe criminationem illam, cùm continuare affectent cauſam illius, per eamque notam ubique facere tantam Societatis potentiam, ut aliis Poteſtatibus, quamlibet omni veneratione dignis, reſiſtere poſſit.

Vin' rationem alteram invictè & abſque poſſibili replica probantem, quòd Papæ ſpeciali erga ſe confidentia abutantur, dum ajunt ad vivum ſe lædi, & ad oculorum ſuorum pupillam ſe tangi per dictam accuſationem? Ecce illam: triſtitia vehemens, qualem ſuam ipſi depingunt, effectus habet admodum obſervabiles: dumque provenit ex actione criminali, ex impetu paſſionis cauſata, eo ipſo inducit ad concipiendam firmam voluntatem, in eam non relabendi, vel ſaltem eam notabiliter minuendi. Dicit enim S. Thomas, *quando operatio eſt, de qua aliquis contriſtatur, neceſſe eſt quod actio debilitetur. Quandoque etiam impeditur exterior motus corporis, ita quod remaneat homo ſtupidus in ſeipſo.* Ibidem a. 2.

Quæro ergo hodie à tota Eccleſia, quæro ab Orbe univerſo, num ab eo tempore, quo Jeſuitæ queruntur ſe accuſari de ſua erga Pontificias Conſtitutiones inobedientia, quiſquam obſervaverit aliquem de dictis effectibus? Num inde dociliores facti & quietiores? Num ſimpliciores, minus audaces, minus intricantes, minus furentes adverſus accuſatores ſuos, à quibus ſua illa redarguitur inobedientia? Quis ab eo tempore diminutam vel debilitatam in ipſis vidit obſtinationem in non recipiendis Decretis idololatricam Rituum Sinenſium

ſium praxim condemnantibus? Suntne ex ipſis aliqui facti velut ſtupidi in ſeipſis, atque ita animo dejecti, ut vix ipſis poſſibile ſit applicare ſe ad neceſſaria vitæ, vel reminiſci eorum quæ fecerunt, vel quæ ipſis facta ſunt, vel quæ in continua ipſos detinet inactione? Eheu! Cùm ex adverſo videamus ipſos in majori & majori in dies agitatione, continuiſque motibus, non ad delendam culpam ſuam, nec ad abjiciendam originem mali (quod ipſis in opprobrium vertitur) aſt ut perdant & humilient Accuſatores ſuos, quomodo in facie Eccleſiæ dicere poſſunt Vicario Jeſu Chriſti, ſe ob probroſam illam accuſationem tam gravi tamque acerbo vulnere ſauciatos eſſe, ut vulnus ad vivum ſentiant? Concede nobis, Domine, veram de peccatis noſtris compunctionem, ſed ne penetres nos eo dolore, quo ſe vulneratos ajunt Jeſuitæ, eo quod accuſentur de inobedientia erga Decreta Sedis Apoſtolicæ.

(5) *Ita obloquentium ora obductum iri confidit.* Juſtæ non ſunt expreſſiones illorum Societatis Procuratorum in Poſtulationibus ſuis. Neque enim obloquentium ſeu maledicentium ora ſunt, quæ ipſis exprobrant defectum ſubmiſſionis erga Pontificia Decreta, rebus Societatis non favorabilia. Publicus, notorius, inconteſtabilis eſt ille defectus, utpote ſub omnium oculos cadens, prout ſequentia demonſtrabunt.

Fruſtra etiam ſibi blandiuntur, quòd ſub iſtius declarationis ſeu proteſtationis Summo Pontifici factæ prætextu, obducentur ora obedientiæ defectum ipſis objicientia. Vana ſpe ſe paſcunt Jeſuitæ: Publico (Jeſuitarum caracterem cognoſcenti) tam facile non ſatis fit: experientia tam frequens inobedientiæ ipſorum hoc ſaltem à Publico obtinebit, quod iſtius declarationis effectum expectabit, id eſt uſque dum certa relatione diſcat, num Jeſuitæ Macaonenſes & Sinenſes ſeſe effectivè Pontificio ſubmiſerint Decreto, damnanti praxim ipſorum. Adverſus ipſos ſtat præſumptio, uſquedum ſolidam probationem dent de contrario.

Suam ergo ſubmiſſionem opere, non voce duntaxat, probent; ſi ſiniſtram de ſe impreſſionem, juſte conceptam, obliteratam velint.

(6) *Præpoſitus Generalis ſuo ac Societatis nomine profitetur ac declarat* &c. Qualemcumque ſinceritatem ſeſe habere teſtetur P. Tamburinus, qualemcumque præſtet certitudinem de ſubmiſſione Societatis univerſæ ad Pontificias Deciſiones, prudentia non permittit, ei multum confidere. Mentales reſtrictiones, amphibologiæ & æquivocationes, Jeſuitis tam familiares, nos prohibent iſta in occaſione cito ipſis credere. Publico facile non perſuadetur, quod Societas, tanto zelo zelata pro gloria ſua & honore, cedere velit medio tam utili, & conducenti ad propoſitos ſibi fines. Ex quo ardentius Sinenſia agitata ſunt negotia, Socii ſe ſemper ad obediendum paratos declararunt cum periculo honoris, libertatis & vitæ. Ipſis ordinariæ ſunt vocales iſtæ declarationes; ne minima tamen ſubmiſſio & obedientia, ad Decreta de quibus agitur, hactenus viſa, & ab ipſis opere demonſtrata fuit. Credibilene eſt ipſos hodie mutatos ab illis? Humilem ſemper ad Decreta S. Sedis ſubmiſſionem & obedientiam pollicentur quamdiu procul abſunt, vel executio non exigitur; aſt invincibilem adverſus illa obſtinationem ſuam oſtendunt, dum ea exequi per obedientiam compelluntur, prout in ſequentibus demonſtrabitur.

(7) *Decreta circa Sinicos Ritus, ſine ulla contradictione, tergiverſatione, aut cunctatione..... ſibi adamuſſim obſervanda & exequenda ſponte & ultro admittit & amplectitur Societas univerſa.*

Tandem aliquando Jeſuitæ, poſt tot annorum reſiſtentiam, factam Decreto prudenter emanato, ei ſubmiſerunt ſeſe 20. Novembris anni noviſſimi 1711. Gaudent omnes in Domino, quod iſti Patres tandem in facie Eccleſiæ declarent, à ſe ſine ulla tergiverſatione & cunctatione obſervanda & exequenda, quæ Sanctiſſimus circa Sinicos Ritus, tum anno 1704. die 20. Novembris, tum anno 1710. die 25. Septembris definivit. Aſt paucis ea in re ad fundum notus eſt Socie-

cietatis caracter. A tot annis Jeſuitæ viſi ſunt Decretis Pontificiis palam & audacter contravenire; cum dolore conſpiciuntur ab ipſis ubique ſparſæ Apologiæ, quibus ſcandaloſa, & à Sede Apoſtolica damnata, doctrina ſuſtinetur. Quotidie diſcimus in ſcriptis & Theſibus ipſorum pernicioſa revocari dogmata, ab Alexandro VII. Innocentio XI. & Alexandro VIII. ſicut & à Clero Gallicano proſcripta. Manifeſta eſt tranſgreſſio, ſed ad nos non pervenit cauſæ cognitio. Hactenus comprehenſibile non fuit, quod Religioſi, per ſuam profeſſionem, ſpecialeque votum adſtricti ad obediendum in omnibus Romano Pontifici, tam parum deferant Deciſionibus ipſius, & audeant tam frequenter modicam deferentiam ſuam juſtificare ac ſuſtinere. Quod uſque adeo piis hominibus videtur odioſum, & à Jeſu Chriſti Vicario eſt reprobatum.

Verum enimvero, quod hactenus fuit occultum, plena luce hodie eſt revelatum. Si Romanos Pontifices Jeſuitæ uſque in præſens non audierunt, Moralem ipſorum, vel dogmata condemnantes; ſi Apologias fecerunt, eorum vindices; ſi in Scholis, & libris ſuis, eorum ſuſceperint patrocinium, non obſtante prohibitione ſub anathematis pœna: ideo fuit, quia Decreta prohibentia, ſibi tam odioſa & ingrata, ab ipſis nondum erant recepta. Conſtans namque eſt apud ipſos regula, vim habens Conſtitutionis, ſuas non abjicere ſententias, quamlibet contrarias Deciſionibus Eccleſiæ, vel Doctorum communi doctrinæ, quamdiu Societatis de iis nondum acceſſit deciſio. Stante ergo iſto principio, nemo obſtupeſcat, tot in ipſis videns contradictiones & rebelliones adverſus Apoſtolicas Deciſiones. Sed nemo facilè ſibi perſuadebit, tam audaces Regulas, & tam parum ædificantes, Religioſo in Ordine eſſe receptas. Sic tamen eſſe probatur ex propriis terminis Conſtitutionum ipſorum 3. p. c. 1. §. 18. l. 1. ubi pro explicatione horum terminorum, *doctrinæ igitur differentes non admittantur*, hæc adduntur: *nova opiniones admittendæ non ſunt*. Sic habent declarationes (vim Conſtitutionum habentes, prout dici-

dicitur p. 6. c. 1. l. 4.) *ſi quis aliquid ſentiret, quod diſcreparet ab eo, quod Eccleſia, & ejus communiter Doctores ſentiunt, ſuum ſenſum definitioni ipſius Societatis debet ſubjicere, ut in examine dictum eſt*, id eſt c. 3. §. 11.

En myſterium iſtud abſconditum, & origo tot rebellionum. Submiſſionem ſuam Jeſuitæ proteſtari non ceſſant, nullamque ob cauſam ſeſe receſſuros ab obedientia & veneratione debita Decretis S. Sedis. Verum abſque formidine dici poteſt, hoc ipſos proteſtari ad faſcinandum populum, nullamque Papæ & Eccleſiæ definitionem habituram effectum, niſi deciſiones iſtæ receptæ ſint à Societate. Cum veneratione Decreta Clementis XI. recipit, in recognitionem ſpecialis benevolentiæ ipſius erga Societatem. Eum in finem Societas congregata fuit. Eum in finem Provinciarum Procuratores Decreta illa acceptarunt, cum proteſtatione quod ea mandari facient executioni. Benedictus Deus, & ſuper Eccleſiam benedictio ipſius, quod Deciſio tandem ad ſalivam fuerit Jeſuitarum. Enimvero quàm infortunatus fuiſſet Chriſtianiſmus, ſi eam famoſa illa Congregatio rejeciſſet! Altiuſne audacia aſcendere potuiſſet?

(8.) *Teſtatur P. Generalis hanc eſſe vocem, hoc votum, hunc ſpiritum Societatis univerſæ* &c.

Non diffiteor hanc eſſe & ſemper fuiſſe Jeſuitarum vocem; hanc ab ipſis ubique voce fieri & publicari declarationem. Eâ, ſi lubet, implenda ab ipſis Volumina. Sed quod iſte ſit ſpiritus & caracter Societatis univerſæ, mihi perſuaſum eſſe non poteſt. Quinimo rationabile mihi dubium eſt, quidquid Pater Generalis dixerit. Num Jeſuitæ veraciter intendant obedire Suæ Sanctitati, quoad Sinicos Ritus, & idem fortaſſis eſt ſenſus ipſius, dum addit hunc *ſemper futurum*, hunc eſſe ſpiritum Societatis, *ſicut procul dubio hactenus fuit*. Vel enim per hoc Pater Generalis prætendit Pontifici declarare, quod ſuæ Societatis homines, ſubmiſſi erunt Decreto, contra praxim ipſorum emanato; quemadmodum Decretis aliis ſuper eadem materia ema-

emanatis ſubmiſſi fuerunt? Vel quod noviſſimæ Deciſioni ſeſe per obedientiam ſubmittent, quemadmodum aliis S. Sedis Deciſionibus omnibus per exactam obedientiam ſeſe hactenus ſubmiſerunt? Quamlibet in partem ſe verterit P. Tamburinus, intricatum ſe ſentiet terribilibus difficultatibus, à quibus ipſi poſſibile non erit cum honore ſe extricare. Si enim ad priorem partem ſe vertat, Eccleſia univerſa teſtis eſt, & ipſimet Jeſuitæ fatentur, ſe non obediviſſe Decreto Innocentii X.... quo eoſdem Ritus anno 1645. & Clemens XI. per Decretum ſuum de 20. Novembris 1704. damnavit; & iſti noviſſimo de 20. Novembris 1711. non ſolùm non obediverunt, ſed & fecerunt quidquid potuerunt, pro impetranda ipſius revocatione, ſub ſpecioſo prætextu Religionis aliàs interituræ, eum in finem impenſa Regis Luſitaniæ & Poteſtatum Authoritate. Nec hoc tantum, ſed & Eminentiſſimum D. Cardinalem Turnonium ad mortem perſecuti ſunt, pro eo quod ipſos Authoritate Apoſtolica adſtringere vellet ad iſtius Decreti executionem. Iſto proinde ſenſu inviolabilis Jeſuitarum ſubmiſſio, obedientia cæca, inflexibilis adhæſio ad Decreta Apoſtolica, perinde ad nihil redigitur, ac ſi diceretur, quod ſicut Jeſuitis curæ non fuit exequi Decretum Innocentii X. de Sinicis Ritibus, ipſis non magis curæ erit exequi Decretum Clementis XI. Si propterea ad poſteriorem partem ſe vertat Pater Generalis, Suæ Sanctitati perſuadere volens, Societatem non futuram minus exactè ſcrupuloſam in exequendo Suæ Sanctitatis Decreto noviſſimo, quàm cum ſcrupuloſa hactenus exactitudine omnia executa fuit, quæ à Sede Apoſtolica emanarunt. Si ſic (inquam) dico & tuba maxima, per angulos omnes univerſæ terræ buccinandum eſt, quod ſi Decreti noviſſimi executio in Sina à Jeſuitis exactius non fiat, quàm ab ipſis facta ſit executio ſimilium Decretorum S. Sedis, nunquam abolita videbitur praxis P. Ricci, in vaſto illo Imperio; quodque ſolus Papa, per ſuæ poteſtatis plenitudinem, poſſit (faxit Deus, ut fœliciter faciat) Jeſuitas ad obedientiam compellere,

re, dummodo agat cum virtute, ipſoſque dirigat in virga ferrea: quia viſum hactenus non fuit Corpus Religioſum minùs exactè & ſubmiſſè Decretis obediens Apoſtolicis, quàm Societas.

Cùm propoſitio iſta (ad ſalivam Jeſuitarum nunquam futura) ad hoc tendat, ut omnibus innoteſcat ſubmiſſionem Patris Generalis, univerſæ Societatis nomine factam à Nationum Aſſiſtentibus, & à Provinciarum Procuratoribus ſubſcriptam, puram eſſe chimæram, verumque ludum, æquum eſt eam ſolidè ſtabiliri, & per facta inconteſtabilia probari, quod Jeſuitæ hactenus non obediverint Papæ, niſi quatenus ipſorum Decreta vel Conſtitutiones ad ſalivam fuerunt ipſorum.

Sub finem ſæculi XVI. à nonnullis Jeſuitis Hiſpanis traditum eſt, quod per litteras fieri poſſet confeſſio, vel dari abſolutio. Hanc propoſitionem ad S. Sedem Hiſpani Prædicatores detulerunt, & ideo (prout ex Hiſtoria Matthæi diſcimus) Romam pro cauſæ ſuæ defenſione ſe contulit Suarez, Jeſuitarum doctiſſimus, qui propoſitionem illam magno cum ardore tuebatur. Eam Clemens VIII. poſt diligentiſſimum examen, velut falſam, temerariam & ſcandaloſam damnavit per Decretum à ſe datum 20. Junii 1602. docerique prohibuit ſub pœnâ excommunicationis. Deciſio iſta non placuit Suarezio, iſto in negotio tantum intereſſe habenti. Eapropter Decretum interpretando, Confeſſionem quidem epiſtolarem rejecit, ſed admiſſa epiſtolari abſolutione. Paulus V. adverſus iſtam cavillationem indignatus, aliud Decretum expedivit de 14. Julii 1605. Clementis VIII. Decretum confirmans, cum Mandato, ut ex operibus Suarez obliteraretur explicatio iſta, extans to. 4. in 3. p. diſput. 21. ſect. 4. Neglectum fuit Mandatum iſtud Pontificium. Et ideo per aliud Decretum Papa juſſit ut ſectio tota tolleretur. Tunc credibile erat per Religioſos, ſuam erga S. Sedem obedientiam adeo buccinantes, ſincere exequendum Pauli V. Mandatum. Interea Jeſuitæ manſerunt

runt ſemper Jeſuitæ. Sectio ſublata non fuit, imo remanſit integra in operibus Suarez, Lugduni apud Phiccholtum prælo datis anno 1608. id eſt annis tribus poſt Decretum. Eadem damnata doctrina adhuc conſpicitur in Aphoriſmis Emmanuelis Sa verbo *Abſolutio* n. 8. edit. anni 1627. Et quod amplius eſt, in Theologia P. Amici, multis poſt annis prælo data to. 8. diſput. 11. ſect. 4. n. 62.

Inobedientia iſta apud illos Patres continuata fuit ad menſuram Operum ipſorum, à S. Sede proſcriptorum. P. Joannes Baptiſta Poza errores multos & doctrinas extravagantes ſparſit in Elucidario ſuo. Ab Hiſpanica Inquiſitione juſſus fuit Matriti & Toleti ſe retractare, & à Summo Pontifice anno 1632. opus illud damnatum fuit. Numquid damnationi & correctioni humiliter ſe ſubmiſit? Imo verbis inſolentibus arroganter inſurrexit adverſus S. Sedem, Romamque vocatus ad reddendam doctrinæ ſuæ rationem, ſub protectione Potentum ſe conſtituens, comparere recuſavit.

Major non fuit Theophili Raynaudi ſubmiſſio erga S. Sedem. Circa tempus illud opus ipſius, *de Martyrio per peſtem*, Romæ examinatum fuit, & Cenſura notatum per Decretum Papæ. Sed ſubmittere ſe nolens Authoritati Vicarii Jeſu Chriſti, inverecunda cum audacia, *Stat* (inquit) *ſcriptio illa, ſtabitque cum bono Deo; nam nec luna, quamtumvis canum obtrectationibus emovetur.* Metamorph. latr. in Apoſt.

Aliquot poſt annis extraordinario modo celebres ſe præſtiterunt Jeſuitæ. Accidit hoc occaſione famoſæ Caſuiſtarum Apologiæ, per P. Pirot concinnatæ, Pariſiis tot vicibus per Jeſuitas diſtractæ, tantoque cum ardore per Socios omnes propugnatæ. Scandaloſum opus iſtud per Alexandrum VII. fuit condemnatum, & antè per omnes fere Gallicanos Epiſcopos gravi Cenſura notatum, cum mandato, ut prorſus ſupprimeretur. Nec Papæ Authoritas, nec zelus tot Epiſcoporum, quidquam valuit apud illos Patres. Adverſus ipſos omnes obſtinati & contu-

tumaces, perſeveraverunt in ſuſtinenda iſtius libri doctrina.

Vix proſcripta erat Caſuiſtarum Apologia, dum luci Societas dedit non minus, imo magis, periculoſum Opus inſcriptum, *Amadæus Guimenius*, quo non ſolùm Apologiæ laxitates ſuſtinentur, ſed & novæ adjiciuntur. Quia Author ipſius ſtudioſè conquiſivit, Opuſculoque ſuo inſeruit quidquid magis corruptum in Caſuiſtis erat. Nec eo contentus, vim Authoribus à ſe productis intulit, pravum ipſis ſenſum tribuens, ut in ſenſum ſuum ipſos pertraheret; illudque Opuſculum ſuum anniſus eſt in materia laxitatis reddere adeo perfectum, ut ſimile uſque in præſens non apparuerit, ac nihilominus quaquaverſum ſparſum fuit Jeſuitarum ſtudio. Luci datus eſt liber ille Matriti, Valentiæ, & alibi. Quia vero lectura iſtius operis tenebrarum pernicioſa erat; ne curſum haberet, cenſura notatus fuit ab Alexandro VII. ſed quia Decretum ipſius Jeſuitis acceptum non fuit, Apologiam damnati iſtius operis fecerunt, Apologiæque Generali Moralis Societatis ab Honorato Fabri compoſitæ inſeruerunt, quæ typis Lugdunenſibus anno 1670. prodiit in lucem. Quam ob inobedientiam Amadæi Guimenii Liber ad ignem ab Innocentio XI. damnatus fuit.

Digniſſimus iſte Jeſu Chriſti Vicarius, ſenſibili mœrore afflictus ob licentiam magnam luxuriantum ingeniorum, Moralem Chriſtianam in dies magis ac magis corrumpentium, per Decretum ſuum de 1. Martii 1675. ſexaginta quinque propoſitiones damnavit velut ut minimum ſcandaloſas & pernicioſas, ex Authoribus Societatis ut plurimum excerptas, quarum non paucæ anteà proſcriptæ fuerant per Prædeceſſorem ſuum Alexandrum VII. Quis non crederet Jeſuitas omnes, ſi Præpoſito Generali Societatis fides, iſti Decreto, cum omni veneratione & obedientia cæca ſe ſubmiſſuros; Decretumque executuros, ne excommunicationem incurrerent, ſi ei (damnata pernicioſa dogmata adhuc docendo) contravenirent? Contravenerunt tamen. Nec enim humilis ſubmiſſio, cæcaque obedien-

dientia à Patribus illis expectanda eſt. Vim contra ipſos Vaticana non habent fulmina, ſi eis obviam non eant. Typis Duacenſibus anno 1671. prodiit Theologia Moralis Patris Gobat, in quo damnatarum propoſitionum partem magnam tuetur, utique decimam quintam to. 3. tr. 5. c. 9. ſect. 8. n. 54 & 55. Decimam tertiam & decimam quintam ibidem c. 19. ſect. 1. n. 4. & 6. Vigeſimam ſextam to. 2. tr. 11. n. 653. & 654. Trigeſimam to. 1. tr. 4. n. 43. & 44. Sexageſimam primam, ſexageſimam ſecundam, & ſexageſimam tertiam to. 1. tr. 7. n. 532. Neq majori cum reverentia ſe gerit erga Decretum Alexandri VII. & Cenſuras Cœtus Generalis Cleri Gallicani, prout videre licet in Cenſura iſtius Operis, ab Illuſtriſſimo D. Epiſcopo Atrebatenſi facta, qui cum Jeſuitis ad manus eſt pluſquam à triginta & amplius annis, eo quod in Diœceſi ſua doctrinam pravam ſpargere continuo annitantur.

Nec ſoli aliqui Jeſuitæ modica cum deferentia & veneratione ſe gerunt erga Apoſtolica Decreta & Conſtitutiones. Malum iſtud univerſale eſt in Societate, & in univerſo conſpicitur Orbe. Alexander VII. & Innocentius XI. annihilare & abolere ſtuduerant ſcandaloſam doctrinam, fideles diſpenſantem ab eliciendis divini amoris actibus, tam in uſus rationis initio, quàm in mortis articulo. Jeſuitæ plures peſtilentem hanc doctrinam, quæ piis auribus incutit horrorem, tradiderant in libris ſuis; ſed ob ſummorum Pontificum Decretum, eam publice vel privatim tradi ſub pœna excommunicationis prohibentium, doctrina tam horribilis videbatur amplius non tradenda. Eam nihilominus Muſſiponti publicis in Theſibus 17. Januarii 1687. tradere auſus fuit Profeſſor Jeſuita. Eam quidem hæreticam ſolemni Decreto pronuntiavit Alexander VIII. 27. Auguſti 1690. Aſt Decretum ipſius in Societate receptum non fuit, cùm illa ipſa hæreſis à tribus Jeſuitis Lovanii die 24. & 25. Novembris 1711. de novo defenſa fuerit Præſide P. Jacobo Matin. Et tempus iſtud eſt obſervatione digniſſimum

quia

quia tunc Socii Romæ congregati ſuo & totius Societatis nomine profitebantur S. *Sedi Apoſtolicæ conſtantiſſimum obſequium*, *reverentiſſimam ſubmiſſionem*, *obedientiam cæcam*, *in amplectendis & exequendis quæcumque per eandem S. Sedem decreta fuerint*, *& imperata*.

Idem Profeſſor etiam docet, quod neceſſitate medii ad ſalutem neceſſe non ſit expreſſe credere in Chriſtum, nec credere Incarnationis Myſterium. Et quamvis doctrina iſta conformis ſit propoſitionibus vigeſimæ ſecundæ, & ſexageſimæ quartæ, ex 65. per Decretum Innocentii XI. proſcriptis, & inſuper damnata ſit per Decretum Rmii D. Vicarii Generalis Archiepiſcopi Mechlinienſis Sede vacante, idem Profeſſor eam adhuc ſuſtinuit in ſcripto per Rectorem Antverpienſem approbato & ſubſcripto.

Nec magis exacta fuit Jeſuitarum ſubmiſſio erga Decretum Alexandri VIII. contra peccatum Philoſophicum, cujus doctrina (à Sociis conſiderata velut pretioſa hæreditas Patrum ſuorum) apud omnes fere Societatis Authores ſic ſparſa, ut vix perciperetur; zelus eam publico communicandi perceptibilem reddidit. Eam publicis Theſibus notam fecit Divionenſis Profeſſor, ſparſerunt & majori cum libertate alii Socii multi.

Eam erroneam declaravit Alexander VIII. per Decretum ſuum de 27. Auguſti 1690. Sed impedire non potuit ne poſt illud doceretur in Flandria, Maſſiliæ, Rothomagi, Cameraci, Agennii &c.

En bono numero facta inconteſtabilia (præter ea quæ adducta ſunt Clang. XI.) invictè (ni fallor) probantia quod ſincerum hoc votum, hic ſpiritus, hic character Jeſuitarum non ſit, adamuſſim admittere, amplecti, & exequi Decreta Apoſtolica, ſibi non favorabilia. Sed longe majus eſt malum, (& faxit Deus, quod in ſolis Collegiis ipſorum reprobatæ illæ doctrinæ tradantur) iis Epiſcoporum quoque ſeminaria inficiuntur, & funeſtis hiſce plagis ab Epiſcopis Eccleſia vulneratur, dum per ignavam aſſentationem, vel ſecretum majoris

ris & majoris elevationis ſuæ deſiderium, Juniorum Eccleſiaſticorum ſuorum inſtructionem Jeſuitis committant. Quid ab annis tribus in Tornacenſi Seminario acciderit, quis neſcit? Ibi P. Lorthioirus in ſuo Tractatu de virtutibus Moralibus n. 1007. docere auſus fuit propoſitionem quadrageſimam quintam ab Innocentio XI. proſcriptam, nempe quod Simonia non ſit, temporale bonum dare pro ſpirituali, ſi non detur per modum pretii. Triplicem quoque contractum, ab Innocentio XI. propoſit. 40. reprobatum contra Bullam Sixti V. *Deteſtabilis* juſtificat, nec non trigeſimam ab eodem damnatam, quæ dicit, eſſe licitum viro honorato occidere eum, qui infert ipſi gravem injuriam, vel ipſum dehonorare nititur per ictum alapæ, vel pugni, ſi aliter hæc ignominia vitari non poſſit. Curati nonnulli, tacti dolore cordis intrinſecus de tanto malo (Diœceſim Tornacenſem totam inficiente) ſcandaloſam iſtius Profeſſoris doctrinam Epiſcopo denuntiarunt. Sed hactenus manſit in ſilentio.

Patres illi memorabilius adhuc ſuæ erga Pontificias deciſiones inobedientiæ exemplum tradiderunt; quo compellor præſens ſcriptum luci committere, ſuper Sinicis utique negotiis.

Poſtea quam S. D. N. Clemens XI. per Decretum ſuum de 20. Novembris 1704. Sinicas damnaſſet ceremonias, damnationem iteravit, Apoſtolicaque Authoritate probavit, confirmavitque mandatum Eminentiſſimi D. Cardinalis Turnonii, per aliud Decretum de 25. Septembris 1710. omnibuſque cujuſcumque ſtatus, conditionis & dignitatis, ſub gravibus pœnis inhibuit hac de re quidquam prælo dare. Pontificiæ ergo iſti prohibitioni obedientes, eo in negotio magis intereſſati, Dominicani utique, & Domini de Seminario Miſſionum extranearum, altum ſervaverunt ſilentium. Sed non ſervaverunt Jeſuitæ Itali, imò varios ad ipſis inſultandum libellos ſparſerunt: ex ſilentioque ipſorum Socii audaciores facti, auſi ſunt Sinicas illas ceremonias, abſolutè damnatas ut idololatricas, tueri ac ſuſtinere in nova Societatis

Hi-

Hiſtoria Romæ, ſub oculis Papæ, per P. Jouvenci compoſita (*a*). Nemini probata eſſe potuit audacia tam impudens & temeraria, ne ipſis quidem Societati devotis. Nec credibile fuit, reperiendos Romæ Approbatores tam imprudentes, & tam modici luminis, ut opus tam apertè, tamque ſolemniter prohibitum per Decretum illud anni 1710. approbarent.

Hoc facilè Patres animadverterunt. Et ideo per inſigniſſimum (qui unquam fuit) dolum, ut orbi univerſo tam audax opus conſpiciendum darent, Approbatoribus ad examinandum non præſentarunt niſi tres vel quatuor iſtius Operis libros, cæteris (numero undecim vel duodecim) occultatis, prout fidem facit querela & declaratio de eo ab Approbatoribus facta.

Factum iſtud inconteſtabile eſt, totique Europæ hodie notum; de eo Papa nonnihil indignatus, Opus ſupprimi juſſit, vulgarique prohibuit. Sed fruſtra. Tum quia Patres, velut propheticâ ſuâ prudentiâ, ingentem exemplarium numerum per omnia regna diſtribuerunt. Tum quia duas fieri juſſerant Editiones differentes, quarum una ſilet ea, quæ de Sinicis Ceremoniis altera continet. Perfacile mihi eſſet plurimas alias occaſiones enarrare, in quibus Jeſuitæ demonſtrarunt manifeſtam ſuam adverſus S. Sedem inobedientiam. Verum ea quæ proximè dixi pluſquam ſufficientia ſunt ad probandum, quod P. Generalis, terminis tam energicis prætenſam Societatis ſubmiſſionem, magnificando, noctem videri vult in plena die, vel Publicum callidè ſeducendo, in ſenſus ſuos inducere.

Et revera, dum boni illi Patres, poſt tot inobedientias, prætendunt ſibi non defuiſſe ſubmiſſionem & venerationem erga Chriſti Vicarios; Jurene Janſeniſtis improperant defectum ſubmiſſionis erga Pontificias ipſorum Conſtitutiones, tametſi declarent aliam non eſſe ſuam intentionem, Formularioque, prout lubet, ſubſcribant?

Aſt

(*a*) *Vide ſcriptum recens editum ſub hoc titulo :* Examen des Fauſſetez ſur les Cultes Chinois, avancées par le P. Joſeph Jouvenci, dans l'Hiſtoire de la Compagnie de Jeſus, cinquième partie, tome 2. liv. XIX.

Digitized by Google

Aſt ubi de Janſeniſmo incidit ſermo, cohibere me non poſſum à faciendis reflexionibus nonnullis, quæ videntur mihi ſat juſtæ. Suntne Jeſuitæ Sanctæ Sedi erga Brevia & Conſtitutiones Apoſtolicas iſta in materia æquè inobedientes ac ipſi? Sunt utique, ſunt, dum ad ſalivam Conſtitutiones & Brevia non ſunt. Hìc non prætendo (nec enim ingenia tenenda ſunt in ſuſpenſo) quòd iſti Patres obedire recuſent Conſtitutionibus Innocentii X. Alexandri VII. & Clementis XI. quinque famoſas propoſitiones damnantibus, Formulariique ſignaturam præſcribentibus, vel ſuper iis quidquam amplius quàm ſilentium reſpectuoſum exigentibus.

Hoc ipſis exprobrare, calumnia foret omnium aterrima; cùm publicum ſit, quod hoc in puncto ad ſcrupulum exacti ſint; quod dies & noctes ſtudia ſua conferant ad inſpirandum omnibus hunc ſpiritum; quod ad minimam cogitationem, quod quiſpiam honeſtus in contraria ſit diſpoſitione, cœlum & terram moveant ad ipſum (ſi poſſint) humiliandum, perdendum, conterendum. Aliud igitur eſt in Brevibus & Conſtitutionibus illis in quo Jeſuitæ ſunt culpabiles, & in quo Artium Jeſuiticarum Author verè dixit, ab ipſis non recipi Pontificia Decreta, dum ad ſalivam non ſunt.

Cùm Lovanienſis Academia, & Eccleſiaſtici complures, querelas ſuas ad Innocentium XII. detuliſſent, quod Jeſuitæ ſub odioſo Janſeniſmi prætextu perſequerentur Viros agnitæ probitatis, doctrinam ipſorum non probantibus; quod ipſos apud Principes ſuſpectos redderent de rebellione; quod Jeſuitarum ſuaſione, bonis ſuis, beneficiis & officiis ſpoliarentur; quod eruditione magis conſpicui ex Univerſitatibus in exilium detruderentur. Pontifex 6. Februarii 1694. Breve ſcripſit ad Belgii Archiepiſcopos & Epiſcopos, ad afferendum tantis malis remedium, quo ipſis, quantum in Domino potuit, injunxit, *ne ulla ratione quempiam vaga iſta accuſatione, & invidioſo nomine Janſeniſmi, traduci aut nuncupari ſinerent, niſi prius ſuſpectum eſſe* legitime conſtitiſſet, *aliquam ex iis propoſitionibus tenuiſſe; nec quem-*

quam ſub hoc prætextu repelli ab officiis, muniis, beneficiis, gradibus, ac concionibus habendis, vel alia quacumque functione Eccleſiaſtica permitterent, niſi ſervato juris ordine, eam pœnam, quæ viris alioquin Catholicis graviſſima eſt, promeruiſſe compertum fuerit.

En Breve Pontificium, tam juſtitia & charitate plenum, quàm in terminis ſuis expreſſivum. In eo relucet veri Patris amor, & teneritudo, ardenſque deſiderium procurandæ pacis & tranquillitatis Eccleſiæ. Tantum bonum, nedum toti Belgio, ſed & Galliæ Regno univerſo obtigiſſet, ſi Jeſuitis placuiſſet in ſenſus tam pios, quàm rationabiles, introire. Sed illi ipſi qui prætendunt divini amoris actum ne ſemel quidem in vita eliciendum, ſufficere etiam præbere exteriora aliqua ſigna amoris erga proximum; alieniſſimi fuerunt à ſequenda regula tam juſta tamque charitativa, quamvis à Sua Sanctitate præſcripta. Janſeniſmi prætextus Jeſuitis medium eſt nimis utile ad magnificandam elevandamque Societatem ſuper ruina proborum hominum, ut ad hoc ipſis non ſerviat, per Galliam univerſam. Serviet, quandiu in ea probi homines reperientur, ſi Jeſuitis fides, id eſt uſque ad conſummationem ſæculorum, niſi Deus, miſericordiarum Pater, Eccleſiæ ſuæ miſereatur, crudeles perturbatores ipſius humiliando. Iſta; inquam, hæreſis nimis celerem habuiſſet finem, legitimæ iſtæ inquiſitiones, informationes, probationes, difficultatem nimis magnam creaſſent illis Patribus; quorum dux, iſta in occaſione, ſola eſt ambitio, & immoderatum deſiderium reddendi Societatem formidabilem. Terribilis ipſis confuſio fuiſſet ad nihil redactum videre prodigioſum Janſeniſtarum numerum, quos quotidie ſuis inſcribunt regiſtris.

Et iſta eſt cauſa propter quam, nullâ habitâ ratione Brevis Apoſtolici, ſcopo Jeſuitico minime faventis, perſeverant, ut antè, Janſeniſtas qualificare, quotquot ipſis ad ſalivam non ſunt, vel quorum pietas & eruditio idonea eſt ad expugnandam doctrinam ipſorum. Nec Sacerdotes, nec Regulares, nec Congregationes, nec Ordines, nec Epiſcopi, nec Cardinales ſecuri ſunt ab incur-

incurrendo odioſo nomine iſto. Et quamvis & iſtorum & illorum doctrina ordinariè ſit ſanior, religio purior, fides firmior, quàm ipſorummet Jeſuitarum, non ceſſant (contra Pontificium illud Breve) infinitum Sacerdotum, Religioſorum &c. apprime orthodoxorum numerum dehoneſtare odioſo illo nomine Janſeniſtarum, ipſos, nullo ſervato juris ordine, Eccleſiaſticis beneficiis, officiis, muniis ſpoliare, Paſtores fideles gregibus ſuis abripere, Epiſcopos & Cardinales odioſos reddere, Univerſitates & Seminaria uſurpare, doctrinamque ſcandaloſam ac pernicioſam ubique impune ſpargere.

(9) *Quod ſi quis nihilominus è noſtris eſſet.... qui aliter ſentiret, & loqueretur, & locuturus eſſet &c.*

En probatio convincens, quòd Societas, ut antè dixi, prætendat ſe habere jus & privilegium ſuis præſcribendi quod ipſos credere oporteat, ſuper iis quæ Eccleſia & Doctores communiter ſentiunt. De privilegii natura eſt, ſemper ſubſiſtere, niſi expreſſe revocatum ſit, iiſdem terminis quibus fuit conceſſum. Et iſtud eſt principium in quo ſe fundatos putant, ad prætendendum, quod Pontificiis non ſubjiciantur Conſtitutionibus, prout cæteri Regulares, niſi ſpecialis mentio de ipſis fiat. Extraordinarium privilegium quod ſe habere prætendunt, ut adhærere non teneantur Eccleſiæ ſenſibus, abſque Societatis deciſione, ſic eſt conceptum: *ſi quis aliquid ſentiret quod diſcreparet ab eo quod Eccleſia, & ejus communiter Doctores ſentiunt &c.* Ad ipſi ergo renuntiandum, & vim omnem ipſi auferendam, neceſſe eſt quod Societas illud ſpecialiter revocet, iis utendo terminis. Et iſtud eſt quod in ſua illa declaratione facit P. Generalis, harum regularum non ignarus, dum S. D. N. Clementis XI. ſuper Ritibus Sinicis Decretum acceptando, illiuſque executionem promittendo dicit: *Si quis nihilominus è noſtris eſſet...... qui aliter ſentiret....*

(10.) *Nam id omnino prævenire, aut impedire, nulla ſatis poteſt humana prudentia, in tanta Subditorum multitudine &c.*

 Cer-

Certum eſt, & bona fide fatendum, per Superiorem Corporis tam diffuſi & multiplicati, ſicut eſt Societas, prævideri & impediri non poſſe exceſſus omnes particularium Subditorum, ſibi perſuadentium ſui Corporis diffamationem aliqua in occaſione perperam eſſe factam. Videturque id quodammodo difficilius apud iſtos Patres, ſibi ipſis, ſecundum Amici ſui doctrinam, jus tribuentes calumniandi, imo & occidendi eos, qui comminantur ſe criminis objectione Societatem dehoneſtaturos, prout ex Alexandro VII. diſcimus, cujus Decreto damnata eſt crudelis iſta doctrina. Fuitque iſte unus ex prætextibus, quibus uſum fuiſſe ſcimus Claudium Aquaviva Societatis Generalem ad impediendam doctrinæ Molinæ condemnationem, pro qua Decretum deciſivum meditabatur Clemens VIII. & paratum habebat Paulus V. Nam Paulo V. dicere auſus fuit, *Si fortè Sanctitas ſua eam infamia notam Societati inureret, dena Jeſuitarum millia præſtare non poſſe, qui contumelioſa & indecora Apoſtolicæ Sedis Authoritati non ſcriberent.*

Negari ergo non poteſt, verum eſſe, quod attentis præciſe doctrina & caractere Jeſuitarum, tam delicatorum, ut patienter ferre non poſſint aliquid in lucem dari probroſum Societati, Generalis prudentia fortaſſis impedire non poſſet, ne in tanta Jeſuitarum multitudine, per totam terram diffuſa, reperirentur aliqui tantæ audaciæ & temeritatis, ut Sinicos Ritus ſuſtinerent, adhuc poſt deciſivum Papæ Decretum, eos tam apertè & expreſſè ſuperſtitioſos & idololatricos declarans. Nihilominus attento Societatis regimine abſolutaque & deſpoticâ P. Generalis authoritate, vel ipſi Jeſuitæ, majore Principum favore ſuffulti, ipſi reſiſtere non poſſunt. Attento etiam quod Superiores omnes Provinciarum ipſi tenentur ſcribere quidquid ſub ipſis agitur, modum etiam agendi Subditorum ſuorum, quod denique ipſi etiam particulares obſervare tenentur mores, ſenſus & occupationes Confratrum ſuorum, eorumque relationem exactam & fidelem facere Rectoribus & Provincialibus ſuis, vel ipſi Generali. Attentis (in-

(inquam) hiſce omnibus, dicine poteſt prudentiam Generalis rebellionibus iſtis omnibus ſatis obviare non poſſe?

Ibi tamen non ſiſtamus. Patiamur, quod velit eos, qui in locis remotis ſub nominibus adſcititiis adverſus Pontificia Decreta, in favorem ſuperſtitioſorum idololatricorumque Rituum ſcribunt, ſubtrahere ſe poſſe oculis tam oculatæ Societatis. Demus non eſſe in poteſtate ipſius, malis iſtis adferre remedium, Refractarios illos puniendo. Quid jam dicet, quando poſt tam authenticam declarationem, in facie Eccleſiæ Vicario Jeſu Chriſti tam ſolemniter oblatam, ut per orbem univerſum ſpargeretur, ipſi exprobratio fiet, quod non ſolum paſſus ſit, ſed & permiſerit, probaritque typis mandari, ſub oculis ſuis, coram ipſo etiam Pontifice, compoſitam à P. Jouvencio hiſtoriam, in qua plectenda temeritate (tanta ut ſit abſque exemplo) authorizantur omnes illi Ritus per Eccleſiam toties damnati? Quomodo juſtificabit factum audaciſſimum celebris iſtius Jeſuitæ, per totam Societatem deſtinati ad componendum opus iſtud, auſi aſſerere quod ſuum opus approbatum eſſet à Magiſtro ſacri Palatii Apoſtolici, dum per authenticam iſtius Magiſtri S. Palatii declarationem omnino conſtat, quod Pater Jouvencius ipſum fefellerit ex iſtius voluminis quindecim vel ſexdecim Libris, ipſi ad examen non offerendo niſi tres vel quatuor, in quibus nihil invenit quod corrigeret. Quodque ad decipiendum audacius Publicum, Societas curarit, duas ejuſdem voluminis fieri editiones, in quarum altera Decretum Apoſtolicum impugnatur? Tam reſtrictane eſt P. Michaelis Angeli Tamburini prudentia, tam parva notitia, ut neſciat quod Romæ fit, & in domo propria? Uſque ad quod tempus fraudes tam patentes conſpicientur?

(11.) *Præpoſitus Generalis, nomine totius Societatis, declarat ſe jam nunc illum reprobare, repudiare, ac merita caſtiganaum pœna, neque agnoſcendum pro vero & genuino filio Societatis &c.* Ad nihil reducuntur verbales iſtæ proteſtationes, tanto minus ſinceræ quod hodie

viſibile ſit per eas Eccleſiam ludibrio habitam fuiſſe, ipſius Capiti imponendo. Quali pœna caſtigatus fuit publicus ille & doloſus Papalium Decretorum prævaricator Pater Jouvencius? Ubi & unde conſtat ipſum non agnoſci verum & genuinum Societatis filium, cum ipſa expenſam ſubminiſtrarit editionis Operum ipſius, & ut editionis ſuppreſſionem præveniret, eam per totam Europam fraudulenter diſtraxerit? Ubi ſunt fulgura & fulmina, quæ anno 1711. ad manum eſſe videbantur Generali, totique Societati, ad temerarios illos compeſcendos, comprimendos, & conterendos, cùm ipſos ex adverſo Societas protegat, laudet, & ubique honoret, velut defenſores gloriæ Societatis? Quam ob cauſam ipſos è corpore ſuo non amandavit ipſa, quæ in ſinu ſuo ferre non poteſt eos, qui non ſatis zeloſi ſunt pro promovendis rebus ipſius, vel liberius redarguunt, damnantque quidquid univerſus Orbis reprobat & rejicit.

(12.) P. Generalis declarat, *quòd ea mens & praxis, quam ſemper habuit, & modo habet Societas.*

Mendacium ſuper mendacium, falſitas ſuper falſitatem. P. Tamburinus coram Sua Sanctitate proteſtatur, quòd ſua Societas illum nunquam tanquam ſuum agnovit, ſed tanquam degenerem & illegitimum *ſemper habuit, & modo habet, qui obediens non eſt Decretis & Conſtitutionibus S. Sedis, quodque eos ſemper abjecit, velut pœna & caſtigatione dignos.* Eſt tamen notorium publica notorietate, quod Jeſuitæ, ſatis audaces, ut pro intereſſe Societatis contravenire audeant ipſius deciſionibus, majori apud ipſam ſint in honore. Unquamne repudiavit, punivitque Muſſipontanum Profeſſorem, qui ſcandaloſam tradiderat Vaticanoque fulmine toties percuſſam doctrinam, quod divini amoris actum homo elicere non tenetur in vita ſua, nec in ipſa mortis hora? Imo ipſum ex Muſſipontano Collegio Societas non amovit, niſi ut alibi Rectorem conſtitueret. Patremne Lorthioirum habuit pro degenere filio ſuo, dum doctrinis pernicioſis Eccleſiaſticos infecit Seminarii

narii Tornacenſis? Econtra ipſum inde amotum Namurci collocavit, ut ibi Miniſter eſſet, Caſuiſtaque Collegii, prout diſco ex litteris, quas P. Carlier Rector Namurcenſis ſcripſit 11. Februarii noviſſimi de morte iſtius Jeſuitæ. Fuitne contritus P. Philippus, qui tanquam Seminarii Tornacenſis Superior doctrinæ ejuſdem Patris Apologiam concinnavit palam, & in amaritudine cordis ſui conqueſtus, quod propoſitiones ipſius in invidiam traherentur? Qua pœna mulctatus fuit P. Francolinus, qui poſt Innocentii XI. Decretum, in operibus ſuis Romæ editis auſus eſt indigne loqui de Epiſcopis, Prælatis, & Theologis, laudantibus Confeſſarios, peccatoribus abſolutionem tempore & loco differentibus, vel denegantibus, ut ad ſe redeuntes veri efficerentur pœnitentes? auſus etiam Clericis Romanis crudelia & funeſta peccatoribus dogmata inſpirare? Nonne Patrem Matin poſt traditam Lovanii doctrinam ab Innocentio XI. damnatam, Rectorem Antverpienſem P. Generalis inſtituit? Et an non diſcimus Jeſuitam Rothomagenſem, poſt defenſatam nuperrime publicis in Theſibus doctrinam de peccato philoſophico, ex Collegio illo juſſu Archiepiſcopi non amotum, niſi ut Theologiam doceret Claromontii in Alvernia? Chimeris ergo Publicum paſcere voluit P. Generalis; dum dixit in Societate non tolerari, ſed humiliari, non ſubmiſſos S. Sedi. Contrarium manifeſta docet experientia, Sociis utique perſuaſum eſſe, iſtud eſſe indubitatum medium ad altiora aſcendendi in Societate.

(13) Tales, *quantum poterit, ſemper compeſcet, comprimet & conteret.* En azyli locus, ad quem ſe recipit P. Generalis, poſt teſtificatum tantum zelum ſuum in ſuſtinendis Pontificiis Decretis, adverſus Jeſuitas eorum violatores. Dicit ergo à ſe compeſcendos & conterendos, quicumque de Sinicis Ritibus aliter ſentient quàm in deciſivo ſuo de iis Decreto Sua Sanctitas expreſſit. Sed (inquit) *quantum potero.* Reſtrictio iſta, & præcautio ſat inutilis videtur in Superiore, qui tanto pro gloria Dei Eccleſiæque authoritate zelo verè animatus, ſupremam & abſolutam in Ordine ſuo

caſtigandi rebelles habet authoritatem. Quia ſi poſt tentatas omnes convenientes vias, ad ipſos revocandos intra ſemetipſos, duritiem ipſorum effringere nequeat, jus habet ipſos è Societate pellendi, ne tanquam membra putrida alios inficiant. Quod ſi faceret, cuique perſuaderet, ſe fautorem non eſſe rebellium Subditorum ſuorum.

De eo ſatis convictus eſt P. Generalis iſte. Sed aliò vertit oculos ſuos, ad Jeſuitas utique apud Sinas exiſtentes, qui juramento ſuo adſtricti ad non redeundum in Europam, non obſtante quacumque Superiorum ſuorum, vel Romani etiam Pontificis ordinatione ſeu præcepto, hodie ſunt velut de domo Sinenſis Imperatoris; abſque formidine proinde Cenſurarum, pœnarumque, prævaricationibus ſuis infligendarum. Ingenioſa profecto fallacia ad falſos Miſſionarios illos in ſua rebellione firmandos, & excuſandos. Proteſtabitur quidem Generalis, ſe paratum ad ipſos puniendos, ſuæque adverſus ipſos indignationis, iratique animi ſigna dabit de eo quod non deferant Decretis S. Sedis: poſt omnia tamen ſe juſtificatum prætendet, ſuper clauſula promiſſionis ſuæ, *quantum poterit*, eo quod in poteſtate ipſius jam non ſit ſuam adverſus ipſos authoritatem exercere, eo quod terribiliter irritaret Idololatram Principem illum, qui iſtam ob cauſam è Curia amandare poſſet Jeſuitas omnes, ipſiſque Mandarinatum, & Mathematicarum præſidentiam auferre, ipſos Curiæ ſuæ muniis omnibus, officiiſque ſpoliare; & quod amplius eſt, ipſos omnes è Statibus ſuis exterminare, vel tot Jeſuitarum ipſi capita mittere; quod eſſet jactura & ruina plena celebris iſtius Miſſionis. Specioſus profecto prætextus ad ſuſpendendam punitionem.

Sed quid tandem dicent illi Patres, ſi Generalis ipſos, plenaria authoritate, ſub graviſſimis pœnis adſtringat ut reverenter acceptent, & fideliter exequantur quidquid adverſus Sinicos Ritus deciſum eſt per Pontificia Decreta? Quid (inquient) Reverendiſſime Pater, viſne ut hodie abjicere teneamur praxim, quam hactenus licitam exiſtimavimus, quamque
ut

ut talem à tot annis tanto cum ardore ſuſtinuimus? An oportet quod à Patre & Capite noſtro compellamur ad amplectendam doctrinam Dominicanorum, Dominorumque de Seminario Francico Miſſionariorum, qui apud nos hactenus ſemper habiti ſunt velut homines imprudentia ſua Religionem hiſce in partibus perdentes, quoſque apud Imperatorem depinximus velut homines imprudentes, hiſce in Provinciis Sinicis omnia perturbantes? Uſque adeone mortificabimur, ut compellas nos, cum cordolio noſtro, è templis noſtris tabulam auferre *Kim tien*, quâ nos Imperator honoravit, cujus uſum innoxium adverſus Epiſcopum Cononenſem invicta firmitate ſuſtinuimus? Abjiciendusne eſt à nobis dilectus nobis Confucius, pro cujus honore à tot annis uſque adeo decertavimus, quemadmodum & pro cultu à tot ſæculis à Sinicis ipſi exhibito? Prætendisne tot bonos Chriſtianos, quorum delicatis animis nos hactenus accommodavimus, Progenitoribus ſuis amplius deferre non poſſe ſolitos honores per Patriæ leges præſcriptos, quos Sanctus Fundator noſter Pater Riccius, per magni ingenii ſui ſubtilitatem, ab idololatria & ſuperſtitione tam bene purgavit? An non vides, Reverendiſſime Pater, quod nos compellendo ad deferendam & exequendam obedientiam Pontificio Decreto, tua nos Paternitas exponat ad tantam infamiam apud Imperatorem, ut nos habiturus ſit velut qui abuſi ſumus confidentia ipſius, ipſi perſuadentes licitum & honeſtum eſſe, quod Pontificio Decreto idololatricum declaratum eſt, ac ſuperſtitioſum, quodque tandem morte nos punire poſſet, ob diſſimulationem noſtram? Ergone deinceps in funeſta erimus neceſſitate à Sinicis, & Mandarinis idololatris ſenſibiliſſimas audiendi exprobrationes, quod Religionem noſtram neſciebamus, practicando quod ipſa damnat, vel quod ipſos fefellerimus, ipſis cultum permittendo quem Papa declarat lege divina prohibitum? Tandem, Reverendiſſime Pater, viſne hodie tantam erga nos duritiem exercere, ut nos adſtringas ad abjiciendam opinionem in Societate ſat bene receptam, quod in quacumque quis Religione

ſalvari poſſit, dummodo ſectarum differentium aſſeclæ probabilem ſequantur opinionem, ſuamque bene dirigant intentionem? Et an neceſſe eſt quod poſt tantam ſollicitudinem nobis conciliandi Principis genium, iſtam ipſi offenſionem inferamus? Ritus ipſi tam acceptos condemnando, poſteaquam tot nos beneficiis cumulavit, primariis Imperii ſui dignitatibus nos honoravit, nobis in omnibus & per omnia eſt favorabilis, plenam nobis negotiandi licentiam, ad implendos theſauros tuos libentiſſime concedit? Nimis fortes Generali videbuntur rationes iſtæ ad non excuſandum Sinicos illos Miſſionarios. Allegabit haud dubie ſuum illud *quantum poterit*, ſi ipſi exprobretur, quod non puniat rebelles illos.

(14.) *Quod ſi ad exprimendam efficacius in hac proteſtatione mentem inveniri poſſent verba clariora, & magis ſignificantia* &c. Certum eſt, quod ſtando in litterâ iſtius expreſſionis P. Generalis eſſe videatur in diſpoſitione ſincera Pontificium acceptandi Decretum, & ipſius urgendi executionem. Omnes Societatis devoti hoc cum gaudio ſibi perſuadebunt. Turbaque eorum, quorum elevatio & fortuna à Jeſuitis pendet, ipſis altiſone congratulabitur, quod per iſtam declarationem ſiniſtras omnes aboleverint opiniones, inde conceptas, quod Jeſuitæ, cum opprobrio Societatis ſempiterno, nunquam viderentur ſubmiſſi S. Sedis deciſioni.

Et ideo venerationem iſtam ad S. Sedem velut quoddam humilitatis prodigium magnificabunt, extraordinarium Corpori; ne ipſis quidem ſacratioribus legibus obedienti, niſi quantum ipſi placet. Omnibus (inquam) iſtis (qui per humanas conſiderationes canonizant quidquid à Jeſuitis agitur) ſic ſatisfactum erit per declarationem illam, ut dicturi ſint, nihil amplius exigi poſſe. Sed non ſic ab imo ad ſummum de negotio iſto, Jeſuiticoque genio inſtructi, utpote nimium ſibi præcaventes ne per ſpecioſas apparentias, illum in errorem mittantur. Prorſus aliter ipſi cogitant, expreſſiones utique illas ſinceras non eſſe, ſed fictitias & ſimulatas;

latas; dum enim per eas Summo Pontifici Jeſuitæ proteſtantur ſeſe ſubmiſſos eſſe Decretis ipſius, eodem tempore Eccleſiæ notum faciunt, æquali ſe contumacia continuare in ſuſtinenda (adverſus Decreta illa) praxi damnatâ Patris Ricci. Id modo demonſtrandum.

Dum inter Partes nonnullas contestatio eſt, Pars illa ſententiæ Judicis ipſam condemnantis plene ſe ſubmittere non cenſetur, quamlibet declaret ſe ſubmittere, ſi ſe fundatam ſentiens in legitimo aliquo Decreto, ad continuandam poſſeſſionem alicujus boni, quo Pars altera vult ipſam ſpoliare, per actum publicum proteſtationem ante fecerit, ſe ſemper manſuram in jure fruendi bono illo, ſi à Judicibus non caſſetur, nec revocetur Decretum ipſius favens poſſeſſioni. Dici quidem poterit, ſi libuerit, quod ab omni prætenſione ſua exciderit; ſed hoc dicentes non audiet, nec Pars altera contendens ſatis erit imprudens, ut credat quod in pace & ſecuritate vivere poſſit, quodque Pars ſibi adverſa ſuis ſe juribus ſpoliabit. Neceſſe eſt proinde, quod qui poſt ſententiam prætendit, in vim declarationis ſuæ, ſibi competere jus, non ſolum fateatur ſe condemnatum, nec ſibi juſtam ullam prætenſionem competere ſuper bonis conteſtatis, ſed inſuper in particulari (non obſtante ſententia) renuntiare debeat, Partique conteſtanti cedere quod ipſi uſque tunc diſputavit.

En idea juſta eorum, quæ contigerunt in famoſis, quæ tot annis durarunt, conteſtationibus, inter Patres Dominicanos, Eccleſiaſticoſque Miſſionarios, ex una parte, & Jeſuitas ex altera, occaſione Sinenſium ceremoniarum. Statim atque Dominicani à S. Sede Decretum obtinuerunt, ceremonias illas damnans velut idolatricas & ſuperſtitioſas, Jeſuitis illud ſignificarunt ut ſcirent ſe victos. Sed non ideo ſe victos exiſtimarunt; quin potius unum de ſuis ad S. Sedem deputarunt, à quo cum quæſtio facti prorſus aliter expoſita fuiſſet, modo utique oppoſito veritati, aliud impetrarunt Decretum, illas juſtificans ceremonias. Decre-

tum tamen iſtud S. Sedis Dominicanis non inſinuārunt. Verum ſe victores ubique proclamarunt, cùm licitas Pontifex innocuaſque declaraſſet ceremonias, quæ idololatricæ habebantur. In antiqua proinde ſua ſe praxi perſeveraturos dixerunt, cum proteſtatione iſta: cum Papa earum approbarit praxim, in cujus poſſeſſione pluſquam à centum ſumus annis, opinionem noſtram & praxim nunquam mutabimus, niſi aliùs Papa expreſſè revocet Decretum Alexandri VII. ſuper quo fundati ſumus. Et iſtud eſt quod in Epiſt. ad quemdam Prælatum palam *declararunt, & adhuc declarant, quòd ſi Papa damnet praxim quam ſecuti ſunt, alterius Papæ authoritate ſuffulti, quodcumque ipſis damnum inde proveniat, honoris, libertatis, & ipſiuſmet vitæ, protinus obedirent, abſque reſtrictione. Eamdem ſæpius proteſtationem fecerunt Chriſtiani ſub ipſorum cura exiſtentes. Quid amplius exigi poteſt ad probandam ſuam ſuorumque Neophytorum ſubmiſſionem? Potueruntne Jeſuitæ ſecundum regulas Chriſtianæ prudentiæ in conſcientia aliter quàm hactenus ſe gerere? ..... Jeſuitæ in circumſtantia certò obventuri tanti mali, (quantum eſt Chriſtianæ Religionis deſtructio, Sinico in Imperio) renuntiarene poſſunt poſſeſſioni (in qua ſunt) Pontificii Decreti uſquedum per alium Pontificem ſit revocatum?*

Secundùm ſenſum ergo Jeſuitarum neceſſaria eſt Alexandrini Decreti revocatio, ſine qua ſecundùm regulas prudentiæ Chriſtianæ in conſcientia non poſſunt renuntiare poſſeſſioni, in qua ſunt, perſeverandi in obſervantia praxeos P. Ricci. Modo magis authentico ſeſe explicuerunt poſt Decretum Clementis XI. de 20. Novembris 1704. Ecce enim quomodo loquuntur, publica in proteſtatione, quam ex ipſis unus à duobus vel tribus fecit annis, ut refelleret proteſtationem factam à Dominis Seminarii Miſſionum extranearum (pag. 2. n. 2.) *Secundo loco, quamdiu Sanctiſſimus Pater revocaturus non eſt Decretum Alexandri VII. quamdiu nihil faciet aliud* (prout nihil aliud in noviſſimo ſuo fecit Decreto) *niſi Partibus reſpondere ſecundùm cujuſque Partis factorum expoſitionem, abſque examine vel judicio ve-*

veritatis vel falſitatis eorum. Quamdiu per abſolutam generalemque Deciſionem non revocabit Alexandri VII. Decretum. Uno verbo quamdiu abſque exceptione ulla non condemnabit, vel non prohibebit ceremoniam omnem factam in honorem, ſeu Confucii, ſeu progenitorum, uſumque vocabulorum TIEN *vel* .*XAMTI, ad ſignificandum Deum verum, uſque tunc perſeverabimus in ſuſtinendo eo quod verum ſemper exiſtimamus, ceremonias, quales hactenus permiſimus, non eſſe niſi civiles honores.* Atqui Clemens XI. per Decreta ſua Alexandri VII. Decretum non revocavit. Adhuc ergo Jeſuitæ perſiſtunt in credendo & ſuſtinendo Sinicas ceremonias, quales uſque nunc permiſerunt, non eſſe niſi civiles honores; tametſi Papa declaraverit eſſe cultus idololatricos & ſuperſtitioſos. Eapropter Jeſuitæ cenſendi non ſunt S. Sedi obedientes, non obſtante prætenſa ſua declaratione, niſi expreſſe renuntient juri ſibi (uti prætendunt) acquiſito per Decretum Alexandri VII. Si enim Societatis Generalis bona & ſincera fide coram Sua Sanctitate egiſſet, ipſi declarare debuiſſet, & in perſona ipſius Eccleſiæ univerſæ, quod ipſius Decretum amplecteretur & acceptaret; ipſiuſque executionem polliceretur, non obſtante Alexandri VII. ſuper Sinicis ceremoniis Decreto anni 1656. in quo praxim ſuam Societas fundabat.

Expedit nihilominus aliquam hic facere reflexionem ſuper poſtulatione Jeſuitarum, factâ iſtius Decreti occaſione. Ipſa reflexio nec admodum favorabilis erit, nec grata; quia Publico notam facit tantam ipſorum obſtinationem perſiſtendi in juſtificanda praxi Patris Ricci, ut in ſtupendas incidant variationes, & incidendo neſciant nec quid agant, nec quid poſtulent. Ex quo Clemens XI. ad Pontificatum aſſumptus fuit, vehementer ſollicitatus fuit pro dando deciſivo ſuper Sinicis Ritibus Decreto. Cùm Ritus illi, diuturno, maturo & diligentiſſimo examine, per plures annos continuato, à S. Congregatione diſcuſſi fuiſſent ſub Innocentio XII. Audax & inſolens agendi modus hæreticorum, Pontifici cauſa fuit ultra non differendi, cùm

Eccleſiæ Romanæ palàm & per publica Scripta inſultarent, quod per molliores ſuos cum Jeſuitis agendi modos idololatriam foveret. Idem concludebant hæretici Galli. Quo cum graviter commoverentur Epiſcopi Gallicani, Romæ (prout diſcimus ex litteris R. Patris de la Chaiſe de 11. Septembris 1702. ad Epiſcopos iſtos) ſparſus eſt rumor; *quod Eccleſia tota Gallicana ſe adverſus S. Sedem erigeret, ſuper ſua tarditate in condemnandis opinionibus Sinicorum Miſſionariorum*, ita ut ſi Sanctitas Sua promptè non caſſaret Decretum, per quod Alexander VII. ad facilitandum veræ fidei progreſſum, declaraverat quænam ibi ceremoniæ poſſent conſervari, ſemper inde creſceret obſtaculum magnum in converſione hæreticorum Gallorum.

Nuntia iſta, Romæ publicata, ad Pontificis aures pervenerunt, Jeſuitaſque in grandes anxietates injecerunt, non ſine ratione magna formidantes, ne tot Epiſcoporum querelæ Sanctitatem Suam compellerent ad finiendam controverſiam, quam affectabant per novas & novas cavillationes ac ſubterfugia perennare. Pater de la Chaiſe in partes ſuas ſuſcepit turbinis iſtius diſſipationem, quo Societas in anxietate magna erat. Sibi perſuaſit quod in quantum Regis Confeſſarius, Epiſcopatuum, Abbatiarum, & beneficiorum diſtributor, omnes Epiſcopos illos ad optatum finem ſuum perquam facile reduceret. Eapropter memoratam ipſis epiſtolam ſcripſit, qua poſt repræſentatum ipſis rumorem, Romæ ſparſum, quod ardenter poſtularent caſſationem Alexandrini Decreti, ad facilitandam Calviniſtarum converſionem, ipſis perſuadere conatus eſt hæreticos ex adverſo videntes ex caſſatione illa contradictionem in Pontificiis Decretis, inde occaſionem arrepturos Eccleſiæ majori cum temeritate inſultandi: *Haud crediderim* (inquit) *in ea vos eſſe ſententiâ, neque à vobis datam authoritatem iis quibus placuit apud Suam Sanctitatem ſe ſuper hoc puncto, prorſus falſo & malignè adinvento, nomine omnium hujuſce regni Epiſcoporum fidejuſſores facere. Non te latet contrarium, Illuſtriſſime Domine, cùm certum ſit & manifeſtum quod Proteſtantibus*

nihil

nihil jucundius accidere poſſet, nihilque ad ipſos in ſchiſmate fovendos magis idoneum, quam eam in Pontificiis Decretis videre contradictionem (à novatoribus tam ſtudioſe quaſitam) mundoque univerſo perſuadere, quod Eccleſia per annos pluſquam centum idololatrias in Sina permiſerit, de iis bene informata.

Ecce quomodo Jeſuitæ loquebantur ante Decretum anni 1704. Quantum in ipſis erat, impedire conabantur ne Alexandri VII. Decretum revocaretur, perſuaſi quod damnari non poſſent niſi annullato Alexandrino Decreto. Sed quia contrarium hodie conſpiciunt, quodque directè & expreſſè non revocato iſto Decreto praxim ipſorum idololatricam Sanctitas Sua declaraverit, priuſquam ſeſe ſubmittant, damnatamque praxim ſuam abjiciant, directam expreſſamque Alexandrini Decreti à Papa revocationem volunt. Quod quid aliud eſt, niſi parum ipſis curæ eſſe, in eo Proteſtantibus gratificari, in ſuoque ipſos fovere ſchiſmate, dummodo aliquem habeant prætextum ſemetipſos juſtificandi. Quàm varius & irregularis eſt iſte agendi modus! Quis jam non videt à S. Auguſtino in Pſ. 131. veriſſime dictum, quod nihil ſolidi habeat falſa doctrina quod *non in ſe ſtat, mutatur per ætates, mutatur per mutationes temporum & locorum, mutatur per morbos & defectus carnales.*

(15) *Sanctiſſimus Dominus noſter ſupradictos Patres, Præpoſitum Generalem &c. benigne excepit &c.*

Nemini mirum videtur à Sanctiſſimo Domino Clemente XI. tam benigne acceptos omnes Jeſuitas illos, qui ad Congregationem generalem ex omni parte Europæ advenerant. Tenerrimo ipſos ſemper proſecutus eſt affectu; in omnibus ad ipſos ſpectantibus favorabilis eſt omni in occaſione; ipſis aperit cor ſuum; ipſius habent confidentiam, & benevolentiam tantam, ut tunc etiam ſileat, cùm neceſſarium videri poſſet, quod velut alter Propheta quaſi tuba exaltaret vocem ſuam. Et quod magis eſt ſtupendum, adhuc neſcitur punitio ab ipſo facta de horribili attentato ab ipſis commiſſo in perſonam ipſius de Latere Legati in

China,

China, quem captivum detinuerunt, eumque extrema ſævitia ad mortem uſque perſecuti ſunt. Tantus amor ipſius, & patientia erga Jeſuitas pleriſque videri poſſet exceſſiva. Sed rationibus ordinariis hoc in caſu non eſt inſiſtendum, imò conſiderandum, quod Superiores univerſales, rationes habent univerſales, à cæteris hominibus impenetrabiles. Itaque exiſtimemus potius quod tot ipſos beneficiis non cumulet, niſi ut corda ipſorum emolliat, ſicque intra ſemetipſos redire faciat. Et ſi necdum puniat ingens crimen iſtud, tantam Societati infamiam creans, fortaſſe eſt quia formidat, ne grandius malum cauſent in Eccleſia Dei; interea ſemper confidens quod benevolentiâ ſuâ aliquando perfringet duritiem ipſorum, iſtiſque rebellibus ſpiritum inſpirabit pacis & manſuetudinis. Denique, ſi Pontificia benignitas abſque deſiderato hactenus fuit ſucceſſu, deſperanda non eſt ipſorum ſub alio Pontifice correctio; vel quod Deus, tot ipſorum inſultibus & perſecutionibus (adverſus Eccleſiam ſuam, & fideles apprime probos ſuſcitatis) tandem fatigatus, cauſam ſuam in manus ſuſcipiet, humiliabitque eos qui ſeipſos exaltant ſupra omnes Poteſtates.

CLANGOR XXI.

Reformanda in Jeſuitis nimia opinandi licentia.

Si à ſpiritu Sancti Fundatoris ſui Ignatii non receſſiſſent Jeſuitæ, ab avita in Societate S. Thomæ doctrina ad novitias opiniones non declinaſſent; ſanctus quippe Ignatius novas opiniones nunquam admiſit, ſed quemadmodum Angelici Doctoris ſecutus eſt doctrinam, eam à ſuis ſequendam ſancitâ lege voluit Conſtitut. 4. p. c. 14. Verùm ex quo cæteris videri voluerunt ſapientiores, derelictâ lege iſtâ ſui Sanctiſſimi Fundatoris, plerique ex ipſis facti ſunt inſipientes, quia, volentes ſequi ſpiritum ſuum, evanuerunt in cogitationibus ſuis. *Væ* enim, Spiritus ſanctus dicit, *Prophetis inſipientibus*,

tibus, qui ſequuntur ſpiritum ſuum. Ezech. 13. Volentes etiam loqui hominibus placentia, loquuti ſunt falſa & ſtulta: *Via eorum* (quam utique in praxi ſequuntur quàm plurimi ex ipſis ſequendam docent) *quaſi lubricum in tenebris* (quam qui ſequitur, evadere non poteſt, quin prolabatur) *viſionem cordis ſui loquuntur, non de ore Domini. Vaticinantur mendacium, & prophetant ſeductiones cordis ſui.* Jerem. 23. Et tantas quidem ſeductiones, ut vel ipſe Societatis Generalis Mutius Viteleſchus in epiſt. ad Superiores Societatis de die 4. Januarii 1617. ingenuè faſſus fuerit, *quòd nonnullorum ex Societate ſententiæ (in rebus præſertim ad mores ſpectantibus) plus nimiò liberæ, non modo periculum eſſet ne ipſam evertant; ſed ne etiam Eccleſiæ Dei univerſæ inſignia adferant detrimenta.* Quod quàm verum ſit, conſtat, 1. ex tot ipſorum opinionibus, ab Academiis, à tot Illuſtriſſimis & ſapientiſſimis Epiſcopis, à generali Cœtu totius Cleri Gallicani, ab ipſiſmet quoque Summis Pontificibus meritiſſimè condemnatis. 2. Ex pluſquam mille propoſitionibus ipſorum Chriſtianam vitam plus nimiò relaxantibus, quas fideliter refert Chriſtianus Alethophilus in libro, cujus inſcriptio eſt, *Artes Jeſuiticæ* §. 5. edit. 2. De iis Regiæ Urbis Pariſienſis Curati, doctrina & pietate inſignes, in libello ſupplici Vicariis Generalibus Eccleſiæ Pariſienſis porrecto non ſine ingenti dolore cordis ſui conqueſti ſunt, *hujuſmodi Ethicem, à Jeſuitis*, (per ſuos Sancheſios, Baunios, Palaos, Dicaſtillos, Eſcobarios, Tamburinos, Gobatios, Caſuiſtarum Apologiſtas, alioſque paris laxitatis Jeſuiticos ſcriptores) *tanto ſtudio ſparſam per totum Orbem, minimè Chriſtianam eſſe. Utpote per quam Chriſtiani hominis bona mens ſpirituſque extinguitur. Nec Judaicam, Phariſaicamque; cùm procul abjiciat, quam Judæi & Phariſæi ſummè colebant, legis litteram, externique hominis probitatem. Nec Philoſophicam & humanam; cùm infenſa ſit æquitati naturali, fidei humanæ, ſenſuique communi, quibus humana philoſophia velut certis adhæret regulis. Denique nec civilem politicamque cenſeri poſſe; cùm humanæ Societatis adeò convellat fun*

damenta

damenta, ut quæ eam admiſſura ſunt Regna, Reſpublicæ, & Imperia, mutuis civium dolis, fraudibus, deceptionibus, cædibus ac furtis cito ſint interitura, nec aliud futura, niſi Reſpublicæ ſine fide, ſine lege, ſine ordine. Quare nullum ſupereſſe quo vocitetur nomen, niſi quod Jacobus exprimit: non eſt iſta ſapientia deſurſum deſcendens, ſed terrena, animalis, diabolica. Cur ita? quia ex germanis Chriſtianæ Ethices non derivata fontibus, ſed iis adverſa. *Quæ* enim alia Religio *doctrinam ſanctorum tanta libertate impugnavit* (ait Illuſtriſſimus Palafoxius in epiſt. ſua proximè ſubjicienda) *& illis veræ fidei Anteſignanis, Eccleſiæ columnis, Theologiæ micantiſſimis & digniſſimis præceptoribus minùs detulit reverentiæ?... In ſuggeſtis ſacris jam reticet Auguſtinus, Ambroſius; obmuteſcunt Gregorius, Hieronymus, Chryſoſtomus, Cyrillus, & cæteri Eccleſiæ, non quomodocumque lumina, ſed luminaria fulgentiſſima. Quidam tantùm neoterici Jeſuitæ à ſuis diſcipulis laudati exaudiuntur, & eorum authoritate, dictis, ſcriptiſque, doctrinam Chriſtianam fulcire nituntur. Quòd non ſolùm dignitati verbi Dei maximè indecens, ſed neque animarum ſaluti ſecurum exiſtimo. Si enim cuicumque Doctori eadem quæ ſanctis conceditur authoritas* (prout Jeſuitas concedere laudatus Chriſtianus Alethophilus §. 8. artic. 48. oſtendit, & nos etiam ex parte ſuprà) *maximè vexare poteſt Eccleſiam opinionum diverſitas, & labefactari fidei puritas, & morum integritas, quæ ex authoritate Patrum & Sanctorum veneratione dependet.* Quos quàm parum Jeſuitæ venerentur ibid. artic. 44. Alethophilus demonſtrat. Demonſtrat & ſummâ vir innocentiâ, & ſingulari divinarum humanarumque litterarum ſcientiâ præditus Magiſter Franciſcus Roales in ſua *Epiphaneia, & Plerophoria*, hoc eſt, *manifeſtatione & ſatisfactione in luce totius Eccleſiæ ſanctæ Dei*, & univerſæ Reipublicæ, pro aſſerta juſtitia Edictorum & ſententiæ S. Congreg. Eminentiſſimorum Cardinalium in Cenſura librorum, quâ Joannis Baptiſtæ Pozæ è *Soc. Jeſu opera omnia, & quælibet in favorem ejus ſcripta dam-*

damnantur, per decretum die 28. Septemb. 1631. promulgatum.

Iſtius Epiphaneiæ verba hìc ſubjicere non erit inutile. Sic ſe habent:

„ Sanctiſſime Pater, Imperator, Reges, Principes, &c.

„ Si quando hæreſes, ut probati manifeſti fiant, oportuit eſſe: maximè eas eſſe nunc temporis oportuit, multorum caritatę refrigeſcente, qui nempe ad ſua deſideria coacervant ſibi Magiſtros, perfectionis ſtudium, Sanctorum Patrum doctrinas evertunt, à veritate avertunt animos, ad fabulas & ſæculi ſapientiam convertuntur: & quo voti compotes fiant, Eccleſiam Romanam, veritatis magiſtram, parum curant, ſanam doctrinam non ſuſtinent, omnia interius exteriuſque interturbare, ſacra prophanis commiſcere non deſinunt. Exivit jam diu ex his, imò inter hos divina providentia permittente adhuc eſt, omnium ſanctæ Eccleſiæ Dei adverſantium peſſimus quidam Poza: qui cùm pietatis conſtitutus ſit publicus in Chriſti republica anteceſſor, factus eſt omnium errorum prævius, condus promuſque, notorius hæreticorum ſectator dogmatiſta: dum opponit Sanctiſſimo Pontifici Romano, ſcripta ſua, merito jureque damnata, uno Deo niti: dum jactat, doctrinas ab Eccleſia ſanctiſſimè prohibitas, impiè adverſus Spiritum Sanctum defenſans, ſe in petra ſtare, petramque in qua ſtat, licèt inſaniat mare, non poſſe commoveri: denegat Eccleſiæ & ejus Capiti poteſtatem ipſum in jus vocandi aut cohibendi: affirmat Sedis Apoſtolicæ & ſacrorum Conciliorum generalium judicia, in doctrinis & perſonis damnandis, poſt omnem diſquiſitionem juxta formam juris factam (quod ultimi judicii eſt in Eccleſia, cui Spiritus Sanctus aſſiſtit) nulla & prava quandoque de facto: docet liberum ſibi futurum præter Doctorum & Sanctorum Patrum ſententiam, imò & contra, in Religionis & pietatis doctrina innovare, & alia plura enormia horrendaque dictu, in quibus Illumi-

„ na-

„ natos, Tertullianiſtas, Libertinos, Proteſtantes a-
„ lios, omnes Hæreſiarchas, imitari aut ſuperare vi-
„ detur. Nec proprio contentus lapſu, errores ſuos
„ in dies dilatare ex animi deliberatione, ſummo ſtu-
„ dio & ſollicitudine curat improbâ, non ſolùm munus
„ Magiſtri publici obiens laicos nobiles, & promiſcuæ
„ plebis viros ſimplices, alioſque teneræ ætatis au-
„ ditores, peſtiferas ſuas doctrinas lingua vulgari pu-
„ bliceè edocens, verùm etiam contra civiles & Eccle-
„ ſiaſticas ſanctiones, in perniciem totius Reipublicæ
„ Catholicæ in lucem editas typis doloſis & fortuitis,
„ Auctore, Typographo & Officina ſuppreſſis, vel fi-
„ ctitiis evulgans, ſacræ paginæ, Conciliorum, San-
„ ctorum Patrum & doctorum Scholaſticorum depra-
„ vationibus, ſophiſmatis, paralogiſmis, mendaciiſ-
„ que impudentiſſimis refertas, compoſitas arte Dia-
„ bolica ad fallendum. Nec fefellit mendaciorum &
„ hæreſeon Patrem ſucceſſus. Plures ſunt proh do-
„ lor! in Hiſpania (ut de feminis aliiſque ſimplicio-
„ ribus taceam) viri Principes, Epiſcopi, Prælati,
„ Doctores, morum probitate, doctrina ac religione
„ præſtantes, quibus pſeudo-catholicus hic dogmati-
„ ſtes, voce, ſcripto, concionibus, prælectionibus,
„ libris, occaſionem præbuit ruinæ; dum favore, plau-
„ ſu & auctoritate ſuæ Societatis laudatur, commen-
„ datur; foro conſcientiæ, ſacris pulpitis & publicis
„ cathedris præficitur, plures, qui falſis ejus ſcriptis &
„ ſacræ doctrinæ corruptelis, pietati fictæ & ſubdolæ
„ fidem adhibentes, incautè approbarunt, temerè ſub-
„ ſcripſerunt. Et quoniam animus à malitia liber
„ non percipit malitiam, Magnates etiam Aulæ ſupre-
„ mi patrocinati ſunt candore & innocentia.

„ Propterea ego Franciſcus Roales Presbyter Theo-
„ logus Hiſpanus, Magiſter Salmaticenſis, parentibus
„ Petro Roales & Maria Munnoz, è vetuſta Caſtellano-
„ rum gente in oppido Valdemoro Toletanæ Diœceſis,
„ quadraginta quatuor annos abhinc natus, olim in
„ Regio S. Laurentii prope Eſcorialem Collegio à ſan-
„ ctiſſimis Hieronymianæ familiæ Eremitis pietatis,
„ artium

„ artium liberalium & Theologiæ ſtudiis auſpiciis juſ-
„ ſuque Philippi tertii Regis Catholici educatus, apud
„ Salmaticenſes deinceps in S. Mariæ Magdalenæ
„ Collegio Theologus Academiæ deputatus, & publi-
„ cus Mathematum Profeſſor, adaucto ob linguarum
„ & aliarum rerum qualem qualem peritiam honora-
„ rio à Rege & ſupremo Senatu ſtipendio, tandem
„ Principi Emanueli, Filiberto & Regi Catholico Phi-
„ lippo IV. inter ſacerdotes honorarios à ſacris, Sere-
„ niſſimo Hiſpaniarum Infanti Ferdinando à ſtudiis li-
„ terariis: cùm matura inſpectione facta, certò ſci-
„ rem omnia ſcripta & doctrinas dicti Pozæ, ſuorum-
„ que defenſiones, approbationes, commendationes &
„ plauſus, in deſtructionem potiùs quàm in ædifica-
„ tionem fidelium, & fidei catholicæ tendere, viam-
„ que ad omnem hæreſim, imò ad Atheiſmum in
„ Hiſpaniam aperire: memor officii mei erga Regem
„ Catholicum, cui debeo quidquid ſum, erga amicum
„ Regis, cui ob maxima in me collata beneficia ob-
„ ſtrictus ſum, erga Patriam, erga Religionem &
„ Rempubl. pro quibus natus ſum mortem oppetere,
„ nec oblitus debitæ correctionis & caritatis erga Pa-
„ tres (ſic enim audire volunt) admonui primùm Præ-
„ latos, Præpoſitos, & amicos dicti Pozæ privatim,
„ ipſumque Pozam poſtea coram aliis ſelectis ſeptem
„ viris domeſticis & collegis ſuis; ad colloquium &
„ diſputationem inter me & illum ab ipſorum Socie-
„ tate ſpecialiter deputatis, in conſpectu Magnatum
„ Hiſpaniæ, Ducis de Ixar, Comitis Salinarum, Co-
„ mitis Saldaniæ, & multorum aliorum Nobilium vi-
„ rorum, qui vocati præſentes adfuere, ipſum (in-
„ quam) perſonaliter conſtitutum, ſuoſque, coargui
„ palam de multiplici crimine falſi & ſcandalo com-
„ miſſo ſcienter & cum dolo, in ſcriptis ab ipſomet li-
„ bellis, à ſuis approbatis atque editis nomineque to-
„ tius Societatis evulgatis, pravo exemplo læſæ Ma-
„ jeſtatis & fidei publicæ, quæ læſa in Societatem cla-
„ mat adhuc. Id cùm ob Pozæ & ſuorum ſuperbiam,
„ fraudes, modoſque agendi diabolicos, non ſatis
„ eſſet:

„ eſſet: principibus miniſtris Aulæ & Curiæ regiæ ſug-
„ geſſi, ut maturè Pozæ & Sociis ejus obviam irent,
„ ne Regni Catholico, amicis Regis, & toti Reipublicæ
„ imponerent, primates candidiores & optimos quoſ-
„ que occultè quàm clandeſtiniſſimè ſeducentes, ſub
„ doctrinæ & Religionis prætextu Religionem & do-
„ ctrinam peſſum dantes. Et in hac ſuggeſtione, ut in
„ aliis, & eos quibus facta eſt, ſatis graves & honeſtos
„ teſtes habeo.

„ Tandem per viam denunciationis clam; & per
„ publicam demum accuſationem ad Tribunal ſanctiſ-
„ ſimæ Inquiſitionis Hiſpaniarum, palam inſtiti, Legatis
„ Apoſtolicæ Sedis apud Regem Catholicum, Præſidi
„ ſupremi Senatus Caſtillæ, Academiis, Eminentiſſi-
„ mis Cardinalibus in Hiſpania, Epiſcopis, Religio-
„ ſorum Ordinum Præpoſitis, Doctoribus & Magi-
„ ſtris, ubicunque & quoſcumque alioqui datum eſt,
„ innoteſcere faciens, quale & quantum periculum ac
„ pernicies ex Pozæ ſuorumque doctrina, audacia, no-
„ vitate, falſitate, Eccleſiæ Catholicæ imminebat.
„ Nec interim ſubterfugi privatim ſemper & ubique,
„ quominus omnibus nunciarem in Aula, in plateis,
„ in compitis (ut ſæpe de hoc me petit Poza in Apo-
„ logiis, ſuique gratiſſimo mihi crimine accuſant) ca-
„ verent à fermento Hæreticorum, attenderent à falſis
„ Doctoribus: idque oportunè, importunè, in omni
„ patientia feci, in ſpe fore ut ſanctiſſimi Tribunalis
„ Judices Hiſpani in tempore medicinam adhiberent.
„ Et ſanè illud obtinui, propter quod accuſationem
„ præcipuè inſtitueram, ſcilicet ne Poza deſignatus ſan-
„ ctiſſimæ Inquiſitionis Qualificator, aut Cenſor, in
„ dehoneſtamentum illius ſacro-Sancti Tribunalis, &
„ Sedis Apoſtolicæ irreverentiam, hoc munus exer-
„ ceret. Quoad reliquum, ab actione non deſtiti,
„ proſequi ad tempus diſtuli, expectans ſi fortè Poza
„ & ſui reſipiſcerent, ſcirentve confuſi erubeſcere, ſa-
„ tiſque fore exiſtimans, ſemel atque iterum pro
„ cauſa totius Orbis ſcripta ſua ſuorumque fautorum
„ defenſoris, prava, & impia, Romæ fuiſſe damnata per
„ ſa-

Digitized by Google

„ ſacræ Congregationis Eminentiſſimorum Cardina-
„ lium Edicta, ut in Hiſpania ad regulam illam pri-
„ mam & ſupremam Curiæ & Sedis Apoſtolicæ rata
„ haberetur, aut fieret eorundem ſcriptorum prohibi-
„ tio. Sed cùm videam in dies, non ſine gravi ſcanda-
„ lo & periculo, protrahi Edictorum executionem in
„ Hiſpania, & Pozam ſuoſque inſolentiores in pejus
„ quotidie ruere, tum ingeminatis vulgatiſque magno
„ numero publicis Apologiis, & libellis famoſis, lati-
„ na & vulgari lingua clam editis, cenſores & accuſa-
„ tores Romanos & Hiſpanos ad fidei & librorum
„ expurgandorum Tribunalia ab his in jus vocari,
„ calumniatores, mendaces, manifeſtos falſarios, imò
„ Hæreticos & proditores fidei, quæ Sedi Apoſtolicæ
„ debetur, compellari: inſuper negligentiæ, ſupinæ
„ ignorantiæ, conniventiæ, venalitatis, malignitatis
„ diabolicæ & læſæ Majeſtatis crimine viros doctos
„ Hiſpanos & Italos reos fieri, nec ſanctæ Inquiſitio-
„ nis Miniſtris, Eminentiſſimis Cardinalibus, vel ſan-
„ ctiſſimis Summis Pontificibus, omni humano divi-
„ noque jure ſuſque deque habito parcere: ideo ego
„ dictus Magiſter, non quòd magis idoneus, ſed quòd
„ alii gravioribus occupentur; aut illis reſpondere tan-
„ ti non faciant: neque ex eo quòd ad Pozæ & fauto-
„ rum ejus damnationem aſſerta juſtitia Sacræ Congre-
„ gationis judices, cenſores doctrinæ his opus habeant,
„ quod eſſet ſolem facibus juvare, ſed (quoniam non
„ omnium eſt ſcientia) ne ſimpliciores minuſve cauti
„ per inanem Philoſophiam decipiantur: tum etiam
„ quod neceſſitas mihi incumbit, ut proſequar inju-
„ riam publicam propriamque. Is enim ſum quem
„ potiſſimùm ſui & ſuorum adverſarium, & initio ac-
„ cuſatorem agnoſcit, & quem in primis læſum vult,
„ & in jus per fas & nefas tacitè & ſimulatè vocat Po-
„ za, ſuique (quod mihi glorioſum eſt ab his, de his,
„ ad hos & inter hos) ideò, inquam, ex plena animi de-
„ liberatione, propria electione, & conſcientia non
„ errante ad id cogente, in obſequium ſanctæ Sedis
„ Apoſtolicæ, atque in obſequium Regis Catholici, ad
„ me-

„ majorem gloriam Dei & ſanctiſſimæ immaculatæ „ Virginis Deiparæ, pro aſſerta juſtitia Eccleſiæ Romanæ in cenſura librorum, pro doctrina fidei, & „ ejus Sacro-ſanctis Tribunalibus, pro Patria, pro „ Academiis Hiſpanis & præcipuè pro principatu „ Cantabriæ, quorum omnium publicam læſionem ſimul, & injuriam meam vindico, coram veſtra Sanctitate & coram Eminentiſſimis Cardinalibus Sedis „ Apoſtolicæ Romanæ judicibus delegatis, in luce totius Eccleſiæ Catholicæ & Reipublicæ Chriſtianæ, animo, & hoc publico ad omnes fideles ſcripto compareo, paratus & corpore comparere quotieſcumque legitimè jubebor, & Pozam ejuſque fautores de „ prava, falſa & hæretica doctrina, coram, palam & „ incontinenti convincere, atque omnia quæcumque à „ me ſcripta ſeu dicta ſunt, vera probare præſto ſum. „ Nec recuſo aut unquam recuſavi, imò ſtare volo „ (profiteor) ad Tribunal, quo me Poza & ſui advocant, coram ipſiſmet judicibus, qui in cognitionem „ hujus cauſæ de Poza & ſcriptis ſuis prævenerunt, „ rationem mei redditurus, pro fide reſponſurus, veritatem defenſurus.

„ Item coram Deo & hominibus notum facio, teſtorque omnibus & ſingulis, hanc publicam manifeſtationem & ſatisfactionem ad publicas itidem Pozæ, „ & ſuorum damnatas Apologias inſpecturis, per me „ non ſtare, quo minus fiat in judicio, aut extra coram judicibus, aut aliis viris doctis, reorum & actoris ſecretus aut publicus congreſſus, & confrontatio: „ quam ſæpe ob victam & hæreticam Pozæ & ſuorum „ expoſtulationem, & provocationem, ad ſui majorem „ confuſionem poſtulavi, quando cùm quoad ſcripta „ detuli ad hæreticæ pravitatis Inquiſitores ſupremos „ in Hiſpania, & iterum illam denuò, ſi expediat liceatve mihi per eos quorum intereſt, poſtulo, accuſans Pozam in præſentia quoad ſcripta & quoad „ perſonam, tamquam novatorem, falſarium, hæreticum notorium, dogmatiſantemque Hæreſiarcham: „ qui hæreticorum allegata ſcripta ſenſaque formaliter

„ hæ-

„ hæretica pro doctrina à Spiritu Sancto Sacris Conciliis dictatâ ſuppoſuerit, docuerit & ſcripſerit, ſcienter & ſtudio, & ex animi propoſito ante & poſt accuſationem, cùm eadem etiam poſt legitimam damnationem & inexcuſabilem notitiam, ſæpe iterum repetens & ingeminans, longè deteriùs defenſaverit:& è contrario ſanctorum Conciliorum doctrinam, tamquam hæreticorum errorem, turpiſſimè damnaverit: innumera Conciliorum, Sanctorum Patrum, Doctorum Scholaſticorum, imò & ſacræ paginæ loca & ſenſa impudentiſſimè corruperit, falſaverit, intorſerit hæreticè, ut nova principia præter & adverſus totius Eccleſiæ Catholicæ mentem introduceret, & contra expreſſam communem ab omnibuſque receptam Doctorum & Patrum ſententiam novas doctrinas, & quarum ſingularitate gloriatur, inveheret. Qui ut aliter ſcientiarum inſtrumenta diſponere, ordinem univerſæ ſcholæ confundere, totius Theologiæ locos demoliri, omnem in ea auctoritatem elevare conatus, Apoſtolicam Sedem contempſerit, Chriſtum Dominum ejuſque ab omni labe puriſſimam & immaculatam Matrem virginem inhonoraverit, apparatum ad cunctas hæreſes inſtruxerit, viam ad Atheiſmum aperuerit, Regem & Principes ſeducere tentaverit, viros doctos, ut jactat, in reprobum ſenſum traxerit, faſcinaverit, deceperit, ut pravæ ſubſcripſerint doctrinæ, exemplo peſſimo: quæ omnia licèt per ſe ex ſcriptis & geſtis Pozæ & fautorum ſint notiſſima, judicialiter tamen per probationes luce meridiana clariores facti evidentiâ nota faciam, in lucem Eccleſiæ exponens, reorum voto & inſtantia, qui cogendos ad id eſſe accuſatores ingeminant: ut qui noluerunt corrigi ſecretò, corripiantur cum opprobriis.

„ Nec diſputationem renuo, quamvis ſuperflua videatur, in re judicata, & in iis quæ expoſitione aut propoſitione tantùm indigent, qualia ſunt quæ hìc deferuntur: tamen poſtulat & hanc Hæreticorum more Poza; in uſuque aliquando Eccleſiæ fuiſſe ex

„ abundanti contra pervicaces, ut in ſimili nunc, non „ eo inficias. Ergo ut iſtorum infringatur audacia, & „ ora obſtruantur impiorum, diſputationi præſto ſum. „ Sed quia Poza, dum ſuos accuſatores & cenſores „ Hiſpanos ac Romanos crimine falſi & proditionis fi„ dei, quæ Sedi Apoſtolicæ debetur, reos facit, in „ primis me accuſat & advocat Romam, conviciatus „ de more ſcriptis publicis, libellis famoſis typis edi„ tis: prævaricatur tamen & renuit vel ſub ſalvo con„ ductu & impunitate oblata (ut fatetur) vocatus com„ parere & ſtare provocationi per ipſum, & qui ab „ ipſo ſunt, evulgatæ: licebit ei per me ex ſupereroga„ tione & indulgentia (quod eſt contra omne jus & „ fas) per procuratorem audiri, nec enim abſentiam „ curo, ubi culpa præſens eſt: atque ut Procuratori „ locus ſit, & quilibet ex Poza fautoribus ſociiſve ex„ periri mecum poſſint, quoniam illius membri putri„ da contagia, damnatio & accuſatio & reorum alle„ gatione & ipſa rei veritate univerſam tangunt Socie„ tatem; defero & advoco in jus ex quovis Ordine & „ ſtatu quoſlibet hujus cauſæ fautores, defenſores & „ patronos, præcipue Præpoſitos, Doctores, & Cen„ ſores ex ipſius Societate, omnes illos, qui ſcripta, „ & prava manifeſtè Pozæ dogmata approbarunt ſub„ ſcriptione directè, indirectè, commendatione, ſi„ lentio, conniventia: cùm de crimine falſi, læſæ Ma„ jeſtatis & fidei teneantur: maximè quatenus poſt „ ſcriptorum legitimam ſanctiſſimamque in Curia Ro„ mana damnationem, poſt publicam famam & rumo„ res de Pozæ hæreſi, inſolentia, novitate, ſingulari„ tate & falſitate doctrinæ de Conciliorum, Sancto„ rum Patrum, Scholaſticorum & totius Eccleſiæ con„ temptu: poſt tot clamores publicos Academiarum „ Salmanticenſis & Complutenſis, Religioſorum Ordi„ num, Concionatorum ex ſacris pulpitis, Magiſtro„ rum ex Cathedris publicis, accuſatorum & docto„ rum virorum in Hiſpania & Italia voce ac ſcripto: „ poſt multa etiam typis edita Catholicorum volumina „ in Pozam, tanquam in puteum abyſſi Hæreticum,

„ Hæreti-

„ Hæreticorum diſcipulum, Miniſtrum Diaboli, ſucceſſorem Lutheri (his enim coloribus per pios & „ Catholicos viros deſcribitur) qui contra articulos fidem doceat, ſacræ doctrinæ ſenſa depravet, corrumpat; poſt hæc, inquam, omnibus his non obſtantibus, & penitus à Pozæ Societate ita contemptis, ut „ excuſationem non habeant, magno ſcandalo & in „ totius Chriſtianæ Reipublicæ damnum, Regi Catholico & ejus Miniſtro primati, Virum adeò ſuſpectæ „ & omnino depravatæ doctrinæ, ad publicas perlectiones in Collegii Imperialis Scholis Regiis, tum in „ Cathedra novatoria palam & ſuſpecta, de placitis „ Philoſophorum anteceſſorum, tum in ſacra pagina „ primarium Doctorem propoſuerunt, vel probarunt, „ veluti Hiſpaniarum juventuti erudiendæ maximè idoneum, Principibus, Senatui, & univerſæ Regiæ „ Curiæ frequenter, privatim & publicè certatim commendarunt, foverunt, applauſerunt: cùm ex conſueta ſuorum (quam jactant) circumſpectione & „ probatione continua, ex fama publica, rumore, clamore & omnibus non ſine dolore memoratis ſuprà „ dictis perſpectum habere debuiſſent hunc hominem, „ eaque, in quibus peccat, manifeſtè publica facta ſint „ & notiſſima notorietate juris factique.

„ Nec ſolùm approbata & laudata ſunt à Societate, „ & ejus Theologis, damnanda damnataque hujus „ Pſeudo-Catholici Doctoris ſui ſcripta & opera: verùm, quod majus eſt, quædam per ipſos Doctores & „ Patres Societatis, ad pravæ & novæ doctrinæ ſemina „ longiùs propaganda, aliis & aliis Typographis in diverſa loca mandato, ſtudio, ſolicitudine, correctione & expenſa Patrum ipſorum typis edita, contra ſui „ Ordinis ſtatuta, contra expreſſa ſanctorum Conciliorum & Summorum Pontificum decreta: & quod „ maximè notatu dignum eſt, exemplaria vulgari ſermone Hiſpano conſcripta, vulgo Doctorum & ſtudentium fuere diſtributa gratis & amore oſtiatim per „ Societatis ipſius Patres & Doctores, Danaos dona „ ferentes, igneſque ſuppoſitos cineri doloſo, equo

„ Palladio. Quædam itidem nomine totius Societa-
„ tis, & in cauſa & pro cauſa Societatis, in lucem
„ publicam data ab ipſamet, per ipſam inter Magi-
„ ſtros Regios, Primates, & viros Nobiles ex Aula,
„ ex Senatu, ex Curia, ſunt diſperſa per libellos in
„ Regem & Rempub. falſarios & proditorios. Alia
„ item habita primùm pro Roſtris coram pleno Socie-
„ tatis Conventu & Curia Regia, deincepſque publici
„ juris facta, publice Madriti à Societate habentur ve-
„ nalia. Alia inter Nobiles privataſque perſonas, ſcien-
„ te & probante Societate, per diribitores, & amanuen-
„ ſes manuſcripta diſpertiuntur. Plura denique ano-
„ nyma, plura ſuppoſitis & fictitiis nominibus ſimili-
„ ter edita diſtrahuntur, vulgataque diſſeminantur.

„ Quæ omnia cum multiplici crimine falſi redar-
„ guantur impietatemque contineant manifeſtam, ut
„ ex ejus actionis proſecutione patefiet, auctores, fau-
„ tores, laudatores, Doctores vulgatoreſque ejuſmo-
„ di ſcriptorum & libellorum ſaltem ſuſpecti habendi
„ ſunt de vehementi, incurreruntque crimen falſi &
„ læſæ Majeſtatis in re doctrinæ & fidei graviſſima,
„ ſilentio, conniventia, ſimulatione, fautoria, de qui-
„ bus merito veniunt accuſandi. Et ego dictus Ma-
„ giſter in eos ſimul & in Pozam, tamquam in Rei-
„ pub. & veræ pietatis hoſtes publicos, actionem hanc,
„ prout meliùs & efficaciùs poſſum & debeo, publi-
„ cam inſtituo, tum ad partis inſtantiam provocatus,
„ tum neceſſitate ſalutis boni publici & famæ propriæ
„ coactus, non ex odio, aut ex alio pravo cordis af-
„ fectu, quod in verbo ſacerdotis per Deum juro
„ teſtorque, & ad hæc & ſingula ſupra dictorum pro-
„ banda & demonſtranda teneri & cogi volo ſub pœna
„ talionis, & qualibet alia extraordinaria pro arbitrio
„ Superiorum, ſub quorum correctione ſemper ſto.
„ Et poſtulo ex ſuprà relatis hujus accuſationis capiti-
„ bus, cùm de eorum conſtet veritate, ut Poza ho-
„ mineſque Societatis hujuſmodi ad normam juſtitiæ
„ & æquitatis debito rigore coërceantur, ſuſpecti &
„ periculoſi in negotio fidei Eccleſiæ & Reipublicæ
„ deinceps

„ deinceps habeantur, dignique qui publicè abjurent
„ aut purgentur, & qui à munere docendi in colle-
„ giis, ut ſanæ doctrinæ & rebus publicis noxio pe-
„ nitùs amoveantur; ne ad Pozæ & ſimilium exem-
„ plum totius Orbis ſcholas, quibus per fas & nefas in-
„ hiant, avertant, indeque juventutem & reliquas æ-
„ tates ac ſtatus inficiant: quod olim de hac Societate
„ graviſſimi viri prædixere, & hodie illuſtriores in
„ Eccleſia virorum doctorum cœtus & Academiæ ex
„ Societate ipſa, & rei veritate confirmant: & ſubſcri-
„ bo ut infra.

Magiſter Francíscus Roales.

Paradigma ſive Exemplum in ſpeciem doctrinæ Pozæ & ſuorum.

„ In diſſertationis ſeu declarationis hujus exemplum
„ ex plurimis hæc ſint Themata.

„ Primum. Tot Apologias ſtare pro ſe, quot exi-
„ ſtant Concilia, ait Poza. Oſtendam tot eſſe accuſa-
„ tionum Capita, & hæreſis judicia contra Pozam,
„ ejuſque fautores, quot clauſulas Conciliorum pro
„ ſe adducunt, imò in pluribus tot eſſe delicta, quot
„ verba, & hæc aſſertio omnium, quæ à me expo-
„ nenda ſunt, eſt fundamentum, baſiſque unde dicen-
„ dorum ſpecimen & initium eſt capiendum.

„ Secundum. Reum ſe eſſe damnationis æternæ,
„ niſi veritatem manifeſtet: item ſe ſcribere, ne Ec-
„ cleſia veritate privetur, ait Poza. Oſtendam, Po-
„ zam in hoc uno ſibi conſtare, quòd ſemper & ubi-
„ que, etiam cùm veriſſimá dicit, falsò loquitur &
„ mendax eſt: in hoc item uno eſſe veracem, quòd
„ ipſe mendacem ſe prodit, ipſe hæreticum ſe oſten-
„ tat.

„ Tertium. Se de Eccleſiæ cultu in Curia Romana
„ judicari: neſcire item an ullus ſit doctor, qui ma-
„ gis Eccleſiam exornaverit illuſtraveritque, de ſemet-
„ ipſo ait Poza. Oſtendam omnium adverſantium Ec-
„ cleſiæ Sanctæ Dei Hæreticorum nunc temporis, &

„ retro, peſſimum impudentiſſimumque Pozam exiſte-
„ re: quod exemplis Hæreſiarcharum Lutheri & Euty-
„ chetis, cum quibus ipſe Poza ſe componit, atque e-
„ tiam ex aliorum parallelo palam fit.

„ Quartum. Se, quæ Sanctiſſimam Deiparam ma-
„ xime commendant, docere: de puritate Virginis ju-
„ dicari à Sacra Congregatione Eminentiſſimorum
„ Cardinalium, ait Poza. Oſtendam nullum umquam
„ exſtitiſſe pietatis puriſſimæ Conceptionis adverſa-
„ rium æque noxium, ac Poza impius: cui ſi fides ad-
„ hibenda eſt, Sanctiſſima Virgo Deipara cauſam
„ (quod abſit) perdidit: Poza & ejus fautores ſocii-
„ que juſtitiam cauſæ pietatis ſpecie prodidere: in quo
„ crimen læſæ Majeſtatis divinæ & humanæ commit-
„ tunt manifeſtè.

„ Quintum. Adverſari antiquæ Eccleſiæ Dei, Chri-
„ ſto & Matri Sanctiſſimæ, eos, qui ſcripta ſua dam-
„ nant, ait Poza. Oſtendam omnes & ſingulos qui pra-
„ va damnataque ſcripta Pozæ, aut ipſum per apologias
„ ſe defenſantem, defenderunt, foverunt, approba-
„ runt, commendarunt (niſi eos excuſet innocentia
„ ex deceptione aut ignorantia) ſuſpectos fore de
„ fide: correctione aut monitione maximè indi-
„ gere.

„ Deſcendam & propiùs ad hæc Themata. exem-
„ pli gratia, ad allegationem Conciliorum: per deca-
„ des & hecatoudadas delicta Pozæ & fautorum enu-
„ merabo; nec enim minoribus numeris capiuntur. In
„ uno Concilio ſexto generali, centies, bis centies &
„ amplius delinquitur. In eodem unico Concilio qua-
„ drageſies verba Hæreticorum pro verbis, doctrina
„ & ſententia Concilii falsò allegat & repetit Poza ſui-
„ que. In uno Concilii unius Hiſpani XV. Toletani
„ exemplo referendo (quod incredibile dictu eſt) bis
„ centies peccant, correctione & damnatione digni
„ ſunt. Item in unico Tractatu primo lib. 3. Eluci-
„ darii ſupra vigeſies falsò aut pravè allegat Poza Con-
„ cilia. Dicam aliquid majus, in uno folio Elucidarii
„ lib. 4. tract. 3. cap. 1. pag. 909. & 910. in Complut.
„ editione

„ editione quod incipit, *pertinent*, uſque ad finem §.
„ *ubique*, quadrageſies & ampliùs Conciliorum loca &
„ ſenſa falsò citat & refert in favorem Hæreticorum,
„ ab Hæreticis palam, & ex eorum ſententia contra
„ Eccleſiam Catholicam: ita ut in eodem folio unico
„ ferè bis centies redarguatur falſum docere & innue-
„ re pro hæreticis, contra veritatem rei, mentem
„ Conciliorum & S. Romanæ Eccleſiæ authoritatem:
„ quod ex collatione ipſa textuum Conciliorum cum
„ Poza palam facio. Neque hyperbolice hæc ſcribo,
„ ſed Chriſtiana fideli veritate, quod teſtor Deum,
„ juroque. Loquor enim coram Deo, coram ſum-
„ mo Pontifice, coram Principibus totius Eccleſiæ &
„ Univerſæ Reipublicæ, quos omnes iterum atque
„ iterum per venerandam Sanctiſſimam Trinitatem de
„ more olim Eccleſiæ conjuro, hæc humilitatis meæ
„ non deſpicere, nec me unum ex puſillis expoſitum
„ offenſioni contemnere. Judicio ſto, lege & jure ago,
„ in luce Sanctæ Eccleſiæ me iniquè compellantibus
„ pro cauſa fidei ſatisfacio, atque ut inimici veritatis
„ confundantur; minimus inter Salmanticenſes Magi-
„ ſtros, quo ſanæ doctrinæ Romanæ Eccleſiæ faciem
„ hac diſputatione adverſariis præluceam, illis adſum.
„ In ea ſic me geram, ut nonniſi manifeſta illis obji-
„ ciam, brevibus enthymematis, brevioribus interro-
„ gatiunculis experiar: eiſdem autoribus, eiſdem codi-
„ cibus utar, quos Poza, & ſui, commendant lau-
„ dantque. Quin potius ipſis teſtimoniis & locis fide-
„ liter allegatis ibidem, quibus illi errores adſtruunt,
„ ipſos vincam, nec Pozam ſine ipſo umquam con-
„ veniam. Inſuper omnes conditiones ab ipſo acci-
„ piam, quæ poſſint cum ipſius doctrina ſubſiſtere,
„ etiam ſi communes cum Lutheranis & Proteſtanti-
„ bus comminiſcitur. Nullum Tribunal in Eccleſia,
„ nullos judices recuſo: nullius in me injuriam me-
„ tuo, nec timeo ubi non eſt timor. Humanum fa-
„ vorem non ambio: puniri ſi merear, non deprecor.
„ Adſint vel ſub impunitate (quæ jam diu in Curia
„ Romana illis offertur, ſed criminis conſcientia dif-

 „ fidunt)

„ fidunt) quorum intereſt, interim me arbitrio ſupe-
„ riorum, diſſertationem hanc, & quæ illam conſe-
„ quuntur, ſubmitto, publici juris facio & ſubſcribo.
„ Mediolani tertio nonas Octob. 1633.

CLANGOR XXII.

Reformandæ doloſæ artes, occultæ techmæ, malignarum ſuggeſtionum cuniculi, calumnioſæ impoſitiones, iniquæ molitiones, & turbulenta media, quibus Moliniſmum defendere ac propagare Socii à ſæculo annituntur.

AB eo tempore quo Molinæ defenſionem univerſa ſuſcepit Societas meditatæque in Molinianæ doctrinæ condemnationem Bullæ ſolemniter promiſſam à ſe promulgationem in aliud tempus differre viſum eſt Paulo V. vix enarrare quis ſufficiat natas exinde turbas & mala magna in Eccleſia; nec enim Socii deſtiterunt doloſis artibus, fraudulentis ſuggeſtionibus, calumnioſis adversùs innocentes declamationibus, malignis informationibus Eccleſiaſticarum & Civilium Poteſtatum, aliiſque turbulentis mediis Moliniſmum ſuum defendere ac propagare. Judicet æquus rerum arbiter talibuſne mediis defendi amet cauſa bona? Et an doloſæ artes, fraudes, calumniæ & turbulenta media hominibus conveniant ſinceris, veritatiſque, æquitatis, & pacis Amatoribus?

Nec mirum quod iisdem artibus Moliniſmum defendere pergant, quibus inceperunt. Nam uti demonſtrat Celeberrimus Author Hiſtoriæ Congregationum de Auxiliis, tametſi ſapientiſſimis Viris Molinæ dogmata viderentur admodum periculoſa, eorumque defenſio Societati parum honorifica; nulla non arte, nullis non ſtrophis uſi ſunt Societatis Theologi, in eorum defenſionem, nec ullis amicorum conſiliis inde abduci potuerunt.

Nullis quippe juſſionibus in Congregationibus adduci potuerunt ad mentem ſuam de gratiæ efficacia perſpicue exponendam; ad eam clare dicendam ab E-

mi-

minentiſſimo Cardinale Madrutio, Congregationum Præſide, ſæpiùs ac vehementiùs admoniti, moras ac diverticula quæſierunt. Ut Pelagianiſmi notam evaderent, Calviniſmum Prædicatoribus perperam objecerunt. Clementi VIII. ad definiendum accincto turbarum magnarum timorem injecerunt, ſi Molinam damnaret, Romanamque Curiam clamoribus ſuis impleverunt. Thomiſtarum doctrinam invidioſè, aliter quàm ſe habet, expoſuerunt. Ipſamque de Auxiliis Congregationem calumniati ſunt; ipſi quoque ſummo Pontifici calumniis ac querimoniis ſuis adeo moleſti, ut intimo dolore affectus conquereretur Jeſuitas omnia audere. De generali Concilio à Regibus ad cauſam iſtam decidendam poſtulando rumorem ſparſerunt per Urbem & Orbem. Totam pene Europam in ſui patrocinium fraudulenter commoverunt. Romanum Pontificem in decidendis factorum non revelatorum controverſiis fallibilem eſſe palam ipſi objecerunt &c. ut jam vidimus Clangore XVII. Nec à ſimilibus ſtrophis & artibus ab eo tempore deſtiterunt. Siquidem gratiæ per ſe efficacis, Moraliſque Evangelicæ defenſores, velut Janſeniſtas, Bajaniſtas, hæreticos, S. Sedis contemptores, & Novatores, apud Principes, Magiſtratus, & populum depingunt, omni calumniarum genere famam ipſorum proſcindunt, ſuiſque illis doloſis & calumnioſis artibus ipſos à dignitatibus, officiis & muniis Eccleſiaſticis arcent.

Et quibus non dolis, technis, falſis criminationibus veriſſimæ Catholiciſſimæque S. Auguſtini de gratia doctrinæ Defenſores apud ſummos Pontifices perſecuti ſunt? Primo namque videntes actum eſſe de Moliniſmo ſuo, ſi Janſenii *Auguſtinus* adjuncto Parallelo inter Moliniſmum & Semipelagianiſmum curreret, propoſitiones quinque ambiguas, æquivocas, pravum ſenſum primo aſpectu præferentes, per devotum ſibi Doctorem Cornetum Exjeſuitam fabricarunt, eaſque totidem verbis in Janſenii Auguſtino contineri Annatus & alii contra veritatem ſparſerunt. Deinde

Chriſtianiſſimi Regis Aulam, Galliarumque Epiſcopos ſibi devotos quàm multos, per ipſoſque Romanam Curiam, Urbanum VIII. Innocentium X. Alexandrum VII. orbem denique univerſum circumvenientes, propoſitiones à Janſenio (in libro illo) & ab iis qui ſe Auguſtini Defenſores dicebant, Calviniano ſenſu defendi; ipſos proinde Calviniſtas eſſe, hæreticoſque pernicioſiſſimos, qui Chriſtianæ Religionis fundamenta ſubvertebant. Quod tam frequenter, & tanta calliditate quaquaverſum Regibus, Principibus, Epiſcopis, Romanæ Curiæ Aulicis, Eminentiſſimis Cardinalibus, ac per ipſos laudatis Romanis Pontificibus, ipſi etiam moderno Pontifici inculcarunt, ut perſuaſerint. Et inde factum quod Innocentius X. illis fidem adhibens eas ex Janſenii Auguſtino decerptas, narrativè, non definitivè dixerit in prooemio & clauſula Conſtitutionis ſuæ, nullâ ipſius mentione factâ in ipſarum propoſitionum definitiva condemnatione. Nec enim libri Janſenii examen Cenſoribus, ſeu Conſultoribus injunxerat, ſed propoſitionum duntaxat in abſtracto, id eſt à quocumque proferente abſtrahendo; prout ex ipſiſmet Cenſoribus nonnulli teſtificati ſunt; nec ex ullo actu authentico oſtendi poteſt, juridicum libri illius examen ab Innocentio X. cuiquam injunctum fuiſſe. Dum autem propoſitiones à Conſultoribus & Cardinalibus examinarentur, ipſis contra veritatem Jeſuitæ perſuaſerunt, eos qui dicebantur Auguſtini Defenſores Romæ quidem defendere Auguſtinum, aſt in Gallia Calvinum; dumque Romæ ſimulabant ſeſe pro ſola gratiæ per ſe efficacis neceſſitate laborare, ipſorum aſſeclæ plenis in Gallia buccis gratiam conclamabant neceſſitantem, abſolutam mandatorum impoſſibilitatem, Chriſti pro ſola electorum ſalute mortem: ad quos errores damnandos neceſſaria foret Innocentiana Conſtitutio. Hujuſce narrationis veritatem ab Eminentiſſimo Cardinale Rapaccioli ſeſe accepiſſe, tres undecim Gallicanorum Epiſcoporum ad S. Sedem deputati, in ſua ad Epiſcopos illos Relatione fidem fecerunt 16. Junii 1653.

Cùm

Cùm nihilominus Innocentiana Conſtitutio ab omnibus, etiam ab ipſis Janſeniani libri defenſoribus, promptiſſima ſubmiſſione eſſet recepta, ab omnibus proinde quinque illæ propoſitiones damnarentur, Jeſuitæ, quos oportebat de tam prompta obedientia ipſis gratulari, deque ſopitis fidei controverſiis congaudere, cum Auguſtinianæ gratiæ defenſoribus pacem habere neſcientes, novam adverſus ipſos adorſi ſunt litem, de Janſenii facto, nihil ad fidem pertinente, quamque ideo rem *ſuperfluam* nulliuſque momenti Pelagius I. & II. cumque ipſis Gregorius Magnus de quæſtione ſimillima loquentes dixerunt. Atque utinam intra limites ejusmodi quæſtionum ſe continuiſſent! (inquit Artium Jeſuiticarum Autor pag. 460. edit. 2.) „ Verùm moleſtè ferentes quod Molinæ Adverſarii „ ſeſe (ſua illa prompta obedientia) ipſorum manibus „ ſubduxiſſent, inani illa controverſia avidè arrepta, „ tota primùm Gallia, deinde Romæ conclamare cœ„ perunt, ab ipſis decipi Pontificem, inutilem reddi „ Conſtitutionem. Certiſſimè id erat à veritate alie„ num.... quomodo enim inutilem, cùm turbas com„ poſuiſſet, pacem reſtituiſſet, fidei depoſitum in tu„ to poſuiſſet, fidelibus omnibus in fidei unitate, ſeu „ Eccleſiæ communione permanentibus, damnatum„ que quinque propoſitionum ſenſum velut hæreticum „ ſeſe damnare, corde & ore profitentibus? Hoc „ manifeſtè ſatis erat ad cuſtodiendum fidei depoſitum. „ Sed ſatis non fuit Jeſuitis, quorum intererat, ut „ ſuis è manibus Moliniſmo adverſantes non elaberen„ tur. Pacem ergo ut ſuprà reſtitutam turbarunt, „ ſuper inutili quæſtione illa litem ipſi denuò ſuſci„ tantes & clamoribus magnis ubique ſpargentes, ab „ Innocentio X. definitum eſſe, quod quinque pro„ poſitiones totidem verbis in Janſenii Auguſtino ex„ tarent, nec id ab iſtius libri defenſoribus bona fide „ negari, ſed intentione perverſa damnatas propoſitio„ nes opportuno tempore ſuſcitandi.

Erat calumnia manifeſta, judicium omninò temerarium & malignum; cùm ex una parte, nulla per-

verſæ iſtius intentionis indicia apparenti; nec in definitiva parte Innocentianæ Conſtitutionis, qua ſingulæ propoſitiones damnatæ fuerant, Janſenii mentio facta fuiſſet, ſed in proœmio duntaxat & clauſula, quæ juxta Canoniſtas ad narrationem potiùs quàm ad definitionem pertinent: Ex alia verò parte in Eccleſia novum ſit, ac prorſus inſolitum, hæreticas propoſitiones Authori in Eccleſiæ Communione defuncto definitivè tribuere, tanquam ex libro ipſius extractas, niſi totidem verbis in eo exſtent; cuivis verò legenti manifeſtum eſſet, quatuor ſaltem propoſitionum verba in Janſenii *Auguſtino* non exſtare. Denique veriſimile non eſſet, ſed ab Eccleſiæ more prorſus alienum, ab ipſa definitivè damnari ſenſum & librum alicujus authoris, in materia difficili & controverſa, abſque juridico libri examine, nec auditis (ſaltem dum audiri poſtulant) libri defenſoribus, qui tunc Romæ aderant & in judicio contradictorio audiri poſtulabant; cùm hoc ſit contra juris ordinem, & æquitatem naturalem, quæ non permittit, ut quiſquam in libris ſuis de hæreſi condemnetur (vita proinde civili ſpolietur) inauditus, dum per ſe vel per ſui Defenſores audiri poſtulat. Unde ne à Romanis quidem, adhuc Gentilibus, id factum eſt, cùm Act. 15. ſcriptum ſit: *Non eſt Romanis conſuetudo, damnare aliquem hominem, priuſquam is qui condemnatur præſentes habeat accuſatores, locumque defendendi ad abluenda crimina.* Quapropter in Congregatione de Auxiliis uſque ſepties, etiam in judicio contradictorio, per decem prope annos, auditi fuerunt libri Molinæ Defenſores, antequam contra eum quidquam definiretur. Et ante trium Capitulorum damnationem, utriuſque partis Epiſcopos Conſtantinopoli congregavit Vigilius Papa, ſuaſque rationes utrimque ſcripto proferre juſſit, ut utrâque parte auditâ, conſideratis omnibus ad judicium definitivum procederetur. Idque ipſa ratio & juſtitia dictare videtur, dum fieri poteſt, & partes poſtulant, ad vitandum periculum damnandi librum innocentem, & conſequenter authorem in libro ſuo, velut hæreſes diſſe-

Digitized by Google

diſſeminantem. Quod profectò periculum, in re intellectu difficili, obſcura, & controverſa, abſque contradictorio examine, ſive utriuſque partis auditione (dum fieri poteſt) vix aut ne vix quidem vitari poteſt, idque maximè in caſu præſenti abſque dicto periculo fieri non potuit; cùm Janſenii liber intellectu admodum difficilis ſit, nec hæreticæ propoſitiones de quibus agitur (exceptâ ſaltem primâ à ſuo contextu avulſâ) in eo contineantur quoad verba, nec clare & abſque controverſia quoad ſenſum damnatum. Quod libri defenſores ex libri ſcopo & contextu parati erant demonſtrare, à ſe utique, & aliis non paucis acutiſſimi ingenii Doctoribus magno ſtudio quæſitas quinque damnatas propoſitiones, in eo à ſe non inventas, ſed ſolam de gratia per ſe efficaci doctrinam. Quod & hodie vel ipſi Jeſuitæ, Liberius utique Gratianus, & alii palam atteſtantur, iſtamque Auguſtini de gratia per ſe efficaci doctrinam in illis propoſitionibus damnatam contendunt. Sed quàm temerè & quanta cum Eccleſiæ & pluſquam viginti Romanorum Pontificum & SS. Patrum, ipſiuſque Apoſtoli Pauli, & totius Auguſtinianæ ac Thomiſticæ ſcholæ injuriâ, ſæpius demonſtratum eſt.

Jeſuitæ ergo videntes parum veriſimile eſſe argumentum ex Innocentiana Conſtitutione pro ſtabiliendo Moliniſmo petitum, Auguſtini defenſoribus palam profitentibus ſe abſque reſtrictione damnare quinque propoſitiones, in omni ſenſu quo eas Innocentius damnaverat; per pulpita, per domos privatorum, per palatia Epiſcoporum ac Principum, per Aulas Regum ipſiuſque Romani Pontificis, primò inſuſurrare, deinde palam clamare cœperunt, ſinceram non eſſe illam fidei profeſſionem, nec quinque propoſitiones ab ipſis corde damnari, ſed voce & ore duntaxat, ut hoc veluti pallio ſuam tegerent hæreſim, ore & ſcriptis manifeſtandam tempore opportuno; idque tanta calliditate divulgarunt, ut pluribus Epiſcopis Gallicanis, ipſique Regi Chriſtianiſſimo, ac per ipſos Alexandro VII. & Clementi XI. perſuaſerint, atque ita ab

 Alexan-

Alexandro VII. per ſub & obreptionem obtinuerint Conſtitutionem *Ad ſacram* (in qua S. Auguſtini defenſores propterea vocat *filios iniquitatis*) & à S. D. N. Clemente XI. Conſtitutionem *Vineam Domini Sabaoth*, in qua propterea etiam declarat quod per illam fidei profeſſionem *non deponitur error*, *ſed abſconditur*; *vulnus tegitur*, *non curatur*; *Eccleſia illuditur*, *non paretur*; *&* *lata demùm filiis inobedientia via ſternitur*, *ad fovendam ſilentio hæreſim.* Poſtremum iſtud *ad fovendam ſilentio hæreſim*, Sua Sanctitas dicit, quia Jeſuitica obreptione perſuaſum habuit, quòd Auguſtini, & facti Janſeniani defenſores, nec bona ſed peſſima fide profitebantur ſe quinque propoſitiones damnare in ſenſu naturali, quem ſecundùm ſe ferunt; nec bona ſed peſſima fide proteſtabantur ſe Alexandrinam Conſtitutionem (propoſitiones illas Janſenii libro attribuentem) revereri, atque in reverentiam & obedientiam ei debitam contra iſtam attributionem (quam factum vocant Janſenianum) non obloquuturos, ſed religioſum ſervaturos ſilentium. Iſtam verò proteſtationem malignam eſſe, nec bonæ ſed peſſimæ fidei, Sanctiſſimo D. N. Clementi XI. per ſurreptionum cuniculos, callide perſuaſerunt Jeſuitæ, ne è manibus ſuis ipſi elaberentur. Cauſæ namque ipſorum intererat, ut prætextum ſemper haberent, velut Janſeniſtas perſequendi eos, qui Moliniſmo ſuo adverſabantur. Perſuaſerunt, inquam, Janſeniani facti defenſores prætendere, quòd religioſo illo ſilentio ſatisfieret Conſtitutionibus Innocentii X. & Alexandri VII. tam quoad jus, quàm quoad factum; ab ipſis proinde quinque propoſitionum hæreſes ore quidem abjurari, non mente. Quod ſi verum eſſet, ſilentium iſtud impium profecto foret & malignum, fideique & Eccleſiæ Authoritati exitioſum. A Sanctiſſimo proinde D. N. Clemente XI. meritò condemnatum, velut *quo non depellitur error*, *ſed abſconditur* &c. Verùm ejuſmodi ſilentium Janſeniani facti defenſoribus per ſummam malignitatem & calumniam impoſuerunt Jeſuitæ, nec umquam probarunt, vel probare potuerunt,

nec

nec etiamnùm probare poſſunt, ipſos de tali ſilentio locutos, dum in reverentiam & obedientiam Alexandrinæ Conſtitutionis ſilentium polliciti ſunt; cùm certo certius ſit, quoad ſolam attributionem ſupradictam, non quoad jus, ſeu hæreſim quinque propoſitionum illud pollicitos eſſe. Nam quod eas cum omni ſinceritate, non ore duntaxat, ſed toto corde deteſtentur, à ſexaginta annis palam ſemper proteſtati ſunt, proteſtationemque iſtam ſimulatam fuiſſe, & adhuc eſſe, ſine manifeſta probatione ſoli Calumniatores dicere poſſunt. Et de iſta Jeſuitarum calumnia manifeſte conſtitit tempore Clementis IX. cùm enim de illa ipſa calumniarentur quatuor ſanctiſſimos & Catholiciſſimos Epiſcopos, Alectenſem, Appamienſem, Andegavenſem, Bellovacenſem, ipſorum patrocinium ſuſcipientes Archiepiſcopus Senonenſis & Epiſcopi Catalaunenſis, & Laudunenſis; cùm per ſuum in Gallia Nuntium Clemens IX. ſpecialiùs informari voluiſſet de iis quæ continebantur in proceſſibus verbalibus quatuor Epiſcoporum illorum, ſuper Formularii ſubſcriptione; per inſtrumentum à Nuntio miſſum ad Pontificem, teſtificati ſunt, quod *Epiſcopi quatuor*, ajunt ipſi in inſtrumento illo, *aliique Eccleſiaſtici fide egerunt quàm optima, certòque eis propoſitum non eſt, niſi zelo maximo fidem Eccleſiæ, altamque erga S. Sedem ſubmiſſionem conſervare. Condemnarunt, & condemnari juſſerunt propoſitiones quinque, ſinceritate omni, abſque explicatione vel reſtrictione qualicumque, in omnibus ſenſibus, quas Eccleſia condemnavit. Abeſt ab illis quàm longiſſimè, ut corde ſuo tegant conſilium quodcumque errores illos quovis prætextu renovandi, ferendique ut quis illos renovet, vel in minimo factam ab Eccleſia illorum condemnationem labefactet; cum alii Eccleſiaſtici non ſint, qui inviolatæ magis, in hoc argumento, aliiſque omnibus, doctrinæ ipſius adhæreant.*

Quod verò ad attributionem ſpectat, quâ propoſitiones illæ adſcribuntur libro Janſenii, Epiſcopi Iprenſis, iterum præſtiterunt, juſſeruntque præſtari S. Sedi omnem reverentiam & obedientiam, qualis ipſi, dum libros pro-

ſcri-

ſcribit, exhiberi debet juxta Theologorum omnium conſenſum, juxta doctrinam omnium retrò ſæculorum Catholicam; imò & noviſſimis temporibus aſſertam ab acerrimis Authoritatis S. Sedis defenſoribus, quales fuere Cardinales Baronius, Bellarminus, Richelius, Pallavicinus, & Patres Petavius & Sirmondus, idque conformiter ad mentem Conſtitutionum Apoſtolicarum, quæ in eo poſita eſt, nihil ut dicatur, ſcribatur, vel doceatur Pontificum deciſionibus contrarium. Quibus addiderunt, proceſſuros ſe in ſuis Diœceſibus per vias canonicas, adverſus eos qui horum officiorum alterutri deeſſent.

Declaramus ac teſtificamur (habita communicatione & cognitione ſpeciali eorum quæ ſentiunt quatuor Epiſcopi, quæque in Proceſſibus eorum verbalibus continentur) doctrinam, hoc ſcripto comprehenſam, prorſus conformem eſſe doctrinæ dictorum Proceſſuum verbalium, nihilque in eis contineri doctrinæ huic contrarium. Atque hæc etiam mea doctrina eſt, & novemdecim Epiſcoporum qui ad Sanctitatem ſuam ſcripſerunt ſententia. Et inſtrumentum ſignarunt FELIX Epiſcopus & Comes Catalaunenſis. ANTONIUS ARNALDUS, Presbyter, & Doctor Sorbonicus.

Quo inſtrumento accepto, frequentiſſimam Eminentiſſ. DD. Cardinalium, Prælatorum, Conſultorum Congregationem Clemens IX. inſtituit, eoque per tres hebdomadas diligenter & maturè diſcuſſo, inſtrumentum probavit, pacemque Eccleſiæ Gallicanæ conceſſit, & ſpecialiter quatuor Epiſcopis, probata eorum innocentia, & falſitate calumniarum, adverſus ipſos ad ſe delatarum: Non enim potuit perſuaſum non habere, à quatuor illis Epiſcopis plenam & integram obedientiam exhibitam fuiſſe, ac omnimoda ſinceritate formulario ſubſcriptum. Inde ſibi plene & integre ab iiſdem ſatisfactum eſſe judicans, ſtatuit apud ſe, ſuam illis benevolentiam denuò impertire, gratificarique per Apoſtolicum Breve, illud ipſum declarans, prout habetur in Regeſto Eminentiſſimi Cardinalis Patroni Roſpiglioſi.

Ad pacem iſtam conciliandam, non parum etiam pro-

profuerunt litteræ, tum quatuor Epiſcoporum illorum, tum novemdecim aliorum è primariis, ad eundem Sanctiſſimum Dominum Clementem IX. & litterarum quidem quatuor Epiſcoporum tenor fuit iſte : „ Beatiſſime Pater, quàm primum accepimus Sanctitatem „ veſtram Epiſcopali Collegio, & univerſæ Eccleſiæ „ præpoſitam, neutiquam nobis ſatis eſſe duximus vel „ debitas Deo ob tantum munus Eccleſiæ conceſſum „ gratias perſolvere, vel ſolemni modo cum cæteris „ gratulatione defungi; ſed graviſſimam ſtatim de fi„ dei formula cauſam, iniquis nonnullorum ſuſpicio„ nibus exulceratam, ad Beatitudinem veſtram defe„ rendam putavimus. Nam & incommodis illis opi„ nionibus occurrere monebat prudentia, & ſupremo „ Eccleſiæ Paſtori inſtitutorum noſtrorum rationem „ reddere religio pietaſque ſuadebat, & gliſcentes diſ„ ſidiorum flammas pro viribus extinguere charitas „ perurgebat; eo magis quod hæc omnia apud Bea„ titudinem veſtram procliviora fore conſiderabamus, „ & ſumma in omnibus æquitate & ſapientia pollen„ tem, & nullis in hac cauſa præjudiciis occupatam. „ Talem utique Medicum poſcebant Eccleſiæ vulne„ ra, quæ, per ſe levia & ſanabilia, remediorum aſpe„ ritas hactenùs acerbavit.

„ Nam ſi, Beatiſſime Pater, poſt Innocentii X. „ Conſtitutionem idem noſtris inſtitutum tenere „ placuiſſet, quod feliciter Belgium, Italia & Hiſpa„ nia tenuerunt, iſtarum certè contentionum vix me„ moria ſuperſtes eſſet. Nunc dum, ſive zelo, ſive „ affectibus pluſculum indulgetur, deferveſcere con„ tentiones, reſidere animorum æſtus, diſſenſiones „ coaleſcere nequiverunt; aliæ ex aliis lites exortæ, „ à jure ad facta diſputatio redacta eſt; nec minus „ acriter de levibus quæſtiunculis, quàm de rei ſumma „ certatum.

„ Neminem hìc nobis aut culpare, aut purgare „ propoſitum : illud tamen uſu & reipſa repererunt, „ felicius ſemper has concertationes diſſimulatione „ compreſſas, vel ſilentio ſepultas, quàm aperta vi

„ re-

„ repulſas eſſe. Judicio eſſe poteſt famoſa illa fidei
„ formula, à quibuſdam Collegis noſtris in Cleri Gal-
„ licani Conventu ſancita, à permultis aliis graves ob
„ cauſas neglecta, & repudiata. Nam quibus in locis
„ nulla formulæ mentio, ibi pax alta, certa tranquilli-
„ tas, firma conſenſio viguit: ubi verò ſubſcriptionum
„ exigendarum invecta diſciplina, ibi interminatæ lites,
„ ingens ſcandalorum ſeges, quæ vel attingere noſtra
„ refugit oratio.

„ Hæc dum, Beatiſſime Pater, in Gallia gereren-
„ tur, & per aliquot annorum ſpatia traherentur, ex
„ eorum nos numero fuimus, qui Eccleſiarum ſua-
„ rum tranquillitati, ablegatis illis contentionibus,
„ conſuluerunt. At cum Deceſſori veſtro Beatæ me-
„ moriæ Alexandro VII. perſuaſum fuiſſet, concilian-
„ dæ pacis & ſopiendarum contentionum hanc eſſe
„ viam, ſi authoritate ſua unam & eandem omnibus
„ fidei formulam ſubſcribendam præſcriberet, hoc il-
„ le quidem conſilio id adeptus eſt, ut ſubſcribentium
„ diſcrimen tolleretur, omniumque in Apoſtolica fide
„ retinenda conſenſio magis clareſceret; omnibus
„ Apoſtolicæ Sedi id tribuentibus, tum ut propoſitio-
„ nes ipſas ex ipſius præſcripto damnarent, tum ut
„ ſuam in illius Conſtitutionis reverentiam ſolemni
„ ſponſione teſtarentur. Cæterùm dum ultra recti ve-
„ rique limites quidam propoſitum ſuum urgent, in
„ novas contentiones Eccleſia conjecta eſt, & pax, in
„ manu poſita, ſponte repudiata. Id verò quo pacto
„ commiſſum ſit, quoniam hoc conſiliorum noſtro-
„ rum ſumma continetur, Sanctitati veſtræ breviter
„ per nos exponi neceſſe eſt. Nemini, Beatiſſime Pa-
„ ter, ignotum eſt, duplicem in hac cauſa verti quæ-
„ ſtionem: alteram, utrum propoſitiones ipſæ, ea-
„ rumque ſenſus ab Eccleſia damnatus, verè hæreti-
„ cus ſit; alteram, utrum prædictus ſenſus reipſa
„ apud Janſenium extet, ſive utrum ita explicandus
„ ſit Janſenius, ut cum damnatarum propoſitionum
„ ſenſu congruat; an benigniori interpretatione cum
„ vulgari ac recepta in Eccleſia Catholica doctrina
„ con-

„ conciliari & conjungi poſſit. Nec minus certum „ eſt, harum quæſtionum tantum alteram ab altera „ diſtare, quantum cœlum à terra, divina fides ab hu- „ manis experimentis, antiqua veritas à recentioribus „ factis.

„ Atque hinc conſectarium illud peræque omnes „ eliciunt, nupera illa facta, nec divinitus revelata, „ infallibili prorſus judicio ab Eccleſia minimè defini- „ ri, ideoque ab iis qui bona fide in iis hærent, nihil „ præter ſilentium exigi poſſe. Quod tum concordi „ omnium quotquot unquam fuere Theologorum ſen- „ tentia, tum variis exemplis graviſſimorum Virorum, „ qui de factis ejuſmodi, tametſi definitis, ſine invi- „ dia & cujuſquam reprehenſione dubitarunt; tum ex „ ipſis fidei fundamentis, quæ tota divina revelatione „ niti debet, facile adſtrui poteſt.

„ Perplexior & cæca magis de ſubſcriptionum ſenſu „ quæſtio exorta eſt, dum alii nullum in facta con- „ ſenſum ſubſcriptione demonſtrari, ejuſque vim „ omnem ad ſola demum dogmata reſtringi præten- „ derent; alii non minus in facta quàm in dogmata „ ſubſcriptionem cadere graviſſimis rationum momen- „ tis affirmarent.

„ Harum ſententiarum utra ſit verior, nihil nunc „ exquirere neceſſe eſt. Sed ex illa opinionum diſcre- „ pantia facile exiſtimabit Sanctitas veſtra, quis rerum „ ſtatus, quis animorum habitus in diœceſibus noſtris „ extiterit, ex quibus conſilia noſtra, verba, actio- „ neſque moderari, & Chriſtiana prudentia, & Paſto- „ ralis charitas jubet. Ac de ipſa quidem fide, & „ damnatis erroribus, idem erat omnium ſenſus, om- „ nibuſque illud teſtimonium in commune debemus, „ neminem nos inveniſſe, quem in ſuſpicionem erro- „ ris ſine temeritate vocari poſſe putaremus.

„ Cæterùm de nuda facti quæſtione, utrum ſcilicet „ ipſæ propoſitiones eſſent in Janſenio, erant multi „ qui ambigerent, ſive illos ipſius Janſenii lectio, ſive „ externæ demùm circumſtantiæ in hanc dubitatio- „ nem conjeciſſent. Porro hæſitantes illos in Janſe-

„ nii

„ nii facto, tum variæ deinde de ſubſcriptione ſenten-
„ tiæ, tum varii affectus in diverſas claſſes diſpertie-
„ bant.

„ Qui ſuâpte naturâ facta ſubſcriptione contineri
„ minime ſentiebant, ad omnem ſubſcriptionem
„ prompti & parati erant. Ex iis, quibus ea ſen-
„ tentia minus placebat, quidam ſalutis ſuæ negli-
„ gentes, quietis ſuæ fortunarumque diſcrimen
„ fraudulata ſubſcriptione redimere non dubitaſſent, à
„ quibus proinde ſubſcriptionem exigere, nihil aliud
„ erat quàm eos in apertum perjurium inducere. Id-
„ ipſum alii præſtitiſſent infirmitate mentis, quos
„ deinde violatæ conſcientiæ morſus diris tormentis
„ excruciaſſet. Pauci fuiſſent ab illis ſuperioribus, non
„ ſenſu & opinione, ſed fidei conſtantia, & mentis
„ firmitate diſtantes, qui vel in totum ſubſcriptionem
„ detrectaſſent, vel oppoſitis exceptionibus factum
„ Janſenii à fide, cui teſtimonium perhibebant, in ſub-
„ ſcriptione ſegregaſſent.

„ In his, Beatiſſime Pater, quid culpare poſſemus,
„ omnino non inveniebamus. Quod enim tandem in
„ illos crimen jure conferri poſſit? An quod de facto
„ Janſenii dubitarent? Qui mentis habitus & ipſis
„ cum magna ſubſcribentium turba communis, &
„ ſummorum, ipſorumque adeo Romanæ Curiæ Pro-
„ cerum, Bellarmini, Baronii, Pallavicini, exemplo
„ & authoritate licitus & innoxius, cum de ſimilibus
„ facti quæſtionibus, ab Eccleſia deciſis, vel ambigant
„ ipſi, vel ambigere licere pronuntient. An quod
„ ſic affecti non niſi cum exceptione ſubſcribere, ſibi
„ fas eſſe arbitrarentur? At ſi interna dubitatio culpa
„ caret, quid vitii habere poſſit, externa profeſſio-
„ ne ejurare nolle, quod licitè ſentias, hoc eſt nolle
„ Deum & homines fallaci ſubſcriptione ludificari?

„ Sentis profectò, Beatiſſime Pater, propriæ cha-
„ ritatis inſtinctu, quid nobis, in hoc articulo poſitis,
„ charitas ipſa præſcriberet, cujuſque conſilii neceſſi-
„ tatem afferret. Ecquid enim? An nobis, quorum eſt
„ animarum onera relevare, afflictos erigere, nutan-
„ tes

„ tes firmare, vel irreligioſis ad quidvis ſubſcribendum
„ contra conſcientiam paratis, licebat novum ex per-
„ jurio onus imponere, vel infirmioribus laqueum
„ injicere, vel ſpectatæ virtutis doctrinæque Clericos
„ ſine cauſa vexare? Ergo illud iter neceſſario arri-
„ piendum fuit, quo & illos ſcopulos declinaremus,
„ & plenum tamen & integrum de fide teſtimonium
„ ex ſummi Pontificis mandato ab omnibus exigere-
„ mus. Quamobrem nihil conſultius viſum, quàm
„ difficultates illas præcidere; expoſito ſubſcriptionum
„ ſenſu ex conſtantiſſima receptiſſimaque apud omnes
„ doctrina, nimirum Eccleſiæ judiciis in ſolis demum
„ dogmatibus infallibilem illam conſtare veritatem, in
„ aliis hoc unum à fidelibus exigi, ut Paſtorum ſuo-
„ rum authoritatem revereantur, nec eis contumaci-
„ ter obluctentur. Ita, Beatiſſime Pater, hujus ex-
„ poſitione doctrinæ irreligioſos à perjurio, infirmos
„ à lapſu, firmos à periculo, moleſtiiſque defendimus;
„ neque tamen ideo minus ſincerum, aut minus ple-
„ num de fide teſtimonium exegimus, cùm omnibus
„ apertè denuntiaverimus, eum ſubſcriptionis ſenſum
„ eſſe, quæcumque dogmata ab Apoſtolica Sede, &
„ ab Eccleſia in quinque propoſitionibus damnata ſint,
„ atque damnentur, ea pariter à ſubſcribentibus ple-
„ nè & integrè, ſine dolo & fallacia damnari, ac pro-
„ poſitiones ipſas, ubicumque ſint, ex animo rejici
„ atque proſcribi.

„ Talem omnes profeſſionem, ſubſcriptione Apoſto-
„ licæ formulæ, libentiſſime præſtiterunt. Talem
„ nos ipſi præſtitimus. Talem verò qui præſtat, om-
„ ninò, Beatiſſime Pater, nec hæreticus eſſe poteſt,
„ nec ullius erroris jure ſuſpectus. Omnes enim re-
„ movet, qui idem planè cum Romana & Catholica
„ Eccleſia, ut de cæteris, ita & de quinque propoſitio-
„ nibus ſentit, & ſentire ſe profitetur.

„ Quod ſi quis pertinaciter ad facti Janſeniani con-
„ feſſionem compellendos homines putet, tamen il-
„ lud concedat neceſſe eſt, non prius id fieri poſſe,
„ quàm Janſenii ſenſus flagitantibus Theologis ex-
„ pli-

„ plicetur. Quod cum ſingulis Epiſcopis, inconſul-
„ ta Romana Sede, periculoſiſſimum ſit, ne, quæ
„ inter Theologos hac de re contentiones vigent, ad
„ Epiſcopos perveniant, eoſque in varias diſtrahant
„ partes; hinc nova graviſque neceſſitas extitit, ſub-
„ ſcriptionis ad ſolam demum fidem, de qua inter
„ omnes convenit, reſtringendæ.

„ Habet Beatitudo veſtra quid in hoc difficillimo
„ ſubſcriptionum negotio ſecuti ſimus. In quo no-
„ bis ingenti ſolatio fuit, quod conſilium noſtrum,
„ ſola charitate ſuſceptum, licèt nonnullorum obſcu-
„ ris voculis exagitatum, non dubio noſtratium Epiſco-
„ porum aſſenſu probatum eſt, idque non verbis mo-
„ dò, ſed factis: quod ipſi enim fecimus, id permulti
„ vel publicis Mandatis, vel Actis coram Eccleſiæ
„ Synodo compoſitis atque perſcriptis ſeſe feciſſe pa-
„ lam ferunt. Et illi ipſi, qui facta à ſubſcriptione
„ ſejungere non curarunt, id ſe propterea feciſſe pro-
„ fitentur, quod notiorem eam doctrinam putaverint,
„ quàm ut expreſſa declaratione opus haberet. Ita-
„ que exceptiones, quas nonnulli tranquillandæ con-
„ ſcientiæ cauſa ſubſcriptionibus ſuis apponunt, pau-
„ ciſſimis demptis, probant omnes, ut hæc conſtans
„ & concors Cleri Gallicani ſententia dici poſſit,
„ quemadmodum omnium hactenus Theologorum
„ fuit.

„ Hæc latius, Beatiſſime Pater, Sanctitati veſtræ
„ ideo exponenda putavimus, quod cum noſtra Man-
„ data apud Romanam Curiam in invidiam addu-
„ cta, fama percrebuerit, hinc nobis conjicere li-
„ ceat, conſilia ibi noſtra ſiniſtris interpretationibus
„ aliorſum rapi, & iniquis ſuſpicionibus appeti. Ne-
„ que enim fieri poſſe putamus, ut id nobis crimini
„ detur, quod neceſſariis cauſis adducti, eam fideli-
„ bus doctrinam propoſuerimus, de qua nullus un-
„ quam Catholicus ante hoc diſſidium dubitavit. Has
„ igitur ſuſpiciones, & à charitate alieniſſimas, &
„ divinis legibus adverſas, & iis qui illas vel admitte-
„ rent vel ſpargerent exitioſas, ut Sanctitas veſtra au-
„ tho-

„ thoritate coërceat, ſuppliciter expoſcimus & obte-
„ ſtamur. Quo uno Apoſtolicæ æquitatis judicio &
„ certam Eccleſiæ pacem conciliabit (quæ his demum
„ malignis criminationibus impeditur) & ſolidam
„ apud omnes gloriam, ingens apud Deum meritum
„ comparabit. Quibus cum nihil majus aut felicius
„ Eccleſiæ, Sanctitati veſtræ poſſit contingere, hæc
„ nos, Beatiſſime Pater, continuis votis ac precibus
„ à Dei opt. max. benignitate flagitare non deſiſte-
„ mus. Beatiſſime Pater, Humillimi &c. die 28.
„ Auguſti 1667.

Haſce litteras ſecutæ ſunt 1. Decembris ejuſdem anni, ad eundem Clementem IX. aliæ novemdecim Epiſcoporum, prædictorum quatuor Epiſcoporum cauſam
„ ſuſcipientium, ſub hoc tenore: „Cum exordia veſtri
„ Pontificatus quibuſcumque poſſunt lætitiæ ſignis, &
„ fauſtis in futurum votis, proſequi certatim omnes
„ allaborent; Nos, quibus ſatis perſpectum eſt, Bea-
„ titudinem veſtram faſtigii ſui amplitudinem non
„ fluxis honoribus, ſed ſalutaribus, pro commiſſæ ſi-
„ bi Eccleſiæ utilitate, curis laboribuſque metiri, fa-
„ ciendum duximus, ut præter ſolemnia gratulatio-
„ nis officia, & ſinceram venerationis noſtræ ſignifi-
„ cationem, Sanctitati veſtræ uberem ſtatim laudum
„ & meritorum materiam oſtenderemus. Notiſſimæ
„ illæ Deceſſorum veſtrorum de quinque propoſitio-
„ nibus Conſtitutiones, perinde ab omnibus Epiſco-
„ pis acceptæ, pari ab ipſis reverentia promulgatæ
„ ſunt, nec ullis unquam Gallicani Præſules concedent,
„ ut in Apoſtolicam Sedem religioſiores quàm ipſi
„ ſint. Quod ſi qui ex ordine noſtro in invidiam vo-
„ cati ſunt, quod eas minime reverenter habuerint,
„ id facile Sanctitas veſtra, poſtquam totam hanc cau-
„ ſam penitus cognoverit, præter verum & æquum
„ in illos conferri perſpiciet. Impetrabit vel ab inimi-
„ cis excellens horum quatuor Epiſcoporum virtus
„ hoc teſtimonium, non alios eſſe qui ordinem no-
„ ſtrum magis exornent, & Eccleſiam magis ædifi-
„ cent, qui populorum ſaluti, & commiſſi ſibi gre-
„ gis

„ gis curæ vigilantiùs incumbant, & qui omnes de-
„ nique Epiſcoporum partes cumulatiùs expleant. At
„ nos illud præterea & ſpondere & confirmare poſſu-
„ mus, non minimam ab eis pietatis ſuæ partem in
„ eo poni, ut Apoſtolicæ Sedi ea qua par eſt demiſ-
„ ſione ſubſint, ejuſque dignitatem debita veneratio-
„ ne proſequantur. Quod ergo ab ea quidam ipſos,
„ in ſuis de ſubſcriptione Mandatis, diſceſſiſſe crimi-
„ nantur; aliena ab ipſis, Beatiſſime Pater, & inanis
„ ſuſpicio eſt.

„ Quid enim in illis Mandatis, quod vel à Catholi-
„ cæ doctrinæ norma, vel à Romanæ Sedis reveren-
„ tia tantillum deflectat? Novum & inauditum apud
„ nos nonnulli dogma protulerunt, Eccleſiæ nempe
„ Decretis, quibus quotidiana, nec divinitus revelata
„ facta deciduntur, certam & infallibilem conſtare
„ veritatem; adeoque ipſa, non minus quàm revelata
„ in Scripturis & Traditione dogmata, fide eſſe te-
„ nenda. Hoc vero dogma, Beatiſſime Pater, quod
„ ab omnibus antiquis recentibuſque Theologis per-
„ æque damnatum eſt, ex Deceſſoris veſtri Conſtitu-
„ tionibus, iidem qui illud invexerunt, temere ſtabi-
„ lire nitebantur. Huic malo ut occurrerent præ-
„ dicti Epiſcopi, ſimul & quorumdam ſcrupulis me-
„ derentur, oppoſitam huic manifeſtiſſimo errori doctri-
„ nam, communiſſimam ſimul ac certiſſimam, in
„ Mandatis ſuis expoſuerunt; humana nimirum, nec
„ divinitus revelata facta, non omnimoda & infallibili
„ certitudine ab Eccleſia definiri; adeóque in ejuſmo-
„ di rebus nihil aliud ipſam à fidelibus exigere, quàm
„ ut ſua decreta reverenter, ut par eſt, habeant. Quid
„ in hac doctrina, Beatiſſime Pater, in Romanam Se-
„ dem irreligioſum & injurium? Cum non modo à
„ ſummis Apoſtolicæ Sedis veneratoribus, ejuſdem-
„ que acerrimis vindicibus, Baronio, Bellarmino, Pal-
„ lavicino, aſſerta & tradita ſit; ſed eo nomine potiſ-
„ ſimum conſtabilita, quod eam ad vindicandam Ec-
„ cleſiæ authoritatem in ſanciendis fidei dogmatibus,
„ & ad hæreticorum criminationes repellendas, per-

„ ne-

„ neceſſariam judicarint. Ita ſentire ſi criminoſum
„ exiſtimetur, non hoc proprium ipſorum, ſed om-
„ nium noſtrûm, imo totius Eccleſiæ crimen fuerit.
„ Quinimo non defuerunt, nec pauci, nec poſtre-
„ mi nominis Epiſcopi, qui idem prorſus quod illi
„ præſtiterunt, vel publicis Mandatis, tametſi non
„ prælo excuſis, vel, quod non minus ponderis ha-
„ bet, in publicis actis, ſive tabulis, in quibus ean-
„ dem doctrinam explicarunt. Plerique alii ſe faci-
„ les Clericis præbuerunt, ſi quibus fortaſſe aliquid
„ addere in ſubſcriptione libuit, dummodo rectum &
„ orthodoxum.

„ Abſit igitur, Beatiſſime Pater, ut credamus Bea-
„ titudinem veſtram ab Epiſcopis tanta morum inte-
„ gritate, & tam illibata fide conſpicuis, alienam eſſe.
„ Abſit ut eis fides adhibeatur, qui minus cautè diſſe-
„ minant, Sanctitatem veſtram novo & inuſitato mo-
„ do in eos acturam. Remota eſt hæc ſuſpicio ab E-
„ piſcopis Gallicanis, quibus ſolemne eſt nonniſi ca-
„ nonicè judicari, & à ſummis Pontificibus ſemper
„ benignius excipi. Nec dubium nobis eſt quin cæ-
„ teri Fratres noſtri idem nobiſcum à Sanctitate ve-
„ ſtra cum omni reverentia & fiducia poſtulaſſent, ni-
„ ſi idipſum ab illa ſapienti, quam omnes in te mi-
„ rantur, providentia expectarent. Hoc illud eſt,
„ Beatiſſime Pater, quod Eccleſia Gallicana tanquam
„ Apoſtolatui veſtro ſervatum ſperat; hanc perfectam
„ concordiam à veſtra ſapientia omnes deprecantur.
„ Ipſa ſua ſponte coaleſcere poteſt; ſine labore, ſi-
„ ne cujuſquam offenſione rixæ conticeſcent: Conſti-
„ tutionum honos apud omnes vigebit, & ſub ſum-
„ mo Paſtore omnia Eccleſiæ membra idem ſapere, i-
„ dem prædicare conſpicies.

„ Hoc verò, cùm nec utilius quidquam Eccleſiæ,
„ nec Sanctitati veſtræ glorioſius eſſe poſſit, non de-
„ ſiſtemus, & id ab ejus prudentia ſperare, & ſup-
„ plicibus à Deo votis expoſcere, ut ad tantum opus
„ perficiendum longam Sanctitati veſtræ ſupremi Pon-
„ tificatus uſuram largiatur, ipſamque diutiſſime ad

„ Eccleſiæ commoda ſervet incolumem. Sanctitatis „ veſtræ, Beatiſſime Pater, Humillimi & obſequentiſſimi Filii &c.

Verùm pacem tanta cum vigilantia & conſideratione, abſque Jeſuitarum interventu, ab Epiſcopis Gallicanis, ipſoque Chriſtianiſſimo Rege procuratam, & à Clemente IX. ſtabilitam, Jeſuitæ, bellum perpetuum, non pacem, amantes, (ipſorum namque intereſt, ut ſemper in Eccleſia ſint Janſeniſtæ) ſolitis artibus ſuis, impoſturisque & calumniis perturbarunt, per Galliam univerſam, & Romanam Curiam à Janſeniſtis circumventum eſſe Clementem IX. plenum eſſe Janſeniſtis Catholicum Orbem, Galliam præſertim ac Belgium, nec ab ipſis bona, ſed peſſima fide Pontificias recipi Conſtitutiones.

Hoc eſt quod buccis concrepantibus per pulpita, per domos, per palatia Principum, per Aulas Regum ac Romanorum Principum, per Orbem univerſum viginti Jeſuitarum millia partim vociferati ſunt, partim inſuſurrarunt, vociferandoque & inſuſurrando pacem perturbarunt, clamantes ac dicentes, numeroſiſſimam eſſe (in Gallia præſertim & Belgio) ſectam Janſenianarum quinque propoſitionum hæreſim defendentium, nec bona ſed peſſima fide contrarium profitentium. Et hoc quidem à ſemi ſæculo ſpargunt. Verùm quinam? ubi? quando? quo in ſcripto vel ſermone hæreſim illam & malam fidem expreſſerunt? A quo unquam judice de ea juridicè ſeu legitimè convicti fuerunt? Hoc eſt quod Jeſuitæ nunquam oſtendere, nec probare potuerunt, nec etiamnum poſſunt.

Manifeſte ergo calumniatores ſunt, & tanto magis impudentes calumniatores, quanto minus oſtendere & probare poſſunt, eſſe in Eccleſia, non dico numeroſam, ſed aliquam talium hominum ſectam, ſeu factionem hominum, ſimul conſpirantium ad hæreſim illam defendendam, propagandamque. Si factioſis iſtis hæreticis plenum fuiſſet Belgium Catholicum, quando id Romæ ſpargere conabatur Deſirantius, Jeſuitarum & Epiſcoporum Belgii, Archiepiſcopi præſertim Me-

Mechlinienſis, ad Innocentium XII. ad id perſuadendum, & remedium poſtulandum deputatus; quid eſt quod à ſapientiſſimo Doctore Hennebello, à Lovanienſi Academia ad eundem Innocentium XII. ſeu S. Sedem deputato, coram Sanctiſſimo Domino, & Eminentiſſimis Cardinalibus, S. R. E. contra hæreticam pravitatem Generalibus Inquiſitoribus, non ſemel, ſed ſæpius provocatus, ut vel unum deſignaret, legitime convictum vel ſuſpectum, qui vel unam ex quinque damnatis propoſitionibus, vel ſuſtineret, vel ſuſtinuiſſet; poſt plures menſes ſibi ab Eminentiſſimis eum in finem datos, ne unum quidem deſignare potuit, ſed velut piſcis obmutuit, manuſque victas dedit. Ab eo tempore Innocentius XII. in Brevi ad Belgii Epiſcopos, Belgii Theologos, Archiepiſcopo Mechlinienſi, Jeſuitis, & Deſirantio inviſos, non jam amplius Janſeniſtas, ſed *pratenſos Janſeniſtas* appellavit, diſtrictè præcipiens, ne Epiſcopi paterentur, quemquam invidioſo Janſeniſmi nomine, vel ſuſpicione traduci, niſi legitime convictum, quòd ex quinque damnatis propoſitionibus ſaltem aliquas vel aliquam ſuſtinuiſſet vel docuiſſet.

In Gallia quoque, pace per Clementem IX. reſtitutâ, Rex Chriſtianiſſimus, quemquam Janſeniſmi nomine inſimulari, ſimiliter prohibuit, Epiſcoporumque Gallicanorum non unus palam proteſtatus eſt, nullum ſe Theologum Janſeniſtam noſſe, nullum qui damnatis quinque propoſitionibus anathema non diceret. Hoc eſt quod profeſſus eſt Illuſtriſſimus D. Henricus, Epiſcopus Andegavenſis (ſanctæ memoriæ) in ſua ad Innocentium XI. epiſtola, cum mortem propinquantem crederet (erat namque tunc octoginta trium annorum) *Coram Deo*, inquit, *& coram ſummo Judice Chriſto, ante cujus tribunal me manifeſtari oportet, rationem redditurum, teſtor, nullum me in Eccleſia Dei noſſe Theologum, qui quinque propoſitionibus damnatis anathema non pronuntiet, & qui Conſtitutiones ſummorum Pontificum ea obſervantia non revereatur, quam exigere ſolet Eccleſia*, quâque eas reveriti fuerunt quatuor ſuprà

 nomi-

nominati Epiſcopi, de quorum plena perfectaque erga Deceſſorum ſuorum Conſtitutiones ſubmiſſione & obedientia ſibi ſatisfactum laudatus Clemens IX. in Brevi ad ipſos, & altero ad Chriſtianiſſimum Regem declaravit.

Saltem quod in Gallia, nulla ſit Janſeniſtarum ſecta numeroſa, ſed ſi qui ſint, pauci ſint Janſeniſtæ, cum vicinis Coëpiſcopis ſuis ſe pro certo ſcire, & ne unum quidem in ſuâ & vicinis Diœceſibus eſſe damnatarum propoſitionum defenſorem, teſtis omni exceptione major eſt modernus Epiſcopus Aginnenſis Franciſcus Hebertus in ſua ad Excellentiſſimum D. Comitem de Ponte-carnutenſi (de Pont-Chartrain) Secretarium Status epiſtola, in qua ſic loquitur: *Optabile foret*, Excellentiſſime Domine, *quòd Epiſcopi omnes ſatagerent pro pace, duas inter Scholas, Thomiſticam & Moliniſticam, manutenenda. Verùm hoc fieri numquam poterit, quamdiu è Cathedris, atque ex Univerſitatibus, ſub Janſeniſmi prætextu, excludentur Thomiſtæ, à Janſeniſmo alieniſſimi, atque hoc pacto, per injuſtitiam alte clamantem Thomiſtica deprimetur ſchola: cùm Romæ, nemine contradicente, communi cum plauſu, ſua pacifice dogmata Thomiſtæ doceant. Ut quid ergo non ſimiliter in Eccleſia univerſa? Poſtulat ergo rectus ordo, poſtulat amor pacis, poſtulat chriſtiana charitas, poſtulat Epiſcoporum prudentia, ut pars utraque, in ea, in qua eſt, poſſeſſione permaneat; ſicut eſt de indiſpenſabili paſtoralis officii debito impedire, ne quid, vel minimum, Eccleſia ſenſibus ac deciſionibus contrarium doceatur.*

Ut ad gravioris momenti negotium veniam, Domine Excellentiſſime..... dicere auſim, admodum deſiderabile eſſe, quòd à perſonis à partium ſtudio prorſus alienis, ſolam Dei gloriam, communeque ſtatus bonum & pacem, Regiſque ſervitium, nullo verò modo ſuum intereſſe quærentibus, Rex (utinam & Romanus Pontifex) *certior fieret de pura ſimplicique rerum contingentium veritate. De Janſeniſmo loquor, ſuper quo tanto majori dignus ſum fide, quanto magis à novis opinionibus, ab Eccleſia, & in Gallicana Eccleſia noſtra, tan-*

ta

ta cum ſapientia anathematizatis, ſum & ſemper fui alienus... Magnæ Regis pietati, Gallicanorumque Epiſcoporum zelo debitores ſumus, de extirpata illa hæreſi ..... Interim fama eſt, Regias aures à nonnullis (Jeſuitis utique) *inceſſanter obtundi, quòd infinitus Janſeniſtarum numerus ſuperſtes ſit in Regno; quòd hæreſis iſta ſit ignis ſub cinere latens, tempuſque opportunum expectans ad cauſandum majus incendium; quod ei adhærentes revera non audeant palam ſe producere, licèt ignoti non ſint; quòd ſecretas machinentur malitiones ad perturbandam ſtatus tranquillitatem; quòd neceſſe ſit ipſos prævenire, humiliare, perdere.*

Fierine poteſt, Excellentiſſime Domine, quòd novis hiſce ſollicitudinibus moleſti eſſe non ceſſent Regi, quaſi hactenus inutilis fuerit ipſius labor, ſollicitudo, religionis & Catholicæ doctrinæ zelus, & applicatio ipſius pro ea protegenda; inutilis, inquam, ad impediendum, ne ingens in Regno foret numerus hominum, piis & laudabilibus intentionibus ipſius ſeſe opponentium, qui quidem catholici ſint, & Eccleſiæ obedientes quoad exteriorem apparentiam, ſed in corde Janſeniani.

Næ calumniatores *iſti tanto minus apti ſunt ad frequentandam Aulam, quanto magis alienum à veritate quod effutiunt. An non ſatius foret, pro Suæ Majeſtatis conſolatione, ipſam certiorem facere, quòd hæreſim iſtam è ſuo Regno feliciter proſcripſiſſet, quodque ſui ſubditi de reſtituta per ipſius extinctionem Statuum ſuorum tranquillitate gratias ipſi reddere nequeant condignas, quodque ſummè ipſi debitores ſint pro terminatis ſua firmitate conteſtationibus, quarum aliàs nunquam futurus erat finis? Quam etiam ob cauſam gratias Deo reddunt immortales, quod ſua benedictione proſperum dederit ſucceſſum piis laboribus Regis.*

Unum eſt de quo maxime obſtupeſco, Domine Excellentiſſime, quod utique frequenter audiamus Jeſuitas iisdem iſtis ſermonibus, è ſuggeſtu coram Rege concionando, Regem collaudare, quibus Suam Majeſtatem alloquuntur Epiſcopi, dum ad ipſam, cum totius Regni Clero orationem habent; dum interim quaquaverſum, Pariſiis, in Provinciis,

in privatorum domibus, clam & palam, clamare & inſuſurrare non ceſſant, plenam eſſe Janſeniſtis Galliam. Quod & modo inſuſurrare non ceſſant Regi, prout haud dubia compertum eſt ſcientia.

Eſtque illud majori ſtupore dignum, quod ut in Sectariorum illorum catalogo quiſpiam inſeratur, ſatis ſit quod ea in re cum ipſis non ſentiat.

Ad iſtud propoſitum memoriæ meæ caſus occurrit, qui nuper accidit in Aula.... Jeſuita quidam, in ea munus habens non modicæ conſiderationis, in colloquio cum perſonis non vulgaris ingenii, nec parvi meriti, facta de Janſeniſtis mentione, tono aſſeverante dixit, certò ſe ſcire, quod in Regno eſſent Janſeniſtarum ducenta quinquaginta duo millia. Uno de præſentibus interrogante, num de iis teneret Regeſtum, & certuſne eſſet Regeſtum eſſe planè juſtum, exactumque? Vultu ad ſerium compoſito Pater reſpondit, ſe ſcire quod diceret. Parumque abfuit quin in ipſius Regeſto ille adſcriberetur, ipſum ſaltem ſibi ſuſpectum eſſe dixit.

Quamquam funeſto iſti Regeſto inſcribendus forem, Excellentiſſime Domine, dicam equidem, ſcribam, clamabo, propugnabo, impoſturam id eſſe, alieniſſimam à veritate; cùm certiſſimum ſit, tam exiguum eſſe eorum numerum, ut perquàm difficile ſit ipſos diſcernere. Nam licèt ingenti cum ſtudio, infatigataque, & numquam intermiſſa ſollicitudine Epiſcopus quiſque (ad quem de jure ſpectat Diœceſanorum ſuorum doctrinam cognoſcere, deeaque judicium ferre) opiniones examinet ſuæ Diœceſeos Eccleſiaſticorum & Litteratorum, de iiſque quàm exactiſſimas faciat inquiſitiones, nec ullum ad id omittat medium ab humana prudentia, paſtoralique vigilantia adhiberi poſſibile, ad detegendos damnatarum propoſitionum reos; quamvis etiam ſibi adjungat viros fidei non ſuſpecta, ſapientes, zeloſos, induſtrios, à quibus juvetur in re tam difficili; ſi poſt hæc omnia Regi tranſmittere non negligat eorum catalogum, quos de opinionibus illis legitime ſuſpectos repererit, certo certior ſum, quòd Sua Majeſtas, cum ingenti gaudio, numerum eorum tantum non eſſe conſpiciet, quantum eſſe à Jeſuitis proclamatur, vel proclamari poteſt.

Diœ-

Diœceſi mea vicini Coëpiſcopi eorum numerum brevi compendio unà mecum abſolviſſent, Quia, CUM GAUDIO NOSTRO MAGNO NOBIS OMNINO COMPERTUM EST, QUOD NE UNUS SIT QUI PERICULOSAS OPINIONES ILLAS SUSTINEAT. *Si quem cognoſceremus id auſum, in ipſum protinus irrueremus, factoque juridico proceſſu damnaremus pœnaque condigna plecteremus.*

Atque utinam impetrent quam ſibi à Sua Majeſtate gratiam fieri exoptant, & pro qua Regi humillime ſupplicant Gallicani Epiſcopi, ut occurrente caſu, quo perſona aliqua de Janſeniſmo coram Sua Majeſtate accuſatur, ad ipſos tamquam naturales doctrinæ Judices, remitteretur, ad proceſſum ipſi faciendum, ſi de perſona iſta probabilis eſſet ſuſpicio. Sua inſuper Majeſtati pari humilitate ſupplicare audent, quatenus vel ipſa punire dignaretur, vel permittere ut à nobis punirentur iſta in accuſatione de calumnia convicti. De Regiæ namque Majeſtatis pietate *eſt, per ſe vel per Epiſcopos Janſeniſtas punire, audeo & dicere de ipſius juſtitia eſſe, exemplari punitione calumniatorum cohibere licentiam, qua Sacerdotes, Religioſoſque probatæ virtutis de Janſeniſmo leviter accuſant. Si vel unum ſtatueretur iſtius punitionis exemplum, manifeſtè videret Excellentiſſima Dominatio Veſtra Jeſuiticum catalogum ad modicum quid redactum, iſtoque remedio pax reſtitueretur, Regiæ Majeſtati accederet conſolatio magna, de tam felici laborum ſuorum remuneratione, etiam in hac vita.*

Fateor, Excellentiſſime Domine, perſonas omnes doctrinæ Eccleſiæ firmiter adhærentes zelo ardentiſſimo peroptare, ut tandem aliquando remedium fatali adhibeatur libertati, quam ſibi non pauci tribuunt, in erroris ſuſpicionem adducendi accuſandique perſonas integerrimas, quarum fides eſt maxime orthodoxa & à damnatis erroribus prorſus aliena: Nec grave mihi erit tibi dicere (non eſt enim, cur Epiſcopus timeat palam edicere veritatem) Regem in conſcientia teneri ea in re oppreſſis ſubditis ſuis juſtitiam facere, ſicut & reos punire. Ad manum habeo ea de re exemplum plenè convincens. Charitas quam

proximo, & veritas quam cuique debeo, me urgent, ut illud Tibi fideliſſimè referam.

Nimis prolixus eſſem, ſi illud verbis ipſius longiuſculis exhiberem, propterea compendioſe dico, exemplum eſſe de ſanctiſſimo, & religioſiſſimo Sacerdote, Regi propoſito, tamquam maxime idoneo ad regimen cujuſdam Eccleſiæ, de quo Rex (Eminentiſſimo Noallio ſuadente) voluit, ut Aginnenſis Epiſcopus inquireret. Inquiſivit omni poſſibili cum exactitudine, certiſſimeque competit Eccleſiaſticum illum eſſe vitæ tam ſanctæ, ut ſanctiorem, & Eccleſiaſticis deciſionibus ac legibus ſubmiſſiorem nunquam invenerit. De ipſo ergo Regem certiorem fecit, eſſe virum rectum, ſapientem, mo„ deratum, ſanæ doctrinæ inviolabiliter adhærentem, „ infinitè alienum ab amore cujuſcumque novitatis; ſo„ lidæ pietatis, unicè occupatum in iis quæ officii ſui „ erant, in laboribus indefeſſum, uno verbo Eccleſia„ ſticum tantæ perfectionis, ut in toto Regno perfe„ ctiorem non cognoverit. Cum ſtupore nihilominus „ Regiam Majeſtatem præventam invenit, Eccleſiaſti„ cumque illum de Janſeniſmo accuſatum, tametſi to„ ta vita ipſius, & converſatio, ſæpiuſque repetita exa„ ctiſſima inquiſitio contrarium authenticè probaret, „ & invictè demonſtraret.

Quid ergo cogitari, credique poteſt de tot aliis innocentiſſimis, qui de Janſeniſmo ſimiliter accuſantur? De eo ingemiſcere poſſumus, poſſumus & conqueri. *Si enim nos Epiſcopi, veritatis & ſanæ doctrinæ depoſitarii ſumus* (proſequitur Epiſcopus Aginnenſis) *ſumus & defenſores; ex officii proinde noſtri Paſtoralis debito veritatem tueri nos oportet, oportet & corripere & confundere injuſtos veritatis & innocentiæ aggreſſores, Epiſcopalique vigore nos opponere calumniantibus innocentes, nullatenus reos errorum de quibus accuſantur: Perſonarum iſtarum injuſte oppreſſarum gemitus & clamores deferre nos oportet ad thronum & audientiam Suæ Majeſtatis, pro iiſque protectionem ipſius & juſtitiam implorare.*

Et utinam gemitus quoque illos & clamores de„ ferre

ferre liceret ad thronum & audientiam Suæ Sanctitatis, ibique modo ſoli non audirentur innocentium oppreſſores & calumniatores, per quos Pontificia Majeſtas clancularis informationibus & mendaciis calumniatorum, & quæ ſua ſunt quærentium, à tanto tempore circumvenitur, Breviaque & deciſiones ad fidem non pertinentes extorquentur, ab ea ſciente Petro, & ſecundùm veritatem informato nunquam emanaturæ. Cùm enim Romani Pontifices (teſte Gregorio Magno) Prophetæ non ſint, curarumque & negotiorum mole obruantur, malè intimè adſtantium, adulantium, mentientium, & ſua quærentium, informatione frequenter circumveniuntur. Nam uti D. Gregorius proſequitur, dum ejus mentem *curarum denſitas vaſtat, & animus ad multa diviſus, fit minor ad ſingula, facile ei in una qualibet re ſurripitur*, Ipſique *lumen illud Spiritus Sancti, quod Summo Pontifici ſemper adeſt, cum explicanda ſunt fidei myſteria, & tradenda morum* (ad divinam legem pertinentium) *præcepta, non perpetuò illi hypocritarum fraudes, Aulicorum adulationes, improborum mendacia, calumniatorum impoſturas detegit* (verba ſunt doctiſſimi Authoris libri *de libertatibus Eccleſiæ Gallicanæ*, Romanæ Aulæ probatiſſimi l. 2. c. 3.) *non adverſus ambitioſorum importunitates, Magnatum preces, ſuſpecta Officialium conſilia, immotum ſervat:* uti nec ab omni præventione, paſſione, pravo affectu *(quem tamen ſine gravi fundamento ſuſpicari nefas eſt.) Nec enim altitudo & ſanctitas Solii ſanctum facit, & à peccato ſecurum. Et quamvis Eccleſia, in his quæ fidei ſunt, ſapientiæ dono, & authoritate divina fulciatur, in aliis tamen, in quantum eſt hominum Congregatio, aliquid ex defectu humano in actibus ejus provenit, quod non eſt divinum, nec proficiſcitur ex authoritate divina, ſed ex errore humano*, ait S. Thomas in 4. diſt. 41. q. 1. a 5. Et rurſus D. Gregorius dial. l. j. c. 4. *Quid miraris, quia fallimur, qui homines ſumus? ...., David, qui Prophetiæ ſpiritum habebat, contra innocentem filium Jonathæ ſententiam dedit.* Hinc S. Bernardus l. 2. de conſiderat. c. ult.

Q 5 Euge-

Eugenium III. alloquens dicit, Romanos Pontifices adeo frequenter circumveniri, ex facilitate credulitatis, ut ipſorum vix ullus, ſi ullus, à vitio iſto ſit immunis: *Eſt vitium, cujus ſi te immunem ſentis, inter omnes quos novi, ex his qui Cathedras aſcenderunt, ſedebis, me judice, ſolitarius.... Facilitas credulitatis hæc eſt, cujus calidiſſima vulpecula Magnorum neminem comperi ſatis caviſſe verſutias. Inde eis ipſis pro nihilo ira multa, inde innocentium frequens addictio, inde præjudicia in abſentes, dum vel ipſis petentibus audientia denegatur vel inauditi condemnantur.*

Et inde eſt quòd vel ipſe Baſilius Magnus, apud Damaſum Papam ſanctiſſimum, accuſatorum mendaciis circumventum, in tam gravem hæreſis ſuſpicionem innocens venerit, ut delegati ipſius quatuor Romam miſſi, ab ipſo repulſam toties paſſi fuerint. Et S. Paulinus (à tot Sanctis mirificè commendatus) valde male habitus fuerit à Siricio Papa, Miniſtriſque Aulæ ipſius, quibus aures nimis faciles Siricius præbuit. Et S. Hilarius Arelatenſis à S. Leone Magno, delatorum calumniis circumvento, perſecutionem paſſus fuerit, velut adverſus S. Sedem rebellis. Et S. Thomas Cantuarienſis de Romana Curia epiſt. 20. flebiliter conqueratur, dicens: *Neſcio quo pacto pars Domini ſemper mactetur in Curia, ut Barrabas evadat, & Chriſtus mactetur Authoritate Curiæ.*

Ergone ſemper pars Domini inaudita, & Chriſtus in illa condemnabitur, & mactabitur Authoritate Curiæ, Barrabas verò cum parte malignantium, & S. Sedem mendaciis & calumniis ſuis circumvenientium pœnam evadet, exaltabitque cornu ſuum, ſeu potentiam? Utinam hoc uſque adeo diebus noſtris non experiremur, ut innocentiſſimarum Sanctimonialium Portus Regii campeſtre Monaſterium, non ſolùm uſque ad fundamenta ſubverſum, ſed & ſepulta ibi corpora, authoritate Curiæ, nuperrime fuerint exhumata *; Deo tamen

* Vide ſcriptum cui titulus, *Troiſieme Gemiſſement d'une Ame vivement touchée de la deſtruction du Monaſtere de Port-Royal. 2. edit.*

men Opt. Max. Virginum & Sacerdotum iſtius Monaſterii innocentiam, Jeſuitarumque (qui Monaſterium iſtud *hæreſeos eſſe nidum* Curiæ mendaciter perſuaſerant) calumniam manifeſtam faciente, per inventa ibi corpora poſt plurimos inhumationis annos integra, optimi ſcilicet Sacerdotis, crucem ligneam in pectore geſtantis, Abbatiſſæ noviſſimæ, & Operarii cujuſdam ejuſdem Monaſterii. Et quas non alias innocentium perſecutiones, iiſdem mendaciis & calumniis ſuis Jeſuitæ ſuſcitarunt, præter alias multas, quarum mentionem facit Alectenſis Epiſcopus in epiſtola ad Innocentium XI. Nonnullas etiam deſcribit Illuſtriſſimus D. Henricus Arnauld Andegavenſis Epiſcopus in epiſt. ad eundem tenoris ſequentis.

Beatiſſime Pater.

„ Etſi à decem annis plures nobis cauſæ fuerint non „ tacendi, qua ratione diſputationes illæ de gratia & „ libro Janſenii Iprenſis Epiſcopi, pia ſollicitudine fe„ licis memoriæ Prædeceſſoris Sanctitatis Veſtræ Cle„ mentis IX. tandem ſedatæ fuiſſent; noluimus ta„ men nec ipſe, nec alii qui mecum in eadem cauſa „ verſabantur Epiſcopi, id palam proferre; ne qui o„ derunt pacem, hac de cauſa ad turbandum impelle„ rentur. Tantum enim apud nos valuit amor pacis, „ ut illam privatis injuriis anteponeremus, quæ tam „ graves & tam multæ fuerunt ab iis qui ſe omnis „ concordiæ inimicos profiteri non timuerunt, ut „ verear interdum, ne patientia hæc Epiſcopalis, qua „ mitigandos exiſtimabamus homines tranquillitatis „ Eccleſiæ impatientiſſimos, nimia forſan videri poſ„ ſit: cum Epiſcopum, qui nullo privato dolore valde „ affici debet, ob Chriſti & Eccleſiæ injurias multum „ affici neceſſe ſit. Quod vero ad me ipſum pertinet, „ B. P. in hoc pacis ſervandæ ſtudio tantam adhibui „ diligentiam, ut cum Diœceſeos noſtræ Synodi in „ lucem ederentur, illam tantum exceperim, quæ „ omnium certe majoris momenti fuiſſe negari non „ poteſt, & omni luce dignior, quæ pacis utiliſſimæ „ ſummam & inſtrumenta complectebatur.

„ Tantæ hujus moderationis & temperantiæ non me „ pœnitet B. P. nam præterquam quod pace nihil op- „ tabilius eſt, ita ut facilè excuſet, ſi quid forte mol- „ lius & minus ſeverè ab Epiſcopo geſtum ſit, non „ moleſte tuli Collectioni Synodorum, quam in om- „ nium manibus eſſe oporteret, hoc defuiſſe, ne cu- „ rioſitatem hominum excitaret, qui omnium illarum „ diſputationum ignari eſſent; cum præſertim aliàs di- „ ci poſſet, quod tunc rectè taceri poſſe videbatur. Et re- „ vera B. P. quod privatis hominibus tacere potui, non „ ideo omnibus Gallicanæ Eccleſiæ Epiſcopis, & Eccleſiæ „ univerſæ taceri debet. Idque eo magis neceſſarium „ viſum, quod plerique temeritate opinandi de re in- „ cognita, in ſententias abierint multum à veritate „ diſcrepantes, quorum errori medendum eſt.

„ Neque vero diu deliberandum erat Sanctæ Sedis „ gloriam & Epiſcopalis Ordinis dignitatem amanti- „ bus; cùm ferendum non ſit, quod à Summo Pon- „ tifice & Epiſcopis in hoc negotio geſtum ſit, ea cu- „ ra occultari, qua opera tenebrarum occultarentur. „ Hactenus inauditum, rem tanti momenti, quæ ad „ fidem & diſciplinam Eccleſiæ pertineret, à Mini- „ ſtris Sanctæ Sedis, & Epiſcopis agitatam, conſcio „ Rege maximo, præcipuiſque ejus Miniſtris etiam „ conſciis, in ea obſcuritate per decem annos delituiſ- „ ſe, ut plerique Epiſcopi, aliique multi non aliter „ de illa vel ſenſerint, vel locuti ſint, quàm de frau- „ dulenta & ſubdola inimicorum Eccleſiæ adverſus „ Eccleſiam molitione. Mirabitur certè Beatitudo „ Veſtra hoc tacitum, tanquam myſterium quoddam „ iniquitatis, teneri potuiſſe, ita ut non ſecus ac inau- „ ditum crimen, magni nominis Epiſcopis objectum „ ſit, quod rem, cujus conſcii erant, divulgare vo- „ luiſſent, ideoque interpellatam Majeſtatem Regiam „ adverſus ſuſpiciones & conjecturas, quæ nulla veri- „ tate fulciebantur.

„ Sed non dubito, quin Sanctitati Veſtræ grave id „ videatur, hoc ſumma cura Epiſcopis occultatum „ fuiſſe, ad quod tanquam ad normam Officiorum

„ con-

" conſilia ſua dirigere debuiſſent, in gubernatione Diœ-
" ceſeon, & pace conſcientiarum procuranda. Fatebor
" ultro coram Sanctitate Veſtra, mihi morte jam im-
" minente (quæ ab octogenario multum abeſſe non
" poteſt) vicinum Chriſti Tribunal cogitanti, ratio-
" nem exigentis villicationis diuturnæ, hoc quoque
" non parum timendum videri, ne tot conciones tu-
" multuoſas, & pene in ſeditionem incumbentes, tot
" rixas lethalibus odiis infames, tot vexationes contu-
" meliis variiſque injuriis non minus acerbas, quàm
" impunitas, æquiſſimus Judex aliqua ex parte in me
" arguat, & ſilentium accuſet quo foveri quodammo-
" do potuerunt. Cùm hæc quæ à me commemorata
" ſunt, Epiſcoporum ignoratione ferè contigerint,
" ſeu vera, ſeu quæſito colore ſimulata, plures eſſè
" potuerunt qui *ſimplici corde*, ut ait Scriptura, cre-
" diderint hoc Sanctæ Sedi videri, quod tam audac-
" ter jactabatur, nullam obſcuræ hujus pacis haben-
" dam eſſe rationem, quam Summus Pontifex non ap-
" probaſſet.

" Non enim ignorat Sanctitas Veſtra, eos qui pa-
" ce ſtabilita conſilia ſua & ſpem ſuam everti non i-
" gnorant, à decem annis nullam non adhibuiſſe ma-
" chinam, ut bello nefario ſeditionique in Eccleſia lo-
" cus eſſe poſſet illius occaſionem quærentibus. Va-
" riis rumoribus ſparſerunt in vulgus, falſo pacis no-
" mine decipi Eccleſiam: Quatuor Epiſcopos, & qui
" illorum cauſam tuerentur, mentiri, aut cùm aſſerunt
" ſubſcriptiones à ſe cum quadam explicatione editas,
" aut cum Sedis Apoſtolicæ Conſtitutionibus ſe ſin-
" cere obſecutos eſſe profitentur. Hanc eorum ca-
" lumniandi audaciam manſuetudine noſtra confirma-
" vimus, & ſilentium charitatis & pacis ſiniſtra inter-
" pretatione ad pacis ipſius ac veritatis impugnatio-
" nem tranſtulerunt. Qui enim jactant nulla nos ad-
" hibita explicatione ſubſcripſiſſe, non tantum nos
" impudenter mendacii arguunt, ſed, quod atrocius
" eſt, improbiſſimè calumniantur nefario ſuo errori
" ſubſcriptionem noſtram adverſus omnem antiquita-

„ *tis* fidem ſuffragari. Quippe auſi ſunt ſcriptis ad hoc libris palam profiteri, hanc eſſe Eccleſiæ mentem, privata facta, quæ nec in Scriptura revelarentur & nulla Eccleſiæ Traditione niterentur, aſſumi poſſe in objectum fidei divinæ, & populis credenda imperari; omnes ſcilicet Orbis Chriſtiani Epiſcopos, exceptis Gallicanis, pridem ita ſenſiſſe, & ad eorum ſententiam ipſos Galliarum Antiſtites nuper acceſſiſſe, exceptis quatuor, qui tandem & ipſi agnito errore ſuo Coëpiſcoporum ſuorum ſententiæ ſubſcripſiſſent.

" Qui vero contrariam mentiendi rationem inierunt, Summum Pontificem Clementem IX. à nobis deceptum aſſerentes, & ſimulata obedientia illuſum, eo quod neceſſariam explicationem ſubſcriptioni noſtræ ſubjunxiſſemus, dici non poteſt, qua linguæ intemperantia & quo declamandi furore, contemto Epiſcopali Ordine, palam in nos invecti ſunt. Non intellexerunt iſti, aut potius *intelligere noluerunt*, quantum interſit inter has formulas, *ſine exceptione & reſtrictione ſubſcribere*, &, *Cum legitima explicatione aut diſtinctione ſubſcribere*. Etſi ergo quatuor Epiſcopi adhibita explicatione & diſtinctione cum tot aliis Epiſcopis ſubſcripſerint, non ideo cenſeri poſſunt cum exceptione & reſtrictione ſubſcripſiſſe, quod Alexander VII. vetuerat. Aliud eſt enim excipere, aliud explicare. Vim legis infringere videtur qui aliquid excipit adverſus legem: ſed nihil illi adimit qui explicat. Hoc certe Prædeceſſor Veſtræ Sanctitatis Clemens IX. non modo non prohibitum eſſe cenſuit, ſed etiam approbavit, cum cognitis quatuor Epiſcoporum Actis Synodalibus, Epiſcopalem hanc obſervantiam gratiſſimam habuit.

" Ignorare non potuerunt Epiſcopi; quod omnes ſciunt, in Conſtitutionibus Summorum Pontificum, quemadmodum & in Decretis Conciliorum Generalium, multa reperiri naturæ multum diverſæ, quibus diverſo quoque obedientiæ genere ſubjici deberemus. Indubitatum eſt, & extra omnem controver-

„ ſiam,

" ſiam, non æquo & pari jure fidelibus amplectenda
" proponi dogmata fidei, quæ vel Canone Scriptura-
" rum vel Traditione Eccleſiæ continentur, & ea quæ
" à neutro duorum iſtorum Eccleſiæ fontium mana-
" verint.

" Qua ratione igitur credi poteſt, non placuiſſe
" Sanctæ Sedi, ut Epiſcopi, qui ignorare non pote-
" rant res inter ſe tam diverſas malitioſe confundi,
" ad turbandam Eccleſiam & vexandos homines fidei
" & vitæ integritate commendabiles, diſtinguenda iſta
" eſſe monuerint, ſive in Synodis, ſive in Mandatis
" Epiſcopalibus? Nonne æquum erat & neceſſarium,
" ut quæ confundebantur odio, charitate diſtingue-
" rentur?

" Hoc ipſum eſt, B. P. quod pacis Eccleſiæ ini-
" mici tanquam ſcelus inauditum adverſus Sanctam
" Sedem furioſis declamationibus interpretati ſunt.
" Quis feret, quæ laudantur à Summo Pontifice & Lit-
" teris Apoſtolicis, ipſaque Petri authoritate multum
" probantur, ab iſtis eodem tempore, ut nimirum ſa-
" pientioribus & Sanctam Sedem magis amantibus,
" tam acriter diſplicere?

" Nihil certe Sanctæ Sedi, & Eccleſiæ ipſi, aut ho-
" norificentius aut filiali obſervantia plenius eſſe poteſt
" ejuſmodi Litteris Epiſcopalibus, quas ad ſuæ Dioe-
" ceſeos Eccleſias tranſmittunt, cum illis Decreta
" Conciliorum & Summorum Pontificum amplecten-
" da proponunt. Illæ enim Decretorum explicatio-
" nes, quæ adduntur ab Epiſcopis, cum nihil à veri-
" tate alienum continent, hoc tantum eos optare ſi-
" gnificant, ut ejuſmodi Decretis vera omnes & ple-
" na obedientia ſubmittantur, cum mentem Eccleſiæ
" Summorumque Pontificum aperiendo, omnia obe-
" dientiæ impedimenta removere ſatagunt, ut per-
" fecta ſit. Sic id ipſum, quod pacis inimici in Epi-
" ſcopis reprehendunt, certum ſingularis eorum ob-
" ſervantiæ argumentum eſt, malis interpretationibus
" omnique Decretorum abuſui occurrentium, ne for-
" tè verbum obſcurius aut minus diſtinctum *filii Belial*

" rapiant in occaſionem inobedientiæ. Nec minus id " probat, quàm vero & ſincero pacis amore teneantur, cum inimicis pacis ea omnia eripiunt, quibus " illi forſan adverſus pacem uterentur, ut privatis & " miſerrimis utilitatibus inſervirent. Numquam mihi in mentem veniſſet, B. P. ut lucem quandam " tantæ rerum evidentiæ afferrem ſupervacanea demonſtratione, niſi gravis & præſens neceſſitas coëgiſſet. Etiam nunc multi, non tam ignorantia, " quàm odio pacis & hominum, res tam diverſas adhuc confundere & in unum miſcere nituntur, cupiditate calumniandi, ut nos Sanctam Sedem decepiſſe " mentiantur. Hoc prætextu & colore quæſito, plures Gallicanæ Eccleſiæ Epiſcopi hanc ſubſcriptionem " tanquam Conſtitutionum & Summorum Pontificum " conſilio contrariam repudiant, quam tamen ipſi " Summi Pontifices, ut jam diximus, approbarunt.

" Ab hoc velut fonte, B. P. in Eccleſiam Dei omnia omnis generis ſcandala profluxerunt, cum generali quadam vexatione bonorum omnium, quos " magis in Diœceſibus noſtris pietate & ſcientia commendari videmus. Ad hunc velut ſcopulum bona " opera & ſanctiora quæque conſilia alliduntur. Si " religioſæ Virgines aut ſimpliciores Clerici, qui nunquam in hodiernis controverſiis verſati ſunt, eadem " qua ſubſcripſimus ratione ſubſcribant, quam probaverunt Summi Pontifices, & quæ nullum infirmis " conſcientiis ſcrupulum relinquit, ſtatim ad arma " jam multis Religioſis familiaria, hoc eſt ad calumnias concurritur, ſtatim Janſeniſmi inſimulantur, " & omnibus telis & incurſionibus patent inimicorum. " Hac infelici arte Eccleſias noſtras vidimus pluribus " Presbyteris, fidei zelo, ſcientia & omni virtute conſpicuis viduatas, qui ea ſubſcriptione uſi fuerant, " quæ Sanctitati Veſtræ & Prædeceſſoribus tuis placuit, & iſtis non placet. Eadem de cauſa viri doctrina & pietate illuſtres, vel ab altaribus ſeparati, vel " ad Sacros Ordines non admiſſi, vel ab omni beneficiorum Eccleſiaſticorum aditu excluſi, à quibus, ge-

" mens dico, tot nullius ſcientiæ & triſtis famæ non
" excluduntur. In ipſa luce Urbis Regiæ palam pars
" maxima Religioſarum Monaſterii ex Ordine Sancti
" Benedicti à participatione Sanctorum Myſteriorum
" multos per menſes remotæ ſunt: Ejuſdem calumniæ
" afflatu integra Seminaria everſa ſunt, in quibus mul-
" ti ad virtutem non minus quàm ad ſcientiam eru-
" diebantur: Potentes verbo & opere Concionatores
" prohibiti, ne ſuggeſta Eccleſiarum aſcenderent:
" Clauſæ Cathedræ Theologicæ Profeſſoribus Theo-
" logiæ præſtantiſſimis, Univerſitates ipſæ & Facul-
" tates Theologiæ Doctoribus & Baccalaureis magni
" nominis viduatæ. Spiritus ille ſchiſmatis peſſimus
" eouſque invaluit, ut ipſis Defunctorum ſuffragiis &
" precibus privati Epiſcopi, non ſolum in Sanctæ Se-
" dis, aliorumque totius Orbis Epiſcoporum commu-
" nione mortui, ſed etiam eximia doctrina & vitæ
" ſanctitate ſpectabiles. Nec ab iſta inhumanitate
" pluſquam barbara exceptus Cardinalis Eminentiſſi-
" mus commendationis præcipuæ, quem Sanctitas
" Veſtra ſingulari benenevolentia complectebatur; id-
" que non aliam ob cauſam, quàm quod Decreto do-
" ctrinali, ut non ſine cauſa arbitrabantur, injuſto, ſub-
" ſcribere noluiſſent; cum præſertim ſapienter judica-
" rent, iſtam ſubſcribendi neceſſitatem ab hominibus
" nullius in Eccleſia authoritatis, abſque metuendæ no-
" vitatis periculo, imperari non poſſe. Cum meliores
" quique, quibus major cura ſalutis, & diſplicendi
" Deo timor magis ſollicitus, iſtas Epiſcoporum ex-
" plicationes libentius amplectantur, quibus ſecurita-
" ti conſcientiæ conſulitur, ii potiſſimum perpetuis
" iſtis vexationibus obnoxii, & certius illis impedi-
" mentum ad omnia ſive beneficia, ſive officia, ad
" quæ magis idonei & ultro eligendi videbantur. In-
" telligit certe Sanctitas Veſtra, quàm latum & acer-
" bum vulnus Eccleſiæ inflixerint, qui, cum ſint o-
" perarii pauci, majorem fere eorum partem Matri
" gementi crudeliter adimunt, omnibus illam, quan-
" tum conari poſſunt, ornamentis ſpoliantes. Hoc
" San-

„ Sanctitati Veſtræ conſtanter aſſerere poſſum, & *flens* „ *dico*, lacrymis ob calamitatis magnitudinem ſponte „ fluentibus, nullam aliam aptiorem machinam inve„niri potuiſſe ab homine inimico ad exſcindenda & „ velut vi amputanda tot membra Eccleſiæ, non di„cam mortua, ſed Chriſti amorem perfectius ſpi„rantia, quàm ejuſmodi contumaciam, per quam „ illa ſubſcribendi formula reſpuitur, quæ Apoſtolicæ „ Sedi accepta & probata eſt. Liceat quod jure licet, „ & quod nobis per Summos Pontifices licuit, nulli „ jam in fide ſuſpecti reperientur, & *obſtruetur os lo*„*quentium iniqua*. Nunc vero quid non moliti ſunt, „ quid non moliuntur inimici? Conculcata pedibus „ authoritas Epiſcopalis. Jure illo privati Epiſcopi, „ quod ipſis à Chriſto conceſſum eſt, idoneos opera„rios eligendi: & temeritate quadam inaudita jus Ec„cleſiæ, quo ſpoliari non poteſt, ad Magiſtratus ſæcu„lares devolutum. Cum Epiſcopos, etiam ſibi ami„cos, & certe non ſibi ſuſpectos, ob naturalem quan„dam lenitatem minus forte incitatos aut ſapientio„res invenerunt, quàm ut cupiditatem tam manifeſ„tam, & cœcum illum furorem non tantum præ„euntium, ſed fere præcipientium ſubjecti ſequeren„tur, diligentes illi perturbatores & omnis moræ im„patientes, quod ab Epiſcopis non ſatis feſtinantibus „ extorquere non potuerunt, à Judicibus ſæculi ex„torſerunt. In maxima fere Urbe Galliarum, & in „ mediis ejus compitis, tuba etiam ad tam turpe ſpe„ctaculum inſonante, Sententia Præſidialis proclama„ta eſt, qua Notariis omnibus ſive Regiis, ſive A„poſtolicis prohibebatur, ne actum poſſeſſionis pro „ quocumque beneficio largirentur, antequam teſti„monio evidenti primi Magiſtratus conſtaret, nomi„natum non eadem ratione ſubſcripſiſſe, qua Epi„ſcopi quatuor ſubſcripſiſſent. Sed, ut de me tantum „ dicam, his ipſe oculis vidi, B. P. in hac noſtra „ Urbe Epiſcopali partem Univerſitatis Andegaven„ſis ad Poteſtatem ſæcularem confugiſſe, & ab ea im„petraſſe, ut iis liceret ſubſcriptiones exigere quales

„ ſibi

" ſibi placerent, nulla habita ratione authoritatis meæ, " aut potius Chriſti, quam tam evidenter contemnebant. Quæſitus color hic fuit, quod ſubſcriptio à " nobis edita, falſo à S. Sede probata jactaretur: verior cauſa, quia ſi valeret illa ſubſcriptio, faciendus " erat finis perſequendi bonos omnes, quod bonis iſtis " viris intolerandum videbatur. Jam vero ſi digniori- " ribus pateret aditus ad dignitates & varia Eccleſiæ " officia, id certe conſequebantur, ut indigni, & ii " omnes quibus favebant, vacui & otioſi relinquerentur. Quicunque ad manum meam erant, & in " quos pars quædam paſtoralis ſollicitudinis tam immenſæ refundi poterat, in ultimas Regni Provincias " amandati ſunt, omni prorſus præterquam amicorum " ſubſidio deſtituti. Tantum vero valuerunt pacis Eccleſiæ inimici, ut vetitum ſit authoritate regia, ne " ulla ad beneficiorum adeptionem, quæ eſſent nominationis regiæ, ne exceptis quidem Epiſcopalibus, diplomata concederentur, niſi actus ſubſcriptionis plerumque à Notariis regiis exceptæ, Scriptoribus diplomatum antea oſtenderentur, cum nominatim ſubſcriptio, quam S. Sedes in nobis approbaverat, & laudaverat, manifeſto contemtu rejiceretur.

" Ecce B. P. quo in loco habent authoritatem S. " Sedis pacis Eccleſiæ inimici, cum cupiditate & odio " præcipites rapiuntur. Ecce in quam miſeram ſervitutem incidimus, dum nimium fortè ſilentio & " patientiæ indulgemus. Et hæ quidem neceſſariæ Epiſcopo virtutes, ſed quæ ſolæ non ſufficiant. En " aliquam partem malorum, quæ locum non habuiſſent, ſi pacis Apoſtolicæ ſollicitudine & ſapientia ſtabilitæ radios ſalutares velut denſa nubes ſilentii & " ignorantiæ nimium non occultaſſet. Partem dixi " malorum, nam ut omnia commemorarentur, id " vero hiſtoria quàm Epiſtolæ anguſtiis dignius judicarem: præterquam quod dolori Sanctitatis Veſtræ " parcendum eſt, quæ omnibus Eccleſiæ morbis ob " acerrimum illum charitatis Apoſtolicæ ſenſum affici-

" tur:

" tur : ut cum ſancto Paulo dicere poſſit, *Quis infirmatur, & ego non infirmor?* Nonne vero tam diuturno
" ſilentio finem jam afferre debet tam manifeſta Ec-
" cleſiæ calamitas? Et ut hactenus prudentiæ & cha-
" ritati Chriſtianæ inſervierit (quod mihi ipſi dico ad
" leniendam objurgantis conſcientiæ vocem) nunc
" certe vereor ne diutius protractum prævaricationis
" non ferendæ arguatur, cum ſtare nos oportebit an-
" te Tribunal Chriſti. Quod ad me ſpectat, ita *me reprehendit cor meum*, ut ſtatuerim nihil omittere
" quod paci conſervandæ idoneum eſſe poſſit, ut tot
" innocentes & benevolentia Sanctitatis Veſtræ digniſ-
" ſimi à poteſtate inimicorum & vexatione tam publi-
" ca liberentur. Neque vero aliud remedium con-
" venientius reperiri poſſe arbitror, quàm ut morbo,
" qui à tenebris ſilentii ortus videtur, luce veritatis
" medeamur: ut cum omnes aperte intellexerint quid
" S. Sedi placuerit, ut pax Eccleſiæ ſtabiliretur, cer-
" tam regulam habeant Epiſcopi, quam ſequantur in
" ſimilibus controverſiis & Conſtitutionum Pontificia-
" rum obſervantia. Non exiſtimo, B. P. ab æquis Ju-
" dicibus hoc meum conſilium improbari poſſe, cum
" nihil in lucem proferamus, quod non omnibus, quo-
" rum ratio haberi debet, gratiſſimum fuerit. Sciunt
" omnes quàm publico gaudio ad nuntium tam opta-
" tæ pacis Eccleſia exultaverit univerſa. Litteræ A-
" poſtolicæ Clementis IX. & Veſtræ Sanctitatis ad qua-
" tuor Epiſcopos, & ad eos qui in procuranda pace la-
" boraverant, ſatis indicant quid S. Sedes probaverit.
" Archiepiſcopus Pariſienſis, tunc Rothomagenſis, cu-
" jus teſtimonium dubium eſſe non poteſt, in ea epi-
" ſtola quam ſcripſit ad Eminentiſſimum Cardinalem
" Roſpiglioſi, gratulatur exitum rei, quæ tam diffi-
" cilis videbatur, tam felicem contigiſſe. Cumque
" unus ex Regni Miniſtris illius de omni ea re ſenten-
" tiam quæſiiſſet, teſtatus eſt, nihil aliud à quatuor E-
" piſcopis, aliiſque Theologis qui in eadem cauſa ver-
" ſabantur, requirendum, in ea ſubſcriptione quam
" offerebant, fidem Eccleſiæ ſalvam, & obſervantiam
" quæ

" quæ S. Sedi debebatur, integram videri, & prorſus religioſam: addebatque eos qui hujus conſilii authores fuerant, utiliſſimam Eccleſiæ & Regno operam navaſſe. Et quod Miniſtro aſſeruit, idem fuit argumentum Litterarum, ut jam dixi, ad Cardinalem Roſpiglioſi. Nec alia fuit mens Eminentiſſimorum Cardinalium, Prælatorum, Theologorum, & Canoniſtarum, quos Clemens IX. congregari præceperat, ut de omni illo negotio accurate deliberarent. Adhuc multi nunc ſuperſunt, qui S. V. teſtari poſſunt rem à me compertam narrari, nec dubito quin id aliunde Sanctitas V. reſcierit. Jubere poteſt ſibi originales tabulas exhiberi, quorum exemplaria ſumma cura collecta huic Epiſtolæ ſubjungimus. Cum vero apud me ſtatuiſſem, ad hunc fidei & pacis theſaurum omnes Gallicanæ Eccleſiæ Epiſcopos convocare, æquum eſſe duxi, ut à S. V. initium ſumerem in ea tam Sanctum Caput omnium Epiſcoporum veneraturus.

" Obnixe vero Eam rogo, ut omne hoc conſilium noſtrum Deo, cui tam amica eſt, commendet, futurum ſperans, ut Benedictionis Apoſtolicæ tutiſſimo præſidio muniatur, quo ſit Eccleſiæ univerſæ utilius. Obſecro etiam B. P. ut rationem habeas neceſſitatis meæ & juſtiſſimi timoris, cui certe conſulendum fuit, ne me *dies Domini*, quæ à Sene octoginta trium annorum non poteſt eſſe valde remota, imparatum inveniat. Ideo cogitanti in ætate tam vergente ad mortem, hanc fortè ultimam eſſe Epiſtolam quam ſcribo ad S. V. venit mihi in mentem apud Succeſſorem Petri, fidem hic meam profiteri: ut ſi qui viventem calumniati ſunt, calumniaturi ſunt & mortuum, tam manifeſtis fidei meæ indiciis arguantur. Profiteor ergo, in hoc velut theatro Orbis Chriſtiani, *coram Domino & Chriſto* ejus, me *credere quod Roma credit*, & meam fidem eſſe fidem Innocentii: *In ſinceritate Dei* amplector quidquid à Sancto Concilio Tridentino definitum eſt, & profeſſioni fidei, quam edendam eſſe vo-

" luit,

" luit, toto corde ſubſcribo. Quod vero ad quinque
" propoſitiones pertinet, ab Innocentio X. & Alexandro
" VII. damnatas, à me damnantur, & ſemper damna-
" tæ ſunt, & omnes ſenſus, quos in eis Eccleſia damna-
" vit, non minus damno. Sed cum id in Declaratione,
" quæ ab Epiſcopis Mediatoribus ad Prædeceſſorem S. V.
" Clementem IX. miſſa eſt, & quam his quoque Litte-
" ris adjunximus, cumulatius habeatur, nihil addam
" amplius. Item coram Deo & coram Summo Judice
" Chriſto, *ante cujus Tribunal mox me manifeſtari opor-*
" *tet*, rationem redditurum, teſtor nullum me in Ec-
" cleſia Dei noſſe Theologum qui quinque propoſitioni-
" bus damnatis anathema non pronuntiet, & qui Con-
" ſtitutiones Summorum Pontificum ea obſervantia non
" revereatur, quam exigere ſolet Eccleſia.

" Sed ut non minus charitatis quàm fidei meæ teſti-
" monium in S. V. ſinu depoſitum relinquam, B. P.
" profiteor, eos omnes qui me oderunt, aut dignitatem
" noſtram hoc omni tempore contemſerunt, ex animo
" diligere & amplecti in viſceribus Chriſti, & in corde
" meo pro iis qui *cogitabant mala mihi* Deo favente ni-
" hil me invenire præter *cogitationes pacis*. Hæc me ſen-
" tientem ab infelici hac vita diſcedere ardentibus votis
" exopto, cum in Die Domini nullum præſidium præſi-
" dio fidei & charitatis potentius eſſe poſſit. Sanctita-
" tem Veſtram, ad cujus pedes humiliter proſternor,
" multum obſecro, ut hanc mihi à Chriſto gratiam im-
" petrare dignetur precibus ſuis, & Benedictione Apo-
" ſtolica, quam ſupplex efflagito. Primatus Veſtri fide-
" liſſimus & perpetuus, tam in morte quam in vita, Ve-
" nerator, & ex animo, Beatiſſime Pater, S. V.

Addictiſſimus & obſequentiſſimus Filius
HENRICUS Epiſcopus Andegavenſis.

Et quos adverſus Eminentiſſimum, pariterque lau-
datiſſimum Dominum Cardinalem Noallium, Archie-
piſcopum Pariſienſem, tumultus hodie non excitant
Jeſuitæ? Ex quo receptiſſimam in Eccleſia S. Augu-
ſtini

ſtini de gratia, ipſiuſque & divini amoris neceſſitate doctrinam, in Paſtorali inſtructione ſua 1696. prædicavit, in ipſum tot furias egerunt, ut non contenti ipſum traducere velut *Janſeniſtam declaratiſſimum, Janſeniſtarumque Caput* (in Problemate Eccleſiaſtico, tortoris manu, ſupremo Parlamento jubente, igni tradito) adverſus ipſum nonnullos etiam ſuæ Moliniſticæ factionis Epiſcopos quoſdam, ſibi mancipatos, ſuſcitarunt, qui in ipſum Mandatis Paſtoralibus, Moliniano furfure, multiplicique errore fœdatis inſurgerent; Gallicanos proinde Epiſcopos (quos inter antea unitas & pax magna erat) deplorando ſchiſmate inter ſe diviſerunt: & partim per iſtam diviſionem, partim per mala ſuprà enarrata, aliaque quæ enarrari poſſunt infinita, Moliniſmum ſuum propagare, Sanctique Auguſtini doctrinam ſupprimere conantur: per hoc ipſum manifeſtam facientes neceſſitatem longè maximam reformandi Societatem, Bullamque adverſus Moliniſmum, ab annis pluſquam centum à Paulo V. ſolemniter promiſſam, promulgandi. Nec enim malorum & turbarum erit finis, quamdiu non promulgabitur.

Malis iſtis in Diœceſi ſua occurrere annisus eſt ſanctæ recordationis Alanus de Solminihac Epiſcopus Cadurcenſis; ſed dum vidit ſe operam perdere, non ſine gemitu penè moriens dixit: *Sibi Jeſuitarum doctrinam ac diſciplinam diligentiſſime perſpectam: nec quidquam à ſe prætermiſſum, quo ipſos in viam reduceret; ſed irrito labore. Quamobrem illos à ſe judicari magnos Eccleſiæ hoſtes, dignoſque quos omnes filii Eccleſiæ averſentur & fugiant. Quod ſuum de illis judicium, ut multis, ac præſertim Epiſcopis*, per Abbatem Ferrerium Epiſcopi Albienſis Vicarium Generalem (prout ipſe teſtatus eſt) *innoteſceret, à ſe vehementer optari.*

Nec certè ulla alia Religio tot in Eccleſia mala, tot turbas, tot horrendas innocentium perſecutiones, mendaciis ſuis & fraudulentis ſuggeſtionibus excitavit, nulla proinde magis indiga reformationis, ſine qua nunquam utilis erit, ſed valde noxia, ut pote in quam quadrat illud Eſter 14. *multi bonitate Principum* (adde-

res

re liceat & Romanorum Pontificum)....*abuſi ſunt in ſuperbiam, & non ſolùm ſubditos Regis nituntur opprimere, ſed Dei quoque cuncta cernentis arbitrantes ſe fugere poſſe ſententiam, in tantum veſaniæ proruperunt, ut eos, qui credita ſibi officia diligenter obſervant, & ita cuncta agunt ut omnium laude digni ſint, mendaciorum cuniculis conentur ſubvertere, dum aures Principum ſimplices, & ex ſua natura alios æſtimantes, callida fraude decipiunt.*

CLANGOR XXIII.

Adverſus ea quæ Jeſuitæ objiciunt ut Societatem nullius reformationis indigere perſuadeant.

OBjiciunt 1. ignominioſum Societati futurum, ſi reformetur, multoſque à nomine ei dando abſterritum iri, ac propterea Societatem non futuram poſt hoc Eccleſiæ utilem.

Ludicra objectio, perinde ac ſi diceretur, ignominioſum ægro futurum, ſi ei medicina propinetur, quia ægrotare exiſtimabitur, cumque ſanitatem recuperaverit, non poterit poſthac opus facere. Quid inſipientius? è contra quid ſapientius, quid glorioſius Religioſis Ordinibus, quàm ad primigeniam regulam eos revocari, qui inde exciderunt? Et quid hoc Eccleſiæ utilius? An non S. Benedictus Ordinem inſtituit Jeſuitarum Ordine mille partibus excellentiorem? Ille tamen omnibus ferè ſæculis à variis variè fuit inſtauratus, non ſolùm ſine ulla ignominia, ſed & cum maxima ſua gloria, publicaque Eccleſiæ utilitate. Gloria enim juſti eſt reſurgere; jacere autem nec erigi, ignominia eſt impii. Unde Job..... *Gloria mea ſemper innovabitur, & arcus meus in manu mea inſtaurabitur.*

Objiciunt 2. Si Societas reformetur, turbæ inde maximæ exorientur, multique è Societate egredientur. Et ipſa Societas in interitum ibit. Iſta objectio præcedente non eſt ſapientior. Cur enim rerum Societatis potiùs quàm cæterorum Ordinum in meliùs mutatio

tio ſeu reditus in ſtatum primigenium, & S. Patris ſui Ignatii Nomotheſiam, Societatis interitum potiùs cauſare poteſt quàm cæterorum Ordinum? cùm mutationem illam ſuſpirare debeant, quicumque Societatem amant, cumque Propheta exclamare: *Converte nos, Domine, ad te, & convertemur: Innova dies noſtros, ſicut à principio.* Thren. 5.

Objiciunt 3. Periculoſæ plenum aleæ eſſe, Societatem reformare; ſi enim Pontifex id conetur, metus eſt ingens, ne ſe Principes, à Jeſuitis toti pendentes, opponant, juſque & authoritatem Pontificis minuant. Hæc ratio quoſdam quidem Pontificios Miniſtros hactenus induxit, ut opus iſtud Pontifici diſſuaderent; verùm tanta eſt Catholicorum omnium Principum erga Sedem Apoſtolicam pietas ac reverentia, ut nihil Pontifici magis optandum ſit, quàm ut ipſi Jeſuitæ officii ſui erga Sanctam Sedem exemplum à Principibus expetant, aut certè caveant ipſos pravo exemplo ſuo, vel Magiſterio, minus obſequentes efficere, quàm hactenus fuerunt. Quod tamen verendum non eſſe videbit, quiſquis meminerit ejus quod non ita pridem accidit, novo Jeſuitiſſarum Virginum Ordini. Cùm enim Jeſuitæ novum iſtum Ordinem maximis Principibus, ac feminis præpotentibus ſummopere ſic commendaſſent, ut ipſis nullum dubium reliquiſſent, quin puellæ linguam Latinam, Rhetoricam, Dialecticam, & Religionis controverſias Virginum Jeſuitiſſarum magiſterio edoctæ, ingens in hæreticis mulieribus ad Eccleſiæ ſinum reducendis emolumentum facturæ eſſent. Iſte tamen novi generis Apoſtolatus Urbano VIII. Summo Pontifici meritò viſus eſt contrarius Apoſtolico Oraculo 1. Cor. 14. *Non permittitur mulieribus loqui in publico, ſed ſubditas eſſe; ſi quid volunt diſcere, domi viros ſuos interrogent.* Nec Oraculo Prophetico Iſa. 27. *Mulieres venientes, & docentes eas: Non eſt enim populus ſapiens.* Ideòque Pontifex Virgines illas ad docendum publicè ſic prurientes, munereque Magiſtrorum ſuorum Jeſuitarum (ad quorum ſimilitudinem creatæ videbantur) fungi geſtientes, tanquam vepres in agro

Eccleſiæ excreſcentes, maturè evellere ſatagens, Epiſcopis ac Nuntiis diverſis mandavit, ut Jeſuitiſſas ſeriò monitas à temerario incepto ad ſaniora conſilia revocarent. Illæ tamen (re cum Jeſuitis Magiſtris ſuis, & conſcientiarum Directoribus communicata, fretæque Principum & Principiſſarum Jeſuitis addictarum favore) *poſthabito Dei timore & Sedis Apoſtolicæ reſpectu, in grave animarum ſuarum præjudicium, & bonorum omnium offenſionem, arroganti contumacia, non modò Pontificiis monitis non paruerunt, ſed etiam ſimilia in dies attentare, ac multa ſanæ doctrinæ adverſantia proferre non erubuerunt*, propterea quòd Magiſtrorum & Directorum ſuorum authoritas ipſis perſuaſerat, quòd nunquam Pontifex, in Theologicis minùs verſatus, plus ipſis in rebus ad Religionis incrementum ſpectantibus ſapere exiſtimaretur, tantorumque Principum ſuffragationi adverſaretur. Verum Pontificis fortitudo magna zelusque verè Apoſtolicus ultra non ferendam tantam, ſive Jeſuitarum, ſive Jeſuitiſſarum impudentiam judicans, Bullam promulgavit *prætenſæ Congregationis Jeſuitarum ſuppreſſio* inſcriptam: *In qua habita*, inquit, *cum Cardinalibus Inquiſitoribus matura conſultatione, de illorum unanimi conſilio & conſenſu prætenſam Congregationem Mulierum, ſeu Virginum, Jeſuitiſſarum nuncupatarum, illarumque ſectam & ſtatum, ab ortus ſui primordio nullos & invalidos, nulliuſque roboris vel momenti fuiſſe & eſſe, Apoſtolica authoritate decernimus & declaramus. Et quia de facto proceſſerunt, eadem authoritate penitùs ſupprimimus & omnino extinguimus &c.* Neque ulla contra hoc fuit Principum nec Principiſſarum oppoſitio. Nec enim Catholicorum Principum tanta eſt perverſitas, ut cùm propter Apoſtolicam Sedem Jeſuitas ament, ſui facti diſſimiles, eandem Sanctam Sedem propter Jeſuitas contemnere velint & offendere. Nulla proinde eſt ratio dubitandi, quin vel ipſi Principes manum daturi ſint Jeſuitarum reformationi, ſi per Pontificem & Cardinales per litteras rogentur, ut Societati de Eccleſia benè meritæ ſuppetias ferant, & imminens ipſis exitium non ſolùm antevertant,

tant,

tant, ſed & gratum habeant, ut ad eum reducatur ſtatum, in quo de ipſis deque Eccleſia deinceps bene, ſicut ab initio, meritura ſit.

CLANGOR XXIV.

Alfonſi Huylenbroucq Societatis Jeſu furioſæ Vindicationes refelluntur, & adverſus eas Clangores vindicantur.

QUid iraſceris Huylenbroucq? Quid furis adverſus autorem Tubæ magnæ? Reddis ipſi odium pro ſincera dilectione qua te Societatemque tuam diligit, ſummopere deſiderans ut ſicut ab initio, ſic nunc Eccleſiæ non noxia ſed valde proficua eſſe pergat, eumque in finem ad primævum ſanctiſſimi Inſtitutoris ſui redeat ſpiritum, à quo plurimum defeciſſe univerſus Orbis conſpicit. Id tu tuique complures agnoſcere renuitis, & ideo furia magna exurgitis adverſus Candidum, velut hominem non candidum, ſed mendacem, fatuum, delirum, impoſtorem, calumniatorem; eò quod faſtoſa inflatus idea, ex Imagine primi ſæculi Societatis tuæ deſumpta, Societatem tuam tibi fingis non tam hominum quàm *delectorum Angelorum* turbam eſſe, quorum ſinguli in *viros ſummis rebus pares formati ſunt omnes jubati leones...... Angelicæ puritatis æmuli, totique origini ſuæ, id eſt, Deo affixi.... non minus illuſtres ſplendore virtutum, quàm divinitus inflammati fervore charitatis.* Arbitraris haud dubie Societatem eſſe Religioſum illum Ordinem ab Abbate Joachim prænuntiatum, Ordinem utique hominum perfectorum, *qui ad Chriſti & Apoſtolorum normam* ſic *vivunt*, ut Societati *liceat nec arroganter* ſibi *adſcribere illud Regii Prophetæ de Sion*, GLORIOSA *dicta ſunt de te, civitas Dei.* Tam glorioſa Societatis idea faſcinatus cum ſuis Huylenbroucq, Ordini tam magnifico injurios, & vehementer quidem injurioſos cenſet, quotquot aſſerunt eum à primæva inſtitutione ſua defeciſſe, reformatione proinde indigere. Aſt vel ob idipſum magnopere indiget, quod illius pars magna ſuperbam ideam illam mente

retinens exiſtimet Societatem non eſſe ſicut reliquos Ordines: nihil proinde de priſtino vigore leniviſſe, ſicut reliqui, quia ſcilicet *S. Ignatius tam robuſtis præſidiis Socetatem ſuam etiam adverſus temporum injurias armando, orbem docuit, non omnia temporis eſſe ſpolium, ſed virtutem & religionem ita muniri poſſe, ut nec ævum quidem eam labefacturum eſſe videatur, & quod rebus omnibus exoletam quamdam, ſeu ſenectutem, ſeu interitum adferre dicitur, Societati polliceatur ætatem vegetam ſemper & florentem.*

Cùm hoc ſit cum Phariſæis dicere, *Non ſum ſicut cæteri hominum*, à reformatione ſuperbiæ inchoanda eſt ſociorum reformatio: neque enim in ſpiritu humilitatis, ſed in ſuperbo Phariſæorum ſpiritu dicunt Societatem *hodiè vigere & florere*, atque in primo Regulæ Fundatoris ſui fervore ſtare, *nihil de priſtino vigore leniviſſe, nihil novæ laxitatis admiſiſſe, paupertatem quoque redditam eſſe adſtrictiorem: nec Societati eſſe periculum ne poſt aliquot annorum centurias ſibi multum diſſimilis appareat: habet enim aromata à putredine præſervantia.* Quàm hoc ſit à veritate alienum, & orbis totus videt, & totus hic liber demonſtrat. Nec certè humilitas filiis ſuis à S. Ignatio commendata, ipſis permittit credere, quod ſupra humanam conditionem ſola præ cæteris ſit Jeſuitica Religio: & propterea Clangore altiſono Tuba inſonat, ut Societas auferat *rubiginem de argento ſuo, ut egrediatur vas puriſſimum.* Hunc in finem vota ipſius, non occulta, ſed publica Candidus Sociis ob oculos ponit: laude perinde dignus, non conviciis, quibus Huylenbroucq, rabidi leonis inſtar, adverſus ipſum conſurgit: ſcriptum eſt enim, *Qui arguunt laudabuntur & ſuper ipſos veniet benedictio.* Prov. 14. *Reſpicite ergo* Socii, *quoniam non mihi ſoli laboravi, ſed* vobis *omnibus exquirentibus diſciplinam.* (Eccleſ. 33.) An non hoc charitas eſt? Sine dolore magno recogitare non poſſum obſequia magna valde à Sociis Eccleſiæ ab initio præſtita, & adhuc præſtabilia, ſi corruptæ Morali ſuæ & mundanæ politicæ renuntiantes, majorem Dei potius quàm Societatis ſuæ
gloriam

gloriam ſincere quærerent; ſi zelo ardentiori Magnatum ac divitum converſionem affectarent, quàm directionem; ſi & doctrinam evangelicam, & evangelicas virtutes ſincerè amplecterentur : ſi feriò meditarentur quàm alieni ſint à ſpiritu humilitatis ipſis tantopere à S. Ignatio commendato &c. Hunc in finem Candidus quaſi tuba exaltat vocem ſuam, nec alium in finem collimant Clangores ipſius, nec ad aliud vota ipſius, niſi ad obtinendam à divina bonitate vaſti ipſius Corporis reformationem, & in membris ipſius zelum, quo æmulentur chariſmata meliora.

Quàm ſe felicem exiſtimaret Candidus, ſi dum eum in finem tubâ canit, ad audiendos Clangores illius Socii aures aperirent, non occluderent! Feliciſſimum, ſi tandem aliquando ad vitiorum ſuorum correctionem efficaciter provocarentur. Anne, dum eum in finem tuba canit, ex charitate proinde canit, prout ſua ipſi conſcientia teſtimonium reddit, jure exclamas, Huylenbroucq, *Superi! in quàm amœnum cerebrum incidimus, in buccinatorem charitatis, qualem necdum infernus excogitavit!* Vere dixiſti, non enim qualem infernus excogitavit, ſed qualem Chriſtus, & Sancti practicarunt, practicare ſe credit Candidus, qualem, inquam, Chriſtus dum Phariſæos palam redarguit, tanquam hypocritas, tamquam ſepulchra dealbata, intus corruptione plena &c. *Dominus amarè & acerbè arguit Judæos* (ait S. Auguſtinus in Pſ. 63.) *ſed amando.* Protomartyris quoque *tunc erat lingua ferox, & lene cor* Homil. 5. Enimvero ſi verè Socios ſecundum Deum amamus, *tantò magis debemus commemorare vanitatem eorum, quanto magis quærimus ſalutem eorum.* Idem Serm. 2. in Pſ. 36. Eum proinde in finem evangelicæ non infernalis charitatis eſt defectus ipſorum Reipublicæ Chriſtianæ, animarumque ſaluti præjudicioſos propalare, ut emendentur; propalare, exempli gratia, parum Chriſtianam Moralem ipſorum circa uſuras, ſimonias, homicidia, calumnias, mentales reſtrictiones &c. ut monſtroſo fœdere ulterius lumen non ſocient cum tenebris, Chriſtum cum Belial, cultus ſuperſtitioſos & ido-

dololatricis cùm mere civilibus, ut dum terras & maria percurrunt pro faciendis proſelytis, eos non faciant duplo pejores, quam ante fuerant, ut Jeſum prædicent & hunc Crucifixum, non glorioſum duntaxat, nec apud infideles erubeſcant de cruce domini ſui, ut ſervent ſervarique faciant ſanctas & ſalutares divini amoris ac veræ pœnitentiæ regulas, ut non habeant niſi puros & ſanctos intuitus in conſcientiis dirigendis & ſacris miniſteriis, non quærentes hominibus placere nec conſcientias dirigere ſecundum Theologiam mundanorum hominum moribus accommodatam, ſed vere evangelicam & chriſtianam; atque hoc pacto continuent eſſe utiles ac perutiles eccleſiæ ſanctæ Dei, animarumque ſaluti, prout initio fuerant.

Dum eum in finem tubæ reſonant Clangores, atque ut gratiam iſtam præſtet miſericors Deus votis cordialibus Jeſum Candidus deprecatur, cur ipſi gratias non agis, ſed in ipſum furias agis, Huylenbroucqui? An non furibundo iſto agendi modo ipſum compellis ululare ſuper vos, & clangere tuba maxima, ne Socii tandem uſque adeo excæcentur & obdurentur ut incidant in malum iſtud malorum maximum, Hierem. 30. prænuntiatum. *Inſanabilis* eſt *fractura tua, peſſima plaga tua; non eſt in te qui judicet judicium tuum ad alligandum. Curationum utilitas non eſt tibi.* Huylenbroucquius, quique cum ipſo Tubam magnam audire nolunt, *obliti ſunt tui, teque non quærunt*, id eſt verum & ſalutare Societatis bonum, neque enim ad illud utiles eſſe poſſunt malè feriatæ Vindicationes ſeu potius cavillationes & vitilitigationes ipſorum, totque impoſturæ & calumniæ, nihil aliud demonſtrantes, niſi furorem & iram magnam adverſus Curatores ſuos, qui ut Iſa. 58. præcipitur *quaſi tuba exaltant vocem ſuam* ut vos ad pœnitentiam provocent, & ad reformationem Eccleſiæ neceſſariam ne ipſi inſignia adferatis detrimenta, ipſiuſque pacem perturbetis. Dum hoc facit Tubicen, ut quid, Huylenbroucq, *colligis furorem tuum in eum & infremis contra eum* dentibus tuis. An non hoc phrenetici potius eſt, quàm veri Loiolitæ? An non eſt

So-

Societatem odiſſe potius quàm ſecundum Deum diligere? An non deſperatus eſt æger, dum inſanit in Medicum? An non ab ipſo & ſibi ſimilibus merito diſcedunt Angeli dicentes: *Curationum utilitas non eſt tibi derelinquamus eam.*

Quod ne Societati contingat, ſequentia pauca ad inſulſas Huylenbroucquii Vindicationes viſum eſt reponere, ipſumque commonefacere, ut ſi audire renuat Scioppium & alios damnatos, ut dicit, authores, de quibus parum ſollicitus eſt Candidus, ſaltem agnoſcat veriſſimum eſſe, quod tot præclari & ſancti viri, omni exceptione majores, conteſtantur, eſſe in Societate vitia magna, propter quæ ipſa neceſſario ſit reformanda; ſuperbiam, invidiam, avaritiam, ſibi inviſos calumniandi & perſequendi frequentiam eſſe, quemadmodum ex hactenus dictis ſatis apparet atque ex dicendis amplius apparebit.

§. I.

Adverſus Huylenbroucquium vindicatur Clangor primus, viros pietate & vitæ ſanctimonia illuſtres maxima vitia in Societate detexiſſe, quæ reformationem requirunt. Vindicatur & Clangor ſecundus, demonſtrans reformationem illam ex charitate requiri.

AD Clangorem iſtum Huylenbroucq dicit, Ariam Montanum (ibi citatum) ex præcipiti, temerariaque in Societatem indignatione atque fæmineo ululatu ſcripſiſſe, quæ ad Philippum II. Catholicum Regem anno 1571. de Jeſuitis ſcripſit. Sed hoc quid aliud, niſi fæminea & temeraria vitilitigatio eſt? Quam non juſtificat exſufflando hoc quod Arias dicit quod *Jeſuitæ ſoli ſapere, ſoli bene vivere, Jeſumque propius inſequi, & comitari videantur, atque id palam profeſſi jactitant.* Hoc enim Ariam verè non dixiſſe ſolidè non probat ex Poſſevino & authoribus Imaginis primi ſæculi, agnoſcentibus Ariam ſapere, Jeſuitas proinde ſolos non ſapere. Nam & iſta inepta & exſufflanda vitilitigatio eſt.

Dum enim Arias Montanus dicit, quòd Jeſuitæ ſoli ſibi ſapere videantur de ea ſapientia dicit, quâ ſupra alios ſapiunt. Quo ſenſu cum Aria Montano alii quoque viri celebres de iſta Jeſuitarum extollentia conqueruntur, prout viſum eſt Clangore 4. & 8.

A Montano Huylenbroucq gradum facit ad Joannem Marianam, S. Franciſcum de Borgia, Prophetiam S. Hildegardis, epiſtolas Palafoxii & Ludovici Sotelo.

Duas haſce epiſtolas ſuppoſititias & falsò ipſis attributas dicit. Sed contrarium in præloquio eſt demonſtratum. Et Illmi quidem Palafoxii epiſtolam ſuppoſititiam non eſſe, præter ibi dicta, duo argumenta confirmant atque certificant. Primum eſt quod cum de honore Societatis plurimum eſſet, ab ipſo in Hiſpaniam reduci declarationem obtinere, quòd vere ipſius non eſſet, ab ipſo pro ſalvando veſtræ Societatis honore petere oportuiſſet, eumque in finem Conſociis veſtris in Hiſpaniam ſcribere, quemadmodum feciſtis pro Theatro Jeſuitico, impetrata ab Illmo D. Epiſcopo Malacenſi ſolemni declaratione quòd ipſius revera non eſſet. Similem profecto declarationem, pro Latina ad Innocentium X. Epiſtola, vobis Illmus Palafoxius negare non potuiſſet, ſed pro ſuo veſtræque Societatis honore indubitanter dare debuiſſet, ſi falſo ipſi ſuppoſita fuiſſet. Cum ergo auſi non fueritis declarationem iſtam ab ipſo petere, nec eum in finem ad veſtros in Hiſpania conſocios ſcribere, ſignum indubitatum eſt, vos & veſtros in Hiſpania Conſocios non ignoraſſe quod ipſius revera eſſet; unde & ſcitis conſocios illos veſtros de ea apud Tribunal Regium, adverſus ipſum graviter conqueſtos fuiſſe.

Argumentum alterum, præcedenti ſimile eſt, quod cùm vobis toties objectum fuerit, originalem epiſtolam illam Romæ apud S. Congregationem extare, ipſiuſque exemplar authenticum Matriti apud Carmelitas Diſcalceatos; nihil vobis facilius, qui tam Romæ, quàm Matriti adeo potentes eſtis, declarationem impetrare, quod nec Romæ originalis epiſtola illa, nec Matriti exemplar illius ſit, ſi revera nec Romæ, nec

Matriti

Matriti extaret. Quid eſt ergo, quod pro impetranda declaratione iſta, pro ſalvando Societatis honore tam neceſſaria, zelo zelati non fuiſtis, niſi quia vos non latuit, & originale Romæ, & exemplar Matriti revera extare?

Sancti quoque Martyris Ludovici Sotelo epiſtolam, Romæ etiam apud S. Congregationem de propaganda fide exiſtentem, ſe vidiſſe & Soteli revera eſſe teſtatur Petrus Baptiſta (teſtis ab ipſiſmet Jeſuitis pro ſe allegatus, ab ipſis proinde irrecuſabilis) in ſcripto Hiſpali à ſe ſubſcripto 30. Junii 1628. aiens *totum quod in ea dicitur viſum ipſi adeo conforme veritati, & à ſe ſæpius auditis ex ore proprio Patris Soteli, quocum hiſce de rebus ſæpius contulerat, ut nullum ipſi dubium ſuperfuerit, epiſtolam illam vere eſſe ſancti illius Martyris.* Quam & vere ipſius eſſe Seraphicus agnoſcit Ordo S. Franciſci; ſignanter inſignis vir Wadingus in Hiſtoria iſtius Ordinis, & agnoverunt Jeſuitæ Sinenſes, apud Illmum Navarretum to. 2. tr. 7. pag. 366. ſed ab ipſo retractatam fuiſſe contra veritatem dixerunt ad ſalvandum Societatis honorem (inquit) addens exemplíſque pluribus demonſtrans quod ipſis inſolitum non eſt ſimilia comminiſci.

His accedit teſtimonium Didaci Collado, Miſſionarii in partibus illis zeloſiſſimi, Ordinis Prædicatorum in præloquio commemoratum. Cujus fidem Huylenbroucq fruſtra elevare conatur, cum de bona ipſius fide teſtimonium ibidem perhibeant & Illuſtriſſimus Navarretus, & Doctor Cevicos, ſacræ Inquiſitionis in India Commiſſarius, & Leo Allatius magno ipſum encomio celebrans, & ab ipſomet ſanctiſſimo Domino Papa habitus fuerit vir fide magis dignus, quàm Jeſuitæ, prout eodem loco perſpicue demonſtratur. Quibus cordatus lector de veritate iſta ſe convictum fatebitur, maximè ſi ſimul conſideret, quod Jeſuitis Romæ præpotentibus facile eſſet à S. Congregatione de propaganda fide declarationem impetrare de non extante ibi epiſtola illa Soteli (prout ſupra in ſimili dixi) niſi ipſiſmet ſatis perſuaſum eſſet revera ibi extare. Id ergo negare non præ-

ſumuntur bona fide. Nec certe ipſis infrequens eſſe contra veritatem mala fide plurima affirmare, vel negare pro ſalvando Societatis honore, Navarretus ſupra teſtificatur, & probat. Tametſi alia deeſſent teſtimonia, duorum illorum teſtimonium ob eorum notiſſimam vitæ Sanctimoniam eruditionemque ſufficeret ad demonſtranda Sociorum vitia magna, reformandæque Societatis ob illa neceſſitatem, *cùm in ore duorum vel trium teſtium*, Evangelio teſte, ſtet omne verbum.

Eandem neceſſitatem confirmant duo alii teſtes vitæ etiam ſanctimonia, Epiſcopalique dignitate illuſtres, nimirum Alanus de Solminihac Epiſcopus Cadurcenſis, cujus ſanctitatem Deus ipſe teſtificatur per miracula quibus ipſum illuſtrat, & Franciſcus Caulet Apamienſis, cujus etiam ſanctitatem magnam ſatis ſe laudare non poſſe exiſtimat teſtis oculatus piiſſimus Contenſonus, de quo etiam una & de tribus aliis Pavillono Electenſi, de Buzenval Belluacenſi, & Arnaldo Andegavenſi Epiſcopis novendecim præclariores Galliarum Epiſcopi in epiſt. ad Clementem IX. nobile iſtud Teſtimonium reddiderunt: IMPETRABIT VEL AB INIMICIS EXCELLENS *horum quatuor Epiſcoporum virtus hoc teſtimonium; non alios eſſe qui ordinem noſtrum magis exornent, & Eccleſiam magis ædificent, qui populorum ſaluti, & commiſſi ſibi gregis curæ vigilantius incumbant, & qui omnes denique Epiſcoporum partes cumulatius expleant. At nos aliud præterea & ſpondere, & confirmare poſſumus, non minimam ab eis pietatis ſuæ partem in eo poni, ut Apoſtolicæ Sedi eâ quâ par eſt demiſſione ſubſint &c.* Unde & in epiſt. ad Regem ipſum certum faciunt in ipſos, *habere ſe in Regno ſuo tam dignos ſanctorum illorum ſucceſſores quorum pietatis exempla diebus noſtris reſuſcitant, per charitatem non minus ardentem, quàm puram, nec quæ ſua ſunt quærentem, quemadmodum & per indefeſſam vigilantiam in laboribus miniſterii ſui.*

Quid verò de Jeſuitis Solminihac? Clangore 1. vidiſti, Lector, quod quatuor ante obitum ſuum menſibus Abbatem Ferrerium Albienſis Epiſcopi Vicarium generalem,

lem, ſummopere rogavit, ut ex parte ſua notum aliis Galliarum Epiſcopis faceret, *ſibi Jeſuitarum doctrinam & diſciplinam diligentiſſimè perſpectam, nec quicquam à ſe prætermiſſum ut ipſos in viam revocaret ; ſed irrito labore. Quamobrem illos à ſe magnum Eccleſiæ flagellum, ruinamque exiſtimari, indignoſque quorum opera Epiſcopi, ad Deum ſolide gradientes, pro ſua atque diœceſeon ſalute & utilitate ſatagentes, utantur, & ad ipſos ingrediantur; cùm inde authoritatem captent.* De eo ab Abbate Ferrerio monitus Cauletus, Apamienſis Epiſcopus, reliquos Epiſcopos per encyclicam monuit, ſicut & de Jeſuitarum ſuperbia tanta ut ſubjicere nollent Concili Tridentini præſcripto de non excipiendis ſecularium confeſſionibus, abſque Epiſcopi approbatione, quam ob cauſam compulſus fuerit, tres ex ipſis excommunicationi ſubjicere.

De magnis quoque ac neceſſario reformandis Jeſuitarum adverſus ipſos exceſſibus in epiſt. ad Innocentium XI. graviter conqueſtus fuit ſupra laudatus Epiſcopus Andegavenſis, ſicut & Alectenſis. Ecce quot ſancti Epiſcopi. Nec tamen ipſi ſoli, ſed una cum ipſis Illuſtriſſimus la Nuza, & ipſe ſanctæ memoriæ Epiſcopus Albaricenſis in epiſt ad Paulum V. §. 1. cap. 2. conqueritur quod cum eſſet unius labii univerſa Theologorum ſchola, *ſubintrarunt viri novitatis cupidi & ſanctorum Patrum vaniſſimi contemptores, qui, ſparſis hinc inde libellis, totum pene orbem novitatibus infecerant...... ex inanis gloriæ cupiditate, & dominandi deſiderio, ut & cæteris eminere, & altiora reliquis inveniſſe videantur.* Et §. 2. *omnibus adulari, indulgere omnibus ſtudent.* §. 3. *victoriam ſibi ſemper accinunt, quo etiam tempore victi cadunt... quia cum non veritatis ſtudio, ſed popularis gloriæ cupiditate ducantur, nihil aliud adnituntur, quàm ne damnati videantur.* *

Nec ex ipſamet Societate deeſt ſanctus teſtis, ſanctus utique Franciſcus de Borgia in epiſt ad Patres & Fratres provinciæ Aquitaniæ, non ſolum editionis Iprenſis

* Tomo ſecundo, num. XIV. pag. 497. integrum damus illud Memoriale R. P. Hieronymi Baptiſtæ de la Nuza.

lis anni 1621. ſed & Romanæ anni 1606. in qua tertius ipſe Generalis Societatis *agens de mediis conſervandi ſpiritum Societatis, & vocationis noſtræ, ſi minime* (inquit num 2.) *nobis cura eſſet ſpiritum noſtrarum Conſtitutionum retinere in admittendis ad Societatem noſtram hominibus, ſed alia intentione procedatur... certiſſima ruina porta aperietur. ſi.... litteras modò ſpectemus, & alia exteriora talenta, ac dona, veniet tempus, quo ſe Societas multis quidem hominibus abundantem, ſed ſpiritu ac virtute deſtitutam mœrens intuebitur unde exiſtet ambitio, & ſeſe efferet ſolutis habenis ſuperbia, nec à quo contineatur & ſupprimatur habebit.* (Prophetico ſpiritu idipſum prædicit quod ante prædixerat Melchior Canus) quippe ſi *animum converterint ad opes, & cognationes quas habent, intelligent illi, ſe quidem propinquis & opibus affluentes, ſed ſolidarum virtutum, ac ſpiritualium donorum copiis egenos ac vacuos.... atque utinam hoc nondum experientia docuiſſet!* Hiſce verbis ab ipſomet Huylenbroucq ex ſancto illo Generali ſuo productis, addere licet, quod ſi tunc experientia docere cœperat, ex neglecta utique cura ſat magna examinandi ſpiritum poſtulantium ad Societatem admitti, an ille conformis eſſet ſpiritui quem in admittendis S. Ignatius in Conſtitutionibus poſtulat, ſe Societas videret *ſpiritu & virtute deſtitutam unde exiſteret ambitio, & ſeſe efferret ſolutis habenis ſuperbia*, &c. cum in paucis hodie Jeſuitis ille appareat ſpiritus quem S. Ignatius poſtulat ad eſſe veros Religioſos, veroſque Jeſuitas, dum in examine generali eorum qui fieri cupiunt Jeſuitæ, hæc præſcribit monita. cap. 4. num. 44. „ Præterea diligenter animadvertant oportet qui examinantur (magnifaciendo ſummique momenti id eſſe ducendo in conſpectu Creatoris ac Domini Noſtri) quantopere juvet ac conferat ad vitæ ſpiritualis profectum, omnino, & non ex parte abhorrere ab omnibus quæ mundus amat & amplectitur, & admittere & concupiſcere totis viribus quid Chriſtus Dominus noſter amavit & amplexus eſt. Quemadmodum enim mundani homines, qui ea quæ mundi ſunt ſequuntur

di-

„ diligunt & quærunt magnâ cum diligentiâ honores,
„ famam, magni nominis exiſtimationem in terrâ,
„ ſicut mundus eos edocet: ſic qui procedunt in ſpiri-
„ tu, & ſerio Chriſtum Dominum Noſtrum ſequun-
„ tur, amant, & ardenter exoptant, quæ iis omnino
„ contraria ſunt, indui nimirum eadem veſte ac inſi-
„ gnibus Domini ſui pro ipſius amore & reverentia:
„ adeò ut ſi ſine offenſione ullâ divinæ majeſtatis, &
„ abſque proximi peccato foret, vellent contumelias,
„ falſa teſtimonia, & injurias pati, ac ſtulti haberi &
„ exiſtimari (nullâ tamen ad id per eos datâ occaſione)
„ eò quod expetant aſſimilari, ac imitari aliquo modò
„ Creatorem ac Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum:
„ ejuſque veſtibus & inſignibus indui; quandoquidem
„ illa ipſe propter majorem profectum noſtrum ſpiri-
„ tualem induit, nobiſque exemplum dedit, ut in om-
„ nibus, quoad ejus fieri poterit, divinâ gratiâ aſpiran-
„ te, eum imitari & ſequi, cum vera ſit via, quæ ducit
„ hominem ad vitam, velimus. Igitur interrogentur,
„ an hujuſmodi deſideria tam ſalutaria, & ad perfe-
„ ctionem animarum ſuarum tam fructuoſa, in ſe
„ ſentiant.

Paucos namque hodie videmus Jeſuitas qui inſignem hanc familiæ Jeſu veſtem non abjiciant, contemptumque omnem non averſentur, omnique conviciorum genere eos non diffament à quibus Sociorum aliquem contemni arbitrentur. Scilicet omni vi perſuaſum omnibus volunt, Societatem eſſe *domum ſapientiæ, in qua Jeſuitas omnes divina regit ſapientia*, in qua omnes *Aquilæ ſunt ingenio, Turbam phœnicum vere dixeris.* Quia ergo de ſeipſis iſta prædicant, de ſeipſis illa affirmant, de ſeipſis ita ſentiunt Jeſuitæ in Imagine primi ſui ſæculi, minimam eſſe non cenſent amplius Societatem ſuam, uti cenſuit, vocavitque S. Ignatius, ſed maximam, cæteriſque Religionibus excellentiorem, ac præ cæteris ſupra humanam conditionem ſic elevatam, tam robuſtiſque præſidiis vallatam, *ut nec ævum quidem eam labefacturum videatur, & quod cæteris rebus omnibus exoletam quamdam ſeu ſenectutem, ſeu in-*

teritum adferre dicitur, Societati polliceatur ætatem vegetam ſemper, & florentem, ſuaque juventuti parem, & annorum curſum tantum, non damna ſenſuram. Sic profectò non ſenſit humilis S. Ignatius; nec ſic hodie ſentirent Jeſuitæ, niſi per ſuperbiam phariſaicam ſolutis habenis ſeſe ſupra omnes alios efferentem in ſe extinxiſſent ſpiritum humilitatis ipſius, adeoque Jeſu ſpiritum.

Experientia ergo teſte, jam venit tempus à S. Franciſco de Borgia prædictum, quo ſe ſolutis habenis effert ſuperbia, nec eſt modo, à quo contineatur; niſi Societas per ſummam Romani Pontificis poteſtatem valide reformetur.

Nec ſolus ille ſanctus Societatis generalis futuram iſtius reformationis neceſſitatem prænuntiavit, ſed & ipſius in Generalatu Succeſſores, Aquaviva & Vitelleſchus, uti demonſtratur Clangore I. & II. Immemor proinde ibi à ſe dictorum fuit Vitelleſchus, vel ſuis abblandiri voluit, dum alia in epiſtola dixit, etiamnum in ipſo Religionis corpore ſpiritum illum, quo primùm animata coaluit, valentem ac vegetum conſpicere. Quomodo enim hoc verum, ſi ut Clang. 1. dicentem audivimus hoc vitium in Societate late patet, quo *non pauci... nemini parcunt, nimia agunt libertate & licentia, non ſine gravi charitatis juſtitiæque interdum injuria, dum aliena ſeu dicta, ſeu facta, nunc amplificata augent, modo ultro citroque renuntiant, nunc in deteriorem partem accipiant; ad motus animi, atque conſilia Deo reſervata dijudicanda progrediuntur; haud ſcio an dicendum ſit, res neque geſtas unquam, neque per ſomnium quidem oblatas comminiſcuntur, & jactant.* Et quod *nonnullorum* (imo valde multorum, omnium ſcilicet qui ab avita in Societate S. Thomæ doctrina, ad novitias opiniones, probabi iſtarum à primævo proinde S. Ignatii ſpiritu declinaverunt) *ex Societate ſententia, in rebus præſertim ad mores ſpectantibus) plus nimio liberæ, non modo periculum eſt, ne ipſam evertunt, ſed ne etiam Eccleſiæ Dei univerſæ inſignia adferant detrimenta.* Verborum profectò iſtorum

rum veritas cum priorum illorum veritate non conſiſtit.

Eſſe ergo in Societate vitia magna inconteſtabiliter verum eſt: neque enim id ex mendacibus ineptiſque teſtibus Tuba demonſtrat, ſed ex ſanctis teſtibus Palafoxio, Sotelo, Solminiacho, Cauleto, Pavillono, Arnaldo Epiſcopo Andegavenſi, là Nuza, de Borgia, nec non ex aliis teſtibus omni exceptione majoribus, ipſiusmet Societatis Generalibus, Aquaviva & Vitelleſcho: quos abſque mendaci impudentia Huylenbroucq aſſerere non poteſt teſtes mendaces, ineptoſque: Nec hiſce additum Ariam Montanum, vere dicit ex præcipiti temerariaque in Societatem indignatione, atque fœmineo ululatu ſcripſiſſe, quæ vir tantæ virtutis atque eruditionis qui oblatum ſibi Epiſcopatum ex humilitate magna recuſavit, ad Philippum II. Catholicum Regem anno 1571. de Jeſuitis ſcripſit: cùm hoc nihil aliud niſi fæminea vitilitigatio ſit, nullo idoneo ſigno probata. Quod autem de iiſdem Jeſuitis alibi dixit, quòd *ſoli ſapere, ſoli bene vivere, Jeſumque propiùs inſequi, & comitari ſibi videantur, & id palam profeſſi jactitent*, Huylenbroucq immerito exſufflat, dicens non *eſſe hoc viri pronuntiatum, ſed muliebres ejulationes, quomodo enim*, inquit, *ſoli ſapere nobis videmur, qui ipſum Ariam Montanum ſapere deprædicamus?* prout prædicarunt Poſſevinus in Apparatu ſacro, & Imago primi ſæculi, pag. 710. Reſpondeo & iſtam ineptam eſſe vitilitigationem. Quia, ut ſupra dixi, dum Montanus dicit, quod Jeſuitæ ſoli ſapere ſibi videantur, de quacumque id ſapientia non dixit, ſed de ſuperexcellenti, qua ſupra alios ſapere ſibi videntur, ſeſeque extollunt: quo ſenſu & alii viri celebres de iſta Jeſuitarum extollentia conqueruntur, apud Tubam clangore 4. & 8.

Nec S. Hildegardis prophetiam mala fide, ut putat Huylenbroucq, à Liberio Candido citatam eſſe, patet ex eo quod ſe fundaverit in Abrahamo Bzovio to. 13. Annalium ad annum 1415. teſtificante, eam in Conventu Dertuſenſi RR. PP. Prædicatorum extare. Nulli

verò

verò alteri Mendicantium Religioni, quàm Societatis, magis ad literam adaptari poſſe, experientia docet. Docet & in eam Commentarius celeberrimi viri, Hieronymi de la Nuza, de quo teſtimonium perhibet illuſtris Joannes de Ribas, S. Theologiæ Magiſter, Ord. Prædicatorum, apud ſuos laudatiſſimus (uti conſtat ex teſtimonio ſexdecim Patrum ſui Conventus Cordubenſis, in planctu lugubri ipſius, ex Theatro quoque Jeſuitico. Quod quidem Theatrum, velut mendacibus inſenſatiſque fabulis, & impoſturis plenum, more ſuo exſufflat Huylenbroucq, ſed illud ab ejuſmodi fabulis & impoſturis: ſolide vindicat celeberrimus Doctor Arnaldus, in epiſt. ad Epiſcopum Malacenſem. *

Enimvero quæcumque à Sociis allegantur adverſus Theatrum illud, Authoremque ipſius, nullius cenſenda ſunt ponderis, niſi probent, hiſtorias eo in Theatro allegatas eſſe fictitias, calumnioſaſque. Quia quamdiu hoc non probatur, credibile non eſt mentitum eſſe Sanctæ Religionis virum, Theatri Authorem, ſuo in Ordine plurimum à pietate commendatum, dum eas retulit. Nec enim retuliſſet, niſi veras crediδiſſet. Nec à pietate commendabilis eſſet, ſi de religioſa Societate contra charitatem & juſtitiam mala fide non bona locutus fuiſſet: cùm ſine charitate & juſtitia pietas eſſe non poſſit. Si autem vera eſſe credidit, quæ contra Societatem ob ipſius & Eccleſiæ bonum, retulit; nec contra charitatem peccavit ea ſic referendo, nec contra juſtitiam. Quia, ut Tellerius ipſe dicit, in ſua novorum Chriſtianorum defenſione, *Reipublicæ intereſt, cognoſci malos.* Atque ut Jeſuitæ Germani in *Cavea Turturis*, dum ipſimet Religioſi per exceſſus ſuos famam ſuam prodigant, & per hoc confratres ſuos, cum Superioribus, totoque Ordine, contemptibiles reddunt, digni ſunt, qui per infamiæ notas perdant honorem ſuum. Non itaque propter mendaces fabulas in Theatro recitatas Theatrum ab Hiſpanica Inquiſitione proſcriptum fuit, ſed quia ſtylus ipſius eſt, non

* Habetur Moralis practicæ Jeſuitarum tomo octavo, verſus finem.

non permittere libros, Religioſorum Ordinum vitia propalantes. Quæ tamen ſalva charitate propalari poſſe dum vera ſunt, & juſta neceſſitas exigit, ſuo nos exemplo docent poſt Chriſtum & S. Stephanum vitæ Sanctimonia celebres Hieronymus la Nuza in Memoriali ad Paulum V. & Palafoxius in epiſt. ad Innocentium X. ubi ſic: *Non alio fine, nec intentione hæc proferre velim, niſi propter majus Chriſtianæ Religionis augmentum, puriorem fidei propagationem, infidelium ſecuriorem & efficaciorem converſionem. Religioſorum Jeſuitarum majorem profectum & utilitatem & ut quam plurima mala, quæ hodie in Eccleſia pullulant, & deinde imminent, à ſua Sanctitate vitentur, aut præcaveantur.* Hac præmiſſa proteſtatione quam etiam meam eſſe ſincerè dixi, Innocentium X. ſic alloquitur: Liceat & mihi S. D. N. Clementem XI. alloqui *ea ingenuitate & ſinceritate quâ decet & licet filio qui Patrem, viro Chriſtiano qui Chriſti Vicarium univerſalem alloquitur, profitens Religionem iſtam, aliàs ſanctiſſimam, ſi intra cancellos juſtæ & honeſtæ reformationis à Tua integritate & ſapientia non arceatur; jam non tam utilem, quàm animarum regimini. . . nunc certè jam extare, & magis tractu temporis noxiam eſſe futuram. Ego quidem fateor libentiſſimè, Societatem Jeſu meritis & ſcriptis, voce & exemplo Dei Eccleſiam illuſtraſſe, & plurimum profuiſſe. Sed aliis etiam incommodis, ne dicam imperfectionibus*, ſeu vitiis GRAVISSIMIS. (notet hoc Huylenbroucq) *Eccleſiæ Dei nunc obeſſe, & poſteà plus verendum obfuturam, affirmare coactus ſum.* Utinam, atque utinam Societati non accidat, quod de ea in quadam concione prædixit circa annum 1558. Illuſtriſſimus D. Georgius Brounius Archiepiſcopus Dublinenſis, prout refertur in Annalibus Hiberniæ per Jacobum Varæum anno 1705. Dublini reimpreſſis pag. 162. *Nova*, inquit, *nuper formata eſt fraternitas dicta Jeſuitarum, qui plurimos ſeducent, majorique ex parte ſe gerentes ſicut Scribæ & Phariſæi, veritatem exterminare conabuntur, & prope erit quòd id efficient. Iſti homines in plures ſe formas con-*

ver-

vertent : cum paganis enim ſe gerent ut pagani; cum atheis ut athei ; cum Judæis ut Judæi ; cum reformatoribus ut reformatores ; omnibus omnia facti ut omnium cognoſcant conſilia, corda, inclinationes, & ſic tandem vos ſimiles efficiant inſenſato illi, qui dixit in corde ſuo, Non eſt Deus. *Homines iſti diffuſi ſunt per omnem terram, admiſſi in Conſilia Principum, qui per ipſos ſapientiores non efficientur, ſed per ipſos ita præſtigiati ad manifeſtandum ipſis conſilia ſua, ut id principes non advertant. Porro Jeſuitis hoc continget, quia Dei & Evangelii Legem derelinquent, partim per negligentiam, partim per conniventiam ad peccata principum & populorum. Nihilominus legem ſuam vindicabit Deus per ipſoſmet fautores eorum : ſic eos humiliando ut futuri ſint odio nationibus omnibus deteriorisque conditionis quàm Judæi, ita ut fixum habituri non ſint locum in terra ; & Judæus tandem plus favoris habiturus ſit, quàm Jeſuita.*

Et nonne hoc magna ex parte experiri cœperunt in Statu Veneto, ex quo perilluſtris D. Philippus Canaius, Chriſtianiſſimi Regis Legatus 28. Junii 1606. ſcribens ad Regem Henricum IV. Domini Venetiarum, inquit, facta *ſibi lectura quarumdam epiſtolarum à Jeſuitis ſcriptarum per quas admodum indigne ſcribebant de Republica ; informati etiam de ſcandaloſis concionibus per ipſos factis ab exitu ipſorum ex hac civitate, ſibi protinus afferri juſſerunt querelas & informationes adverſus ipſos collectas, iiſque lectis ipſos in perpetuum exulare fecerunt ab hoc ſtatu. . . . Facta per me à præcipuis Senatoribus, & à Principe ipſo inquiſitione de motivis illius decreti, diſco non tam eſſe injurias adverſus Rempublicam nuper à Jeſuitis prædicatas, & ſcriptas, quàm ſcripta in Collegiis ipſorum Bergamenſi & Paduano inventa. . . quibus certificatum eſt, majorem partem confeſſionum excipiendarum à Jeſuitis impendi in inquirendis ſingulorum facultatibus, humoribus, modoque vivendi præcipuorum de ſingulis Facultatibus in quibus habitant, ita ut horum omnium Regiſtrum tenerent tam ſpecificum, ut exactè ſcirent vires, faculta-*

tes

tes ac diſpoſitionem totius illius Status in generali, & familiarum omnium in ſpeciali. Quod non ſolum judicatum eſt perſonis Religioſis indignum, ſed & indicium dedit alicujus machinationis per ipſos meditata, pro cujus executione tam curioſa ipſis opus eſſet inquiſitione. Quod cùm mihi creditu difficile videretur. . . *reſponſum mihi eſt hoc eſſe verum, ſed in ſingulis domibus nonniſi unum, vel duos eſſe, à Patre generali commiſſos pro negotiis Status, quibus reliqui omnes referre tenentur ſupradicta quæ confeſſiones excipiendo didicerunt, & regiſtra referre per ſingulos ſemeſtres à Viſitatoribus ad Generalem tranſmittenda.*

In altera verò epiſtola de 24. Januarii 1607. eundem Regem ſic informat: *Quantum ad Religioſorum reſtitutionem poſt factum omne poſſibile, ut eam obtinerem, ſpem mihi Princeps fecit, quod fiet, quod utique reditus ipſis permitteretur in Monaſteria ſua, exceptis particularibus quibuſdam de ſeditioſis actibus convictis. Verum à generalitate iſta integer Jeſuitarum Ordo eſt in perpetuum excluſus, tanta enim eſt animoſitas totius Senatus, totius nobilitatis & majoris partis populi, quod ſi regrederentur, in Magiſtratuum poteſtate non eſſet ipſos adverſus odium adeo publicum aſſecurare, quod per tot ſibi demerita adſciverunt; ut ſi inſtruenda lis eſſet querelarum omnium, adverſus ipſos Senatui oblatarum, non deeſſet materia occupandi omnia Venetiarum Tribunalia per annum integrum. Seſe nihilominus paratos ad Sanctiſſimum per Legatum ſuum informandum de juſtis iſtius excluſionis cauſis, & ſupplicandum, ut conſideret, quod ſi per Sancta decreta, vetereſque Canones vetitum eſt in diœceſim Epiſcopum mittere, Principi vel civitati ſuſpectum, per ipſos multo minus licet Principem adſtringere ad recipiendum Ordinem non ſolum ſuſpectum, ſed & per quem tam graviter offenſus fuit; & Ordinem tam intrigantem & penetrantem; quam eſt Ordo ille. Adeo ut excluſio illa,* Rex, *non amplius ſub deliberatione ſit, ſed irrevocabiliter reſoluta* &c.

§. II.

Vindicatur Clangor tertius, de Mariana.

UNus hic cantat Mariana, ait Huylenbroucq, ſed ipſius non eſt liber Clangore illo ipſi adſcriptus. Verum enim verò Marianæ illum adſcribit Pater Alegambe, & revera ipſius eſſe ſoli illi negare poſſunt, quibus notus non eſt Marianæ ſtylus, nec in ſcribendo acrimonia, junctaque prudentiæ libertas. Et in iſtis conſentientem ſibi Mariana habuit Joſephum Acoſta, virum celebrem, magnique in Societate meriti (ut videre eſt apud Morerum verbo *Acoſta*, qui & ipſe unus fuit ex iis qui apud Clementem VIII. cui acceptiſſimus fuit) oblatis ipſi libellis pro ſananda & reformanda Societate egerunt. In quorum priore iſta habentur verba: *nova quædam miſceri & concitari mala in noſtra ſodalitate, qui negat amens eſt, aut cæcus* (audis Huylenbroucq?) *Et qui in illis partibus nihil pravi eſſe credit, aut dicit, eam ægram, & miſerabiliter interire quam conſaneſcere & valere mavult.* Adhuc ne obſtinatè negabis in Societate tua eſſe vitia magna, Huylenbroucq?

Melchior quoque Inchofer, qui ob egregias qualitates S. D. N. Innocentio X. apprime charus fuit, Societatis ſuæ ſpiritum à primævo ſpiritu ſuo tempore difformem, in ſuâ *Monarchia Solipſorum* nativis coloribus depingit. Et veriſimiliter iſta cauſa fuit, propter quam ipſum à ſuis clam abreptum idem Pontifex de manibus ipſorum excuſſit, incolumemque ſervavit, uti teſtatur piiſſimus & ſapientiſſimus Doctor Bourgeois (prout ſupra in Monito ante Præloquium dictum eſt) teſtis omni exceptione major, qui Romæ tunc erat, Inchofero familiaris; confirmatque Relatio ab ipſo exarata, & poſt mortem ipſius in lucem in Brabantia edita anno 1694. adjunctaque alteri libello, cui titulus, *Humble Remonſtrance à Monſeigneur de Malines.* Negat quidem Huylenbroucq, Monarchiam Solipſorum Inchofero au-

authore prodiiſſe. Sed cùm fama publica, eaque certa (ut probat clariſſimus vir Arnaldus Moral. pract. to. 3. qui Romæ nunquam damnatus fuit uti nec 4. 5. 6. 7. & 8.) eam conſtantiſſime Patri Inchofero tribuat, Huylenbroucquii eſt probare contrarium.

§. III.

Vindicantur Clangores IV. V. & VI. de reformanda ſuperbia, ſupra alios extollentia, & invidia.

QUærit Huylenbroucq teſtes iſtius ſuperbiæ, certè magnæ. Reſpondetur teſtes eſſe 1. famam publicam, de qua fidem facit Imago primi Societatis ſæculi pag. 852. Et ipſemet Societatis Generalis Vitelleſchus epiſt. 1. de oratione ad Patres & fratres Societ. ubi inter communiores de Societate querelas hanc refert, *Superbos nos eſſe, huc nos tendere ut omnia per nos adminiſtrentur, ex nobis pendeant univerſa, de noſtra nos ſapientia amplè magnificeque ſentire, cæteros parvi facere, modico in pretio habere.*

Secundus teſtis eſt S. Franciſcus de Borgia in epiſt. ſupra laudata prophetico ſpiritu deſignans tempus, quod hodie videmus impletum, quo utique in Societate *vigebit ambitio, & ſeſe efferet ſolutis habenis ſuperbia.* Atque hoc tempore ipſius cœperat impleri, uti dicit, ſed hoc hodie magis & magis impleri, videt ac teſtatur univerſus Orbis.

Tertius teſtis eſt Arias Montanus, S. Jacobi Eques, Philippi II. Hiſpaniarum Regis Bibliothecarius, vir pietate, humilitate & doctrina celebris, cujus verba habentur Clangore I.

Quartus eſt R. P. Hieronymus Baptiſta de la Nuza Ord. Prædic. Aragoniæ provincialis, vitæ ſanctimonia & eruditione illuſtris in Memoriali ad Paulum V. aiens, quòd Jeſuitæ *Sanctorum Patrum ſint vaniſſimi contemtores, qui totum pene Orbem ſuis novitatibus infecerunt... ex inanis gloriæ cupiditate, & dominandi deſiderio, ut & cæteris eminere, & altiora cæteris inveniſſe*

niſſe videantur. Quodque victoriam ſibi ſemper accinunt, quo etiam tempore cauſâ cadunt; eo quod popularis gloriæ cupiditate ducantur.

Quintus eſt Sanctiſſimæ Memoriæ Epiſcopus Palafoxius in epiſtola Latina ad Innocentium X. art. 44. de Jeſuitis conquerens, *quòd inſolentiſſima carmina, contra Clerum & Epiſcopum in populo ſpargebant, glorianteſ ſeipſos Jeſuitas Epiſcopum viciſſe, & de eo triumphaſſe, ipſi quidem victi, ſuperati & triumphati à ſua ipſamet impotentiſſima potentiâ.* Art. 82. *Religioſi Jeſuitæ, etiam juvenes, ſive docti, ſive indocti ad confeſſiones audiendas ſubjici noluit examini Synodali, prout cæteri Religioſi,* aientes, *id ſibi duriſſimum eſſe.* Art. 118. addit, quòd dicerent Societatem ſuam *omnibus aliis Religionibus perfectiorem eſſe,* Et *hoc editis ſuæ Societatis Apologiis contenderent.*

Sextus eſt glorioſus Chriſti Martyr Ludovicus Sotelus in epiſt. paulò poſt producenda, in qua conqueritur, quòd cùm à Paulo V. deſignatus eſſet Epiſcopus in Japonia, *Religioſi Jeſuitæ, quatenus viſum fuit, non æquo ſatis animo ferentes, alios præter ſuos, Eccleſiaſticam in Japonia dominationem habere (quod quidem in ſacra Curia variis etiam diligentiis, alienâ manu & induſtria adhibitis, Romæ impedire non valuerunt, in Hiſpania conſecrationem ipſius impedierint. . . Compertiſſimum namque eſt, religioſos Jeſuitas velle ſolos, inter hos Chriſtianos, pro Dominis haberi* &c.

Septimus eſt eminentiſſimus D. Cardinalis de Monopoli, qui (prout Serrius refert Hiſtor. Congreg. de Auxil. l. 2. c. 24.) anno 1601. Franciſco Pegnæ S. Rotæ Romanæ Decano conqueſtus eſt, de Jeſuitarum ſuperbia, quâ *alios Religioſos & Doctores floccifaciunt, hâc præconcepta opinione, alios omnes indoctos eſſe & ignaros.*

Octavus eſt illuſtriſſimus D. de Cardenas, Ord S. Franciſci Epiſcopus Civitatis Aſſumptionis in Paraguaria, inſignis Evangelii prædicator, & pro Indorum converſione mirabilium patrator, qui in Memoriali per Agentem ſuum Catholico Regi præſentato, verſus quoſ-

quoſdam Satyricos refert ſuperbiam & vanitatem ſpirantes, à poetis Societatis fabricatos, hujuſce tenoris.

Siccine te, popule inſipiens, mendacia ludunt
Majori in pretio, ut fulcra minora habeas, &c.

Prout in Tuba Clangore IX. ſupra pag. 141.

Nonus eſt Univerſitas Cracovienſis in controverſia illuſtri, ſeu reſponſione ad libellum Jeſuitarum, anno 1625. de ipſis conquerens *quod faſces & imperium in omnes litteratos affectent, & occupare parati ſint. Ad quam Jeſuitarum ambitionem refrænandam* Univerſitates Tholoſana, Remenſis, Aquenſis, Bituricenſis, Pictavienſis, Aurelianenſis, Cadomenſis, Cadurcenſis, & Valentina, eodem anno 1625. inito & renovato cum Pariſienſi fœdere, ſeſe fortiter conjunxerunt.

Decimus eſt ipſamet Societas in Imagine primi ſæculi, cujus faſtuoſa verba partim hujuſce Clangoris initio relata, partim referenda ſuperbiam magnam ſpirant. Pagina namque 22. Imago dicit, *propius accedis ad Jeſum, Romanorum Author facinorum, glorioſa Societas.* Pag. 34. *exiſtimo univerſos hujus Civitatis homines galeatos naſci.* „ aſt, inquit Huylen-„ broucq, ibi ſimpliciter non dicitur *galeatos naſci*, „ ſed *naſci oportet*“ Aſt de facto ſic naſci, verba ibi ſequentia demonſtrant: *hæc ſunt, non fata*, idem eſt mandata ad id obligantia, *ſed munera*, Jeſuitis conceſſa; *non ſortes à nativitate, ſed vires à cœleſti auxilio profectæ, non decreta genituræ, ſed beneficia, quæ proprii Conſtitutio Cœli naſcenti Societati impertiit. . . . Præſtantiſſima igitur in Societatem benevolentia & ſtudio prorſus divino extitiſtis* (Sancti Coſma & Damiane, quorum die natali Societas confirmata fuit) *tam optabilem illi ſortem in ipſis cunabulis decernentes.*

Idque verba ſequentia confirmant: nam quod pag. 35. in titulo dicitur: *eos qui in Societate mortui ſunt, ſæculum expleviſſe.* Pag. 36. de omnibus aſſeritur: *ego vos omnes Socios aio ſenes eſſe, & quotquot extremum in Societate diem obeunt, ſæculum expleviſſe.*

Ait quidem Huylenbroucq hoc ibi dictum more Rheto-

torum velut paradoxum, id eſt præter opinionem: aſt in contrarium, ſunt verba ſequentia: *cur rides? Nihil inopinatum dico, nihil quod non rationibus evincam neceſſariis.*

Ex verbis aliis Clangoribus 4. & 5 in Tuba prolatis ex pag. 402. 403. 410. 621. 622. & 686. nihil carpit Huylenbroucq: ſed mendacium eſſe dicit, quod ex pag. 401. profert. *Socii omnes ſunt angelicæ puritatis.* Sed veritatem eſſe, probatur tam ex eo quod ibidem ſimpliciter, & abſque exceptione ulla additur: *Socii Jeſu, angelicæ puritatis æmuli, totique origini ſuæ, id eſt, Deo affixi. . . . in fornace illo. . . caſtiſſimi amoris excoquuntur, non minus illuſtres ſplendore virtutis quàm divinitus inflammati fervore charitatis.* Tum ex eo quod pag. 402. expreſſiſſimè dicitur: *Si quid elucet in ſingulis hoc ita eximium, ut prope ſit omnibus familiare. . . viri ſunt omnes, omnes jubati Leones.* Pag. 410. ſinguli in *viros ſummis rebus pares formati* &c.

Undecimus teſtis eſt Societatis Generalis Aquaviva, qui facto ſuo ſuam, Societatiſque ſuperbiam magnam demonſtravit, dum videns periculum amittendæ litis, coram S. Sede à Societate ſuſceptæ pro defenſione Molinæ, Paulo V. in faciem dicere auſus fuit: *ſe quidem, ſi forte Societas ſua eam infamiæ notam Societati inureret, dena Jeſuitarum millia præſtare non poſſe, qui contumelioſa & indecora Apoſtolicæ Sedis authoritati non ſcriberent.*

Sed & per totam hanc Tubam, alia Jeſuiticæ ſuperbiæ ſunt exempla, in oculos uſque adeo ſalientia, ut ſe Huylenbroucq ipſe demonſtret exemplum illius, dum tanto cum furore & contemptu, exurgit in Tubicinem, ipſum ac Socios à ſuperbiæ ſpiritu ad primitivum Ignatianæ humilitatis ſpiritum toto corde revocare annitentem, eumque in finem ipſis in memoriam revocantem Sancti Fundatoris ſui exemplum, qui inſtitutam à ſe *Societatem minimam* appellavit, quæ hodie vult eſſe maxima, omnibuſque dominari, nimis profectò im-

me-

memor verborum ſecundùm quæ S. Ignatius examinari vult poſtulantes ingreſſum in Societatem.

Iis profectò non conſonat, ſed ſuperbia magna eſt, prætendere quod injurii ſint Societati, qui ipſis manifeſtum facere conantur, Socios hodie ut plurimum ſe non gerere ut *minimos*, dum haberi volunt ut ſapientia, virtute & potentia maximi; eumque in finem Regum & principum omnium, præcipuarumque omnium familiarum conſcientias præ cæteris dirigere affectant, tametſi tam exiguo cum fructu ut ſimiles videantur medico, magna ægrorum multitudine circumſepto, quorum ne unum quidem curare valet: ita ut inſignis quædam domina, à Jeſuitis ſollicitata, ut Confeſſario uteretur Jeſuita; cùm ipſis reponeret, ſuo ſe Parocho ideo libenter confiteri quod ab ipſo, dum peccaret, optime corriperetur, idque ſibi gratiſſimum eſſet, eo quod ſalvari vellet. Inſtaretque Jeſuità, *An neſcis, domina, Regum omnium, ac Principum Jeſuitas eſſe Confeſſarios?* Repoſuit Domina, iſtam ob cauſam ſe nolle Jeſuitam. Quem enim, inquit, Principem à vitiis ad virtutem correctum, meliorem in viam reduxiſtis? Hoc à fide digniſſimo Paſtore (qui ab ipſa Domina id didicerat) ſe accepiſſe Tubæ Author ſanctè jurare poteſt.

Cùm igitur in ore duorum vel trium teſtium ſtet omne verbum, poſt tot teſtes & teſtimonia fatere, Huylenbroucq, aſſertam in Tuba de ſuperbia & nimia Jeſuitarum ſupra ceteros omnes extollentia ac zelotypia veritatem à tot & tantis viris teſtificatam, eſſe reformationis indigam. Quòd ſi obſtinatè negare pergas, quid aliud niſi iſto facto tuo, convictus ipſemet eris de ſuperbia? Ais quidem: *Non adeo cæcutimus, Sapientem demiſſè ſequimur, dicentem, extollentiam oculorum ne dederis mihi. Minima eſt Societas noſtra. Quæ in ea extollentiam aut oſtendunt, aut evincunt, non invenio.* Sed quis non inferat valde magnam eſſe Huylenbroucquii cæcitatem, ea non videntis, quæ tot Sancti, totque alii teſtes omni exceptione majores viderunt, ac vident, non ſolum utique Palafoxius, Sotelus, S. Fran-

ciſcus de Borgia, La Nuza, Arias Montanus, Cardinalis de Monopoli, celeberrimæ Univerſitates cumque ipſis Andreas Treviſius, ſereniſſimæ Infantis Medicus Cubicularius, in epiſt. ad Univerſitatem Salmanticenſem, Illuſtriſſimus D. Urbanus Cerri, S. Congregationis de propaganda fide Secretarius, in ſcripto cui titulus, *Status Chriſtianæ Religionis in toto mundo, S. D. N. Innocentio XI. præſentatus*, Illuſtriſſimus Navarrete, ubi ſupra, nec non Illuſtriſſimus D. Epiſcopus Heliopolenſis Vicarius Apoſtolicus in Memoriali Hiſpanico infra referendo. Iſtorum aliorumque clariſſimis teſtimoniis Tuba probat Jeſuiticam ſuperbiam, ſupra alias extollentiam, zelotypiamque ſeu invidiam.

Cæteræ de iſtis Huylenbroucquii allegationes tam fatuæ ſunt, ut reſponſo dignæ non ſint. Saltem *inverecundum* ait eſſe, *aſſerere, quòd Sociorum aliquis dixerit, dogma Jeſuiticum & dogma Catholicum convertuntur. Quis hoc ſomniavit?* Reſpondeo, Jeſuitæ Pariſienſes, dum audacia & ſuperbiâ magnâ nimis, dixerunt, *quòd nullus niſi hæreticus, Jeſuitarum placitis contradicit.* Hoc autem ipſos dixiſſe, teſtantur ſapientiſſimi zeloſiſſimique Moralis Chriſtianæ defenſores, Curiones Rothomagenſes in epiſt. ad Illuſtriſſimum D. Archiepiſcopum ſuum. Et quid aliud virtualiter dicunt, cùm dicere audent, *ſummorum Pontificum Bullas, adverſus quinque famoſas propoſitiones, generalem eſſe approbationem doctrinæ Caſuiſtarum?* Et quam aliam ob cauſam præclariſſimos Curiones Pariſienſes in Apologia Caſuiſtarum Jeſuitæ traducunt, velut *hæreticos & ſchiſmaticos*, velut *factioſos* & *Lupos* &c, prout præclari iſti Curiones teſtantur in facto ſuo? Ecce quouſque Jeſuitica aſcendit ſuperbia! In ſua utique glorioſa Societate recluſam exiſtimant veram & Catholicam ſapientiam, conſulendoſque & audiendos Societatis Authores, velut doctrinæ Oracula à ſolis hæreticis reprehenſibilia. Unde in Imagine primi ſæculi pag. 622. *Societatem ego, & Socios. . . ex divina præſcripto veritatis. . . . eſſe dicam Rationale illud judicii, ſeu Oraculum ex auro, hyacinto, purpura, cocco bis tincto, & biſſo re-*

retortâ. . . . affixum ſummi Judæorum Principis pectori, ſine quo ſummus ille Pontifex Oracula non fundebat, & cum quo nonniſi Oracula fundebat. *Sic dicere cogor obligatam hærentemque Sanctiori Pontifici, velut in pectore Societatem.* Quid plura? Tanta eſt Jeſuitarum ſuperbia, & ſuper alios extollentia, ut de erroribus ſuis moniti, etiam per Illuſtriſſimorum Epiſcoporum, & ſapientiſſimarum Academiarum cenſuras adeo inemendabilis genii ſint, ut eos corrigere vix unquam velint, ne erraſſe videantur. Unde rurſum laudatiſſimi Curiones Pariſienſes, in ſexto ſcripto ſuo: *Id maxime in votis habuimus, ut ipſimet Jeſuitæ ſuis renuntiarent erroribus* (in damnata Caſuiſtarum Apologia contentis)...*ſed*... *ultimum eorum ſcriptum ſpem omnem nobis adimit. Iſtic proprio, & totius Corporis nomine loquuntur, hoc titulo præfixo, Jeſuitarum judicium* &c. *porro nullam mutationis notam ibidem cernimus, nec eos reperimus veritati viciniores, ſed ſemper diſpoſitos ad utendum iſtis ſententiis... Hæc ſunt quæ ſequentibus paginis occinunt: ex arbitrariis hiſce quæſtionibus nulla eſt quam vel impugnare, vel tueri ſatagamus. Hanc doctrinam flagitioſam eſſe dicitis. At illius Author dicit ſe accepiſſe à nobilibus Theologis. . . . ut quid litem nobis movetis de doctrina, quam nec approbare, nec damnare volumus?*

Aſt, inquiunt ſapientiſſimi illi Curati, *Quis ferat affectatum hoc æquilibrium? Velletis ſcilicet eas ſententias ſuſtinere. At nunc non audetis, quia vobis probroſum, ex communi totius pene orbis judicio. Cæterum non improbare vobis fixum.* Cui verò dubium eſſe poteſt, quòd quiſquis errores Eccleſiæ & animarum ſaluti noxios non improbat, probat?

Probant ergo Jeſuitæ damnatæ Apologiæ errores, dum non improbant, eoſque defendunt, uti faſſus fuit R. P. de Lingendes Jeſuitarum Pariſienſium Provincialis, dum Ampliſſimo Domino, Eccleſiæ Metropolitanæ Pariſienſis Decano, objicienti, ſe mirari, quòd à Jeſuitis tanta cum obſtinatione ſuſtineretur omnibus inviſa Caſuiſtarum Apologia: Reſpondit, *ſibi ſuiſque permoleſtum eſſe, quòd liber ille tantos cauſaret rumores*,

non poſſe tamen eum non defendere, quod in Caſuiſtarum ſuorum tuitionem conſcriptus eſſet. Et an non manifeſtum fecerunt à ſe non improbari, ſed probari iſtius Apologiæ errores, dum poſt illam damnatam, typis Lugdunenſibus publicum in Gallia fecerunt Amadæi Guimenii librum, non ſolum errores illos, ſed & alios continentem?

Aberrat proinde à veritate, ſicut & à ſinceritate Huylenbroucq, dum pag. 312. ait, *Caſuiſtarum Apologia adeo noſtra non eſt, ut plures è Societate Theologi varia in ea notaverint, & meritò: Romæ proſcriptam omnes damnamus*; cùm eam Jeſuitarum eſſe tam apertè demonſtrent Curati Pariſienſes, in Facto ſuo, nec non in Scripto 7. & 8. ut lucidiſſimam Huylenbroucq neget veritatem. Nam & ipſi typis eam mandarunt, & amicis ſuis primariiſque Lutetiæ Pariſiorum, ſicut & Rothomagi, velut librum excellentem diſtribuerunt, & publicè vendiderunt. Et nullo non molimine uſi fuerunt ad impediendam illius Cenſuram, licèt impedire non potuerint. Et Briſacerius, Collegii Rothomagenſis Rector, eam in Refectorio palam legi fecerit.

Nec magis ſincerus eſt Huylenbroucq, dum pag. 237. (edit. 2. p. 296.) ad objectum ſibi ſcriptum Ill^mi. D. Urbani Cerri, cui titulus, *Status Chriſtianæ Religionis* &c. (quo deſcribitur ſuperbia magna quatuor Miſſionariorum è Societate, rebellantium adverſus Epiſcopos, ſeu Vicarios Apoſtolicos, à Sede Apoſtolica miſſos in Chinam, Cochincinam, Tonquinum &c. ſeſeque iis ſubmittere recuſantium, licèt id juberet Sedes Apoſtolica; eo quod ſeſe ſubmittendo, non forent amplius populorum illorum magiſtri & arbitri) Dum, inquam, pro toto reſponſo, *audi*, inquit, alteram partem, & conſule Patrem Tachart *in Itinerario ſuo Chiamenſi.*

Deſiderari facis etiam hic ſinceritatem tuam, Huylenbroucq, ſenſatumque judicium. Cùm unâ ante linea teſtimonium exſufflaveris Corradi, viri admodum litterati, in epiſt. ad Illuſtriſſimum D. Archiepiſcopum Salernitanum de vobis conquerentis, quod ipſum per zelotypiam ideo litterati hominis fama ſpoliare annitemini,

remini, quia vanam veſtram de ſuperexcellenti Litteraturâ gloriam ſua ipſe litteratura offuſcare vobis videbatur, eamque ob cauſam à vobis odio haberetur, perſecutionemque pateretur. Teſtimonium iſtud, inquam, exſufflaſti, tamquam teſtimonium in propria cauſa. Igitur & remiſſionem tuam ad P. Tachart tamquam in propria ſeu Societatis ſuæ cauſa teſtificantem cenſere debuiſti exſufflandam. Sed non ſic exſufflare potuiſti teſtimonium Illmi Cerri, qui non magis eſt pars in cauſa à ſe relata, quàm S. Congregatio, cujus erat Secretarius. Unde & teſtimonium ipſius omni exceptione majus æquè cenſuit Innocentius XI. ac ipſum teſtimonium S. Congregationis, dum ob illud quatuor illos è Societate Miſſionarios inde revocari juſſit tamquam pertinaciter rebelles adverſus Vicarios ſuos Apoſtolicos, & mandata Pontificia, cum ingenti Chriſtianorum noviter converſorum ſcandalo, fideique propagandæ præjudicio, Jeſuitaſque propter hanc cauſam Miſſione illa privavit.

Et quomodo ſenſatum cenſeri poteſt judicium tuum, Huylenbroucq, quo rebellionem illam Miſſionariorum tuorum excuſare vis, Lectores tuos remittendo ad P. Tachart, hominem mendaciſſimum, prout evidenter demonſtrat Clariſſimus Arnaldus Mor. pract. to. 3. c. 24. ex eo utique quod Itinerarii ſui pag. 132. & ſeqq. laudibus magnis efferat Patrem Fuciti, tanquam hominem ſanctum, humilem, manſuetum erga omnes, etiam perſecutores ſuos, & uſque adeo in perſecutionibus patientem, abſque ulla de perſecutoribus ſuis querela, denique tanquam virum verè Apoſtolicum, zelo zelatum pro animarum ſalute. Quod enim zelo Apoſtolico zelatus non fuerit perſpicuè demonſtravit Illmus D. Epiſcopus Heliopoleos in Memoriali Hiſpanico, Regio Indiarum Conſilio præſentato, Romaniſque Pontificibus Clementi VIII. Paulo V. & Urbano VIII. adeo compertum fuit, ut compulſi fuerint adverſus ipſum, & ipſius è Societate Collegas plures Conſtitutiones promulgare. Nec tamen ideo diminuta fuit ipſorum adverſus Miſſionarios non ſuæ Societatis, licèt à

Papa miſſos, zelotypia, quandoquidem ipſis ſeſe opponere nunquam deſtiterint. Et iſta una fuit ex rationibus, propter quas in Chinam, Tonquinum, Cochincinam &c. à S. Sede miſſi ſunt Vicarii Apoſtolici, ut per ipſos illa Sociorum zelotypia reprimeretur, fideique propagatio magis promoveretur. Pater verò Fuciti, teſte Illuſtriſſimo Cerrio, unus fuit ex magis violentis perſecutoribus, & magis furioſis adverſariis, magiſque injuſtis obtrectatoribus Vicariorum Apoſtolicorum, prout S. Sedes poſt ſeptem vel octo annorum patientiam ex teſtimoniis Authenticis judicavit.

Deſinant proinde Jeſuitæ, cum ſuo Patre Morales, Tachario ſimili, dicere, *nihil magis eſſe alienum à ſpiritu moderno Societatis, quàm violentis uti mediis, cùm per patientiam ſuam, manſuetudinem, ſilentium & prudentiam ſibi devinciant & lucrifaciant adverſarios ſuos, & ad optatum finem perveniant in prætenſionibus ſuis.* Ad hoc namque optimè reſpondet Illuſtriſſimus Navarrette in Tractatu anno 1673. edito, Epiſcopos Angelopolitanum, Paraguariæ, Manilæ &c. experimento didiciſſe, Societatem *violentis uti mediis ad conſequendos fines ſuos. Nec noſtra multum intereſt*, inquit, *an per manſuetudinem ſuam, & patientiam Religioſos è China expulerint. Certum equidem eſt expuliſſe; per eandem quoque manſuetudinem modò impedire reditum noſtrum in illam, nihilque non movere adverſus Epiſcopos Gallos, ad infidelium nationum illarum converſionem à Sede Apoſtolica immediatè miſſos, tanquam Vicarios Apoſtolicos.* Suntne homines Sancti, qui hoc faciunt? Suntne Apoſtolici? Suntne veri Apoſtoli, prout Pater Morales & Pater Tachart prædicant? An non Auguſtinus dudum monuit, nihil iis contemptibilius eſſe, *qui hoc animo paſcunt oves Chriſti, ut ſuas velint eſſe, non Chriſti?* Suas eſſe voluerunt Fuciti & Conſocii ipſius, non Chriſti, dum oves eſſe noluerunt Vicariorum Chriſti, quales ſuo modo Vicarii erant Apoſtolici, tantam à Jeſuitis perſecutionem paſſi, ne novæ oves locorum illorum, oves eſſe deſinerent Jeſuitarum, ſive ipſorum velut dominationi ſubjectæ, oveſque

fierent Vicariorum illorum. Quòd Jeſuitica nolebat zelotypia, ſuas eſſe volens, *vel gloriandi, vel dominandi, vel acquirendi cupiditate: non obediendi, & ſubveniendi, vel Deo placendi charitate*, uti proſequitur S. Auguſtinus.

Nihil ergo contemptibilius Jeſuitis illis, quos Pater Tachart tantopere laudat. Nihil etiam à veritate remotius, quàm quod Huylenbroucq de Societate ſua ſubjicit: *Semper Religio noſtra, & magnopere exoptat omnium Ordinum Operarios Apoſtolicos ampliſſimam illam meſſem excolere..... tam ſancto operi, probante Societate, nemo obicem ponet, poſuit nemo.* Si enim hoc verum eſſet, Societatis Generalis tamdiu non permiſiſſet tam obſtinatam ſuorum adverſus Vicarios Apoſtolicos rebellionem, ſed ſi magnopere hoc exoptaſſet, ſuis protinus juſſiſſet, ut ſeſe obedienter, Vicariis Apoſtolicis ſubmittentes, ſinerent ab ipſis excoli ampliſſimam illam meſſem in China, Tonquino, Cochincina &c.

Abſoluto hoc paragrapho, ubi vindicantur quæ pluribus in Clangoribus priorum editionum Tubæ dicta ſunt, de Jeſuitarum ſuperbia, & ſuper alios extollentia, in manus inciderunt P. Antonii Veira Societatis Jeſu Sermones ſelectiſſimi Coloniæ Agrippinæ anno 1692. impreſſi. Pervolvens quid de Patriarcha ſuo Ignatio fabularetur, in miranda prorſus incidi: an confirment quæ abunde probata ſunt de Jeſuitarum ſuperbia & extollentia; an potius Socios de ſe Societateque ſua humiliter ſentire, ut perſuadere nititur Huylenbroucq, apud ipſum judicium eſto. Mihi certè perſuaſum eſt non injucundum fore lectori, excerptum ex illa Concione hìc invenire.

„ Vidit Ezechiel currum myſteriis plenum, qui ſu-
„ per quatuor vivas movebatur rotas, & vocabatur cur-
„ rus Gloriæ Dei. Hunc currum, quatuor ænigmatica
„ trahebant animalia, quaternis ſingula faciebus, ſci-
„ licet Hominis, Aquilæ, Leonis, & Bovis: quibus qua-
„ tuor mundi partes reſpiciebant. Deſuper in throno
„ ſaphirino homo apparebat ignitus: *à lumbis deſuper,*
„ *& à lumbis deorſum, quaſi ſpecies ignis ſplendentis.*

„ (Ezech. 1. v. 27.) Hunc currum repræſentaſſe Religionem Societatis Jeſu, à multis fuit affirmatum authoribus. Vocabatur currus Gloriæ Dei; iſtud namque ſymbolum S. Ignatii: *Ad majorem Dei gloriam.* Ferebatur quatuor rotis, hæc ſiquidem eſt differentia Societatis. Aliæ Religiones generaliter tribus firmantur rotis, id eſt tribus votis eſſentialibus, ſed Societas quatuor: Voto obedientiæ, paupertatis, caſtitatis cum cæteris: & quarto voto obedientiæ particularis ſummo Pontifici. Reſpiciebant quatuor animalia ſimul quatuor mundi partes, nam hic finis eſt & inſtitutum Societatis, ire, vivere, vel mori in quacunque mundi parte, ubi majus ſperatur Dei obſequium & lucrum animarum. Habebant faciem Hominis, Aquilæ, Leonis, Bovis: Hominis, ob converſationem familiarem cum proximo: Aquilæ, ob ſcientiam ſcribendi ac docendi: Leonis, propter fortitudinem, qua reſiſtunt inimicis fidei. Bovis, propter laborem, quo Chriſtianum colunt agrum, toties de aratro tranſeuntes ad ſacrificium. In populo homines, in campo boves, in ſylvis leones, in nubibus aquilæ. Et ne hæc expoſitio auditorum libero relinquatur arbitrio: ubi Scriptura loquens de iſtis animalibus inquit, *animalia tua*: (Pſ. 67. v. 11.) legit Arias Montanus, *Viri Societatis tua.* Homo ignitus in ſummitate currus viſus non indiget explanatione. Illo ſignificatur Ignatius, igneus, flagrans, & ardens. Hoc ſuppoſito.

„ Vidit Ezechiel hominem iſtum igneum triumphantem in curru, cupienſque deſcribere ejus ſimilitudinem: *& de medio ignis quaſi ſpecies*, ſcripſit has ſeptem literas. C. H. A. S. M. A. L. uti habentur in originali hebraico ex cujus textu loquor. Poſito quod hæ litteræ ſimul ſumptæ ſonent CHASMAL; verbum dubiæ ſignificationis, & quod tantum ſemel in hoc loco in Scripturis invenitur: Cabaliſtæ tamen, prout refert Cornelius, volunt has litteras eſſe ſymbolicas quarum inveniuntur multa Exempla & myſteria in ſacro textu......

„ Re-

„ Revertamur modo ad propoſitum noſtrum & Litte-
„ ras, ſenſus ſit allegoricus vel accommodatitius; prout do-
„ ctis magis placet. Vidit Ezechiel hominem igneum in
„ ſummitate currus, ſcribere voluit & explicare ejus ſi-
„ militudinem, *& de medio ignis quaſi ſpecies:* & ſolum
„ reliquit in iſtis litteris arcanis notatum non quam ha-
„ bebat ſimilitudinem, ſed principia ſimilitudinum,
„ quibus ſibi repræſentabatur: quaſi accidiſſet Ezechieli
„ in Ignatio, idem quod Pictori Romano. Progredia-
„ mur ſimul. Intuitus eſt Ezechiel hominem ignitum
„ & vidit Ignatium perſecutionibus exagitatum, per-
„ ſecutum à Domeſticis & extraneis, ab hæreticis &
„ Catholicis, à ſecularibus & religioſis, perſecutum in
„ ſe ipſo, & in ſuis filiis: in vita, poſt mortem, in ter-
„ ra & in Cœlum uſque perſecutum.

„ Quia verò oculi Prophetici omnia penetrant tem-
„ pora; ſanctus tantis exagitatus perſecutionibus ipſi
„ videbatur eſſe S. Clemens, & ſcripſit unum C.
„ Revertitur ad intuendum, & ad melius firmandum
„ ſe in eo quod viderat, jamque alia erat repræſentatio.
„ Vidit in ſpecu Ignatium cum cruce: & cranio ante ſe
„ proſtratum humi, cinctum cilicio, infinitas funden-
„ tem lachrimas, jejunantem, vigilantem, orantem,
„ catenis ferreis corpus caſtigantem, contra tentationes
„ fortiter luctantem, & nudum pectus duro lapide fe-
„ rientem, perſuaſit ſibi Ezechiel hunc eſſe ſanctum
„ Hieronymum; jamque ſcripſerat unum H. cùm ſu-
„ bito mutatus Ignatius, in nova ſe oſtendit ſpecie. E-
„ rat hic ſanctus tantus iſto tempore idiota ut non plus
„ noſſet litterarum quàm A. B. C. ſed mox cœleſti
„ illuminatus radio, librum ſcribebat de altiſſimo ſanc-
„ tiſſimæ Trinitatis myſterio, cum diſtinctione eſſen-
„ tiæ, cum numero & unitate attributorum. cum æ-
„ qualitate perſonarum, cum diſtinctione relationum,
„ cum proprietate notionum, cum ordine emanatio-
„ num, & proceſſionum divinarum: & hoc totum co-
„ gnitione tam clarâ & profundâ, ut Propheta reſol-
„ verit hunc non eſſe alium quàm S. Athanaſium, con-
„ ſcribentem ſymbolum. Formavit unum A. ſed forma-

„ tâ vix literâ, Ignatius jam alterâ erat vice mutatus.
„ Repræſentabatur veſtitus ornamentis ſacerdotalibus,
„ & vivum tenens manibus puerulum (qualis ipſi caſus
„ frequenter accidit) circa illud tempus Miſſæ, quo
„ maximis devotionis affectibus ſacram deſiderabat ho-
„ ſtiam ſumere, cortinas accidentium ſuorum Chriſtus
„ removebat, & ut amabiliorem ſeſe ſuo monſtraret
„ ſervo, apparuit illi in formâ pueruli: Ezechiel hoc
„ modo ipſum in habitu ſacerdotali cum puerulo Jeſu
„ in manibus viſum, arbitratus fuit eſſe S. Simeonem
„ ſcripſitque unum S. Nihilominus mox ſuum re-
„ cognovit errorem: ex originali ſuo prodigioſo, in
„ novam etenim figuram mutatum fuerat. Monſtraba-
„ tur in habitu egregii militis S. Ignatius exornatus plu-
„ mis, aliiſque ornamentis, pauperem juxta ſe habens
„ mendicum: tollebat pileum, tollebat pallium, pro-
„ priiſque ſe ſpoliando veſtibus, operiebat iiſdem men-
„ diculum. Miles & exuens ſe ipſum, ut veſtiat pau-
„ perem, iſte Sanctus eſt Martinus, inquit Propheta.
„ Formavit itaque unum M. ſed novam denuo metuens
„ mutationem objecti quæ & facta eſt. Erat Ignatius
„ raptus in aera brachiis pendulis vultu inflammato, o-
„ culis in cœlum fixis, accuſando cum ſuſpiriis brevi-
„ tatem noctis, & conquerendo ſoli de exiguis momen-
„ tis quibus ſibi ortus fuerat in occaſu, & occiderat in
„ Oriente. Propheta perſuaſus magnum Ignatium eſſe
„ magnum Antonium, exaravit ſecundum A: at di-
„ vinus Proteus non abſque cura: ſubito vidit incen-
„ dium de terra aſcendens in cœlum, atque in ejuſmo-
„ di medio Ignatium incenſum vivis flammis ignis &
„ zelo amoris proximi, & licet Ezechieli videretur eſſe
„ S. Laurentius, ſignavit unum L. attamen tot præceſ-
„ ſerant transfigurationis, & tam diverſæ formæ, qui-
„ bus mutavit Ignatius faciem, geſtus, actiones, ut
„ tandem agnoverint oculi Prophetæ veritatem, uti a-
„ gnoverunt pictoris. Hoc modo imperfecto perman-
„ ſit utraque pictura: cœlum & terra agnovit quod ef-
„ figies Ignatii non poſſet ad unam dumtaxat reduci figu-
„ ram: aut in unicâ tantum depingi effigie, ac veluti
„ ex

„ cæteri Sancti, qui factus erat ad ſimilitudinem om-
„ nium: *Et vos ſimiles hominibus.*

§. IV.

Vindicatur Clangor Septimus, de reformanda Sociorum avaritia.

Reformandam avaritiam *adſtipulamur*, ait Huylenbroucq, *procul pellatur. Verum oſtendi debet ubi ſpecum ſuam apud nos invenerit.* Tribus exemplis manifeſtis oſtendit hoc Tuba. Verùm exempla nulla, nulla teſtimonia ad id oſtendendum ſufficiunt apud Jeſuitas. Avaritiam ſuam agnoſcere nolunt, nec emendare, uti nec alia vitia ſua. Quare? non ſemel dixi, quia excæcat ipſos ſuperbia ſua, & adeo excæcat, ut de eorum numero eſſe videantur, *qui oculos habent, & non vident*, nec vim ſentiunt argumentorum, quæ Tuba profert Clangore ſeptimo.

Enimvero quid ad argumenta illa Huylenbroucq? *Nefario*, inquit, *homine digniſſima* ſunt:ſed utinam lector à præjudiciis liber ipſi non reponat, nefarii potius hominis eſſe ſic reſpondere, cùm inter argumenta iſta ſint teſtimonia Sanctorum omni exceptione majorum!

Et præter iſta, exempla quidem alia proferuntur à Junipero de Ancona, & ab Authore Theatri Jeſuitici, quæ Huylenbroucq fide digna non cenſet, eo quod duos iſtos judicet infames, ineptos proinde ad teſtificandum.

Sed calumniatur, dum Theatri Authorem eſſe dicit infamem. Neque enim ideo infamis, quia Theatrum iſtud ab Hiſpanica Inquiſitione eſt damnatum: cum tam multi Jeſuitarum libri ab Hiſpanica & Romana Inquiſitione ſint damnati, quorum authores non protinus infames ſunt, omnique fide indigni. An velles, mi Huylenbroucq, Tellerium veſtrum infamem reputari, quòd *Defenſio novorum Chriſtianorum &c.* ab ipſo edita, poſt trinum examen, etiam ipſo audito, ab hoc Pontifice. Societati tuæ tam addicto, proſcripta ſit? Sed

nec exempla in Theatro vel à Junipero producta hactenus à quoquam demonſtrata ſunt eſſe calumnioſa. Vide quid ex Vitelleſcho ſupra pag. 8. de ſuſpicione avaritiæ relata ſunt.

Propterea ad alia progreſſus Huylenbroucq, dicit vulgarem illam de Jeſuitarum avaritia querelam ab Henrico IV. Rege Chriſtianiſſimo repreſſam fuiſſe, dum adverſus eam Jeſuitarum elogium fecit in Oratione, qua Harlæo primo præſidi, coram Rege adverſus Jeſuitas perorante reſpondit.

Aſt hoc veritati non eſſe conſonum, teſtatur Præſes Thuanus (de Thou) qui & Harlæum coram Rege orantem & Regem reſpondentem audivit: *Ego enim*, inquit, *qui actioni* cùm aliis multis *interfui, hæc omnia, quæ utrimque tunc dicta ſunt, eo diligentius perſcribenda curari, ut vanitas relationis Jeſuiticæ, Italica lingua ſcriptæ, & Turnoni, in Vivarienſi Pago, anno poſt publicatæ, patent, in qua pleraque contumelioſa contra ampliſſimum ſupremi ſenatus Ordinem addita, quæ nunquam tunc Regi optimo ex ore exciderant, quædam etiam ex rumuſculis collecta, pro reſponſo inculcata ad ea quæ ab Harlæo minime dicta fuerunt.*

In Hiſtoria quoque Eminentiſſimi Cardinalis, Ducis de Jouſa pag. 299. invenitur extractum epiſtolæ ab Henrico IV. 21. Aprilis 1598. ſcriptæ ad excellentiſſ. D. Ducem de Luxembourg, Legatum ſuum in qua ſuam teſtatur de Jeſuitis diffidentiam. Et pag. 304. altera legitur epiſtola ejuſdem Regis de die 17. Auguſti 1592. in qua Jeſuitas intolerabiles eſſe dicit, eo quod indeſinenter ſeducerent ſubditos ſuæ Majeſtatis, *non tam ad convertendum*, inquit, *eos qui contraria ſunt religionis, quàm ad conciliandam ſibi authoritatem in Regno meo: &* AUGENDAS DIVITIAS SUAS CUM UNIUSCUJUSQUE PRÆJUDICIO.

Anno denique 1597. Domino de Silleri, in qualitate Legati Romam proficiſcenti, per Dominum Villaregium Inſtructionem hanc dari juſſit: Dominus de Silleri certam faciet Sanctitatem ſuam de bona voluntate Majeſtatis ſuæ propter reſpectum ipſius favendi Jeſuitarum Collegiis in

Regno

Regno ſuo ſuperſtitibus, dummodo erga ſuam Majeſtatem, ſubditoſque ipſius, impoſterum ſe gerant ut oportet; nec ſub religionis prætextu pacem perturbent, nec publicis ſeſe negotiis intermiſceant, prout nonnulli ex ipſis adeo imprudenter hactenus fecerunt. Per hoc ſicut & per CUPIDITATEM ADAUGENDI divitias ſuas, per inſtigataque à ſe conſilia in. perſonam ſuæ Majeſtatis, ſeſe adeo odioſos reddiderunt, ut ſi *Majeſtas ſua ſubditorum ſuorum. ſupremique Parlamenti ſui voluntatibus ſe conformaſſet, rigoroſius cum ipſis actum fuiſſet. Nec aliam ob cauſam ſua Majeſtas in eo ſuis ſe officiariis oppoſuit, niſi ut obviaret inconvenientibus, quæ alioqui per particularium quorundam Jeſuitarum temeritatem cauſari poterant. Quæ etiam temeritas cauſa fuit publici in totum Ordinem odii. Quod tamen longe majus certiſſime fuiſſet, niſi Majeſtas ſua, ex ſolo deſiderio complacendi ſuæ Sanctitati, cuncta potius moderari, quàm exacerbare ſtuduiſſet. Neque enim à Jeſuitis cauſam ullam accepit habendi in ipſis ſatisfactionem; utpote qui à tempore exilii ſui non ceſſarunt, perverſis officiis & machinationibus ſuis clam & palam inter ſubditos ſuos diſſidia fovere, ſuæque Majeſtatis actiones traducere, de quibus ex paſſione alienaque opinione, magis quàm ex veritate & ratione judicare ſoliti erant.*

Iſtiſne Regiis Sociorum tuorum encomiis contentus es, Huylenbroucq? vide ergo, ne cum Tellerio, de numero ſis eorum, qui *loquuntur vanitates, & inſanias falſas*, cum dicis, ab Henrico Magno prædicata eſſe Jeſuitarum elogia in oratione ad Harlæum. Neque enim Rex ille Magnus Orator fuit, nec ſuppoſititia Oratio iſta extat in Memorialibus Domini Villaregii (de Villeroi) ſed volumini quarto, poſt mortem ipſius à Jeſuitis inſerta, uti conſtat partim ex allato Thuani teſtimonio, partim ex inſcriptione iſtius Voluminis 4. *Volumen quartum Memorialium ſtatus*, conſequentium memorias D. Villaregii.

Hucuſque dictis accedit, quod idem Rex, alloquens Dominum de Suilli (prout ipſe narrat Memoria-

lium ſeu Oeconomiarum regiarum to. 3. pag. 643.) *Neceſſitate compellor*, inquit, Rex, *ex duobus unum facere vel ſcilicet Jeſuitas pure & ſimpliciter admittere, liberos ab infamiis & opprobriis, quibus dehonorati ſunt, vel ipſos abſolutius quàm unquam repellere. Hoc ſi faciam, dubitari jam non poterit, ipſos jam in deſperationem actos, exinde exarſuros in voluntatem attentandi in vitam meam. Quo fieret, ut miſera & languidâ foret vita mea, ob continuam apprehenſionem, ne mihi veneno vel pugione vitam auferrent. Quippe homines iſti non paucos habent ſibi fœderatos, dexteritatemque habent magnam de iis diſponendi. Melius proinde mihi eſſet, jam mortuum eſſe. Quia arbitror cùm Cæſare, mortem omnium dulciſſimam eſſe improvidam, & inexpectatam.* Numquid inſignia ſunt iſta Jeſuitarum encomia per Henricum Magnum, talem de ipſis opinionem habentem?

Nec melior Societatis encomiaſtes fuit Cardinalis Oſſatus, de cujus etiam encomiis Socii gloriantur: cùm in epiſt 332. ad D. Villaregium de 13. Januarii 1569. certiorem ipſum faciat, quòd ſi pro eorum revocatione ardentius apud Regiam Majeſtatem negotiatus fuerit, ipſos tunc ſatis non cognoſcebat, *nec id ſe feciſſe amore ipſorum; ſed ex ſpe ſeu opinione bonâ, quod inde obvenire poterat litteris & ſcientiis & catholicæ Religioni. Et quia ipſorum revocatio ſatisfactionem magnam allatura erat ſuæ Sanctitati, & nomen bonum Regiæ Majeſtati. Jam vero conſideratis multis, quæ de ipſis,* inquit, *legi, & audiri, pro ipſis ultra nolo me immiſcere.*

§. V.

Vindicatur Clangor octavus, de reformando Jeſuitarum Aulicismo.

NOn diffitetur Huylenbroucq, aulicismum Jeſuitis eſſe periculoſum, à Sanctoque Ignatio & Caniſio prudenter improbatum. Sed in eo Religioſos Societatis

cietatis peccare, ſatis in Tuba probatum non exiſtimat.

Quid ergo, an non id ſatis probant 1. exempla Jeſuitarum in China fere aſſiduorum in aula Imperatoris, per Aulæque favorem ſibi procurantium Mandarinatus Miſſionariorumque non ſui Ordinis ex Imperio illo expulſionem, cum ingenti propagandæ Religionis præjudicio? 2. exempla Patrum Annati, de la Chaiſe, Tellerii, à quibus (in aula aſſiduis) ſibi procurato in eâ Regis, & Aulicorum favore, & in ſe confidentia magna, conſequenter procurata fuit Regii portus perſecutio, atque à fundamentis deſtructio, utiliſſimæ Congregationis filiarum de Infantia totalis extinctio, Capituli Apamienſis de ſtatu optimo in peſſimum commutatio, innumerabilium innocentium per ſuggeſtiones & informationes falſas oppreſſio. Et quot non turbas Tellerius excitavit in Gallia? Quemadmodum & in Germana Lamormannus Imperatoris Aulicus, aliorum Ordinum bona ſurripiendo, Sanctimoniales ex monaſterio ſuo de Voltigerodâ tanto cùm Catholicorum & hæreticorum ſcandalo, & violentia injuſtiſſime exturbando, prout Rmus D. Abbas Cæſarienſis in epiſt ad Lamormannum ipſimet exprobravit?

3. Exempla alia, eaque ſcandaloſiſſimà, referuntur in Tuba. Et quid per experientiam magis compertum quàm quòd favore Principum & aulicorum Jeſuitæ abutantur ad occupanda bona aliena, Monaſteria, ſeminaria &c, quemadmodum & ad promovendum per fas & nefas quidquid ad rem Societatis facit? Eum in finem ſe accommodant genio Principum, ut eos ſibi rebuſque Societatis habeant faventes. Et utinam peccatis ipſorum non communicent, correctionem ipſorum pro ſui muneris obligatione non procurando, & adverſus ea vocem ſuam quaſi tuba non exaltando! Si enim ita non eſſet, quid eſt quod tametſi Regum principumque omnium ſunt Confeſſarii, vix tamen ullorum, ſi tamen ullorum, appareat emendatio? Jure proinde merito Generalis Societatis Aquaviva, *Aulicismus*, inquit, *insinuans ſe in familiaritatem, & gratiam externorum,*

mor-

morbus eſt in Societate, & intra, & extra periculoſus. Morbum ergo illum eſſe fatetur in Societate. Et ad quid uſque in præſens Ritus damnatos in China permittunt, niſi ut gratiam retinerent Imperatoris?

§. VI.

Vindicatur Clangor nonus, de reformanda Jeſuitarum adverſus Epiſcopos ſibi inviſos inſolentia.

R*Edit hoc loco id teſtificans epiſtola Angelopolitana*, ait Huylenbroucq. Duplex iſta eſt, una latina ad Innocentium X. hujus nullam haberi vult rationem. Sed maximam habendam, inviĉtè demonſtratum eſt in Præloquio, & hic §. 1. Altera eſt ad R. P. de Rada, provinciæ Mexicanæ Societatis Provincialem. De hac prorſus ſilet, nec enim habet, quod ei opponat. Quemadmodum nec habet, quod opponat iis quæ ex Illmo Domino Cerri, de Jeſuiticorum in Cochinchinâ Miſſionariorum adverſus Epiſcopos Gallos, Vicarios Apoſtolicos, ſcandaloſiſſima & inſolentiſſima rebellione §. 3. enarratâ, & to. 3. Moral pract. fuſius explanata, quemadmodum & to. 4. 5. 6. & 7. fuſius explanata demonſtrataque eſt inſolentia Sociorum adverſus Illmos Epiſcopos Palafoxium in Mexico, de Almanza in Peruvio, de Cardenas in Paraguaria, de Guerrero in Philippinis, de Caſtro in India orientali. Jeſuitarum quoque inſolentiam adverſus Epiſcopum Calcedonenſem pro indubitata habet Clerus Gallicanus, & Sorbona. Eorumdem inſolentiam adverſus Sanctiſſimos Epiſcopos, Pavillonum Allectenſem, Cauletum Apamienſem, Arnaldum Andegavenſem, & Buzenvalium Belluacenſem tota novit Gallia, prout & inſolentiam longe maximam adverſus Eminentiſſimum D. Cardinalem Noaillium, Archiepiſcopum Pariſienſem. Et Orbis totus compertam habet inſolentiam crudeliſſimam adverſus Eminentiſſimum D. Cardinalem de Tournon Patriarcham Antiochenum, S. Sedis à Latere Legatum in China &c. De qua videri poteſt liber inſcriptus, *Re-*

lation de la nouvelle perſecution de la Chine. Et de Noaillio liber inſcriptus, *Relation du different entre Monſieur le Cardinal de Noailles* &c.

§. VII.

Vindicatur Clangor decimus, de reformando in Jeſuitis cenſurarum Epiſcopalium contemptu.

HIc totus excandeſcit Huylenbroucquius, nec ſe continere valens, depoſito pudore, in Tubæ Authorem inſoleſcit, dicens: *Impudentiam tuam nemo eſt qui non videat, & qui non una intelligat, quod tibi ſit cerebrum, quæ mens, quàm vilis animus, & humano commercio indignus.* Quæ, amabo, cauſa tantæ inſolentiæ ipſius, & furoris? Honorati Fabri, Jeſuitæ Lugdunenſis, ex ipſius *apologetico doctrinæ moralis Societatis* verba ſequentia, debitam Eccleſiæ Principibus obſervantiam non ſapientia, Tuba retulerat: *Vah, quid non potis ſum dicere; ſed præ modeſtia, & cultu, etiam minus dignis debito, abſtineo.* Sed quia locum Tuba exacte non retulerat Tubicinem impudentia, & animi humano commercio indigni, modeſtiâ Jeſuitica Huylenbroucq ut ſuprà redarguit: tametſi verba in Tuba relata vere extent iſtius Apologetici pag. 665. edit. Colon. in confutatione præloquii Wendrockii. Ad Colonienſem namque editionem Jeſuitica politia Socii recurrentes in ea auſi fuerunt dicere, quod in Lugdunenſi non fuerant auſi.

En Jeſuiticus Huylenbroucquii genius. An moderatus? An Sapiens? Judicium ſit penes Lectorem.

Sed quomodo charitativo Tubicini Jeſuitæ parcerent, qui parcere neſcierunt ſapientiſſimis Parochis Pariſienſibus & Rothomagenſibus, corruptam doctrinam ipſorum palam redarguentibus, ſed ipſos velut *ignorantes, factioſos, hæreticos, ac velut lupos & falſos Paſtores* traduxerunt, prout Pariſienſes Parochi jure queruntur in Facto ſuo? Et quid de Sorbona dixerunt, dum Caſuiſtarum ſuorum Apologiam cenſurâ notarit? Utique *quod*

in

in Sorbona non pauci ſint Doctores ignari, favoreque promoti. Quod Cenſura iſtius ſollicitatores fuerunt Janſeniſtæ, ut ſeſe ulciſcerentur de impetrata à Jeſuitis Romana Litterarum ſuarum ad Provincialem damnatione. Quod fabricatores ejuſdem fuerint inquieti homines, factioque Curionum in Societatem conjuratorum. Quod per ejuſmodi cenſuras gloriæ ſuæ maculam non ſemel aliàs Sorbona intulerit &c. prout videre eſt in encyclicâ provincialium Societatis ad Rectores & Superiores.

Nec abſimili modo loquuntur de Epiſcoporum Cenſuris. Eas namque ſatis laudare non poſſunt, dum ad ſalivam ipſorum ſunt, ſed prorſus aſpernantur, dum contra. Nam in Memoriali quod juſſu Generalis fui anno 1698. Catholico Regi præſentarunt, de favente ſibi teſtimonio ſex Belgii Epiſcoporum, ipſis mancipatorum, dixerunt, præſumi non poſſe, quòd unanime tot illuſtrium Epiſcoporum judicium obnoxium ſit falſitati. Judicium verò unanime triginta Archiepiſcoporum & Epiſcoporum totius Eccleſiæ Gallicanæ ſapientiorum, ſanctiorumque, qui celeberrimi D. Arnaldi librum *De frequenti communione* in cœlum extulerunt, contemptui habuerunt, Epiſcopoſque iſtius libri approbatores, velut hæreticos, & Religionis hoſtes, pudoris metas omnes tranſiliendo traduxerunt. Romæ tamen in lite, quam adverſus librum illum moverunt, cauſâ ceciderunt.

Et dum anno 1658. & 1659. Illuſtriſſimorum Archiepiſcoporum Senonenſis, Rothomagenſis, Bituricenſis, Epiſcoporumque Aurelianenſis, Tullenſis, Alectenſis, Apamienſis, Convenenſis, Vaſatenſis, Conſeranenſis, Nivernenſis, Belluacenſis, Andegavenſis, Ebroïcenſis, Lexovienſis, Cadurcenſis, Catalaunenſis, Vencienſis, Sueſſionenſis, Dinienſis, nec non Vicariorum generalium Archiepiſcopi Pariſienſis ſolemnes prodierunt Cenſuræ adverſus Caſuiſtarum Apologiam, flagitioſaque ipſius dogmata, tametſi eorum damnationi tota pene Gallia conſenſerit, putaſne tam ſolemni tot eccleſiæ Principum jure divino Eccleſiæ Doctorum, legitimorum-

que

que de fide ac moribus controverſiarum Judicum Cenſuræ Jeſuitas ſeſe humiliter ſubmiſiſſe ? Imo concitatis adverſus eam tumultibus inſurrexerunt, prout clariſſimus Cleroque Gallicano acceptiſſimus D. Nicole, ſeu Wendrockius teſtatur in tertio ſuo præloquio. Nihilominus Romæ ubi conſolationem ſperabant, ob magnam ibi potentiam ſuam, Epiſcoporum adverſus Apologiam judicium probatum fuit, damnatâ etiam ibi ſolemni diplomate per Alexandrum VII. Apologia, non ſigne magna ipſorum confuſione. Quam adeo impatienter tulerunt, ut etiam in Alexandrum VII. teſte eodem, contumelioſis vocibus privatim invecti fuerant.

Ecce quomodo Epiſcoporum, ipſius quoque Epiſcopi Epiſcoporum judiciis, dum ad ſalivam non ſunt, Jeſuitæ ſeſe reverenter ſubmittant, etiamſi debitam iis eſſe à fidelibus omnibus obſervantiam & ſubmiſſionem, nemo ſit, qui vertere poſſit in dubium.

An magis reveriti ſunt cenſuras ac judicia Epiſcoporum §. ſuperiori laudatorum, Palafoxii, ſeu Vicarii generalis ipſius in Mexico, Bernardini de Cardenas in Paraguaria, Philippi Pardo in Philippinis, Bernardini de Almanſa in Bogora &c ? Juſtiſſimas fuiſſe excommunicationes ab Epiſcopis illis latas, adverſus manifeſtos violatores Eccleſiaſticæ immunitatis, nemo unus eſt, qui rationabiliter in dubium vertere poſſit: Jeſuitæ tamen, qui earum obſervantiam neceſſariam prædicant, dum res ipſorum agitur; nullam earum habendam rationem docuerunt, dum adverſus amicos ſeu fautores eorum latæ fuerant; quaſi Cenſurarum Epiſcopalium valor à Jeſuitarum beneplacito dependeret. Nec tamen id abſque divina ultione accidit. Cùm enim Manuel de Trias, Paraguariæ Gubernator, ab Illuſtriſſimo D. Thoma de Torres (Bernardini de Cardenas deceſſore) excommunicatus, Jeſuitarum conſilium ſecutus, nullam iſtius excommunicationis rationem habere voluiſſet, imo etiam poſtquam à Regia Audientia (ad quam recurſum habuerat, declaratus fuiſſet legitimè

mè excommunicatus, ad mortem uſque in excommunicatione manſiſſet, Epiſcopo ſatisfacere nolens, ad obtinendam ab ipſo abſolutionem, miſerè periit. Et quis cauſa fuit perditionis ipſius, niſi Jeſuitæ? Eratne rationi conſonum quòd privatum judicium ſuum circa iſtius excommunicationis valorem, Epiſcopi præferrent judicio? Rationi conſonum non fuiſſe, Regia audientia illa judicavit. Quemadmodum & Regia Majeſtas Catholici Regis, cum ſupremo Indiarum Conſilio, dum Archiepiſcopus Manilenſis conformiter ad bullam Cœnæ & Clementinam primam de pœnis, Gubernatorem, & Regios Auditores excommunicavit ob Archiepiſcopum ab Eccleſia ſua violenter ejectum, & in exilium detruſum, in gratiam Jeſuitarum. Qui licèt excommunicationem contemptui habendam conſuluiſſent, gloriantes in *ſola Societate inveniri regulas pro conſolatione omnium*; Rex tamen & conſilium illud improbavit, & factum Gubernatoris, Auditoriique Manilenſis attentatum injuſtum declaravit, atque ob illud adſtrinxit ad petendam ab Archiepiſcopo abſolutionem ab excommunicatione incurſa. Petiit, ſeque humiliavit: ſed non ſic Pater Ortega Jeſuita, qui licèt etiam ab eodem Archiepiſcopo, graviſſimam ob cauſam juſtiſſimè excommunicatus, ſeſe humiliare renuens, contemptâ excommunicatione, à Miſſæ celebratione, & confeſſionibus audiendis non deſiſtens, in excommunicatione ſordeſcens manſit, ſicut & ſordeſcentes manſerunt Jeſuitæ illi, qui ab Illuſtriſſimo Domino Sanctæ memoriæ Cauleto Epiſcopo Apamienſi à confeſſionibus audiendis ſuſpenſi, & eas ſub pœnâ excommunicationis ipſo facto ultra audire prohibiti, adverſus Epiſcopum injurioſis paſquinis inſurgentes, & à confeſſionibus audiendis, miſſiſque celebrandis deſiſtere nolentes, ab eodem Epiſcopo, ob ſcandaloſam contumaciam ſuam & rebellionem juſtiſſime denuntiati fuerunt nominatim excommunicati.

Iſtane ſine impudentia & inſolentia Huylenbroucq juſtificare poteſt, & contendere quod injuſtè ab Authore Tubæ redarguantur? Poteſtne etiam ſine patenti men-

mendacio aſſerere, quòd *Religio Societatis certum fixumque habeat, cùm omni ſollicitudine allaborare, ut Eccleſiæ Principibus omnis à ſuis reverentia ſemper habeatur?* Si ita eſſet, pœna contraeuntium condigna appareret: ubi verò, & quando apparuit?

§. VIII.

Vindicatur Clangor undecimus, de reformandâ Jeſuitarum inobedientia erga Eccleſiæ ſummorumque Pontificum decreta, dum ad ſalivam non ſunt.

ID ſufficienter refelli cenſet Huylenbroucq per contrariam Præpoſiti ſui Generalis Michaelis Tamburini, Procuratorumque provinciarum Societatis proteſtationem ad pedes S. D. N. Clementis XI. factam. Sed omnino fruſtra, prout manifeſtum fit Clangore 20. & triginta quatuor argumentis magis manifeſtum facit. Aletophilus in Artibus Jeſuiticis ſub finem, Concluſione altera §. 5. Editionis tertiæ.

Dum ergo Huylenbroucq unam poſtulat Apoſtolicam definitionem, cui non ſteterit Societas, videat tum hic Clangore XI. & XX, tum ibi loco citato, multiplicem inveniet.

§. IX.

Vindicatur Clangor duodecimus, de reformandâ ob abuſum, ſingularitate privilegiorum. Et decimus tertius, de reformanda Sociorum negotiatione.

DE ſingularitate privilegiorum una queritur, inquit epiſtola Angelopolitana, quam nullo habet in pretio. Sed quanto in pretio habenda ſit, Lector facile colliget ex dictis in præloquio, & rationibus §. 1. hìc allatis, ad quas Huylenbroucquius prorſus ſilet. De eadem ſingularitate jure etiam cæteri Epiſcopi con-

conqueri poſſunt, in quorum diœceſibus Jeſuitæ prætendunt habere ſe privilegium confeſſiones audiendi ſine eorum approbatione. Quod dum Epiſcopi ſibi volunt oſtendi, reſpondent, etiam habere ſe privilegium non oſtendendi. Quod prorſus eſt incredibile, prorſus etiam alienum à ratione: cum Epiſcopos ſcire oporteat an legitimè in ſua diœceſi adminiſtrent ſacramentum pœnitentiæ. Negotiationem Jeſuitarum una (ait Huylenbroucq) indicat *Practica Moralis*, id eſt damnata ſcriptio, ob falſitates in ea contentas. Sed enim ob falſitates damnatum eſſe non dicit Decretum Romanum, nec ſatis probatur ex decreto Francico, per Jeſuitarum potentiam ſub & obreptitiè obtento. Quidquid tamen de eo ſit, Jeſuitarum negotiationem per tot ſacros Canones, totque ſummorum Pontificum Conſtitutiones, ac per ipſa etiam Conciliorum decreta vetitam, Moralis practica non ſolum probat to. I. Romæ damnato, ſed pluribus quoque exemplis, authenticè probatis, demonſtrat to. 3. 5. & 7. qui nunquam damnati fuerunt.

Iſtis Jeſuitarum abuſibus ut obviaret Clemens IX. anno 1659. per bullam *Paſtoralis officii*, non ſolùm confirmavit bullam, qua Urbanus VIII. ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ipſo facto incurrenda, aliiſque pœnis graviſſimis, *Religioſis omnibus, etiam Societatis Jeſu non ſolum prohibuit omnem mercaturam, ſive per ſe, ſive per alios, quovis prætextu, cauſa & colore; ſed & eorum Superioribus diſtrictè præcepit, ut eiſdem pœnis, ut contra delinquentes ad prædictas pœnas procedant.* Sed & *quia in præmiſſis*, inquit, *vel circa ea delinquentes, ut plurimum, prætextu neceſſitatis, pro eorum Miſſionibus, ſe excuſare præſumunt; excuſationes hujuſmodi eis nullo modo ſuffragari poſſe, vel debere decernimus, & declaramus.*

Veniat ergo jam Huylenbroucq, & Socios ſuos vindicet, ſi poſſit, ab inobedientia ad tam expreſſas ſummorum Pontificum definitiones, negotiationem omnem ipſis tam expreſſe prohibentes, dum in hodiernum uſque diem pergunt in negotiando. Et nunquid adhuc hodie

hodie ubique, etiam in Europa, etiam in Italia & Belgio campſoriam exercent artem? Quàm hoc viris Religioſis indignum ſit, & quàm grave peccatum, Illuſtriſſimus Dominus Palu, Epiſcopus Heliopolenſis, Miſſionum Indicarum Vicarius Apoſtolicus, demonſtrat in l. cui titulus, *Religioſus Negotiator.* Et quid Jeſuitis inde accidit Hiſpali in Hiſpania? Tanta (Deo ipſos puniente) accidit infælicitas negotiationis ipſorum, ut foro ceſſerint pro quadringentis quinquaginta millibus Ducatorum miſerabilium perſonarum, viduis, pupillis, deſertis virginibus, Sacerdotibus & ſæcularibus honeſtis jacturam ſuam lugentibus, ſeque à Jeſuitis deceptos inclamantibus, cum graviſſimo totius Hiſpaniæ ſcandalo; Jeſuitis verò de hac fraude in judicio legitimè conventis & convictis.

In China etiam de ſcandaloſis contractibus, ab infidelibus & Chriſtianis accuſati fuerunt apud Illuſtriſſimum D. Tournonium, Patriarcham Antiochenum, Viſitatorem Apoſtolicum, & S. Sedis à Latere Legatum, qui contractus illos uſurarios declaravit, prout Lector à præjudiciis liber videre poterit in libro cui titulus: *Relation de la nouvelle perſecution de la Chine &c. par le Pere François Gonzales de S. Pierre Dominicain Miſſionaire de la Chine*, pag. 32. Exempla alia proferuntur citato Clangore 13.

§. X.

Vindicatur Clangor decimus quartus, de reformando in Jeſuitis modo parum Apoſtolico Evangelium infidelibus prædicandi.

ACcuſationem hanc, ſi Huylenbroucquio credimus, *admodum ſtultè excogitatam*, *intelligent omnes, quorum rabies necdum omnem rationem extinxit. Siquidem omnes, quibus integra mens eſt, neque præoccupata, compertiſſimum habent, deliros nos fore, ſi humanis omnibus nuntium remitteremus aliam ob cauſam, quàm ſud zelo adipiſcendo: Fatuos autem, ſi patria, Conſanguineis, notis*

notis omnibus æternum præterea valediceremus, ut omnibus tempeſtatibus erepti, in ignoto Orbe, turpi crimine, cœlum nobis volentes occluderemus. Amens ſim ſi his contumeliis aliud repoſuero.

Sententiam contra te tuliſti, Huylenbroucq, quia revera amens es, ſi ex illo tuo diſcurſu non concludas, deliros & fatuos eſſe tuos illos Socios, qui, poſteaquam terrenis rebus omnibus nuntium remiſerunt, non aliam ob cauſam, quam uni cœlo adipiſcendo, in ſacris Miſſionibus, ubi eos Evangelium modo prædicare oporteret Apoſtolico, exemplo ſcilicet magis quàm verbo, prorſus contra faciunt, dum illud non prædicant, præ ſe ferentes rerum omnium terrenarum contemptum, rerum omnium indigentiam, nec prædicant in fame, ſiti, frigore, nuditate, humilitate, in injuriis, inpatientia, prout Apoſtoli, de quibus Chryſoſtomus ait, quòd *non ſigna præſertim eos mirabiles fecerunt, ſed magnos oſtendit pecuniarum contemptus, gloriæ deſpectus, à ſæcularibus negotiis ſeparatio* &c. Unde ad ſacras Miſſiones Chriſtus Apoſtolos miſit, *Sine virga, ſine perâ, ſine calceamentis, ſine pecunia*, ait S. Ambroſius l. 6. in Luc. hoc eſt miſit eos vitæ præſentis ſubſidiis deſtitutos, prout explicant Sacri Interpretes. Sicne Jeſuitæ ire voluerunt in Miſſiones Japonicas? Imò non eunt niſi acceptis à Rege Catholico quotannis centum ſcutorum millibus, nec tamen in Miſſionibus illis ſine negotiatione ſe poſſe ſubſiſtere, nec Miſſiones continuare ſe poſſe dixerunt Jeſuitæ triginta (nec enim ibi plures fuerunt) prout Collado teſtificatur in Memoriali ad eundem Catholicum Regem. An hoc Apoſtolicum? An non potius fatuum, triginta Religioſos, paupertatem profeſſos centum illis millibus contentos non eſſe, ſed inſuper negotiari velle, & pecunias pecuniis jungere? Hoc non Apoſtolicum, ſed ipſimet Ethnici fatuum cenſuerunt, & iniquum. Siquidem *indixiſti pecuniæ bellum*, ait Seneca, *hoc profeſſus es*, paupertatem vovendo, *hanc perſonam induiſti; agenda eſt. Iniquiſſimum eſt pecuniam ſub gloria profeſſæ ege-*

egeſtatis acquirere & velle pecuniis pecunias jungere negotiando.

Nec Huylenbroucq ſalva veritate prætendit, credibile non eſſe, Socios rem tam fatuam facere. Cùm id credibile, imò certiſſimè credendum faciant tot exempla Clangore 7. & 13. producta. Fatuitatem proinde ſuam & iniquitatem erubeſcere oporteret Jeſuitas, quòd cùm in ſacris Miſſionibus ſe gerere deberent ut Evangelicos milites, ſe gerant non ut ad ſacram militiam, ſed ut ad profanam mercaturam incumbentes. Cùm ut Miniſtri Evangelii, Evangelicam ſectari deberent paupertatem, voto promiſſam, divitias ſectentur & mercaturas. Cùm ipſos oporteret Evangelicam non erubeſcere humilitatem, Sæculique pompas abjecti amictus humilitate condemnare, prout Apoſtoli condemnarunt, apud Sinas induunt ſe veſtitu Bonziorum, quo Idolorum Sacerdotes à non Sacerdotibus diſcernuntur. Super quo interrogata S. Officii Congregatio, reſpondit id licitum non eſſe. Cùm ipſos in prædicando oporteret annuntiare Jeſum Chriſtum Crucifixum, multo tempore ſolum prædicarunt glorioſum. Cùm mundanas dignitates Chriſtiana oporteret humilitate devitare, (eos maximè qui voto ſe adſtrinxerunt vel ipſas Eccleſiaſticas devitare) primarias Imperii Chinici dignitates non devitarunt, ſed amplexati ſunt. Adamus Scall, Martinus Martini, Franciſcus Figuere &c. Mandarinatus utique, Viceregum dignitatibus ſuperiores, in Sedibus eburneis, auro ornatis, à ſex vel octo viris portatis, antecedentibus & ſubſequentibus militibus, peditibus & equitibus, pompoſè & faſtuoſè incedentes. An non eſt iſta ſuperbia & amentia magna? Sicne Chriſtus inceſſit? Sicne Apoſtoli? Sicne in India vel China à Societate Jeſu prædicatur humilis & nudus Jeſus Crucifixus? Fateatur ergo Huylenbroucq Socios illos ſuos ſapientes non eſſe, ſed prorſus amentes, de numero eorum, de quibus Apoſtolus Rom. 1. *dicentes ſe eſſe ſapientes, ſtulti facti ſunt.* Et Galat. 3. *ſic ſtulti eſtis, ut cùm ſpiritu cœperitis (*Chriſti humilitatem &

paupertatem ſequi promittendo) *nunc carne conſummemini.*

Tandem Apoſtoli, infidelibus prædicantes, à ſeipſis locuti non ſunt, quemadmodum nec Jeſus evangelizando. A ſeipſis verò locuti ſunt Jeſuitæ illi, qui Ritus Chinicos, à S. Sede damnatos ut ſuperſtitioſos, novis chriſtianis permiſerunt. A quo abſtinuiſſent, ſi antequam permitterent, S. Sedem conſuluiſſent.

At, inquit Huylenbroucq, *de iis ſilentium indixit ſummus Pontifex: hoc nobis certum eſt obſervare: accuſatores non imitabor, qui Chriſti Jeſu Vicarios tanti faciunt, quanti libet, & eorum authoritatem quotidianis Libellis lacerant, rident, atque contemnunt.* Non eſt ita, Huylenbroucq, ſunt potius Socii tui, qui eam lacerant, rident, atque contemnunt variis Libellis, eâ de re ſparſis per Italiam, Galliam & Chinæ viciniam, prout extranearum Miſſionum Domini Pariſienſes conqueruntur. Et ne ipſe quidem Romæ Juvencius ſilentium ſervavit in Hiſtoria Societatis, Romanis typis edita, per ſupremi Senatus Pariſienſis decretum in Gallia nuper ſuppreſſâ. Qua de re alibi plura.

§. XI.

Vindicatur Clangor decimus quintus, & decimus ſextus, de reformandâ in Jeſuitis effreni licentia mentiendi, & alios calumniandi. Ubi & fideliter referuntur quàm multa opiniones liberiores ipſorum.

CLangores iſtos ſe præterire dicit Huylenbroucq: *Tria* namque *imprimis faciunt*, inquit, *ne phreneticum illum furorem aliquâ digner attentione.*

Primò, ipſiuſmet buccinatoris ipſo in limine malignum mendacium, „ Cùm dicit, Jeſuitas in Scholis, libris „ & theſibus docere auſos, probabile eſſe, quòd mor„ taliter non peccet, qui in defenſionem honoris, in„ juſtè læſi, falſum alteri crimen ſcienter imponit. *Oſtendat, ſi poteſt, ſe non imponere.* Quinimo oſtendo ip-

ipſummet potius Huylenbroucquium mihi imponere, malignumque mendacem eſſe, dum maligni me mendacii arguit. Neque enim malignè nec mendaciter Jeſuitis impono, dum Socios id certiſſimè docentes profero, Gaſparem ſcilicet Hurtadum & Dicaſtillum, apud Caramuelem Theol. fundam. pag. mihi 550. cùmque ipſis Apologiſtam Caſuiſtarum pag. 127. 128. 129. Theſes Jeſuitarum Lovanienſium anni 1645. Hiſce Dicaſtillus addit *RR. PP. Joannem Gans, Confeſſarium ſacratiſſimi Imperatoris Ferdinandi III. Danielem Baſtelium, Sereniſſimi Archiducis Leopoldi Confeſſarium, Profeſſores omnes publicos & ordinarios Univerſitatis Viennenſis, nec non Univerſitatis Grezenſis* (quæ tota Jeſuitis conſtat) *& Univerſitatis Pragenſis* (in quâ dominantur,) *quorum ego* (ait Dicaſtillus) *omnium cenſuras & ſubſcriptiones apud me habeo, ſimul cum Cancellariis earum Univerſitatum, qui omnes ſunt ſeptemdecim. Quibus annumerari poſſunt alii Doctores, & olim Profeſſores, Henricus Philippi, Confeſſarius olim, & in re tam Philoſophica, quàm Theologica Profeſſor, eorumdem Sereniſſimorum Fratrum Magiſter & Profeſſor. P. Ambroſius de Penaloſſa, olim etiam in Univerſitate Viennenſi Theologia Doctor & Profeſſor, nunc verò Cæſareæ ſimul & Catholicæ Majeſtatis Concionator. Item P. Vitalis Pelliceroli, Doctor Theologus, & in eiſdem Viennenſi & Grezenſi Univerſitatibus Profeſſor.*

Hui! Tot Socios ſuos citatos non expectabat Huylenbroucq.

At ſaltem male citatus fuit Tamburinus. Imo bene.

Siquidem l. 9. in Decal. c. 2. §. 2. n. 4. propoſita quæſtione, *an ſi aliò modo te ab injuſto teſte tueri nequeas, licitè falſa crimina illi poſſis objicere, quanta ſufficiunt ad tuam juſtam defenſionem?* Duo, inquit n. 5. *aſſero, unum mihi ſatis probabile, alterum ſatis incertum. Probabile mihi eſt, te, ſi id facias, non peccare contra juſtitiam; unde nec obligari ad reſtitutionem.* Num. 6. *Incertum mihi eſt, an id fieri poſſit licitè, ſine ulla culpa. Et quidem de Lugo ſic habet,* „ certum eſt non licere; quia ad minus erit menda-

„ cium, quod nunquam licet." Et paucas poſt lineas ficit : „ hoc falſum crimen teſtis erit probandum per „ teſtes alios qui cùm debeant jurare, committent „ peccatum mortale, & per conſequens ad hoc hortari, erit mortale." *Hac ille*, proſequitur Tamburinus, *qui explicat Authores*, *quos in contrarium citat Diana*, *aitque eos docere*, *non eſſe mortale ex parte juſtitiæ ; non verò non eſſe mortale ſaltem ex parte perjurii. Video doctrinam hanc: ſed quoniam tota culpa refunditur in mendacium & perjurium, ſequitur quæſtio, ſi ſolum eſſet mendacium, ſine juramento, non eſſet mortale ? quia quamvis hoc mendacium ſit abſolute de malo gravi contra proximum ; tamen cum à me hoc damnum juſte inferatur, non eſſet mihi imputandum ad grave : Atque hanc ſequelam expreſſe concedunt Hurtadus & Bannez. Secundò, etiam accedente juramento, poſſet adhiberi æquivocatio, tum à me, tum ab iis, quibus eſt certa innocentia mea, & ſic vitari perjurium, ſeu mendacium: quo ſolo poſito, negant communiter Doctores, & ipſe de Lugo, hanc ſententiam. Si igitur hoc tollatur, non ſunt huic doctrinæ contrarii.*

Juramento autem æquivoco, etiam in judicio, ſi id illegitimum ſit, me licite uti poſſe, docet Caſtro-Palaus cum aliis. . . . Ergo etiam in judicio, ubi injuſtus eſt teſtis. Videbitur igitur alicui poſſe vitari mortale ab eo qui in prædicto caſu falſo vel illegitimo teſti falſa crimina imponit. Adhuc tamen id incertum eſſe pronuntio. Quid enim ſi Sodomitam oportet probari eſſe illum teſtem ? Si excommunicatum ? Si hæreticum ? Sibi falſus teſtis id imputet, reſpondebit aliquis. Audio, ſed adhuc hæreo: quid enim ſi ſit neceſſe publicas Scripturas ementiri, poſſetne Notarius publicus ad hoc induci, ſi Notario conſtaret innocentia mea ? Reſpondebis quidni ? Id enim non eſt infidelem eſſe Reipublicæ, ſed maximè fidelem, dum ejuſdem Reipublicæ innocentes ſic defenduntur. Verùm ſi aperiatur hujuſmodi oſtium, quomodo ſtabunt publica judicia ? Inveniantur, reſpondebis, teſtes veri, ut ſancta requirunt tribunalia. Dum enim falſi teſtes qua-

quacumque arte repelluntur, publica judicia firmantur potius, non infirmantur; ſed ego iterum audio: quia tamen adhuc durum audio, libenter hunc nodum in aliud tempus evolvendum reſervo

Ecce hoc, licet horribile dictu, dubium & incertum relinquit Tamburinus. Sed ſi, poſt diligens examen, hoc totum manet ipſi dubium & incertum: dubia ergo, atque incerta ipſi manet lex id prohibens. Juxta Tamburinum proinde non obligat, prout ad hunc caſum ſe extendit. Ait enim l. 1. in decal. c. 3. §. 7. ſub titulo *Leges & præcepta*, n. 1. quod *ſi adhibita diligentia dubites, an ſit aliqua lex, excommunicationem v. g. vel præceptum imponens, vel an dicta lex ad aliquem caſum ſe extendat. . . non teneris ad illam. Ratio eſt, quia tunc poſſidet libertas; quæ cum ſit certa, non poteſt ligari lege incerta.*

Nec ſolius Tamburini eſt ratio iſta, cum totius probabiliſmi ſit fundamentum. Et inde Terillus in ſuo tract. de Conſc. prob. q. 23. n. 16. concludit, *legem non obligare niſi ſit ſufficienter promulgata; talem autem non eſſe, niſi ſit manifeſte & evidenter cognita.* Vel (ut Bonæ-Spei habet Apologema retort. dub. 7. n. 226. & 227.) *Legem non eſſe ſufficienter promulgatam, quamdiu invincibiliter ignoratur, cum ſit certò lata.* Ex quo Terillus ibidem n. 27. cum innumeris, ut ait, Authoribus, infert, quod *ſi poſt omnem conatum adhibitum* (aliquid prohibens) *maneat incertum, poſſe nos prudenter formare judicium, quod nulla hujuſmodi lex vigeat.* Ipſis præfuerat magnus (prout eum probabiliſtæ vocant) Caramuel Theol. fundam edit. Lugdun. n. 275. ubi docet in terminis, nihil habendum illicitum, niſi quod impingit evidenter in aliquam legem obligatoriam evidenter; idque omne eſſe probabiliter licitum, & practicè tutum, quod non impingit evidenter &c. Unde aſſerentem aliquid illicitum n. 277. ad tria omnino præſtanda obligari: *primò, debet*, inquit, *oſtendere rationes, quæ malitiam probant, eſſe demonſtrativas, nempe tales, quibus dari probabilis reſponſio non poſſit. Secundò debet oſtendere rationes, quæ bonita-*

tem probant, nequidem probabiles eſſe, omnibus ad tantum dando ſolutionem, quæ evidenter ſit vera. Nec tamen duobus hiſce contentus, *teſtis*, inquit, *debet etiam oſtendere partem illam, quæ bonitatem adſtruit, non habere ſufficientes authoritates, ut dicatur probabilis. Hæc omnia ſimul oſtendere debet, caſurus cauſa, etſi duo ex illis oſtendat, modò unum non oſtendat.*

Quanta vero hinc conſectaria ſint opinionum monſtra, quanta judiciorum publicorum perverſio, inſtrumentorum authenticorum falſatio, quanta morum corruptio, quanta malorum ingluvies Tamburinus ipſe, ſaltem ex parte, vidit; ideo abſque hæſitatione reſolvere auſus non fuit, nec tanto vulnere remedium ſufficiens providit, dicendo, *inveniantur teſtes veri, ut ſancta requirunt tribunalia.* Nam, ut recte Sinnichius vindic. Decal. c. 33. §. 3. n. 12. ubinam tales invenientur, niſi memorata Tamburini doctrina extirpetur? Si enim æquivocationum, ſeu mentalium reſtrictionum artificium licitum ſit in judiciis publicis, ubinam reperiri poterunt homines, quos conſtet artificio illo non uſuros, quantumlibet jurent eo ſeſe non uſuros?

Vel ex ipſa ſola tot Jeſuitarum opinione, calumniam à mortali excuſante, dum ad defendendam hominis calumniati famam neceſſaria exiſtimatur, horrenda ſequuntur: cùm facile cuique perſuadeat amor ſui, injuſtam ſe calumniam pati, ſed ut ait D. Paſchalis, nullis facilius quàm Jeſuitis, quos uſque adeo amor ſui excæcat, ut omnibus perſuaſum velint tantum de Eccleſiæ honore detrahi, quantum de Societatis gloria detrahitur.

Unde cùm Puteanus apud Lugdunenſes Sancti Niſiceri Parochus, anno 1649. Librum cujuſdam Capucini latine editum, cui titulus „ *Officium boni Chriſtiani erga propriam parochiam adverſus eos qui fideles à parochiis abſtrahunt*, in vernaculam linguam tranſtuliſſet, cavendo tamen ne quid acerbitatis iſti Libro admiſceret, „ & ne Religioſus ullus nominatim refelleretur; ſe tamen hoc libello peti Jeſuitæ putantes, unus ex ipſis Pater Albius, Puteani, antiquioris Paſtoris in primaria illa Civitate Judicis, magnaque in ea authoritate & ho-

nore pollentis, canos ac virtutem nihil reveritus; mendaci ipſum libello vulgato probris omnibus cooperuit, quem ſui Conſocii ipſo aſſumptæ Virginis feſto, in Eccleſia ſua propalam vendiderunt. Inter cætera probra Puteanum traducentes *quaſi vitæ licentia ſcandaloſum, de impietate ſuſpectum, hæreticum excommunicatum, remediis cauſticis dignum.* Huic libello, unde ſcandalizata fuit tota illa civitas, reſpondit Puteanus. Sed accuſationes, calumniaſque ſuas P. Albius nova rurſus ſcriptione confirmavit. Vel ergo profeſſi calumniatores Jeſuitæ erant, vel iſta de bono illo Parocho credebant. Si ita, niſi depoſitis erroribus Paſtor Jeſuitarum amicitia dignus fieri non poterat. Videamus ergo, quid actum ſit, ipſa in reconciliatione, cui valde multi, & ii primores Lugdunenſes interfuerunt 25. Septembris 1650. Poſtquam in eorum conſeſſu Puteanus declararet *Libello ſuo* Jeſuitas à ſe omnino non impeti, generatim ſe de iis locutum *qui fideles à parochiis ſuis avertunt de laceſſenda Societate nunquam ſe cogitaſſe, quæ contra animo ſuo egregie chara eſſet.* Verborum iſtorum faſcino abſque ulla prætenſorum errorum abdicatione & abſolutione, Puteanus ex hæreſi atque ex excommunicatione, & vita ſcandaloſa, mox adeo purus & innocens emerſit, ut Pater Albius hiſce ipſum verbis honorificis compellaverit: *Vir clariſſime, cùm in ea opinione fuiſſem, Societatem, cui me cooptatum glorior, à te fuiſſe laceſſitam, ad ſcribendum me accinxi illudque, quo uſus ſum, defenſionis genus mihi licitum eſſe exiſtimavi.* At nunc *certius explorato tuo in nos animo, huc veni, coram omnibus teſtificaturus, nihil jam eſſe, cur te non habeam ingenii perſpicaciſſimi, profundæ & orthodoxæ eruditionis virum, moribus inculpatum, poſtremò Eccleſia digniſſimum Paſtorem. Hanc profeſſionem libens edo, ea ne honeſtiſſimis, qui hic adſunt, viris excidat, opto, & precor.* Narrationem falſam & mendacem eſſe prætendit Huylenbroucq, ſed veritatem ipſius teſtificatur apud honeſtos omnes Laudatiſſimus D. Paſchalis epiſt. Provinc 15. editâ ſeptimo Kal. Decembris 1656 Paſchalem autem, ob capacitatem ſuam magnam, vir-

tutemque extraordinariam apud honeſtos omnes commendatiſſimus fuiſſe teſtatur Moreri in Dictionario ſuo. Vir autem communi æſtimatione talis ac tantus præſumi non poteſt teſtis doloſus ac mendax niſi evidentibus probetur indiciis, juxta hanc juris Regulam: *qui allegat malam fidem, & dolum, ea probare debet.* Tuldenus in comment. ad Codic. Juſtin. tit. de probat. n. 18. Evidentibus vero indiciis Huylenbroucq id non probat, ex hoc quòd Litteræ Provinciales ipſius Romæ fuerint damnatæ. Cùm damnatas non probat ob mendacia & dolos. Neque ex hoc quòd eædem Litteræ per Regis Edictum Pariſiis igne fuerint concrematæ. Cùm etiam conſtet non unum ejuſmodi librum ab optimo Rege per mendaces ac doloſas artes Jeſuitarum ſui maxime Confeſſarii, circumvento, igni traditos fuiſſe. Et ſic de facto accidiſſe indicium non modicum eſt quod Litteræ illæ propterea non deſierant in magna eſſe apud honeſtos æſtimatione, tanta utique, ut in quatuor linguarum genera tranſlatæ ab omnibus expeterentur, ac propterea trigeſies fuerint reimpreſſæ. Romæ itaque inuſitatum non eſt, uti nec in Hiſpania, & Gallia, Libros ob ſolas politicas rationes condemnari, non ob mendacia, falſitatem & dolos. Sic enim Romæ damnatam fuiſſe Theologiam Moralem Rdi P. Vincentii Baronii (ob id utique ſolum quòd durius de Jeſuitis ſcriberet, teſtatur Ampliſſimus D. Abbas Stephanus Gradius, vir doctiſſimus, Vaticanæ Bibliothecæ Præfectus, ſacræ Congregationis Indicis Conſultor, in diſput. de Opinione probab. fere per totam. Unde licèt laxiorum opinamentorum authores, in Litteris Provincialibus citatos, infideliter citatos criminentur Jeſuitæ nonnulli, fideliter tamen citatos eſſe, poſt diligens examen, teſtantur ſapientiſſimi Curiones Rothomagenſes, qui (prout in ſeptimo Curionum Pariſienſium Scripto lector videre poteſt) ut mature procederent in negotio tanti momenti, ſex de ſuis deputarunt ad diſcutiendos libros ex quibus D. Paſchalis damnabiles Jeſuitarum propoſitiones ſe extraxiſſe in Litteris ſuis provincialibus aſſerebat; ſex verò iſti poſt menſem integrum diligentis examinis,

Digitized by Google

teſtificati ſunt in iis de verbo ad verbum ſeſe propoſitiones illas reperiſſe, prout in Litteris Provincialibus exhibentur. Quod & poſt novum examen, decem vel duodecim alii Curati ſunt atteſtati. Et hoc ipſum ad oculum demonſtrat Wendrockius, & doctiſſimus alius Litterarum illarum Apologiſta. Quid ergo de Huylenbroucquio cenſendum, qui (poſt tot teſtimonia) citationes illas audet falſitatis arguere? Quid, niſi quòd ſit falſarius ipſe, nec certe hoc Jeſuitis inſolitum, ne convicti videantur, ſive ne ad oculum appareat impia Sociorum doctrina. Et iſtud defenſionis genus ipſis adeo frequens eſt non ſolum in Scholis, ſed & in Theſibus ac Libris, ut Jeſuitæ Lovanienſes in Theſibus anni 1643. hiſce verbis eam expreſſerint: *quidni nonniſi veniale ſit detrahentis authoritatem magnam, ſibi noxiam, falſo crimine elidere?* Cumque doctrinam iſtam Pater Quiroga, Capucinus Germanus, velut ſcandaloſam damnaſſet, adverſus ipſum Dicaſtillus inſurrexit, tanquam imperitum & temerarium. Nec in ullo dogmate ſtabiliendo plus à Sociis adhibitum eſt operæ & laboris, quàm in iſto: nullum quippe erat, quo ipſis magis opus eſſet. Itaque Caramuelem in auxilium invocarunt. Qui pag. 550. *probo*, inquit, *eſſe probabile, non peccare mortaliter, qui imponit falſum teſtimonium alicui, ut ſuam juſtitiam & honorem defendat: quia illud eſt probabile, quod aſſeritur à viris doctis, probiſque. At hæc doctrina habet pro ſe viginti, aut plures viros magnos & doctos. Qui ſi dicantur non ſufficere, vix ulla erit opinio probabilis in Theologia.* Vide Gaſp. Hurtado diſ. 4. de reo diffic. 1. Dicaſtill. de juſt l. 1. tr. 2. diſp. 12. p. 4. d. 2. n. 404. Dianam p 9. tr. 8. Reſ. 43. p. 356. O Theologiam deteſtandam (exclamat Paſchalis) & omnibus ſuis partibus ita corruptam, ut, niſi tutum & probabile ſit expertem criminis eſſe calumniam cùm ad honoris tutelam adhibetur, vix ullum ejus Decretum probabile ac tutum dici poſſit. Quam veriſimile eſt (RR. PP.) quòd his Decretis imbuti, illa ad uſum transferatis? Huc enim tanto impetu corruptum hominis ingenium ruit, ut, obice Conſcientiæ remoto, vix fieri

T 5 poſſit

poſſit, quin nativa depravatione feratur in præceps. Exemplum ſufficit Caramuel eodem loco: *Cum*, inquit, *in gynæceo Imperatricis à Comitiſſa N. hæc Dicaſtilli doctrina eſſet tradita, & quidem virginibus nobiliſſimis & audaciſſimis quæ illa doctrina ad innumeras calumnias configendas abutebantur, ut in ſimilibus locis fieri ſolet, advocatus Pater Quiroga Capucinorum decus, pronunciavit hanc eſſe doctrinam pernicioſam* (en cauſam cur illum tot conviciis oneravit Dicaſtillus) *& præcipue inter fæminas, maxime ſi ſint ingenioſæ & audaces. Et hanc ob cauſam curavit, ut omnis illius doctrinæ uſus ab Auguſtâ omnibus pediſſequis inhiberetur.....* Nihil mirum ex illa doctrina hæc flagitia prodiiſſe. Mirum fuerit, ſi non inde ejuſmodi licentia fluxiſſet. Nemo igitur jam ſtupeat, Jeſuitas calumniari: tuta enim conſcientia calumniantur, nec alio obice à calumnia prohibentur. Nam pro ea quâ pollent in ſeculo gratia, hominum juſtitiam non verentur, & pro eo quo potiuntur, in morum doctrina imperio, ea dogmata poſuerunt, quibus adverſus Dei juſtitiam tuti eſſent. Ex hoc fonte, Patres, tot veſtra mendacia profluunt. Hinc illæ extiterunt Briſacerii veſtri tam projectæ calumniæ, (t. 8. Moralis Practicæ enarratæ) ut cenſura Archiepiſcopi Pariſienſis fuerit configendus. Hinc illa Patris Danjou Socii veſtri 8. Martii anni 1655. in perſonas primarias, apud quas pauperum Picardiæ & Campaniæ ſubſidia deponebantur, horribilis petulantia, quâ palam infandum illud mendacium, ex ipſa cathedra S. Benedicti proferre non eſt veritus: *Compertiſſimum ſibi eſſe, has pecunias ab illis perſonis interverti, ut eas in Eccleſiæ ac Regni perniciem impenderent.* Hac calumnia (quæ ſi quid fidei inveniſſet, uberem illum eleemoſynarum fontem areſeciſſet) commotus iſtius Eccleſiæ Parochus, Doctor Sorbonicus, in ſuggeſtum poſtridie conſcendit, ac Jeſuitæ mendacia coram omnibus coarguit.

Hinc & illa Craſſeti Jeſuitæ audacia, qua tot impoſturis Aurelianenſem cathedram polluit, ut his commotus Aurelianenſis Epiſcopus, illi, tanquam publico ſycophantæ, ſacris concionibus interdixerit. Verba

Decreti 9. Septembris dati hæc ſunt: *Sacris concionibus Patri Joanni Craſſeto, Societatis Jeſu Presbytero, interdicimus, & ne quiſquam ejus concionibus interſit, ſub pœna lethalis inobedientiæ edicimus, quod prædictus Frater Craſſetus concionem habuerit mendaciis & calumniis refertam, adverſus præcipuos Aureliæ Sacerdotes, quibus falſò ac mendaciter affinxit has propoſitiones: Mandata Dei eſſe impoſſibilia: nunquam reſiſti gratiæ interiori: Chriſtum non eſſe mortuum pro omnibus hominibus; atque alias ejuſmodi, ab Innocentio X. damnatas.* Et poſt allatum exemplum Puteani, de quo ſupra: Ubi veſtra prudentia, Patres, qui tam aperte teſtificamini quod quiſque de veſtra Societate ſentiat, perinde vos de ipſius fide, de ipſius virtute ſentire? Cur vetitum non eſt, ne veſtra ipſi profeſſione publice calumniatores denuntiaremini? Quid enim iſtuc eſt? Idem homo, nihil immutatus, pro eo quod ab illo vos vel coli, vel impeti creditis; pius aut impius vobis eſt, inculpatus, aut excommunicatus, dignus Eccleſiæ paſtor, aut remediis cauſticis dignus; poſtremo hæreticus, vel Catholicus. Ergone Jeſuitica Lingua hæreticum eſſe, idem eſt ac laceſſere Societatem?.... Ergone Catholicus fieri nemo poteſt, niſi vel doctrinæ veſtræ flagitia comprobet, vel vobis illud perſuadeat, ſibi in animo non fuiſſe Societatem laceſſere, ſed ſaluti duntaxat veſtræ conſulere? Semperne ergo ſceleſtus, ſemper ſycophanta, ſemper hæreticus, quamlibet integra fide ſententias veſtras retulerit, ſi eas improbaverit? Semper utique dicetis, & de facto Huylenbroucq dicit, vobis niſi mendaciter affingi non poſſe, prout dicitis de ſententiis per Litteras Provinciales improbatis; vel nonniſi ab eo qui diabolico agatur ſpiritu, cum ſimilium ne veſtigium quidem in libris veſtris inveniatur. Illud mentiendi genus non ita pridem uſurparunt Cauſſinus veſter, & Pinterellus. Cum enim vobis à ſexaginta circiter annis exprobrata eſſet ſententia iſta: *occaſiones proximas peccandi primò & per ſe quæri poſſe*, quam Baunius veſter habet part. 1. tr. 4. q. 14. pag. 94. ex Baſilio Pontio cujus ſenſui

dogma. *Etſi pœnitens conſuetudinem peccandi habeat, jurandi, aut aliud quid ſimile admittendi contra legem Dei, naturæ, aut Eccleſiæ, non eſt tamen ei neganda abſolutio, ſi vere eum admiſſorum pœnitet ac emendandi ſui propoſitum habeat. Dico 2. nec negandam, nec differendam abſolutionem, etſi emendationis futuræ ſpes nulla appareat.* Propoſitionem hanc Pinterellus pag. 18. execratur; at Baunii non eſſe dejerat: *quid enim eſt aliud*, inquit, *omnes pudoris metas tranſilire, omnem impudentiam prætergredi, niſi Baunio; quaſi certam ejus ſententiam, tam damnabilem doctrinam affingere? Iſtius indignitatem calumniæ, obſecro, Chriſtiane lector, expende. Vide quibuſcum Jeſuitæ contendant, ac decerne, num tam nefandæ calumniæ artifex, non ipſius diaboli mendaciorum parentis interpres habendus ſit.* Hiſce non motus Briſacerius pag. 4. p. 21. *certe*, inquit, *hæc habentur apud Baunium* (mendacium igitur Pinterello impingit) *at tu, qui hæc carpis, expecta dum Angelus pœnitentis cuſtos pignore opponat pro te quidquid in cœlo juris habet. Expecta dum Deus Pater per caput ſuum juret, mentitum eſſe Davidem, cùm Spiritus Sancti inſtinctu dixit, omnem hominem eſſe mendacem, fallacem, fragilem. Expecta dum hic pœnitens non ſit amplius mendax, fragilis, mobilis, quemadmodum alii. Et ſic ſanguinis Chriſti beneficium nulli conferes.* Sed abſurda & impia ſunt, quæ hic Briſacerius dicit: *ſi enim expectandum eſſet, donec aliqua eſſet emendationis ſpes, expectandum eſſet, dum Deus Pater per caput juraret; non omnem hominem eſſe mendacem.* Non eſt ita: nam ſi eſſet ita, nihil ſpes emendationis à certa emendatione diſtaret. Nihil ergo contumelioſius gratiæ Chriſti, quàm quod ibi Briſacerius aſſerit. Sic enim Chriſtiani à criminibus, contra legem Dei, naturæ & Eccleſiæ taliter abſtinere non poſſent, ut id ſperari poſſet, abſque eo quod Spiritus Sanctus mendacii argueretur. En quo Jeſuitas redigit effrœnis tuendi ſuorum honorem cupiditas; nec tamen adhuc finis malorum horribilium à Caſuiſtis ipſorum permiſſorum pro mundani honoris defenſione. Non enim ſolum permittunt detractorem detractione, calum-

niatorem calumnia repellere, ut ſupra, verum etiam detractorem & calumniatorem occidere, quando aliter honor apud mundanos homines ſalvari non poteſt. Leſſius namque l. 2. c. 9. n. 77. *Fas eſt*, inquit, *viro honorato occidere invaſorem, qui fuſtem vel alapam nititur impingere, ut ignominiam inferat, ſi aliter hæc ignominia vitari nequit.* Et licitum eſt occidere calumnioſum actorem, teſtes, & injuſtum Judicem, ad ſervandam vitam, honorem vel res familiares, ſi alia via non poteſt innocens damnum certo imminens vitare. *Amicus tr. de juſt. diſp.* 31. *ſecto* 8. *n.* 71. *&* 131. *Tannerus diſp.* 4. *q.* 8. *n.* 83. *& Sa apud ipſum.* Sed eſt propoſitio damnata per Alexandrum VII. Licitum eſt Clericis, imo Religioſis, occidere ad defenſionem, non modo vitæ ſed etiam bonorum, aut ſuorum, aut ſuæ Societatis. *Tannerus tr.* 2. *diſput.* 4. *n.* 76. Licitum eſt defendere, defenſione occiſiva, non ſolùm quæ actu poſſidemus, ſed etiam ad quæ jus inchoatum habemus, & quæ nos poſſeſſuros ſperamus, *Amicus ibidem n.* 130. *edit. Duac.* 1642. Damnata eſt per Innoc. XI. Eſt licitum Religioſo vel Clerico, calumniatorem, gravia crimina de ſe vel de ſua Religione ſpargere minantem occidere, quando alius modus defendendi non ſuppetet, uti ſuppetere non videtur, ſi calumniator ſit paratus, vel ipſi Religioſo, vel ejus Religioni, publicè & coram graviſſimis viris prædicta impingere, niſi occidatur. *Amicus n.* 118. damnata per Alexand. VII. Si quis nomini meo falſis criminationibus apud Principem, Judicem, vel viros honoratos detrahere nitatur, nec ulla ratione poſſim hoc damnum famæ avertere, niſi illum occulte interficiam, id licite poſſum. Monendus tamen prius eſſet detractor ut deſiſteret, & ſi nollet, ratione ſcandali non eſſet apertè occidendus ſed clam. Herellus in publicis prælectionibus, ob quas juſſu Regio Pariſienſium Jeſuitarum domus ipſi pro Carecre aſſignata fuit. Dicaſtillus quoque talem occidi poſſe docuit ubi ſupra n. 414. Licet vir nobilis, ab alio impetitus, fugiendo poſſet vitam ſalvare, non tenetur fugere, ſed poteſt, ſi opus ſit, occidere aggreſſorem.

Quia

Quia patitur vim, quam non tenetur fuga ſibi ignominioſa declinare, ſed poteſt vi repellere. *J. B. Taverne p.* 1. *tr.* 6. *c.* 6. §. 5. *q.* 2. *Gobat. to.* 3. *tr.* 5. *c.* 19. *ſect.* 1. *n.* 7. Cum vindicare proprie ſit *reddere malum pro malo*, rationem defenſionis, non vindictæ habet, quod homo militaris, eum, à quo vulneratus eſt, inſequatur, non ut malum pro malo reddat, ſed ut conſervet honorem ſibi ablatum. *Reginaldus l.* 21. *n.* 62. Si illata alapâ ceſſet vel etiam fugiat, vir nobilis vel honoratus, hujuſmodi injuriâ affectus poteſt ſtatim repercutere vel fugientem inſequi, & tantum infligere verberum, vel vulnerum, quantum putatur neceſſarium ad honorem recuperandum. *Henriquez de irregularit. c.* 10. Leſſius probabiliter hoc dicit in ſpeculatione: non facile permittendum in praxi. Alapâ percuſſus tandiu cenſetur honore privatus quamdiu adverſarium non interfecit. *Eſcobar. tr.* 1. *exam.* 7. *n.* 45. unde poteſt fugientem inſequi, & occidere. *Henriques l.* 14. *n.* 10. *Apologia Caſuiſtarum p.* 91. *Azor, Filiutius, Eſcobar, Hurtadus de Mendozâ, Baunius.*

Dices, vanus eſt honor non verus. Reſpondeo eſſe talem ut eo non ſervato vivere non poſſint nobiles. Reſpectu ipſorum proinde tam verus eſt ille honor, quàm divitiæ ſunt veræ divitiæ. Sic Profeſſores Societatis in publicis prælectionibus Cadomi datis quas Facultas Pariſienſis ſupremo Parlamento prudenter detulit. Si enim verum eſt bonum, tam exile eſt (utpote non fundatum in vera virtute, ſed in judiciis male fundatis mundanorum hominum, quæ à viris Chriſtianis ſpernenda ſunt ſecundum evangelicas regulas, & ſolum habenda cura de bono nomine, cum refertur ad aliorum utilitatem fundaturque in vera virtute. Unde à veritate prorſus aberrant Juniores Caſuiſtæ, dum aiunt, quod talis honor vita carior ſit; defenſibilis proinde defenſione occiſiva, ſicut vita. Imò tam exile eſt bonum, ut nemo veterum per mille quingentos annos proferri poſſit, qui non crediderit certo illicitam occiſivam defenſionem talis boni, licet enim nonnulli licitam exiſtimaverint defenſionem occiſivam vitæ.

Et

Et quomodo Jeſuitæ ſuſtinere audent opiniones tam nefarias, Chriſtianæque patientiæ & Evangelio tam aperte adverſantes? An non manifeſtum eſt in Evangelio Chriſti præceptum, ſaltem in animi præparatione ſervandum, de altera maxilla percutienti præbenda? Cum eane chriſtianæ patientiæ lege conſiſtere poteſt voluntas occidendi percutientem in una maxilla? Audiamus S. Auguſtinum epiſt. 5. *quanta verò*, inquit, *præcepta concordiæ, non humanis diſputationibus exquiſita, ſed divina authoritate conſcripta in Chriſti Eccleſia lectitantur, quas vel ab illa Religione alienus, ita ſurdus eſt ut non audiat? Ad hoc enim & illa pertinent, quo malum exagitari, quam diſcere, alteram percutienti præbendam eſſe maxillam..... Hoc quippe fit ut vincatur bono malus, imo in homine malo vincatur bono malum: Paratus itaque debet eſſe homo juſtus & pius, patienter eorum malitiam ſuſtinere, quod fieri bonus quærit, ut numerus potius creſcat bonorum, non ut pari malitia ſe quoque numero addat malorum. Denique iſta præcepta magis ad præparationem cordis, quæ intus eſt, pertinere, quàm ad opus quod in aperto fit, ut teneatur in ſecreto animi patientia cum benevolentia. In manifeſto autem id fiat, quod eis videtur prodeſſe, quibus bene velle debemus.... ſunt ergo iſta præcepta patientiæ ſemper in cordis præparatione retinenda, ipſaque benevolentia, ne reddatur malum pro malo, ſemper in voluntate complenda eſt. Agenda ſunt autem multa etiam cum invitis benigna quadam aſperitate plectendis, quorum potius utilitati conſulendum eſt, quàm voluntati.*

Si prout S. Auguſtinus regulam Evangelicam interpretans, Chriſtus ibi præcipit, & concipiendam erga maxillæ percuſſorem intus in animo benevolentiam; extra autem faciendum quod eis prodeſſe poſſet, quibus bene velle debemus, dicant Jeſuitæ utrum cuique prodeſſe, ſeu utile eſſe poſſit interfici, præſertim in flagranti ſcelere, & ſic in infernum certò detrudi? Quod cum nonniſi ſtultus dicere poſſit, fateantur & agnoſcant ſuas illas de contumelioſis, calumniatoribus, & alapam incutientibus, & ſimilibus opiniones, non modò aper-

aperte contrarias eſſe quinto decalogi, ſed & Evangelico generatim de patientia præcepto, prout Sanctis Patribus communi traditione adeo perſuaſum fuit, ut ne pro vitæ quidem defenſione licitam, authoritate privata, injuſti aggreſſoris occiſionem aſſerant Cyprianus *l.* 1. *epiſt.* 1. Lactantius *divin. Inſtit. l.* 6. *c.* 20. Cyrillus *l.* 11. *in Joan c.* 12. Auguſtinus *l.* 1. *de Lib. arb. c.* 5. *nec non epiſt. ad Publicolam*, *&* *l.* 22. *contra Fauſt. c.* 70. Ambroſius *offic. l.* 3. *c.* 4. Primaſius *in epiſt. ad Rom. c.* 12. Baſilius *epiſt. canon. c.* 55. Canones Iſiaci Lingon. *c.* 13. Hildebertus Cœnomanenſis *epiſt.* 6. *ad Ivonem Carnotenſem*, Bernardus *de præcepto & diſpenſ. c.* 7. Nec contrarius eſt S. Hieronymus cùm in c. 1 Sophon. dicit, quòd *ſi quis fortitudinem latronis, piratæ & furis enervat*, ipſum mutilando, *infirmoſque reddat*, *prodeſt illis ſua infirmitas*. Cùm enim hoc ipſis utile eſſe dicat, non eſt dubium ex benevolentia fieri poſſe, & non ſolum ex benevolentia erga ipſos, ſed & erga Rempublicam, ſi ſint publici latrones, Reipublicæ palam exitioſi. Nec voluntariam occiſionem injuſti aggreſſoris vitæ S. Thomas permittit 2. 2. q. 64. ſed eam quæ enſe ſe defendendo, præter intentionem accidit, prout expreſſe declarat in corp. nec non ad 1. & 4. ſic utique ut ſe defendens ſtudioſe caveat vitalia petere v. g. jugulum, vel cor. Aggreſſorem vero honoris, vel famæ, per contumeliam vel calumniam, nec ibi, nec alibi unquam permittit. Sed quomodo de bono nomine cura habenda ſit optime explicat Yvo Carnotenſis epiſt. 240. ad Gautfridum: *Cum omnis caſtæ Religionis profeſſor viſceribus charitatis abundare debeat, ut tam ſaluti proximorum, quam ſuo providere ſtudeat. Neceſſe eſt ut hæc duo principaliter appetat, purum conſcientiam, & bonam famam. Conſcientiam propter ſe, famam propter proximum. Qui enim negligit famam ſuam, crudelis eſt: occidit enim proximum quantum in ſe eſt. Qui ergo vult famam ſuam conſervare, non tantum debet quæ bona ſunt facere, ſed etiam quæ probabiliter fingi poſſunt mala vitare. Hæc Paulus in ſe conſiderans dicebat: pro minimo eſt ut à vobis judicer, aut ab humano die; ſed*

neque me ipſum judico.... Nos itaque, quamvis ſanctitati Paulo longè impares ſimus, tamen quantum gratia Dei donante poſſumus, cum bona conſcientia famam noſtram conſervare ſtudeamus, ne cæco & infirmo fratri offendiculum, aut ſcandalum ponamus, & pereat, ſecundum Apoſtolum, infirmus in conſcientia noſtra frater. Quod evenire aliquando ſolet cum vicini, curioſi corroſores vitæ noſtræ, deſidioſi autem correctores vitæ ſuæ, ſimplicia facta noſtra inſpiciunt, quæ in utramque partem verti poſſunt, adhibitis conjecturis, quibus aliquando credi oportet; aliquando non oportet. Unde infirmitati fraternæ conſulentes ea facere non debemus in oculis infirmorum quibus tanquam argumento utantur ad velandam ſuam perverſitatem, vel ad infuſcandam mentis noſtræ ſerenam ſimplicitatem.

Quomodo verò explicanda ſint generalia Dei præcepta, Evangelicaque & ſimilia Divinæ Scripturæ oracula generaliter expreſſa, optime & Tridentinum exprimit ſeſſ. 4. illi reſolvunt, qui dicunt ea explicanda non eſſe ſecundum rationem pure humanam (prout faciunt Jeſuitæ paſſim) utpote nimis erraticam. Sed ſecundum communem ſenſum, traditionemque ſanctorum Patrum. Et ita etiam jam dudum declararunt Innocentius I. Gregorius VII. Concilium Conſtantinopolitanum, & Lemovicenſe, cumque ipſis Sanctus Petrus Damianus. Siquidem Innocentius I. Epiſt. ad Victricium, *Non noſtra*, inquit, *præcepta imperantur, ſed ea quæ deſidiam aliquorum vel rationem erraticam neglecta ſunt, ab omnibus obſervari cupimus, quæ tamen Apoſtolica & Patrum Traditione ſunt conſtituta. Scriptum namque eſt ad Theſſalonicenſes Paulo monente: State & tenete Traditiones noſtras, quas tradidimus vobis, ſive per verbum ſive per Epiſtolam.*

Gregorius VII. *Videntes ordinem Chriſtianæ Religionis multis jam labefactatum temporibus, ut principales ac proprias lucrandarum animarum cauſas diu prolapſas, & ſuadente diabolo conculcatas, concuſſi periculo & manifeſta perditione Domini gregis, ad Sanctorum Patrum Decreta docturi namque recurrimus, nihil novi, nihil adin-*

inventione noſtra ſtatuentes, ſed primam & unicam Eccleſiaſticæ Diſciplinæ regulam, & tritam Sanctorum viam, relicto errore repetendam, & ſervandam eſſe cenſemus. Neque enim alium noſtræ ſalutis, & æternæ vitæ introitum Chriſti ovibus, earumque Paſtoribus patere cognoſcimus niſi quem ab ipſo monſtratum, qui dicit: ego ſum oſtium, per me ſi quis intraverit, ſalvabitur, & paſcua inveniet, ut ab Apoſtolis prædicatum, & à ſanctis Patribus obſervatum in Evangelica & in omni divinarum Scripturarum pagina didicimus.

Concilium Conſtantinopolitanum *act.* 10. *c.* 1. *Ut rectam regiamque divinæ juſtitiæ viam ſine erroris offenſa teneamus, Sanctorum Patrum correcta velut inextincta quadam ſemperque lucentes faces, ſequenda ſunt. Quapropter ſanctiones Eccleſiæ Catholicæ & Apoſtolicæ per Traditionem, tum à ſanctis, omniſque laudis præconio celebrandis Apoſtolis, tum ab orthodoxis œcumeniciſque & provincialibus Conciliis, & à quovis deiloquo patre & Doctore Eccleſiæ acceptas, ſervandas cuſtodiendaſque profitemur. Traditiones enim, ſive per ſermonem, ſive per epiſtolam majorum noſtrorum, qui vitæ ſanctitate nobis præluxerunt, acceptas, diſertiſſime magnus Apoſtolus tenendas monet.*

Concilium Lemovicenſe anno 1134. *Obſervandum nobis magnopere eſt, ante omnia, & ſuper omnia ut mandatum Dei, & non noſtras traditiones populo obſervandas tradamus, & nihil niſi ſcripturarum divinarum authoritate fultum ſtatuamus agendum. Nihilque de cordibus, nihil extra præceptum Domini & ſanctorum Patrum, quod abſit, conſtituere facere vel jubere præſumamus.*

S. Petrus Damianus Epiſt. 18. *Quoniam ab Apoſtolis fidem, ab Apoſtolicis autem viris converſandi in Eccleſia percepimus ordinem, ita propemodum non mutamus Diſciplinæ modum à Majoribus traditum, ſicut illibatum tenemus ipſum quoque fidei fundamentum. Unde ad Timotheum dicit Apoſtolus: ut ſcias quomodo oporteat in Domo Dei converſari.*

Ex regula illa manifeſte ſequitur 1. quòd ſi aliquod

Dei præceptum generatim à Patribus fuerit intellectum, generatim quoque à nobis ſit intelligendum, nec ulla probanda ſit exceptio, niſi à Patribus probata. Rejiciendam proinde exceptionem omnem quæ ab ipſis probata non oſtenditur.

2. Ad erraticæ rationis humanæ judicium non eſſe referendum quando liceat, & quando non liceat proximum occidere; cùm id nunquam liceat authoritate privata, utpote generatim prohibitum quinto præcepto, *non occides*, ſine exceptione à Patribus intellecto prout & octavo præcepto, *non loqueris contra proximum falſum teſtimonium*, à Patribus ſine exceptione intellecto, omne falſum teſtimonium ſine exceptione cenſendum eſt divinitus prohibitum; non autem illud ſive homicidium, ſive falſum teſtimonium duntaxat ſine legitimâ cauſâ factum, prout Jeſuiticus Caſuiſtarum Apologiſta prætendit pag. 8. Ex iſta namque exceptione abſque Scripturæ, & Patrum authoritate facta quàm multorum cædes & falſa teſtimonia cuilibet non permittantur, jam ſuprà demonſtravimus, & proximè amplius demonſtrabimus.

3. Caſuiſtarum Apologiſtam ſapienter non poſtulare, ut ſibi probetur ſuam exceptionem non eſſe bonam; cum per ipſam generalitatem divinorum præceptorum, abſque exceptione à S. Patribus intellectorum, hoc ſatis conſtet; onuſque probandi bonitatem exceptionis à talibus præceptis excipienti incumbat, non exceptionem neganti. Nec exceptio quâ latronum occiſio publica authoritate, vel hoſtium in bello juſto facta, cenſetur non præcepta præcepto *non occides*, favet occidentibus authoritate privata. Quia illa, non iſta, Scripturæ & traditionis authoritate firmatur. *Non* enim *ſine cauſa* Rex *gladium portat*, inquit Apoſtolus, *Dei enim miniſter eſt, vindex in iram ei qui malè agit* Manifeſta quoque in Scriptura & traditione eſt exceptio militum, quorum profeſſionem Joannes Baptiſta non improbavit, & Sancti veteris Teſtamenti, Moyſes, David, Joſue &c. Deo authore bella geſſerunt.

4. Sequitur eundem Caſuiſtarum Apologiſtam non ſa-

ſapere, dum ſic arguit. *Cùm licere pugnant Caſuiſtæ, ad honoris bonorumque defenſionem occidere, ſolis demum innocentibus, ac viris bonis hoc jus adverſus improbos concedunt. At tu, qui aliter ſentis, latronum adverſus eos cauſam dicis, inſolentibus ad inferendam viris honeſtis contumeliam ades.* Neque enim ſapit, qui dicit, quod ſapiens, dum ad patientiam hortatur, & à cæde retrahit, innocentiam oppugnet, & faveat improbitati: aliàs innocentiam oppugnaſſet, improbitatique faviſſet Apoſtolus, cùm dixit: *non vos defendentes, chariſſimi, ſed date locum iræ.* Quemadmodum & Chriſtus dum in dextera maxilla percuſſum juſſit & alteram præbere. Hoc autem ſine blaſphemia dici non poteſt. Licet verè dicatur, quòd Jeſuitæ calumniatorum faveant improbitati, dum hanc tradunt propoſitionem, *probabile eſt, non peccare mortaliter qui imponit falſum crimen, ut ſuam juſtitiam, & honorem defendat: & ſi hoc non ſit probabile, vix ulla opinio erit probabilis in Theologia.* Quam Facultas Theologica Lovanienſis hac cenſurâ notavit. *Ne umbram quidem præfert probabilitatis, ſed cumulum implet temeritatis, ſpatioſam calumniatoribus portam aperiens.* Imò vix ab hæreſi excuſari poſſe videtur, ſi verum ſit, quòd Petrus Cantor ait in verbo ſuo abbreviato c. 80. *Duo ſunt neceſſaria ad ſalutem, via fidei, & lux morum. Si ergo parum errantem à via fidei vocamus hæreticum, & increpamus, dicentes eum non eſſe in via, ſed extra; quare & ſimiliter recedentem in modico à luce moralium præceptorum non arguimus, objicientes ei, quod jam non ſit in luce, ſed tenebris; non ſobrius, ſed ebrius, ſobrietatem vitæ excedens? Cùm etiam fides ex quibuſdam cellulis, ſeu parvis locis, ſc. ſacræ Scripturæ, & ſubobſcuris ſit elicita, in quarum cellularum expoſitione deviaretur de facili, ſi aliter addendo, vel minuendo, vel remittendo, quam nobis traditum eſt, & expoſitum à ſanctis, exponerentur, & interpretarentur: Cur in luce morum ſimiliter neceſſaria ſaluti, nobiſque tradita in luce, & manifeſtatione verborum, licèt nobis ſine errore notabili afferre noſtram expoſitionem, qualiter*

tercumque eam remittentem & obſcurantem, tenoreque ſuo privatum Et quod clarius adhuc S. Thomas quodlib. 3. a. 12. docet, certos eſſe hæreticos, qui dicunt non eſſe peccatum, quod eſt contra præceptum Dei: *dicere*, inquit, *quod illi qui voto, vel juramento ſunt obligati ad intrandum religionem, non teneantur intrare, eſt manifeſte hæreticum. Quicumque enim dicit, non eſſe peccatum, id quod eſt contra præceptum Dei, hæreticus judicatur. Sicut hæreticus judicaretur quicumque diceret, quod fornicatio ſimpliciter non ſit peccatum. Eſt enim contra hoc præceptum*, Non mœchaberis, *ut Sancti exponunt*. Ergo hæreticum cenſet, à communi SS. Patrum ſenſu in aliquo divino præcepto interpretando recedere, v. g. dicendo non eſſe mortale quod ſecundum Dei præceptum eſt mortale, ſecundum quod à Sanctis Patribus intelligitur.

Atque ex his manifeſtum videtur, valde periculoſas eſſe propoſitiones omnes ſuprà allatas de calumnia, falſo teſtimonio & homicidio, nec non de ſequentibus: *regulariter occidere poſſum furem pro conſervatione unius aurei*. Eſcobar. tr. 1. exam. 7. Molina apud ipſum. Tamburinus l. 6. c. 10. §. 2. n. 2.

Licet res ſit parvi momenti v. g. pomum, ſi tamen ex eo quod dominus illius non eripiat eum de manibus latronis, illi verteretur dedecori, & ille ſit homo dignus honore in populo, poteſt illum latronem occidere; cum aliud non reſtat remedium. Leſſius l. 2. de juſt. c. 9. n. 68. Eſcobar loco citato, ad idem referens Molinam. *Licitum eſt procurare abortum, ante animationem fœtus, ne puella, deprehenſa gravida, occidatur, aut infametur*. Herellus in prælectionibus ſuprà relatis. Et alius Societatis Theologus apud Dianam. Sed damnata eſt per Innocentium XI. propoſ. 34. per Facultatem Lovanienſem 1657. propoſ. 9. & per Clerum Gallicanum 1700 propoſ. 32. *Dubium eſt an liceat innocenti duellum acceptare, ſive offerre. Quidam neutrum licere aiunt. . . Sed melius alii dicunt licere huic innocenti duellum, ad vitam, honorem, & res familiares in notabili quantitate tuendas, quando conſtat omnino in-*

injuſtè, & per calumniam actorem procedere, & certum omnino eſt fore, ut innocens hæc amittat, nec aliud ſibi evadendi remedium ſuppetat. . . . atque inprimis Bannez ait licere innocenti in hac his caſibus acceptare & offerre duellum. . . . Imò bene Navarra. . . . ait teneri innocentem non acceptare duellum, nec indirere, ſi poteſt, occulte illum occidendo vita, honoris, rerum familiarum periculum evadere. Quippe ſic proprium periculum, in duello imminens, vitabit, & peccatum actoris offerentis, aut acceptantis duellum. Sanchez l. 2. in decal. c. 39 num.

Acceptare duellum, & comparere in tali loco, non eſt intrinſecè malum, ſed quiddam indifferens, quod benè & malè fieri poteſt. Cur ergo, ſi juſta cauſa ſubſit, qualis eſt honoris æſtimatio, non poſſit licite fieri? Filiutius tr. 29 c. 8 n 145.

Pone hominem nobilem ab alio provocari ad duellum, qui ſi illud recuſet, non cenſebitur recuſare propter legem Dei (quia ſe facile projicit in alia peccata contra Dei legem) ſed propter timiditatem, & adeo ab aliis deſpicietur, apud quos ſemper erit inglorius; ex quo non levia damna & incommoda ſequerentur. Eſt igitur quæſtio, utrum in hoc caſu poſſit provocatus exire in locum condictum, non cum abſoluta voluntate pugnandi, ſed cum conditionatâ, ſi à provocatore prius petatur injuſtè. Provocati autem abſolute voluntas eſt tueri opinionem viri fortis, & depellere infamiam timiditatis: quæ objecta per ſe ſunt honeſta, neceſſaria viro nobili, ad degendam vitam decorè inter ſuos, præcipue militi, qui ab exercitu cenſebitur eſſe gallina, & non vir. Media autem, quæ elegit ad hunc finem, ſunt indifferentia. . . . nempe egredi in agrum, & in eo inambulare. Quæ media honeſtantur ab illo fine &c Hurtadus de Mendoza to. 2. diſp. 170. ſect. 13. §. 106. & ſeqq. *Vir equeſtris, ad duellum provocatus, poteſt illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat* Hurtadus apud Dianam p. 5. tr. 19. reſol. 59. Eſt damnata ab Alexandro VII. propoſ. 2. Et à Clero Gallic. 1700. propoſ. 40.

Pa

Poteſt etiam duellum offerre, ſi non aliter honori conſulere poſſit. Amadæus Guimenius tr. de charit. ab eodem Clero damnata propoſ. 41.

Militi in exercitu licitum eſt duellum acceptare, quando alioqui ab exercitu cenſebitur gallina, & non vir. Hurtadus. Et ſaltem *quando officio, dignitati, principis vel ducis favore, ob ignaviæ notam excideret, niſi provocanti ſe ſiſteret.* Laiman l 3 tr. 3. p 3. c. 3. n. 2. & 3 Petrus Hurtadus apud Eſcobar tr. 2. exam. 7. n. 96.

Duellum poteſt acceptari & offerri, in temporalem bonorum defenſionem, ſi non adeſt alia via tuendi. Petrus Hurtadus Ibidem.

Hiſce tamen hodie propoſitionibus Jeſuitæ Galli ſubſcribere non audent, non ob legem divinam iis adverſantem, ſed ob legem regiam, quaſi lex Regia fundata non ſit in lege divina cædem hominis ob defenſionem mundani honoris non permittente. Et quaſi major ratio habenda ſit prohibitionis regiæ quam divinæ. Unde Jeſuitæ extra Galliam permittentes occiſivam iſtius honoris defenſionem, conſequenter permittunt monomachicam ipſius defenſionem, cenſentque cum Carafa Clericorum Regularium Præpoſito tr. 4. ſect. 6. pag. 347. *probabile eſſe, quod ſimiles in exercitu, vir equeſtris in Aula regia, officio, dignitate ducis aut principis favore, ob ignaviæ ſuſpicionem excidere debeat, niſi identidem provocanti ſe ſiſtat, non audere aliquos Doctores damnare, qui mera defenſionis gratia paruerit. Idem ſentiendum, ſi ad pugnandum laceſſens alterum, crebra convicia & contumelias adjiciat, quâ ille moleſtia & ſubeundo dedecore aliter ſe liberare non poſſit, niſi armis congrediatur.* Ita expreſſe Laiman ſect. 3. tr. 3. c. 3. n. 4. qui pro 1. parte hujus concluſionis citat Navarram c. 15. n. 3. & 4. Conſonat Carafa Leſſio de jur. & juſt. l. 2 c. 9. n. 83. & 84. Hurtado de ſpe & charit. vol. 2. diſp. 170. ſect. 13. §. 106. Filiutio to. 2 tr. 29. c. 8. §. 6. *quæro* n. 145. Nec jure Jeſuitarum Apologiſta impoſt. 11. ex hoc Jeſuitarum numero Laimannum ſubducere conatur, cùm Navarræ ſen-

tentiam manifeſtè approbet in integro ejus loco à Parochis Pariſienſibus allato.

Galli quidem Jeſuitæ, prout ante dixi, ſic occiſivam honoris defenſionem approbant, ut duellum in libris ob regiam prohibitionem approbare non audeant. Sed iis rationibus quas ipſi in foro conſcientiæ facile reſolvant, tametſi palam in libris non audeant, uti dixi, ad vitandam Societatis apud Regem offenſam & apud homines infamiam, quaſi minus cavenda ſit infamia apud Deum & ipſius offenſa, nam cùm dicant, nihil infamiæ eſſe Regis ſui parere legibus, quidni ſimiliter ad duellum provocatis, vel contumelia affectis dicant, nihil infamiæ eſſe apud vere chriſtianos, imo verè glorioſum, Dei legibus homicidium & duellum vetantibus patientiamque præcipientibus obedire, ipſiuſmet Dei Filii in ſtabulo naſcentis, & in Cruce morientis & opprobria patientis exemplum ſequendo, & patientiam imitando. Nec certè terreni Regis leges magis valere debent, quàm Regis cœleſtis, ad hoc ut infame non ſit, ſed glorioſum iis obedire. Apud ſolos proinde inſipientes & fatuos, atque in eo verè non Chriſtianos, glorioſum videri poteſt, & honore dignum eas ſub ſalvandi honoris prætextu per occiſivam defenſionem, vel per duellum tranſgredi. Et ſic id permittens Jeſuitarum Theologia verè non eſt ſapiens & chriſtiana; nec enim ſapientibus patrocinatur, ſed inſipientibus, & vere non chriſtianis.

Judicet ſapiens Lector an magis chriſtiana ſit ipſorum Theologia, propoſitiones tradens de doctrina & probabilitate, de peccatis & occaſionibus peccatorum, de peccatis ignorantiæ, peccatorumque conſuetudine, de legibus & diſpenſationibus, de præceptis Eccleſiæ, de præceptis fidei, ſpei & charitatis, de præceptis decalogi, de ſacramentis baptiſmi, confirmationis, Euchariſtiæ, pœnitentiæ, extremæ unctionis, Ordinis & matrimonii &c, à Chriſtiano Aletophilo in Artibus Jeſuiticis fideliter enarratas. Judicet ſitne formandis Chriſtiani hominis moribus idonea doctrina, quam continet? Hoc utique tanti momenti eſſe idem Aleto-

philus oſtendit, ut inde innumerabilium animarum ſalus dependeat, cùm doctrinam illam Jeſuitæ per Orbem ſpargant univerſum, dum earum Authores Sancheſios, Baunios, Palaos, Dicaſtillos, Eſcobarios, Tamburinos, Gobatos, Caſuitarum Apologiſtas, ſimileſque ſive paris laxitatis è Societate Scriptores ſpargunt & quaquaverſum præconizant, velut Authores optimos, graviſſimos, eruditiſſimos, Theologiæ moralis lumina &c.

Judicet an non ab omni potius æquitatis pietatiſque ſenſu ſint alienæ, ut earum Authoribus unus videatur ſcopus fuiſſe, facto ſuo manifeſtum facere, in quantam cæcitatem humana devenire mens poſſit, dum relicto Scripturæ & Traditionis tramite, ſuis ſe permittit erraticis cogitationibus abripi.

Judicet an non jure altùm ingemiſcant non ſolùm Epiſcopi & Theologicæ Facultates, ſed & pii fideles, dum ab iis Socii haberi volunt Scientiæ oracula, & velut chriſtiani orbis Magiſtri, *tanta doctrinæ ac ſapientiæ laude præſtantes, ut putares omnes divinâ regi ſapientia*, prout loquuntur in Imagine primi ſui ſæculi.

Rexitne divina ſapientia Gobat, dum docuit quod ſi Ludoviſia Catholica nupta Iſaaco Calviniſtæ, ab ipſo ob adulterium repudiata, ipſo aliam uxorem accipiente & ipſa alterum maritum priore vivente acceperit, certum non ſit ſecundas iſtas nuptias invalidas eſſe. Dum item probabilem dixit opinionem mane ordinari poſſe Diaconum, qui ſolum veſperi completurus eſt vigeſimum tertium ætatis annum? Et dum dixit, quod per ſe loquendo ne venialiter quidem peccat, qui ſciens & volens extremam unctionem omittit. Et quod nulla eſt obligatio ſuſcipiendi ſacramentum confirmationis. Et illoſne de Societate divina rexit ſapientia qui apud Aletophilum probabile eſſe dixerunt attritionem ſufficientem ad recipiendam gratiam baptiſmi non debere eſſe ſupernaturalem. Et eſſe probabilius in baptiſmo nullam fieri promiſſionem de obedientia fidei.

Et quòd excuſentur, qui ante celebrationem confiteri ne-

negligunt dum non certò, ſed probabiliter exiſtimanc ſe contraxiſſe noxam mortalem. Et qui non ſolùm permittunt, ſed & conſulunt Sacerdoti poſt Confeſſionem celebrare ipſo die commiſſæ fornicationis, adulterii, Sodomiæ vel pollutionis voluntariæ. Et quòd probabile ſit, ne venialiter quidem peccare, per ſe loquendo, qui conſcius multorum venialium à ſe commiſſorum, ſine ullo de illis dolore communicat; modò actu in illis non complaceat.

Probabile quoque, dolorem neceſſarium ad obtinendam veniam peccatorum in ſacramento pœnitentiæ non debere eſſe verum & realem, ſed exiſtimatum ſufficere.

Similiter probabile, quod nullum ſit de pœnitentia, ſeu dolore de peccatis præceptum, per ſe obligans ante articulum mortis.

Saltem poſt mortale commiſſum contritionem, ſine noxa mortali, poſſe differri ad duos annos.

Nullam eſſe per ſe loquendo, vi præcepti divini, obligationem confeſſionis, niſi dum inſtat periculum mortis, vel non habendi poſtea copiam confeſſarii. Nec eſſe obligationem citius confitendi, etiamſi certus ſis te, ob hanc dilationem oblitutum multa mortalia.

Quod adhuc poſt prohibitionem hujus propoſitionis, *qui facit confeſſionem voluntarie nullam, ſatisfacit præcepto Eccleſiæ*, probabilis eſt opinio dicentium, quod qui non eſt confeſſus integre, ex negligentia mortaliter culpabili, confeſſio iſta, licèt ſacrilega, ſufficiens eſt ad ſatisfaciendum Eccleſiæ præcepto.

Furatus mille aureos ſufficienter confitetur, dicendo, commiſi furtum grave.

Qui in loco ſacro occultè exercuit tactus impudicos, etiam cum pollutione, in confeſſione poteſt circumſtantiam loci omittere.

Qui uno actu ſtatuit nunquam toto anno recitare breviarium ſufficienter confitetur, dicendo, habui voluntatem non recitandi breviarium.

Probabile, non eſſe repetendam confeſſionem in qua

mortale omiſſum fuit ex negligentia mortaliter culpabili.

Licitum eſt abſolvere dimidiatè tantum confeſſos, ratione magni concurſus pœnitentium.

Durior illa quorumdam praxis, quâ ſæpe nimis pœnitentibus negatur abſolutio, donec peccandi conſuetudinem exuerint, facit magis ad exaſperanda, quàm ad ſananda vulnera animarum.

Sunt qui tenent iis abſolutionem differendam, qui peccandi occaſionibus, praviſque habitibus irretiti, in eadem ſæpe flagitia labuntur & relabuntur, non obſtantibus omnibus quæ Confeſſario dixerunt, & promiſerunt. At non ea eſt opinio mea.

Iiſdem conſuetudinariis, ſe de præteritis dolere, & abſtinendi impoſterum propoſitum habere affirmantibus credere debet Confeſſarius, & abſolvere toties quoties, quantumcumque nulla notetur in ipſis emendatio, quamvis etiam Confeſſarius conjiciat, ejuſmodi dicta & promiſſa, labiorum potius eſſe, quàm cordis.

Quanta pœnitentia videtur proportionata pro uno mortali ordinario? Reſpondeo pœnitentiam ſatis juſtam eſſe *coronam quinque decadum*.

Attritio ex gehennæ metu ſufficit, etiam ſine ulla Dei dilectione, ſine ullo ad Deum offenſum reſpectu: quia talis honeſta eſt, & ſupernaturalis.

Concilium Tridentinum adeo expreſſè definivit, eam ſufficere ad abſolutionem, ut anathema pronuntiet adverſus negantem. Præceptum amoris Dei per ſe tantum obligat in articulo mortis, præter mortis articulum, & morale principium uſus rationis, ſingulis ſaltem quinquenniis obligat.

Probabile eſt ne ſingulis quidem quinquenniis obligare.

Divini amoris affectus nobis in rigore non eſt præceptus, ſed effectus ipſius, ſive amor effectivus duntaxat.

Deus non tam præcipit amorem ſui, quàm odium vetat.

Mihi placet doctrina Azor. . . præceptum charitatis im-

impoſitum fuiſſe ob juſtificationem, ſolumque obligare quando homo non habet copiam ſacramenti pœnitentiæ, ſeu aliam viam quâ juſtificetur, niſi contritionem perfectam.

Hinc fieri poteſt, quòd ſalvetur homo, qui omnia Dei mandata ſæpe violavit, & numquam implevit primum mandatum diligendi Deum, ſi in fine vitæ cum ſola attritione, ſine Dei propter ſe amore, ſuſcipiat pœnitentiæ Sacramentum. Quia per illud juſtificabitur ſalvabiturque.

Ne prolixior hic ſit Tuba noſtra, pertranſeo ſcandaloſas pernicioſaſque alias Scriptorum Societatis de uſura, ſimonia, de ſecundo, tertio, quarto, quinto, ſexto, ſeptimo & octavo Dei præcepto, deque Eccleſiæ præceptis, legibus & peccatis propoſitiones valde multas ab iiſdem traditas, pro iis remittens ad Aletophilum de quo ſuprà. Hic proinde ſolum addere lubet, nonnullas de probabilitatis doctrina, quam initium malorum, atque omnium corruptelarum caput eſſe, judicio Comitiorum generalium Cleri Gallicani, & doctrinæ conſecutio, & ſeries temporum oſtendit. Hoc, inquit, ab antecesſoribus noſtris viris fortibus ac religioſis, in cenſuris Apologiæ Caſuiſtarum cenſorie notatum, hoc ſæpe reprehenſum, hodieque reprehendi, nullo incuſante, imò bonis probantibus, diffiteri nemo poteſt.

Ecce ergo quid Societatis Scriptores hac de re tradunt. Quælibet probabilis opinio tutam reddit conſcientiam in operando.

Authoritas unius Doctoris pii & docti, reddit opinionem probabilem. Tametſi rationes ipſius mihi non probentur in ſeipſis, viri magni authoritas ſatis eſt magna ratio, ut judicem rationes illius eſſe probabiles.

Generatim dum probabilitate, ſive intrinſeca, ſive extrinſeca, quantumvis tenui, modò à probabilitatis finibus non exeatur, confiſi aliquid agimus, ſemper prudenter agimus.

Ut ſententiam ſequi poſſis, non eſt opus certo, aut

evidenter, ſed ſufficit probabiliter noſſe eſſe probabilem.

Univerſaliter, tam in materia fidei, quàm morum, licitum eſt ſequi quamcumque opinionem directè minus probabilem, minuſque tutam, etſi oppoſita ſit & credatur probabilior & tutior.

Certum plane eſt licitum omnino eſſe in quacumque materia, ſequi opinionem probabilem, ſive illa ſit æqualiter, ſive magis, ſive minus probabilis quàm oppoſita, ſive faveat libertati adverſus legem, ſive legi adverſus libertatem.

Quæſierim an inter opiniones probabiles detur una ſecurior ac tutior altera? Hoc eſt an majus periculum incidendi in culpam poſſit inveniri, unam opinionem ſectando, quàm aliam? Negativè reſpondeo.

Numquam periculum erit corruptionis, quando aliquis ſequetur id quod videbitur commodius, modo probabilis opinio doceat id eſſe licitum.

Illud commune dictum, *In dubiis tutior pars eſt eligenda*, ita intelligendum eſt, quòd tutior pars ſit declinare in partem magis favorabilem.

Dum infidelis ſibi perſuaſum habet, ſuam ſectam eſſe probabilem, quamvis vera & Catholica fides videatur ipſi probabilior, extra articulum mortis, non tenetur veram & catholicam ſequi.

Imo ne in mortis quidem articulo ad id tenetur, ſed etiam tunc opinionem minus probabilem ſequi poteſt.

Judex in ferenda ſententia non tenetur ſequi opinionem, quam judicat eſſe probabiliorem.

Tametſi quiſpiam ex principiis intrinſecis certum putet, quòd Judex in æquali utrimque probabilitate, non poſſit rem cui maluerit adjudicare; nihilominus ex principiis extrinſecis, propter bonorum doctorum Authoritatem, aſſerentium in hoc caſu poſſe Judicem pro ſuo amico, ſi maluerit, ſententiam pronuntiare, cenſere poteſt eſſe probabile, adeoque tutum in praxi, Judicem id poſſe.

Unde licitum probabilitatis uſum plerique è Societate Theologi adeo extendunt, ut illi, etiam ex ipſis præci-

cipui, qui ex principiis intrinſecis ac directis videntur in nonnullis rigidè ſentire; per reflexa probabilitatis principia deſtruant, quod per directa ædificant, per reflexa opinantes eſſe licitas nonnullorum opiniones, quas per directa improbarant, damnarantque.

Exemplificat Aletophilus in Suarezio, Theologorum Societatis Principe, qui licèt to. 4. in 3. p. diſp. 25. ſect. 4. ſtatuat, hominem cum ſola attritione purè formidoloſa per ſacramentum pœnitentiæ juſtificatum, teneri nihilominus in articulo mortis ad eliciendum actum divinæ dilectionis. Addit tamen, quòd ſi actum iſtum omitteret ex probabili ignorantia obligationis ad eum eliciendum, homo ille ſine actu amoris ſalvaretur: *Quia tunc neceſſitas talis actus non eſt medii, ſed præcepti, à cujus tranſgreſſione tunc excuſabitur, propter illam probabilem juris, ſeu obligationis ignorantiam.* Alia ad idem exempla in Filiutio & Tamburino videri poſſunt apud Aletophilum.

Sacerdos qui probabiliter exiſtimat ſufficienti ſe præditum poteſtate ad excipiendum confeſſiones, etiamſi probabilius exiſtimet oppoſitum, nullo modo peccabit, audiens confeſſiones. Harum omnium propoſitionum Authores cauſâ brevitatis hìc non protuli, pro iis remittens (prout dixi) ad Aletophilum, eos fideliter referentem, & periculoſas Sociorum opiniones mille viginti octo. Ex quibus liquido apparet neceſſario reformandam in Societate nimiam in opinando licentiam, tantam, ut vel ipſe Vitelleſchus Societatis Generalis in epiſt. encyclicâ anni 1607. ſuos cenſuerit graviſſime arguendos, quòd nonnullorum (utinam hodie non tam multorum) *ex Societate ſententia, in rebus præſertim ad mores ſpectantibus, plus nimio libera, non modò periculum eſt, ut ipſam evertant* (nota, nota, Huylenbroucq!) *ſed ne Eccleſiæ etiam Dei univerſæ inſignia adferant detrimenta.* Ad quod præcavendum, cavendum monet à probabiliſſmo: *Omni itaque ſtudio perficiant, ut qui docent, ſcribuntve, minimè hac regula & norma in delectu ſententiarum utantur:* TUERI QUIS POTEST : PROBABILIS EST : AUTHORITATE NON

NONCARET. *Verum ad eas ſententias accedant, quæ tutiores, quæ graviorum, majoriſque partis Doctorum ſuffragiis ſunt frequentatæ; quæ bonis moribus conducunt magis: quæ denique & pietatem alere, & prodeſſe queunt, non vaſtare, nec perdere*: prout vaſtare & perdere natæ ſunt Sociorum ſententiæ ſuprà relatæ. *Quoniam verò Conſtitutiones, decreta, regulas prope callent, de S. Thoma ſequendo, de non promovendis ad cathedras aut etiam removendis, qui ejuſmodi doctrinam* (S. Thomæ) *cordi non habere præ ſe ferant, præſertim ſi novitatum amantes deprehendantur* (*qui nulla ſunt ratione ferendi*) *reliquum mihi præterea nihil eſt, niſi ut hæc ipſa ſerventur, ut magni rem momenti; quàm ardentiſſime poſſum urgere.*

Veriſſime dixit; liberiorem ſuorum opinandi licentiam, præſertim in rebus ad mores ſpectantibus, adeo periculoſam eſſe, ut Societatem evertere poſſent, & Eccleſiæ Dei (addere poterat & innumerabilium animarum ſaluti) inſignia adferre detrimenta. Hoc enim ſapientiſſimi Galliarum Epiſcopi, Hoc generalia Cleri Gallicani Comitia, Hoc celeberrimæ Univerſitates, Pariſienſis & Lovanienſis, Hoc & præcipui qui hodie ſunt in Eccleſia Doctores poſt Sanctos Patres, Eccleſiæ valde exitioſum, & animarum ſaluti adeo pernicioſum exiſtimant, ut plures hodie Epiſcopi periculoſum judicent ad Chriſti fidelium animas dirigendas, & Confeſſiones excipiendas admittere Jeſuitas, ideoque datas ipſis à ſe, vel deceſſoribus ſuis facultates, ſeu approbationes ad Confeſſiones in diœceſibus ſuis excipiendas revocaverint; jureque optimo id ipſos facturos omnibus ritè penſatis & diſcuſſis, cenſuit ſanctæ memoriæ Solminihacus, Epiſcopus Cadurcenſis, rationibuſque non contemnendis hoc ipſum probant duæ epiſtolæ nuper editæ *cujuſdam Theologi ad Epiſcopum ſuper momentoſa illa quæſtione, num licitum ſit Jeſuitas approbare ad prædicationes, & confeſſiones excipiendas*: LETTRES *d'un Theologien à un Evêque, ſur cette queſtion importante s'il eſt permis d'approuver les Jeſuites pour prêcher, & pour confeſſer.* Si veræ ſint rationes pro ne-

negativa, videant Jeſuitæ quanto cum infinitarum animarum ſalutis periculo & Eccleſiæ damno directionem affectent conſcientiæ Regum ac Principum, & fere animarum omnium. Videant inſuper quanto cum Eccleſiæ damno & animarum præjudicio velut hæreticos, ignorantes, animarum intoxicatores, Janſenianos, Bajanos &c. diffament viros apprimè Orthodoxos, ob id ſolum quod ſatis Chriſtianam non cenſentes moralem ipſorum, eam non probent, ſed redarguant & improbent. Videant denique, an ob id ſolum jure ipſos reputent injuſtos Societatis hoſtes? An hoc non eſt calumniari, & temerè judicare, boni Patres? An quia hoc non putatis, ideo vobis licet falſa ipſis imponere crimina, ad defendendum prætenſum Societatis honorem quemadmodum tot Socii & practicant, & fieri poſſe ſine mortali crimine Sociorum multorum doctrina eſt; imò & ſine veniali juxta ſuperius allatam horribilem Tamburini doctrinam. Et quod horribilius eſt, tales etiam occidi poſſe, quando prætenſus ille honor aliter ſalvari non poteſt, etiam veſtri docent. Quemadmodum & bonis furtive ſpoliari poſſe, Tamburinus cenſet l. 1. c. 8. §. 5. cum Dicaſtillo l. 2. tr. 2. diſp. 9. dum ait, *abjectionem famæ pecuniâ compenſari poſſe.* Quod clarius explicans c. 5. n. 23. ait cum Lugone, probabile eſſe, quod diffamatus diffamantis pecuniam retinere poſſit, ſi non velit, vel non poſſit, damnum famæ illatum reparare: quia *certum eſt*, inquit, *apud omnes, non eſſe in conſcientia furem, qui per occultam acceptionem compenſat id quod ipſi debetur*, & poſſe jurare, etiam coram judice, ſe nihil accepiſſe, intelligendo quod ſibi non deberetur.

Iſta ſunt, quæ licet horrorem timoratis magnum injiciant, à Jeſuitis in Apologia Caſuiſtarum defenduntur, quam Apologiam in libro cui titulus, *Sentiments des Jeſuites*, proteſtantur ſe damnare nolle. Sed an non mirabile dictu quòd ne lædere videantur honorem Caſuiſtarum ſuorum, Apologiam illam damnare nolint, adverſus cujus defenſores, ſeu damnare nolentes, exclamare liceat, cum Propheta: *Tempus faciendi, Domine,*

ne, diſſipaverunt legem tuam. Et exurge Domine, judica cauſam tuam. An non oportet Jeſuitas Dei legem & præcepta diligere *ſuper aurum & topazion*, ſuper honorem etiam Caſuiſtarum ſuorum? Cum ergo ab eo tempore, quo à ſectanda Doctoris Angelici doctrina ſibi per S. Ignatium & per ſummos Pontifices præſcripta, deſcenderint in præcipitium tot novitiarum propoſitionum tam ſcandaloſarum, tam pernicioſarum, Deique & Eccleſiæ legibus, & Sanctorum, totiuſque Antiquitatis Traditioni tam patenter adverſantium, vel ob id ſolum, etiamſi cauſæ aliæ deeſſent, tempus eſt, & pluſquam tempus ipſos reformandi, & obligandi ad exactius ſectandam Angelicam S. Thomæ & S. Caroli Borromæi doctrinam, ejurandaſque pernicioſas illas opiniones ab Illuſtriſſimis ſapientiſſimiſque Galliarum Epiſcopis cenſura notatis, qui tamquam à Deo conſtituti fidei & legis divinæ Doctores & cuſtodes, per encyclicam ad totius Regni Galliarum Epiſcopos, in Comitiis generalibus anni 1656. directam (teſte ampliſſimo Domino Abbate Cyrano in epiſt. ad D. Curatum S. Rochi, Curatorum Pariſienſium Syndicum de die 21. Maji 1658.) teſtificati ſunt, *à multo ſe tempore ingemiſcere, quod viderent diœceſes ſuas non ſolum in ſtatu, in quo provincia fuit S. Caroli, ſed in deteriore. Tametſi enim Confeſſarii noſtri tam ignorantes non ſint, quàm tunc erant, periculum eſt ingens, ne certis ſe Modernorum opinionibus involvant, Moralem Chriſtianam, Evangelicaſque regulas, adeo depravantibus ut earum ignorantia longe optabilior eſſet ſcientiâ, morales quæſtiones pene omnes problematice ſuſtinente, modoſque ſuggerente ad pravos habitus hominum non tam exterminandos, quàm ſic juſtificandos, ut eorum praxis in conſcientia excuſabilis ſit. Cùm enim ſua nobis præcepta Chriſtus dederit, exemplaque reliquerit, ut iis obediant credentes in eum, ſuamque iis vitam accommodent; Auctorum illorum ſcopus eſſe videtur, Chriſti regulas ac præcepta hominum commoditatibus, voluntatibus, ac paſſionibus accommodare, adeo ingenioſi ſunt in abblandiendo hominum avaritiæ & ambitioni per* ad-

adinventiones ſuas, quibus ipſis permittunt de inimicis ſuis ſumere vindictam, mutuum dare ſub uſura, in Eccleſiaſticas ſe ingerere dignitates quacumque via, atque ad conſervandum, ſanguinariis mediis, falſum mundi honorem. Aliàs dicebat Dei filius, „ Beati paupe-„ res ſpiritu, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum. *Aſt hodie per novorum doctorum illorum ſubtilitatem factum eſt, quod ſoli ferè ſpiritu divites in regnum iſtud prætendere valeant: cùm ad non peccandum ſufficere aiant intentionem ſuam bene dirigere, ita ut nunquam ſibi quis finem proponat malum & flagitioſum, v. g. ulciſcendi ſe dum ſui honoris invaſorem occidit, ſed finem bonum, ſui utique honoris defenſionem.*

Præter iſtam doctrinæ corruptionem, in animos omnium perquam facile irrepentem, niſi curſus ipſius ſiſtatur, ſenſibili inſuper dolore commoti fuimus, videntes infortunatam majoris partis Confeſſariorum facilitatem pœnitentibus ſuis impartiendi abſolutionem, ſub ſpecioſo prætextu, ipſos per manſuetudinem iſtam à peccatis paulatim retrahendi, & in ipſis deſperationem, religioniſque contemptum impediendi. . . . Complures Pariſienſes, & aliarum principalium Civitatum hujuſce Regni Galliarum Curati, per factas ad nos de exceſſibus iſtis, cum Epiſcoporum ſuorum conſenſu, querelas deque apportando remedio obteſtationes, zelum ad id noſtrum, & dolorem adauxerunt. Si citius ad Cœtum noſtrum recurriſſent, opiniones omnes novas Caſuiſtarum, quarum nobis elenchum exhibuerunt, exactiſſimâ diſcuſſiſſemus ſollicitudine, ſolemnique judicio peſtis iſtius conſcientiarum curſum cohibuiſſemus. Sed ob defectum temporis neceſſarii ad examen iſtud, faciendum omni cum diligentia & exactitudine, quam tanti momenti negotium poſtulat, judicavimus melius remedium tam deplorabili malo pro nunc adferri non poſſe, niſi expenſis Cleri curando typis mandari Inſtructiones S. Caroli Borromæi Cardinalis, & Archiepiſcopi Mediolanenſis, ad Confeſſarios edocendos; quomodo ſe gerere debeant in adminiſtratione Sacramenti pœnitentiæ. Eumque in finem eas ad omnes hujus Regni DD. Epiſcopos tranſmitti &c.

Hactenus Cœtus generalis Cleri Gallicani anno 1656. Anno verò 1700. exactâ diligentia excuſſis propoſitionibus centum viginti ſeptem, omni fere ex parte extractis ex Authoribus Jeſuitis ſolemni judicio Cœtus iſte eas damnavit, velut animarum ſaluti pernicioſas. Apologiam verò Caſuiſtarum, Patris Pirot, eas defendentem, ſolemni etiam judicio damnarunt præcipui Galliarum Archiepiſcopi, Senonenſis, Bituricenſis, Rothomagenſis, & Vicarii Generales Archiepiſcopi Pariſienſis. Nec non Epiſcopi Aurelianenſis, Tullenſis, Lexovienſis, Catalaunenſis, Alectenſis, Apamienſis, Convenenſis, Baſatienſis, Conſeranenſis, Nivernenſis, Andegavenſis, Belluacenſis, Ebroicenſis, Cadurcenſis, Vencienſis: ſicut & Univerſitates Pariſienſis & Lovanienſis. Adhucne poſt hæc, & poſt his accedentem Romanam prohibitionem eam Jeſuitæ defendent? Adhucne defendentes, vel ſaltem dicentes eam à ſe nec defendi nec damnari, Huylenbroucq excuſabit? An ſaltem adhuc obſtinatè negabit tam pernicioſæ in opinando licentiæ in Societate reformandæ neceſſitatem? Fateatur ſe obſtinatum à præſcriptaque per S. Ignatium humilitate & docilitate nimis devium, ſi ita ſit.

§. XII.

Vindicatur Clangor decimus ſeptimus, de reformanda ſeu potius reprimenda nimia Jeſuitarum potentia.

ETiam hìc ſuam in ſolidè vindicanda adverſus hunc Clangorem Societate ſua imbecillitatem manifeſtam facit, dum nonniſi gerras & ineptias reponit. Accuſatores ſunt, inquit, epiſtola Angelopolitana, Theatrum Jeſuiticum, Juniperus de Ancona, & Moralis practica, à quibus rauco repetuntur clamore querelæ. Falleris, Huylenbroucq, rauco clamore querelas non repetit tam ſanctæ memoriæ Epiſcopus Angelopolitanus, ad Sanctiſſimum ſcribens, de cujus ſolemni Apotheoſi Romæ agitur. Nec Moralis practica Romæ, nec

nec alibi, unquam damnata to 3. 4. 5. 6. 7. & 8. Nec per omnia floccifaciendus eſt Juniperus de Ancona, nec Theatrum Jeſuiticum, prout de eo clarè demonſtrat Clariſſimus Doctor Arnaldus in epiſt. ad Sereniſſimum D. Epiſcopum Malacenſem, ibi oſtendens Theatrum illud in Hiſpania proſcriptum non fuiſſe ob allegatas in eo falſitates, ſeu calumnias, ſed ob ſtylum ordinarium, ſeu conſuetudinem, in Hiſpania non permittendi curſum librorum, Religioſum aliquem Ordinem diffamantium; tametſi juſta de cauſa ſeu neceſſitate diffamari poſſit, dummodo non enarrentur niſi veri publicique exceſſus ipſius, prout Germani Jeſuitæ fatentur in libro cui titulus, *Placida diſceptatio.* Et in *Cavea turturis* c. 10. Quod & Tellerius ipſe palam fatetur in ſua *novorum Chriſtianorum defenſione*, cum dicit: *Intereſt Reipublicæ* (tam ſcilicet Eccleſiaſticæ, quàm civili) *cognoſci malos.*

Quid hic Huylenbroucq? Equidem, inquit, *quoties apud me repeto, quæ adverſarii de nobis divulgant, tam ſunt inter ſe pugnantia, tam abſona, tam delira, ut ipſoſmet teſtes habeam, ſe illa non credere, quæ.... effutire non reformidant*, Jeſuitas utique tam potentes eſſe, *ut & Epiſcopis, & ipſiſmet Romanis Pontificibus, & Regibus....* formidabiles ſint.

Falleris, Huylenbroucq, ſatis hoc credibile reddit talis veſter agendi modus, ut vel ipſe Henricus Magnus formidarit, ne vitam ipſis per confidentes veſtros auferretis, ſi rigoroſius vobiſcum ageret, prout agendi rationes non deerant. Iſtud oſtenſum eſt ſuprà §. 5. Et Henricus III. ipſe quoque Galliæ Rex, Edicto publico vos è Regno ſuo expulit ob formidabiles machinationes veſtras, ſeu Cabalas periculoſas contra Status ſuos. Et an non ideo expulſi quoque fuiſtis & publicum odium fere omnium contrà vos incurriſtis in Statu Veneto, juxta dicta §. 1. pag. 402. Nonne vel ipſe P. Sebaſtianus Jeſuita in Declaratione Apologetica ad Aphoriſmos Jeſuitarum c. 1. Aph. 1. Jeſuitas Regibus formidabiles reddit, dicendo, *quòd ſit ſalutaris cogitatio, ut ſit Principibus perſuaſum, ſi Rempublicam oppreſſerint,*

rint, ſi vitiis & fœditate intolerandi erunt, ea conditione vivere, ut non jure tantum, ſed cum laude & gloriâ perimi poſſint? Nonne anno 1602. publico Reginæ Edicto ex Anglia pulſi fuerunt veſtri, ob cabalas & conſpirationes ſuas contra perſonam ipſius, non cauſâ religionis, ſed ob materiam Status, prout teſtificatur Eminentiſſimus D. Cardinalis Oſſatus epiſt. 43. volum. 1. edit. in 4. apud Houilàium, Gòrdoni Jeſuitæ Cabalas referens. Nonne Emmanuel Sa (quem Jeſuitæ, in Catalogo Scriptorum ſuorum celebrant, velut hominem Sanctum, viſionibus & revelationibus illuſtratum, atque inter illuſtriores Societatis homines eminentem) docet, Clericum, in perſonam vel Statum Principis attentantem, reum non eſſe Majeſtatis, eo quòd non ſit ſubditus ipſius? Nonne Reſpublica Veneta Legato Regis Chriſtianiſſimi declaravit ſe malle bellum, peſtem & quodcumque aliud flagellum quàm Jeſuitas, eo quòd impoſſibile ſit Statum eſſe ſecurum, dum recipit doctrinam ab ipſis ſcriptam & prædicatam; cùm intentio principalis ipſorum ſit Regum & Principum omnium temporalium Authoritatem deprimere, & annihilare, quemadmodum à Senatoribus, & ipſomet Principe ſe didiciſſe teſtatur ſupradictus Henrici IV. Legatus in epiſt. ad Regem de die 24. Januarii 1607.

Jure ergo merito Rex idem Jeſuitas in Regnum ſuum readmittere noluit, niſi ſub certis conditionibus, quas inter una fuit, quod unum ex ipſis apud ſe ſemper haberet qui pro aliis ſe vadem exhiberet. Altera quòd cæteri omnes ſolemni juramento pollicerentur, ſeſe nihil attentaturos contra ſervitium ſuæ Majeſtatis, nec contra publicam pacem Regni. Noverat enimvero genium ipſorum ad Cabalas in negotiis Status pronum. Nec tibi exciderat id quod ab Harlæo, ſupremi Senatus primo Præſide, Majeſtati ſuæ fuerat repræſentatum, *quod ipſorum reditus, Ordinum omnium judicio, Statui foret periculoſus*; Quodque *Pater Guignardus, Jeſuita, libris ſua manu ſcriptis Henrici III. parricidium juſtè commiſſum fuiſſe tradidiſſet*, *propoſitio-*

nem-

nemque in Concilio Conſtantienſi damnatam ſuſtinuiſſet. Denique quòd *toto regni ipſius tempore, rebellionis Miniſtri principales fuiſſent, & Authores.*

Videri poteſt liber nuper editus ſub hoc titulo : RECUEIL *des pieces touchant l'Hiſtoire de la Compagnie de Jeſus par le Pere Jouvenci.* Ibi omnium oculis fuſè exponitur Jeſuitica doctrina, manifeſtum faciens, Reges aſſecurare ſe non poſſe ſuper ullis Jeſuitarum reſponſis, etiam juramento firmatis.

Quid ad hæc Huylenbroucq? Dicetne ſaltem Romanos Pontifices, ſecuros eſſe poſſe de Jeſuitarum obedientia ad decreta contraria rebus ipſorum ? Verum enimvero contrarium manifeſtè apparuit tempore Congregationum de Auxiliis, quando tot moleſtias crearunt Clementi VIII. ut intimo ipſum dolore affecerint, verituſque fuerit Pontifex, ne definitioni Suæ Sanctitatis ſeſe ſubjicere detrectarent, prout videre eſt in Hiſtoria iſtarum Congregationum celeberrimi P. Serri edit. 2. pag. 241. & 258. Et an non ipſi timorem incutere conati ſunt de turbis magnis orituris, ſi cenſuram adverſus Molinam emitteret ? Ibidem pag. 195.

Paulo etiam V. Jeſuitarum Generalis Aquaviva in faciem velut comminando dicere auſus fuit ; *Si ignominiam iſtam faceret Societati, ſe decem millia Jeſuitarum præſtare non poſſe, qui contumeloſa & indecora S. Sedi non ſcriberent*, prout ibidem legitur pag. 519.

Et quare Innocentius X. ad reformandam Societatem à ſanctiſſimæ memoriæ Palafoxio, Epiſcopo Angelopolitano tam vehementer, ob rationes urgentiſſimas ſollicitatus, ad id Jeſuitas compellere auſus non fuit ? Quia turbas in Eccleſia magnas exinde orituras, per magnam Jeſuitarum apud Principes potentiam formidavit; quemadmodum ab uno è primariis Innocentii X. Miniſtris ſe didiciſſe Doctor Manganus, ejuſdem Palafoxii apud S. Sedem Agens Palafoxio reſcripſit, & ipſe Palafoxius Generali Carmelitarum Diſcalceatorum in ſua ad ipſum epiſtola ſignificavit. Videri poteſt epiſtola iſta Mor. Pract. to. 3. pag. 724.

Deni-

Denique pauci ſunt Epiſcopi, quibus formidoloſa non eſt illa Jeſuitarum potentia. Eamque merito formidant, dum vident tot & tantas perſecutiones tot Epiſcopis, ipſi etiam Eminentiſſimo D. Cardinali Noaillio, Archiepiſcopo Pariſienſi per ipſos ſuſcitatas.

§. XIII.

Vindicatur Clangor decimus octavus, de reformanda in Jeſuitis nimia opinandi licentia.

V*Entum eſt ad poſtremam criminationem*, aït Huylenbroucq, *reformandam in Jeſuitis nimiam opinandi licentiam. Unus hoc loco teſtis adducitur, qui de nimia illa opinandi licentia teſtimonium deponat. Unus ille teſtis damnatus eſt, & publica punitione famoſus Magiſter Franciſcus Roales.*

Iterum falleris & vehementer falleris Huylenbroucq. Nec damnatus eſt Franciſci Roales Libellus ſupplex S. Congregationi Romæ præſentatus, Clangore illo à me in teſtimonium citatus. Nec ipſe ſolus iſtius veritatis eſt teſtis, ſed Gallia pene univerſa, ſive omnes pene Epiſcopi Eccleſiæ Gallicanæ imo & Belgicæ, qui de nimia illa licentia grandi cùm dolore queſti ſunt, gravique eam cenſura notarunt, ſicut & Theologicæ Facultates Pariſienſis & Lovanienſis. Earumque plurimas Alexander VII. & Innocentius XI. damnarunt. Negant quidem nonnulli Socii eas ſuorum eſſe, ſed ipſorum eſſe tam evidenter demonſtrant Wendrockius & Litterarum Provincialium Apologiſta, ut pudorem omnem depoſuiſſe oporteat Huylenbroucquium, reliquosque Socios, ad id negandum.

Nec Jeſuitis inſolitum ea negare, quæ certiſſima ſunt, cum id innumeris probari queat exemplis. Nam ut Patri Annato ſapientiſſimi Curiones Pariſienſes objiciunt in nono Scripto ſuo, Pater Cotonius coram Henrico Magno negavit *Amphitheatrum honoris*, Regum Poteſtati adverſum, eſſe alicujus è Societate, de eoque Regem certum eſſe voluit. Modico tamen poſt tempore

pore Ribadeneira ſuo in catalogo Scriptorum Societatis. Libri iſtius Authores eſſe ſcripſit Carolum Scribanium Jeſuitam, qui nomen ſuum occultaverat ſub anagrammate *Clarus Bonarſcius.* Cumque Jeſuitæ Anglicani Libros erroribus plenos adverſus Eccleſiaſticam Hierarchiam, & adverſus Confirmationis Sacramentum in Gallia divulgaſſent, ab Epiſcopis Gallicanis, & à Facultate Pariſienſi cenſura gravi notatos, cenſuramque iſtam Joannes Floidus Jeſuita Libellis famoſis deſpexiſſet, atque inde gravem Epiſcoporum offenſam Socii incurriſſent, declarationem à quatuor primariis Jeſuitis ſubſcriptam ipſis Jeſuitæ dederunt, certificantem, quod nec libelli cenſura notati, nec cenſuram refellentes cujuſquam è Societate eſſent. Eos tamen Pater Alegambius novo ſuo Catalogo inſeruit tamquam compoſitos à Jeſuitis, nominibus & cognominibus ipſorum divulgatis. *Ecce quomodo agere ſoletis*, (proſequuntur Curati Pariſienſes) *in omnibus caſibus odioſis pro ſalvando Societatis honore*, & quomodo egiſtis, dum univerſitas Pariſienſis anno 1643. Actis authenticis negotiationem veſtram Canadenſem probavit, dum Epiſtolam Angelopolitanam anni 1649. Palafoxii eſſe negaſtis, & dum idem ſuſtinuiſtis de Epiſtola Martyris Soteli, deque Epiſtola Mutii Vitelleſchi, præpoſiti Generalis Societatis.

Eapropter Huylenbroucq videns ſatis fundatas non eſſe ſuas exceptiones, ad alia ſe vertit, dicens: " Duo de „ hac reprehenſione ſubjungam, alterum de accuſatori„ bus, alterum de nobis: ac primò. Ingemiſcit Orbis „ Catholicus ad multorum nos accuſantium non opinan„ di modo, ſed operandi luctuoſiſſimam licentiam; ni„ ſi enim Deum non pertimeſcant, opere ſuo docent „ licitum eſſe.

„ Primò proſcriptos & damnatos libellos legi, reti„ neri, imprimi vetitos, iterum typis edere, vulgare, „ eos tamquam teſtes adducere, & eorum ſuffragiis pro„ nunciata ſua ſtabilire.

„ Secundò Eccleſiaſticas & Regias leges libere cal„ care & ſpernere in edendis diſſeminandiſque Libris nul„ las curare.

„ Ter-

„ Tertiò, non alios fere magis laudare, aut majoris fa„ cere, ac illos, in quos ſuprema authoritas animadvertit, „ aut quorum fidem publico Inſtrumento elevavit.

„ Quarto, omnem Poteſtatem injurioſe perſtringe„ re, quoties in eorum ſodales Decretum aliquod aut „ mandatum emanavit.

„ Quinto, Conſtitutionibus Pontificiis, nunc his, „ nunc aliis effugiis illudere alias ex aliis interjicere quæ„ ſtiones; Eccleſiaſticam Poteſtatem cum Regia Pote„ ſtate committere. Aperte rejicere Apoſtolica ſtatu„ ta de quacumque materia, niſi prius ſæcularis Prin„ cipis authoritate fuerint examinata, cognita & ap„ probata Tandem nulli obedire, ſed ad proprium ſpi„ ritum appellare, & hujus dictamini contumaciter „ inhærere.

„ Sexto, procul & ex ultimis Orbis finibus evoca„ ta facta nullis aptis teſtibus comprobare; fabulas fabu„ lis agglomerare; eaſdem pro arbitrio fictas apud vul„ gus occinere: ſæpius dilutas calumnias continuo re„ petere; integræ Religioni adſcribere, quæ pauci & „ privati alicubi deliquiſſent.

„ Septimo, in accuſatis virorum Religioſorum Scrip„ tionibus alia adjungere, alia ſubticere, immutare, „ invertere quæ diſplicuerint. Ipſis Authoribus ſenten„ tias attribuere, ab eorum ſenſis multum ſæpe alienas. „ Reſcindere quæ ſenſum explanant. Præterire adjunc„ ta, & opinionem comitantia. Nonnunquam ex in„ tegro falſa affingere, atque affirmare illa ab iis pro„ pugnari, à quibus conſtanter abhorruerunt.

„ Octavo, poſt hæc omnia in delictis illis ſordeſcere. „ Cenſuras Eccleſiaſticas minime curare. Omne ju„ gum excutere, ac denique turmam componere ca„ baliſtarum perículoſiſque novitatibus addictorum, ad „ Superiorum monita indocilium, adverſus ipſorum man„ data rebellium, prout Rex Chriſtianiſſimus dixit „ in decreto de 30. Januarii 1705.

„ Nunc quod ad nos attinet, ita habeto: Primo. „ ſummum Pontificem, controverſiarum quæ ſpectant „ ad Religionem, infallibilem judicem agnoſcimus.

„ Quam-

„ Quamcumque propoſitionem damnat, nos damna-
„ mus. In quocumque Autore doctrina aliqua fuerit
„ proſcripta, in eodem eamdem omnes proſcribimus,
„ & eodem modo ac ſenſu deteſtamur quo id definitio-
„ ne Apoſtolicâ fieri jubetur.

„ Secundo, ſi quis ſemel à Romano Pontifice condem-
„ natur, poſt pronuntiatæ hujus ſententiæ notitiam,
„ eadem tradere, probare aut propugnare temere præ-
„ ſumpſerit, id eum ſine peccato facere non poſſe,
„ omnes ſentimus.

„ Tertio, Religio Societatis Jeſu, ne qui ſubditi ſui
„ peccent nimia opinandi licentia, legibus ſuis inculcat
„ ac cavet per Moderatores alioſque ſuos in eam rem
„ conſtitutos invigilat. Legum tranſgreſſores, ſi qui
„ tales probentur, pro delicti gravitate caſtigat, &
„ caſtigatis, ne relabantur, omnibus, quantum in ſe eſt,
„ eripit occaſionem.

„ Quarto, Scriptores Societatis tanti facimus, quan-
„ ti valent &c.

„ Quinto de accuſatoribus ſcriptorum noſtrorum non
„ pauca merito queri poſſumus; Cenſores ſunt enim mini-
„ me juſti; neque emendandi, ſed nocendi cauſa,
„ aliena volumina perſcrutantur accuſant fide non
„ bona &c.

„ Sexto, ſcandaloſâ ſatyrâ Artium Jeſuiticarum Au-
„ thor pag. 15. accuſat librum Valerii Reginaldi:
„ quem tamen S. Franciſcus Saleſius velut lectoribus
„ utilem laudat.

„ Septimo, oſtendant Jeſuitarum adverſarii, quibus
„ in aſſertionibus Socii receſſerint à doctrina, tunc cum
„ ſcriberent, magis communi, & aliis magis probatâ. &c.
Ut incipiam ab hoc ultimo, mirum eſt Huylen-
broucquium poſtulare hoc ſibi oſtendi, cum notum ſit
univerſo Orbi, Molinam (cujus defenſionem in Con-
gregatione de Auxiliis Societas ipſa ſuſcepit) ingenue
fateri à doctrina de gratia, tunc magis communi, ma-
giſque probata uſque adeo receſſiſſe, ut glorietur, quòd
ſi novitia doctrina ſua ſancto Auguſtino (tunc commu-
niter in Eccleſia recepto) innotuiſſet, neque Pelagia-
na

na, neque Semipelagiana hæreſis fuiſſet exorta. Et quot non novitias ſcandaloſaſque de moribus opiniones minus communes minuſque ab aliis probatas ſuo tempore docuerunt Baunius, Eſcobar, Tamburinus, Dicaſtillus, Guimenius, Pirotius, Caſuiſtarum Apologiſta &c.

In eo quod ſexto loco dicit de Authore artium Jeſuiticarum ipſi certiſſime imponit: neque enim author iſte ſcandaloſa ſatyra invehitur in librum Reginaldi, ſed ſimpliciter refert opinionem ipſius juxta SS. Pontifices, Patres & Concilia certiſſime improbandam. Nec ideo probandam, quia S. Franciſcus Saleſius Librum ipſius laudat: cùm merito laudari poſſit liber in pluribus utilis, licèt in nonnullis ceſpitaverit, deque S. Franciſco Saleſio quem Illuſtriſſimus Fenelonus Archiepiſcopus Cameracenſis in ſua Inſtitutione Paſtorali de data Cameraci 15. Septembris 1697. pro ſe citaverat, Illuſt. ſimul & crudit. Præſul Jacobus Benignus Boſſuetus, Meldenſis Epiſc. Præfatione in illam Inſtit. Paſtor. ſect. XI. §. 126. meritò dicit, *Hoc primum principii loco à ſe poni, de quo nulla poſſit controverſia ſuboriri: honorem viris ſanctis ſolemni apotheoſi cœlo adſcriptis, ab Eccleſia univerſa deferri ſolitum, quantuſquiſque ſit ille, non obeſſe, quominus ea damnari poſſint, quæ ſcripto forte reliquerunt.* Quod poſteaquam S. Cypriani aliorumque plurium Sanctorum probavit exemplo, ſubjungit: *At, inquies, eximia ſanctitate fuit S. Franciſcus Saleſius: ſic certè. Verùm non illi idcirco indeficientiæ privilegium arrogandum eſt. Neque enim quemquam fugere poteſt, quo pacto, poſt divini amoris initia, ingenitis humani cordis viribus attributa, quæ tamen ad Deum ſuper omnia diligendum non aſſurgant (ut vera dilectionis ratio poſtulat) æquiori animo, quam doctrinâ probandum ſibi ſumat naturalem illum amorem nequaquam inutilem eſſe. Ob id maxime quòd etſi hac una nativa propenſione ad Deum ſuper omnia diligendum aſſurgere nequeat; ſi tamen ea fideliter uteremur, Deus nobis auxilio præſto eſſet, quo poſſemus ultra progredi, atque ita nos ad ſupremum amorem ſenſim eveheret. Certè dum ſacros honores Divo Franciſco Saleſio Eccleſia detulit, non illi mens ea fuit, ut vel dictum*

dictum hoc authoritate ſua conſecraret, vel Theologis aliter ſentiendi facultatem adimeret. Quod ergo dicit Deum iis vires ad virtutis profectum elargiri, qui fidem in paucis probarit, locum habet quidem in donorum gratioſorum uſu, non itidem naturalium.... Nemoque non ſponte fatebitur eum præ ætatis & ſæculi genio plus fortè in lectitandis Recentioribus Scholæ Magiſtris, ſtudii poſuiſſe, quàm in evolvendis Eccleſiæ Patrum monumentis.

Cenſores ergo injuſti non ſunt, qui Jeſuitas accuſant de Morali Chriſtiana plus nimio relaxata, prout quinto loco ipſos calumniatur Huylenbroucq. Cum vel ipſi Epiſcopi ſapientiſſimi, Academiæ celeberrimæ, & doctores primi nominis ita de ipſis cenſeant, & ipſi etiam Romani Pontifices, qui eorum opiniones plurimas damnarunt. Nec minus injuſtus eſt Huylenbroucq cùm dicit opiniones illas accuſari non fide per charitatem operante, ſed nocendi cupiditate; quàm ſi hoc diceret de laudatis Epiſcopis, Academiis & Romanis Pontificibus illis. Quid enim hoc eſt niſi in jura Dei involare de interna intentione ipſorum, ſoli Deo cognita, in malam partem contra expreſſam declarationem proteſtationemque ipſorum temere judicando?

Nec minus aberrat à vero dum quarto loco de ſuis dicit quòd Scriptores Societatis pluris non faciant, quàm valeant; cùm de contrario conſtet ex dictis Clangore 4. & 5. Nec certe tanta Sociorum æſtimatione dignus fuit Eſcobarius, laxonum laxiſſimus, qui Moralem pene totam problematicam fecit, ut ea non obſtante, Theologia Moralis ipſius, quaſi maximi eſſet pretii, quadraginta impreſſionibus ab ipſis digna æſtimaretur. Nec Tamburini Methodus Confeſſionis tantæ utilitatis ut viginti vicibus mereretur reimprimi, eamque Generalis Caraffa lectura ſua dignam & poſt eam tanti faceret ipſius Authorem, ut ipſum hortatus fuerit ad componendam pari laxitate decalogi expoſitionem, Dei præcepta adverſus Scripturam & Sanctorum Patrum traditionem tanta cum licentia compoſitam, totque damnatis erroribus fœtidam. Ea tamen non obſtante, Tamburinus, tamquam vir Magnus celebratur in Catalo-

talogo ſcriptorum Societatis, à Generali Olivâ approbato.

Hoc quod tertio loco dicit, verum eſt; quod utique Societas habeat de doctrina bonas leges, de ſequendo ſcilicet S. Thomam, de non ſequendis opinionibus novis, nec ſequenda iſta Probabiliſtarum regula in delectu ſententiarum: *tueri quis poteſt: Probabilis eſt: Auctore non caret: verum ut ad eas ſententias accedant quæ tutiores ſunt, quæ graviorum majoriſque nominis Doctorum ſuffragiis ſunt freqnentata, quæ bonis moribus conducunt magis, quæ denique pietatem alere & prodeſſe queant magis quàm vaſtare & perdere*, prout Vitelleſchus loquitur in epiſtola ſua encyclica anni 1607.

Sed dolendum & maxime dolendum quod regulas tam bonas tam pauci è Societate ſequantur, & tam modico in pretio ſint qui ſequuntur, ut Comitolus, qui cum præ torrentem Scriptorum Societatis ſcripſiſſet, licèt honore dignus, ſemel duntaxat (ſi nuperam editionem Rotomagenſem excipias, eamque præter Jeſuitarum conſilium factam) impreſſus fuit, & pauciſſimos habuit ſectatores, multitudine ad opiniones, non tutiores nec SS. Patrum, nec antiquorum etiam præcipui nominis v.g. SS. Thomæ, Bonaventuræ &c. ſuffragiis frequentatas, ſed ad novas & laxiores uſque adeo deflectente, ut etiam illi qui per principia directa in ſpeculatione ſequi videntur opiniones non laxas, ſed tutiores, in praxi per principia reflexa à peccato excuſent eos qui laxas ſequuntur & minus tutas, ab Authore aliquo (quem gravem & probum reputant) traditas. Et hoc eſt quod faciunt omnes paſſim probabiliſtæ, etiam præcipui de Societate, Suarez, Filiutius &c. Nam quia ſecundum probabiliſtas licitum eſt in praxi ſequi opinionem quamcumque vere probabilem, etiam minus probabilem & minus tutam; & vel unius doctoris pii & docti ſententia reddit opinionem vere probabilem, etiamſi contra innumeros is ſentiat, & rationes ipſius tibi non probentur, eaſque ſolvere non poſſis, nec putes ab aliis ſolvi poſſe. Quia, ut noviſſime de Rhodes poſt Vaſquem, Sanchem, Valentiam &c. imprudenter faceres

ceres, ſi ob id ſolum opinionem ipſius judicares improbabilem, quia perſuadere ſibi prudenter quiſque debet, multas ſibi rationes inſolubiles apparere, quas alii facile ſolvunt. Hiſce ita ſe habentibus mirum non eſt ſi tota ferè Societas jure accuſetur quòd licitas in praxi faciat laxitates omnes ſeu laxiores quaſcumque opiniones ab aliquo Authore (reputato gravi & pio) ſive Jeſuita, ſive non Jeſuita traditas. Hoc namque manifeſte ſequitur ex illo totius pene Societatis probabiliſmo. Unde tametſi quiſpiam ex principiis intrinſecis certum putet v. g. quòd Judex, in æquali utrimque probabilitate, non poſſit rem cui maluerit adjudicare, (inquit Tamburinus l. 1. in Decal. c. 3. §. 5.) nihilominus ex principiis extrinſecis, propter bonorum Doctorum authoritatem aſſerentium in hoc caſu poſſe Judicem, pro ſuo amico, ſi maluerit, ſententiam pronuntiare, cenſere poteſt id probabile, adeoque tutum in praxi. En verba ipſius. *Judex in æquali utrimque probabilitate, non poteſt, ut ego certum puto, rem cui maluerit adjudicare. . . Dixi, ut ego certum puto, nam propter extrinſecam bonorum Doctorum Authoritatem, aſſerentium in hoc caſu poſſe Judicem pro ſuo amico, ſi maluerit, ſententiam pronuntiare, poteſt id, ut probabile, ſi velit, amplecti.*

Nec ſolus Tamburinus, ſed & è Societate præcipui, Suarez, Filiutius &c. licitum probabilitatis uſum adeo extendunt, ut quamvis in nonnullis ſecundum principia improbare videantur opiniones laxas, eas probent & licitas aſſerant ſecundùm principia probabilitatis extrinſeca & reflexa. Tametſi enim Suarez, Princeps Theologorum Societatis to. 4. in 3. p. diſp. 25. ſect. 4. ſtatuat hominem cum ſola attritione formidoloſa per ſacramentum pœnitentiæ juſtificatum, teneri nihilominus, in articulo mortis, elicere actum divinæ dilectionis; ſi tamen *contingeret*, inquit, *hominem in eo caſu mori ſine actu amoris. . . . & ſine novo peccato. . . . quia illum omiſit ex probabili ignorantia obligationis, ſeu juris. . . homo ille ſalvaretur. . . . Quia tunc neceſſitas talis actus, non eſt medii, ſed præcepti, à cujus tran-*

tranſgreſſione tunc excuſatur, propter illam probabilem juris ignorantiam.

Tametſi etiam Filiutius (unus ex 24. Senioribus, apud Eſcobarium, tr 22. de præcept. fid. ſpei & charit. c. 9. ſpeciale agnoſcat præceptum diligendi Deum aliquoties in vita, & in articulo mortis, n. 297. à peccato excuſat omittentem tunc actum dilectionis, ſi ob Authoritatem Azorii & Sanctii probabiliter putet dilectionis præceptum iſtis temporibus non obligare.

Quamvis ergo laudabilis ſit Societas in eo quòd bonas de doctrina ſectanda leges habeat, laudabilis non videtur in eo quod videns eas non ſervari, inobſervantes non puniat, ſive opinamenta minus tuta Chriſtianam vitam nimis relaxantia ſectentur per principia intrinſeca & directa, ſive per extrinſeca & reflexa. Nam utrovis modo ea ſectentur, inſignia Eccleſiæ & ſaluti animarum inferunt detrimenta, pernicioſique ſunt animarum Directores, prout tot Epiſcopi, Academiæque Pariſienſis & Lovanienſis, & pluſquam, bis mille Galliarum & Belgii Curiones ſapientiſſimi conqueruntur. Quandonam verò apparuit aliquod punitionis earum exemplum? Nunquam patuit in Baunio, Eſcobario, Tamburino, Gobatio, Guimenio totque ſimilibus. Qua, inquam, pœna puniti ſunt ſaltem illi à quibus traditæ ſunt damnatæ propoſitiones de peccato philoſophico, de amore Dei, de uſura, ſimonia, calumnia, reſtrictionibus mentalibus, Ritibus Chinicis &c? Verum quidem eſt quod Pater Munier Author theſeos Divionenſis de damnato peccato philoſophico, & Pater Treſſe Author theſeos Muſſipontanæ contra amorem Dei, privati fuerint officio Profeſſorum Theologiæ; ſed Pater Munier elevatus fuit ad officium nobilius, utique Rectoris Nanceienſis, in civitate proinde capitali Ducatus Lotharingiæ. Pater verò Treſſe ad officium publici Concionatoris & Directoris Congregationis Dominorum in Civitate Metenſi. Atque ita Moralis Chriſtianæ Corruptores exaltantur potius in Societate, quàm humilientur, cùm oporteret. Et quâ pœna puniti ſunt Jeſuitæ Chinenſes Pontificio decreto, Ritus Chinenſes

ab-

abſolute damnanti non obedientes? Qua pœna Jouvencius in noviſſima Societatis Hiſtoria eos juſtificans?

Sed quid antiqua aut extranea memorem exempla? Dic, quæſo, mi Huylenbroucq, quâ afflictus fuit pœnâ P. Matin, nuper Lovanii Profeſſor, cenſura notatus ab Illuſtriſſimo Vicario Generali Archiepiſcopatus Mechlinienſis, ſede vacante? Promotus eſt, ni fallor, ad Rectoratum Antwerpienſem.

Quam ſortitus ſit fortunam P. Tellerius poſt damnatam ſuam novorum Chriſtianorum Defenſionem, norunt omnes. Aſt tu, Huylenbroucq, qui *ſentis ſine peccato propugnari non poſſe quæ jam à Romano Pontifice damnata ſunt*, quâ audes conſcientiâ ſuſtinere tot apertas falſitates, quas ex Tellerii libro depromſiſti? Neque enim negare potes hauſiſſe te ex damnato illo libro ratiunculas quibus contendis probare ſuppoſititias Palafoxii & Soteli Epiſtolas. Sit hoc argumentum, ut diciur, ad hominem.

Non jactent ergo Socii, non jactet Huylenbroucq Sociorum ad decreta Pontificia plenam exactamque ſubmiſſionem; cum de plurimorum inobedientia certiſſime conſtet per exempla Clangore XI. XIX. & XX. producta. Quemadmodum & per eadem conſtat propoſitiones omnes à Romanis Pontificibus damnatas à Jeſuitis omnibus illico non damnari. Nec à Jeſuitis omnibus teneri eorundem Pontificum infallibilitatem in definiendis controverſiis ad religionem ſpectantibus. Siquidem ad eam ſpectabant controverſiæ in Congregationibus de auxiliis circa pleraſque Molinæ propoſitiones agitatæ. In earum tamen definitione Papam infallibilem non eſſe, Societatis Generalis Aquaviva in libello ſupplici ad Paulum V. ſuſtinuit, ſub ementito licet prætextu quòd in iis ſola facti quæſtio verteretur. Et quid opus erat examen ſepties repetitum, ſi poſt unum Papam ſecundum Socios erat infallibilis? Poſt definitivum quoque S. D. N. Clementis XI. de Chinicis Ritibus decretum ab Illuſtriſſimo D. Turnono, Patriarcha Antiocheno, S. Sedis à Latere Legato & Viſitatore Apoſtolico notificatum, Pater Ludovicus Porquet Jeſuita, pa-

lam ſuſtinere auſus fuit Papam authoritate infallibili definire non poſſe controverſiam de Ritibus illis; ſuper quo ad judicium à ſua Excellentia vocatus, nec comparere voluit, nec ſe retractare. Eapropter à ſuæ Excellentiæ Commiſſario nominatim excommunicatus, ſe pro excommunicato gerere recuſavit. Nec ipſum Socii pro excommunicato agnoſcere voluerunt, prout refert & teſtificatur Pater Franciſcus Gonzales, Ordinis Prædicatorum Miſſionarius Apoſtolicus in China, in ſua Relatione novæ perſecutionis in China P. 2. art. 28. & 29.

In ſuis ergo Authoribus defendendis infelix eſt Huylenbroucq nec felicior in accuſandis Scriptoribus ſibi adverſantibus: ad primam namque accuſationem ipſius reſpondetur, vel ſine crimine id aliquando fieri poſſe, prout clariſſimus Doctor Arnaldus oſtendit parte 9. Difficultatum Domino Steyartio propoſitarum. Vel iſtius criminis reos eſſe Jeſuitas quàm multos. Utpote qui Libros prohibitos legunt, retinent, reimprimunt, uti reimpreſſerunt Guimenii Librum, & Stubrochii notas in notas Wendrockii. Et quot non libros imprimunt ſine nomine Authoris & aliis formalitatibus jure Pontificio & Regio requiſitis? Et an non imprimunt, legunt, retinent Libros de materia auxiliorum tractantes, Libros pro & contra Janſenium editos. Qui omnes Romæ prohibiti ſunt. Et an non Amadæi Guimenii librum Innocentius flammis addixit, quia eum, Romæ jam prohibitum & damnatum, reimprimi fecerant?

Ad ſecundam objectionem, qua dicit leges Pontificias ac Regias à nobis ſperni, reſpondetur hoc verum non eſſe, ſed mendacem calumniam; unde nec id Huylenbroucq probat. A nobis verò Clangore 9. 19. & 20. probatum eſſe id à Jeſuitis ipſis fieri. Et nonne Innocentius XII. pacis in Eccleſia conſervandæ gratia diſtrictè prohibuit, velut Janſeniſtas traduci eos, de quibus legitime non conſtet, quod aliquam ex quinque propoſitionibus teneant? Nonne etiam Rex Chriſtianiſſimus id ipſum prohibuit? Iſtas verò prohibitiones nullo in pretio haberi à Jeſuitis notorium eſt.

Tertia quoque objectio ipſius, nullos à nobis ſcrip-

tores

tores magnifieri & pro nobis citari, niſi quorum fidem ſuprema authoritas elevavit, calumnioſa eſt, à veritateque aliena; nec eam Huylenbroucq probat. Nec probare poteſt, fide hiſtorica in omnibus à ſe enarratis indignos à ſuprema authoritate declarari Authores omnes, quorum Libros prohibet & damnat: cùm plures damnentur vel ob ſolum defectum alicujus formalitatis jure Romano requiſitæ, vel ob ſolas alias rationes politicas, vel ob ſolam ſtyli acrimoniam &c; non ob errores & falſitates in iis contentos vel contentas. Nec libri omnes Romæ prohibiti, prohibiti ſunt à ſuprema authoritate, ſed innumeri à ſola authoritate ſacræ Congregationis, vel ſancti Officii, vel Indicis. Cujus quidem authoritas & lex prohibens ſemper venerabilis eſt. nunquam ſpernenda: non pauci tamen caſus ſunt, in quibus prohibitio non eſt neceſſariò ſervanda: cùm aliquando contingat quòd ex iſtis prohibitionibus nonnullæ vel non ſatis juſtæ ſint, ſed *ſub* vel *obreptitie* emanatæ à Judicibus falſa informatione circumventis, vel factæ ob rationes politicas in Urbe quidem probatas, ſed non in Orbe, in materia utique controverſa circa Pontificiam Poteſtatem: quam ob cauſam Bellarmini liber ſolum defendens indirectam ſummi Pontificis in temporalia Regna poteſtatem juſſu Sixti V. prohibitus fuit. Fieri etiam poteſt quod Libri nonnulli commiſſi fuerint examinandi à Cenſoribus & Judicibus non ſatis indifferentibus & impartialibus, ſed ab una potius quàm ab altera parte præventis. Et quod Romanæ prohibitiones non ſint in Provinciis per Epiſcopos promulgatæ, ſintque Regna in poſſeſſione non agnoſcendi authoritatem ſacræ Inquiſitionis, nec Indicis. Dicat jam Huylenbroucq, graviſne peccati reos ſecundum ipſum cenſendus ſit quiſquis in omnibus hiſce caſibus Libros taliter prohibitos ſecreto abſque ſcandalo legit bona fide credens ſe poſſe, ſaltem in locis in quibus Decretum prohibens promulgatum non eſt, nec receptum? Si affirmet, innumeros ex Sociis ſuis gravis peccati reos facit, ſuum vel legendo Theophilum Rayuandum, Stubrockium ſeu Honoratum Fa-

bri, totque alios ſine nomine Authoris ſeu aliis formalitatibus debitis vulgatos, vel libros de auxiliis tractantes, vel libros pro & contra Janſenium, abſque licentia S. Congregationis editos. Qui omnes, prout ante dixi, Romæ prohibiti ſunt. An non dixit apud Jeſuitas laudatiſſimus Laurentius Forerus Theſi 9. de Abbate, plures eſſe Cardinalium deciſiones vel declarationes, quæ *placent Urbi, non Orbi*? In Orbe proinde juſta aliqua de cauſa non receptæ. Quid verò Eſcobar tantæ apud Socios æſtimationis? *populus non peccat* (inquit to. 4. l. 5. n. 12.) *etiamſi ſine ulla cauſa* (utinam ſaltem dixiſſet, etiamſi juſta aliqua de cauſa) *non recipiat legem à Principe latam*. Saltem Huylenbroucq negare non potet, communem eſſe doctrinam Doctorum in Hiſpania, Germania, Gallia, Belgio &c. leges etiam Pontificias, ſingulis in Provinciis ac Diœceſibus regulariter promulgandas, ut in illis obligent. Videat proinde Huylenbroucq an ſatisfacere poſſit difficultatibus omnibus à clariſſimo D. Arnaldo Doctori Steyartio circa Libros prohibitos propoſitis? Liber iſte (quod ſciam) Romæ hactenus prohibitus non fuit.

Prorſus etiam à veritate alienum eſt, quod Huylenbroucq quarto objecit loco. De Jeſuitis tamen verum eſſe probatum eſt Clangore 9. 10. 11. 19. & 20.

Nec ſolum à veritate aliena, ſed & contumelioſa quinta ipſius objectio, quòd Pontificiis Conſtitutionibus, nunc his, nunc illis, per quæſita effugia illudamus. Hoc tamen à Jeſuitis fieri, locis citatis à nobis eſt probatum & à Montalto Epiſt. 5. & ab Aletophilo Art. Jeſuit art. 43. & 46. Et quid mirum ab illis taliter illudi Pontificiis Conſtitutionibus cum quæſitis effugiis frequenter illudatur & divinis Scripturis, & Conciliis &c? An non hoc facit Leſſius l. 13. de perfect. Divin. n. 442. dum ſibi opinanti *fore paucos ex Chriſtianis qui propter defectum operum miſericordiæ corporalium damnabuntur*, objicit caput 25. Matth. ubi Chriſtus defectum illum in judicio univerſali aſſignat pro cauſa damnationis impiorum. Eum verò non aſſignaret in communi ſeu univerſali judicio, ſi communis cauſa

non

non eſſet, ſed rara. Reſpondet per manifeſtum effugium quod ibi Chriſtus cauſam illam aſſignaverit, *ut homines*, præſertim plebejos, qui ad majora & ſpiritualia *parum comparati ſunt, in hac vita ad ea* excitaret, non ut ad ea ſub mortali frequenter obligaret. An non manifeſta eſt illuſio iſta?

Similiter Vaſquez de eleemoſ. c. 4. Evangelicum præceptum, *quod ſupereſt date eleemoſynam*, illuſorie ſic exponit, ut nunquam vel vix unquam divites obliget, dum ſuperfluum ſic exponit, ut ſuperfluum non ſit quod ad augendum pecuniâ ſuûm vel ſuorum ſtatum reſervatur. Unde concludit, *vix in ſæcularibus, etiam in Regibus inveniri ſuperfluum ſtatus.*

Et quid niſi mera puta cavillatio, eſt, quod Tamburinus l. 5. in Decal. c. 2. §. 3. reſpondet ad objectos ſibi Pontifices, Apoſtolumque contra id quòd docet filios filiaſque mortaliter non peccare, dum abſque requiſita parentum voluntate nubunt etiam indignis. *Si ſtatuat Evariſtus Papa* (inquit) *ut pro nupta nequaquam habeatur puella, quam Pater ipſe non deſponſat. Si Leo Pontifex, ſi Ambroſius aiunt, non eſſe virginalis pudoris maritum eligere, ſed judicium parentum expectandum. Si in ſacris litteris parentibus hoc munus tribuat Sapiens. S. Paulus 1. Cor. 9. expreſſe docet, à parentibus tradendas eſſe filias nuptiis. Si multa ſacrarum Litterarum exempla (quæ affert Bellarminus) id manifeſte demonſtrant, Reſponde, hæc & ſimilia probare eſſe valde honeſtum, ejuſmodi conſilium à patre conquirere. Diram peccati mortalis neceſſitatem non probare*, tametſi eam inde Doctores communiter probent.

Simili etiam modo Sanchez eludit Conſilia declarantia obligationem diſcendi memoriter, *Pater, Ave, Credo. Etſi* (inquit l. 2. in decal c. 3. n. 19.) *verba Conciliorum rigide videantur loqui, & ſub mortali obligare. At conſuetudo jam expoſcit obligationem hanc tanti momenti non eſſe; ut culpam venialem excedat.* An non iſtud eſt effugium illuſorium?

Conſtitutionem Gregorii XIV. definientis Eccleſiæ

privilegio non gaudere aſſaſinos, Eſcobar tr. 6. exam 4. n. 27. eludit, dicendo *aſſaſini nomine eum intell gi, qui pecunia aut pretio ad hominem incautum occidendum ex inſidiis conducitur. Quare qui ſine pretio aliquem incautum ex inſidiis interficit, ut amico rem gratam faciat, non dicitur aſſaſinus.*

Et quomodo non pudet Huylenbroucquium ſexto loco nobis objicere, quòd nobis non convenit, ſed Jeſuitis? Non eſt enim verum nos inceſſanter repetere centies dilutas de Jeſuitis calumnias, uti & divulgare facta Jeſuitica in ultimis orbis terræ partibus, nullis aptis teſtibus comprobata, fabulas fabulis agglomerare, ſiquidem à nobis iſta non fieri, ſed à Jeſuitis Litteræ Provinciales demonſtrant; quemadmodum & Wendrochianæ in eas notæ, & noviſſimus earum Apologiſta, tam clare ut ad ipſius demonſtrationes Jeſuitæ non habuerint, quod reſponderent. Demonſtrant & Jeſuitarum infidelitatem inſinceritatemque in referendis virorum illuſtrium ſuis opinionibus adverſantium uti in referendis Jeſuitarum ſententiis nihil neceſſarium adverſarii ipſorum ſubticent, nihil addunt, nihil immutant, nihil invertunt, ſed fideliter referunt. Certiſſima proinde calumnia eſt, quod Jeſuitis Authoribus ſententias attribuant ab earum ſenſu alienas, quòd ea reſcindant, quæ ſenſum explanant &c. Quod à Jeſuitis frequenter divulgata ſint laudabilia facta Jeſuitica, ex ultimis terræ finibus repetita, à veritate prorſus aliena, manifeſte conſtat ex eo quod ob ſæpius deprehenſam ſimilium factorum falſitatem ſæpius ſuppreſſa fuerint hujuſmodi *nova Jeſuitica*, in Gallia quotannis à Jeſuitis vulgari ſolita, prout ibi notorium eſt.

Nec id quod ſeptimo loco objicit, à nobis fit, ſed à Jeſuitis, quemadmodum Aletophilus probat Artificio XI. & XXI.

Calumnioſa denique eſt octava, ſeu ultima Huylenbroucquii objectio, quòd in delictis illis ſordeſcamus. Cenſuras Eccleſiaſticas minime curemus. Omne jugum excutiamus, caballiſtarum, & novitatibus addictorum

ctorum turmam ſic componamus, ut ad Superiorum omnium monita ſimus indociles, & ad mandata ipſorum rebelles, prout Rex chriſtianiſſimus dixit in decreto de 30. Januarii 1705. Nec certè hoc Rex iſte de nobis dicere potuit, niſi per frequentiſſimas Jeſuitarum, & maxime Confeſſarii ſui calumnias circumventus. Nihil quippe iſtorum niſi de ſolis Jeſuitis verum, prout idem Aletophilus probat Artif. 2. 3. 4. 5. 6 &c. Illiſque in delictis Jeſuitas ad mortem uſque ſordeſcere ex eo probari poſſe videtur, quòd ex ipſis vix ulli, ſi tamen ulli ſparſas à ſe calumnias, (Jeſuitarum Scriptoribus de doctrina ſcribentibus pene omnibus frequentiſſimas) ante mortem reparare, ſeu retractare noſcantur. Ejice ergo *primò trabem de oculo tuo*, & tuorum, Huylenbroucq, *& tunc perſpicies, ut educas feſtucam de oculo fratris tui.* Luc. 6. Ad cæteras Huylenbroucquii vitilitigationes & querelas, cum eædem ſint quas adverſus Aletophilum facit; Aletophilus, ut audio, reſpondebit.

CONCLUSIO.

Ad RR. Patres è Societate Jeſu.

AD vos ergo, Reverendi Patres, mea ſe convertit oratio: ſeu ad redeundum ad primævum inſtituti à ſanctiſſimo Patre veſtro Ignatio ſpiritum humilis exhortatio. Ab eo Societatem veſtram in quam plurimis defeciſſe adeo certis demonſtratum eſt argumentis; ut nulli unquam Religioni magis neceſſaria fuerit reformatio quàm veſtra. Si igitur hodie vocem Domini per hujuſce Tubæ Clangores tam altè ſonantes *audieritis, nolite obdurare corda veſtra.* Ea obdurare conatur Huylenbroucq per inſulſas vitilitigationes ſuas. Sed quàm infundatæ ſint, quàm fallaces, quàm in multis calumniatrices diligentium vos in veritate; demonſtratum eſt ſatis. Scitis quod ferè à ſæculo in ſacris Congregationibus examinentur libelli & Memorialia de exceſſibus plu-

plurimorum è veſtris, deque Sanctorum Miſſionariorum & Epiſcoporum perſecutionibus per ipſos. De iis querelæ graviſſimæ Romam delatæ ſunt.

1. Ex Japonia per epiſtolam ſancti Martyris Sotelo, & per eruditiſſimum zeloſiſſimumque Miſſionarium Didacum Collado, Ord. Prædicatorum; per quem factum eſt, ut tres Ordines, S. Dominici, S. Franciſci, & S. Auguſtini litem adverſum vos evincerent, & vos cauſa caderetis in cauſa injuſtarum prætenſionum veſtrarum, illicitarumque negotiationum, adverſum vos obtentâ anno 1633. celebri Urbani VIII. Bulla.

2. Ex Indiis per Epiſcopum peroptimum, Matthæum de Caſtro quem compuliſtis ter Romam proficiſci ad conquerendum apud Sedem Apoſtolicam de perſecutionibus prorſus injuſtis, quas ipſi faciebatis.

3. Ex China, per piiſſimos zeloſiſſimoſque Miſſionarios Ordinum S. Dominici & S. Franciſci, Joannem Bapt. de Morales, Antonium à S. Maria, Dominicum Navarrete, Vittorium Ricci quorum ad eandem Sanctam Sedem delatæ ſunt graves querelæ de magnis exceſſibus veſtris, in vaſto illo Imperio.

4. Ex Philippinis per duos Sanctos Manilæ Archiepiſcopos D. Herrandum Guerrero, & D. Philippum Pardo, quos modo indigniſſimo perſecuti fuiſtis per Gubernatores Societati veſtræ devinctos, à Rege Catholico propterea graviter mulctatos.

5. Ex America Septentrionali per unum è ſanctioribus Epiſcopis ſæculi proximè lapſi, Palafoxium Angelopolitanum, de quo in ſuperioribus ſatis eſt dictum.

6. Ex America meridionali per D. Bernardinum de Cardenas, Epiſcopum Aſſumptionis in Paraguaria, haud minus celebrem per barbaras inhumanaſque perſecutiones veſtras, quàm per religioſiſſimas veréque Epiſcopales virtutes ſuas.

7. Ex Peruvio, per D. Bernardinum de Almanza, Archiepiſcopum ſanctæ fidei, ſimiliter indigna à vobis paſſum.

8. Ex

8. Ex extremitatibus Orientis, per Gallicanos Epiſcopos, Vicarios Apoſtolicos, à S. Sede ad infidelium converſionem illuc miſſos, quos Miſſionarii veſtri, S. Sedi rebelles, graviſſimo cum ſcandalo, fideique propagandæ præjudicio, horrendum in modum perſecuti ſunt.

9. Ex Gallia, ubi ſanctæ memoriæ Solminihac Epiſcopus Cadurcenſis, miraculis clarus per ampliſſimum D. Abbatem Ferrerium paulò ante obitum ſuum certiores fieri voluit cæteros Epiſcopos vos à ſe fruſtra monitos de tantis exceſſibus veſtris, ut vos indignos judicaret, quorum opera Epiſcopi uterentur.

10. De veſtris quoque perſecutionibus injuſtis apud S Sedem & alibi plurimum conqueſti ſunt alii Gallicani Epiſcopi ſanctioris vitæ, D. Cauletus Epiſcopus Apamienſis, cujus Diœceſim deſolaſtis, D. Pavillonus, Epiſcopus Alectenſis, D. Henricus Arnauld Epiſcopus Andegavenſis & alii. Sicne (amabo!) erga Epiſcopos ſeſe geſſerunt S. Ignatius Fundator veſter, S. Franciſcus Xaverius, S. Franciſcus de Borgia? Ubinam & quandonam auditæ fuerunt tantæ querelæ, tot & tam ſanctorum Epiſcoporum adverſus Religioſos aliorum Ordinum ſicut adverſus Religioſos Societatis veſtræ? Ubinam & quandonam Epiſcoporum & Academiarum cenſuras adverſus doctrinam ſuam ita deſpexerunt, ſicut veſtri in Gallia?

11. Et nonne ipſa quoque laudatiſſima Congregatio Sanctarum Virginum de Infantia, ab Innocentio XI. cum encomio approbata, atque inſtruendæ in pietate Juventuti utiliſſima per calumnias & ſcandaloſiſſimas perſecutiones veſtras, ad id agente principaliter Patre de la Chaiſe penitus deſtructa fuit, cum circumſtantiis tam inhumanis, ut plurimorum lachrymas extorſerit.

12. Alia perſecutionum calumniarumque exempla prope infinita proferri poſſunt. Centena profert & demonſtrative probat clariſſimus Doctor Arnaldus Moral. pract. Jeſuit. to. 8. cujus titulus eſt *De calumnia*, ſive *Inſtructio proceſſus calumniæ, inter Jeſuitas, ipſorumque*

adverſarios in materia calumniæ. Ad quem librum nihil hactenus reſpondiſtis, nec reſpondere potuiſtis.

Denique quomodo reformandum in Societate defectum humilitatis, à S. Patre Ignatio tantopere commendatæ, negare poteſtis, cùm eum invictis Tuba demonſtraverit exemplis? Quomodo tot alios ingentes defectus, & maxime tantam in opinando licentiam ut animarum ſaluti admodum perniciosa ſit omnium pene Scriptorum veſtrorum moralis doctrina, & maxime probabiliſmus, per quem Societas veſtra practicè ream ſe reddit corruptelarum omnium traditarum à Scriptore aliquo, quem gravem & pium exiſtimatis, earum etiam quas præcipui Authores veſtri ſpeculativè improbant, uti demonſtratum eſt ſuprà. Cùm ergo, teſte Vitelleſcho Generali veſtro, licentia illa inſignia Eccleſiæ detrimenta inferre queat, & ipſius & Societatis ruinam, vel ipſius Societatis honor vos obligare debet ad illius reformationem, ſine qua eſſe Socii non poſſunt utiles ſed pernicioſi animarum directores.

Quid ergo ſupereſt, niſi ut in ſpiritu humilitatis & charitatis cum Apoſtolo Epheſ. 4. vos rurſus admoneam, *Renovamini ſpiritu mentis veſtræ.* Et per ſanctam reformationem *induite novum hominem, qui ſecundùm Deum* & primævum ſpiritum ſancti fundatoris veſtri, *creatus eſt in juſtitia, & ſanctitate veritatis. Propter quod deponentes mendacium*, & calumnioſas diffamationes fratrum veſtrorum in Chriſto, Loquimini veritatem *unuſquiſque cum proximo ſuo.* Et omnis amaritudo et ira, et indignatio, et clamor et blasphemia, innocentiumque perſecutio *tollatur à vobis, cum omni malitia*, ut Eccleſiæ utiles eſſe poſſitis, quemadmodum initio fuiſtis: utinam modò non facti noxii perturbatores pacis ipſius per exceſſus veſtros, & calumnias, quibus plena ſunt acta & ſcripta veſtra. Ne (quæſo) à ſalutari hoc monito vos abducant futiles Huylenbroucquii vindicationes, infundatæque vitilitigationes, quibus obſcurare nititur ſuprà memoratarum de vobis querelarum veritatem, v. g. dicendo eam Romanis Pontificibus dubiam manſiſſe, nec ſatis probatam,

ſam, cum anathemata nulla in vos vibraverint. Quod enim Urbanus VIII. eam in dubium non revocaverit, fidem facit Bulla, quâ vos die 21. Februarii 1633. condemnavit. Fidem facit & favorabilis omnino audientia, quâ in fine Pontificatus ſui excepit Joannem Baptiſtam de Morales : . dum ab ipſo didicit exceſſum illum veſtrum., novis in China Chriſtianis permittentem ſuperſtitioſum Confucii & progenitorum cultum. Et an non Innocentius X. Succeſſor ipſius cultus illos anno 1645. velut ſuperſtitioſos condemnavit, fidem adhibens Miſſionariis trium Ordinum? Quemadmodum & tandem ultimò definitivè S. D. N. Clemens XI.

An non etiam laudatus Innocentius X. de veritate querelarum horribilium ſibi à ſanctæ memoriæ Epiſcopo Palafoxio factarum fidem certam habuit, dum vos in omnibus fere adverſus ipſum prætenſionibus veſtris anno 1659. damnavit per Breve ad ipſum datum, de reformandaque Societate veſtra ſeriò cogitavit, tametſi executionem impedierit formido ingentium turbarum inde exoriturarum in Eccleſia per nimiam veſtram apud Principes ſæculi potentiam, Societati exitium aliquando allaturam, ob ſuperbiam inde dimanantem, aliorumque deſpectum, niſi reformetur.

Numquid Innocentii X. ſucceſſor Clemens IX. fidem adhibuit vos accuſantibus de negotiationibus per vos continuatis poſt Urbani VIII. bullam vobis eas prohibentem ſub gravibus pœnis, dum prohibitionem iſtam innovavit ſub pœnis gravioribus, & clauſulis vobis auferentibus prætextum omnem eludendi (prout ante faciebatis) legem tam ſanctam, ſacriſque Canonibus tam conſonam?

Denique, ut à pluribus abſtineam, certum eſt veritatem & juſtitiam querelarum de veſtris factarum à Vicariis Apoſtolicis, in Chinam, Tonquinum & Cochinchinam à S. Sede miſſis, in dubium Romæ non fuiſſe revocatam, cùm inde Romanus Pontifex adeo irritatus fuerit, ut inde quatuor Miſſionarios veſtros, velut rebelles, revocaverit, Societatemque veſtram

ſtram Miſſionibus illis ſpoliaverit, vobiſque poteſtatem abſtulerit novitios in Italia veſtiendi.

Quod ſi in vos, propter exceſſus illos, anathemata non vibraverit, ideo eſt, quia in eos Eccleſia non ſolet anathemata vibrare, qui ſociam habent multitudinem, ne Eccleſia ſchiſmate diſcindatur, periculoſiſque diviſionibus perturbetur.

Rurſus ergo in viſceribus Chriſti vos obſecro, RR. Patres, ne ſitis de numero eorum, de quibus apud Prophetam dicitur: *poſuimus mendacium ſpem noſtram, & mendacio protecti ſumus*, fidem adhibendo Tellerio, Huylenbroucquio, & ſimilibus, mendaciter aſſerentibus, ex Societatis odio, non ex charitate, ſinceroque profectus veſtri deſiderio, à nobis vulgari neceſſitatem reformationis veſtræ. Sincerè namque Tubæ Author proteſtatur eo à ſe ſpiritu eam notam fieri, quo nota facta fuit à ſanctæ memoriæ Epiſcopis Palafoxio & Solminiacho, ex ſincero utique deſiderio ut Societas ſe Eccleſiæ non noxiam (prout hodie eſſe Solminiachus cum Palafoxio conqueritur) ſed utilem & valde utilem (prout initio fuit) media reformatione reddat.

Quo profectò ſpiritu & fine vitia ipſius nota facere, amantis eſt, non odientis. Cùmque ſic fieri ſine dubio poſſibile ſit, ſanctè proteſtanti ſic à ſe fieri, fides danda eſt, non deroganda: cùm dicta & facta proximi, etiam ambigua, juxta S. Ignatii de Loiola, aliorumque Sanctorum regulam, in bonam partem interpretanda ſint, quamdiu de oppoſito certis non conſtat argumentis. Contra quam etiam regulam Socii frequenter peccant, & eos inter Huylenbroucq, dum ſive Tubicinem, ſive alios Scriptores mendaciter, ſeu mala fide in citando aliquo Authore criminatur; qui tamen bona fide, adeoque abſque mendacio erraſſe cenſendus eſt, citando in fide aliorum, quos in citando fideles ideo exiſtimavit, quia in citando fideles eſſe ſolent, & ad manum ipſi non erat Author citatus, ut ipſummet conſuleret. Dum ſimiles Scriptores Socii de mendaci arguunt citatione, quid aliud niſi calumniatores ſunt? Ubinam in ſimilibus veſtigia apparent primævi iſtius *Spiritus humi-*

litatis

litatis & paupertatis, quem in veris filiis ſuis S. Ignatius adeo neceſſarium eſſe ſolenniter declaravit ? Non ergo mirum, quod hodie impletam omnes vident prophetiam S. Franciſci de Borgia, quod veniet aliquando tempus, quo in Societate ſuperbia tanta eſſet, ut à nemine cohiberi poſſet. Verùm quod ab hominibus non poteſt, à te, Domine Jeſu, fieri poteſt & facilè fiet, dum in Eccleſia pacem miſericorditer reſtituere volueris, Sociorum turbulentum ſpiritum in ſpiritum pacis & humilitatis convertendo. Sic enim finem accipient tot mala per Sociorum ſuperbiam, per artes, per calumnias à tanto tempore Eccleſiam turbantia. Fac hoc per gratiam & miſericordiam tuam, Domine Jeſu. Amen. Amen.

Finis Tomi Primi.

INDEX

Clangorum & Scriptorum in hoc volumine contentorum.

Clangor I. Reformandæ Societatis neceſſitatem maximam perſonant, dum vitia maxima detegunt Viri doctrina, pietate & vitæ ſanctimonia celebres. Pag. 1

Clangor II. Neceſſitatem longè maximam reformandi Societatem, manifeſtam faciunt vitia maxima in ea dominantia. 19

Clangor III. Neceſſitatem valdè magnam reformandæ Societatis demonſtrant in generali vitia valde magna, quæ in Societate dominari teſtis domeſticus, fide digniſſimus, Mariana, teſtatur in lib. de morbis remedio indigentibus in Societate. 23

Clangor IV. Præter vitia illa, à Mariana magni nominis & meriti viro enarrata, de quibus Clangore præcedenti, imprimis reformanda eſt in Jeſuitis ſuperbia, nimis certè magna. 28

Clangor V. Secundò, reformanda in Jeſuitis nimia ſupra cæteros omnes extollentia. 38

Clangor VI. Tertiò, reformanda in Jeſuitis erga alios invidia & zelotypia. 65

Clangor VII. Quartò, reformanda in Jeſuitis avaritia. 85

Clangor VIII. Quintò, reformandus eſt in Jeſuitis aulicismus. 116

Clangor IX. Sextò, reformanda Jeſuitarum adverſus inviſos ſibi Epiſcopos inſolentia, abſque veneratione Epiſcopalis dignitatis ipſorum. 124

Clangor X. Septimo, reformandus in Jeſuitis contemptus cenſurarum Epiſcopalium. 145

Clangor XI. Octavò, reformanda Jeſuitarum inobedientia & contumacia, adverſus Eccleſiæ, ſummorumque Pontificum Decreta, Sociorum votis adverſantia. 151

Clan-

Clangor XII. Nonò, reformanda in Jeſuitis privilegiorum ſingularitas, ob eorum abuſum. 168
Clangor XIII. Decimò, reformanda eſt Jeſuitarum negotiatio. 175
Clangor XIV. Undecimò, reformandus in Jeſuitis modus prædicandi infidelibus Evangelium, parum Apoſtolicus. 182
Clangor XV. Duodecimò, in Jeſuitis reformanda eſt effrænis mentiendi & alios ſibi inviſos calumniandi licentia. 194
Clangor XVI. Reformandam in Jeſuitis mentiendi calumniandique licentiam pluribus aliis exemplis demonſtratur. 207
Clangor XVII. Reformanda ſeu potiùs deprimenda nimia Jeſuitarum potentia. 244
Clangor XVIII. Reformandæ in Jeſuitis fallaciæ & doli mali in repræſentandis ſub odioſa larva aliorum ſibi adverſantium ſententiis, chriſtianæque ſinceritatis defectus in palliandis ſuorum exceſſibus. 271
Clangor XIX. Reformandus in Jeſuitis Chino-Janſeniſmus ſeu eluſiones deciſionum S. Sedis quas Janſeniſtis Jeſuitæ objiciunt. 275
Clangor XX. Reformanda eſt in Jeſuitis inſinceritas, ſicut in dictis, ſcriptis & informationibus ſuis, ſic & in promiſſionibus ac proteſtationibus, etiam ſummo Pontifici factis. 283
Declaratio P. Tamburini Generalis Societatis Jeſu. 284
Reflexiones in prædictam Declarationem. 297
Clangor XXI. Reformanda in Jeſuitis nimia opinandi licentia. 328
Epiphaneia Magiſtri Franciſci Roales. 331
Clangor XXII. Reformandæ doloſæ artes, occultæ technæ, malignarum ſuggeſtionum cuniculi, calumnioſæ impoſitiones, iniquæ molitiones, & turbulenta media quibus Moliniſmum defendere ac propagare Socii à ſæculo annituntur. 344
Clangor XXIII. Adverſus ea quæ Jeſuitæ objiciunt

ut

ut Societatem nullius reformationis indigere perſuadeant. 384

Clangor XXIV. Alfonsi Huylenbroucq Societatis Jeſu furioſæ Vindicationes refelluntur, & adverſus eas Clangores vindicantur. 387

§. I. Adverſus Huylenbroucquium vindicatur Clangor primus, viros pietate & vitæ ſanctimonia illuſtres maxima vitia in Societate detexiſſe, quæ reformationem requirunt. Vindicatur & Clangor ſecundus, demonſtrans reformationem illam ex charitate requiri. p. 391

§. II. Vindicatur Clangor tertius, de Mariana. p. 404

§. III. Vindicantur Clangores IV. V. & VI. de reformanda ſuperbia, ſupra alios extollentia & invidia. p. 405.

§. IV. Vindicatur Clangor ſeptimus de reformanda Sociorum avaritia. p. 419

§. V. Vindicatur Clangor octavus, de reformando Jeſuitarum Aulicismo. p 422

§. VI. Vindicatur Clangor nonus, de reformanda Jeſuitarum adverſus Epiſcopos ſibi inviſos inſolentia. p. 424

§. VII. Vindicatur Clangor decimus de reformando in Jeſuitis cenſurarum Epiſcopalium contemptu. p. 425

§. VIII. Vindicatur Clangor undecimus, de reformanda Jeſuitarum inobedientia erga Eccleſiæ, ſummorumque Pontificum decreta, dum ad ſalivam non ſunt. p 428

§. IX. Vindicatur Clangor duodecimus, de reformanda ob abuſum ſingularitate privilegiorum; & decimus tertius, de reformanda Sociorum negociatione. p. 429.

§. X. Vindicatur Clangor decimus quartus de reformando in Jeſuitis modo parum Apoſtolico Evangelium Infidelibus prædicandi. p. 431

§. XI. Vindicatur Clangor decimus quintus & decimus ſextus, de reformandâ in Jeſuitis effræni licentia mentiendi & alios calumniandi; ubi & fideliter

Digitized by Google

liter referuntur quam multæ opiniones liberiores ipſorum. p. 434
§. XII. Vindicatur Clangor decimus ſeptimus, de reformanda ſeu potius reprimenda nimia Jeſuitarum potentia. p. 468
§. XIII. Vindicatur Clangor decimus octavus de reformanda in Jeſuitis nimia opinandi licentia. p. 472
Conclusio Ad RR. Patres è Societate Jeſu. p. 487

E R R A T A.

Pag. 30. *lin*. 22. *lege*, communicant,
P. 33. *l*. 31. *lege*, exultent,
P. 52. *l*. 20. *lege*, Ambianenſi
P. 78. *lin. antepen. lege*, quique
P. 98. *lin*. 19. *dele*, à Jeſuitis,
P. 200. *l*. 27. *lege*, conſulunt
Ibid. *l*. 28. *lege*, mordacem
P. 204. *l*. 23. *lege*, judicare
P. 206. *l*. 15. *lege*, ullo
P. 217. *l*. 8. *lege*, ignavi
Ibid. *l*. 29. *loco* reſiſtitis, *lege*, obſurdeſcitis
Pag. 220. *l*. 10. *lege*, revertor
Pag. 243. *l*. *ult*. *lege*, & vincendo ipſos
Pag. 244. *l*. *penult*. *lege*, adeo validum ut nullis
Pag. 245. *l*. 34. *lege*, à ſupremo
Pag. 256. *l*. 11. *lege*, ſignificavit
Pag. 257. *l*. 22. *lege*, quòd ipſis
Pag. 258. l. 18 lege *Vatinianum*
P. 259. *l*. 33. *lege*, teſtimonium non bonorum operum præſtantia, ſed incuſſo metu.
Pag. 262. *lin*. 17. *lege*. Curialium
Pag. 308. *l*. 29 *lege*, 1679.
Pag. 329. *l*. 4. *lege*, & quàm plurimi
Pag. 336 *l*. 32. *lege*, quando ſua ſcripta
Pag. 388. *l*. 28. *lege*, vitia ipſius.
Pag. 394. *l*. 30. *dele*, in ipſos
Pag. 407. *l*. 19 *lege*, magnorum author
Pag. 420. *l*. 16. *lege*, curavi
Pag. 422. *l*. 29. *lege*, audivi
Pag. 430. *l*. 28. *lege*, ſub eiſdem,
Pag. 437. *l*. 24. *lege*, num ſit
Pag. 432. *l*. 19. *lege*, declaravit
Pag. 443. *l*. 13. *lege*, quòd ut
Pag. 447. *l*. 14. *lege*, probabile
Pag. 450. *l*. 27. *lege*, quæ per
Pag. 452. *l*. 30. *lege*, non prohibita
Pag. 456. *l*. 11. *lege*, in temporalium
Pag. 478. *l*. 17. *lege*, cum contra.

E R R A T A.

Pro Secundo Tomo.

Pag. 35. *l.* 22. *lege*, demonſtraſſent
Pag. 36. *l.* 7. *lege*, Barberinum
Pag. 38. *l.* 3. *lege*, demonſtrant
Pag. 43. *l.* 5. *lege*, declaravit le
Pag. 49. *l. ult. lege*, nec ullo pacto
Pag. 54. *l.* 4. *lege*, cum ſui
Pag. 57. *l.* 9. *lege*, viliſſimis illis
Pag. 61. *l.* 17. *lege*, Quod ne
Pag. 62. *l. ult. lege*, Jeſuitæ contrarium
Pag. 82. *l. penult. lege*, in integerrimis
Pag. 90. *l* 22. *lege*, omni exceptione majorem, qui appellari
Pag. 103. *l.* 28. *lege*, non poſſunt
Pag. 104. *l.* 31. *lege*, Certè
Pag. 108. *l.* 23. *lege*, quanto verius
Pag. 111. *l.* 26. *lege*, qui Apoſtolicum
Pag. 117. *l.* 25. *dele*, horum ſolutioni
Pag. 118. *l.* 21. *lege*, recuſavit
Pag. 124. *l.* 14. *lege*, deceptos ſe eſſe
Pag. 146. *l.* 32. *lege*, Paulus V.
Pag. 175. *l.* 14. *lege*, mittendos :
Pag. 193. *l.* 12 *lege*, infideles
Pag. 225. *l.* 13. *lege*, omnia
Pag. 244. *l.* 22. *lege*, potuiſtis
Pag. 314. *l.* 12. *lege*, intimis
Pag. 317. *l.* 3. *lege*, incumberet
Pag. 318. *l.* 15. *lege*, fratrem ac cæteros
Pag. 338. *l.* 3. *lege*, munerum
Pag. 360. *l.* 32. *lege*, dixit Terillus

F I N I S.

A01 1469764

Digitized by Google

Google

Digitized by Google

Digitized by Google